גי-דע-מאפאסאן

מעדעם ביבליאטעק
MEDEM LIBRARY
TORONTO

מעדעם ביבליאטעק
MEDEM LIBRARY
TORONTO

גיו דע מאָפּאַסאַן'ס

געזאַמעלטע ווערק.

מאָנט אָריאָל

ראמאן

איבערזעצט פון

לעאן קאָברין.

XIII.

MEDEM LIBRARY
TORONTO

ארויסגעגעבן פון „פאָרווערטס"
175 איסט בראדוויי, ניו יארק
1919

מעדעם ביבליאטעק
MEDEM LIBRARY
TORONTO

ערשטער טהייל.

1.

די פריה־אויפשטעהער צווישען די געסט, וואס האבען שוין גענומען זייער קור־באד, זיינען געגאנגען צו פארוויין אדער איינציגווייז אונטער די גרויסע בוימער פאר דעם פלוס, וועלכער שטראמט פון די שלוכטען פון ענוואל ארונטער.

אנדערע זיינען געקומען פון דארף און זיינען איילענדיג אין דאס קור־הויז אריין. דאס איז געווען א גרויסע געביידע. דער אונטערשטער שטאק האט געדיענט אלס א סארט הייל־אנשטאלט, וועהרענד אויף דעם אויבערשטען שטאק האט זיך געפונען א קא־סינא, א קאפע־הויז און א בילליארד־זאאל.

זינט דאקטאר באנעפילל האט ענטדעקט דעם גרויסען קוואל אין דעם טהאל פון ענוואל און איהם אנגערופען באנעפיל־ברונען, האבען געוויסע בעלי־בתים פון יענער געגענד, פארזיכטיגע ספע־קולאנטען, זיך ענטשלאסען אויפצובויען א גרויסע געביידע אין מיטען פון דעם דאזיגען ווילדען און דאך פרעהליכען טהאל, וועל־כער איז פערפלאנצט געווען מיט ניס־בוימער און גוואלדיגע קאש־טאנען־בוימער.

אין דער דאזיגער געביידע האט מען אויף דעם אונטערשטען שטאק געצאהלט פאר מינעראל־וואסער, פאר טושען און בעדער, און אויף דעם אויבערשטען שטאק — פאר ביער, פאר אלערליי אנדערע געטראנקען און פאר מוזיק.

Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/montoriel0000vari

באַרגען צווישען ריעזיגע בוימער מיט שטאַמען, כמעט אַזוי גרויס ווי הייזער. אויף איין עק דאָרף האָט זיך געעפענט די ברייטע, ווייטע עוועניו פון אוועריז; אויף דעם אַנדערען — די אויסזיכט אויף אַ הויכען, אַמאָל פייער־שפייענדיגען באַרג, וואָס האָט זיך דאָרט צונויפגעשלאָסען מיט ווילדע, ריעזיגע פעלזען. איבער די דאָזיגע פעלזען האָט זיך אַ טייך געטראָגען און אונטער יעדען פון זיי האָט דאָס וואַסער געררוישט.

דער דאָזיגער באַדע־אָרט האָט אָנגעהויבען, ווי אַלע, דורך רעקלאַמען. דאָקטאָר באַנעפיל האָט אַ בראָשורע אַרויסגעלאָזט וועגען זיינע קוואַלען. צוערשט האָט ער דאָרט געריהמט די שעהנקייט פון דער געגענד אין אַ באַמבאַסטישען און סענטימענטאַלען סטיל. ער האָט אויסדריקען געוועהלט, וואָס האָבען אַ געוויסען איינדרוק געמאַכט, ווען זיי האָבען אפילו כמעט ווי גאָר נישט געזאָגט. ער האָט געשריבען, אַז די גאַנצע געגענד איז פול אָריגינעלער שעהנקייט. קינסטלער און רייזענדע, וואָס בעזוכען זיי, ווערען ממש בעצויבערט פון דער דאָרטיגער גראַנדיעזער און דער גאַנץ אייגענאַרטיגער נאַטור־שעהנקייט.

דערנאָך האָט ער אין דער בראָשורע פּלוצים, אהן שום איבערגאַנג, ערקלעהרט די אַלע מעלות און אייגענשאַפטען פון דעם באַנעפיל־ברונען. אַלע קראַנקהייטען היילט אויס דאָס וואַסער פון זיין ברונען. ער האָט אויסגערעכענט אַ לאַנגען צעטעל פון קראַנקהייטען, פון וועלכע דער באַנעפיל־ברונען קורירט אויס. די בראָשורע האָט זיך געענדיגט מיט פּראַקטישע אינפאָרמאַציאָנען וועגען דאָס לעבען אין ענוואַל, פּיעל אַ וואָהנונג דאָרף קאָסטען, פּיעל אין אַ האָטעל, וואָרים צוזאַמען מיט'ן קור־אָרט זיינען, ווי פון דער ערד, אַרויסגעוואַקסען דריי האָטעלען: דער ספּלענדיד האָטעל, אַ גאַנץ נייער, וואָס מען האָט אונטערען באַרג אויסגעבויט איבער די בעדער; דאָס באַדע־האָטעל, וואָס מען האָט איבערגעבויט פון אַן אַלטער קרעטשמע און דער האָטעל ווידאַיל, וואָס מען האָט איינפאַך געמאַכט פון דריי הייזער, וועלכע מען האָט דורכגעבראָכען.

איין טהייל פון'ם טהאל פאזע שטראם האט מען ארומגע־צאמט, א קור־פארק געמאכט, ווי עס האט זיך געפאסט פאר א קוראָרט. דריי אלעען האט מען אויסגעלעגט. איינע איז געלאפען גלייך און צוויי זיינען געלאפען געדרעהט אין א זיג־זאג... אויפ'ן עק פון דער ערשטער אלעע האט מען א קינסטליכען ברונען אויס־געגראבען. ער איז פעראייניגט געווען מיט דעם הויפט־קוואל, וועלכער האט אין א גרויסען צעמענטענעם בעקען געשפרודעלט. א שטרויענער דאך איז איבער דעם געמאכט געווען און אונטער דעם דאזיגען דאך איז א פריינדליכע פרוי שטענדיג געזעסען. וועלכע האט אלעמען בעדיענט. „מאריע" האבען אלע געסט זי פאמיליאר גערופען. זי האט אלע מאל א שנעע־ווייס מיצעל גע־טראגען און אזא שירץ, וואס האט אין גאנצען איהר קליידונג פער־דעקט.

אזוי גיך, ווי זי האט פון דערווייטענס דערזעהן, אז א באדע־גאסט געהט צו איהר ברונען, איז זי אויפגעשטאנען. ווען זי האט דערנאך דערקענט, ווער דאס איז געווען, האט זי זיין גלאז פון א קליינעם גלעזערנעם שראנק ארויסגענומען און עס לאנגזאם מיט וואסער אנגעפילט.

דער טרויעריגער גאסט האט געשמייכעלט, געטרונקען, אפ־געגעבען זיין גלאז צוריק און געזאגט:

— דאנק, מאריע.

דאן איז ער אוועק, און מאריע האט זיך ווידער געזעצט אויף איהר שטרויענעם שטוהל, ביז אן אנדער גאסט האט זיך בע־וויזען.

איבעריגענס, זיינען ניט פיעל געסט דארט געווען. אין גאנ־צען האבען די בעדער פון ענוואל א יאהר זעקס עקזיסטירט און האבען איצט ניט געהאט מעהר געסט, ווי אין דער צייט, בעת זיי זיינען געעפענט געווארען. אפשר פופציג מענשען זיינען אהין געקומען, מעהר אגב פון דער שעהנקייט פון דער געגענד צוגע־צויגען, פון דעם וואונדער־שעהנעם דארף, וואס איז געלעגען פער־

בעמיהט צו שמייכלען. ער האָט אַרונטערגענומען זיין שמוציגען פערשמאָלצענעם צילינדער־הוט פון׳ם קאָפּ מיט די לאַנגע האָר, וואָס האָבען געהאַט אַ קאָליר פון פעפער און זאַלץ, ווי זיין געגנער, דאָקטאָר לאַטאַן, פלעגט זאָגען, אַ טראַט געטהאָן אין פאָראויס, פערבויגט זיך און געזאָגט:

— גוט מאָרגען, העדר מאַרקיז, ווי געהט׳ס? וואָס מאַכט מען? ·

אַ קליין־געוויקסיגער, גוט־געקליידעטער מאַן, דער מאַרקיז ראַווענעל, האָט רעם דאָקטאָר די האַנד דערלאַנגט און געענטפערט:

— זעהר גוט! זעהר גוט! ווענינגסטענס ניט שלעכט. איך האָב נאָך אַלץ שמערצען אין דער זייט, אָבער איך פיהל זיך בעסער. אַ סך בעסער; איך האָב דאָך ערשט גענומען צעהן בעדער. פאָר־אַ־יאָהרען האָב איך ערשט דעם זעכצעהנטען אויגוסט גענומען פיהלען בעסער. איהר געדענקט?

— אַה, געוויס!

— אָבער ניט וועגען דעם וויל איך מיט אייך ריידען, דאָק־טאָר, מיין טאָכטער איז היינט אין דער־פריה אָנגעקומען און וועגען דעם וויל איך מיט אייך רעדען, ווייל מיין איידים, העדר אַנ־דערמאַט, וויליאַם אַנדערמאַט, דער באַנקיר...

— אַה, איך ווייס!

— מיין איידים האָט אַ רעקאָמענדאַציאָנס בריעף צו דאָקטאָר לאַטאַן; איך אָבער האָב נור צוטרויען צו אייך; בעט איך אייך, איהר זאָלט צוגעהן צום האָטעל, איידער... איהר פערשטעהט דאָך, וואָס איך מיין... איך בין מיט אייך אָפען. אַלזאָ, פיללייכט קענט איהר טאַקי גלייך?..

דאָקטאָר באָנעפיל איז זעהר אונרוהיג און אויפגערעגט געוואָ־רען, האָט שנעל דעם צילינדער־הוט אָנגעטהאָן און געענטפערט:

— געוויס. קען איך איצט געהן מיט אייך?

— זיכער!

אין דער אייגענער צייט האָבען זיך דאָרט פּלוצים אין אייז שעהנעם פריה־מאָרגען בעוויזען צוויי נייע דאָקטוירים. מען האָט גאָר ניט געוואוסט, ווי אזוי און פון וואנען. ווי די קאָהלען־זויערע אין די קוואלען האָבען זיי זיך דאָרט בעוויזען. דאָס איז געווען דאָקטאָר האנארא, פון אווערן און דאָקטאָר לאטאן, פון פּאריז.

דאָקטאָר לאטאן און דאָקטאָר באנעפיל זיינען גלייך בלוט־שונאים געוואָרען, ווערהרענד דאָקטאָר האנארא, אַ דיקער, זויבער־געקליידעטער, גלאַט־ראזירטער, שמייכלענדיגער, פלינקער מאן, האָט זיך מיט זיי ביידען גוט פערטראָגען, געגעבען איינעם די רעכטע און דעם אנדערען די לינקע האנד. אבער דאָקטאָר באַ־נעפיל האָט מעהר בעדייטונג געהאט, מחמת זיין שטעלע אלס הויפּט־דאָקטאָר פון די בעדער. דאָס קור־הויז איז געווען זיין מאכט, דאָרט האָט ער געהערשט. דאָ האָט מען איהם געקענט טרע־פען דעם גאנצען טאָג און מען האָט זאָגאָר געשמועסט, אַז די גאנצע נאכט אויך. הונדערט מאָל דורכ'ן טאָג איז ער געגאנגען פון זיין הויז, וואָס איז נאָהענט אין'ם דאָרף געלעגען, צום קור־הויז. דאָרט איז ער אין זיין קאבינעט געזעסען רעכטס נעבען אריינגאנג. ווי אַ שפּין אין איהר געוועבס, האָט ער אכטונג געגעבען, ווי די קראנקע זיינען געקומען און אוועקגעגאנגען, האָט בעגלייט זיינע אייגענע פּאציענטען מיט אַן ערנסטער מינע און די פּאציענטען פון די אַנדערע דאָקטוירים — מיט אויגען פול רציחה. צו יעדען האָט ער גערעדט מיט אַ טאָן, כמעט ווי אַ קאַפּיטאן אויפ'ן ים; די ניי־אנגעקומענע האָבען זיך געשראָקען פאר איהם און אנדערע האָבען געלאכט פון איהם.

ווען ער איז היינט אריינגעלאָפען מיט איילענדיגע טריט, די ביידע לאנגע פּאָלעס פון זיין אלטען מאנטעל ברייט פאנאנדער־געעפענט, ווי פליגעל, האָט איהם פּלוצים אַ שטימע אָפּגעשטעלט:

— דאָקטאָר!

ער האָט זיך אומגעדרעהט. זיין מאגערער פּנים, פול טיעפע און שווארצע קנייטשען, מיט אַ גרוי צופּאלטעט בערד'על, האָט זיך

1. כיניז, וואס זאל איהם טויב מאכען און זיין נערעכנים אפשוואכען.

2. בראם, וואס זאל איהם דעם מאגען איבערפיהרען, אלע זיינע פעהיגקייטען אפשוואכען, זיין קערפער מיט פרישצעם בע־רעקען און זיין אטהעם מיט א שלעכטען גערוך פער'סם'ען.

3. יאד, וואס זאל איהם דעם מארך פון די ביינער אויס־טריקענען.

4. סאליסיל, וואס זיין קראפט צו היילען איז ניט אזוי קלאהר בעוויזען געווארען, ווי זיין קראפט צו טויטען שנעל און זיבער.

אויסער דעם נאך כלאראל, וואס מאכט משוגע, בעללאדאננא, וואס מאכט בלינד, און די אנדערע שטאפען פון פלאנצען און מי־נעראלען, וואס שטערען די בלוט־צירקולאציאן, גרייפען אן די אר־גאנען, צופרעסען די ביינער און טויטען, ווען די קראנקהייט האט ניט געקענט טויטען".

ער האט בעשריבען דאס בלאט אויף ביידע זייטען און דער־נאך זיין נאמען אונטערשריבען, ווי א ריכטער, וואס האט א טויט־שטראף אונטערשריבען.

די יונגע פרוי איז געזעסען נעגען איהם, האט געקוקט אויף איהם און איהר האט זיך אזוי געוואלט לאכען, דאס די ווינקלען פון איהרע ליפען האבען געציטערט. דערנאך, ווען ער האט זיך טיעף פערבויגט און איז אוועק, האט זי גענומען דעם בויגען פא־פיער מיט די אלע פאראגראפען, געמאכט פון דעם א קייקעלע און עס אין דעם קאמין אריינגעווארפען. דערנאך האט זי זיך פון'ם גאנצען הארצען צולאכט און אויסגעשריען:

— אבער פאפא, וואו האסטו אט דעם דאזיגען אלטען אנ־טיקעל אויסגעגראבען? ער זעהט דאך אויס, ווי א הענדלער פון אלטע קליידער. נור דו אליין האסט געקענט אויסגעפינען א דאק־טאר, וואס שטאמט נאך פון דער צייט פון דער רעוואלוציאן. גאט, איז ער קאמיש, ווי שמוציג! מיר דאכט זיך, אז ער האט מיר מיין גאנצע שרייב־געצייג שמוציג געמאכט!

און זיי זיינען אַרויס און אַוועק מיט דער אַלעע, וואָס האָט געפיהרט צום ספּלענדיד־האָטעל. אויפ'ן ערשטען שטאָק זיינען זיי אַריינגעטראָטען אין דעם סאַלאָן, וועלכער האָט צו די צימערען פון דער פאַמיליע ראַוועגאַל און אַנדערמאַט געהערט, און דער מאַר־קיז האָט איבערגעלאָזען דעם דאָקטאָר אַליין און איז אַוועק רופען זיין טאָכטער.

אין אַ ווײַלע אַרום איז ער צוריק אַריינגעקומען מיט איהר. עס איז געוועזען אַ יונגע בלאָנדע פרוי, קליין, בלייך, זעהר שעהן, מיט כמעט אַ קינדערשען פּנים'ל, נור מיט אַ שעלמישען און זי־כערען בליק אין איהרע ברוינע אויגען. דער דאָזיגער שעלמישער און זיכערער בליק האָט צוגעגעבען דער יונגער פרוי אַ בעזונדערען רייץ, אַ בעזונדער אָריגינעלע חן'עוודיגקייט.

קראַנק איז זי ניט געוועזען, נור זי איז שטענדיג טרויעריג געוועזען; האָט אָהן אַ פאַרוואָס געוויינט נאָכאַנאַנד, האָט אָהן אַ פאַרוואָס זיך אויפגערעגט, קורץ, זי איז געוועזען בלוט־אָרים. מעהר ווי אַלץ האָט זי געוואָלט אַ קינד האָבען; זייט זי איז געוועזען פערהייראַט, שיין צוויי יאָהר, האָט זי דאַרויף אומזיסט געוואַרט.

דאָקטאָר באַנעפּיל האָט געזאָגט, אַז דער ברונען פון ענוואַל איז דער ריכטיגער מיטעל פאַר דעם און האָט גלייך גענומען שריי־בען, ווי אַזוי זי זאָל זיך אויפפיהרען. דאָס אָנגעשריבענע האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ לאַנגען און שטרענגען בעשולדיגונגס־אַקט. אויף אַ גרויסען ווייסען בויגען פּאַפּיער האָט ער אָנגעוואָרפען אַ ווילדע מענגע שפּיציגע בוכשטאַבען מיט פּאַראַגראַפען. יעדער פּאַראַגראַף צוויי אָדער דריי צייליען די לענג. איינס נאָכ'ן אַנדע־רען זיינען אויסגערעכענט געוועזען פערשיעדענע פּילען, פּראַשקעס, וועלכע זי האָט געדאַרפט נעהמען אויפ'ן ניכטערן האַרצען, אין דער־פריה, בייטאָג און ביינאַכט. עס האָט זיך אויסגעגעבען, אַזוי ווי מען וואָלט דאָרט געלעזען:

„אַזוי ווי הערר עקס ליידעט פון אַ כראָנישער, געפעהרליכער קראַנקהייט, קענען וועלכער קיין הילף איז ניטאָ, זאָל ער נעהמען:

זעלשאַפטס־קרייזען, צו וועלכע ער האָט ניט געהערט. אַגב האָט דער מארקיז אליין אויך געהאַט אַ הכנסה פון דרייסיג טויזענד פראַנק אַ יאָהר. אָבער הערר אַנדערמאַט, בעת ער האָט, אַ דרייסיג־יאָהריגער מאַן, פערהייראַט, איז שוין ווערטה געווען אַ פינף־זעקס מיליאָן און האָט געהאַט אונטערנעהמונגען, וואָס האָבען איהם גע־זיכערט נאָך אַ צעהן אָדער צוועלף מיליאָנען.

דער מארקיז איז געווען אַן אונענטשלאָסענער מענש, וועל־כער האָט אַמאָל געטראַכט אַזוי, און אַמאָל אַנדערש, אַ שוואַכער און אַהן אַ פעסטע מיינונג. צוערשט, ווען מען האָט איהם דעם ראַזיגען שידוך אַנגעמוטה, האָט ער זיך אָנגעצונדען, געפיהלט זיך בעליידיגט פון דעם געדאַנק אליין, זיין טאָכטער פאר אַ אידען אויס־צוגעבען; אָבער דערנאָך, אין אַ האַלב יאָהר אַרום, האָט ער זיך אונטערגעגעבען דער מאַכט פון די מיליאָנען מיט דער בעדינג, אַז די קינדער זאָלען קאַטוילישׁ ערצויגען ווערען.

אָבער מען האָט געוואַרט און קיין קינד איז ניט געקומען. דאָ האָט זיך דער מארקיז דערמאָנט, וועלכער האָט זייט צוויי יאָהר פון ענוואַל שטארק געהאַלטען, אַז אין דער בראַשורע פון דאָקטאָר באַנעפיל איז אָנגעגעבען, אַז די בעדער פון ענוואַל זיי־נען אויך אַ גוטע סגולה צו האָבען קינדער, און ער האָט איינגערעדט זיין טאָכטער, זי זאָל פאָהרען אַהער. און אַזוי איז זי געקומען אַהער, בעגלייט פון איהר מאַן, וועלכער, אויף דער רעקאָמענדאַציאָן פון די פאַריזער דאָקטוירים, האָט זיך דאָ געווענדעט צו דאָקטאָר לאַטאָן.

ווען אַנדערמאַט האָט אויסגערעכענט אַלע סימפּטאָמען פון זיין ווייב'ס צושטאַנד און ערקלעהרט, ווי ער און זיין פרוי בענ־קען נאָך אַ קינד, איז ער אנשוויגען געוואָרען. דאָקטאָר לאַטאָן האָט איהם די גאַנצע צייט ניט אונטערבראָכען, נור ווען אַנדער־מאַט האָט געענדיגט, האָט דער דאָקטאָר זיך געווענדעט צו דער יונגער פרוי:

— מאַדאַם, האָט איהר נאָך וואָס צו צוגעבען?

— די טהיר האָט זיך געעפענט און מען האָט געהערט הערר אַנדערמאַט'ס קול:

— קומט אַריין, דאָקטאָר!

דאָקטאָר לאַטאָן איז אַריינגעקומען. מאָגער, שלאַנק, קאָרעקט אין פערגלייך מיט יענעם יונג, און זעהר עלעגאַנט געקליידעט. ער האָט געהאַלטען אין דער האַנד דעם צילינדער־הוט, דאָס מען האָט גלייך געקענט דערקענען דעם פּאַריזער. דער פּנים איז ביי איהם געווען גלאַט־ראַזירט, אָהן וואָנצעס אָדער באַקענבאַרדען, און ער האָט אויסגעזעהן, ווי אַ שוישפּיעלער. וואָס פערברענגט דעם זומער אויפ'ן לאַנד.

דער מאַרקיז האָט זיך דערשראָקען. ער האָט ניט געוואוסט, וואָס ער זאָל זאָגען, וועהרענד זיין טאָכטער האָט זיך מיט'ן טאַשען־טיכעל דעם מויל פערשטעלט און כלומרשט אַ הוסט געטהאָן, אום זיך ניט צולאַכען דעם נייעם דאָקטאָר אין פּנים אַריין.

דערנאָך האָט זי אַ ווינק געטהאָן צו איהם. ער האָט זיך פערנויגט און געזעצט.

הערר אַנדערמאַט, וועלכער איז אַריינגעקומען באַלד נאָך איהם, האָט איהם דערצעהלט וועגען דעם צושטאַנד פון זיין פרוי, איבערגעגעבען איהר געגוי, וואָס און ווי זי האָט געפיהלט און וואָס די פּאַריזער דאָקטוירים האָבען געזאָגט און דערביי אויסגעדריקט זיין אייגענע מיינונג וועגען דעם. ער איז געווען זעהר אַ יונגער מענש, אַ איד, אַ רייכער געשעפטס־מאַן. ער האָט געמאַכט אַלערליי געשעפטען. אַ זעהר קלוגע קאָפּ איז ער צו אַלצדינג געווען פעהיג. ער האָט מערקווירדיג שנעל און ריכטיג אָפּגעשאַצט יעדע נייע אונטערנעהמונג. פאַר זיין ניעדעריגע פיגור איז ער געווען צו דיק. עטוואָס צושוואומען, האָט געהאַט אַ פּליך, קורצע פעטע הענד, ווי ביי אַ ליאַלקע, קורצע פיס און אַ צו פרישען, ניט־געזונטען אויסזעהן. ער האָט גערעדט נאָכאַנאַנד, אָהן אַן אָפּשטעל.

ער האָט די טאָכטער פון דעם מאַרקיז ראַווענעל געהייראַט, כדי צו קענען זיינע ספּעקולאַציאָנען אויסברייטען אין אַזוינע גע־

ער האָט אוועקגעלייגט זיין צילינדער־הוט אויפ'ן שטוהל און געערדט מיט ווארימקייט. אויף זיינעביידע גלאַט־ראַזירטע באַקען האָבען זיך טיעפע פאַלדען אוועקגעלעגט, בעת ער האָט געעפענט און צוגעמאַכט דעם מויל, און דאָס האָט איהם צוגעגעבען דאָס אויסזעהן פון אַ פּריעסט.

אנדערמאַט האָט מיט התפעלות אויסגעשריען:

— הערט נור, הערט נור, דאָס איך דאָך גרויסאַרטיג! דאָס איז דאָך עפּעס אַ מערקווירדיגע ערפינדונג, גאָר ניי און העכסט מאָדערנע!...

„העכסט מאָדערנע" איז ביי איהם אַלע מאָל געווען דער שפּיץ פון דער העכסטער בעגייסטערונג.

דער יונגער פרוי האָט די גאַנצע געשיכטע שפּאַס געמאַכט; זי איז אויפגעשטאַנען, אַריינגעגאַנגען אין איהר שלאָף־צימער און האָט אין עטליכע מינוטען אַרום זיך צוריקגעקעהרט אין אַ ווייסען קלייד. דער דאָקטאָר האָט איהר געהייסען זיך לעגען אויפ'ן זאָפע, דאַן האָט ער אַרויסגענומען פון דער קעשענע אַ דריי־פאַרביגען בלייפעדער, שווארץ, רויט, בלוי, און אָנגעהויבען זיין נייע פּאַציענטקע צו אונטערזוכען. דערביי האָט ער איהר ווייסען קלייד מיט גרויסע פאַרביגע שטריכען פון אויבען ביז אונטען בעדעקט און האָט יעדע בעאָבאַכטונג זיינע פערצייכענט. אין אַ פערטעל שטונדע אַרום האָט דאָס קלייד אויסגעזעהן ווי אַ לאַנד־קאַרטע. אויף וועלכער אַלע קאָנטינענטען, ים'ען, טייכען, קעניגרייכען און שטעדט זיינען פערצייכענט און די נעמען פון אַלע ערד־טהיילען שטעהען, ווארים דער דאָקטאָר האָט אָנגעשריבען אויף יעדען שטריך זיינעם צוויי אָדער דריי לאַטיינישע ווערטער, וועלכע נור ער אַליין האָט פערשטאַנען.

ווען ער האָט ביי איהר אויסגעהערט אַלע אינוועניגסטע גערוישען און אַלע דומפּפּע אָדער העלע טענער, האָט ער אַרויסגענומען פון אַ קעשענע אַ רויט־לעדערנעם נאָטיץ־בוך, וואָס האָט געהאַט אַ

זי האָט געענטפערט ערנסט:

— ניין, הערר דאָקטאָר!

— אויב אזוי — האָט ער געזאָגט — וועל איך איך בעמיהען אויסצוטהאָן אייער רייזע־קלייד און אייער קאָרסעט און אָנצוטהאָן אן איינפאַכע ווייסע קלייד, אַ גאַנץ ווייסע.

זי האָט איהם אָנגעקוקט פערוואונדערט. ער האָט איהר שנעל ערקלעהרט זיין סיסטעם:

— גאַנץ איינפאַך, מאַדאַם. אַמאָל האָט מען געגלויבט, אַז אַלע קראַנקהייטען קומען פון גיפט אין דעם בלוט אָדער פון עפּעס אַ קראַנקען אָרגאַן. היינט אָבער נעהמען מיר איינפאַך אָן, אַז אין זעהר פיעל פעלע און בעזונדערס אין אַזאַ פאַל, ווי אייערער, קענען קומען די קראַנקהייטען, ניט געפעהרליכע, אַזוי ווי זעהר געפעהרליכע, נור פון דעם, וואָס איינער פון די אָרגאַנען האָט זיך אונטער אַ געוויסען איינפלוס, וואָס מען קען לייכט ערקלעהרען, ניט נאָרמאַל ענטוויקעלט און שאַדעט זיינע אַנדערע שכנ'ישע אָרגאַנען און שטערט די גאַנצע האַרמאָניע, דאָס גלייכגעוויכט פון דעם מענשליכען קערפּער, פערענדערט זיינע פונקציאָנען און האַלט אָפּ די אַרבייט פון די איבעריגע אָרגאַנען. ביי איינעם קען זיין דער מאָגען געשוואָלען און מיר קענען אָננעהמען, אַז ער האָט אַ קראַנק האַרץ, מחמת די בעוועגונגען פון'ם האַרצען זיינען דאַן געשטערט, עס שלאָגט ניט אַזוי רעגעלמעסיג, עס שלאָגט שטאַרקער. אַ קראַנקער לעבער קען סימפּטאָמען ווייזען, וועלכער דער ניט אויפמערקזאַמער דאָקטאָר קען פאַר אַן אַנדער קראַנקהייט אָננעהמען. דערפאַר מוזען מיר פריהער פאַר אַלץ פעסטשטעלען, אויב אַלע אָרגאַנען פון אַ קראַנקען זיינען ריכטיג ענטוויקעלט און אויב זיי זיינען אויף זייער ריכטיגען פּלאַץ, ווארים צו צושטערען דעם געזונד פון אַ מענשען דאַרף מען זעהר ווייניג. אַלזאָ, מאַדאַם, ווען איהר וועט ערלויבען, וועל איך איך גוט אונטערזוכען און אויף אייער קלייד אָנצייכנען ווי און אין וועלכען צושטאַנד אייערע אָרגאַנען זיינען.

געקומען און ער האט איהם פארגעשטעלט כריסטיאנע, אום צו הע־רען זיין מיינונג, ווייל ער האלט זעהר פיעל פון דעם אלטען דאק־טאר. ער האט דאך טאקי די קוואלען ענטדעקט.

אנדערמאט האט א דריק געטהאן די אקסלען און ערקלעהרט, אז קיין אנדערער, ווי דאקטאר לאטאן וועט זיין פרוי ניט בע־האנדלען. דער מארקיז האט זיך געפיהלט זעהר אונאנגענעהם און ער האט גענומען טראכטען, ווי אזוי מאכט מען, אז דער אל־טער דאקטאר באנעפיל זאל צו איהם קיין טענות ניט האבען.

כריסטיאנע האט א פרעג געטהאן:

— איז גאנטראן דא?

דאס איז געווען איהר ברודער. איהר פאטער האט געענט־פערט:

— יא, שוין א פיער טעג, מיט זיינעם א פריינד פאול ברעטיני, דו ווייסט, דער אייגענער, פון וועלכען ער האט אונז אזוי פיעל דער־צעהלט. זיי מאכען צוזאמען א קליינע רייזע איבער אווערן; איצט זיינען זיי געקומען פון מאנט דארע און לא בורבאל. קומענדיגע וואך ווילען זיי זיין אין טאנטאל.

דערנאך האט ער געפרעגט די יונגע פרוי, אויב זי וויל זיך צולעגען ביז מיטאג, אבער זי האט אין איהר שלאף־קופע זעהר גוט געשלאפען און האט נור פערלאנגט א שטונדע צייט, אום זיך אי־בערצוטהאן, דאן וועלען זיי ארויסגעהן בעקוקען דעם דארף און דאס קור־הויז. איהר פאטער און איהר מאן זיינען אוועק אין זייערע צימערען און האבען געווארט, ביז זי האט זיך איבערגע־טהאן. דערנאך, ווען זי איז פארטיג געווארען, האט זי זיי א רוף געטהאן און זיי זיינען אוועק.

פון דעם ערשטען בליק אויפ׳ן דארף איז זי בעגייסטערט געווארען. דער דארף איז געשטאנען אין מיטען וואלד, אין א טיעפען טהאל, ארומגערינגעלט פון אלע זייטען מיט הויכע קאש־

אלפאַבעטישע איינטהיילונג, האָט אויפגעמישט א בלעטעל און אַנגעשריבען:

— אונטערזוכונג 6347, מאַדאַם א., 21 יאָהר

דערנאָך איז ער דורכגעגאַנגען פון'ם קאָפּ ביז צו די פּיס די פאַרביגע נאָטיצען אויפ'ן קלייד, האָט זיי געלעזען, ווי אַן עגיפּ־טאָלאָג לעזט היעראָגליפען, און זיי אריינגעטראַגען אין זיין נאָטיץ־בוך. צום סוף איז ער פאַרטיג געוואָרען און האָט ערקלעהרט:

— איהר זייט געזונד, נור עטוואָס, עטוואָס ניט אין גאַנצען. ווען איהר וועט נעהמען א דרייסיג בעדער, וועט איהר אין גאַנ־צען געזונד ווערען. אויסער דעם וועט איהר יעדען אין דער־פריה ביז מיטאָג טרינקען דריי האַלבע גלעזער וואַסער, ווייטער גאָרנישט. אין א פיער אָדער פינף טעג אַרום וועל איך איך ווידער בעזוכען.

דאַן איז ער אויפגעשטאַנען, האָט זיך פערנויגט און איז ארויסגעלאָפען אזוי שנעל און אונערוואַרטעט, און מיט אזא וויכ־טיגער מינע, דאָס זיי אַלע זיינען געבליבען שטעהן פערוואונדערט. דאָס איז געווען זיין טאַקטיק, אזוי האָט ער זיך אויפגעפיהרט מיט אַלע זיינע פּאַציענטען. ער האָט געמיינט, אז אזוי ווירקט ער זעהר שטאַרק אויף די פּאַציענטען.

מאַדאַם אַנדערמאַט איז צוגעלאָפען צום שפּיעגעל, האָט זיך דאָרט בעטראַכט און זיך צולאַכט מיט א קינדערשען געלעכטער:

— אָה, ווי קאָמיש זיי זיינען! ווי לעבערליך זיי זיינען! זאָגט נור, איז דאָ נאָך איינער. כ'מיין א דריטער דאָקטאָר? איהם מוז איך אויך זעהן. ווילל, ברענג שנעל דעם דריטען!

איהר מאַן האָט זיך אָנגערופען פערוואונדערט:

— וואָס א דריטער? ווי אזוי א דריטער?

דער מאַרקיז האָט דאַן געמוזט ערקלעהרען. ער האָט זיך גע־נומען פערענטפערען, ווייל ער האָט פאַר זיין איידים אביסעל מורא געהאַט. ער האָט דערצעהלט, אז דאָקטאָר באַנעפּיל איז צו איהם

קאסינאָ פון ענוואל.

אונטער דער דירעקציאָן פון פּעטרוס מארטעל, פון ארעאָן

שבת, דעם 6טען יולי

גרויסער קאָנצערט

פון דעם מאסטרא סען־לאנדרי, וואס האָט געוואונען דעם צווייטען פּרייז אין׳ם קאָנסערוואטאריום.

פּיאַנאָ: הערר יאוועל, וואס האָט געוואונען דעם ערשטען פּרייז אין׳ם קאָנסערוואטאריום.

פלייט: הערר נאָירא, געוואונען א פּרייז אין׳ם קאָנסערוואַ־טאריום.

קאָנטר־באסס: הערר ניקאָרדי, בעקומען דעם ערשטען פּרייז אין דער קעניגליכער בעלגישער אקאדעמיע.

נאָך דעם קאָנצערט אַ גרויסע פאָרשטעלונג:

פערבלאָנדזשעט אין׳ם וואלד

קאָמעדיע אין איין אקט, פון פאינטעלל.

פּערזאָנען:

פּיער דע לאַפּאינט .... ה. פּעטרוס מארטעל, פון ארעאָן.
אָסקאר לעוויל .... ה. פּעטיטענוויל, פון׳ם וואדעוויל.
זשאָן .... ה. לאַפּאלם, פון׳ם גרענד טהעאטער אין באָרדאָ.
פּריליפּין.................. מאדעמואזעל ארעלין, פון ארעאָן.

בעת דער פאָרשטעלונג וועט דעם ארקעסטער אויך דיריגירען מאסטרא סען־לאנדרי.

טאַנען־בוימער, ווי מיט הויכע בערג. אומעדום האָבען זיי גע־וואקסען: פאַר די טהירען, פאַר די הויפען, אין די גאַסען, און אומעדום זיינען געווען פאַנטאַנען, פון גרויסע, שווארצע, אויפ־געשטעלטע שטיינער געמאַכט, און פון זיי האָבען ארויפגעשפריצט קלאָהרע שטרייפען וואסער, וועלכע האָבען אין דער לופטען זיך געדרעהט און צוריק אין די פאַנטאַנען געפאַלען. און אומעדום זיי־נען געשטאַנען פאַר זייערע הייזער די פויערטעס פון אווערן, וועלכע האָבען שנעל מיט די פינגער געשפּינט פון די שווארצע קנוילען וואָל, וואָס האָבען הינטער זייערע גארטלען געשטעקט. פון אונ־טער זייערע קורצע קליידלאַך האָבען זיך ארויסגעזעהן זייערע מאָ־גערע קנעכלאַך און די בלויע זאָקען, און אויף די שולטערען האָבען זיי געטראָגען אזוינע שלייקעס, וואָס זיינען צוגעשפּיעלעט געווען צו די קליידלאַך. דורך די ברייטע, ווייסע ארבעל פון זייערע העמרער האָבען ארויסגעשטעקט זייערע מאגערע ארעמס און דאַרע הענד.

פלוצים האָט זיך דערהערט א ווילד־שרייענדיגע, טאַנצענדיגע מוזיק, ווי פון אַן אַלטער, צובראָכענער שפּיעל־קאַסטען. כריסטיאַנע האָט אויסגעשריען:

— וואָס איז דאָס?

איהר פּאָטער האָט זיך צולאַכט:

— דאָס איז די מוזיק פון דער קאַסינאָ. אין גאַנצען פיער מוזיקאַנטען און מען הערט זיי אַזוי!...

און ער האָט זיי צוגעפיהרט צו א רויטער אַפּישע, וואָס איז געהאַנגען אויף א וואַנד פון א פאַרם־הויז. אויף דער ראַזיגער רויטער אַפּישע איז מיט שווארצע בוכשטאַבען געדרוקט געווען:

— ער איז קראַנק?

— ניין, אָבער ער וויל פונדעסטוועגן זיך קורירען. פער־שטעהסטו מיך, ער איז פערליעבט געווען.

— און דערפאַר נעהמט ער קאָהלען־זויערע בעדער — ניט אמת? מען זאָגט דאָך: „קאָהלען־זויערע בערער?“

— יאָ, ער נעהמט די בעדער, אום זיך אויסצוקורירען פון דעם. ער טהוט אַלסדינג, וואָס איך הייס איהם. די ליעבע האָט איהם אזוי געזונד אַ כאַפּ געטהאָן און ער איז זעהר אַן אויפגערעגטער מענש, אַז ער איז שיער פון דעם ניט געשטאָרבען. ער האָט גע־וואָלט דערשיסען אי זיך, אי זי... זי איז געווען אַן אקטריסע, אַ בעקאַנטע אקטריסע. ער האָט זי משוגע ליעב געהאַט און זי איז איהם געווען אונטריי. פערשטעהסטו מיך, עס איז געווען אַ שרעק־ליכע דראַמאַ. דאַן האָב איך איהם אין די הענד אריינגענומען, פאָהר איך מיט איהם אַרום. ער האָט זיך אַביסעל בערוהיגט, אָבער פערגעסען קען ער זי נאָך אַלץ ניט.

ביז אהער האָט זי געשמייכעלט, איצט איז זי מיט אַמאָל ערנסט געוואָרען און האָט געזאָגט:

— אינטערעסאַנט. איך וואָלט וועלען זיך מיט איהם בע־קענען!

און דאָך האָט די ליעבע פאַר איהר קיין זעהר גרויסע בע־דייטונג ניט געהאַט. מאַנכעס מאָל האָט זי וועגען דעם געטראַכט, ווי אַן אָרימע פרוי טראַכט אַמאָל וועגען אַ שנירעל פּערל, צי ווע־גען בריליאַנטען: זי ווייסט עס אפשר אויך אַמאָל האָבען, אָבער גיכער ניט... די ליעבע האָט זי נור געקענט פון די ראָמאַנען, וואָס זי האָט געלעזען אוים לאַנגוויילעגקייט. ווייטער האָט זי וועגען דעם ניט געטראַכט, ניט גע'חלום'ט פון דעם און ניט געהאָפט אויף דעם. זי איז תמיד געווען גליקליך, רוהיג און צופריעדען, און הגם זי איז שוין פערהייראַט געווען העכער צוויי יאָהר, האָט זי זיך נאָך ניט אויפגעכאַפּט פון יענעם צושטאַנד, אין וועלכען די נאַאיווע יונגע מיידלאַך לעבען, ווען דאָס האַרץ און די געדאַנקען און די

כריסטיאַנע האָט עס איבערגעלעזען הויך אויפ'ן קול און פער־וואונדערט געלאַכט. איהר פאָטער אָבער האָט זיך אָנגערופען:

— מיר וועלען געהן אהין, דו וועסט האָבען אביסעל שפאַס.

זיי האָבען זיך פערקעהרט רעכטס אין דעם פאַרק. די באָדע־געסט האָבען לאַנגזאַם און ערנסט זיך געשלעפּט איבער די דריי אַלעען, האָבען געטרונקען זייער וואַסער און זיינען צוריק אוועק. איינציגע זיינען געזעסען אויף די בענק, האָבען געמאַכט פיגורען מיט זייערע שטעקלאך אָדער מיט זייערע זונען־שירמען אויפ'ן זאמד. זיי האָבען גאַרנישט גערעדט, האָבען געשיינט צו זיין פער־טהאָן אין זיך, האָבען אויסגעזעהן, ווי דערשלאָגען פון לאַנגוויי־ליגקייט. נור דער ווילדער ליאַרעם פון דער קאַפּעלע האָט זיך גע־טראָגען אין דער מילדער, רוהיגער לופט צווישען די בוימער און האָט ווי געמינטערט און געוועקט די טרויעריגע באָדע־געסט. אי־מיצער האָט אויסגעשריען:

— כריסטיאַנע!

זי האָט זיך אומגעדרעהט. דאָס איז געווען איהר ברודער. ער איז צוגעלאָפען צו איהר און האָט זי ארומגענומען. דער־נאָך, ווען ער האָט אנדערמאָל'ן די האַנד געדריקט, האָט ער זיין שוועסטער אונטער'ן אָרם אַ כאַפּ געטהאָן און זי אוועקגעשלעפּט מים זיך. זיין פאָטער און שוואָגער זיינען געבליבען שטעהן.

ער איז געווען אַ הויכער, עלעגענטער מאַן, לוסטיג, ווי זיין שוועסטער, און בעוועגליך; אַ מענש, וואָס האָט זיך קיינמאָל גאַרנישט צום האַרצען ניט גענומען, אָבער וועלכער האָט זיך שטענדיג גענויטיגט אין געלד.

— איך האָב געמיינט, אַז דו שלאָפסט, אַז ניט וואָלט איך שוין לאַנג ביי דיר געווען. אויסער דעם האָט מיך פאָול היינט אין דער־פריה געשלעפּט צום שלאָס פון טורנועל.

— ווער איז דאָס פאָול? אַך, יאַ, דיין פריינד.

— פאָול ברעטיני. איך האָב פערגעסען, אַז דו קאָנסט איהם ניט. ער נעהמט דאָרט איצט אַ באָד.

די ליידענדע. ער האָט אין אלסדינג געגלויבט און האָט אין גאַר נישט בעשטימט געגלויבט, ווי עס האָט אמאָל אנגעכאפּט.

און ווען זיין אלטע פריינדין, איקארדאו, וועלכע איז בעקאנט געווען מיט אַ סך אידען און וועלכע האָט זעהר געוואָלט אויספּיה־רען דעם שירוך צווישען כריסטיאנע און אנדערמאט'ן, האָט איהם גענומען צוריידען, האָט זי קלאָהר געוואוסט, ווי אזוי צו ווירקען אויף איהם. זי האָט איהם גענומען אויפוויזען, אז פאר דאָס אי־דישע פאָלק איז איצט געקומען די צייט פון ראכע. עס איז געווען אַן אָרימע, אונטערדריקטע פאָלק, ווי די פראנצויזען פאר דער רע־וואָלוציאָן, אָבער איצט וועט דאָס אידישע פאָלק בעהערשען די אנדערע פעלקער דורך דער מאכט פון זייער גאָלד.

דער מארקיז, וועלכער האָט קיין רעליגיעזען גלויבען ניט געהאט און איז איבערצייגט געווען, אז דער בעגריף פון גאָט איז נור אַ פּאָליטישער בעגריף, געשאַפען אום צו האלטען די נארישע מענשען אין צוים, האָט בעטראכט די רעליגיעזע דאגמען מיט רעספּעקטפולער גלייכגילטיגקייט און האָט קאָנפוציאוס, מאהאמעד און כריסטוס גלייך רעספּעקטירט. וואָס מען האָט כריסטוס'ן געקרייציגט, האָט ער געהאלטען מעהר פאר אַ פּאָליטישען פעהלער, ווי פאר אַ פערברעכען.

און אזוי האָט נור אַ פּאָר וואָכען געדויערט, ווי ער איז שוין בעגייסטערט געווען פאר די שטענדיגע, אונערמיעדליכע, אלמעכ־טיגע ארבייט פון די אומעדום פערפאָלגטע אידען. ער האָט שוין געקוקט אויף זייער איבערמאכט מיט אנדערע אויגען, ווי אויף אַ גערעכטע נקמה פאר זייער לאנגע קנעכטשאפט; זיי האָבען זיך איהם פאָרגעשטעלט אַלס די הערשער פון קסרים, פון גאנצע פעל־קער, אלס שטיצער און צושטערער פון טראָנען, אלס אזוינע, וואָס קענען גאנצע פעלקער ברענגען צום באנקראָט. ער האָט זיי גע־זעהן שטעהן שטאָלץ פאר אָרעם־געוואָרענע פירשטען, האָט גע־זעהן, ווי זיי ווארפען זייער גאָלד אין די אָפענע קאססען פון די קריסטליכע הערשער און האָט געזעהן, ווי זיי ווערען בעלוינט פון

חושים שלאָפֿען. ביי מאַנכע פרויען געדויערט אזא צושטאַנד זייער גאַנץ לעבען.

איינפאַך און אנגענעהם האָט זיך דאָס לעבען פאַר איהר געטראָגען, אָהן שום שוועריגקייטען. קיינמאל האָבען זי קיינע פראַגען ניט געמוטשעט. זי האָט געלעבט, געשלאָפען, האָט זיך געפוצט מיט געשמאַק, געלאַכט, איז געווען צופריעדען. וואָס מעהר האָט זי געדאַרפט?

ווען מען האָט איהר פאָרגעלעגט דעם שידוך מיט אַנדערמאַט׳ן, האָט זי צוערשט פון דעם אויך ניט געוואָלט הערען, און אזוי ווי איהר פאָטער און ברודער, האָט זי זיך אויך געפיהלט בעליידיגט פון דעם געדאַנק צו הייראַטען אַ אידען.

אנדערמאַט איז פערשוואונדען. זי האָט מעהר פון איהם ניט געהערט, אָבער אין דריי חדשים שפּעטער האָט ער גאַנטראַ׳ן צוואַנציג טויזענד פראַנק געליהען און דער מאַרקיז האָט אָנגע־הויבען נאָך צוליעב אַן אַנדער גרונד אַנדערש צו קוקען אויף דעם דאָזיגען שידוך. ער האָט תמיד נאָכגעגעבען, קיינמאל ניט אויסגעהאַלטען, בפרט נאָך, ווען זיין רוה איז געשטערט געוואָרען. זיין טאָכטער האָט אַמאל וועגען איהם זיך אויסגעדריקט:

— פּאַפּאַ ווייס ניט וואָס ער וויל.

און דאָס איז געווען גאַנץ ריכטיג. ער האָט ניט געהאַט קיין פעסטע, בעשטימטע פּרינציפּען, קיין גלויבען, שטענדיג איז ער געווען פון עפּעס אַנדערש בעגייסטערט. דאַ האָט זיך אין איהם ערוועקט דער אַלטער אַריסטאָקראַט און דאַן האָט ער געוואָלט האָבען אַ קעניג, אָבער אַ קלוגען, ליבעראַלען מאָנאַרך, איינעם אזא, וואָס זאָל זיין פאָרטגעשריטען, וואָס זאָל זיין צוגעפּאַסט צו דער נייער צייט. און שפּעטער האָט ער געלעזען אַ בוך פון מי־שעל, אָדער פון עפּעס אַן אַנדער דעמאָקראַטישען דענקער, און ער האָט שוין געשוועrמט פאַר גלייכהייט פון אַלע מענשען, פאַר מאָ־דערנע אידעען, פאַר די רעכטע פון די אָרימע און געדריקטע, פאַר

זיי זיינען אריינגעגאנגען אין קור־הויז. ד׳אָרט זיינען געזעסען צוויי מענער אויף שטרויענע שטוהלען מיט זייערע רוקענס צו דער וואנד, ביי ביידע זייטען פון׳ם אריינגאנג, און האבען געקרויכערט זייערע פּיפּקעס. גאנטראן האט זיך אנגערופען:

— זעה נור, דאס זיינען צוויי טיפּען. קוק אַז אַט דעם אויף דער רעכטער האנד, מיט׳ן דארב און מיט׳ן גריכישען מיצעל, דאס איז דער אלטער פּרינטעמפּס. געוועזען פריהער אַ געפענגנים־אויפזעהער אין ריאָם, איצט איז ער דאָ דער פּארטיער, כמעט דער דירעקטאָר פון׳ם קור־הויז. פאר איהם האט זיך גארנישט געענדערט און ער קאָמאנדעוועט דאָ מיט די קראנקע פונקט ווי ער האט פריהער געקאָמאנדעוועט מיט זיינע געפאנגענע; ווארים די באדע־געסט זיינען אויך געפאנגענע. די קעמערלאך, וואו זיי נעהמען זייערע בעדער, זיינען געפענגנים־צעלען, דער זאאל, וואו זיי נעהמען זייער טוש, איז אַ פינסטערע לאָך, און דער ארט, וואו דער דאָקטאָר באנעפיל פּאָמפּעט אויס דעם מאָגען, קען מען אנרופען „דאס אַפּקומעניש־צימער“. דאָ גריסט פּרינטעמפּס קיינעם ניט, ווארים אלע פּאציענטען זיינען זיינע געפאנגענע און ער איז זייער הערשער. געגען די דאמען איז ער אפילו עדעלער, פערהאלט זיך צו זיי האלב מיט רעספּעקט און האלב פערוואונדערט, ווארים אין דער געפענגנים פון ריאָם זיינען קיינע פרויען ביי איהם ניט געוועזען. דערפאר איז ער ניט געוועהנט צו זיי. דער אנדערער איז דער קאסירער. מיר וועלען איהם הייסען אריינשרייבען דיין נאָמען אין זיין בוך, דו וועסט עפּעס באלד זעהן.

און גאנטראן האט זיך געווענדעט צו דעם מאן, וואָס איז געזעסען אויף דער לינקער זייט פון דער טהיר:

— העררן סימאנאָיס, מיין שוועסטער, מאדאם אנדערמאַט, וויל זיך אבאָנירען אויף צוועלף בעדער.

דער קאסירער, הויך, דאַר, אָרים געקליידעט, האט זיך אויפּגעהויבען, איז אריין אין ביורא, וואָס האט זיך געפונען געגענ־

די דאַזיגע קסרים און פירשטען מיט טיטולען און אייזען־באַהן קאָנ־צעסיאָנען.

און ער האָט איינגעווייליגט אויף דעם שידוך צווישען זיין טאָכטער און וויליאַם אַנדערמאַט.

זיין טאָכטער כריסטינע איז געשטאַנען אונטער דעם איינפלוס פון מאַדאַם איקאַרדאַן, אַ פריינדין פון איהר מוטער. זייט איהר מוטער איז געשטאָרבען, איז מאַדאַם איקאַרדאַן געוואָרען איהר אינטימסטע ראטה־געבערין. האָט זי איהר צוגערעדט צו דעם שידוך מיט אַנדערמאַט'ן. און שפּעטער, ווען איהר פאָטער און ברודער זיינען אויך צו איהר צוגעשטאַנען, זי זאָל איהם הייראַטען, האָט כריסטיאַנע איינגעוויליגט צו הייראַטען דעם רייכען אידען. ער איז אפילו געווען ניט קיין מיאוס'ער מאַן, אָבער ער איז איהר גאָר ניט געפעלען געווען. זי האָט איינגעוויליגט אויף דעם דאַזיגען שידוך, ווי זי וואָלט, למשל, איינגעוויליגט צו פערברענגען זומער אין אַ מיאוס'ען געגענד.

נאָך דער חתונה האָט זי אויסגעפונען, אַז ער איז געווען אַ גאַנץ פיינער מאַן, גוט, ניט נאַריש, ערדעל און קאָרעקט אין זיין בע־נעהמען זיך אין דער היים. אָבער זי האָט אָפט געלאַכט פון איהם מיט גאַנטראַן, ווען עס האָט געדריקט דער געדאַנק, אַז ער דאַרף זיין דאַנקבאַר דעם שוואָגער פאַר דאָס געלד, וואָס יענער האָט איהם אָפט געגעבען.

אָפט האָט ער איהר געזאָגט:

— דיין מאַן ווערט אַלץ רויטער און פליכעוואַטער. ער זעהט אויס, ווי אַ קראַנקע בלום, אָדער ווי אַן אָפּגעשאָרענער חזיר. וואו האָט ער גענומען אַזאַ קאָליר?

זי האָט געענטפערט:

— איך ווייס ווירקליך ניט. מאַנכעס מאָל דאַכט זיך מיר, אַז מען וואָלט איהם געדאַרפט אַרויפקלעפען אויף אַ קעסטעל קאָנ־פעקטען.

דאס האט דער קאסינא־דירעקטאר, הערר פעטרוס מארטעל פון ארעאן, ביליארד געשפיעלט מיט דעם קאמיקער פון זיין טרופע, הערר לאפאלם, פון'ם שטאדט־טהעאטער אין בורדא. פעטרוס מאר־טעל, א מאן מיט א גרויסען בויך אונטער'ן העמד, וואס האט זיך געטרייסעלט איבער די הויזען, איז פריהער געווען א וואנדערענדער אקטיאר. איצט, ווען ער איז געווארען דירעקטאר, האט ער דעם גאנצען טאג פערבראכט ביים ביליארד־טישעל, געשפיעלט און גע־טרונקען. ער האט געהאט גוואלדיגע וואנצען, אויף וועלכע עס איז שטענדיג געהאנגען דער שוים פון ביער אדער די זיסע פעט־קייט פון שנאפס. אין דעם קאמיקער פון זיין טרופפע האט ער אויפגעוועקט א גוואלדיגען חשק צום ביליארד־שפיעלען.

ווי נור זיי זיינען אויפגעשטאנען, אזוי גלייך זיינען זיי גע־לאפען צום ביליארד־טישעל, האבען זיך ארומגעריסען און געזי־דעלט איינער דעם אנדערען און אפגעווישט איינער ביים אנדע־רען די שטריכען, וואס יעדער פון זיי האט אויף דער שווארצער ברעט מיט קרייט אנגעשריבען. האבען אנגעהויבען פון דאס ניי צו שפיעלען, האבען אפילו קיין צייט ניט געהאט צו עסען פריהשטיק און ניט געוואלט ליידען, ווען אימיצער אן אנדערער האט זיך גע־שטעלט שפיעלען. אזוי האבען זיי פערטריבען די אנדערע מענ־שען און אנגענעהם זייער צייט פערבראכט, הגם צום סוף פון'ם סיזאן איז פעטרוס מארטעל תמיד געבליבען הינטערשטעליג אין זיינע פינאנסען.

די בופעט־דאמע האט פון אין דער־פריה ביז פארנאכט גע־זעהן די דאזיגע ביידע אונערמידליכע שפיעלער, געהערט זייערע געשרייען און דערלאנגט זיי גלעזער ביער און האלבע גלעזער שנאפס.

גאנטראן האט זיך אנגערופען צו זיין שוועסטער:

— קום בעסער אין פארק, דארט איז פרייער!

און זיי זיינען ארויס. זיי האבען פלוצים דערזעהן דעם אר־קעסטער אין א כינעזישען קיאסק. א לאנגער, בלאנדער יונגער

איבער דעם דאָקטאָר'ס קאַבינעט, האָט געעפענט זיין בוך און גע־פרעגט:

— ווי איז דער נאָמען?

— אנדערמאַט!

— ווי זאָגט איהר?

— אנדערמאַט.

— ווי לעגט זיך דאָס אויס?

— א—נ—ד—ע—ר—מ—א—ט.

— גוט!

און ער האָט לאַנגזאַם גענומען שרייבען. ווען ער איז פאַר־טיג געוואָרען, האָט גאָנטראַן איהם געפרעגט:

— ווילט איהר אַזוי גוט זיין און אונז זאָגען, ווי איהר האָט דאָרט אַנגעשריבען?

— אָה, געווים: מאַדאַם אנדערפּאַט.

כריסטיאַנע האָט געלאַכט ביז איהרע אויגען זיינען מיט טרעהרען פערלאָפען. דאַן האָט זי געפרעגט:

— וואָס איז דאָרט פאַר אַ ליאַרעם אויבען?

גאָנטראַן האָט זי גענומען אונטער'ן אָרעם:

— קום, מיר וועלען זעהן!

אַ צורייצטער געשריי האָט זיך פון די טרעפּ געטראָגען; זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען, האָבען געעפענט די טהיר און זיינען אריין אין אַ גרויסען קאַפע־הויז־זאַאַל, וואו אַ ביליאַרד־טיש איז געשטאַ־נען אין דער מיטען. ארום דעם ביליאַרד־טיש זיינען געשטאַנען צוויי מענער, אָהן רעקלאָך, אין העמדער מיט הויך־פערקאַמשעטע אַרבעל, מיט די ביליאַרד־שטעקלאָך אין די הענד און האָבען זיך געקריעגט:

— אכטצעהן!

— זיעבצעהן!

— איך זאָג, אַז אכטצעהן!

— און איך זאָג, אַז איהר האָט זיעבצעהן!

— ליעבער גראַף, איהר ווייסט, אַז באַלד וועט דאָ פּאַרקומען עפּעס זעהר אינטערעסאַנטעס?

— וואָס?

— דער אַלטער אַריאַל וויל זיין באַרג אויפרייסען. יאָ, פאַר אייך איז דאָס פיליכט ניט זעהר אינטערעסאַנט, אָבער פאַר אונז איז דאָס אַ גרויסע פּאַסירונג.

און ער האָט איהם דערצעהלט, אַז דער אַלטער אַריאַל איז דער רייכסטער פויער פון דער גאַנצער געגענד. מען דענקט, אַז ער האָט אַ יעהרליכען איינקומען פון איבער פופציג טויזענד פראַנק. צו איהם בעלאַנגען כמעט אַלע וויין־גערטנער ארום ענוואַל. הינטער׳ן דאָרף, וואו דער טהאָל איז ברייטער, שטעהט אַ קליינער באַרג און אויף דעם דאָזיגען באַרג געפינט זיך אַריאַל׳ס בעסטע וויין־גאָרטענס. שטעהט דאָרטען צווישען צוויי וויין־גערטנער, אַ צוויי טריט פון׳ם טייכעל, אַ גרויסער פעלז. דער דאָזיגער פעלז שאַרעט פּיעל די וויין־גערטנער, איין וויין־גאָרטען פערשטעלט ער אין גאַנצען. שוין אַ יאָהר צעהן, ווי דער אַלטער אַריאַל זאָגט אַליין, אַז ער וועט דעם באַרג אויפרייסען, אָבער ביז היינט האָט ער דאָס נאָך ניט געטהאָן. יעדעס מאָל, ווען אימיצער פון׳ם דאָרף איז דיענען אין מיליטער אַוועק, האָט איהם דער אַלטער אַריאַל געבעטען: „ווען דו וועסט קומען צוגאַסט אַהיים, ברענג מיט זיך פון דאָרט אַביסעל פּולווער פאַר מיין שטיין“.

און אַלע די דאָזיגע רעקרוטען האָבען געבראַכט אַביסעל פּולווער אין די קעשענעס, וואָס זיי האָבען גע׳גנב׳עט פאַר אַריאַל׳ס פעלז. האָט ער אַזוי אָנגעקליבען אַ קאַסטען פול מיט פּולווער און דער פעלז איז אַליין אויף זיין אָרט געבליבען שטעהן. מיט אַ וואָך צוריק אָבער האָט דער פאָטער אַריאַל און זיין זוהן, דער הויכער יאַקאָב, ענדליך בעשלאָסען דאָס צו טהאָן, און היינט אין דער־פריה האָבען זיי די לאָך אונטער׳ן גרויסען פעלז מיט פּולווער אָנגע־פּילט. דערנאָך האָבען זיי אַלסדינג פערשטאָפּט, נור אַ קליין שפּעל־טעל פאַר דעם שנירל איבערגעלאָזט, וועלכען מען האָט געזאָלט אָנ־

מען האָט בעגייסטערט געשפּילט אויף אַ פּיערעל, דיריגירט מיטן גאַנצן קערפּער. אַט האָט ער זיך איינגעבויגט, באַלד זיך איבערגע־גלייכט. געדרעהט זיך אַהער און אַהין, דאָ רעכטס און דאָ לינקס, ווי דער מאַקט־שטעקעל פֿון אַ קאַפּעלמייסטער. דריי מוזיקאַנטן זיינען געזעסן נעבן אים. דאָס איז געווען דער מאַסטראָ מעט־לאַנדרי אַליין.

ער און זיינע געהילפֿן, אַ פּיאַנאָ־שפּילער, וואָס זיין אינ־סטרומענט האָט מען יעדן אין דער־פֿריה געבראַכט אויף רעד־לאַך פֿון'ם קור־הויז אין קיאָסק אריין, אַ פֿליטיסט, וואָס האָט אויסגעזעהן אזוי ווי ער וואָלט געצויגן פֿון זיין אינסטרומענט, איבער וועלכן ער האָט געקלאַפּט מיט זיינע דיקע בעטע פֿינגער, און אַ קאָנטראַ־באַסיסט, וואָס האָט אויסגעזעהן אזוי ווי ער וואָלט פֿון אַ לונגען־פֿעהלער געליטען, די דאָזיגע פֿיער מענשען האָבן זיך שרעקליך אָנגעשטרענגט, אים אַרויסצוברענגען יענע „ליבע“ מוזיק, וואָס האָט אַזוי דערמאָנט די מוזיק פֿון אַ צובראָכענעם שפּיעל־קאַסטען.

ווען בריקטיאַנע האָט זיך אָפּגעשטעלט, איבער צו בעטראַכטע־ן די מוזיקאַנטען, האָט איהר ברודער אימיצער בעגריסט:

— גוט מאָרגען, גראַף!

— גוט מאָרגען, דאָקטאָר!

גאָנטראַן האָט פֿאָרגעשטעלט:

— דאָקטאָר האָנאָראַ — מיין שוועסטער.

זי האָט קוים איהר געלעכטער דערשטיקט, ווען זי האָט דעם דריטען דאָקטאָר דערזעהן. ער האָט זיך פֿערנויגט און העפֿליך זיך אָנגערופֿען:

— איך האָף, מאַדאַם, אַז איהר זייט ניט קראַנק?

— אַביסעלע.

— אַזוי?

מעהר האָט ער וועגען דעם ניט גערעדט, נור אָנגעהויבן צו רעדען וועגען עפּעס אַנדערש:

ער האָט געפרעגט:

— איהר זייט היינט אין דער־פריה אנגעקומען, מאדאם?

זיין שטימע האָט געקלונגען אביסעל פערשטיקט. זי האָט געענטפערט:

— יא.

אבער גאנטראן האָט אין דער צייט דערזעהן דעם מארקיז און אנדערמאט'ן, וועלכע האָבען צו זיי צייכענס געמאכט, זיי זאָלען שנעלער געהן צום פריהשטיק. דאָקטאָר האָנאראַ האָט פאר'ן אָפּשיידען זיך געפרעגט, אויב זיי ווילען ווירקליך זעהן, ווי מען וועט דעם בארג אויפרייסען. כריסטיאנע האָט געזאָגט:

— זיכער, זיכער!

זי האָט זיך אנגעלעהנט אויף איהר ברודער'ס ארם און ארויסגעפליסטערט:

— איך בין הונגעריג ווי א וואָלף, איך שעהם זיך פאר דיין פריינד אזוי פיעל צו עסען.

II.

דער פריהשטיק האָט לאַנג געדויערט, ווי געוועהנליך אין די האָטעלען. כריסטיאנע, וועלכע האָט כמעט קיינעם פון די באָדע־געסט ניט געקענט, האָט גערעדט מיט איהר פאָטער און ברודער. דערנאָך איז זי ארויף צו זיך אין צימער, אום זיך אויסצורוהען, ביז דער צייט, ווען דער בארג האָט געזאָלט אויפגעריסען ווערען.

און א סך פריהער פאַר דער בעשטימטער צייט איז זי שוין פארטיג געווען צו געהן אהין און געצוואונגען די אנדערע מיט איהר צו געהן.

ביים ארויסגאנג פון'ם דאָרף איז געשטאַנען א בארג, אויף וועלכען זיי האָבען גענומען קלעטערן אונטער דער ברענענ־דיגער זון איבער א שטעגעל, וואָס האָט זיך געצויגען צווישען די

צינדען. היינט אַ זייגער צוויי, אָדער שפּעטסטענס עטליכע מינוט נאָך צוויי, דאַרף מען דעם שנירל אָנצינדען, וועלכער וועט דעם באַרג אויפרייסען.

כריסטיאַנע האָט זיך זעהר פּעראינטערעסירט מיט דעם, ווי אַ קינד מיט אַ שפּיעל. זיי זיינען צוגעקומען צום עק פון'ם פּאַרק.

— וואוהין פיהרט אָט דער וועג ? — האָט כריסטיאַנע פּלוצים געפרעגט.

דאָקטאָר האַנאַרא האָט געענטפערט :

— צום עק פון דער וועלט, מאַדאַם, דאָס הייסט, אין אַ הייהל. וואָס האָט נים קיין אויסגאַנג און וועלכער איז זעהר בעריהמט אין אווערן. עס איז איינע פון די גרעסטע מערקווירדיגקייטען פון דער געגענד.

אָבער דאַ האָט זיך דערהערט דאָס קלינגען פון אַ גלאָק. גאַנ־טראַן האָט זיך אָנגערופען :

— מען קלינגט שוין צום פריהשטיק.

זיי האָבען זיך אומגעקעהרט. אַ יונגער מאַן איז זיי אַנגע־קומען אַנטקעגען. גאַנטראַן האָט געזאָגט :

— ליעבע כריסטיאַנע, איך וויל דיר פאָרשטעלען מיין פריינד ברעטיני.

דאַן האָט ער זיך געווענדעט צום יונגען מאַן :

— דאָס איז מיין שוועסטער.

ער האָט זיך איהר אויסגעוויזען העפליך. ער האָט געהאַט שווארצע, גלאַטע, האַרטע האָאָר, צו רונדע אויגען, וואָס האָבען גע־קוקט האַרט. דער קאָפּ איז אויך געווען רונד, שטאַרק, מיט אַ שאַרבען, וואָס האָט ניט ווילענדיג דערמאָנט אַן אַ קאַנאָנען־קוגעל. דער יונגער מאַן האָט געהאַט ברייטע שולטערן און האָט אויסגעזעהן שווער, ברוטאַל און ווילד. אָבער זיין אַנצוג, זיינע וועש און פּי־לייכט זיין הויט אויך, האָט עפּעס געשמעקט מיט אַ בעזונדערען געשמאַקען ווייכען דופט, און די יונגע פרוי האָט זיך געפרעגט :

— וואָס אַזוינס שמעקט דאָס פון איהם ?

האט ער געטראגען, אזוי ווי א קרוין, די רעשט פון א רוימישען טעמפעל.

כריסטיאנע האט אויסגעשריען:

— אך, דא וועל איך זיין גליקליך!

און זי האט זיך שוין געפיהלט גליקליך, בעצויבערט פון דער געגענד ארום זיך.

עמיצער האט זי גערופען:

— מאדאם! מאדאם!

און זיי האבען דערזעהן פון דער ווייטענס דאקטאר האנארא, וועמען זיי האבען דערקענט אן זיין הוט. ער איז צוגעלאפען צו זיי און האט זיי אוועקגעפיהרט אויף די אנדערע זייט צו א בוש, וואו עטליכע און דרייסיג פארשוין, געסט און פויערים, האבען שוין געווארט.

צו זייערע פיס איז געלעגען דער וועג בארג ארונטער, וואס האט זיך געצויגען צווישען ביימעלאך פערביי דעם קליינעם טייכעל ביז צו דעם ברייטען וועג פון ריאם, און אין מיטען אויף א בערגעל מיט וויינטרויב־ביימער ביים ברעג טייכעל איז געשטאנען א שפיציגער פעלז. צוויי מענער זיינען דארט געלעגען פאר דעם פעלז אזוי ווי זיי וואלטען תפלה געטהאן. דאס איז געווען דער פעלז, וועלכען מען האט געלאזט אויפרייסען. די אריאלס, דער פאטער און זוהן, האבען דארט דעם שנירל ערשט אריינגעטהאן.

דאקטאר האנארא האט אויסגעזוכט פיר כריסטיאנע'ן א בעקוועמען פלאץ, פון וואנען זי זאל קענען בעסער זעהן. זי האט זיך געזעצט און איהר הארץ האט געקלאפט, אזוי ווי זי וואלט זיך געריכט צו זעהן, ווי צוזאמען מיט'ן פעלז וועלען מענשען אויך אויפגעריסען ווערען.

דער מארקיז, אנדערמאט און פאול ברעטיני האבען זיך געזעצט נעבען איהר אויפ'ן גראז, איהר ברודער גאנטראן איז געבליבען שטעהן. ער האט זיך אנגערופען צום דאקטאר מיט לייכטען שפאט אינ'ם קול:

ווינטרויבען־ביימלאַך. ווען זיי זיינען אויפ'ן שפּיץ אָנגעקומען, האָט די יונגע פרוי אַרויסגעלאָזט אַ פערוואונדערטען געשריי, איבער־ראַשט פון דעם בילד, וואָס זי האָט פאַר זיך דערזעהן. אַ'ן אונ־ענדליך־ווייטע שטרעקע האָט זיך דאָרט געצויגען, וואָס האָט גע־מאַכט דעם איינדרוק פון אַ ים. זי האָט זיך דאָרט געצויגען, פון אַ לייכטען פּאַרע פערשלייערט, ביז צו די ווייטע בערג, וועלכע מען האָט קוים־קוים געזעהן, פיליכט פופציג אָדער זעכציג קילאָמעטער ווייט, און אין דער ליכטיגער, לייכטער פּאַרע, וואָס איז דאָרט אין דער ווייטקייט געלעגען, זיינען אַרויסגעטראָטען שטעדט, דערפער, וועלדער, גרויסע, געלע, פיער־עקיגע פלעקען: די קאָרן־פעלדער, די לאַנקעס. פאַבריק־געביידעס מיט רויטע קוימענס און שוואַרצע שפּיציגע קירכע־טורמס, פון דער לאַוואַ פון די אַמאָליגע וואול־קאַנען אויפגעבויט.

— דרעה זיך אום! — האָט דער ברודער געזאָגט.

זי האָט זיך אומגעדרעהט און דערזעהן דעם גוואַלדיגען באַרג מיט אַ גאַנצער מענגע קראַטערס. אונטען איז געלעגען צושפּרייט דער גרינער טהאָל, אויף וועלכען ענוואַל איז געבויט געווען. אַ גאַנצער וואַלד בוימער זיינען אויפ'ן באַרג געקראָכען ביז צום ער־שטען קראַטער, וועלכער האָט פערשטעלט די אַנדערע הינטער איהם.

און אַזוי ווי זיי האָבען זיך גראַד געפונען אויף דער ליניע, וואו דער באַרג איז געשטאַנען אָפּגעטהיילט פון דער גלייכער שטרעקע לאַנד, האָבען זיי קלערמאַנט־פערראַנד געקענט זעהן און אין דער ווייטקייט האָבען זיי געזעהן אונטער דעם בלויען הימעל אַזוינע אונגעוועהנליכע שפּיצען, דאָס זיינען געווען פערלאָשענע וואולקאַנען, און גאַנץ ווייט, ווייט דאָרט צווישען צוויי שפּיצען, איז אַרויסגעטראָטען נאָך איינער, אַ העכערער, רונד און מאַיעסטעט־טיש און ער האָט געטראָגען אויף זיך עטוואָס פאַנטאַסטישעס, ווי עפּעס אַ רואינע. דאָס איז געווען דער פּוי דע דאָם, דער קעניג פון די בערג אין אָווערן, ברייט און מעכטיג, און אויף זיין קאָפּ

וואונדערט, אַז ער האָט יאָ געזעהן, וואָרים ער האָט געהאַט אין זיינע רונדע, שטאַרע אויגען אַ בליק ווייט־זעהענד ווי אַ טעלעס־קאָפּ. ער האָט ווייטער גערעדט:

— פאַר אונז צווישען די שטרעקעס לאַנד פליסט דער אַלליעד, אַבער מען קען איהם ניט זעהן, עס איז צו ווייט, דרייסיג קילאָ־מעטער פון דאַנען.

זי האָט גאָר ניט געפּרובט צו קוקען אַהין, וואו ער האָט מיט דער האַנד אָנגעוויזען. אַלע איהרע געדאַנקען אין איהר גאַנצע אויפמערקזאַמקייט זיינען אויפ׳ן פעלז געווען געריכטעט. זי האָט געטראַכט, אַז באַלד וועט דער דאָזיגער גרויסער שטיין ניט זיין מעהר, אַז ער וועט באַלד אויף פּיץ־פּיצלאַך צוריסען ווערען, און א׳ן אונבעשטימטער רחמנות־געפיהל האָט זי אָנגעכאַפּט פאַר דעם דאָזיגען שטיין, דער רחמנות־געפיהל פון אַ קליין מיידעלע פיר די צובראָכענע ליאַלקע. דער שטיין איז אַזוי לאַנג דאָרט געשטאַנען און חוץ דעם האָט ער טאַקי גאַנץ שען אויסגעזעהן.

די בײדע מענער, וואָס האָבען פריהער געהאַט אויפגעשטאַנען, האָבען איצט, דאָרט אַרום דעם פעלז אַ קופּע שטיינער אָנגעוואָר־פען. די מעננע אויף דער גאַס איז געוואָרען גרעסער, איז געקראָ־כען נעהנטער צום באַרג, אום בעסער צו זעהן. די יוגענד האָט זיך אַטוואַזשעט אויפ׳ן באַרג אַרויפצוקריכען און האָט זיך דאָרט אַרומ־געדרעהט, אַרומגעלאָפען פערהאַקעט און כריסטיאַנע׳ן האָט זיך פון דער ווייטענס אויסגעגעבען, ווי מוראשקעס וואָלטען דאָרט פער־האַוועט אַרומגעלאָפען.

דער ליאַרם פון די שטימען האָט זיך געטראָגען דאָ העכער און דאָ פערשטיקטער און האָט געטומעלט און האָט געטומעלט אין דער לופטען.

אויפ׳ן בערגעל איז אויך די מעננע געוואַקסען אַלץ גרעסער און גרעסער. פון׳ם דאָרף האָבען זיך געצויגען מענשען גרופּען־ווייז אונטער׳ן בערגעל, אויף וועלכען דער פעלז, וואָס איז צום טויט פעראורטהיילט געווען, איז געשטאַנען, מען האָט זיך אָנגע־

— מיין ליעבער דאָקטאָר, ווי עס ווייזט אויס, זייט איהר ניט אזוי פערנומען ווי אַייערע קאָלעגען־דאָקטוירים. זיי- סאָנטיג. האָבען אזוי פיעל פּאציענטען, דאָס ביי זיי סטאיעט ניט קיין צייט אפילו פיר אזא זעלטענעם יום טוב.

האנארא האָט גוטמוטהיג געענטפערט:

— מיר פעהלען אויך ניט קיין פּאַציענטען; נור איך גיב זיי ניט אוועק מיין גאנצע צייט. אויסער דעם האלט איך, אז עס איז פיעל גלייכער צו פערשרייבען די פּאַציענטען אונטערהאַלטונגען איידער פילען..

זיין גוטמוטהיגקייט איז זעהר געפעהלען געוועזן גאנטראַן׳ען.

נאָך מענשען זיינען אָנגעקומען, געסט פון׳ם האָטעל — די דאמען פּייל, צוויי אלמנות, מוטער און טאָכטער; די מאנעקוס, פּאַטער און טאָכטער, און אַ קורצער, דיקער מאַן, וועלכער האָט גע־סאָפּעט ווי אַ פּאַראָוויק, הערר אברי־פּאסטער, אַ מינען־דירעקטאָר, וועלכער האָט אין רוסלאַנד אַ גרויס פערמעגען אָנגעלעבט.

הערר פּאסטער און דער מארקיז זיינען געוועזן בעפריינדעט. ער האָט זיך אזוי שווער און אזוי פּאַרזיכטיג אויפ׳ן גראָז ארונטער־געלאָזט, דאָס כריסטיאַנע האָט זיך צולאָכט.

גאנטראַן איז אוועק ווייטער, כדי די אנדערע נייגעריגע אָנ־צוקוקען, וועלכע זיינען אויך אַהער געקומען, צו זעהן, ווי מען וועט דעם פעלד אויפרייסען. פּאָול ברעטיני האָט ערקלעהרט כריסט־יאַנע׳ן די געגענד, די ערטער, וועלכע זיי האָבען געזעהן פיר זיך: צוערשט אַ רויטער ציעגעל־פלעק — ריאָם, דערנאָך ענעצאַט, דער־נאָך מארינגא, לעזאָ, אַ מאַססע דערפער, וועלכע מען האָט קוים קוים געקענט אונטערשיידען, ווי קליינע, דונקעלע פלעקען, אויף דעם ווייטען, גרינעם טוך, וואס איז געלעגען דאָרט צושפּרייט.

— איהר זעהט מאדאַם, קוקט וואו איך ווייז אָן, דאָרט אונ־טער די בערג פון פֿאַרעז ליגט טהיערס. איך זעה דאָס גאַנץ דייטליך.

זי האָט גאָר נישט געזעהן, אָבער זי האָט זיך אויך ניט גע־

— פון וואַנען האָבען זיך דאָ גענומען אַזוי פיעל מענשען? איך האָב גאָר ניט ערוואַרטעט, אַז אין ענוואַל זיינען דאָ אַזוי פיעל...

— אַה, זיי זיינען געקומען פון אומעדום, פון לאַ ראָש־פּראַדיר, פון סען־היפּאָליט, וואָרים אין דער גאַנצער געגענד האָט מען שוין לאַנג גערעדט וועגען דאָס אויפרייסען פון'ם באַרג, און אויסערדעם איז דער אַלטער אַריאַל אַ בעריהמטהייט, זעהר אַ'ן אַנגענעהמע פערזענליכקייט צוליעב זיין איינפלוס און זיין געלד.

דאָ איז גאַנטראַן צוגעגאַנגען אויפגערעגט, מיט בלישצענדיגע אויגען און האָט געזאָגט האַלב שטיל:

— פּאָול, פּאָול, קום שנעלער, איך וועל דיר ווייזען צוויי שעהנע מיידלאַך, איך זאָג דיר זיי זיינען רייצענד!

יענער האָט איהם אַנגעקוקט:

— מיין ליעבער, איך ריהר זיך ניט פון'ם פלעק. דאָ בלייב איך, ווייל דאָ איז מיר אויך גאַנץ אַנגענעהם.

— איך זאָג דיר, אַז זיי זיינען רייצענד!

דערנאָך האָט ער זיך געווענדעט צום דאָקטאָר:

— ליעבער דאָקטאָר, איהר מוזט מיר זאָגען, ווער זיינען יענע צוויי מיידלאַך, אַכטצעהן, ניינצעהן יאָהר אַלט, זעהן אויס האַלב דאַמען, היגע, ווייזט אויס, וואָהנען ערגעץ דאָ אַרום אין דער געגענד, שוואַרץ־געקליידעט, מיט שמאָלע אַרבעל, קוקען אויס ווי מאַנאַשקעס אַנגעטהאָן...

דאָקטאָר האָנאָרא האָט איהם ווייטער נישט געלאָזט ריידען:

— איך ווייס שוין, איך ווייס שוין, וועמען איהר מיינט. דאָס זיינען דעם אַלטען אַריאַל'ס טעכטער, צוויי שענע מיידלאַך. האָבען זיך ערצויגען ביי די מאַנאַשקעס פון קלערמאָנט. זיי וועלען שוין טהאָן ריכטיגע שידוכים. דאָס זיינען צוויי טיפּען, אמת'ע צוויי טיפּען פון אונזער ראַסע. ריכטיגע אַווערגנערינס, וואָרים איך אַליין בין אויך געבאָרען אין אַווערן. אַמאָל וועל איך אייך זיי ביידען ווייזען, הערר מאַרקיז.

גאַנסטראַן האָט איהם אונטערבראָכען:

רופען ביי די נעמען און מען האָט זיך אָבגעטהיילט אין בעזונדערע קופּקעס, געסט פון'ם האָטעל בעזונדער, פּויערים בעזונדער.

די שוישפּיעלער און די מוזיקער זיינען אויך געשטאַנען אין אַ בעזונדערער גרופּפּע. זייער דירעקטאָר מיט די לאַנגע וואָנסעס פּעטרוס מארטעל האָט צוליעב דער דאָזיגער פּאַסירונג פּערלאָזען דעם ביליארד־טישעל. ער האָט געטראָגען אַ פּאַנאַמאַ־הוט און אַ שווארצען ראָק, פון אונטער וועלכען זיין בויך האָט ווי אַ פּאַס ארויסגעשטארצט, קיין וועסט האָט ער ניט געטראָגען. דאָס האָט ער געהאַלטען פּאַר איבריג אין דאָרף. ער האָט ערקלערט און קריטיקירט אַלע בעוועגונגען פוןביידע אַריאַלס. זיינע אונטערגעגעבענע: דער קאָמיקער לאַפּאלם, דער לאַנגער פּעטיניוועל און די מוזיקער: דער מאסטרא סען־לאנדרי, דער פּיאניסט הערר זשאַוועל, דער ריעז נאַירא, דער פליייטיסט און דער קאָנטר־באַס ריקאַרדי זיינען געשטאַנען ארום איהם און האָבען זיך צוגעהערט.

פּאַר זיי זיינען געזעסען דריי פרויען, יעדע אונטער אַ שירם, אַ ווייסען, אַ רויטען, אַ בלויען, וועלכע האָבען אונטער דער ברענענדיגער מיטען־טאָגיגער זון פּאַרגעשטעלט די פראנצויזישע פּאַרבען. זיי זיינען געוועזען: מאַדעמואַזעל ארעלין, די יונגע אקטריסע, איהר מוטער און די בופעט־דאמע. דאָס פּאַרשטעלען פון די פראנצויזישע נאַציאָנאַלע פּארבען מיט די שירמס איז געוועזען די ערפינדונג פון פּעטרוס מארטעל. ווען ער האָט בעמערקט, אַז די אדעלינס זיינען ארויסגעגאנגען מיט אַ ווייסען און אַ שלויען שירם, האָט ער געגעבען זיין בופעט־דאמע אַ רויטען און האָט איהר געהייסען מיט זיי געהן.

ניט ווייט פון זיי האָט אַנאַנדער גרופּפּע געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט: די האָטעל־אַרבייטער, אכט פּאַרשוינען. די צווישען זיי, וואָס האָבען אין דער קיך געאַרבייט, זיינען געשטאַנען אין ווייסען אָנגעטהאָן מיט ווייסע מיצלאַך, אויסגעצויגען ווי ווייסע אולאַנען, און האָבען זיך בעמיהט מען זאָל זיי בעמערקען.

דער מאַרקיז האָט זיך אָנגערופען צום דאָקטאָר האָנאָרא:

האָט זיך פֿון׳ם אָרט ניט גערירט, איז געשטאַנען געגען פעלז און האָט אויף איהם געבולעט.

כריסטיאַנע האָט אָנגעהייבען צו ציטערן. אַ מורא׳דיגע שרעק האָט זי אָנגעכאַפּט ביי דעם געדאַנק, אַז זי וועט באַלד זעהן, ווי דער הונד וועט צוריסען ווערען. זי האָט געוואָלט אַנטלויפען פון דאָרט. זי האָט געשטאַמעלט נערוועז:

— מיין גאָט, מיין גאָט, ער וועט צוריסען ווערען! איך קען דאָס ניט צוזעהן! איך וויל ניט, איך וויל ניט. קומט אַוועק! קומט אַוועק!

איהר שכן פאול ברעטיני איז אויפגעשטאַנען, האָט קיין וואָרט ניט געזאָגט און זיך אַ לאָז געטהאָן לויפען צום פעלז צו אַזוי שנעל, ווי נור זיינע לאַנגע פיס האָבען איהם געטראָגען. אַ שרעקענס־געשריי האָט זיך ביי דעם עולם ארויסגעריסען, פאַר שרעק האָט די מענגע זיך גענומען בעוועגען אהין און אהער, און דער הונד, וועלכער האָט דערזעהן, ווי דער הויכער מאַן יאָגט זיך צו איהם, איז אַנטלאָפען הינטער׳ן פעלז. פאול האָט איהם געטריבען דער הונד האָט זיך ווידער צוריקגעקעהרט אויף דער אנדער זייט, און אַ מינוט אָדער צוויי האָבען זיי זיך געיאָגט ארום דעם פעלז, דאָ רעכטס און באַלד לינקס, אקוראַט ווי זיי וואָלטען זיך געשפּיעלט אין „קאַמער־קאַמער אוים.“

ווען דער יונגער מאַן האָט געזעהן, אַז ער וועט דעם הונד שוין ניט פערטרייבען פֿון דאָרט, איז ער אַוועק צוריק אויפ׳ן באַרג, דער הונד איז געבליבען שטעהן געגען פעלז און האָט ווידער געבולעט.

אָהן אַ׳ן אָטהעם האָט זיך דער יונגערמאַן צוריקגעקעהרט. דער עולם האָט איהם אויפגענומען מיט זידלערייען, וואָרים די מענשען זיינען קיינמאָל ניט מוחל דעם, וואָס שרעקט זיי איבער.

כריסטיאַנע האָט פאַר אויפרעגונג שיער ניט גע׳חלש׳ט. זי האָט מיט ביידע הענד געדריקט זיך די ברוסט. זי איז אַזוי צוטומעלט געוועזען, דאָס, ווען ער איז צוגעגאַנגען, האָט זי געפרעגט:

— איהר זייט דאָך ניט פערוואונדעט, האַ?

— זייט איהר דער הויז־דאָקטאָר ביי די אריאלס?

— יאָ — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט.

דער מאַרקיז האָט זיך אָנגערופען:

— די צוויי מענשען, וואָס אַרבייטען דאָרט ביים פעלז, זיינען זיי דאָס די אַריאַלס?

— יאָ.

אין דעם דאָזיגען מאָמענט זיינען די צוויי מענער שנעל אָפּ־געטראָטען פון דעם פעלז, וואָס איז מיט פולווער אָנגעלאָדען גע־ווען און דער גאַנצער עולם האָט זיך אַ לאָז געטהאָן לויפען פון דאָרט צו ריאַס און ענוואַל צו, וואָס ווייטער פון'ם פעלז.

דער עולם אויבען אויפ'ן בערגעל, וואָס איז געווען אַזוי גרויס ווי דער עולם אונטען, האָט געציטערט פאַר פערגעניגען און אונגע־דולד. דאָ האָט זיך דערהערט פּעטרוס מאַרטעל'ס גוואַלדיגער קול:

— היט זיך, דער שנור איז אָנגעצונדען.

כריסטיאַנע האָט אַ שוידער געטהאָן פאַר אויפרעגונג און דער דאָקטאָר האָט אַרויסגעמורמעלט הינטער איהר:

— אָה, ביז דאָס פייער פון דעם אָנגעצונדענעם שנור וועט צו־קומען צום פולווער וועט נאָך געדויערען אַ צעהן מינוט.

אַלע אויגען האָבען איצט געקוקט אויף דעם פעלז, און פּלוצים איז דאָרט צו איהם צוגעגאַנגען אַ קליינער, שוואַרצער הונד. ער איז געלאָפען אַרום דעם פעלז, האָט געצויגען מיט דער נאָז, דער־שמעקט, קאַנטיג, אַז עפּעס איז דאָרט ניט גלאַט און אויפגעשטעלט די האָאָר און אויערען, אַרונטערגעלאָזט דעם עק, די צייהן אויסגע־שצירעט און גענומען בילען אַזוי הויך ווי ער האָט געקאָנט.

אַ גרויזאַמער לאַכען איז דורכגעלאָפען צווישען דער מענגע, וואָס האָט זיך געריכט, אַז דער הונד וועט צוזאַמען מיט'ן פעלז אויפגעריסען ווערען. דערנאָך האָבען איהם אַ פּאָאָר שטימען אָנ־געהייבען צו רופען, עטליכע מענער האָבען געוואָרפען אויף איהם שטיינער, אום איהם פון דאָרט צו פערטרייבען. דער הונד אָבער

געגעז איהם ניט העפליך. דו וועסט איהם נאָך אַמאָל בעלײדיגען מיט דיין האַלטונג!

אָבער גאַנטראַן האָט אַ דריק געטהאָן די אַקסלען:

— אַה, איך פערזיכער דיר, אַז ער וועט זיך ניט בעלײדיגען. ער איז צופיעל פילאָזאָף, אום צופיהלען זיך בעלײדיגט פון אַ וואָרט. דו האָסט געדראַפט הערען, ווי ער מאַכט חוזק פון דער וועלט. ווען מיר זיינען אַליין, פון די פּאַציענטען און פון דעם גאַנצען בעדער־שווינדעל.

בעת זיי האָבען אַזוי גערעדט, האָט זיך פון אונטען דער־זערט אַ גוואַלדיגער ליאַרם. דאָרט, וואו דער פעלז איז פריהער געשטאַנען האָט אַ גוואַלדיג־גרויסער עולם זיך געדרענגט און געשטופּט און געוואַלדעוועט. אַנדערמאַט, וועלכער איז שטענדיג טהעטיג און נייגעריג געוועזען, האָט זיך אָנגערופען:

— וואָס איז דאָרט? וואָס אַזוינס האָבען זיי דאָרט דער־זעהן.

גאַנטראַן האָט ערקלעהרט, אַז ער וועט אַרונטערלױפען זעהן, וואָס איז דאָרט. כריסטיאַנע האָט זיך מעהר מיט דעם ניט אינטע־רעסירט. זי האָט אין דער דאָזיגער צייט געטראַכט, אַז ווען דער אַנגעצונדענער שנור וואָלט געוועזען אַביסעל קורצער, וואָלט איהר הויכער שכן אויף שטיקער צוריסען געוואָרען, נור דערפאַר, וויל זי האָט רחמנות געהאַט אויף'ן הונד. זי האָט דערפון געדרונגען, אַז ער מוז טאַקי זיין אַ העפטיגער און לײדענשאַפטליכער יונגערמאַן, ווען צוליעב אַ וואונש פון אַ'ן אונבעקאַנטער פרוי האָט ער געקענט זיין לעבען איינשטעלען אין קאָן...

מען האָט דערזעהן, ווי מענשען לויפען פון דאָרט צום דאָרף. אַזוי ווי זיי וואָלטען געלאָפען עפּעס אַנזאָגען. דער מאַרקיז איז אויך געוואָרען נייגעריג:

— וואָס איז דאָרט?

אַנדערמאַט האָט מעהר ניט געקענט אויסהאַלטען און איז

אבער גאנטראן, איהר ברודער, האט מיט כעס אויסגעשריען:

— דער מענש איז משוגע! אימער טהוט ער אזוינע זאכען! אזא משוגענעם האב איך נאך קיינמאל ניט געזעהן!

דער באדען אונטער זיינע פיס האט א ציטער און א וויעג גע־טהאן זיך, א שרעקליכער קראך האט זיך דערהערט, וועלכער האט א מינוט לאנג אבגעהילכט אויף די בערג, ווי דאס קראכען פון קאנאנען. כריסטיאנע האט מעהר גאר גישט ניט געזעהן פאר זיך ווי א רעגען פון שטיינער, וואס האט זיך אין דער לופטען גע־דרעהט, און א הויכען זייל, וואס האט אין דער לופטען צוזאמענגע־בראכען. און גלייך האט זיך דער עולם פון אויבען א ווארף גע־טהאן, ווי א מעכטיגע כוואליע, צום אויפגעריסענעם פעלז ארונ־טער מיט ווילדע געשרייען. די אינגלאך זיינען מיט ליארם פון'ם בארג געלאפען, הינטער זיי די אקטיארען מיט פעטרוס מארטעל אין פאראויס. מענער, פרויען, פויערים, שטעדט־לייט זיינען גע־לאפען. מאנכע זיינען געפאלען, האבען זיך אויפגעהויבען און זיי־נען ווייטער געלאפען. פון אלע זייטען איז מען געלאפען, פון דעם בארג און פון דעם טהאל, צו דעם אויפגעריסענעם פעלז צו.

— מיר וועלעןווארטען — האט זיך דער מארקיז אנגערופען — ביז די נייגעריגקייט וועט איינגעשטילט ווערען און דערנאך וועלען מיר געהן אנקוקען.

דער אינזשענער, הערר אברי־פאוסטער, וועלכער האט מיט גרויסער מיה זיך אויפגעהויבען, האט געענטפערט:

— איך געה אין דארף צוריק. מיך אינטערעסירט שוין דאס ניט מעהר.

ער האט דערלאנגט דעם מארקיז די האנד, זיך פערנייגט און איז אוועק.

דאקטאר האנארא איז אויך פערשוואונדען. מען האט גענומען ריידען פון איהם. דער מארקיז האט זיך אנגערופען צו זיין זוהן:

— דו קענסט איהם ערשט דריי טעג און האלסט זיך שוין

— אָבער פערזוכעז האָט מען עס דאָך געראָפּט.

דער דאָקטאָר האָט זיך ניט געאײַלט:

— יעדענפאַלס מוז מען וואַרטען, ביז דאָס וואַסער וועט פון דעם שמוץ אָפּשטעהן.

און יעדער האָט געוואָלט דעם קוואַל זעהן. די וואָס זיינען פון הינטען געשטאַנען, האָבען געשטופּט די פאָדערשטע מענשען אין דעם שמוץ אַריין, אַ קינד איז אַריינגעפאַלען, און מ׳האָט געלאַכט. די אַריאַלס, דער פאָטער און זוהן, זיינען דאָ געשטאַנען און האָבען געקוקט מיט ערנסטע מינעם אויף די דאָזיגע אונערוואַרטעטע פּאַסירונג.

דער פאָטער איז געווען אַ הויכער, מאָגערער, אויסגעטריקענטער מאַן, מיט אַ קנאַכיגען קאָפּ און אַן ערנסטען פּנים פון אַ פּויער אָהן אַ באָרד און אָהן וואַנסעס.

דער זוהן איז נאָך העכער געווען, אַ ריעז, איז געווען אויך מאָגער, האָט אָבער געטראָגען וואָנסעס און האָלב אויסגעזעהן ווי אַ׳ן אונטעראָפיציער.

דאָס וואַסער האָט געוואָרפען נאָך מעהר בלעזלאָך און גענומען שטאַרקער שטראָמען. דאָס פּובליקום האָט זיך פּאַנאַנדערגערוקט: דאָקטאָר לאַטאָן איז ערשיענען מיט אַ גלאָז אין דער האַנד. ער איז געווען פערשוויצט, אָהן אַן אָטהעם און איז געבליבען שטעהן דערשלאָגען, ווען ער האָט זיין קאָלעגע דאָקטאָר האָנאָרא דערזעהן, וועלכער האָט אַ פום געהאַלטען אויפ׳ן ברעג פון דעם נייעם קוואַל, ווי אַ גענעראַל, וואָס איז דער ערשטער אין די עראָבערטע פעסטונג אַריין. ער האָט געפרעגט פערסאָפּעט:

— האָט איהר שוין פערזוכט?

—ניין איך וואַרט ביז דאָס וואַסער וועט ריין ווערען.

דאַ האָט דאָקטאָר לאַטאָן אַריינגעטהאָן דאָס גלאָז אין דאָס וואַסער אַריין און געטרונקען מיט יענער וואַזשנער מינע ווי אַ וויינ־מבין, ווען ער פּרופט וויין, דערנאָך האָט ער ערקלעהרט:

— אויסגעצייכענט!

איך אוועק אראב־בארג. גאנטראן האט פון אונטען זיי צייכענס געמאכט, אז זיי זאלען ארונטערקומען.

פאול ברעטיני האט זיך צו כריסטיאנע׳ן געווענדעט:

מאדאם, קען איך אייך מיין ארם פארשלאגען?

זי האט איהם אונטער׳ן ארם גענומען, און זי האט געפיהלט, אז ער איז שטארק געווען ווי אייזען, און ווען איהר פוס האט זיך א גליטש געטהאן, האט זי זיך אן זיין ארם אנגעכאפט, ווי אן א פארענץ. גאנטראן איז זיי אנטקעגען געלאפען און האט געשריען:

— א קוואל! א נייער קוואל! די עקספלאזיאן האט א נייעם קוואל געעפענט!

און זיי האבען זיך גענומען דורכשטופען צווישען דעם עולם. פאול און גאנטראן זיינען געגאנגען אין פאראויס, האבען מיט די אקסלען אין ארמס פונאנדערגעשטופט דעם עולם, ניט געקימערט זיך, וואס די אנדערע האבען זיי געזידעלט, און געמאכט א וועג פאר כריסטיאנע׳ן און איהר פאטער.

זיי זיינען געקראכען איבער א קופע פון שפיציגע שטיינער, צוריסענע, שווארצע פון פולווער, און זיינען געבליבען שטעהן פאר א לאך פול קויטיגען וואסער, וואס האט בלעזעלאך געווארפען און זיך איבער די פיס פון די נייגעריגע געטראגען צום טייכעל צו. אנדערמאט איז דא אויך געשטאנען און האט געקוקט אויפמערקזאם אויף דאס וואסער.

דאקטאר האנארא, וועלכער איז געשטאנען אנטקעגען אויף דער אנדער זייט פון דעם לאך, האט אויך געקוקט אונצופריעדען און פערוואונדערט. אנדערמאט האט זיך צו איהם אנגערופען:

— מען האט עס געדארפט פערזוכען, פילייכט איז עס מינער־ראל־וואסער.

—גאנץ זיכער מינעראל־וואסער — האט דאקטאר האנארא געענטפערט — באלד וועלען מיר דא האבען מעהר קוואלען ווי קראנקע!

אנדערמאט האט געזאגט:

וואוסט וועגען דעם נייעם קוואַל און איז געלאָפען אַהין מיט אַ גלאָז אין דער האַנד.

ווען ער האָט דערזעהן דעם מארקיז, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט:

—וואָס איז דאָרט? וואָס איז דאָרט, הערר מארקיז? אַ קוואַל, אַ מינעראַל־קוואַל?

— יאָ, ליעבער דאָקטאָר.

— אַ שטאַרקער קוואַל?

— געוויס.

— זיינען יענע דאָקטוירים דאָרט?

גאָנטראַן האָט געענטפערט:

— שוין לאַנג, דאָקטאָר לאַטאָן האָט שוין דעם קוואַל אַנאַליזירט.

דאַן האָט דער דאָקטאָר זיך גענומען יאָגען אַזוי, דאָס כריסטיאַנע האָט אַן איהר טרויעריגקייט פערגעסען און זי האָט זיך ש־ער ניט צולאַכט. זי איז ווידער פרעהליך געוואָרען און האָט געזאָגט:

— גוט, איך וויל שוין ניט אין האָטעל. מיר וועלען זיך דאָ צוזעצען אין׳ם פּאַרק.

אנדערמאָט איז געבליבען דאָרט נעבען קוואַל און האָט געקוקט ווי דאָס וואַסער האָט געשטראָמט.

III.

ביים טיש אין׳ם ספּלענדיד־האָטעל איז אין דעם דאָזיגען אָבענד געווען פרעהליכער ווי געוועהנליך. די געשיכטע מיט׳ן פעלז און דעם קוואַל האָט בעלעבט די אונטערהאַלטונג. עס זיינען געזעסען ניט פיעל געסט ביים טיש, אפשר צוואַנציג, ליידענדע מענשען, קראַנקע, וועלכע האָבען פריהער, איידער זיי האָבען אויסגעפּרובט די דאָזיגע בעדער פון ענוואַל, געפּרובט אַלערליי אַנדערע בעדער.

ער האָט דערלאַנגט זיין קאַנקורענט דאָס גלאָז:

— איהר ווילט?

אָבער דאָקטאָר האנארא האָט אפּנים מינעראַל־וואַסער ניט ליעב געהאַט, וואָרים ער האָט געענטפערט מיט אַ שמייכעל:

— אַ דאַנק. איך פערלאָז זיך אויף אייערע מבינות. איך וויים דעם טעם!

דערנאָך האָט ער זיך געווענדעט צום אַלטען אריאַל'ן:

— אַזוי גוט ווי אייער וויין שמעקט עס זיכער ניט.

דער אַלטער האָט זיך געפיהלט געשמייכעלט.

כריסטיאַנע האָט גענוג געזעהן און געוואָלט אוועקגעהן. איהר ברודער און פּאול האָבען ווידער פיר איהר אַ וועג געמאַכט צווישען דעם עולם. זי איז געגאַנגען הינטער זיי אָנגעלעהנט אויף איהר פאָטער'ס אָרם. פּלוצים האָט זי זיך אויסגעגליטשט. זי איז שיער ניט געפאַלען און ווען זי האָט אויף דר'ערד אַ קוק געטהאָן, האָט ז' בעמערקט, אַז זי האָט אויף אַ שטיק בלוטיג פלייש אַרויפ־געטראָטען פיל שוואַרצע האָר און קויט. דאָס איז געווען אַ איבער־בלייבעכץ פון דעם הונד, וועלכער איז ביי דער עקספּלאָזיאָן צו־ריסען געוואָרען. זי האָט שיער ניט גע'חלש'ט פאַר שרעק און די טרערען ניט געקענט איינהאַלטען און געפּליסטערט, ווישענדיג זיך מיט אַ טיכעל די אויגען:

— אַזאַ רחמנות! אַזאַ רחמנות!

זי האָט מעהר גאָרנישט געוואָלט רעדען, געוואָלט געהן אַהיים און זיך פערשפּאַרען אין איהר צימער. דער דאָזיגער טאָג, וואָס האָט זיך אָנגעהייבען אַזוי פרעהלאַך, האָט זיך געענדיגט אַזוי טרויעריג. איז דאָס געווען אַ פאָרגעפיהל? איהר האַרץ האָט גע־נומען קלאַפּען שטאַרק, שטאַרק.

זיי זיינען איצט געגאַנגען אַליין איבער'ן דאָרף און האָבען בע־מערקט פון דער ווייטענס אַ צילינדער־הוט און דיביידע פּאָלעס פון אַ ראָק, וואָס האָט געפלאַטערט ווי צוויי שוואַרצע פליגעל. עס איז געווען דאָקטאָר באַנעפיל, וועלכער האָט זיך ערשט איצט דער־

בערער ווי די בעדער פון שאַטע־גייאַן. מענשען האָבען געדראַפט פאַהרען אין ענוואַל, פאַהרען זיי גאַר אין שאַטע־גייאַן, צו אין אַנ־דערע אַזוינע פּלעצער נור דערפאַר, ווייל אין ענוואַל פעהלט די ריכטיגע פיהרונג. ווען מען זאָל ענוואַל אַוועקשטעלען אויף אַ ריכ־טיגער פוס, וואָלט מען וואונדער געקענט אויפטהאָן. און אַנדער־מאַט האָט זיך געווענדעט צום אינזשעניר:

— איהר ווייסט און דאָס איז אמת, „אַוועקשטעלען אויף אַ ריכטיגער פוס“, געבען דעם ערשטען ריכטיגען שטויס, ריכטיג אָנ־פאַנגען. אַלסדינג אין דער וועלט העננט אָב נור פון דעם, ווי אַזוי מען הויבט אָן אַ זאַך. אום אַ באַדע־אָרט אַרויפצואַרבייטען, מוז מען וויסען, ווי אין איהם צו פּעראינטערעסירען, דאָס איז די גאַנצע קונסט; און אום אין איהם צו פּעראינטערעסירען דאָס גרויסע פּוב־ליקום, מוז מען אַפריהער אין איהם פּעראינטערעסירען די פאַריזער דאָקטוירים. ווייסט איהר, מיר גליקט אין אַלסדינג וואָס איך נעהם אונטער, ווייל אימער און ביי אַלסדינג נוץ איך אוים פּראַקטישע מיטלען, דערפאַר האָב איך ערפאָלג. כל זמן איך ווייס נאָך ניט, ווי אַזוי און וואָס צו טהאָן, אום אַ'ן אונטערנעהמונג זאָל ערפאָלג האָבען, טהו איך גאַר נישט. דאָס וואָס דאָס וואַסער איז גוט איז נאָך ניט גענוג. דאָס וואַסער מוז מען טרינקען אויך, און אום מען זאָל עס טרינקען, איז ווענינ וואָס די צייטונגען אַליין וועלען עס ריהמען, ריהמען דאַרפען עס דער עיקר די דאָקטוירים אין זייערע קאַבינעטען, ווייל נור זיי האָבען דעם ריכטיגען איינפלוס אויף די קראַנקע...

דער מאַרקיז, וועלכער האָט בעוואונדערט די געשעפטס־אַי־דעען פון זיין איידים, האָט זיך אָנגערופען:

— גאַנץ ריכטיג! אַזוי איז דאָס! און דו ביזט דער איינ־ציגער, וואָס וואָלט געטויגט דערצו.

אַנדערמאַט האָט זיך פון די ווערטער נאָך מעהר צוהיצט און גערעדט ווייטער:

— איך זאָג אייך, דאַ ליגען מיליאָנען בעגראָבען, עס איז אַ

ביים עק טיש, וואו די אנדערמאַטס און די ראַוועלס זיינען גע־זעסען, האָבען זיך נאָך געזעצט: די מאַנעקוס, אַ קליינער ווייסער מאַן מיט זיין טאָכטער, אַ הויכע בלאַסע מיידעל, וועלכע איז שטענ־דיג אין מיטען עסען פון'ם טיש אויפגעשטאַנען, אַוועקגעגאַנגען, און איהר טעלער מיט שפּייז איבערגעלאָזט; דע־נאָך דער דיקער אַברי־פּאָוסטער, דער אַמאַליגער אינזשענער; נעבען איהם די שאַפּורס, אַ שוואַרץ־געקליידטע פּאָאַרל, וועלכע מען האָט אַ גאַנצען טאָג געקענט זעהן אינ'ם פּאַרק הינטער אַ קליינעם וועגעל, אין וועלכען מען האָט זייער קינד, אַ קריפּעל, געפיהרט. צוערשט דיביידע דאַמען פּייל, מוטער און טאָכטער, ביידע אַלמנות, הויך, שטאַרק, רונד, אומעדום, פּאַרענגט און הינטען. גאַנסטראַן האָט זיך וועגען זיי אויסגעדריקט:

— עס איז קלאָר ווי דער טאָג אַז זיי האָבען זייערע מענער אויפגעפרעסען און דערפאַר ליידען זיי איצט אויפ'ן מאַגען.

און ווירקליך זיי זיינען אַהער אין די בעדער געקומען, אום דעם מאַגען צו קורירען.

אויף דער אַנדער זייט טיש איז געזעסען אַ מאַן מיט אַ רויטען פּנים פון ציעגעל־קאָליר, הערר ריקוויר, וועלכער האָט אויך געהאַט אַ קראַנקען מאַגען; נעבען איהם אַ פּאָאַר סתם מענשען, פון יע־נעם סאָרט געסט, מאַן און פרוי, וואָס קומען אריין אין שפּייז־זאַאַל, צוערשט די פרוי, דערנאָך דער מאַן, זאָגען שטיל „גוט מאָרגען“, ווען זיי זיינען נאָך אין דער טהיר, און אַזוי שטיל און פּערלעגען זעצען זיי זיך צום טיש.

די גאַנצע צווייטע העלפט פון'ם טיש איז געווען לעדיג, הגם געדעקט איז געווען פיר נאָך געסט.

אנדע־מאָט האָט מיט היטץ דערצעהלט. ער האָט דעם גאַנצען נאָכמיטאָג מיט דאָקטאָר לאַטאַן בעשפּראָכען פערשיעדענע גרויסע פּראָיעקטען, וועלכע האָבען אַ שייכות געהאַט מיט ענוואַל. דער דאָקטאָר האָט איהם מיט בעגייסטערונג דערצעהלט פון דער וואונ־דערליכער ווירקונג פון די ענוואַלער בעדער, וועלכע קורירען זיי־

וואַסער איז געקומען, דורך וועלכע שיכטען, די ריכטונג פון דער דאַזיגע שיכטען, זייער אורשפּרונג, זייער אייגענאַרטיגקייט.

צוערשט האָב איך אונטערזוכט די בעדער, און דאָ האָב איך בעמערקט אין אַ ווינקעל אַ׳ן אַלטע רעהר פון אַ וואַנע, וועלכע מען האָט ניט גענוצט, ווייל זי איז פערשטאָפּט געוועזן מיט זאַלץ. ווען די רעהר איז פערשטאָפּט געוועזן, מחמת די זאַלץ פון דעם וואַסער האָט זיך אין איהר אָפּגעזעצט, — האָט מען דערפון קלאָהר גע־קענט זעהן, אַז מיט דעם באַנעפּיל־ברונען האָט אויך די אייגענע גע־שיכטע געטראָפען. מעהר גאָר נישט. האָט מען געמוזט זוכען צו־צוקומען צום וואַסער פון אַנאַנדער זייט.

אַ מאָנאַט צייט האָב איך איהם געזוכט און געפּאָרשט ביז איך האָב איהם געפונען פונפציג מעטער טיעף אונטער ד׳ערד און איצט הערט וואַרום.

איך האָב אייך פריהער געזאָגט, איך האָב געמוזט צוערשט פעסטשטעלען דעם אורשפּרונג, די אייגענאַרטיגקייט. די ריכטונג פון די שיכטען, דורך וועלכע דאָס וואַסער פליסט, דאָן איז מיר שוין לייכט געוועזן אויסצוגעפינען, אַז די דאָזיגע שיכטען זיינען ניט געגאַנגען, ווי געוועהנליך, פון באַרג אַראָב, נור אַלץ מעהר באַרג אַרויף צווישען די איינצעלנע גראַניט־שיכטען, און איך האָב אויך אויסגעפונען דעם גרונד צו דעם דאָזיגען מערקווירדיגען פענאָמען, ווארים דאָס וואַסער האָט ניט אַראָב נור אַרויף געפלאָסען.

פריהער האָט די לימאַן, דאָס דאָזיגע ווייטע זאַמדיגע שטיק פלאַכע לאַנד, וואָס מען זעהט קוים זיין באַרג, זיך געפונען אויף דער זעלבער הויכקייט מיט דעם צופוסען פון די בערג. אָבער דורך דעם כאַראַקטער פון איהרע אונטערשטע טהיילען האָט זי אַרונטער־געזונקען און מיטגעשלעפּט מיט זיך די בערג אויך. איצט אַזוי: דאָס מינעראַל־וואַסער פליסט פון די אַלטע קראַטערן פון די אַמאָ־ליגע וואולקאַנען. דאָס וואַסער, וואָס קומט פון זעהר וויית, ווערט אונטערוועגס אָפּגעקיהלט און ווען עס קומט פון אויבען אַרויף, איז

וואונדערפולע געגענד, אַ מערקווירדיגער קלימאַט, די פראַגע איז נור: אויב פיר גרויסע בעדער וועט דאָ געגוג וואַסער קלעקען. וואָרים מיר מוזען אַ גרויסע קור־הויז בויען און דערצו דאַרפען מיר האָבען אַ סך וואַסער, אונבעדינגט גענוג וואַסער, אום צו קענען אָנ־פילען צוויי הונדערט וואַנעס פיר איין מאָל. דאָס וואַסער מוז שנעל און אונטערבראָכען פליסען. היינט איז דאָ וואַסער ניט מעהר ווי אויף אַ פופציג פערזאָן, מעג זיך דאָקטאָר לאַטאַן זאָגען וואָס ער וויל.

הערר אוברי־פאָוסטער האָט איהם אונטערבראָכען:

— אַך, וואַסער וועל איך אייך געבען, פיעל איהר וועט אַליין וועלען!

אַנדערמאַט האָט זיך אַ כאַפּ געטהאָן:

— איהר?

— יאָ, איך. איהר וואונדערט זיך? איך וועל עס גלייך ער־קלעהרען. פאַריאָהרען אַדיעזער צייט בין איך דאָ אויך געוועזן. איינמאָל אין אַ אין־דער־פריה, ווען איך בין געזעסען ביי זיך אין'ם צימער, איז געקומען צו מיר אַ דיקער מאַן, דער פרעזידענט פון דיער פערוואַלטונגס־ראַט פון די בעדער. ער איז געוועזן זעהר אויפגערעגט. איך וועל אייך דערצעהלען פאַרוואָס.

דער באַנעפיל־ברונען האָט פּלוצים אָנגעהייבען צו געבען אַזוי ווייניג וואַסער, דאָס מען האָט מורא געהאַט, אַז ער וועט אויפ־הערען צו געבען וואַסער אין גאַנצען. אַזוי ווי ער האָט געוואוסט, אַז איך בין אַ אינזשעניר, איז ער געקומען מיר פרעגען, צו איך וויים ניט עפּעס פון אַ מיטעל צו ראַטעווען דעם ברונען.

אַלזאָ האָב איך דאָן אונטערזוכט די געאָלאָגישע סיסטעם פון דער געגענד. איהר ווייסט דאָך מסתמא, אַז אומעדום אין די פריהערדיגע ערד־פעריאָדען האָבען וואולקאַנען־אויסברוכען אַרויס־גערופען פערשיעדענע ענדערונגען אונטער דר'ערד. דאַרום האָב איך די ערשטע זאַך געדאַרפט אויסגעפינען, פון וואַנען דאָס מינעראַל־

— יאַ, אַזוי איז עס, דער גאַנצער סוד איז איצט ערקלערט׃ איהר זייט אַ וואונדערבאַרער מענש, הערר אובריי־פּאוסמער!

אויסער איהם האָבען נור דער מארקיז און פּאול ברעטיני פערשטאַנען, וואָס דער אינזשעניר האָט גערעדט. גאַנטראַן האָט זיך ניט צוגעהערט. די אַנדערע האָבען געקוקט אויפ׳ן אינזשעניר מיט אויסגעגלאָצטע נאַרישע אויגען און געמאַכט נאַרישע מינעס. די דאַמען פּייל, וועלכע זיינען געוועזען זעהר פרום, האָבען זיך געפרעגט, צו די דאָזיגע ערקלעהרונג פון גאָט׳ס וואונדער איז ניט אפּיקורסעס. די מוטער האָט געהאַלטען פאַר איהר חוב צו זאָגען:

— יאַ, גאָט׳ס וועגען זיינען וואונדערבאַר!

די איבריגע דאַמען ביים טיש האָבען מיט די קעפּ צוגעשאָקעלט, זייער הסכמה אויף דעם געגעבען. זיי האָבען זיך אויך געפיהלט בעאונרוהיגט פון דער דאָזיגער ערקלעהרונג, וועלכע זיי האָבען ניט פערשטאַנען.

הערר ריקוויר, דער מאַן מיט׳ן פּנים פון ציעגעל־קאָליר, האָט זיך אַנגערופען:

— צי די קוואַלען פון ענוואַל קומען פון וואולקאַנען אָדער פון אַנדערש וואו, מיר האָבען זיי די צעהן טעג דערווייל גאָר ניט געהאָלפען.

הערר און מאַדאַם שאופור האָבען פּראָטעסטירט און געבראַכט אַלס בעווייז זייער קינד, וועלכעס האָט שוין אַנגעהייבען צו בעוועגען די רעכטע פוס, וואָס עס האָט אַ יאָהר זעקס ניט געקענט אַ ריהר טהאָן.

ריקוויר האָט געענטפערט:

— דאָס בעווייזט נור, אַז די קוואַלען פון קוואַל זיינען גוט פיר אַזוינע קראַנקע ווי אייער קינד איז, אָבער ניט אַזוינע, וואָס ליידען פון קראַנקען מאַגען.

ער האָט געשיינט צו זיין שטאַרק בייז, פאַרוואָס די בעדער העלפען ניט זיין קראַנקען מאַגען. אָבער הערר האַנעקי האָט אויך גענומען דאָס וואָרט אין׳ם נאָמען פון זיין טאָכטער און ערקלערט:

עס קאַלט, ווי געווענליכע קוואַל־וואַסער. אָבער דאָס וואַסער, וואָס קומט פֿון די נעהנטערע קראַטערן, קומט פֿון אויבען אַרויף נאָך וואַרעם, מאַנכע גאַנץ הייס, עס ווענדט זיך אין גאַנצען פֿון דער נאָהענטקייט פֿון די קראַטערן. עס פֿליסט אַזוי: עס זינקט אַרונטער טיעף, גאַנץ טיעף, ביז עס דערגרייכט די שיכטען פֿון דער לימאַן. די דאָזיגע שיכטען פֿון גראַניט קען דאָס וואַסער ניט דורכ־ברעכען, זוכט עס אַ'ן אויסוועג, געפֿינט עס שפּאַלטען אין דעם גראַניט, רייסט עס זיך אַריין אַהין און טראָגט זיך דורך די דאָזיגע שפּאַלטען אין דער ריכטונג אַרויף צו, ביז עס דערגרייכט די אָבער־פֿלעכע פֿון דער ערד, דאָס הייסט ביז עס איז אַרויסגעקומען פֿון אויבען אַרויף, דערנאָך ערשט פֿליסט עס אין דער געווענליכער ריכטונג אַרונטער, אין טייך אַרונטער.

איך מוז נאָך בעמערקען, אַז דאָס וואַסער, וואָס מיר קענען, איז אַפֿילו ניט קיין הונדערטער טהייל פֿון דעם מינעראַל־וואַסער, וועלכער קוועלט דאָ אין'ם טהאַל; מיר זעהן בלויז דאָס וואַסער, וואָס קומט אַרויף פֿון אויבען, די אַנדערע קוואַלען, אויף וועלכע עס ליגט אַ דיקער בעוואַקסענער ערד־שיכט, ווערען פֿערלאָרען אין דער ערד, וואָס זייגט זיי אויס. דערפֿון שליס איך, אַז ערשטענס, אום דאָס וואַסער צו קריגען, דאַרף מען נור אויפֿזוכען דעם צושטאַנד און די ריכטונג פֿון די אויבערשטע גראַניט־שיכטען. צווייטענס, אום דאָס וואַסער זאָל לויפֿען דאַרף מען היטען, אַז די שפּאַלטען זאָלען ניט פֿערשטאָפּט ווערען פֿון דעם אָפּגעזעצטען זאַלץ, דאָס הייסט, די דורכגעבויערטע קינסטליכע ברונעמס מוזען געהאַלטען ווערען אין אָרדנונג, מוזען וואָס אָפּטער געריינינגט ווערען. דריטענס, אום צו בעהעפּטען איין קוואַל מיט אַנאַנדערן, מוז מען בויערען ניט פֿון אויבען, נור פֿון אונטען אין די גראַניט־שפּאַלטען, דורך וועלכע דאָס וואַסער לויפֿט. פֿון דעם שטאַנדפּונקט, איז דער נייער קוואַל, וואָס מען האָט היינט ענטדעקט, זעהר פּאַסענד פֿיר נייע בעדער.

אַלע האָבען געשוויגען, ווען ער איז אַנשוויגען געוואָרען. אַנ־דערמאַט איז געווען זעהר צופֿריעדען און האָט נור געזאָגט:

דאָקטאָר לאַטאַן און דאָקטאָר האַנארא האָבען פערשריעבען צו עסען נור ווייכעס, מאַגערס פלייש און פרישע גרינס.

ריקוויר האָט אַזש זיך געטרייסעלט פאַר כעס:

— די דאָקטוירים האָבען געדאַרפט אכטונג געבען אויף אונזער עסען, אַנשטאַדט דעם פערלאַזען זיי זיך אויף אַ'ן אונוויסענדען מענשען, וועלכער שטאָפּט אונז יעדען טאָג מיט האַרטע אייער און שוויין־קאָטלעטען.

הערר מאַנעקו האָט איהם אונטערבראָכען:

— אהה, מיין טאָכטער קען נור פערדייען שוויין־קאָטלעטען. די פאַריזער דאָקטוירים האָבען איהר אויך דאָס געהייסען עסען.

ריקוויר האָט זיך צושריען:

שוויין־קאָטלעטען! שוויין־קאָטלעטען! הערט אויף! רעדט ניט! דאָס איז סם!

און פלוצים האָט זיך דער גאַנצער עולם צוטהיילט אין צוויי לאַגערס, אַ טהייל איז געווען פיר, די אנדערע געגען שוויין־קאָטלעטען, און עס האָט זיך אַנגעהייבען וועגען דעם אַ לאַנגער היציגער ויכוח. דערנאָך האָט זיך דער ויכוח צוברענט וועגען מילך טרינקען. ריקוויר האָט גע'טענה'ט, אַז ווי נור ער טרינקט אויס אַ גלאָז מילך, אַזוי גיך ווערט ער קראַנק.

אוברי־פּאַוסטער האָט איהם געענטפערט:

— אָבער הערט נור, מיין ליעבער מאַן, ווען איהר ליידעט פון דיספּעפּסיע און איך פון גאַסטראַלגיע, דאַרפען מיר גאַנץ פערשיידענע שפייזען. די שפּייזען, וואָס טויגען איך, טויגען ניט פיר מיר און די וואָס טויגען פיר מיר, טויגען ניט פאַר איך. פּונקט ווי די ברילען פון אַ קורצזיכטיגען טויגען ניט פאר אַ ווייטזיכטיגען. כאָטש ביידע, אי דער קורצזיכטיגער אי דער ווייטזיכטיגער, האָבען ניט קיין נאָרמאַלע אויגען.

ער האָט גערעדט ווייטער:

— ווען איך זאָל אויסטרינקען אַ גלאָז ווייז, ווער איך פער־

— שוין אַ וואָך צייט ווי איהר מאַגען האַלט איין די שפּייזען און זי דאַרף ניט אַרויסלויפען ביי יעדען מאָהלצייט.

די טאָכטער איז רויט געוואָרען און האָט זיך צוגעבויגט צום טעלער. די דאַמען פּייל האָבען אויך געזאָגט, אַז זיי פיהלען זיך בעסער. דאָ איז ריקוויר מיט אַמאָל פון די כלים אַרויס און האָט זיך פּלוצים געווענדעט צו דיביידע דאַמען:

— מיינע דאַמען, איהר ליידעט אויך פון'ם מאַגען?

— יאָ, אונזער מאַגען פערדייעט ניט.

ער איז שיער פון'ם שטוהל ניט אויפגעשפּרונגען און האָט געשטאַמעלט:

— איהר! איהר?! מען דאַרף נור אַ קוק טהאָן אויף אייך! איהר, איהר ווילט מיר דערצעהלען, אַז איהר ליידעט פון'ם מאַגען? מיינע דאַמען, איהר עסט צופיעל!

מאַדאַם פּייל, די מוטער, האָט זיך אָנגעצונדען און געענטפערט:

— וואָס אַנבעלאַנגט אייך קען גאָר קיין צווייפעל ניט זיין, אַז איהר האָט אַ קראַנקען מאַגען. מען זאָגט טאַקי. אַז אַ שלעכטער מענש האָט אַ שלעכטען מאַגען.

אַ'ן אַלטע, זעהר מאַגערע פרוי, וואָס איהר נאָמען האָט קיינער ניט געוואוסט, האָט זיך אָנגערופען:

— איך גלויב, אַז די בעדער וואָלטען אַלעמען מעהר געהאָלפען, ווען דער בעל הבית פון דעם האָטעל וואָלט מעהר אין'ם זינען געהאַט, אַז ער דאַרף קאָכען פיר קראַנקע. מען דערלאַנגט אַזוינע שפּייזען, וואָס קיין מענש וואָלט ניט געקענט פערדייען.

מיט דעם זיינען אַלע ביים טיש איינפערשטאַנדען געווען. אַלע האָבען גענומען ריידען מיט כעס וועגען דעם בעל הבית פון'ם האָטעל, פאַרוואָס ער האָט זיי געקאָרמעט מיט וואורשט און קרויט, יאָ מיט וואורשט און קרויט, צוויי שפּייזען, וועלכע זיינען אפילו פיר דעם געזינדסטען מאַגען שווער צו פערדייען, און דאָס האָט מען צו עסען געגעבען, ווען די דריי דאָקטוירים, דאָקטאָר באַנעפיל,

ווען מען פאַרשטעהט עס ריכטיג, ליגט דאָרין אַלעס, וואָס די מענ־שען זוילען, עס איז אין דער אייגענער צייט אַ פּאָליטיק, אַ קריעג, אַ דיפּלאָמאַטיע, אַלעס, אַלעס. מען מוז נור שטענדיג עפּעס אויפ־טהאָן, אויסטראַכטען, פערשטעהן, אַלעס קלאָר זעהן, פּראַוויסזעהן, אַלעס קאָמבינירען, אַלעס וואָגען... די גרויסע שטרייטיגקייטען ווע־רען היינטיגען טאָג מיט געלד אויסגעפּאַכטען. פיר מיר זיינען די פראַנק־שטיקער ניט אַנדערש ווי סאָלדאַטען מיט רויטע הויזען. די צוואַנציג־פראַנק־שטיקער — שעהנע לייטענאַנטען, די הונדערט־פראַנק־שטיקער קאַפּיטאַנען און די טויזענד־פראַנק־שטיקער זיינען ביי מיר גענעראַלען, און איך קעמפּף, קעמפּף פון פריה ביז פאַר־נאַכט געגען דער גאַנצער וועלט און מיט דער גאַנצער וועלט. אָט דאָס רוף איך לעבען. דאָס רוף איך ברייט און גרויס לעבען, ווי אַמאָל די מעכטיגסטע פון דער ערד, וואָרים איצט זיינען מיר די מעכטיגסטע, די איינציגע אמת'ע מעכטיגע.

קוק נור אָן דאָס דאָזיגע אָרימע דאָרף, פון דעם מאַך איך אַ גרויסע שטאָדט מיט גרויסע, איבערגעפּאַקטע האָטעלען, מיט דינער־שאַפטען, עקיפּאַזשען, און דאָס אַלעס וועט געשאַפען ווערען, ווייל מיר איז איינמאָל איינגעפאַלען צו קאָנקורירען מיט ראָיאַ לינקס און שאַטע־גייאָן רעכטס, מיט מאָנט דאָרע, מיט לאַ בורבאָל, שאַ־טענוז, סען־נעקטאַר, וואָס ליגען הינטער אונז, מיט ווישי, וואָס ליגט געגענאיבער. און מיר וועט אַפּגליקען, איך ווייס עס זיכער, ווייל איך קען די מיטלען, די ריכטיגע מיטלען, זיי זיינען מיר פּלו־צים קלאָר געוואָרען, ווי אַ גענעראַל די שוואַכע זייטען פון דעם פיינד. אין אונזער בערוף מוז מען אויך פערשטעהן, ווי צו פיה־רען די מענשען, ווי אַזוי זיי צו בעגייסטערען און ווי אַזוי זיי צו בעהערשען. גאָט, איז דאָס לעבען שען, ווען מען קען עטוואָס אַזוינס שאַפען! מיין באַדע־אָרט וועט מיך וועניגסטענס אַ דריי־יאָהר צייט אַמוזירען.

און צו מיין גליק האָב איך גראָד איצט געטראָפען טרעפען דעם אינדזשעניר, וואָס האָט מיר געעפענט די אויגען אויף דעם. דו

שטיקט און מיר דאכט זיך, אז קיין ערגערע זאַך ווי ווייַן פיר מענ־שען איז גאָר אויף דער וועלט ניטאַ...

גאַנטראַן האָט איהם אונטערבראָכען מיט אַ געלעכטער:

— וואָס רעדט איהר? אָהן ווייַן און אָהן ווייבער וואָס פיר אַ זין וואָלט געהאַט דאָס לעבען אין גאַנצען?

די דאַמען פייל האָבען די אויגען אַרונטערגעלאָזט, ווייל זיי ביידע האָבען געטרונקען זייער שטאַרקען בורדאָ־ווייַן אָהן וואַסער און מען האָט זיך געקענט אָנשטויסען, אז די מענער פון די דאָזיגע ביידע יונגע אלמנות (די טאָכטער איז אַלט געווען צוויי און צוואַנ־ציג און די מוטער אפשר פערציג) האָבען אויך געטרונקען ווייַן אָהן וואַסער.

איין אַנדערמאַט איז געזעסען פערטראַכט און האָט געשוויגען.

פלוצים האָט ער זיך אַ קעהר געטהאָן צו גאַנטראַן:

— ווייסטו, וואו די אַריאַלס וואָהנען?

— יאָ, פריהער האָט מען מיר זייער הויז געוויזען.

— וועסטו מיר ווייזען דאָס הויז?

— געוויס, איך וועל מיט פערגעניגען צוגעהן אַהין, איך וויל נאָך אַמאָל זעהן זיינע טעכטער.

און באַלד נאָכ'ן עסען זיינען זיי אַוועק אַהין, וועהרענד כריס־טיאַנע, וועלכע איז געווען מיעד, און דער מאַרקיז און פאָול ברע־טיני זיינען יעדער אַוועק צו זיך אין צימער.

אַנדערמאַט האָט גענומען זיין שוואָגער אונטער'ן אָרם:

— מיין ליעבער גאַנטראַן, ווען דער אַלטער האָט שכל און ווען דאָקטאָר לאַטאָן'ס אַנאַליז איז ריכטיג, וועל איך, וואַהרשיינ־ליך, אַ גרויסען באָדע־אָרט דאָ מאַכען.

ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אין מיטען גאַס און אָנגעכאַפּט זיין בעגלייטער ביים ראָק:

— אַה, איהר פערשטעהט גאָר ניט, ווי אינטערעסאַנט עס איז צו פיהרען געשעפטען, ניט די געשעפטען פון הענדלער און קרעמער, נור גרויסע געשעפטען, אונזערע! יאָ, יאָ, מיין ליעבער,

און איינמאָל אויף־דער־נאַכט ביי זיין שוועסטער אויף און אונטערהאַלטונג האָט איהם גאַנטראַן געבעטען, ער זאָל איהם זאָגען, פיעל איז ווערט דער אַבעליסק אויף דעם קאָנקאָרד־פּלאַץ. ווען אַנדערמאַט האָט איהם אָנגערופען אַ געוויסע סומע, האָט גאַנטראַן געוואָלט וויסען, פיעל איז ווערט דער פּאַלפּערינא בריק און דער טרימפף־בויגען, דערנאָך האָט ער זיך אָנגערופען גאַנץ ערנסט:

— דו וואָלסט געקענט זעהר אַ'ן אינטערעסאַנט בוך שרייבען וועגען דעם ריכטיגען ווערט פון אַלע בעריהמטע דענקמעלער אויף דער ערד.

אַנדערמאַט האָט זיך קיינמאָל פון אַזוינע שפּאַסען ניט גע־ערגערט, ער איז געווען צו זיכער אין זיך און צו איבערלעגט, אום זיך צו בעליידיגען פון קליינינגקייטען. אָבער ווען גאַנטראַן האָט איהם איינמאָל געפרעגט:

— און וויפיעל בין איך ווערט? — האָט זיך אַנדערמאַט גע־וויינערט צו ענטפערען, און ווען זיין שוואָגער איז צו איהם לענגער צוגעשטאַנען: „נו, זאָג דאָך! ווען, צום ביישפּיעל, רויבער זאָלען מיך פאַנגען, וואָס וואָלסטו געגעבען, אום מיך אויסצולייזען?“

— נו, נו, ליעבער פריינד, איך וואָלט געגעבען אַ... וועקסעל!

און זיין שמייכעל האָט אַזוי פיעל געזאָגט, דאָס גאַנטראַן איז צומישט געוואָרען און האָט מעהר ניט געפרעגט.

אַ חוץ דעם האָט אַנדערמאַט ליעב געהאַט קונסט־זאַכען, וואָרים ער האָט געהאַט אַ פיינעם געשמאַק און זיי געזאַמעלט זעהר געשיקט מיט יענעם נאַטירליכען אינסטינקט, וואָס ער האָט געהאַט פיר געשעפטס־זאַכען.

זיי זיינען איצט צוגעקומען צו אַריאַל'ס הויז, וואָס האָט פון דרויסען אויסגעזעהן בעל־הבתיש שעהן. גאַנטראַן איז געבליבען שטעהן און האָט געזאָגט:

— דאָ איז עס.

אויף אַ שווערער אייזען־טהיר איז געהאַנגען אַזאַ אייזערנע זאַך, מיט וועלכע זיי האָבען אָנגעקלאַפּט אין דער טהיר.

ווּעסט זעהן, די אַלטע בעדער וועל איך רואינירען, איך וועל דאָס אַפילו גאָר ניט דאַרפען קויפען.

זיי זיינען אַוועק ווייטער און זיינען געגאַנגען לאַנגזאַם אַרויף־צו אין דער ריכטונג פון שאַטאָ־גייאָן.

גאַנטראַן פלעגט אימער זאָגען: „בין איך געבען מיין שוואָ־גער, ווייזט זיך מיר אויס שטענדיג, אַז איך הער אין זיין קאָפּ דעם זעלבינגען גערויש וואָס איך האָב געהערט אין די שפּיעל־זאַאַלען פון מאָנטע־קאַרלאָ, דעם גערויש פון געלד וואָס קייקעלט זיך הין און צוריק, צוגעלעגט, אַרונטערגענומען, פערדאָפּעלט, בין דעם געלד, וואָס ווערט דאָרט געוואונען אָדער פערלאָרען!“

און ווירקליך איז אַנדערמאַט געווען אַ מין מענשליכע מאַשין, וואָס איז ווי בעשאַפען געווען צו קאָמבינירען, אויסצורעכענען און צו בעוועגען געלד אַהער און אַהין. ער אַליין האָט זעהר געהאַלטען פון זיינע פעהיגקייטען און מיט אַ געוויסער קאָקעטעריי האָט ער זיך אָפּט בעריהמט, אַז יעדע זאַך איז ער אומשטאַנד אָפּצושעצען פון דעם ערשטען בליק.

אַזוי צום ביישפּיעל, האָט ער געהאַט אַ טבע, וואו ער איז ניט געווען, צו נעהמען עפּעס אין דער האַנד אַריין און בעטראַכטען עס און דרעהען עס אַהיר און אַהין, און דערנאָך זאָגען: „דאָס איז אַזוי פיעל און אַזוי פיעל ווערט!“

זיין פרוי און זיין שוואָגער האָבען אָפּט פון איהם שפּאַס גע־מאַכט, האָבען אומיסנע געבראַכט אַ'ן אַלטע זאַך און געבעטען איהם, ער זאָל שאַצען. דערנאָך ווען ער האָט בעטראַכט פערוואונדערט זייער מציאה, זיינען זיי שיער ניט דערשטיקט געוואָרען פאַר גע־לעכטער.

אויך אין פאַריז האָט גאַנטראַן מאַנכעס מאָל זיך מיט איהם אָפּגעשטעלט פאַר אַ מאַגאַזין און געוואָלט פון איהם וויסען דעם גענויען ווערט פון אַ גאַנצען שוי־פענסטער, אָדער דעם ווערט פון אַ הינקענדיגער קליאַטשע אויף דער גאַס, אָדער פון אַ גאַנצען וואָ־גען מיט מעבעל, וואָס איז דאָרט פערבייגעפאָהרען.

נויגט פיר דיביידע מיידלאַך, דערנאָך זיך רוהיג געזעצט און גע־זאָגט:

— הערר אריאל, איך בין געקומען צו אייך וועגען אַ געשעפט, און איך וועל גלייך געהן צום פונקט. איהר האָט היינט ענטדעקט אַ קוואַל אויף אייער לאַנד. די טעג וועט פּאַרטיג ווערען דער אַנאַליז פון׳ם וואַסער. ווען עס ניט האָבען קיין ווערט, דאַן, פערשטעהט זיך, האָט עס פיר מיר אויך ניט קיין ווערטה. ווען עס אבער, פער־קעהרט, זיך אַרויסווייזען אזוי ווי איך ערוואַרט, דאַן וויל איך ביי אייך אָפּקויפען דאָס שטיקעל לאַנד, וואו דער דאָזיגער קוואַל גע־פינט זיך, און די אַנדערע שטיקער לאַנד אַרום איהם. טהוט אַ טראַכט וועגען דעם. קיין אַנדערער אויסער מיר וועט דאָס אייך ניט פאָרשלאָגען, קיין אַנדערער. די אַלטע קאָמפּאַניע איז באַלד באַנקראָט, זי וועט זיכער ניט טראַכטען אַפילו פון צו בויען אַ נייעם קור־אָרט און איהר באַנקראָט וועט אָפּשרעקען אַנדערע. קורץ, אויסער מיר וועט קיינער אייך אַזאַ פּאָרשלאָג ניט מאַכען. איהר דאַרפט מיר ניט געבען גלייך אַ׳ן ענטפער. רעדט זיך דורך אָפּריהער מיט אייער פאַמיליע און ווען דער אַנאַליז פון׳ם וואַסער וועט זיין פּאַרטיג, וועט איהר אַזוי גוט זיין און מיר זאָגען אייער פּרייז. וועט זיך מיר לוינען, וועל איך זאָגען יאָ, וועט זיך מיר ניט לוינען, וועל איך זאָגען ניין און ניט טראַכטען מעהר פון דעם. דינגען זיך מיט אייך וועל איך ניט.

דער פויער, אויף זיין אופן אַ געשעפטסמאַן און אַ זעהר דורכ־געטריבענער מענש, האָט געענטפערט העפליך, אַז ער וועט אַ טראַכט טהאָן וועגען דעם, אַז ער פיהלט זעהר בעעהרט, און האָט זיי אָנ־געבאָטען אַ גלאָז וויין.

אַנדערמאַט האָט זיך ניט אָפּגעזאָגט. און אזוי ווי עס איז דונקעל געוואָרען, האָט אריאל זיך אָנגערופען צו זיינע טעכטער, וועלכע האָבען ווידער זיך געזעצט אַרבייטען:

— צינדט אָן פייער, מיידלאַך!

ביידע האָבען זיך גלייך אויפגעהויבען, זיינען אַרויס אין אַ

אַ'ן אַלטע מאַגערע פרוי, האָט געעפענט. דער באַנקיר האָט געפרעגט:

— איז הערר אַריאַל אין דער־היים?

די פרוי האָט געענטפערט:

—קומט אַריין!

זיין זיינען אַריין אין די קיך, אַ גרויסע קיך, וואו אונטער אַ קעסעל האָט אַ פייער געגליהט, דערנאָך האָט מען זיי אַריינגעפיהרט אין דאָס צווייטע צימער, וואו אַריאַל'ס גאַנצע פאַמיליע איז פערזאַמעלט געווען. דער פאָטער האָט געשלאָפען אויף אַ שטול, די פיס אויף אַנאַנדערן אויסגעצויגען. דער זוהן איז געזעסען מיטביידע עלענבויגענס אַנגעלעהנט אויפ'ן טיש, און האָט מיט גרויסער התמדה געלייענט דעם „פּטיט זשורנאַל", און די ביידע מיידלאַך האָבען געאַרבייט ביים פענסטער איין און די זעלבינע שטיקעריי, וואָס זיי האָבען פון בעזונדערע זייטען אַנגעהייבען.

צוערשט האָבען זיי ביידע זיך אויפגעהייבען, ביידע גלייך, דערשראָקען פון דעם אונערוואַרטעטען בעזוך, דערנאָך האָט דער ריעז יאַקאָוו דעם קאָפּ אויפגעהייבען, שטאַרק רויט פאַר שווערער אַנשטרענגונג, מיט וועלכער ער האָט געלעזען, און צום סוף האָט זיך דער אַלטער אַריאַל אויפגעכאַפּט און אַרונטערגענומען איין פוס נאָך דער אַנדערער פון'ם שטול.

דאָס צימער איז געווען ניט בעדעקט, מיט געווייסטע ווענד און אַ שטיינערנער פאַדלאָגע. עטליכע שטרויענע שטולען זיינען דאָרט געשטאַנען און אַ קאָמאָדע. אויף די ווענד זיינען געהאַנגען פיער בילדער פון עפּינאַל אונטער גלאָז און אויף די פענסטער גרויסע, ווייסע פאַרהאַנגען. זיי אַלע האָבען געקוקט איינער אויפ'ן אַנדער'ן און די דיענסט, מיט איהר אונטערקלייד פערקאַטשעט ביז איבער די קניה, איז אין דער טהיר געשטאַנען און האָט געקוקט מיט גרויסער נייגעריגקייט.

אַנדערמאַט האָט זיך פאָרגעשטעלט, אַנגערופען זיין נאָמען און זיין שוואָגער'ס נאָמען, פון גראַף ראַווענעל, האָט זיך טיעף פער־

קלענערע איז געלעגען. ער האָט ערקלערט, אַז דער דאָזיגער קעלער ציהט זיך טיעף אין די בערג אריין. דערנאָך האָט ער געזאָגט, וואָס פאַר אַ סאָרט וויין איז אין יעדען פאַס בעזונדער, אַלץ ערשטער סאָרט. דערנאָך, ווען זיי זיינען צוגעקומען צו דעם פאַמיליען־פאַס, האָט אַריאַל אַ פיהר געטהאָן איבער דעם מיט דער האַנד, אַזוי ווי ער וואָלט אַ פערד אַ גלעט געטהאָן, און גע־זאָגט:

— אַט דעם וויין מוזט איהר פערזוכען. אַזאַ וויין וועט איהר ערגעץ ניט קריגען, ניט אין בורדאָ און ניט אין דער גאַנצער וועלט.

ער האָט ליעב געהאַט צו טרינקען דעם וויין גלייך פון'ם פאַס. דער ריעז, וועלכער איז געגאַנגען הינטער זיין פאַטער, האָט זיך איינגעבויגט, אַ דרעה געטהאָן דעם קראַן. דער פאַטער האָט איהם צוגעלויכטען מיט אַ בעזונדערער מינע, אַזוי ווי ער וואָלט עפּעס אַ הייליגע ארבייט געטהאָן. דאָס ליכט האָט בעשיינט זייערע פּנים'ער, דעם קאָפּ פון דעם אַלטען און דעם נאַקען פון דעם יונגען. אַנדערמאַט האָט געזאָגט גאַנטראַן'ען אויפ'ן אויער:

— זעה נור, וואָס פאַר אַ פיינער וויין!

דער יונגער מאַן האָט שטיל געענטפערט:

— מיר וואָלטען די מיידלאַך בעסער געשמעקט.

דערנאָך האָבען זיי זיך צוריקגעקעהרט אין הויז. זיי האָבען געמוזט טרינקען דעם וויין, פיעל טרינקען, ווייל די ביידע אַריאַלס האָבען אמת'ן פערגעניגען געהאַט, ווען מען האָט ביי זיי וויין געטרונקען.

די מיידלאַך האָבען זיך אויך ביים טיש געזעצט און האָבען זייער שטיקעריי געאַרבייט, אַזוי ווי קיינער וואָלט דאָרט גאַר ניט געווען. גאַנטראַן האָט פון זיי די אויגען ניט אַרונטערגענומען. ער האָט זיך אַלץ געפרעגט, צי זיי זיינען ניט געווען אַ צווילינג, אַזוי ענהליך איז איינע געווען צו דער אַנדערער. אָבער דערנאָך האָט ער בעמערקט, אַז איינע איז געווען שטאַרקער און קלענער און די אַנדערע האָט פאַרנעהמער אויסגעזעהן. זייער ברוינע, ניט

צווייטען צימער און האָבען זיך באַלד צוריקגעקעהרט, איינע מיט צוויי ברענענדיגע וואקסענע ליכט און די אנדערע מיט פיער פשוט'ע גלעזער. די ליכט זיינען נאָך ביז היינט קיינמאָל ניט אָנגעצונדען געווען און זיינען אפנים דאָרט געשטאַנען אויפ'ן קאמין פאר פוז, איינגעוויקעלט אין דאַזעווען פאַפּיער.

דאַן האָט זיך דער ריעז אויפגעהויבען, וואָרים נור די מאַנס־ביל פלעגען אין קעלער אונטערגעהן. אנדערמאט'ן איז איינגע־פאַלען:

— קענען מיר זעהן אייער קעלער? איהר זייט דער גרעס־טער וויין־אייגענטהימער פון דעם געגענד און דערפאַר רעכען איך, אַז אייער קעלער איז ווערט אָנצוקוקען.

אריאל האָט זיך געפיהלט געשמייכעלט און זיי ארונטערגע־פיהרט אהין. ער אליין איז געגאַנגען אין פאָראויס מיט א וואק־סענעם ליכט און האָט בעלויכטען דעם וועג. זיי זיינען געגאַנגען דורך די קיך, אַרוים אין קאָרידאָר, וואו מען האָט אין דער האַלבער דונקעלהייט געזעהן לעדיגע פעסער שטעהן און אין א ווינקעל גרויסע שטיינער מיט א לאָך אין דער מיטען, ווי רעדער פון א וואָגען אין די אלט־פראַנקישע צייטען. ווייטער א וויין־פרעס מיט הילצערנע שרויפען, וואָס האָט געגלאַנצט אונטער דעם שיין פון דעם ליכט אין דער אַרומיגער דונקעלהייט. דערביי אלערליי לאַנדווירטשאַפט־ליכע געצייג, וואָס האָבען געבלישצעט, ווי וואָפען. אַלע די דאָזיגע זאַכען זיינען ביסלעכוויין בעלויכטען געוואָרען, ווען דער אַלטער איז נעהנטער צוגעגאַנגען מיט'ן ליכט, וואָס ער האָט מיט איין האַנד פערשטעלט, כדי דאָס פייער זאָל זיך ניט פערלעשען.

עס האָט געשמעקט מיט וויין, מיט געטריקענטע וויין־טרוי־בען.

זיי זיינען צוגעקומען צו אַ טהיר, וועלכע איז מיט צוויי שלעסער פערשלאָסען געווען. אריאל האָט געעפענט, אויפגעהוי־בען פלוצים דאָס ליכט אין דער הויך איבער'ן קאָפּ און בעלויכטען א לאַנגע רייהע פון פעסער, אויף וועלכער א צווייטע רייהע פון

— וועלכע? ווי וועלכע? וואָס וועלכע?

— פון די ביידע מיידלאַך?

— אה, דאָס מיינסטו? איך וויים ניט, איך האָב זיי ניט פֿער־גליכען. אָבער וואָס געהען זיי דיר אָן? דו דענקסט דאָך ניט צו חתונה האָבען מיט איינער פון זיי?

גאַנטראַן האָט אָנגעהויבען צו לאַכען:

— ניין, אָבער איך האָב ליעב צו קוקען אויף פֿרישע, ווירק־ליך פֿרישע, נאַטירליכע מיידלאַך, וואָס אַזוינע קען מען גאָר ביי אונז ניט זעהן. אויף אַזוינע קוק איך מיט פֿערגעניגען, ווען און וואָס זי זאָל ניט זיין און פון וואַנען זי זאָל ניט שטאַמען. איך בעוואונדער אַזוינע, בעוואונדער ליידענשאַפֿטליך, ווי אַ קינסטלער. איבריגענס... לייה מיר פֿינף טויזענד פֿראַנק.

אַנדערמאַט האָט זיך אָפּגעשטעלט און געפֿרעגט זעהר ענער־גיש:

— ווידער?

גאַנטראַן האָט געענטפֿערט גאַנץ איינפֿאַך:

— אימער!

דערנאָך זיינען זיי אַוועק ווייטער.

אַנדערמאַט האָט זיך אָנגערופֿען:

— ווייסט דער רוח, וואו דו טהוסט אַהין דיין געלד!

— וואָס הייסט? איך גיב עס אויס.

— דו וואַרפֿסט אַרויס, מיינסטו!

— ליעבער פֿריינד, איך האָב פּונקט אַזוי פֿיעל פֿערגעניגען פון אויסגעבען געלד, ווי דו פון איינגעהמען געלד.

— זעהר פֿיין, אָבער אום אויסצוגעבען געלד, דאַרף מען קענען עס פֿערדיענען.

— דאָס קען איך גראָד ניט, אָבער אַ מענש קען דאָך ניט האָבען אַלע מעלות. איך האָב די מעלה, וואָס איך פֿערשטעה ווי אויסצוגעבען געלד, פֿערשטעה איך אָבער ניט, ווי אַזוי צו פֿער־דיענען געלד. דו האָסט די מעלה, וואָס דו פֿערשטעהסט ווי צו

גאַנץ־שוואַרצע האָאר זיינען געלעגען גלאַט אויף די שלייפּען און האָבען געגלאַנצט ביי יעדער בעוועגונג פון זייערע קעפּ. זיי האָבען געהאַט שטאַרקע קינבאַקען און שטערענס פון פּויערטעס, דערפאַר אָבער א רייצענדען מויל, וואונדער־שעהנע אויגען מיט ברעמען, וואָס האָבען אויסגעזעהן ווי פיינע שטריכען, פון א מייסטערהאַנד אויפגעוואָרפען, און א צאַרטע, פרישע הויט.

ווען מען האָט א קוק געטהאָן אויף זיי, האָט מען גלייך געקענט זעהן, אַז זיי האָבען זיך ניט אויפגעהאָדעוועט אין דעם דאָזיגען הויז, אַז זיי האָבען זיך ערצויגען אין אַן עלעגאַנטען פּענסיאָן, אין'ם קלויסטער, וואוהין מען האָט געשיקט די רייכע מיידלאַך פון אווערן, אום זיי זאָלען זיך דאָרט לערנען די שעהנע מאַנירען פון דער אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט.

גאַנטראַן'ען האָט אָנגעהויבען צו עקלען פון דעם וויין און ער האָט אַרויפגעטראָטען זיין שוואָגער אויף דער פוס, אַז זיי זאָלען געהן. זיי האָבען זיך אויפגעהויבען, קרעפּטיג געדריקט די פּויערים די הענד, פערנויגט זיך ווידער פאַר די מיידלאַך, וועלכע האָבען צו זיי נור לייכט מיט די קעפּ א נויג געטהאָן, און דערנאָך האָבען זיי פערלאָזען אַריאַל'ם הויז.

אַזוי גיך, ווי זיי זיינען אויף דער גאַס אַרויס, האָט אַנדערמאַט אָנגעהויבען צו רעדען:

— נו, מיין ליעבער, זאָג אַליין, איז דאָס ניט א מערקווירדיגע פאַמיליע? דעם זוהן געברויכט דער אַלטער אָנשטאָט אַן אַרבייטער, שפּאָרט איין — דאָס הייסט די נאַרישע שפּאָרעוודיגקייט פון א פּויער! — דערפאַר אָבער מאַכען די מיידלאַך אַן איינדרוק פון דער בעסערער געזעלשאַפט. ווען זיי זאָלען נאָך הייראַטען מיט מענער פון דער בעסערער געזעלשאַפט, וועלען זיי זיין ניט ערגער פון אונזער קלאַס פרויען און פיליייכט בעסער, ווי די מייסטע פון אונזערע.

גאַנטראַן האָט געפרעגט:

— וועלכע איז דיר בעסער געפעלען געוואָרען?

— צוואַנציג, איין־און־צוואַנציג, צוויי־און־צוואַנציג!

אַנדערמאַט און גאַנטראַן זײַנען אין ביליאַרד־זאַל אַרײַן. פּעטרוס מאַרטעל און לאַפּאַלם האָבען דאָרט, ווי געוועהנליך, געשפּילט ביים ביליאַרד־טיש. די בופעט־דאַמע האָט זיך אויפגעגאַפּט פון איהר דרעמעל און אַ פרעג געטהאָן:

— ווילען די הערען עטוואָס?

IV.

אין אַריאַל'ס הויז האָבען פאָטער און זוהן נאָך לאַנג אַרומגערעדט אַנדערמאַט'ס פאָרשלאַג, ווען די מיידלאַך זײַנען שלאָפען אַוועק. אַנדערמאַט'ס פאָרשלאַג האָט זיי אין גאַנצען צורודערט און זיי האָבען געזוכט מיטלען, ווי אַזוי דעם באַנקיר נאָך מעהר פּעראַינטערעסירען אין זיין פּראָיעקט און דערביי צו ציהען נוצען פון דעם, וויפיעל נור זיי וועלען קענען.

אַלס פּראַקטישע פּויערים, וועלכע האָבען געוואוסט וואָס זיי ווילען, האָבען זיי אויסגערעכענט יעדען טריט, וואָס זיי האָבען זיך געקליבען צו טהאָן, יעדע מעגליכקייט און אונמעגליכקייט. זיי האָבען בעשלאָסען, אַז אין דער דאָזיגער געגענד, וואו מינעראַל־קוואַלען קען מען גענוג געפינען אַרום טייכעל, טאָרען זיי ניט דורך צו הויכע פאָדערונגען אַרויסלאָזען אַזאַ אונערוואַרטעטע געלעגעלעגענהייט, וואָס אַנדערמאַט האָט זיי פאָרגעלעגט, ווייל אַזאַ געלעגענהייט מאַכט זיך זעלטען־ווען. פון דער אַנדער זייט אָבער, האָבען זיי איהם דעם קוואַל אין גאַנצען ניט געוואָלט אָפּגעבען, ווייל ער האָט אוצרות גאָלד געקענט אַריינברענגען, פּונקט ווי די קוואַלען פון ראַיאַ און שאַטעל־גייאָן.

האָבען זיי געזוכט, הייסט עס, אַ מיטעל, ווי דעם באַנקיר'ס חשק נאָך מעהר צוברענען. און זיי האָבען אויסגעטראַכט אַ גאַנצע רייהע פון קאָמפּאַניעס, וואָס האָבען כלמרשט מ'ט זיי אונטערהאַנ־

פערדיענען געלד, פעהלט דיר אָבער די מעלה צו פערשטעהן, ווי אַזוי מען גיט אויס געלד. דערפאַר זאָג איך, אַז איך און דו זיינען בעשאַפען געוואָרען צו זיין שוואָגערס, כדי צו פערפאַלקאָמען איי־נער דעם אַנדערען.

אַנדערמאַט האָט אַ בורטשע געטהאָן:

— דו ביזט משוגע. ניין, קיין פינף טויזענד קריגסטו ביי מיר ניט, אָבער פופצעהן הונדערט וועל איך דיר לייהען, ווייל, איך רעכען, אַז אין אַ פּאָר טעג אַרום וועל איך דאַרפען צו דיר אָנקומען.

גאָנטראַן האָט געענטפערט גאַנץ רוהיג:

— אויב אַזוי וועל איך ביי דיר נעהמען די פופצעהן הונדערט דערווייל אַלס אַן אויפגאַב.

אַנדערמאַט האָט איהם אַ קלאַפּ געטהאָן אויפ'ן שולטער און מעהר גאָר נישט גערעדט.

זיי זיינען צוגעקומען צום פּאַרק, וועלכער איז אילומינירט געווען מיט פלאַשקעס, וואָס האָבען געברענט אויף די צווייגען פון די בוימער. די קאַפּעלע האָט דאָרט געשפּיעלט עפּעס קלאַ־סישעס לאַנגזאַם און מיעד, און עס האָט זיך אויסגעגעבען, אַז די טענער פון די אינסטרומענטען האָבען זיך געשלעפּט הינקענדיג און פערשלאָפען. די פיער מוזיקאַנטען, וואָס האָבען דאָ געשפּיעלט אין דער־פריה ביז פאַרנאַכט אין דער דאָזיגער איינזאַמקייט, וועל־כע האָבען שטענדיג געזעהן פאַר זיך נור די בלעטער און דאָס טיי־בעל, האָבען גאָר אָהן חשק געשפּיעלט. און אפשר האָבען זיי אַזוי גע־שפּיעלט, ווייל פעטרוס מאַרטעל האָט זיי נאָך ניט בעצאָהלט פאַר דעם מאָנאַט געהאַלט? שטענדיג, ווען ער, פעטרוס מאַרטעל, האָט זיי געדאַרפט בעצאָהלען, האָט ער זיי אָנשטאָט געלד, וויין און שנאַפּס אָנגעבאָטען, וואָס די געסט פון די בעדער האָבען ניט גע־קויפט.

דורך די טענער פון דער מוזיק, האָט זיך דער ביליאַרד גע־לאָזט הערען, דאָס קלאַפּען פון די קוגלען און די שטימען, וואָס האָבען דאָרט אויסגערופען:

געלעהמט. אין דער גאַנצער געגענד, וואָס ער האָט אַ יאָהר צעהן זיך אַרומגעשלעפּט אויף זיינע קוליעס, האָט מען איהם גוט גע־קענט. ער איז פריהער געווען אַ פּיש־גנב. דאַן האָט מען איהם אָפּט געכאַפּט און פּעראורטהיילט, און פון אָפּט ליגען אין'ם טהוי־פּייכטען גראָז און פון זיין בייגאַכטיגען פּיש־גנב'ענען, ווען איהם איז אויסגעקומען צו שטעהן ביז איבער'ן גאַרטעל אין'ם טייך, האָט ער אַ רעוומאַטיזם אין די פיס בעקומען, און אַזוי האָט ער זיך איצט אַרומגעשלעפּט ווי אַ ראַק, וואָס האָט זיינע פיס פער־לאָרען. בעת ער איז געגאַנגען, האָט זיך די רעכטע פוס איהם נאָכ־געשלעפּט, ווי אַ שטיק האָלץ, און די לינקע האָט ער אויף קרום בעוועגט. אָבער די יונגע לייט פון דער געגענד, וואָס האָבען שטי־לערהייד די מיידלאַך אין די פערבאָרגענע ווינקלאַך געזוכט, אָדער האָבען זיך נאָך האָזען נאָכגעיאָגט, אָט די דאָזיגע יונגע לייט האָ־בען גע'טענה'ט, אַז זיי האָבען אַ סך מאָל געזעהן, ווי דער אַל־טער גלאָווים איז שנעל און פלינק אין'ם וואַלד פערשוואונדען און אַז זיין כלומרשט'דיגע רעוומאַטיזמוס איז נור אַ געמאַכטער, אום אָפּצונאַרען די פאָליציי. דער ריעז האָט אויך געזאָגט, אַז ער האָט איהם אודאי פּופציג מאָל געזעהן געהן ניט אָנגעלעהנט אויף די קוליעס.

דער אַלטער אַריאַל האָט זיך אָפּגעשטעלט נעבען גלאָווים'ן. אַ געדאַנק איז איהם פּלוצים אַריינגעפאַלען, וועלכען ער האָט נאָך ניט אין גאַנצען ביי זיך, אין'ם פויערשען מוח, איבערגעקאָכט. ווארים דאָס טראַכטען איז בכלל איהם צוגעגאַנגען אַביסעלע צו־שווער. ער האָט זיך אָנגערופען:

— גוט־מאָרגען!

גלאָווים האָט געענטפערט:

— גוט־מאָרגען!

דערנאָך האָבען זיי גערעדט וועגען וועטער, וועגען די טרוי־בען אין די ווייַן־גערטנער און וועגען נאָך אַזוינע ענינים. און אַזוי־ווי דער ריעז האָט זיך ניט אָפּגעשטעלט און איז זיך זיין וועג ווייַ־

דעלט וועגען דעם דאָזיגען קוואַל, אַ גאַנצען שאָק ליגענס האָבען זיי אויסגעטראַכט, גראָבע, וואָס זייער אומגעלומפּערטקייט האָבען זיי אַליין גאַנץ גוט געפיהלט, אָבער זיי זיינען ניט פעהיג געווען גלאַ־טערע ליגענס אויסצוטראַכטען.

די גאַנצע נאַכט האָבען זיי אַן אויג ניט צוגעמאַכט. און אויף מאָרגען, ווען דער אַלטער אַריאַל איז אויפגעשטאַנען, האָט ער זיך גלייך געפרעגט, צי איז דאָרט דער קוואַל איבער נאַכט ניט פֿאַר־שוואונדען. עס האָט גרייליך געקענט טרעפען, אַז ער זאָל אַזוי פערשווינדען, ווי ער איז געקומען. ער איז געוואָרען אונרוהיג. אַ פּרוד האָט איהם אָנגעכאַפּט. ער האָט אויפגעוועקט דעם זוהן. און דער ריעז האָט אַרויסגעכאַפּט די פיס פון אונטער דעם גרויען לאַקען און האָט זיך אָנגעטהאָן, אום צו געהן מיט'ן פאָטער צום קוואַל און זעהן, וואָס הערט זיך דאָרט. יעדענפאַלס האָבען זיי געוואָלט אָביסעל אויפראַמען דאָרט אַרום פעלז און קוואַל, די שטיינער אוועקנעהמען און דאָס וואַסער אַ רייניג טהאָן, קורץ, פוצען דעם קוואַל ווי אַ שטיק פיה, וואָס מען וויל פערקויפען.

האָבען זיי גענומען זייערע העק און שאָפלען און זיינען אוועק אהין מיט זייערע לאַנגע שאָקלענדיגע טריט. זיי האָבען גאָר נישט אַרום זיך געזעהן, אַזוי פערטהאָן זיינען זיי געווען אין זיך, און נור צייטענווייז האָבען זיי די שכנים און בעקאַנטע, וואָס זיי האָבען בעגעגענט, אויף דעם „גוט־מאָרגען“ געענטפערט. ווען זיי זיינען געווען אויפ'ן וועג צום קוואַל, האָבען זיי מיט אונרו־היגע אויגען פון דערווייטענס שוין געקוקט אהין, צי דאָס וואַסער שפּרודעלט דאָרט און לויכט אין דער פריה־מאָרגענדיגער זון.

דער וועג איז געווען לעדיג, וויים, שטויביג, פאַזע וועג האָט געפלאָסען דאָס גראָזיגע טייכעל. אונטער אַ בוש האָט אַריאַל פלוצים בעמערקט צוויי פיס. ווען זיי זיינען אָביסעל נעהענטער צוגעגאַנגען, האָבען זיי דערקענט דעם אַלטען גלאַוויס, וועלכער איז דאָרט געזעסען ביים זייט פון'ם וועג, וועהרענד זיינע קוליעס זיינען געלעגען נעבען איהם אין'ם גראָז. דער אַלטער איז געווען

אזוי וועט ער זיך מוזען באָדען א מאַנאַט צייט און געזונד ווערען. וועט ער איהם דערנאָך געבען די הונדערט פראַנק.

דער קריפּעל האָט איהם אויסגעהערט מיט א טעמפּען אויס־דרוק. דערנאָך האָט ער געזאָגט:

— ווען אַלע רפואות פון'ם אַפּאַטהעק האָבען מיר ניט גע־האָלפען, היינט ווי אזוי וועט מיר אייער וואַסער העלפען?

אָבער דער ריעז איז פּלוצים בייז געוואָרען:

— הער נור, דו אַלטער שווינדלער. מיר ווייסען, ווי קראַנק דו ביזט, מיר ווייסען. וואָס האָסטו אַנומעלט געטהאָן אין'ם וואַלד א זיינער עלף ביינאַכט, האַ?

דער קריפּעל האָט געענטפערט מיט היץ:

— דאָס איז ניט אמת!

דער ריעז איז אויפגערעגט געוואָרען:

— וואָס? ניט אמת? ביזטו ניט איבער די קאַנאַוועס גע־שפּרונגען? געוואָלט גנב'ענען עפּעס אָדער גע'גנב'עט?

יענער האָט געענטפערט ענערגיש:

— דאָס איז א ליגען!

— א ליגען, האַ? ווען איך האָב גענומען שרייען: פּאָ־ליציי! און דו ביזט אַנטלאָפען?

— ניט אמת!

דער ריעז יאַקאָוו איז אויסער זיך געוואָרען און גענומען איהם סטראַשען:

— טאָ זאָלסטו געדענקען, ווען איך וועל דיר אמאָל ביינאַכט פּאַצאַפּען אין'ם וואַלד אָדער ביים טייך, וועל איך שוין דאָן דיר דעריאָגען, האָב ניט מורא! איך וועל דיר דאָן צובינדען צו א בוים און דיך האַלטען ביז אין דער־פריה און דערנאָך וועל איך צונויפרופען דאָס גאַנצע דאָרף און מיר וועלען דיר אזוי די ביינער צוקלאַפּען!

אָבער דער אַלטער אַריאַל האָט אונטערבראָכען זיין זוהן און געזאָגט ווייך:

טער געגאנגען אין דער ריכטונג פון'ם קוואל, האט זיך דער אל־טער אריאל מיט גרויסע טריט א לאז געטהאן צו אניאגען איהם. דער קוואל האט געשלאגען און געפלאסען איצט שוין גאנץ קלאהר, און דער גרונד פון דעם קוואל איז רויטליך געווען, רונקעל־רויטליך, אפנים פון דעם אייזען, וואס האט זיך דארט געפונען. די ביידע מענער האבען זיך אנגעקוקט מיט פרייד און האבען זיך א נעהם געטהאן צו רייניגען די ברעגעס פון דער גרוב, ארויסגעשלעפט פון דארט די שטיינער, וועלכע זיי האבען אין א קופע געווארפען. דערנאך האבען זיי געפונען די איבערגעבליבענע מהיילען פון'ם טויטען הונד און זיי לאבענדיג בעגראבען. פלוצים האט דער אל־טער אריאל אריינגעזעצט זיין שאפעל טיעף אין דר'ערד אריין און איהם געלאזט אזוי שטעהן. א פרעהליכער שמייכעל האט זיך איי־בער זיין גאנצען פנים צוגאסען און פון זיינע אויגען כיטרע ארויס־געשפריצט. ער האט זיך אנגערופען צו זיין זוהן:

— קום מיט מיר!

יענער איז איהם נאכגעגאנגען. זיי זיינען געגאנגען אויף דעם אייגענעם וועג צוריק. דער אלטער גלאוויס האט נאך דארט געווארעמט זיינע גליעדער און זיינע קוליעס אויף דער זון. אריאל האט זיך אפגעשטעלט נעבען איהם און געזאגט:

— הער נור, דו וואלסט וועלען פערדיענען א הונדערט פראנק?

יענער האט פאר פארזיכטיגקייט ניט געענטפערט.

— הונדערט פראנק! דו הערסט: הונדערט פראנק!

דא האט דער אלטער גלאוויס געוואנט און ארויסגעברומט:

— נו, וואס וועל איך דערפאר דארפען טהאן?

— הער־זשע, אבער מיט א קאפ, וואס דו דארפסט טהאן.

און ער האט איהם ערקלעהרט פערשטעלט, מיט אלערליי אנצוהערענישען, אז אויב ער וויל פערדיענען הונדערט פראנק, דאן וועט ער זיך מוזען בארען יעדען טאג א גאנצע שטונדע, פון עלף ביז צוועלף, אין דער גרוב, וואס ער און זיין זוהן ווילען גראבען.

און ווירקליך איז דער גאַנצער קוואַל איצט רויט געווען. אפילו די קליינע שטיינדלאַך, איבער וועלכע דאָס וואַסער איז געלאָפען, האָבען אויסגעזעהן ווי מיט אַ לייכטען פּורפּור בעדעקט.

דאָקטאָר לאַטאַן האָט געענטפערט:

— דאָס איז גאָר נישט, די פראַגע איז, אויב עס האָט אַנדערע מינעראַלען.

דער פויער האָט זיך אָנגערופען:

— איך און יאַקאָוו האָבען נעכטען אָבענד אויסגעטרונקען צו גלעזער פון דעם קוואַל און מיר האָבען זיך דערפיהלט אַזוי גאָר ווי נייע מענשען. ניט אַזוי, זוהן?

דער ריעז האָט געענטפערט:

— אודאי ווי נייע מענשען!

אַנדערמאַט איז געשטאַנען מיט איין פוס אויפ'ן ברעג פון'ם קוואַל. ער האָט זיך געווענדעט צום דאָקטאָר:

— פאַר מיינע צוועקען דאַרפען מיר האָבען זעקס מאָל אַזוי פיעל וואַסער, ניט אַזוי?

— יאָ, אונגעפעהר.

— דענקט איהר, אַז אַזוי פיעל וואַסער וועט דאָ מעגליך זיין צו קריגען?

— דאָס ווייס איך ניט.

— איך דענק, אַז איך וועל דעם פּלאַץ קענען ערשט דעפיניטיוו קויפען, ווען איך וועל אפריהער זיכער זיין, אַז וואַסער וועט זיין גענוג און אַז דאָס וואַסער איז דאָס ריכטיגע. ביים נאָטאַריוס וועט מוזען אַ קאָנטראַקט געמאַכט ווערען, אַז אויב אַנדערע קוואַלען וועלען געפונען ווערען, וועלכע וועלען טויגען פאַר מיינע צוועקען, דאַן נור זאָל דער קאָנטראַקט זיין בינדיג.

דער אַלטער אַריאַל איז געוואָרען אונרוהיג. ער האָט ניט פערשטאַנען, וואָס אַנדערמאַט האָט געזאָגט. אַנדערמאַט האָט איהם דאַן ערקלעהרט, אַז איין קוואַל איז ווייניג און ער האָט איהם צו פערשטעהן געגעבען, אַז ער קען מיט איהם מאַכען דעם מסחר.

— הער נור, גלאַווים, וואָס אַרט דיך, אַז דו וועסט עס טהאָן? וואָס קען עס דיר שאַדען? מיר וועלען פאַר דיר מאַכען אַ פּלאַץ, וואו צו באָדען זיך, איך און מיין יאַקאָוו, דו וועסט זיך באָדען פיער וואָכען צייט. איך וועל דיר אַרויפוואַרפען נאָך הונדערט פראַנק, נו, נאָך צוויי הונדערט... ווייסטו גאָר וואָס: ווען דו וועסט געזונד ווערען נאָך די פיער וואָכען, קריגסטו ביי מיר נאָך פינף הונדערט, דו פערשטעהסט? פינף הונדערט פראַנק פאַר געזונד ווערען! צוויי הונדערט פראַנק וועסטו קריגען דערפאַר, ווייל דו וועסט זיך באָדען און פינף הונדערט פאַר געזונד ווערען, אין איינעם זיעבען הונדערט פראַנק! און שפּעטער, אין הערבסט, אַז דו וועסט וועלען, אַרט מיך ניט, ווען דו וועסט ווידער קראַנק ווערען, אַבי דאָס וואַסער האָט דיר געהאָלפען, ווען דו האָסט זיך געבאָדען.

דער „קריפּעל“ האָט געענטפערט גאַנץ רוהיג:

— מילא, אַז מען מוז, מוז מען!...

און די דריי מענער האָבען זיך געדריקט איינער דעם אַנדערען די הענד, אַלס סמן, אַז דער געשעפט איז אָפּגעמאַכט. דערנאָך האָבען זיך די אַריאַלס, דער פאָטער און דער זוהן, צוריקגעקעהרט צו זייער קוואַל, אום צו שטעלען זיך גראָבען די באָד פאַר דעם אַלטען גלאַווים.

ווען זיי האָבען אָפּגעאַרבייט אַ פיערטעל שטונדע, האָבען זיי דערהערט שטימען הינטער זיך; אַנדערמאַט און דאָקטאָר לאַטאָן האָבען זיך בעוויזען. די פּויערים האָבען זיך פיעלדייטיג אָנגעקוקט און אויפגעהערט צו אַרבייטען. דער באַנקיר איז צוגעגאַנגען צו זיי, האָט זיי די האַנד געדריקט, דאַן האָבען זיי אַלע שטום גענומען קוקען אויף דעם שפּרודעלדיגען וואַסער. דער קוואַל האָט געשוימט, געוואָרפען בלעזלאַך, גאַז־שטראָמען און זיך דורכגעבראָכען אַ וועג צום טייכעל אַרונטער.

אַריאַל האָט זיך פּלוצים אָנגערופען מיט אַ שטאָלצער מינע:

— דאָס וואַסער האָט אייזען, איהר זעהט?

קראַנקע, און האָט אַרונטערגעלאָזט די אויגען. פון דערווייטענס האָבען זיך געזעהן די געלעהמטע פיס פון דעם אַלטען גלאַווים, וועלכער איז דאָרט געלעגען הינטער אַ בוש. דער אַלטער אריאל האָט אַרויפגעלעגט די האַנד איבער די אויגען און געפרעגט זיין זוהן:

— ליגט דאָרט ניט דער אַלטער גלאַווים?

דער ריעז האָט געענטפערט מיט אַ געלעכטער:

— אודאי ער! ער קען זיך קוים ריהרען פון'ם אָרט.

דאַ איז דער אַלטער אריאל פּלוצים צוגעגאַנגען צו אַנדער־מאַט'ן און האָט געזאָגט מיט אַן ערנסטען איבערצייגטען טאָן:

— הערט נור, מיין העררע, הערט נור: דאָרט ליגט אַ גע־לעהמטער. דער דאָקטאָר קען איהם גוט. אַ קאַליקער; אַ יאָהר צעהן, ווי ער קען מיט אַ פוס ניט אַ ריהר טהאָן. ניט אמת, דאָק־טאָר?

— יאָ, ווען דאָס וואַסער וועט איהם אויסהיילען, דאַן וועל איך צאָהלען אַ פראַנק פאַר יעדעס גלאָז—האָט דער דאָקטאָר געענטפערט.

דערנאָך האָט ער זיך געווענדעט צו אַנדערמאַט'ן:

— דער אַלטער האָט אַ שווערען רעוומאַטיזם, די לינקע פוס איז ביי איהם צוזאַמענגעצויגען און די רעכטע איז אין גאַנצען גע־לעהמט. איהם קען מען שוין ניט אויסהיילען.

דער אַלטער אריאל האָט איהם געלאָזט רעדען. דערנאָך האָט ער לאַנגזאַם געזאָגט:

— אַט אדרבה, לאָמיר פּרובען אַ מאָנאַט. איך זאָג ניט, חלילה, אַז מיר וועלען איהם אויסהיילען. ווער קען אַזאַ זאַך זאָ־גען? אָבער מיר מעגען דאָך פּרובען. הערט נור, וואָס מיר פאַלט איין: איך און מיין זוהן גראָבען איצט אַ גרוב פאַר די שטיינער, וועלען מיר בעסער די גרוב פאַר גלאַווים'ן גראָבען. מיר וועלען פאַר איהם אַ באָד מאַכען, און זאָל ער פּרובען זיצען דאָרט, יעדען טאָג אַ שטונדע, און מיר וועלען זעהן. האַ?

דער דאָקטאָר האָט אַרויסגעמורמעלט:

ווען ער זאָל נאָך אַנדערע קוואַלען געפינען, און קיין אַנדערע קוואַ־
לען וועט ער אָבער ניט זוכען, ביז ער וועט זיך ניט פערזיכערען
אפריהער מיט אַ קאָנטראַקט ביים נאָטאַריוס, אַז דאָס געשעפט איז
אָפּגעמאַכט, ווען אַלסדינג וועט זיך ריכטיג אַרויסווייזען. דאָס
הייסט, אַז נייע קוואַלען וועלען זיך געפינען, אַז דאָס וואַסער וועט
זיין דאָס ריכטיגע.

דיביידע פּויערים האָבען גלייך גענומען טענה'ן, אַז זייער
ערד איז פול מיט קוואַלען, מען דאַרף נור אַ גראָב טהאָן. אַנ־
דערמאַט האָט געזאָגט:

— מיר וועלען זעהן!

דער אַלטער אַריאַל האָט אַריינגערוקט זיין האַנד אין דאָס
וואַסער און ערקלעהרט:

— אָבער איז דאָס הייס! מען קען אַן אוי אָפּקאָכען אין
דעם וואַסער, אַ סך הייסער, ווי דער באַנעפּיל־קוואַל.

דאָקטאָר לאַטאָן האָט אויך אַריינגערוקט זיין פינגער אין'ם
קוואַל און צוגעגעבען, אַז דאָס קען זיין. דער פּויער האָט גערעדט
ווייטער:

— חוץ דעם האָט דאָס וואַסער פון דעם קוואַל אַ סך אַ גע־
שמאַקערען טעם, ווי דאָס וואַסער פון יענע קוואַלען. פון יענע
דאַרף מען פערשטעקען די נאָז. איך גיב אייך מיין וואָרט, אַז
דאָס וואַסער איז דאָס בעסטע. איך קען דאָך די אַנדערע קוואַלען
אַ יאָהר פופציג שוין און איך זאָג אייך, אַז אַזאַ וואַסער האָבען זיי
ניט!

ער האָט אַ רגע געשוויגען און ווידער אָנגעהויבען:

— איך זאָג ניט, חלילה, ווייל איך וויל מיין וואַסער ריה־
מען, ניין! איך וועל אייך וועטען, אַז עס וועט אויסהיילען אַלע
קראַנקהייטען, רעוומאַטיזם, אַלע קראַנקהייטען, אַלע, אַזוי הייס
און גוט איז עס. ווילט איהר זיך וועטען?

ער האָט אַ ווײַלע נאָכגעדענקט, אַ קוק געטהאָן אויפ'ן שפּיץ
באַרג אַנטקעגען, אַזוי ווי ער וואָלט דאָרט געזוכט די געווינשטע

פון׳ם ביליאַרד־זאַאַל מיט די אַרבעל פון׳ם העמד הויך פערקאַט־שעט און מיט אַ פּיפּקע אין׳ם מויל, האָט אַ רוף געטהאָן זיין פריינד לאַפּאַלם, וואָס איז דאָרט אין אַ ווינקעל געזעסען פאַר אַ גלאָז וויין, און אויסגעשריען, אַ קנאַק טהאָענדיג מיט דער צונג:

— זאָל מיך דער טייפעל נעהמען, אויב זי איז ניט שעהן!

כריסטיאַנע איז אריין אין קור־הויז, האָט מיט אַ שמייכעל געגריסט דעם קאַסירער, וועלכער איז לינקס נעבען אריינגאַנג געזעסען, און דעם אַלטען אויפזעהער, וואָס איז דאָרט רעכטס געזעסען, האָט זי „גוט־מאָרגען" געזאָגט. דערנאָך האָט זי איהר קאַרטע דערלאַנגט דער פרוי, וואָס איז דאָרט געוועזען די אויפזעהערין איבער די וואַנע־צימערען, און איז אַוועק מיט יענער איבער׳ן קאָרידאָר פערביי אַ ראַנד פון נומערירטע טהירען און אריין מיט איהר אין אַ גאַנץ גרויסען צימער מיט לעדיגע ווענד. דאָרט איז אַ שטוהל געשטאַנען און אַ שפּיעגעל און אין דער געל־געפאַרבטער פּאָדלאָגע איז דאָרט די געלע צעמענטענע וואַנע געמאַכט געוועזען. די פרוי האָט געעפענט אַ קראַן און דאָס וואַסער האָט גענומען גיסען פון אַ קליינער, רונדער לאָך אין די וואַנע אריין, וועלכע איז באַלד אָנגעפילט געוואָרען ביז׳ן ראַנד ארויף, און וועלכע איז פון איבערלויפען בעשיצט געווען דורך אַ קאַנאַל אין דער וואַנד.

כריסטיאַנע, וועלכע האָט איהר קאַמער־מיידעל אין׳ם האָטעל איבערגעלאַזען, האָט בעדאַנקט דער פרוי פאַר וועלען איהר העלפען ביים אויסטהאָן זיך. זי האָט די פרוי ארויסגעשיקט, געזאָגט איהר, ווען זי וועט עפּעס דאַרפען, וועט זי אָנקלינגען.

ווען זי האָט דאָס העמד פון זיך אַרונטערגעוואָרפען, האָט זי אריינגעטהאָן פריהער איין פוס אין וואַסער און זי האָט דערפיהלט אַזאַ חיות. דערנאָך האָט זי די צווייטע אריינגעטהאָן און זיך אריינגעזעצט אין די אַנגענעהמע וואַרימקייט פון דעם דאָזיגען דורכזיכטיגען וואַסער, וואָס איז איבער איהר געלאָפען, זי אַרומגענומען און איהר גאַנצען קערפּער מיט קליינע קויהלען־זוויערע קיי־קעלאך בעדעקט.

— איהר קענט פּרובען, איך פערזיכער אייך אָבער, אַז עס וועט איהם ניט העלפען.

אָבער אַנדערמאַט איז שוין פערכאַפּט געוואָרען פון דעם אַל־טען'ס פּלאַן און ער איז מיט איהם איינפערשטאַנען געווען. אַז מען דאַרף עס טאַקי פּרובען. און זיי אַלע זאַלבעפערט זיינען דאַן צוגעגאַנגען צום אַלטען גלאַוויס, וועלכער איז נאָך געלעגען אויף דער זון.

דער אַלטער גלאַוויס האָט פערשטאַנען, וואָס דאָ קומט פאָר, און ער האָט זיך געמאַכט, אַז ער ווייס כלומרשט ניט. ער האָט זיך געלאָזט לאַנג איינריידען, צום סוף האָט ער איינגעוויליגט, אָבער ניט פריהער, ביז אַנדערמאַט האָט איהם פערשפּראָכען צו געבען יעדען טאָג צוויי פראַנק פאַר דער שטונדע, וואָס ער וועט זיצען אין'ם וואַסער. אַזוי איז דער עסק געווען אָפּגעמאַכט. זיינע בע־דער האָבען זיך געזאָלט אָנהויבען גלייך ווי די גרוב וועט פאַרטיג ווערען.

דערנאָך האָט דער באַנקיר און דער דאָקטאָר זיך צוריקגע־קעהרט אין דאָרף. דער דאָקטאָר איז אַוועק צו זיינע פּאַציענטען און דער באַנקיר האָט זיך געשטעלט וואַרטען נעבען קור־הויז אויף זיין פרוי, וועלכע האָט באַלד געזאָלט קומען אַהין, אום איהר וואַנע צו נעהמען.

און טאַקי גלייך איז זי ערשיענען אַ ראָזאָווע פון'ם קאָפּ ביז צו די פיס, מיט אַ ראָזאָווען הוט, ראָזאָווען שירם און מיט אַ ראָ־זאָווען פרישען פּנים. זי איז ערשיענען פרעהליך און מונטער, און האָט זיך בעוועגט שנעל, און לייכט, און גראַציעז, שפּרינגענדיג פון איין שטיין אויפ'ן אַנדערען, ווי אַ פויגעלע. ווען זי האָט דערזעהן איהר מאַן, האָט זי אויסגערופען:

— אַך, ווי שעהן דאָ איז! איך פיהל זיך אַזוי גוט!

די פּאָר געסט, וואָס האָבען טרויעריג געשפּאַציערט איבער'ן פּאַרק, האָבען זיך אומגעקוקט, ווען זיי זיינען איהר פערביי־געגאַנגען און פּעטרוס מאַרטעל, וועלכער האָט אַרויסגעקוקט פון'ם פענסטער

די וועש. די צוואַנציג מינוטען זיינען געווען פאַראיבער, איצט האָט כריסטיאַנע געמוזט אַרויסגעהן פון דער וואַנע. זי איז כמעט טרויעריג געוואָרען, האָט געוואָלט בעטען די פרוי, זי זאָל איהר לאָזען זיצען נאָך עטליכע מינוטען. דערנאָך אָבער האָט זי זיך מיישב געווען, אַז די דאָזיגע וואַנעס ווערט זי דאָך האָבען יעדען טאָג, און זי איז אַרויס פון'ם וואַסער און אַרויפגעוואָרפען אויף זיך די אָנגעוואָרעמטע וואַנע־דעקע, וועלכע האָט זיך איהר אויס־געוויזען צו־הייס.

צוריקוועגס, ווען זי איז פערבייגעגאַנגען דאָקטאָר באַנעפּיל'ס קאַבינעט, האָט דער דאָקטאָר פלוצים די טהיר געעפענט, זי גע־גריסט און זי געבעטען אַריינצוגעהן. ער האָט זי געפרעגט, וואָס זי מאַכט, געפיהלט איהר פולס, געלאָזט איהר די צונג ווייזען, גע־פרעגט, אויב זי האָט אַפּעטיט, ווי איז איהר מאָגען, ווי שלאָפט זי, דערנאָך האָט ער זי בעגלייט ביז צו דער טהיר און געזאָגט:

— עס געהט גאַנץ גוט, גאַנץ גוט. גריסט אייער פאָטער. ער איז דער אָנגענעהמסטער מענש, וואָס איך האָב אויף מיין לעבען ווען געטראָפען!

ווען זי איז פון איהם אַרויסגעגאַנגען אַביסעל געלאַנגווייזלט, האָט זי פאַר דער טהיר געטראָפען איהר פאָטער, וועלכער האָט גע־רעדט מיט אַנדערמאַט, גאָנטראַן און פאָול ברעטיני. איהר מאַן, וואָס אין זיין קאָפּ האָט יעדער נייער געדאַנק נאָכאַנאַנד אַרומ־געפלאַטערט און געזשומעט, ווי אַ פליעג, וועלכע איז אין אַ גלאָז פערשפאַרט, האָט איהר דערצעהלט די געשיכטע ווענען דעם גע־לעהמטען און געוואָלט ווידער אַהין געהן, אום צו זעהן, אויב דער קריפּעל באָדט זיך טאַקע דאָרט. די אַנדערע האָבען איהם בע־גלייט, ווייל זיי האָבען איהם געוואָלט צוליעב טהאָן, און כריסטיאַנע האָט גענומען איהר ברודער אונטער'ן אָרם, איז געבליבען מיט איהם אַביסעלע הינטען און ווען יענע זיינען אַפּגעגאַנגען אַ היב־שען שטיק, האָט זי זיך אָנגערופען:

— הער נור, איך וויל מיט דיר רעדען וועגען דיין פריינד.

פערוואונדערט האָט זי געקוקט אויף די ראָזיגע קליינע לופט־קייקעלאַך אָהן אַ צאָהל, וועלכע האָבען זי פון׳ם קאָפּ ביז צו די פיס, ווי מיט פערלען בעשאָטען, און די ראָזיגע פערלען. אַזוינע קליינציגע, האָבען זיך נאָכאַנאַנד אויף איהר ווייסען קערפּער גע־וויזען און דערנאָך איבער׳ן וואַסער אַוועק זיך דרעהען. זיי זיינען אויף איהר הויט אַרויסגעטראָטען, ווי קליינע פּרוכטען, פּרוכטען אַזוי קליין, דאָס מען האָט זיי צייעהמען ניט געקענט. האָבען אי־בער איהר פרישען צאַרטען ראָזאַווען קערפּער זיך געטראָגען, און עס האָט זיך געדאַכט, אַזוי ווי די ראָזיגע פערלען וואָלטען פון איהם אַרויסגעשטראָמט....

כריסטיאַנע האָט זיך געפיהלט אַזוי גוט, אַזוי ליכט, פון דעם ראָזיגען בעזוייגליכען וואַסער געלאַסטשעט און געמאַרמט, פון דעם ראָזיגען קוואַל, וואָס האָט אונטער איהר געשפּרודעלט, דאָס איהר האָט זיך גאָר ניט געוואָלט אַרויסגעהן פון דאָרט.

אַ געפיהל פון רוהיגען גליק, געזונדהייט, פערבאָרגענער פרייד און שטילער הייטערקייט האָט זי אין גאַנצען אַרומגענומען צו־זאַמען מיט דער וואונדערבאַרער וואַרימקייט פון דעם וואַסער און זי האָט געחלום׳ט, ווי איינגעוויעגט דורך דעם מורמלען פון דעם קוואַל. זי האָט געחלום׳ט דערפון, וואָס זי וועט נאָכדעם טהאָן, מאָרגען, האָט געחלום׳ט פון איהר פאָטער און פון דעם הויכען, יונגען מאַן, וועגען וועלכען, זינט די געשיכטע מיט׳ן הונד, זי האָט אַמאָל געטראַכט. העפטיגע מענשען האָט זי ניט ליעב גע־האָט. קיין וואונש האָט איהר נשמה איצט ניט בעוועגט, רוהיג איז איהר האַרץ געוועזען אין דעם ראָזיגען וואַרימען וואַסער. קיין וואונש, אויסער דעם אונבעשטימטען געדאַנק וועגען אַ קינד, קיין וואונש, אַז איהר לעבען זאָל זיך אַנדערשען, קיין וואונש נאָך אויפרעגונג אָדער ליידענשאַפט האָט זי איצט ניט געהאַט. זי האָט זיך גע־פיהלט גוט, גליקליך און צופריעדען.

און פּלוצים האָט זי זיך דערשראָקען. מען האָט די טהיר געעפענט; דאָס איז געוועזען די פרוי, וועלכע האָט אַריינגעבראַכט

ריסע, פון וועלכער איך הייל איהם איצט, האָט עס איהם פער־שאפט. יאָ, יאָ, עס שמעקט זעהר גוט.

אויפ'ן וועג האָבען זיי בעגעגענט באדרע־געסט און פויערים. ווארים יעדען אין דער־פריה פאר פריהשטיק זיינען די געסט שפּאַ־ציערען געגאנגען.

כריסטיאנע און גאנטראן האָבען אנגעיאגט דעם מארקיז, אנ־דערמאט'ן און פאול'ן און באלד האָבען זיי דערזעהן אויף דעם אָרט, וואו עס איז נאָך נעכטען דער פעלז געשטאַנען, אַ קאָפּ פון אַ מענשען, בעדעקט מיט אַ גרויען פעלדענעם הוט, מיט אַ לאַנגער, ווייסער באָרד, וועלכע, האָט זיך געדאכט, איז פון דער ערד ארויס־געוואקסען, ווי אַ פלאַנצונג. ארום איהם זיינען געשטאַנען פויערים און האָבען ערנסט זיך צוגעקוקט, וועהרענד דריי דיקע הערען פון דעם צווייטען קלאס האָטעל האָבען געלאכט און זיך געוויצעלט.

אריאל און זיין זוהן זיינען דערביי געשטאַנען און האָבען געקוקט אויף דעם אלטען חברה־מאַן, וועלכער איז געזעסען אין זיין גרוב אויף אַ שטיין ביז'ן האלז אין'ם שוימענדיגען וואסער. עס האָט זיך אויסגעוויזען, אזוי ווי אַ מיטעל־עלטערשער פערברעכער וואָלט זיין שטראָף אָפּגעקומען פאר עפּעס אַ פערברעכען, ווי פאר האָבען צו טהאָן מיט דעם „ניט גוטען", צוםביישפּיעל. זיינע קו־ליעס האָט ער נעבען זיך געהאלטען. זיי האָבען נעבען איהם גע־שוואומען. אנדערמאט האָט מיט פרייד אויסגעשריען:

— בראַוואָ! בראַוואָ! אלע, וואָס זיינען קראנק, דארפען זיך דאָ באָדען.

און ער האָט זיך צוגעבויגט צו איהם און אַ געשריי געטהאָן אזוי, אקוראט ווי יענער וואָלט טויב געווען:

— פיהלט איהר זיך גוט?

דער אלטער, וועלכער האָט זיך געקאכט אין דעם הייסען וואַ־סער, האָט געענטפערט:

— אָ, איך ווער לעבעדיגערהייט אָפּגעקאָכט. איך ווער צו־שטאָלצען. עס איז אזוי הייס!

ער געפעלט מיר עפּעס ניט. זאָג נור, וואָס פאר אַ סאָרט מענש איז דאָס אויגענטליך ?

גאַנטראַן, וועלכער האָט זייט יאָהרען געקענט זיין פריינד, האָט איהר גענומען דערצעהלען וועגען דער דאָזיגער ליידענ־שאַפטליכער, העפטיגער און דאָך אויפריכטיגער נאַטור. לויט גאַנטראַן'ס מיינונג איז יענער געוועזן אַ גאַנץ קלוגער יונגער מאַן, וועלכער האָט זיך אָבער ניט געקענט בעהערשען, ניט געקענט זיינע געפיהלען און געדאַנקען קאָנטראָלירען. איז איהם עפּעס איינ־געפאַלען צו טהאָן, האָט ער עס געטהאָן, גוט אָדער שלעכט, האָט איהם ניט אָפּגעשטעלט. ער האָט זיך שוין זיעבען מאָל געשלאָגען אויף דועלען, ווייל ער האָט אַזוי לייכט בעליידיגט מענשען, ווי לייכט ער האָט אימיצען'ס אַ פריינד געקענט ווערען. ער האָט זיך משוגע פערליעבט אין אַלערליי פרויען, היינט אין אַן איינ־פאַכער קאָנפעקטען־פערקויפערין און מאָרגען אין אַן אַקטריסע, וועלכע ער האָט מיט געוואַלד גענומען. יאָ, מיט געוואַלד! איין מאָל ביי נאַכט, נאָך דער פאָרשטעלונג, ווען זי האָט געוואָלט זיך זעצען אין איהר עקיפּאַזש, אום אהיים צו פאָהרען, האָט ער זי אויף די אַרמס אַ כאַפּ געטהאָן, דורך דעם פערוואונדערטען עולם זי געטראָגען און אין אַן עקיפּאַזש זי אריינגעזעצט, וועלכער האָט זיך אין אַ גאַלאָפּ אַוועקגעטראָגען, אַזוי, דאָס מען האָט איהם דעריאָגען ניט געקענט. און גאַנטראַן האָט געענדיגט:

— קורץ און גוט, ער איז אַ וואוילער און אינטערעסאַנטער מענש, נור משוגע אויף טויט. ער איז זעהר רייך, פעהלט איהם ניט אויס קיין געלד, ווען ער דאַרף ער פיר זיינע משוגעת'ן.

כריסטיאַנע האָט זיך אָנגערופען:

— עס שמעקט פון איהם עפּעס אַ בעזונדער רח, אַזאַ אָנ־גענעהמער, ווייסטו ניט, וואָס דאָס איז פאַר אַ פּאַרפיום?

גאַנטראַן האָט געענטפערט:

— איך ווייס ניט, ער וויל מיר ניט זאָגען, איך רעכען, אַז דאָס פּאַרפיום קומט פון רוסלאַנד; די אַקטריסע, זיין אַקט־

אין'ם קור־הויז. איהר ווייסט, אז מען פאנגט א קוואל, ווי א פויגעל אין אזא מין שטייגעל, אדער ריכטיגער, אין אזא סארט גלאק. דאס רופען זיי: ארײנראפּען דעם קוואל. אלזא, פער־א־יאהרען האט אזא געשיכטע געטראפען מיט דעם קוואל, וואס גיט וואסער פאר די וואנעס. דער קויהלען־זויער שטאף, וואס איז לייכטער ווי דאס וואסער, האט זיך אנגעזאמעלט אויבען אונטער דעם גלאק און ווען דער דאזיגער שטאף האט זיך צופיעל אנגעזאמעלט, האט ער פון דארט גענומען שטראמען צוריק און האט אנגעפילט די וואנע־צימערען און האט קראנק געמאכט די פאציענטען. אין א צייט פון צוויי מאנאטען האבען פאסירט דריי אונגליקס־פעלע. דאן איז מען ווידער געקומען צו מיר פרעגען אן עצה. און איך האב אויסגעטראכט א גאנץ איינפאכען אפאראט, פון צוויי רעהרען צונויפגעשטעלט, וואס האט געזאלט האלטען אפגעטהיילט די גאז און די פליסיגקייט אונטער דעם גלאק, און נור אין וואנע האט מען זיי ווידער געזאלט צונויפמישען. אויף אזא אופן וואלט דאס וואסער דאן זיין אריגינעלע אייגענשאפט בעקומען און די געפאהר פון דעם קויהלען־זויער שטאף וואלט מען אויסגעמידען. אבער מיין אפאראט האט געדארפט קאסטען א טויזענד פראנק. וואס, מיינט איהר, האט דער מאכער פון די בעדער געטהאן? ער האט איינפאך אויסגעבויערט א לאך אין דעם גלאק, אום דאס גאז זאל זיך פון דארט ארויסגעהן, און איצט ווערען גענומען בעדער, וואס האבען ניט קיין קויהלען־זויער שטאף, אדער האבען אזוי ווייניג, כמעט ווי גאר ניט.

אלע, וואס האבען דאס דערהערט, זיינען אויפגערעגט געווארען. זיי האבען שוין מעהר ניט געלאכט, מעהר ניט געשפאסט. מען האט געקוקט מיט קנאה אויף דעם אלטען קריפעל און יעדער וואלט מיט פערגעניגען זיך געבאדען אין דער גרוב, וואו דער אלטער האט זיך איצט געבאדען. אנדערמאט האט גענומען דעם אינזשעניר אונטער'ן ארם און זיי זיינען אוועק רעדענדיג מיט היץ. יעדע ווײלע האט זיך אברי־פאוסטער אפגעשטעלט, גע־

און דער אַלטער אריאַל האָט ערקלעהרט:
— וואָס הייסער, אַלץ בעסער, אַלץ געזינטער!
הינטער דעם מארקיז האָט זיך אַ שטימע דערהערט:
— וואָס איז דאָ?
הערר אברי־פּאוסטער איז עס געווען. ער איז ערשט געקומען פון זיין שפּאַציער און האָט געסאָפּעט, ווי געוועהנליך. אנדער־מאָט האָט איהם ערקלעהרט, וואָס דאָ איז אַזוינס. אָבער דער אַלטער האָט גענומען שרייען:
— איך'ל ניט אויסהאַלטען, איך וועל פערברענט!
ער האָט געוואָלט פון'ם וואַסער ארויסגעהן און געבעטען, מען זאָל איהם ארויסשלעפּען פון דאָרט. דער באנקיר האָט איהם צום סוף בערוהיגט, פערשפּרעכענדיג איהם נאָך צוואַנציג סו פאר יעדען מאָל באָדען זיך.
מען איז געשטאַנען ארום דער גרוב, אין וועלכער די גרויע שמאַטעס, מיט וועלכע דער דאָזיגער אַלטער חברה־מאַן איז צו־געדעקט געווען, האָבען, האָט זיך געדאַכט, ארומגעשוואומען. אי־מיצער האָט זיך אָנגערופען:
— די דאָזיגע סופּ וואָלט איך ניט געוואָלט עסען.
אַן אַנדערער האָט אונטערגעכאַפּט:
— דאָס פליייש אויך ניט.
דער מארקיז האָט בעמערקט, אַז די קאָהלען־זויערע בלעזלאך זיינען דאָ, אין דעם נייעם קוואַל, מעהר, גרעסער און שווימענ־דיגער, ווי אין די אנדערע קוואַלען. די שמאַטעס פון דעם אַלטען זיינען דערמיט בערעקט געווען און די קליינע קייקעלאך זיינען אין אַזוינע מאססען ארויפגעקומען אויף אויבען, דאָס עס האָט זיך אויסגעגעבען, ווי איבער'ן וואַסער וואָלטען זיך אהן אַ שיעור פיעל שנירלאך געצויגען מיט קליינע רונדע דימענטען, וועלכע האָבען אונטער דער שטראַהלענדיגער זון געפינקעלט, ווי בריליאַנטען.
דאָ האָט זיך אברי־פּאוסטער אָנגערופען:
— הערט נור, איך מוז אייך דערצעהלען, וואָס זיי טהוען

גערוך קען מען זיך גאָר ניט פאָרשטעלען. ווייסט איהר וואָס דאָס איז? דער דופט פון די בליהענדע וויין־גערטנער איז דאָס. פיער טעג נאָכאַנאַנד האָב איך געזוכט, פון וואַנען ער קומט, ביז איך האָב עס אויסגעפונען. איז דען דאָס ניט אַ פערגעניגען צו וויסען, מאַדאַם, אַז דער וויינשטאָק, וואָס גיט אונז וויין, וועלכען נור מענשען מיט אַ פיינערען געשמאַק קענען ריכטיג אָפּשאַצען און געניסען, גיט אונז אויך דעם פיינסטען און פערווירענדסטען גערוך, וואָס נור מענשען מיט פיינע נערווען קענען איהם ריכטיג פיהלען און געניסען?

און וואָס זאָגט איהר עפּעס צו דעם געוואַלדיגען גערוך פון די קאַשטאַנען־בוימער, צו דעם זיסען דופט פון די אקאציען־בוימער, צו דעם אַראָמאַט פון די בערג, פון דעם גראָז, יאָ, פון דעם גראָז, וואָס שמעקט אַזוי זיס, אַזוי זיס, פיעל זיסער, ווי מענ־שען קענען זיך פאָרשטעלען?

זיינע ווערטער האָבען זי גאַנץ פערווירט, ניט ווייל זיי זיי־נען איבערנאַטירליך געווען, נור ווייל זיי האָבען איהר געקלונגען גאַנץ אַנדערש פון אַלסדינג, וואָס זי האָט ביז אַהער ארום זיך געהערט. זי האָט זיך געפיהלט פערכאַפּט פון זיינע ווערטער, בעוועגט און כמעט צוטומעלט.

ער האָט גערעדט ווייטער מיט זיין פערשטיקטען, אָבער וואַ־רימען קול:

— האָט איהר אַמאָל געפיהלט אין דער לופט, אויף די גאַסען, ווען עס איז ווארים, אַ לייכטען גערוך פון וואַנילע? איאָ, איהר האָט געפיהלט? ווייסט איהר, וואָס דאָס איז? דאָס איז, דאָס איז... אָבער איך וואָג עס ניט אייך צו זאָגען...

און איצט האָט ער זיך הויך אויפ׳ן קול צולאַכט, און פּלוצים האָט ער אויסגעשטרעקט די הענד און געזאָגט:

— טהוט נור אַ קוק!

אַ גאַנצע רייהע פון היי־וואָגענס זיינען אַנגעקומען, יעדער פון צוויי איינגעשפּאַנטע אָקסען געשלעפּט. די אָקסען האָבען

צייכענט עפּעס מיט'ן שטאָק אויפ'ן זאַמד און דער באַנקיר האָט עפּעס געשריבען אין אַ נאָטיץ־ביכעלע.

כריסטיאַנע און פּאָול ברעטיני האָבען פערפיהרט אַ שמועס. ער האָט איהר דערצעהלט פון זיין רייזע אין אווערן, וואָס ער האָט דאָרט געזעהן און געהערט. ער האָט געליעבט די נאַטור, איז געוועזן זעהר בעגייסטערט און האָט גערעדט:

— מאַדאַם, בין איך אויף דער פרייער נאַטור, פיהל איך אַזוי ווי מיין קערפּער וואָלט געוועזן אָפען. אַלסדינג שטראָמט אין מיר אריין, פּאַקט מיך, פילט מיך אָן. דערזעה איך דאָרט דעם אָבהאַנג אָדער די בוימער, וואָס ציהען זיך דאָרט ארויף די בערג, דאַן פיהל איך, אַזוי ווי אין מיינע אויגען וואָלט דער גאַנצער וואַלד געזעסען. ער דרינגט אין מיר אריין, ער נעהמט מיך אין גאַנ־צען געפאַנגען, ער לויפט דורך מיין בלוט, דורך אַלע מיינע ביינער, איך ווער אַליין וואַלד.

ער האָט געלאַכט, ווען ער האָט דאָס דערצעהלט, געעפענט זיינע גרויסע רונדע אויגען און געקוקט דאָ אויף דעם וואַלד און דאָ אויף כריסטיאַנע'ן, וועלכע איז געשטאַנען איבערראַשט, ערשטוינט און האָט געפיהלט, ווי זיין הייסער, גיריגער בליק זויגט איין זי אין זיך, אַזוי ווי דעם וואַלד.

ער האָט גערעדט ווייטער:

— און ווען איהר וואָלט געוואוסט, פיעל איך האָב צו פער־דאַנקען מיין נאָז. איך טרינק איינפאַך די לופט מיט מיין נאָז, איך בערויש זיך דערמיט, איך לעב דערפון און איך פיהל אַלסדינג, וואָס איז דאָ אין דער לופט, אַלסדינג, אַלסדינג. איך וועל אייך ערקעהרען וואָס איך מיין:

האָט איהר ניט בעמערקט, זייט איהר זייט דאָ, יענעם פיי־נעם געשמאַקען גערוך, וואָס קיין גלייכען איז צו איהם ניטאָ, אַזוי פיין און ליכט, דאָס ער איז, ווי זאָל איך עס אויסדריקען ?— איך וואָלט איהם אָנגערופען: נשמה־גערוך. אומעדום פיהלט מען איהם, מען ווייס אָבער ניט, פון וואַנען ער קומט. קיין פיינערען

דער מארקיז האָט גענומען זיין טאָכטער אונטער'ן אָרם און זיי זיינען אַוועק צוריק צום האָטעל צום פריה־שטיק. און אויפ'ן וועג האָט דער מארקיז פּלוצים זיך אַנגערופען:

— הערט נור, קינדער, איך מיין אייך אַלעמען. וויליאַם, וועלכער פּערלירט דעם זינען אַזוי שנעל, ווי ער האָט עפּעס אַ אידעע אריינגענומען אין'ם קאָפּ, שווערמט איצט נור פון דער שטאָדט, וואָס ער וויל דאָ אויסבויען, און דערצו איז איהם נויטיג צו געווינען די פאַמיליע אריאַל אויף זיין זייט. וויל ער, אַז כריסטיאַנע זאָל זיך בעקענען מיט אריאַל'ס טעכטער, אום צו זעהן, אויב זיי זיינען מעגליך אין אַ געזעלשאַפט. אַבער זייער פאָטער דאַרף דאָס נים וויסען. איז מיר איינגעפאַלען אַן אידעע אין'ם קאָפּ: מיר וועלען אַן אונטערהאַלטונג אַראַנזשירען פאַר אַ וואָהלטהעטיגען צוועק. דו, מיין קינד, וועסט צום פּריעסטער אַריבערגעהן און צוזאַמען מיט איהם וועסטו אויסוועהלען צוויי מיידלאַך פון דער געגענד, וואָס זאָלען דיר העלפען זאַמלען געלד. דו פערשטעהסט שוין, וועלכע צוויי מיידלאַך דו וועסט דאַרפען אויסוועהלען. איהר, יונגע לייט, מוזט זיך זעהן מיט פּעטרוס מאַרטעל און זיין טרופּפּע און אָרקעסטער, און צוזאַמען מיט זיי אַראַנזשירען די דאָזיגע אונטערהאַלטונג אין קאַסינאָ. און ווען אריאַל'ס טעכטער זיינען ווירקליך גוט ערצויגען, ווי איך האָב געהערט — זיי האָבען זיך ערצויגען, זאָגט מען, אין אַ קלויסטער, — וועט כריסטיאַנע זיכער זייער פריינדשאַפט געווינען.

V.

אַכט טעג לאַנג איז כריסטיאַנע אַלץ פערנומען געווען מיט די פאָרבערייטונגען צו דעם פעסט. דער פּריעסטער האָט אויך געוועכנט, אַז אריאַל'ס טעכטער זיינען געווען די איינציגע צוויי מיידלאַך פון זיין געמיינדע, וועלכע זיינען ווערטה געווען די עהרע,

לאנגזאם נעטראָטען, דעם קאָפּ אונטער'ן יאָך געבויגט, די הערנער מיט ברעטלאָך פערשטעלט, און אונטער זייער פעל האָט מען געזעהן, ווי די ביינער פון זייערע פיס האָבען זיך בעוועגט. פאַר־יעדען וואָגען איז אַ מאַן געגאַנגען מיט די אַרבעל פון'ם העמד פערקאַטשעט, מיט אַ שווארצען הוט און אַ שטאָק אין דער האַנד. פון צייט צו צייט האָט ער זיך אומגעדרעהט, צוגעריהרט זיך צום שולטער אָדער שטערן פון אַן אָקס, און דער אָקס האָט זיינע גרויסע אויגען צוגעמאַכט און איז געגאַנגען ווי אַזוי און וואוהין זיין בעל־הבית האָט געוואָלט.

די וואָגענס זיינען פאַרביי כריסטיאַנע'ן און פּאָול'ן געפאָהרען.

ער האָט זיך אָנגערופען צו איהר:

— איהר פיהלט דעם גערוך?

זי האָט זיך פערוואונדערט:

— וואָס פאַר אַ גערוך? עס שמעקט מיט שטאָהל!

— יאָ, דאָס מיין איך טאַקי; אַלע די דאָזיגע אָקסען, וואָס שלעפּען די וואָגענס אויף די שאָסעען, ווייל קיין פערד זיינען אין דער געגענד ניטאָ, פערשפּרייטען אָט דעם דאָזיגען גערוך פון'ם שטאָהל, וועלכער, אויסגעמישט מיט דעם פיינעם שטויב און מיט דעם הויך פון'ם ווינד, שמעקט ווי וואַנילע.

כריסטיאַנע האָט אַרויסגעמורמעלט מיט עקעל:

— אָה!

ער האָט געזאָגט:

— איהר מוזט מיר ענטשולדיגען, איך האָב נור געמאַכט אַן אַנאַליז. ווי אַן אַפּאָטהעקער. יעדענפאַלס זיינען מיר אין דער שעהנסטער און געזינדסטער געגענד, וואָס איך האָב ווען געזעהן. און די לימאַן, אָה, די לימאַן! אָבער דערפון וויל איך גאָר ניט רעדען, דאָס מוז איך אייך ווייזען, מיט אייערע אייגענע אויגען מוזט איהר די לימאַן זעהן, דאַן וועט איהר זיך אַביסעל וואונדערען!

דער מאַרקיז און גאָנטראַן זיינען צו זיי צוגעגאַנגען.

זאמלונג האָט אריינגעבראַכט הונדערט און צעהן פראַנק, אין גאַנצען מיט די פינף הונדערט וואָס אַנדערמאַט האָט געגעבען, די פופציג, וואָס דער מאַרקיז האָט געשענקט, און די הונדערט, וואָס פּאָל ברעטיני האָט געגעבען, — זיעבען הונדערט און זעכציג פראַנק, עמ־וואָס, וואָס אין ענוואַל האָט נאָך קיינמאָל ניט געטראָפען.

נאָך דער דאָזיגער צערעמאָניע האָט מען אַריאַל'ס טעכטער מיטגענומען אין האָטעל. זיי האָבען אויסגעזעהן אַביסעל צו־מישט, אָבער האָבען זיך געהאַלטען גאָר ניט שלעכט. זיי האָבען קוים אַ וואָרט אויסגערעדט, מעהר אויס בעשיידענהייט, ווי אויס מורא. זיי האָבען געגעסען ביים טיש מיט די אַנדערע און זיי זיי־נען געפעלען געוואָרען די מענער, אַלע מענער.

די עלטערע איז געווען ערנסטער, די אינגערע — לעבהאַפטער. די עלטערע האָט געהאַט בעסערע מאַנירען, די אינגערע איז אָבער געווען גראַציעזער, און דאָך זיינען זיי געווען אַזוי עהנליך איינע צו דער אַנדערער, ווי עס קענען נור זיין צוויי שוועסטער.

באַלד נאָכ'ן מאָהלצייט איז מען אוועק אין קאַסינאָ, וואו די אונטערהאַלטונג האָט געזאָלט פּאַרקומען. דער פּאַרק האָט אויס־געזעהן ווי אַ יאַריד. ער איז פול געווען מיט געסט און פויערים. אין דעם כינעזישען קיאָסק (בודקע) האָט די מוזיק געשפּיעלט אַ דאָרפישע סימפאָניע, וואָס סען־לאַנדרי אליין האָט פערפאַסט. פּאָול, וועלכער איז נעבען כריסטיאַנע'ן געזעסען, איז שטעהן גע־בליבען:

— אַה, דאָס קלינגט גאָר ניט שלעכט. ער האָט אַ טאַלאַנט־מיט אַ ריכטיגען אָרקעסטער וואָלט ער זיכער אַן איינדרוק גע־מאַכט.

דערנאָך האָט ער געפרעגט:

— ליעבט איהר מוזיק, מאַדאַם?

— זעהר.

— און מיך בערוישט מוזיק. ווען איך הער אַ שטיק, וואָס געפעלט מיר, פיהל איך, אַזוי ווי די טענער וואָלטען מיין הויט פון'ם

צוזאמען מיט דער טאָכטער פון דעם מאַרקיז ראַווענעל, געלד צו זאמלען. און ער האָט זיך אַליין אויך געפיהלט גוט, זעהר געשמיי־כעלט, וואָס דעם מאַרקיז'ס טאָכטער האָט זיך צו איהם געווענדעט. ער האָט געהאָלפען אַלסדינג צו אַראַנזשירען, אַליין איינגעלאַדען אַריאַל'ס מיידלאַך, אזוי ווי דאָס וואָלט אין גאַנצען זיין אידעע געווען.

די גאַנצע געמיינדע האָט עס אויפגערודערט, און די טרויעריגע געסט האָבען גאָר אָפּגעלעבט, ווייל זיי האָבען געהאַט איצט פון וואָס צו רעדען.

דער טאָג איז געווען אַ שעהנער, אַ זוניגער, אַ וואַרימער. די גאַנצע געגענד האָט געשטראַהלט און אונטער די בוימער פון'ם דאָרף איז געווען אזוי אַנגענעהם.

דער פּעסט האָט זיך אַנגעפאַנגען מיט אַ קורצען גאָטעס־דיענסט אין דער קירכע מיט מוזיק, פּונקט ניין אַ זייגער. כּרי־סטיאַנע איז געקומען נאָך פאַר דעם גאָטעס־דיענסט, אום צו וואַר־פען נאָך אַ בליק אויף דער בעפּוצונג אין דער קירכע, וועלכע איז אין גאַנצען בעהאַנגען געווען מיט בלומען־גירליאַנדען. דאָ האָט זי דערהערט טריט הינטער זיך. דער פּריעסטער איז אַנגעקומען מיט אַריאַל'סביידע טעכטער און האָט זיי איהר פאָרגעשטעלט. כּריסטיאַנע האָט גלייך איינגעלאַדען די יונגע מיידלאַך צום פריה־שטיק. זיי האָבען אַנגענומען איהר איינלאַדונג, דערביי זיינען זיי רויט געוואָרען און האָבען געמאַכט אַ טיעפען קניקס.

איצט האָט דער עולם אַנגעהויבען צו קומען. זיי האָבען זיך אַלע דריי געזעצט אויף עהרען־שטוהלען אויבען־אַן. געגען זיי זיי־נען געזעסען דריי אויסגעפּוצטע יונגע לייט, די זיהן פון דעם ביר־גערמייסטער (מער), פון דעם וויצע־בירגערמייסטער און פון דעם געמיינדע־פּרעזידענט, וועלכע האָבען געדאַרפט בעגלייטען די דאַ־מען, ווען זיי וועלען זאמלען דאָס געלד. די דאָזיגע לייט האָט מען אויסגעוועהלט, אום צו שמייכלען דער אָרטיגער רעגיערונג.

דער גאָטעס־דיענסט האָט ניט לאַנג געדויערט. די געלד־

כּלל, אַז מיט אַ פרוי דאַרף מען ניט רעדן וועגן זאַכען, וואָס האָ־
בען ניט קיין דירעקטע שייכות מיט דעם געוועהנליכען לעבען, און
אַזוי האָט זי זיך געלעבט רוהיג און איהר מוח און איהר הארץ זיי־
נען פון קיינעם און פון גאָרנישט ניט געשטערט געווען.

פּאול איז געקומען און האָט נייע געדאַנקען אין איהר מוח
אריינגעקלאַפּט, ווי מיט אַ האַמער. דערצו איז ער געווען איינער
פון יענע מענער, וואָס האָט ביי פרויען אויסגענומען, ביי אַלע
פרויען, דורך זיין בענעהמונג און דורך די שטורמדיגע און העפטיגע
געפיהלען זיינע. ער האָט געוואוסט, ווי צו רעדען מיט זיי, האָט
געקענט זיי אַלסדינג זאָגען און פערשטעהן זיך מאַכען. ניט פע־
היג אויף דויערענדער אנשטרענגונג, איז ער אָבער אינטעליגענט
געווען, שטענדיג בעגייסטערט פאַר עפּעס אָדער אויפגערעגט גע־
גען עפּעס, האָט גערעדט מיט פעסטער איבערצייגונג און האָט זיך
אַזוי שנעל אָפּגעקיהלט, ווי אָנגעצונדען. ער האָט געהאַט דעם
טעמפּעראַמענט פון אַ פרוי, איהר רייץ, איהר בעוועגליכקייט, איהר
געפיהלפוליגקייט און דערביי די גרויסע, שטאַרקע און דורכדרינ־
גענדיגע אינטעליגענץ פון אַ מאַן.

גאָנטראַן איז פּלוצים צוגעגאַנגען צו זיי:

— טהוט אַ קוק אַהינטער אויף דאָקטאָר האָנאָראַ מיט זיין
פרוי!

זיי האָבען זיך אומגעקוקט און דערזעהן דאָקטאָר האָנאָראַ
נעבען אַ ריקער, אַלטער דאַמע אין אַ בלויען קלייד. איהר קאָפּ האָט
אויסגעזעהן, ווי אַ באָטאַנישער גאָרטען פון די אַלערליי מינים
פלאַנצען, מיט וועלכער איהר הוט איז בעפּוצט געווען.

כריסטיאַנע האָט אויסגעשריען:

— איז דאָס זיין פרוי? זי זעהט דאָך אויס אַ יאָהר פופ־
צעהן עלטער פון איהם!

— יאָ, זי איז פינף און זעכציג יאָהר אַלט, אַן אַמאָליגע אקו־
שערקע, אין וועלכער ער האָט זיך פערליעבט צווישען צוויי קינד־

פלייש אָפּגעשוּנדען, זי צושמאַלצען און וואָלטען מיך אוועקגע־שטעלט אַן אָפּגעשונדענעם געגען די אטאקעם פון די אינסטרו־מענטען. דער אָרקעסטער שפּיעלט דאָן אויף מיינע נערוועז, וואָס ציטערען אויף פון יעדען טאָן. איך הער די מוזיק ניט נור מיט די אויערען, נור מיט יעדען נערוו פון מיין קערפּער אַזוי, דאָס איך ציטער פון׳ם קאָפּ ביז צו די פיס. קיין זאַך פערשאַפט מיר ניט אַזוי פיעל פערגעניגען, אַזאַ גליק, ווי די מוזיק.

זי האָט געשמייכעלט און זיך אָנגערופען:

— איהר פיהלט צו שטאַרק.

— און דאָס איז מיין גליק. וואָס פאַר אַ זינען וואָלט מיין לעבען געהאַט, ווען איך זאָל ניט שטאַרק פּיהלען? איך בין גאַר ניט מקנא יענע מענשען, וואָס טראָגען אַ פּאַנצער אויפ׳ן האַרצען אָדער אַ דיקע פעל פון אַ היפּאָפּאָטאַמוס. נור די מענשען זיי־נען גליקליך, וועלכע קענען שטאַרק פּיהלען, נור אַזוינע פּיהלען דעם לעבען און נור אַזוינע געניסען די שעהנקייט פון׳ם לעבען.

זי האָט איהם אָנגעקוקט, עטוואָס ערשטוינט, ווי יעדעס מאָל, בעת זי האָט איהם געהערט רעדען אין פערלויף פון די אַכט טעג, זינט זיי האָבען זיך בעקענט.

און ווירקליך, אין די דאָזיגע אַכט טעג האָט דער נייער פריינד, — דען ער איז געוועזען איצט איהר פריינד, טראָץ דעם אוּנאַנגע־נעהמען איינדרוק, וואָס ער האָט אויף איהר געמאַכט, ווען זיי האָ־בען זיך צום ערשטען מאָל געטראָפען — קורץ, אין די דאָזיגע אַכט טעג האָט ער די רוה פון איהר זעעלע צורודערט, ווי מען צורודערט שטילע וואַסער, ווען מען וואַרפט שטיינער אַהין אַריין. און ער האָט שטיינער געוואָרפען, גרויסע שטיינער, אין איהר זעעלע אַריין, וואָס האָט ביז אַהער רוהיג געשלומערט.

כריסטיאַנע׳ס פאָטער, ווי אַלע פאָטערס, האָט זי אַלע מאָל בעהאַנדעלט ווי אַ קליין מיידעל, מיט וועלכער מען דאַרף ניט רעדען וועגען ערנסטע זאַכען. איהר ברודער האָט זי לאַכען גע־מאַכט, אָבער ניט דענקען. איהר מאַן האָט געהאַלטען פון דעם

טראַגען. זי האָט אַ קלערער געטהאַן: „ווירקליך, ער האָט מיך אויסגעלערענט די לופט „צו שמעקען!"

זי האָט געפיהלט אַלע רוחות אין דער לופט, און מעהר ווי די אנדערע, דעם לייכטען, פיינעם רופט פון די בליהענדיגע ווייך־גערטנער.

זיי זיינען ארום אויפ'ן גלייכען, ברייטען וועג. איצט זיי־נען זיי אוועק אין גרופפען. אנדערמאַט און אריאל'ס עלטערע טאָכטער לואיזע, זיינען געגאַנגען פאראויס און האָבען גערעדט פון דער לאנד־ווירטהשאַפט אין אווערן. זי האָט געקענט אַלע איינצעלהייטען פון דער לאנד־ווירטהשאַפט און גערעדט מיט איהר קלוגער שטימע אין אַ פיינעם טאָן, שטיל און איינגעהאַלטען, ווי מען האָט זי אין'ם קלויסטער געלערענט. וועהרענד ער האָט זיך צוגעהערט, האָט ער אויף איהר געקוקט פון דער זייט און זי. דאָס ערנסטע און פראַקטישע מיידעל, האָט זיך איהם אויסגעוויזען רייצענד. יעדע ווייליע האָט ער זיך אַנגערופען אביסעל פערוואונ־דערט:

— וואָס? איז דאָס לאַנד דאָ, אין דער לימאַן, ווערטה אזוי הויך, ווי דרייסיג טויזענד פראַנק אַ העקטאר?

— געוויס, ווען דאָרט וואַקסען גוטע עפּעל־בוימער, עפּעל, וואָס ווערען צום דעסערט בענוצט. כמעט אַלע פרוכטען, וואָס מען עסט אין פאריז, קומען פון אונזער געגענד.

דאַן האָט ער זיך אַ קעהר געטהאַן, אום די לימאַן צו בע־טראַכטען, וואָרים פון דעם וועג, אויף וועלכען זיי זיינען גע־גאַנגען, האָט מען, ווי ווייט דאָס אויג האָט געכאַפּט, געקענט זעהן דאָס ווייטע שטיק פלאַכע לאנד, איבער וועלכען עס האָט שטענדיג געשוועבט אַ שוואַכער, בלויער רויך.

כריסטיאַנע און פּאול האָבען זיך אויך אַפּגעשטעלט און גע־קוקט אויף דעם ווייטען, ברייטען לאַנדשאַפט, וואָס האָט דאָס אויג אזוי געלאַסטשעט, דאָס עס האָט זיך אַפּרייסען פון דעם ניט גע־קענט.

בעטען. מען זאָגט, אַז פון אין דער־פּריה ביז פּאַרנאַכט רייסען זיי זיך אַרום, ווי קעץ.

זיי זיינען אַוועק ווייטער צום קאַסינאָ צו, פון וואַנען אַ ליאַרעם האָט זיך געטראָגען. אויף אַ גרויסען טיש פאַר דעם קור־הויז איז אָנגעגאַנגען אַ לאָטעריי. פּעטרוס מאַרטעל, מיט דער הילף פון פריילין אַדעלין פון׳ם אַדעאַן, האָט צעטעלאַך מיט נו־מערען געצויגען און דערביי געשאָטען ביליגע וויצען, פון וועלכע דער עולם האָט שטאַרק הנאה געהאַט.

דער מאַרקיז האָט זיך בעוויזען מיט אַריאַל׳ס טעכטער און אַנדערמאַט׳ן. זיי זיינען צוגעגאַנגען צו כריסטיאַנע׳ן און איהרע בעגלייטער.

— זאָלען מיר דאָ בלייבען? אָבער עס איז צו טומעלדיג, — האָט דער מאַרקיז געזאָגט.

און עס איז געבליבען צו געהן אַרויף באַרג מיט׳ן וועג, וואָס האָט געפיהרט פון ענוואַל צו לאַ ראָש־פּראַדיר. זיי האָבען געמוזט אַפריהער געהן איינציגווייז איינער הינטער דעם אַנדערען מיט׳ן שמאָלען וועג, וואָס האָט זיך געדרעהט צווישען די וויין־גערט־נער אויפ׳ן באַרג. כריסטיאַנע איז געגאַנגען פאָראויס מיט שנעלע עלאַסטישע טריט. זייט זי איז אין דער דאָזיגער געגענד גע־ווען, האָט זי זיך געפיהלט ווי ניי־בעלעבט, מיט פרישער לעבענס־קראַפט און לעבענס־לוסט, ווי נאָך קיינמאָל אין איהר לעבען. אפשר האָבען די בעדער אויף איהר אַזאַ ווירקונג געהאַט, שטאַר־קער געמאַכט איהרע עטוואָס אָפּגעשוואַכטע אָרגאַנען, וואָס פלע־גען זי פריהער אָהן אַ פאַרוואָס אַזוי טרויעריג מאַכען? און אפשר האָט דער אונבעקאַנטער יונגער מאַן, מיט זיין צאַפּעלדיגען גייסט, זי בעלעבט און זי געמאַכט פיהלען און זעהן זאַכען גאַנץ אַנ־דערש, ווי פריהער...

זי האָט געאָטהעמט לאַנג און טיעף און געטראַכט בעת דעם, ווי וואָלט ער אָנגערופען דעם גערוך, וואָס דער ווינד האָט אָנגע־

אַלע מענשען. וואָרט, איך מוז אייך פאַרלעזען עטליכע צײלען פון באָדליער!

און ער האָט גענומען דעקלאַמירען:

„צו דו קומסט פון'ם הימעל אָדער העלע, אָה, שעהנהייט,
וואָס מאַכט עס אויס, ווען נור דיין לאַכעדיג אויג
האָט מיר די טהיר געעפענט פאַר אַלסדינג,
וואָס איך האָב פריהער ניט געקענט?!
צו דו ביזט טייפעל אָדער גאָט, מלאך צי רוח,
אָה, איינציג זיסע פעע מיט פייכטע אויגען־שטערען,
וואָס מאַכט עס אויס, ווען נור דיין גלאַנץ, דיין דופט
און דיינע טענער האָבען דעם לאַסט און טרויער
פון מיין וועלט פערטריבען?“.

כריסטיאַנע האָט איהם אַנגעקוקט פערוואונדערט. זי האָט ניט פערשטאַנען, פון וואָס ער איז דאָ אַזוי פיעל נתפעל געוועזן. זי האָט קיין אויסערגעוועהנליכעס אין די דאָזיגע צײלען ניט געזעהן.

ער האָט פערשטאַנען, וואָס זי האָט געטראַכט, און עס האָט איהם פערדראָסען, פאַרוואָס די דאָזיגע צײלען האָבען זי ניט בעגייסטערט, ווייל ער האָט זיי פאַרגעלעזען זעהר גוט, און ער האָט זיך אָנגערופען מיט עטוואָס פעראַכטונג אין'ם קול:

— עס איז זעהר נאַריש פון מיר צו פערלאַנגען פון אייך, איהר זאָלט קענען פיהלען אַזאַ פיינעם, צאַרטען דיכטער. אַבער עס וועט קומען אַ צייט, אַזוי האָף איך, ווען איהר וועט אַזוינע זאַכען פערשטעהן פונקט אַזוי גוט, ווי איך.

ער האָט זיך פערנויגט און געזאָגט:

— איך וועל זיך, מאַדאַם, בעמיהען, אַז איהר זאָלט אַזוינע זאַכען פערשטעהן.

זי האָט ניט בעטראַכט זיינע ווערטער אַלס אַ פרעכהייט, נור האָט זיי אָנגענומען אַלס ווערטער פון אַ פאַנטאַזיאָר. אָבער האָט זי איצט געטראַכט וועגען עפּעס אַנדערש. עס איז איהר פּלוצים

איצט איז דער וועג געלאָפֿן צווישן גוואַלדיג־גרויסע ניס־בוימער, וועלכע האָבן געוואָרפֿן א קיהלען שאָטן אויף די פֿערביינעהער, און ער איז שוין ניט געלאָפֿן מעהר באַרג אַרויף. נור אַרונטער, צום אבהאַנג צו, וואו וויין־שטאָקען האָבן געבליהט.

פּאָול האָט געפֿליסטערט:

— נו, זאָגט אַליין, איז דאָס ניט שעהן? אה, מיך בערוישט די געגענד, זי פֿער׳כשופֿ׳ט מיך. קוק איך אויף די דאָזיגע געגענד, ווערט מיר אזוי אונגעוועהנליך גוט, מיינע געדאַנקען בעקומען פֿליגעלען און זיי פֿליהען, און זיי שוועבען אהער און אהין, און טראָגען זיך אוועק העט־העט אין די ווייטע טרוים־לענדער, וועלכע מיר קענען ניט מיט געוועהנליכע אויגען זעהן. יאָ, זעהט נור, קוקט, קוקט, איז דאָס ניט פּראַכטפֿאָל? איז דאָס ניט, ווי אין א טרוים־לאַנד?

זי האָט זיך צוגעהערט צו איהם און אַליין גאָר נישט ניט גערעדט. זי האָט געלויערט און געוואַרט אויף יעדען וואָרט זיי־נעם, האָט עס איינגעזויגט אין זיך און איז געריהרט געווען, זי האָט אַליין ניט געוואוסט פֿאַרוואָס. און אין דער אמת׳ן האָט זי איצט אַנדערע לענדער געזעהן, בלויע, ראָזאַווע, וואונדער־שעהנע, אבער אונוואהרשיינליכע, ערגעץ ניט־עקזיסטירענדע, וואונדער־לענדער, נאָך וועלכע די נשמה לעכצט שטענדיג.

ער האָט ווייטער גערעדט:

— יאָ, עס איז שעהן, ווייל עס איז שעהן. אַנדערע לאַנד־שאַפֿטען האָבן מעהר פֿאַרבען, זיי זיינען אבער ניט אזוי האַר־מאָניש. עה, מאַדאַם, די האַרמאָנישע שעהנהייט איז דאָך די העכסטע שעהנהייט! אבער זעהר ווייניג פֿערשטעהען עס. די קאָנטורען פֿון א מענשליכען קערפּער, פֿון א סטאַטוע אָדער פֿון א באַרג, די פֿאַרבען־פּראַכט פֿון א בילד אָדער פֿון דער דאָזיגער לאַנד־שאַפֿט, די מוזיק פֿון זשאַקאָנדאַ, א וואָרט פֿון א דיכטער, וואָס טהוט א בּרען די נשמה, יענעם עפּעס, וואָס ערהויבט דעם קינ־סטלער ביז צום געטליכען שעפֿער, וואָס שטעלט איהם איבער

זיין פאמיליען־מאַיאַנטעק און כריסטיאַנע און גאנטראַן האָבען זיך אויפגעהאָדעוועט צווישען די גראָבע, שטאָלצע נאָרמאַנישע פויערים און זייערע קינדער. דערפאַר האָבען זיי געוואוסט, ווי אַזוי צו רעדען מיט דער דאָרפישער שעהנהייט, וועלכע איז אַגב דריי־פערטעל שטאָדטיש געווען, אום זי זאָל זיך פיהלען פריי מיט זיי.

אנדערמאַט און לואיזע האָבען זיך צוריקגעקעהרט, און אַלע האָבען זיך געזעצט אונטער אַ קאַשטאַנען־בוים. דאָרט זיינען זיי לאַנג געזעסען און האָבען זיך אונטערהאַלטען, גערעדט וועגען אַלסדינג און וועגען גאָר נישט. יעדע ווײַלע איז אַ וואָגען פערביי־געפאָהרען, פון צוויי אָקסען געשלעפּט, מיט איינגעבויגטע קעפּ, און אַלע מאָל האָט דעם וואָגען אַ פויער בעגלייט, וואָס האָט אַ גרויסען, שווארצען הוט געטראָגען און אַ ריטעל אין דער האַנד גע־האַלטען. ער האָט אַרונטערגענומען דעם הוט און געגריסט אריאַל'ס מעכטער און די מיידלאַך האָבען פאַמיליער געענטפערט: „גוט־מאָרגען", מיט זייערע יונגע שטימען.

שפּעטער, ווען זיי זיינען אַהיים געגאַנגען און אין פּאַרק אַריין, האָט שאַרלאָטע אריאַל אויסגעשריען:

— אַי, די באָרע! די באָרע!

און אין דער אמת'ן האָט מען אין'ם פּאַרק די באָרע געטאַנצט, דעם אַלט־פראַנקישען דאָרפישען טאַנץ. פויערים און פויערטעס האָבען געטאַנצט איינע געגען די אַנדערע, געהאָטשקעט זיך, גע־וויעגט זיך און זיך אוועקגעדרעהט. די פרויען האָבען מיטביידע הענד זייערע קליידלאַך אָנגענומען און מיט צוויי פינגער זיי גע־הויבען. די מענער האָבען געהאַלטען זייערע אָרעמס אַרונטער־געלאָזען אָדער אויסגעקרימט. און אַזוי האָבען זיי געטאַנצט. די איינפאָכע, איינגענעהמע מעלאָדיע האָט אויך געטאַנצט אין דער פרישער פאַרנאַכטיגער לופט. דעם אייגענעם מאָטיוו האָט דער אָרקעסטער געשפּיעלט נאָכאַנאַנד, איין־טאָניג, אָבער פריש און אָהן קונצען, ווי דער דאָזיגער טאַנץ פון די פויערים.

עטוואס אויפגעפאלען, וואס זי האט פריהער גאר ניט בעמערקט: ער איז געווען זעהר'עלעגאנט, אבער צו הויך און צו ברייט, און צוליעב דעם האט מען זיין עלעגאנץ ניט געקענט גלייך בעמערקען. אויסער דעם האט זיין קאפ געהאט עטוואס ברוטאלעס, עטוואס ניט דערענדיגטעס, און דאס האט צוגעגעבען זיין גאנצער פערזאן א געוויסע שווערקייט. אבער ווען מען האט זיך צוגעוועהנט צו זיין אויסזעהן, האט מען ענטדעקט אין איהם א רייץ, א שטארקען און געזונדען רייץ, וועלכער האט געמוזט אן איינדרוק מאכען.

איצט, ווען זי האט צום ערשטען מאל בעמערקט, ווי עלעגאנט ער איז אנגעטהאן, האט זי א טראכט געטהאן: „עס שיינט, אז ער איז אזא מאן, וואס זיינע אלע גוטע אייגענשאפטען בעמערקט מען ניט גלייך, נור ביסלעכווייז".

גאנטראן איז צוגעלאפען צו איהר מיט התפעלות:

— ווארט, שוועסטער, אנטלויף ניט! דו וואלסט הערען, ווי קאמיש איז אריאל'ס אינגסטע טאכטער. זי איז מערקווירדיג וויציג. דער פאפא האט זי געמאכט רעדען און זי דערצעהלט אזוינע קאמישע געשיכטען, דאס מען קען שטארבען פאר געלעכטער. ווארט נור, ביז זיי וועלען צוקומען, דו וועסט אליין הערען.

און זיי האבען זיך אפגעשטעלט און ווארטען אויף דעם מארקיז, וועלכער איז דארט געגאנגען מיט אריאל'ס אינגערע טאכטער שארלאטע. זי האט דערצעהלט אויף א קינדערשען אופן דארפס־געשיכטען, פויערשע שפאסען און האט נאכגעמאכט די פויערים, ווי זיי בעוועגען זיך, זייערע לאנגע טריט, זייערע ערנסטע ווערטער און זייערע קללות. איהר קליין, קלוג פנים'ל האט געשפיעלט, איהרע לעבהאפטע אויגען האבען געפינקעלט, איהר גרויסער מויל האט זיך געעפענט און ארויסגעוויזען ווייסע צייהן און איהר עטוואס פערריסענער נעזעל האט איהר צוגעגעבען א זעהר קלוגען אויסזעהן. זי איז געווען פריש, ווי א בליהענדע בלום.

דער מארקיז האט כמעט זיין גאנץ לעבען פערבראכט אויף

און דערנאָך האָט מען גערעדט וועגן זיי. זיי זיינען אַלעמען געפעלען געוואָרען. אַנדערמאַט'ן איז די עלטערע שוועסטער בעסער געפעלען געוואָרען. דער מאַרקיז האָט זיך אָנגערופען:

— ווי בייגיג די ווייבליכע נאַטור איז; פויערטעס, און ערציהונג האָט זיי געקענט מאַכען פאַר עכטע דאַמען!

כריסטיאַנע האָט זיך אַ קעהר געטהאָן צו ברעטיני:

— און וועלכע פון די ביידע געפעלט אייך בעסער?

ער האָט אויסגעפּליסטערט:

— איך האָב זיי גאָר ניט אָנגעקוקט. ניט איינע און ניט די אַנדערע געפעלט מיר בעסער!

ער האָט זעהר שטיל גערעדט און זי האָט ניט געענטפערט.

VI.

שענע טעג האָבען זיך אָנגעפאַנגען פיר כריסטיאַנע'ן. זי האָט די צייט פערבראַכט ליכט און גליקליך. די באָד אין דער־פריה איז געווען איהר ערשטעס פערגעניגען. די דאָזיגע האַלבע שעה, וואָס זי איז אין דעם וואַרעמען, פּליסענדיגען וואַסער געזעסען, האָט איהר זעהר גרויסען פערגעניגען פערשאַפט און זי מיט פרייד און לעבענס־לוסט אָנגעפילט פיר דעם גאַנצען טאָג. זי איז גליקליך געווען, האָט גליקליך געפיהלט און גליקליך געטראַכט. די ליעבע, וואָס זי האָט געפיהלט אין זיך און אַרום זיך, דער טומעל פון דער יוגענד, וואָס האָט אין איהרע אָדערן געליאַרמט, און דאָן די דאָזיגע נייע אומגעבונג, די דאָזיגע וואונדערפולע געגענד, וועלכע איז ווי בעשאַפען געווען פיר טרוימען, דאָס אַלעס איז געווען ווי אַ פאַרטזעצונג פון אין דעם־פריהערדיגען פערגעניגען, אַזוי ווי זי וואָלט שטענדיג געזעסען אין אַ וואַרעמער וואַנע, אין אַ וואַנע פון גליק, אין וועלכער זי האָט לייב און זעלע געבאָדען.

די באַרע־ געסט האָבען אויך געפּרובט צו טאַנצען. פּעטרוס מאַרטעל האָט זיך געהאַטשקעט געגען פּריילין אַרעלין, וועלכע האָט געטאַנצט מעשה באַלעט־טענצערין. דער קאָמיקער לאַפּאַלם האָט ווילד געשפּרונגען אַרום דער קאַסירערין פון דער קאַסינאָ. פּלוצים האָט גאַנטראַן בעמערקט דאָקטאָר האַנאַראַ, וועלכער האָט מיט פייער די באַרע געטאַנצט, ווי אַן עכטער פויער.

דער אָרקעסטער האָט אויפגעהערט צו שפּיעלען. די טענצער האָבען זיך אָפּגעשטעלט, און דער דאָקטאָר האָט בעגריסט דעם מאַרקיז. ער האָט אָפּגעווישט דעם שוויים פון'ם שטערן און פערסאָפּעט זיך אָנגערופען:

— עס איז גאַנץ געזונד צו זיין אַמאָל ווידער יונג!

גאַנטראַן האָט איהם די האַנד אויפ'ן שנעלער געלעגט און לאַכענדיג געזאָגט:

— איך האָב דאָך גאָר ניט געוואוסט, אַז איהר זייט פערהייראַט.

דער דאָקטאָר האָט געענטפערט גאַנץ ערנסט:

— יאָ, איך בין פערהייראַט און גאַנץ צרה'דיג.

— וואָס מיינט איהר?

— איך מיין צרה'דיג פערהייראַט. יונגער מאַן, איהר זאָלט ניט טהאָן די נאַרישקייט!

— וואַרום?

— ווייסט איהר, איך בין שוין צוואַנציג יאָהר פערהייראַט און ביז היינט האָב איך זיך נאָך צו דעם ניט צוגעוועהנט. יעדען אָבענד, ווען איך קום אַהיים, טראַכט איך מיר: „מיין גאָט, די אַלטע דאַמע איז נאָך אַלץ דאָ! ווען זי שוין אַמאָל אַוועקגעהן?“

אַלע האָבען זיך צולאַכט. אַזוי ערנסט און איבערציינט האָט ער דאָס געזאָגט. אָבער די גלאָקען אין'ם האָטעל האָבען גענומען קלינגען צום עסען, דער פעסט האָט זיך געענדיגט. מען האָט אָפּגעפיהרט לואיזע און שאַרלאָטע אַריאַל אַהיים צו זייער פאָטער

גאנגען זיינען זיי אַלע מאָל פאַר־ווייז. יעדעס מאָל, ווען מען האט געמוזט דעם טייכעל אריבער, ווארים דער וועג האָט זי דאַ און דאָרט אין טייכעל אריינגעדרעהט, זיינען פאול און גאנטראן געשטאַנען אין מיטען וואסער אויף גרויסע שטיינער, האָבען גענומען די פרויען ביי די ארמס און מיט איין הויב זיי אויף דער אנדערער זייט אריבערגעשליידערט.

ביים שפּאַצירען האָבען זיך די פּאָרלעך געביטען. כריסטיאַנע איז געגאַנגען דאַ מיט איינעם און דאָ מיט אַנאַנדערן. אָבער יעדעס מאָל האָט זי פערשטאַנען אַזוי איינצוריכטען, אַז זי איז א צייט לאַנג געבליבען אליין מיט פאול ברעטיני צי הינטען, צי פאָרענט פון די אַנדערע.

ער האָט זיך פערהאַלטען צו איהר ניט אַזוי ווי דעם ערשטען טאָג, ווייניגער לוסטיג, ווייניגער אָפען, ווייניגער גוטער ברודער, נור ריקזיכטספולער און ערלער. זייער אונטערהאַלטונג אָבער איז געוואָרען זעהר אינטים. מען האָט נור גערעדט וועגען הארץ־פראַגען, וועגען געפיהלען, וועגען ליעבע. ער האָט גערעדט וועגען דעם ווי אַ מאַן, וועלכער האָט די ליעבע פון פרויען נאָהנט געקענט און געהאט אַ סך גליק ווי ליידען איהר צו פערדאַיען. זי, כריסטיאַנע, איז בעצויבערט געווען, בעוועגט און האָט מיט גליהענדיגער נייגערינקייט זיך צוגעהערט צו דעם, וואָס ער האָט גערעדט. און וואָס מעהר זי האָט זיך פון איהם דערוואוסט, אַלץ מעהר האָט זיך איהר געוואָלט וויסען. אַלץ טיעפער האָט זיך איהר געוואָלט אריינדרינגען אין די געדאַנקען און דאָס לעבען פון אַזאַ סאָרט מענשען, וועלכען זי האָט ביז אַהער נור פון ביכער געקענט.

און פון איהר ערמונטערט, האָט ער יעדען טאָג איהר דערצעהלט אַביסעל מעהר פון זיין לעבען, פון זיינע ליעבעס, פון זיינע געוואַגטע ראָמאַנען. ער האָט פאַר איהר א'ן אונבעקאַנטע וועלט געעפענט, ער האָט געפונען ווערטער, וואָס האָבען איבערגעגעבען די צאַרטעסטע געפיהלען און די ערשטע וואונשען און טרוימען, דאָס ווילדע פייער פון וואַ־סענדיגע האָפנונגען, האָט איהער דער־

אנדערמאַט, וועלכער האָט אין ענוואַל נור פערצעהן טעג גע־וואָלט פערברענגען, איז צוריק אין פּאַריז אַוועקגעפאָהרען און ביים זעגענען זיך מיט זיין פרוי, האָט ער זי געבעטען, זי זאָל אַכטונג געבען, אַז דער געלעהמטער זאָל זיינע בעדער נעהמען. איז כריסט־יאַנע יעדען אין דער־פריה פאַר פריהשטיק אַהין געגאַנגען מיט איהר פאָטער, איהר ברודער און מיט פּאוּל'ן, צו זעהן, אויב דער אַלטער באָדט זיך דאָרט.

אַנדערע געסט זיינען אויך געקומען אַהין און מען איז גע־שטאַנען אַרום גרוב און גערעדט מיט דעם אַלטען חברה־מאַן. ער האָט דערצעהלט, אַז ער פּיהלט ניט בעסער, אָבער אין די פיס פּיהלט ער אַזוי ווי מוראַשקעס וואָלטען דאָרט אַרומגעלאָפען. ביי־נאַכט פּיהלט ער זיי אויך, זיי בייסען איהם און לאָזען איהם ניט שלאָפען. אַלע פּויערים און אַלע פרעמדע האָבען זיך אין צוויי לאַ־גערן צוטהיילט. איינינע האָבען געגלויבט אין דעם דאָזיגען הייל־מיטעל און אַנדערע ניט.

נאָך דעם פריהשטיק האָט כריסטיאַנע גאַנץ אָפט אַריאַל'ס טעכטער שפּאַצירען אויסגענומען. זיי זיינען געווען די איינציגע צווישען די דאָרטיגע פרויען, מיט וועמען זי האָט ריידען געקענט, מיט וועמען זי האָט זיך בעפריינדען געקענט. ביידע שוועסטער, ווי די עלטערע מיט איהר ערנסטקייט, אַזוי די אינגערע מיט איהר שטיפערשען כאַראַקטער, זיינען איהר געפעהלען געווען. זי האָט איצט געזוכט זייער געזעלשאַפט, ניט ווייל איהר מאַן האָט דאָס געוואָלט, נור ווייל איהר אַליין איז אַנגענעהם געווען צו פערברענ־גען מיט זיי.

מען איז צוזאַמען אויסגעפאָהרען, מאַנכעס מאָל אין אַ'ן אַלטען דיליזשאַנס מיט זעקס פּלעצער, וועלכען מען האָט ביי אַ פּוהרמאַן אין ריאָם געדונגען, און מאַנכעס מאָל זיינען זיי גאַר צו־פוס אַוועק. זיי האָבען זעהר ליעב געהאַט אַ קליינעם טהאָל ביי שאַטע־גייאָן. אַהין זיינען זיי אָפט געגאַנגען לאַנגזאַם איבער אַ שמאָלען וועג צווישען טענען־בוימער, פּאַזע אַ קליין טייכעל. נע־

געטהאָן. זי האָט מאַנכעס מאָל אויסגעזעהן מעלאַנכאָליש, אָבער באַלד האָט זי געשמייכעלט, אום איהם אַהן ווערטער צו ווייזען, אַז זיינע בעמיהונגען זיינען ניט אומזיסט. וואָס האָט זי אייגענטליך געוואָלט? גאָרנישט! וואָס האָט זי פון דעם ערוואַרטעט? גאָר־נישט! זי האָט זיך נור אַמוזירט מיט דעם, ווייל זי איז געווען א פרוי ווייל זי האָט געדעכענט, אַז עס איז ניט געפעהרליך, ווייל זי האָט געוואָלט זעהן, וואָס דערפון וועט ארויסקומען, וואָס ער וועט טהאָן...

און דאָ האָט פּלוצים אין איהר ערוואַכט די קאָקעטעריי וואָס שלימערט אין יעדער פרוי. ביי דעם נאַאיווען קינד פון נעכטען האָבען זיך מיט אַמאָל די אויגען געעפענט, דורך דעם דאָזיגען יונ־ גערמאַן, וועלכער האָט צו איהר נאָכאַנאַנד געווען ליעבע געערט. זי האָט דערפיהלט זיין ליעבע, זי דאָט דערזעהן זיינע שמאַכטענדיגע אויגען זי האָט פאַרשטאַנען די פערשיידענע טאָנער פון זיין שטי־ מע מיט יענער בעזונדער פיינפיהליגקייט פון א פרוי, וועלכע פיהלט, אַז זי האָט ליעבע ערוועקט.

אַנדערע מענער אין דער געזעלשאַפט זיינען איהר פריהער נאָכגעלאָפען נור זי האָט זיי אַלעמען אויסגעלאַכט, זייער באַנאַלער־ ארט ריידען האָט איהר שפּאַס פערשאַפט, זייערע טרויעריגע מי־ נעס — פערגעניגען, און אויף זייערע אַלע ליעבעס־ערקלערונגען האָט זי מיט שפּאָט און געלעכטער געענטפערט.

אין דעם דאָזיגען יונגענמאַן אָבער האָט זי פּלוצים א געפעהר־ ליכען געגנער דערפיהלט, און זי איז געוואָרען איינע פון יענע גע־ שיקטע און טאַקטפולע פרויען, מיט קאָקעטעריי און קאַלטבלוטיג־ קייט בעוואָפענט, וואָס פאַנגען מיט זייערע אונזיכטבאַרע נעצען דאָס האַרץ פון יעדען מאַן, ווען עס איז נור ניט פערנומען.

איהם איז זי צוערשט ניט געפעהלען געווען. ער איז גע־ וועהנט געווען צו פרויען פון אַנאַנדער סאָרט, צו פרויען, וואָס זיי־ נען געשוהלט געווען אין ליעבע, און זי איז געווען צו איינפאַך און

צעהלט פון בלומען און אומאַרמונגען און פון יענע אַלע אַנדערע קליינינקייטען, וועלכע מען היט אָפּ ווי אַ היילינגטהום, פון דעם ערשטען אייפערזוכטס־שמערץ און פון דעם גליק פון דעם ערשטען קוש.

ער האָט געוואוסט, ווי דאָס אַלעס דערצעהלען, אַביסעלע פערשלייערט, זייער אַנשטענדיג, פּאָעטיש און פערפיהרעריש.

די דאָזיגע אַלע אינטימע געשפּרעכען, וועלכע זיינען מיט יעדען טאָג לענגער און פערפיהרערישער געוואָרען, זיינען געפאַלען אין כריסטיאַנע'ס האַרצען, ווי זוימען אין די ערד, און דער כשוף פון דעם ווייטען לאַנדשאַפט, די געזונטע לופט, די דאָזיגע בלויע לימאַן, אַזוי ווייט און ברייט, די דאָזיגע פערלאָשענע קראַטערס אויף די בערג, די אייוועגס פון דער וועלט, וואָס האָבען איצט נור די קוואַלען פיר די קראַנקע געוואָרעמט, דער פרישער הויך פון דעם ווינד, דאָס שטיל מורמלען פון'ם טייכעל איבער די שטיינער, דאָס אַלסדינג האָט בייגעטראָגען, אַז אין דעם האַרצען און פלייש פון דער יונגער פרוי זאָל זיך נעהמען עפּעס צאַפּלען און ציהען, און שפּראָצען און בליהען, ווי אין אַ יונגען באָדען נאָך אַ שטילען, וויי־כען און וואַרעמען רעגען...

זי האָט זיך געפיהלט גוט און עס איז איהר זעהר אַנגענעהם געווען, וואָס דער יונגערמאַן ליפּט איהר נאָך, וואָס זי איז איהם געפעהלען, פיליייכט נאָך מעהר ווי דאָס, און דער וואונש איהם צו געפעהלען נאָך מעהר און נאָך מעהר איז אין איהר מיט יעדען טאָג שטאַרקער און שטאַרקער געוואָרען. און דאָס צו ערוייכען האָט זי אַ נייע טאַקטיק געגען איהם אַנגענומען: ווען ער האָט בעווענט אויסגעזעהן, האָט זי איהם פּלוצים פערלאָזען; ווען זי האָט געפיהלט, אַז ער וויל געבען אַ צערטליכע אַנצוהערעניש, האָט זי איהם געוואָרפען, איידער ער האָט נאָך זיין זאַץ געענדיגט, איי־נעם פון יענע קורצע, טיעפע בליקען, וואָס פאַלען ווי פייער אין די הערצער פון מענער. זי האָט קיין וואָרט ניט געזאָגט, נור מיט'ן קאָפּ שטיל אַ מאַך געטהאָן און מיט דער האַנד צוטראָגען אַ פיהר

געוויזן צו די אַנדערע פרויען, וואָס ער האָט ביז אַהער געקענט. די אַנדערע פרויען זיינען אַלע געווען אַזעלכע, וואָס האָבן שוין געהאַט דורכגעמאַכט אין׳ם לעבן אַזוינע זאַכן, יענע האָט מען אַלס־דינג געקענט זאָגן, מיט יענע האָט מען זיך געקענט פֿרלויבן אַלסדינג, איינרוימענדיג זיי אויפ׳ן אויער אַזוינע סודות, וואָס זאָלען זייער בלוט אַנצינדען. ער האָט געוואוסט זיין קראַפט, גע־וואוסט, אַז ער מוז זיעגען איבער דער פרוי, ווען ער האָט זי בע־געהרט מיט זיינע ווערטער, זיין געוואַגטקייט און זיין טעמפּעראַ־מענט.

מיט כריסטיאַנע׳ן אָבער איז געווען גאַנץ אַנדערש. ער האָט זי זיך פֿאַרגעשטעלט פיר זעהר נאַאיוו און אונשולדיג און צו איהר צונעהן ווי צו די אַנדערע האָט ער ניט געוואַגט. און דערצו האָט ער זי ליעב געהאַט אַנדערש ווי יענע, ער האָט זי ליעב געהאַט, ווי אַ קינד, ווי אַ כלה. ער האָט זי בעגעהרט, אָבער האָט ניט גע־וואַגט זי צו בעריהרען, צו בעשמוצען, זי צו ברעכען. ער האָט ניט געהאַט דעם פּערלאַנג זי אַרומצונעהמען ווי די אַנדערע, נור פּאַר איהר אויף די קניע זיך אַרונטערצולאַזען, איהר קלייד גאַנץ שטיל צו קושען, מיט אַ זאַנפטער בעריהרונג די קליינע הערעלאַך אויף איהרע שלייפען צו גלעטען, צו קושען איהר מויל, איהרע אויגען, די דאַזיגע האַלב־צוגעמאַכטע אויגען, וואָס זייער בלויען בליק האָט ער אין זיין האַרצען געפיהלט, דעם דאָזיגען ווייכען בליק אונטער די אַרונטערגעלאַזטע אויגען־לעדלאַך. ער וואָלט זי געגען דער גאַנ־צער וועלט געשיצט און געגען אַלעמען און אַלעם, אַז זי זאָל אין בעריהרונג ניט קומען מיט געמיינע מענשען, אַז זי זאָל קיין העס־ליכעם ניט זעהן און מיט קיין אונזויבערע מענשען זאָל זי זיך ניט טרעפען.

ער וואָלט דעם שמוץ און די שטיינער, די וואָרצלען און די צווייגען פון׳ם וועג אָפּגעראַמט. וואו זי איז געטראָטען, אויף די הענד וואָלט ער זי געטראַגען. אום איהרע פיס זאָלען דעם שטויב פון דער גאַס ניט בעריהרען.

צו באַנאַל און האָט זי דערפאַר בעהאַנדעלט מיט לייכטער פער־אַכטונג.

אבער ביסלעכווייז האָט זי איהם דאָך גענומען אינטערעסירען. ער האָט זעהר גוט געוואוסט, אַז דער בעסטער מיטעל צו בערוישען אַ ריינע פרוי איז צו ריידען מיט איהר נאָכאַנאַנד פון ליעבע און דערביי בעמיהען זיך צו מאַכען אויף איהר דעם איינדרוק, אַז ער טראַכט פון אַנאַנדערער. דאַן וועט איהר נייגעריגקייט אויפגע־וועקט ווערען. און איינמאַל האָט ער איהר נייגעריגקייט אויפגע־וועקט, דאַרף ער איהר פערטרויען עפּעס אַ סוד, און דאַן דאַרף ער זי נאָכאַנאַנד זוכען אונטער די דונקעלעביימער. דער דאָזיגער שפּיעל האָט איהם אַפּריהער אויך נור אַמוזירט, און ער האָט איהר אַרויסגעוויזען טויזענדערליי קליינע אויפמעקזאַמקייטען. ער האָט זיך געמאַכט ווי פערליעבט און עס איז איהם גאָר ניט איינגעפאַ־לען, אַז ער קען זיך אויף אַ'ן אמת אין איהר פערליעבען.

אַזוי האָבען זיי זיך ביידע אַמוזירט, געשפּיעלט זיך איינער מיט'ן אַנדער'ן. בעת זיי זיינען שפּאַצירען געגאַנגען, און דאָס האָט זיי זיך אויסגעוויזען אַזוי נאַטירליך, ווי אויסצובאָדען זיך אין אַ הייסען טאָג, ווען מען געפינט זיך נעבען אַ טייך. אָבער אין דעם מאָמענט, ווען ביי כריסטיאַנע'ן האָט די קאָקעטעריי ערוואַכט, דאַן האָט זי די אַלע נאַטירליכע וואָפען פון דער פרוי גענומען, אום צו בעהערשען די מענער; אין דעם אויגענבליק, ווען זי האָט זיך פאַר־גענומען צו זעהן דעם דאָזיגען מאַן אויף די קניע פאַר איהר, ווי מען נעהמט זיך פאַר אַ פאַרטיע קראָקעט צו געווינען, האָט פּאָול, דער דאָזיגער דורכגעטריבענער, געשיקטער יונגערמאַן, איהר רייץ אויף זיך דערפיהלט און אַנגעהייבען צו ליעבען.

דאָ איז ער געוואָרען אונרוהיג, נערוועז, אונגעשיקט, און זי האָט מיט איהם געשפּיעלט, ווי אַ קאַץ מיט אַ מויז. מיט אַנאַנ־דערער וואָלט ער זיך ניט צערעמאָניעט, וואָלט געפאָדערט פון איהר און זי מיט זיין טעמפּעראַמענט גענומען, אָבער מיט איהר האָט ער עס ניט געוואַגט, אַזוי ניט עהנליך האָט זי זיך איהם אויס־

זיך געסטאַרעט אַריבערצוזיאַגען די אַלע אַנדערע, נור אום כריסט־יאַנע'ן צו כאַפּען, זי אַנצורירען, זי אַנצוכאַפּען ביי די שולטערן, צי ביי דער טאַליע.

דער מאַרקיז, וועמענס גלייכגילטיגע נאַטור איז מיט אַלסדינג צופרידען געווען, ווען דאָס האָט נור זיין בעקוועמליכקייט ניט געשטערט, האָט זיך געזעצט אונטער אַ בוים און צוגעקוקט זיך, ווי די יוגענד האָט געשטיפט.

אָבער עס האָט ניט לאַנג גענומען, ווי כריסטיאַנע איז אונרוהיג געוואָרען פון פּאָול'ס בענעהמען זיך. און איינמאָל האָט זי זאַגאַר זיך דערשראָקען פאַר איהם. אין אַ געוויסען אין דער־פריה זיינען זיי מיט גאָנטראַן'ען צו דעם מערקווירדיגען פּלאַץ געגאַנגען, פון וואַנען דער טייך פון ענוואַל האָט ארויסגעפלאָסען און וועלכער האָט געהייסען „דער עק וועלט“. זיי זיינען געגאַנגען אין אַ שמאָלען טהאָל, וועלכער איז געוואָרען ענגער און ענגער, ווילדער און ווילדער און האָט זיך טיעף אין די בערג אַריינגעשניטען. מען האָט געמוזט קריכען איבער גוואַלדיגע פעלזען און שטיינער און דערנאָך ווען זיי זיינען ארומגעגאַנגען אַ פעלז מעהר ווי פונפציג מעטער די הויך, וועלכער האָט דעם טהאָל אין גאַנצען פערשפּאַרט, האָבען זיי זיך ענדליך דערזעהן אין אַ שמאָלען גראָבען צווישען צוויי גרויע גוואַלדיגע ווענד, וואו גאַנץ אויבען האָבען ביימער און גרינס געוואַקסען.

דאָ האָט דער פּלוס אויסגעזעהן ווי אַ קליינציקע, קליינציקע אַזערא, ווי אַ וואַש־שיסעל די גרויס, אָבער אַ קאָכעדיגע און אַ שוימענדיגע, וואָס אַזוינע קען מען ניכער אין די מערכען געפינען ווי אין דער ווירקליכקייט. פּאָול האָט בעטראַכט דעם הויכען פעלז, פאַר וועלכען אַלע זיינען שטעהן געבליבען, ווייל ער האָט זיי דעם וועג פערשפּאַרט, און דערזעהן אויף איהם שפּורען, אַזוי ווי אַנדערע וואָלטען אויף איהם געקלעטערט.

— אָה, מען וועט קענען ווייטער געהן! — האָט ער געזאָגט.

און עס האָט איהם פערדראָסען, וואָס זי מוז מיט איהרע שכנים אין׳ם האָטעל ריידען, וואָס זי מוז די ניט זעהר גוטע שפייז פון׳ם האָטעל־רעסטאָראַן עסען, וואָס זי מוז איבערטראָגען די אַלע אונפערמיידליכע אונבעקוועמליכקייטען פון׳ם לעבען. ער האָט ניט געוואוסט, וואָס ער זאָל איהר זאָגען. שטענדיג האָט ער געטראַכט פון איהר, אָבער די אונמעגליכקייט זיין האַרץ פאַר איהר צו עפע־נען און איהר ערקלעהרען, וואָס זי איז פיר איהם, ווי איהם ווילט זיך איהר דיענען, בעקוועמער און אנגענעהמער צו מאַכען איהר לעבען, האָט איהם איינפאַך ווילד געמאַכט און אָפט האָט זיך איהם געגלוסט וויינען אויפ׳ן קול.

זי האָט דאָס בעמערקט, אָבער ניט פערשטאַנען די גאַנצע ערנסטקייט פון דעם און זיך אַמוזירט מיט דעם מיט דער ניעדער־טרעכטיגער פרייד פון א קאָקעטקע. ווען זיי זיינען געבליבען פון הינטען די אַנדערע און זי האָט פון זיין בענעהמען זיך דערפיהלט, אַז אָט־אָט וועט ער איהר עפּעס זאָגען, וואָס קען זי אונרוהיג מאַ־כען, האָט זי פלוצים גענומען לויפען. אום איהר פאָטער אָנצויאָגען, און ווען זי האָט איהם דעריאָגט, האָט זי אויסגעשריען:

— לאָמיר שפּיעלען אין קאַמער־קאַמער אוים!

יעדעס שפּאַציער־גאַנג האָט זיך מיט איין „קאמער־קאמער אוים“ ביי זיי געענדיגט. מען האָט זיך אויסגעזוכט א פּלאַץ, וואו די בוימער זיינען ניט אזוי געדיכט געווען. וואו עס איז געווען מעהר פרייער פּלאַץ צו לויפען, און זיי האָבען זיך געשפּיעלט ווי קינדער. אריאל׳ס טעכטער און גאַנטראַן האָבען דערפון שטאַרק הנאה געהאָט. דאָס דאָזיגע שפּיעל האָט זיי א געלעגענהייט געגע־בען צו לויפען און צו יאָגען זיך איינער נאָך׳ן אנדער׳ן, און וועל־כער יונגער מאַן האָט עס ניט הנאה פון יאָגען זיך נאָך א שעהנער מיידעל און וועלכע שענע מיידעל האָט ניט פערגעניגען, ווען אַ יונגער מאַן יאָגט זיך נאָך איהר? נור איין פּאול ברעטיני איז גע־ווען פון דעם אונצופריעדען. ער האָט אנדערע געדאַנקען אין׳ם קאָפּ געהאַט, דערנאָך אָבער האָט ער אַליין אנטהייל גענומען און

פאַר זיין בליק. ער האָט געקוקט אויף איהר ווי אַ'ן אויסגעהונ־
גערטע חיה, מיט ווילדער, מורא'דיגער ליידענשאַפט, און זיינע
ביידע הענד צו איהר אויסגעשטרעקט האָבען ווי מיט געוואַלד זי
געצויגען אַרונטער, און אַזאַ מורא האָט זי פּלוצים אַנגעכאַפּט, דאָס
זי וואָלט בעסער ווייטער און העכער געקלעטערט, נור ניט צו זעהן אָט
דעם דאָזיגען מענשען מיט די דאָזיגע אויגען, געגען וועלכען זי האָט
זיך דערפיהלט אַזוי שוואַך. איהר ברודער הינטער איהר האָט
אויסגעשריען:

— שפּרינג!

און זי אַ שטויס געטהאָן אַרונטער, און זי האָט זיך אַרונ־
טערגעגליטשט מיט צוגעמאַכטע אויגען און איז אונטערגעכאַפּט
געוואָרען פון ווייכע און שטאַרקע אָרמס און האָט דעם קערפּער פון
דעם יונגערמאַן מיט איהרען בעריהרט פון אויבען אַראָב און זיין
הייסען אָטהעם אויף איהר געזיכט געפיהלט. באַלד אָבער איז זי
פאַר איהם געשטאַנען מיט אַ שמייכעל, איהר מורא איז שנעל פאַר־
איבער.

די דאָזיגע אויפרעגונג האָט זי פאַרזיכטיגער געמאַכט און אַ
פּאָר טעג נאָכדעם האָט זי זיך געהיט צו בלייבען אַליין מיט פּאָול'ן,
וועלכער האָט זי איצט געזוכט, ווי דער וואָלף די שעפּס אין דער
פאַבעל.

אָבער זיי האָבען געהאַט פון פריהער באַשטעלט אַ'ן אַרויס־
פאָהר אויף אַ גאַנצען טאָג מיט די שוועסטער אַריאַל צום אַזערא
פון טאַצענאַ. דאָרט האָבען זיי געזאָלט פערברענגען ביז ביינאַכט,
אום דערנאָך ביים לבנה־שיין אַהיים צו פאָהרען.

און איינמאָל בייטאָג זיינען זיי אַרויסגעפאָהרען. דער טאָג
איז געווען זעהר אַ הייסער. די פעלזען־בערג זיינען געווען אָנ־
געברענט פון דער זון. דער פאַעטאָן, פון דריי פערשוויצטע פערד
געשלעפּט, האָט זיך געטראָגען איבער דעם שטויביגען וועג, דער
קוטשער האָט געדרעמעלט אויף זיין זיץ מיט אַ'ן אַרונטערגעלאָז־
טען קאָפּ. גאַנצע מחנות פון עקדעשען זיינען געלאָפען איבער די

און דערנאָך, אַז ער האָט לײַכט אױף די גלײַכע װאַנד אַרױפגע־קלעטערט, האָט ער אױסגעשריִען:

— אַך, איז דאָ שײן! אַ קלײן גערטעל אין מיטן װאַסער. קריכט שױן אַרױף!

ער האָט זיך אָװעקגעלעגט, האָט אָנגענומען כריסטיאַנע׳ן פאַר בײדע הענט און זי אַ הײב געטאָן, װעהרענד גאַנטראַן האָט איהר פון אונטן געהאָלפן און איהרע פיס אױף די קלײנע טרעפּלאַך פון׳ם פעלז געשטעלט. די ערד װאָס איז פון אױבן אַרונטערגע־פאַלען, האָט דאָ אַ קלײנעם, װילדן גערטעל געבילדעט און פון אונטער זײַנע װאָרצלען האָט דער טײַך געמורמעלט. זײ זײַנען געקראָכן װײַטער, ביז זײ זײַנען שטעהן געבליבן פאַר אַ װאַנד, פון װעלכער אַ קלאָרער װאַסער־פאַל איז אַרונטערגעפאַלען פון אַ צװאַנציג מעטער הױך און פערלאָרען געגאַנגען אונטן צװישן צװײַגען און קלײנציקע פלאַנצען. דער װעג איז דאָ אַזױ ענג גע־װאָרען, דאָס אום צו געהן װײַטער, האָט מען זיך דורכשפאַרען גע־מוזט. מען האָט נור געזעהן אַ שמאָלען שטיק הימעל און געהערט דאָס רױשען פון דעם װאַסער, עס איז געװען אײנער פון יענע פערבאָרגענע װינקעלאַך, װעלכע די דיכטער פון די אַלטע צײַטען האָבען מיט נימפן בעפעלקערט. כריסטיאַנע׳ן האָט זיך אױס־געװיזען, װי זי װאָלט אין אַ לאַנד פון פעען פערבלאָנדזשעט. פּאָול האָט געשװיגען און גאַנטראַן האָט זיך אָנגערופען:

— אַה, דאָ ערגעץ אין׳ם װאַסער באָדט זיך געװיס אַ בלאָנדע װײַסע פרױ! איך װאָלט דאָס װעלען זעהן!

זײ האָבען זיך אומגעקעהרט. כריסטיאַנע האָט מורא געהאַט װײַטער צו קריכען. פּאָול האָט זיך פון׳ם פעלז אַרונטערגעגליטשט, דאַן האָט ער אױסגעשטרעקט צו כריסטיאַנע׳ן בײדע אַרמס און אַ געשרײ געטהאָן צו איהר:

— שפּרינגט!

זי האָט עס ניט געװאַגט. זי האָט ניט מורא געהאַט, טאָמער װעט זי פאַלען, נור פאַר איהם האָט זי מורא געהאַט, בעזונדערס

דאָ, זיינען זיי צוגעקומען צו דער אזערא און זיי האָבן זיך אַלע געוואָרפן אויפ'ן גראָז אויף אַ בערגעל אונטער דעם שאָטן פון מעכטיגע אייכען־ביימער.

די מענער האָבן זיך געקייקעלט אויף דעם גראָז און די דאַמען, וואָס זיינען געלעגן אויף דער זייט, האָבן צוגעדריקט זייערע באַקען צו דער פרישער גרינקייט און זיך גע'חיות'ט. נאָך דער לאַנגער רייזע אונטער דער ברענענדיגער זון איז צו ליגען אַזוי נעבען אזערא אונטער'ן שאָטן פון די אייכען־ביימער געווען אַ זעהר גרויס פערגעניגען.

דער מאַרקיז איז ווידער איינגעשלאָפען, גאָנטראַן אויך, און פאָול האָט גענומען מיט כריסטיאַנע'ן און די ביידע יונגע מיידלאך צו שמועסען. וועגען וואָס? וועגען גאָר נישט בעזונדערס. יעדע ווײַלע האָט עמיצער פון זיי עפּעס געזאָגט, אַנאַנדערער האָט גע־ענטפערט, אָבער די ווערטער האָבן זיך עפּעס ניט געקלעפּט, זיי האָבן אין'ם מויל געדרעמעלט, ווי די געדאַנקען אין'ם מוח. באַלד זיינען זיי אַלע אַנשוויגען געוואָרען. דער קוטשער האָט דעם קאָרב מיט שפּייז געבראַכט, און די ביידע שוועסטער אַריאַל, וואָס זיי־נען פון דער היים געוואָהנט געווען צו ווירטשאַפטען, האָבן זיך גלייך אַ נעהם געטהאָן פאַרצובּרייטען דעם עסען, האָבן אויסגע־קליבען אַ פּלאַץ נעהנטער ביי דער אזערא און אויסגעפּאַקט דאָרט די שפּייזען פון'ם קאָרב.

פאָול איז געבליבען ליגען נעבען כריסטיאַנע'ן, וועלכע האָט געטרוימט. און פּלוצים האָט ער אויסגעמורמעלט אַזוי שטיל, דאָס איהר האָט זיך אויסגעוויזען, ווי דער ווינד וואָלט עס אַרויסגעפּליס־טערט:

— דאָס זיינען די שענסטע מינוטען פון מיין לעבען!

וואָרום האָבן די דאָזיגע אונבעשטימטע ווערטער אַזוי צורו־דערט איהר נשמה? וואָרום האָט זי זיך פּלוצים געפיהלט אַזוי אויפגערעגט ווי נאָך קיינמאָל אין איהר לעבען?

זי האָט געזעהן דאָרט ווייטער אונטער די ביימער אַ גאַנץ

שטיינער אַרום וועג. די לופט האָט געשטיקט, איז אַנג ־פילט געווען מיט אַ שווערען גליהענדיגען שטויב. קיינער אין דעם פּאַעטאָן האָט ניט גערעדט. די דריי דאַמען זיינען געזעסען פון הינטען אונטער זייערע ראַזעווע שירמען מיט האַלב־צוגעמאַכטע אויגען. דער מאַרקיז און גאַנטראַן האָבען געשלאָפען מיט טיכלאַך אויפ'ן קאָפּ און פּאָול האָט געקוקט אויף כריסטיאַנע'ן, וועלכע האָט אויף איהם אויך געקוקט מיט איהרע האַלב־צוגעמאַכטע אויגען. דער פּאַעטאָן האָט זיך געטראָגען איבער דעם גלייכען וועג און הינטער איהם האָבען זיך געהויבען ווייסע זיילען שטויב.

ווען ער איז צוגעקומען צו פּלאַטעאַ, האָט זיך דער קוטשער אויסגעגלייכט, די פערד האָבען גענומען לויפען שנעלער און זיי זיינען איצט געפאָהרען דורך אַ וואונדער־שענע, וואַלדיגע געגענד מיט דערפער און איינצעלנע הייזער. לינקס האָבען זיך געזעהן די הויכע שפּיצען פון די בערג און די אַזעראַ האָט זיך שוין אויך געזעהן. פּלוצים האָט פּאָול זיך אַנגערופען:

— זעהט נור, דאָרט איז לאַוואַ!

ברוינע פעלזען פון אַ פאַנטאַסטישער פאָרם האָבען זיך געצויגען איינער איבער דעם אַנדער'ן פּאַזע וועג. רעכטס האָט זיך געזעהן אַ באַרג מיט אַ פּלאַציגען שפּיץ. זיי האָבען פערקירעוועט אויף אַ וועג, וועלכער ווי עס האָט זיך זיי געדאַכט, האָט דורכגעשניטען יענעם באַרג. כריסטיאַנע האָט זיך אויפגעהייבען און גלייך האָט זי בעמערקט אין אַ ברייטען טיעפען קראַטער אַ קלאָרע אַזעראַ, רונד און גלענצענד, ווי אַ זילבערנע מטבע. דער משופּע'דיגער אַראָבהאַנג פון'ם באַרג, רעכטס מיט בוימער בעוואַקסען, לינקס פעלזיג און גרוי, האָט זיך אין'ם וואַסער אָבגעשפּיעלט, אַזוי אויך דער בלויער הימעל.

דער פּאַעטאָן האָט ניט געקענט ווייטער פאָהרען. זיי זיינען אַרויסגעקראָכען און אַוועק איבער אַ וועג, וואָס האָט זיך געדרעהט צווישען בוימער. דער דאָזיגער וועג איז געווען גרין ווי אַ לאָנקע און דורך די בוימער האָט די אַזעראַ אַרויסגעלויכטען.

דעם מאַרקיז און גאַנטראַן'ען און מ'ען האָט זיך געזעצט עסען אויפ'ן גראָז נעבען וואַסער. די ביידע שוועסטער האָבען בעדיענט און די מענער האָבען זיי ניט געהינדערט דאָס צו טהאָן.

זיי האָבען געגעסען לאַנגזאַם און געוואָרפען די שאָלעכץ און די ביינער אין דאָס וואַסער אַריין און ווען מען האָט געעפענט די ערשטע פלאַש שאַמפּאַניער וואָס זיי האָבען מיט זיך געבראַכט, האָט דער קנאַל פון דער פּראָבקע זיי אַלעמען איבערשראָקען, אַזוי מאָדנע האָט עס דאָרט אָפּגעהילכט.

דער טאָג איז באַלד אוועק. עס איז געוואָרען קיהלער און אַ מערקווירדיגע מעלאַנכאָליע האָט זיך אין איינעם מיט'ן אָבענד איבער'ן וואַסער אין'ם קראַטער אַרונטערגעלאָזט. ווען די זון האָט אָנגעהייבען צו זינקען און דער הימעל האָט זיך אין אַ ים פון פייער געגומען טובלען, האָט די קליינע אָזערא אויך אויסגעזעהן ווי מיט פייער בעגאָסען. דערנאָך, ווען די זון איז אונטערגעגאַנגען און דער רויטער האָריזאָנט האָט זיך גענומען לעשען, האָט די אָזערא אויסגעזעהן, ווי מיט בלוט בעגאָסען, און פּלוצים איז איבער'ן באַרג אַ פולע, בלייכע לבנה אויפגעגאַנגען, און וואָס דונקעלער עס איז אויף דער ערד געוואָרען, אַלץ העכער האָט זיך די לבנה געהייבען איבער'ן קראַטער, וועלכער איז געווען אַזוי רונד ווי זי אַליין. עס האָט זיך אויסגעוויזען, אַז זי וועט אָט־אָט אַ פאַל טהאָן פון אויבען אין קראַטער אַריין. און ווען די לבנה האָט זיך אויפגעהייבען גאַנץ הויך אויפ'ן הימעל,האָט די אָזערא אויסגעזעהן, ווי בעזילבערט.

דאָ האָט פּלוצים דאָס וואַסער פון דער אָזערא גענומען זיך טרייסלען — דאָ לאַנגזאַם און דאָ שנעל.

אַזוי ווי גייסטער וואָלטען איבער'ן וואַסער זיך געוויעגט און געוואָרפען איבער דער אָזערא פערבאָרגענע שלייערס.

דאָס האָבען די גרויסע פישע פון דער טיעפעניש, די הונ־דערט־יאָהריגע קאַרפּען און די העכט די פרעסערס, זיך אונטער דעם לבנה־שיין אַרומגעיאָגט.

אַריאַל'ס טעכטער האָבען די געשיר ווידער אין'ם קאָרב פער־

קליין שטיבעל, אַ פּישער־שטיבעלע, וואָס איז אַזוי קליין געווען, דאָס מעהר ווי איין צימער האָט דאָרט ניט געקאָנט זיין. פּאָול האָט נאָכגעפאָלגט איהרע בליקען און געזאָגט:

— מאַדאַם, האָט איהר אַמאָל זיך געפּרובט פאָרשטעלען, וואָס פיר אַ גן־עדן אַזאַ קליין שטיבעלע קען זיין פיר צוויי מענשען. וואָס ליעבען זיך? זיי זיינען אַליין איינער מיט'ן אנדער'ן, קיינער שטערט זיי ניט, קיינער שטערט ניט זייער גליק. און אויב אַזאַ זאַך איז מעגליך, ווארום זאָל מען דאַן ניט שטרעבען דאָס צו פערווירקליכען? דאָס גליק איז דאָך אַזוי קורץ, אַזוי זעלטען אין אונזער לעבען! ניט עסען מיט אַ מאָס און דערנאָך אויסשלאָפען זיך רוהיג איז דאָך דאָס גאַנצע לעבען!

זי האָט נאָך אַלץ געקוקט אויף דאָס שטיבעל און איהר האַרץ האָט געקוועטשט אַזוי בענקען, דאָס איהר האָט זיך וויינען געגלוסט. און פּלוצים האָט זי זיך פאָרגעשטעלט, ווי גליקלאַך מען האָט טאַקי זיך געקענט פיהלען אין אַזאַ שטיבעלע אונטער די בוימער. נעבען דער דאָזיגער קליינער רייצענדער אַזערא, וועלכע איז געלעגען דאָ ווי אַ שפּיעגעל פון ליעבע. ווי גליקליך מען האָט זיך דאָ געקענט פיהלען אַהן שכנים און אַהן בעקאַנטע, אַהן דעם ליאַרם פון'ם לעבען מיט דעם געליעבטען נור אַליין, וועלכער זיצט צו די פיס פון זיין געליעבטע שטונדען גאַנצע און קוקט איהר אין די אויגען אריין, און קושט איהר די שפּיצען פון די פינגער. זיי לעבען דאָרט אין דער שטילקייט צווישען די בוימער אויפ'ן גרונד פון דעם דאָזיגען קראַטער און זעהן מעהר גאָר נישט ווי די בערג, די אַזערא, דעם בלויען הימעל און פיהלען מעהר גאָר נישט ווי זייער ליידענשאַפט און טראַכטען מעהר פון גאָרנישט, ווי נור פון זייער גליק. זיינען דען פאַראַן אויף דער וועלט מענשען, וואָס זיינען אַזוי גליקליך? אָה, ווארום ניט? ווארום האָט זי פריהער קיינמאָל ניט געטראַכט אַז אַזאַ גליק איז מעגליך?

אַריאַל'ס טעכטער האָבען געמעלדעט, אַז דאָס עסען איז פאַרטיג. עס איז געווען שוין אַזייגער זעקס, מען האָט אויפגעוועקט

דעם שטורם, וואָס האָט אין איהר נשמה געבושעוועט, די געפיהלען, וואָס האבען זיך אין הארצען אנגעצונדען.

דערנאָך איז זי געבליבען שטעהן אין דעם כמעט פינסטערען צימער און האָט געציטערט. דאָס ליכט, וואָס האָט אויפ'ן טיש געברענט, האָט געוואָרפען פלאַקערנדיגע שאָטענס פון די מעבעל און די פאַרהאַנגען אויף די ווענד. כריסטיאַנע האָט זיך ארונטער־געלאָזט אין אַ פאָטעל און אין איהר מוח און אין הארצען האָט געבושעוועט.

איהר האָט זיך געוואָלט וויינען, זי האָט אַליין ניט געוואוסט וואָרום. זי האָט זיך געפיהלט אונגליקליך, פערצווייפעלט, פער־לאָזען אין דעם ראָזיגען לעדיגען צימער, פערבלאָנדזשעט אין'ם לעבען, ווי אין אַ וואַלד.

וואוהין ציהט איהר? וואָס טהוט זיך דאָס מיט איהר?

זי האָט דעם אטהעם ניט געקענט אָפּכאַפּען, האָט זי זיך אויפ־געהייבען, געעפענט דאָס פענסטער און לאָדען און זיך אנגעשפּאַרט אויף דעם פענסטער־געזימס. די לופט איז געווען פריש. הויך פון דעם ווייטען הימעל האָט די טרויעריגע, איינזאַמע לבנה געוואָר־פען איהר קאַלטע ליכט אויף די גרינקייט און אויף די בערג. די גאַנצע געגענד האָט געשלאָפען, נור צייטענווייז האָט זיך דער־הערט דער שטילער טאָן פון סענט־לאַנדרי'ס פיערעל. דער ראָ־זיגער מוזיקאַנט האָט יערע נאַכט זעהר שפּעט זיין פיערעל געאיבט, און עס האָט זיך געדאַכט, אַז די פיעדעל שלוכצעט אין דער טיע־פער שטילקייט פון דער נאַכט.

און די ראָזיגע לבנה, וועלכע האָט פון דעם איינזאַמען הימעל ארונטערגעקוקט, און דער ראָזיגער שוואַכער שלוכצענדיגער טאָן פון דער פיעדעל, וואָס האָט אין דער שטילער נאַכט זיך געטראָגען, האָבען זי אַזוי אויפגערעגט, דאָס זי האָט זיך צו־וויינט. זי האָט געציטערט און זיך געטרייסעלט, ווי פון אַ שטאַרקען פיעבער, און פּלוצים האָט זי דערפיהלט, אַז זי איז אויך געווען עלענד און אַליין אויף דער וועלט.

פאַקט און איהם איבערגעגעבען דעם קוטשער. מען איז אװעק צוריק צום װאַגען.

װען זיי זיינען געגאַנגען איבער'ן װעג, אונטער די בוימער, זיינען כריסטיאַנע און פּאָול געגאַנגען די לעצטע, ער הינטער איהר. פּלוצים האָט זי דערהערט זיין הייסען פליסטערן כמעט אויפ'ן אויער:

— איך ליעב אייך! איך ליעב אייך! איך ליעב אייך!

איהר הארץ האָט אַזוי האַסטיג גענומען קלאַפּען, דאָס זי איז שיער ניט געפאַלען װייל די קניע האָבען זיך איהר אונטערגעבויגט. אָבער זי האָט צונויפגענומען אַלע קרעפטען און איז געגאַנגען װיי־טער, כמעט געלאָפען זי האָט געפיהלט, אַז אַט־אַט װעט זי זיך אומדרעהען צו איהם, װעט די ארמס צו איהם אויסשטרעקען און אויפ'ן האַלז זיך צו איהם אַרויפװאַרפען

זי האָט גענומען א ברעג פון איהר שאַל װאָס זי האָט אויף איהרע שולטערן געטראָגען און געקושט איהם פערצװייפעלט. זי איז געגאַנגען װייטער אַזוי מיעד דאָס זי האָט די ערד אונטער איהרע פיס מעהר ניט געפיהלט

פּלוצים זיינען זיי אַרויס פון אונטער די געדיכטע בוימער אויף דעם פרייען פּלאַץ װאו זייער פאַעטאָן איז געשטאַנען, און דאָ האָט זי זיך אַנגעהויבען צו בעהערשען. אָבער איידער זי האָט זיך אין דעם פאַעטאָן געזעצט האָט זי מיט ביידע הענד א קוש געװאָרפען צו דער אַזערא. פּאָול װאָס האָט די אויגען פון איהר ניט אַרונטער־גענומען, האָט עס בעמערקט און פון דעם פערשטאַנען זעהר גוט, װאָס זי האָט געפיהלט.

װען זי איז געפאָהרען צוריק, האָט זי זיך געפיהלט אין גאַנ־צען צובראָכען, װי זי װאָלט פון ערגעץ אַרונטערגעפאַלען. װי נור זי איז געקומען אין האָטעל איז זי צו זיך אין דאָס צימער אַװעק און האָט די טהיר פערשלאָסען דאָן האָט זי נאָך די טהיר פער־ריגעלט אויך, אַזוי װי מיט דעם װאָלט זי פערשליסען געװאָלט

אַזוי מיט די אויגען איינגעגעסען אין איהר און פֿערשלינגט זי. און ווען ער וואָלט ווירקליך נעבען איהר געשטאַנען אין דעם דאָזיגען אויגענבליק, וואָלט זי זיך אין זיינע ארמס געוואָרפען!

VII.

כריסטיאַנע, וועלכע האָט זיך זעהר שפּעט געלעגט שלאָפען, האָט זיך אויפגעכאַפּט אַזוי שנעל ווי די זון האָט אריינגעוואָרפען דורך דאָס אָפען־געבליעבענע פענסטער איהר רויטען שיין. זי האָט אַ קוק געטהאָן אויפ'ן זייגער: ערשט פינף. זי איז געבליבען ליגען מיט אַ גליקליכען שמייכעל אויף דעם וואַרימען קישען.

זי האָט זיך געפיהלט אַזוי גליקליך און פריש, דאָס איהר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז די נאַכט האָט זי אַ גליק געטראָפען, אַ גרויס גליק, אַ'ן אונענדליך גליק. וואָס? זי האָט אַליין ניט געוואוסט, וואָס פיר אַ גליק האָט זי אַזוי אויפגעלעבט. איהר גאַנצע טרויעריג־קייט פון ביינאַכט איז פֿערשוואונדען, צושמאָלצען געוואָרען, בעת זי האָט געשלאָפען.

אַלזאָ, פּאָול ברעטיני האָט זי געליעבט! גאַנץ אנדערש האָט ער איצט אין איהרע אויגען אויסגעזעהן, ווי אין דעם ערשטען טאָג, בעת זיי האָבען זיך בעקענט. און ווי זי האָט זיך ניט אָנגעשטרײַנגט איהם פאָרשטעלען זיך, ווי ער האָט דאָן אין איהרע אויגען אויס־געזעהן, האָט זי בשום אופן דאָס ניט געקענט. דער מאָן, וועלכען איהר ברודער האָט דעמאָלט פֿאָרגעשטעלט, איז ווי פֿערשוואונדען געוועזען. דער פּאָול היינט איז גאָר ניט עהנליך געוועזען צו יענעם ניט מיט'ן פּנים און ניט מיט די מאַניערען. איהר ערשטער איינדרוק איז ביסלעכווייז פֿערשוואונדען מיט יעדען טאָג דורך די נעהענטערע בעקאַנטשאַפֿט מיט איהם און ווען ער איז איהר גאָר נאָהענט גע־וואָרען, איז שוין קיין שפּור פון יענעם איינדרוק אין איהר ניט פֿערבליבען.

ביז אהער האט זי דאס ניט בעמערקט, אבער איצט האט זי דאס געפיהלט אזוי קלאר אין דער פערצווייפעלטער זעעלע איהרער. דאס זי האט געמיינט, אז זי וועט משוגע ווערען. זי האט געהאט א פאטער, א ברודער, א מאן. זי האט זיי דאך געליעבט און זיי האבען זי געליעבט, אבער פלוצים האבען זיי זיך איהר אלע אויס־געוויזען אזוי פרעמד, ווי זי וואלט זיי כמעט גארניט געקענט.

די רוהיגע ליעבע פון איהר פאטער, די קאמעראדשאפטליכע פריינדשאפט פון איהר ברודער, די קאלטע צערטליכקייט פון איהר מאן, האבען זיך איהר אויסגעוויזען גארנישט, גארנישט, ניט מעהר ווי גארנישט. איהר מאן! איז דאס געווען איהר מאן? דער דאזיגער רוהיגער מענש, וועלכער האט מיט א גלייכגילטיגען טאן צו איהר גערעדט:

— ווי פיהלסטו זיך עפעס היינט, ליעבע פריינדין?

און צו דעם דאזיגען מאן האט זי געהערט מיט קערפער און זעעלע, געזעצליך צו איהם געהערט. איז עס מעגליך? אה, ווי עלענד און פערלאזען זי האט זיך געפיהלט!

זי האט איהרע אויגען צוגעמאכט, אום אין איהר נשמה אריינ־צוקוקען, אין דעם טיעפסטען אפגרונד פון איהרע געדאנקען. און איצט האט זי געזעהן די געשטאלטען פון יענע, וואס האבען ארום איהר געלעבט, פאר איהר שטעהן. איהר פאטער, רוהיג און גליק־ליך, ווען מען האט נור זיין רוה ניט געשטערט. איהר צינישען ברודער, איהר שטענדיג בעשעפטיגטען מאן, וועלכער איז שטענדיג ארומגעלאפען מיט א קאפ פול ציפערן און איהר אלע מאל געזאגט: „איך האב א פיינעם געשעפט געמאכט!" ווען ער האט איהר גע־דארפט זאגען: „איך ליעב דיך!"

אבער אנאנדערער האט עס איהר געזאגט, די דאזיגע ווערטער, וואס האבען איצט נאך אין איהרע אויערען און אין איהר הארצען געציטערט, איצט אין דעם האלב־פינסטערען צימער נאך שטאר־קער. זי האט איהם געזעהן פאר זיך, דעם אנדער'ן, ווי ער שטעהט

פון טאַצענאַ אין האָטעל. דער מאַרקיז, כריסטיאַנע און פּאָול זײַ־
נען געגאַנגען צוזאַמען. זײ האָבען גאַנטראַן מיט אַבּרי־פּאָוסטער,
ריקוויר און דאָקטאָר האַנאַרא איבערגעלאַזען אין'ם קלײנעם זאַאַל
פון קאַסינאַ.

דאַ האָט זיך ברעטיני אַנגערופען, װען ער האָט די לבנה דער־
זעהן, װאָס האָט דורך די צװײגען אַרויסגעשײנט:

— װי שעהן װאָלט געװען צו בעזוכען אַמאָל די רואינען פון
טורנעל אין אַזאַ נאַכט.

בײ דעם דאָזיגען געדאַנק אַלײן איז כריסטיאַנע שוין געװען
אױפגערעגט. לבנה־שײן און רואינען האָבען געמאַכט אויף איהר
דעם זעלבען אײַנדרוק װי כמעט אויף אַלע פּרויען־זעעלען. זי האָט
אַ כאַפּ געטהאָן דעם מאַרקיז'ס האַנד:

— אַה, פּאַפּאַ, װירקליך, זאָלען מיר איצט געהן אַהין. איך
בעט דיך!

ער האָט זיך געקװענקעלט, װאָרים ער האָט שוין געװאָלט
געהן שלאָפען. זי אָבער איז צו איהם װידער צוגעשטאַנען:

— דו האָסט דאָך אַלײן געזאָגט, אַז דו האָסט נאָך קײנמאָל
ניט געזעהן אַזאַ מאַלערישע רואינע װי אין טורנעל, מיט דעם גרוי־
סען טורם איבער'ן שלאָס, היינט שטעל זיך פּאָר, װי שעהן ערשט
עס מוז דאָרט זײַן בײַנאַכט!

ער האָט נאָכגעגעבען:

— נו, גוט, מיר װעלען אַהין געהן. אָבער מיר װעלען דאָרט
מעהר װי צװאַנציג מינוטען ניט פערברענגען, װײל אום עלף װיל
איך געהן שלאָפען.

— גוט, מיר װעלען געהן באַלד צוריק, צװאַנציג מינוטען איז
גענוג פיר דעם.

און זײ זײַנען אַװעק, כריסטיאַנע אַנגעלעהנט אויף איהר פאַ־
טער'ס אָרם און פּאָול נעבען איהר. ער האָט גערעדט װעגען שװייץ,
איטאַליען, סיציליען. ער האָט דערצעהלט װעגען די אײַנדריקען,
װאָס געװיסע זאַכען האָבען אויף איהם געמאַכט, װעגען זײַן בע־

אלזא, פאול ברעטיני האט זי געליעבט ! כריסטיאנע האט ניט געפיהלט קיין אנגסט און מורא, נור א גליק, א'ן אונענדליך־טיעפען גליק ביי דעם געדאנק אז מען ליעבט זי און דאך איז זי אביסעל אונרוהיג געווארען, ווען זי האט ביי זיך געפרעגט, ווי וועט ער האנדלען און ווי אזוי זי זאל זיך האלטען געגען איהם.

אבער אזוי ווי דאס איז געווען א צו־דעליקאטער ענין פאר איהר געוויסען האט זי אויפגעהערט צו טראכטען, וועגען דעם און זיך אין גאנצען פערלאזען אויף איהר טאקט. זי האט ביי זיך געטראכט, אז זי וועט שוין וויסען, ווי צו האלטען זיך געגען איהם.

צו דער געוועהנליכער שטונדע האט זי איהר צימער פערלאזען און געטראפען פאול'ן פאר דער טהיר פון'ם האטעל מיט א סיגארעט אין'ם מויל. ער האט זי בעגריסט גאנץ רוהיג:

— גוט מארגען, מאדאם, האט איהר זיך גוט אויסגעשלאפען?

זי האט געענטפערט מיט א שמייכעל:

— זעהר גוט, הערר ברעטיני, איך האב אויסגעצייכענט געשלאפען.

זי האט איהם די האנד דערלאנגט און דאך מורא געהאט, ער זאל זי ניט צו לאנג האלטען אין זיינער, אבער ער האט זי קוים־קוים א דריק געטהאן און זיי האבען אנגעהייבען רוהיג צו פלוידערן, אזוי ווי קיין זאך וואלט נעכטען גאר ניט פאסירט.

און דער טאג איז פאריבער און ניט מיט א מינע אפילו האט ער איהר דערמאנט אן זיין נעכטיגער פייערדיגער ערקלערונג. און אויך א צייט נאכדעם האט ער זיך געהאלטען רוהיג. זי האט געמיינט, אז ער היט זי צו פערוואונדען, דערפאר שווייגט ער איצט און זי האט דערפון געדרונגען, אז ווייטער פון דער דאזיגער רייצענדער צערטליכקייט, ווען מען קוקט זיך נור אין די אויגען אריין, אהן געוויסענסביסע און חרטה, וועט ביי זיי ניט געהן.

אבער פונדעסטוועגען האט זי זיך געהיט צו זיין מיט איהם אליין.

די אייגענע וואך האבען זיי זיך שבת ביינאכט צוריקגעקעהרט

ווען דו ווילסט, געה מיט הערר ברעטיני אהין, איך וועל אויף דיר דאַ ווארטען.

פאול האָט געפרעגט:

— ווילט איהר, מאדאם?

זי האָט זיך געקווענקעלט, זי האָט ניט געוואָלט מיט איהם אליין געהן, אָבער אין דער אייגענער צייט האָט זי ניט געוואָלט איהם ארויסווייזען, אַז זי האָט מורא פאַר איהם, ווייל אַזאַ עהרענ־מאַן ווי איהם, וואָלט עס געווים געקרענקט. דער מארקיז האָט נאָך אמאל געזאָגט:

— געהט דאָך! געהט! איך בלייב דאַ.

דאַ האָט זי אַ קלעהר געטהאַן, איהר פאָטער בלייבט דאָך דאַ ניט ווייט, דאַרף זי ניט מורא האָבען, און זי האָט געזאָגט ענט־שלאָסען:

— קומט!

און זיי זיינען אוועק. אָבער אין אַ פּאָאַר מינוטען שפּעטער האָט זי פּלוצים אַ'ן אונבעשטימטע מורא אַנגעכאַפּט, די מורא פאַר די רואינען, פאַר די נאַכט, פאַר דעם דאָזיגען מענשען. איהרע פים האָבען גענומען ציטערן און זיך בויגען, ווי אַנומעלט ביינאַכט, בעת זי האָט זיין ערקלעהרונג געהערט; זי האָט זיך קוים־קוים בעוועגט.

אַ גרויסער בוים איז אויפ'ן וועג געשטאַנען. כריסטיאַנע האָט דעם אטהעם ניט געקענט אָפּכאַפּען, אַזוי ווי זי וואָלט געוועז געלאָ־פען, און זי האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אויפ'ן גראָז אונטער'ן בוים. זי האָט געשטאַמעלט:

— איך וועל דאַ זיצען, מען זעהט פון דאַנען אויך גוט.

פאול האָט זיך געזעצט נעבען איהר. זי האָט געפיהלט, ווי האַסטיג איהר הארץ קלאַפּט. ער האָט אַ ווײַלע געשוויגען און דערנאָך געזאָגט:

— גלויבט איהר, אַז מיר האָבען שוין איינמאָל געלעבט?

גייסטערונג בעת ער האָט דערזעהן מאָנט ראזא, ווען די זון האָט געפלאַקערט איבער די דאָזיגע הויכע ווייסע וועלט פון שנעע.

דערנאָך האָט ער געשילדערט, ווי ער האָט געפיהלט, בעת ער איז אויף דעם גוואַלדיגען קראַטער פון עטנא געשטאַנען, ווען ער האָט זיך דריי טויזענד מעטער הויך אין דעם וואָלקען געפונען, זעהענדיג אַרום זיך נור ים און הימעל, דעם בלויען ים אונטער זיך און דעם בלויען הימעל איבער זיך, ווען ער איז געשטאַנען איינגע־בויגט איבער יענעם שרעקליכען מויל פון דער ערד, וואָס קען מיט זיין אַטהעם אַ וועלט דערשטיקען.

ער האָט געשילדערט די בילדער, אום אויף כריסטיאַנע'ן אַ'ן איינדרוק צו מאַכען, און זי האָט זיך צוגעהערט און געציטערט, ווארים אין איהר פאַנטאַזיע האָבען די אַלע זאַכען אויפגעלעבט, אַזוי ווי זי וואָלט זיי אַליין געזעהן.

פּלוצים האָבען זיי דערזעהן טורנעל. דער אַלטער שלאָס מיט זיין הויכען טורם, צובראָכען און צוברעקעלט דורך דער צייט, דורך די מלחמות, וואָס ער האָט געהאַט איבערגעטראָגען, איז געשטאַנען אויף אַ הויכען פעלזיגען באַרג און האָט זיך אָפּגעצייכענט אונטער'ן הימעל מיט זיין גוואַלדיגער פאַנטאַסטישער גרויסקייט.

זיי זיינען אַלע געבליבען שטעהן ערשטוינט, ענדליך האָט זיך דער מאַרקיז אָנגערופען:

— ווירקליך, וואונדער־שעהן! דאָס איז ווי אַ פערווירקליכ־טער טרוים פון גוסטאַוו דאָרע; מיר וועלען זיך אויף אַ פּאָאַר מינוטען צוזעצען.

ער האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אויפ'ן גראָז. אָבער כריסטיאַנע האָט אויסגעשריען בעגייסטערט:

— אה, פּאַפּאַ, קום ווייטער. עס איז אַזוי שעהן, אַזוי וואונ־דער־שעהן. קום, איך בעט דיר, נעהענטער צום שלאָס!

אָבער דער מאַרקיז האָט זיך געוויינערט:

— ניין, קינד, איך בין גענוג געגאַנגען, איך קען ניט מעהר.

אייער גערעכטנים! אייער נאָמען איז דאָך מיר אַזוי בעקאַנט, ווי ער וואָלט פון לאַנג־לאַנג אין מיין האַרצען איינגעקריצט געווען. ווען מען זאָל גוט דורכזוכען אַלע שטיינער פון דעם דאָזיגען אַלטען שלאָס, וואָלט מען אייער נאָמען געפונען איינגעקריצט פון מיין האַנד. איך פערזיכער אייך, איך דערקען ווידער מיין הויז, מיין היים, ווי איך האָב דערקענט אייך גלייך ווי איך האָב אייך דעם ערשטען מאָל געזעהן.

ער האָט גערעדט מיט דער איבערצייגונג פון אַ פאַנאַטיקער, פּאַטעטיש אַנגערעגט דורך דער נאָהענטקייט פון דער דאָזיגער פרוי, דורך די דאָזיגע נאַכט, דורך דעם לבנה־שיין און דורך די רואינען. פּלוצים האָט ער זיך אַ וואָרף געטהאָן פאַר איהר אויף די קניע און געזאָגט מיט אַ ציטערענדיגער שטימע:

— לאָזט מיך פאַר אייך אויף די קניע שטעהן. פאַר אייך, וואָס איך האָב ווידער געפונען, פאַר אייך, וועלכע איך האָב אַזוי לאַנג געזוכט!

זי האָט געוואָלט אויפשטעהן, אַנטלויפען צו איהר פאָטער, אָבער זי האָט די קראַפט ניט געהאַט, ניט דעם מוט דערצו. זי איז געווען ווי פּאַראַליזירט פון דעם ברענענדיגען וואונש איהם נאָך צו הערען, צו הערען, ווי די ווערטער, וואָס האָבען זי בעגליקט, זיינען אין איהר האַרץ געדרונגען. זי האָט זיך געפיהלט ווי אין אַ חלום, אין יענעם פּאָעטישען חלום פול לבנה־שיין און אַלטע ניגונים.

ער האָט איהרע הענד גענומען און געקושט די שפּיצען פון איהרע פינגער און דערביי האָט ער געשטאַמעלט:

— כריסטיאַנע, כריסטיאַנע, איך בין דיינער! טויט מיך, איך ליעב דיך כריסטאַנע!

זי האָט געפיהלט, ווי ער ציטערט און טרייסעלט זיך ביי איהרע פיס. ער האָט איהר איצט געקושט די קניע און פון זיין ברוסט האָט זיך אַ טיעפער שלוכצען געריסען. זי האָט זיך דער־שראָקען, מורא געהאַט, ער זאָל פון׳ם זינען ניט אַרונטער און האָט זיך אויפגעהייבען. זי האָט געוואָלט אַנטלויפען, אָבער ער איז

זי האָט ניט פֿערשטאַנען אין איהר אויפרעגונג, וואָס ער האָט געזאָגט און אַרויסגעפּליסטערט:

— איך ווייס ניט, איך האָב נאָך ניט געטראַכט וועגען דעם.

ער האָט געזאָגט:

— און איך גלויב עס מאַנכעסמאָל, אָדער ריכטיגער איך פיהל עס. דאָס לעבעדיגע וועזען, וואָס בעשטעהט פון גייסט און קערפּער, וועלכע שיינען צו זיין גאַנץ פערשיידען און אין דער אמת'ן זיינען זיי איינס און דאָס זעלבע, איין גאַנצעס פון דעם זעלביגען מין, מוז ווידער ערשיינען, ווען די עלעמענטען, פון וועלכע זיי זיינען איינמאָל בעשאַפען געווען, טרעפען זיך צוזאַמען אַ צווייטען מאָל. דאַן איז עס ניט דאָס זעלבע ווען, נור דער זעלבער מענש, אויב אַ קערפּער, וואָס ענדערט זיין פריהערדיגע געשטאַלט, איז בעזעלט פון אַ נשמה, וועלכע איז עהנליך צו דער נשמה, וואָס האָט איהם פריהער בעזעעלט, דאָס הייסט ווען דער קערפּער האָט זיך בעהעפט מיט דעם זעלבען עלעמענט, מיט וועלכען ער איז בעהעפט געווען אין זיין פריהערדיגען געשטאַלט.

יאָ, מאַדאַם, איך בין היינט ביינאַכט גאַנץ איבערצייגט, אַז איך האָב אין דאָזיגען שלאָס אַמאָל געוואָהנט, אַז ער איז געווען מיינער, אַז איך האָב דאָרט געקעמפּפט און איהם פערטהיידיגט. איך דערקען איהם איצט ווידער, מיר האָט ער געהערט, איך ווייס עס גאַנץ בעשטימט און אַזוי בעשטימט ווייס איך אויך, אַז איך האָב אַ פרוי אַמאָל געליעבט, וועלכע איז געווען עהנליך צו אייך און וועלכע האָט געהייסען כריסטיאַנע, ווי איהר.

איך ווייס דאָס אַזוי זיכער, דאָס מיר דאַכט זיך, אַז איך זעה זי פאַר זיך, הער איהר שטימע. קענט איהר זיך דאָס אפשר דערמאָנען? דאָרט הינטען איז אַ וואַלד, וואָס ציהט זיך אין אַ טהאָל אַרונטער, דאָרטען האָבען מיר אָפט געשפּאַצירט. אין די זומער־אבענדען האָט איהר געטראָגען לייכטע קליידער און איך שווערע וואָפען, וועלכע האָבען דאָרט געקלונגען אין דעם גרינעם וואַלד.

קענט איהר זיך דאָס דערמאָנען? פּרובט אַ זוך טהאָן אין

זי האָט געווײַנט אינסטינקטיוו, ווי מען זינגט, ווען עס איז פּרעה־ליך אויפ׳ן האַרצען. און דערנאָך, ווען זי איז מיעד געוואָרען פון די טרעהרען און דאָס שלוכצען, איז זי אײַנגעשלאָפען ווי אַ דער־הרג׳עטע.

אַ לײַכטער קלאַפּען אין טהיר האָט זי אויפגעוועקט. עס איז געווען העלער, ליכטיגער טאָג, אַרום נײַן אַ זייגער. זי האָט גע־זאָגט: „אַרײַן“, און אין טהיר האָט זיך בעוויזען איהר מאַן, אַ פרעהליכער, אַ לוסטיגער, מיט אַ רייזע־היטעל אויפ׳ן קאָפּ. אַ קליינעם רייזע־טאַשעל אויף זיך, וועלכע ער פלעגט געוועהנליך טראָגען אויף דער רייזע.

ער האָט אויסגערופען:

— וואָס, דו שלאָפסט נאָך, מײַן קינד, און איך האָב דיר אויפגעוועקט? איך האָב דיר ניט געלאָזט וויסען, אַז איך קום; איך האָף, אַז דו פיהלסט זיך גוט. אין פּאַריז איז געווען אַ וואונ־דער־שעהנער וועטער.

און נאָכדעם, ווי ער האָט אַרונטערגענומען די היטעלע, איז ער צו איהר צוגעגאַנגען איהר אַ קוש צו טהאָן. זי האָט זיך אַ ציה געטהאָן צוריק ביז צו דער וואַנד, פול משוגענער, נערוועזער מורא פאַר דעם דאָזיגען קליינעם, פרעהליכען מאַן, וועלכער האָט צו איהר אויסגעשטרעקט זײַנע ליפּען. און פלוצים האָט זי איהם אויסגעשטעלט דעם שטערן און צוגעמאַכט די אויגען. ער האָט איהר רוהיג אַ קוש געטהאָן און געפרעגט:

— קען איך זיך אין דײַן טואַלעט־צימער אַביסעל צורעכט מאַכען? אַזוי ווי מען האָט מיך ניט ערוואַרטעט, איז מײַן צי־מער אודאי ניט אין אָרדנונג.

זי האָט אויסגעשטאַמעלט:

— אַבער געוויס!

ער איז פערשוואונדען אין אַ טהיר צו־פוסען פון בעט. זי האָט געהערט, ווי ער האָט זיך דאָרט בעוועגט, געהערט דאָס פּליוסקען פון וואַסער און דאַן האָט ער פון דאָרט געפרעגט:

שנעל אויפנעשפרונגען, האט זי א כאפּ געטהאן אין זיינע ארמס און איהרע ליפּען געזוכט.

דא האט זי זיך אהן געשריי, אהן וועהרען־זיך, אהן ווידער־שטאנד אויפ׳ן גראז זיך ארונטערגעלאזט ,אזוי ווי זיינע אומ־ארמונגען וואלטען איהר אלע מוסקולען פּאראליזירט און דעם ווילען איהר צובראכען, און ער האט זי גענומען, אזוי לייכט, ווי ער וואלט א רייפע פרוכט פון א בוים אראבגעפּליקט.

אבער קוים האט זי זיך פון זיינע ארמס בעפרייט, האט זי זיך אויפגעהייבען און זיך א לאז געטהאן לויפען פערצווייפעלט און טרויסלענדיג זיך פון׳ם קאפּ ביז צו די פיס. ער האט זי אנגעיאגט, געכאפּט זי ביי׳ם ארם און ארויסגעפּליסטערט:

— כריסטיאנע, כריסטיאנע, בערוהיגט זיך, אייער פאטער!

זי האט ניט געענטפערט און איז ווייטער געלאפען, האט זיך ניט אומגעקוקט אהינטער. ער איז איהר נאכגעלאפען, האט אבער מעהר צו איהר ניט גערעדט.

ווען דער מארקיז האט זיי דערזעהן, האט ער זיך גלייך אויפ־געהייבען:

— קומט גיכער, מיר איז שוין קאלט געווארען. אלע די ראזיגע זאכען זייטען טאקי זעהר שעהן, אבער קיין געזונד וועט מיר דערפון ניט צוקומען!

כריסטיאנע האט זיך צוגעדריקט צו איהר פאטער, אזוי ווי זי וואלט זיין שוץ געזוכט, אזוי ווי זי וואלט רעטונג ביי איהם געזוכט.

אזוי שנעל, ווי זי איז ווידער אין איהר צימער געוועזן, האט זי זיך אויסגעטהאן, אין בעט אריין און זיך צוגעדעקט מיט דער רעקע ביז איבער׳ן קאפּ, האט זי גענומען וויינען. דעם פּנים אין קישען איינגעדריקט, האט זי געוויינט לאנג, לאנג. זי האט וועגען קיין זאך ניט געטראכט, זי האט ניט געליטען, זי האט גארנישט בעדויערט און נור געוויינט אין דער וועלט אריין, זיך ניט אב־געבענדיג קיין רעכנונג און אליין ניט וויסענדיג פארוואס זי וויינט.

און ער איז צוגעגאַנגען צו איהר מיט ברענענדיגע אויגען, אין וועלכע עס האָט זיך פּלוצים אַנגעצונדען אַ פערלאַנג.

— ניין, ניין, לאָז מיך אָב! לאָז מיך אָב! איך גלויב... איך גלויב, איך בין... אין אומשטענדען!

זי האָט עס געזאָגט אין איהר פערצווייפלונג, ניט טראַכטענ־דיג, וואָס שפּעטער וועט זיין, אָבי נור אויסצומיידען זיין בעריה־רונג, עפּעס אַזוי, ווי זי וואָלט צו איהם געזאָגט: טשעפּע מיך ניט, איך האָב אַן אַנשטעקענדע קראַנקהייט, אָדער: איך האָב די פּעסט!

איצט איז ער בלאַס געוואָרען פאַר טיעפער פרייד און האָט בלויז אויסגעשטאַמעלט:

— שוין?

איצט האָט זיך איהם געוואָלט זי קושען לאַנג, ווייך און צערטליך, ווי אַ דאַנקבאַרער פאָטער; אָבער ער איז ווידער גע־וואָרען אונרוהיג:

— איז עס דען מעגליך, גלויבסטו עס ווירקליך, אַזוי שנעל?

זי האָט געענטפערט:

— יאָ, עס איז מעגליך!

דאַן האָט ער גענומען טאַנצען אין צימער און זיך רייבענ־דיג די הענד, אויסגערופען:

— היינטיגער טאָג וועט זיין אַ גליקליכער, דער אַנהויב איז זעהר אַ גוטער!

מען האָט ווידער אַנגעקלאַפּט אין טהיר. אַנדערמאַט האָט געעפענט און דאָס קאַמער־מיידעל האָט געזאָגט:

— דאָקטאָר לאַטאַן וויל גלייך רעדען מיט דעם הערר!

— גוט, פיהרט איהם אריין אין סאַלאָן, איך קום גלייך אריין.

ער איז אריין אין צווייטען צימער. דער דאָקטאָר איז גלייך אריינגעקומען. זיין אויסזעהן איז געווען זעהר פייערליך. ער האָט זיך געהאַלטען שטום און קאַלט און האָט קוים אַנגעריהרט די האַנד, וועלכע דער עטוואָס פערוואונדערטער באַנקיר האָט צו

— איז דא עפּעס נייעס ? איך האָב אויסגעצייכענטע נאָכ־ריכטען ; די אַנאַליזען האָבען אַרויסגעבראַכט גאַנץ אונערוואַר־טעטע רעזולטאַטען : מיר קענען וועניגסטענס דריי קראַנקהייטען מעהר קורירען, ווי די בעדער אין ראיאַט, דאָס איז גרויסאַרטיג !

זי האָט זיך אויפגעזעצט אין בעט אַ צומישטע, אַ צוטור־מעלטע. זי האָט געפיהלט, אַז זי ווערט דערשטיקט. דאָס אונ־ערוואַרטעטע צוריקקומען פון איהר מאַן האָט איהר געטראָפען, ווי אַ פלוצים׳דיגער שמערץ, ווי געוויסען־ביסע.

ער איז ווידער אַריינגעקומען אַ צופריעדענער, פערשפּריי־טענדיג אַרום זיך אַ שטאַרקען גערוך פון ווערבענען. ער האָט זיך געמיטליך אַוועקגעזעצט צו־פוסען פון בעט און געפרעגט :

— וואָס מאַכט עפּעס דער קריפּעל, קען ער שוין געהן ? נאָך די אַלע שטאָפען, וואָס מיר האָבען געפונען אין וואַסער, דאַרף ער ווערען גאַנץ געזונד.

זייט עטליכע טעג האָט זי אויף יענעם אין גאַנצען פערגעסען און זי האָט אויסגעשטאַמעלט :

— יאָ, איך גלויב, אַז איהם הויבט שוין אָן ווערען בעסער. איך האָב איהם די וואָך ניט געזעהן, איך האָב זיך געפיהלט ניט אַם בעסטען.

ער האָט זי פאַרשענדיג אָנגעקוקט און געזאָגט :

— עס איז אמת, דו זעהסט אויס אַביסעלע בלייך, אָבער איך האָף, אַז דו ביזט דאָך ניט קראַנק ? אַזוי זעהסטו אויס ריי־צענד, גאַנץ רייצענד !

ער האָט זיך צוגערוקט, זיך איינגעבויגען צו איהר און גע־וואָלט זי אַרומנעהמען אַרום טאַליע. אָבער זי האָט זיך אַזוי צו־שראָקען אַ כאַפּ געטהאָן צוריק, אַז ער איז געבליבען שטעהן מיט אויסגעשטרעקטע הענד און אָן אָפענעם מויל. דאַן האָט ער גע־פרעגט :

— וואָס איז דען מיט דיר? מען טאָר זיך שוין גאָר צו דיר ניט צורירען ? איך וויל דאָך דיר ניט וועה טהאָן.

רע לאגע. שולדיג אין דעם איז ניט איך און מיין פרוי, זאנדערן מיין שווער, וועלכער האָט, ניט פרעגענדיג ביי אונז, דאָקטאָר באַ־נעפילל אהער גערופען. קען איך אפשר זעהן אייער קאָלעגע און איהם ערקלעהרען...

— געעהרטער הערר, דאָס איז גאַנץ אונמעגליך. עס האַנ־דעלט זיך וועגען אַ פּראָפעסיאָנעלע און עהרען־פראגע. וועלכע איז מיר זעהר טהייער און, ניט קוקענדיג אויף מיין גרויסען בע־דויערען...

איצט האָט איהם אנדערמאָט איבערגעהאַקט די רייד. איהם האָט פערדראָסען די האַלטונג פון דעם דאַזיגען רעצעפּט־הענדלער. ער, דער רייכער מאַן, וועלכער בעצאָהלט פאַר אלעס, וועלכער טאַק־סירט יעדע זאַך מיט אַ געוויסען פּרייז, ווי, אַ שטיינגער, אַ קעס־טעל שוועבעלאַך, וואָס מען קויפט פאַר דריי סו, וועמען, אַ דאַנק זיין געלד־ביימעל, האָבען געהערט אלע און אלעס, האָט אזא האַל־טונג ניט געקענט פערטראָגען און ער האָט געענטפערט מיט אַ קאַלטען טאָן:

— גוט, הערר דאָקטאָר, זאָל זיין אזוי. איך ווינש נור, אַז אייער איצטיגער טריט זאָל ניט האָבען קיין איינפלוס אויף אייער וויטערדיגער קאַריערע. מיר וועלען אין גיכען זעהן, ווער פון אונז ביידען וועט פון דעם דאַזיגען ענטשלוס אייערען מעהר פערלירען.

דער בעליידיגטער דאָקטאָר האָט זיך אויפגעהויבען און זיך פערנויגט מיט דער גרעסטער העפליכקייט:

— איך, געוויס איך, איך צווייפעל גאָר ניט אין דעם. עס איז מיר אליין זעהר אונאַנגענעהם, וואָס איך בין היינט געצוואונגען אזוי צו האַנדלען, אָבער איך צווייפעל קיין מאָל, ווען עס האַנדעלט זיך צווישען מיינע פּערזענליכע נוצען און מיין געוויסען!

און ער איז ארויסגעגאַנגען.

ווען ער איז אריבער דעם שוועל, האָט ער זיך כמעט אַנגע־שטויסען אָן דעם מאַרקיז, וועלכער איז נור וואָס אריין מיט אַ

איהם אויסגעשטרעקט. ער האָט זיך געזעצט און ערקלעהרט מיט א בעלײדיגטען טאָן:

— געעהרטער הערר, מיט מיר האָט פּאַסירט עטוואַס זעהר אונאַנגענעהמעס; איך וועל עס אייך גלייך ערקלעהרען און דאַן זועט איהר פערשטעהן מיין בענעהמען זיך. ווען איהר האָט מיר פערשאַפט די עהרע און האָט מיך איינגעלאַדען צו בעהאַנדלען אייער פרוי, בין איך גלייך געקומען, ניט וויסענדיג, אַז מיט אַ פּאָר מינוטען פריהער איז מיין קאָלעגע, דער באַדע־דאָקטאָר, צו וועלכען פרוי אנדערמאַט האָט, אָהן צווייפעל, מעהר צוטרויען, ווי צו מיר, צו איהר גערופען געוואָרען דורך דעם מאַרקיז דע־ראַ־ווענעל.

דערפאַר, הייסט עס אלזאָ, אַז אַזוי ווי איך בין געקומען דער צווייטער, האָב איך וויסענדיג געוואָלט צונעהמען ביי דאָקטאָר באַנעפּילל אַ פּאַציענטקע, וועלכע האָט געהערט צו איהם נאָך פון פריהער. מען וועט זאָגען, אַז איך בין בעגאַנגען עטוואָס זעהר שלעכטעס, אונאַנשטענדיגעס, עטוואָס, וואָס פּאַסט זיך ניט פאַר קאָלעגען. מיר, דאָקטוירים, מוזען זיין זעהר פאָרזיכטיג, מיר מו־זען האַנדלען מיט דעם גרעסטען טאַקט, כדי אויסצומיידען שווע־ריגקייטען, וועלכע קענען אמאָל האָבען גאַנץ ערנסטע פאָלגען.

דאָקטאָר באַנעפּילל, וועלכער האָט געהערט פון מיין וויזיט ביי אייך און וועלכער גלויבט, אַז איך האָב ניט געהאַט קיין רעכט עס צו טהאָן, און פון אויבען אויף זעהט עס טאַקע אַזוי אויס, האָט זיך וועגען דעם אויסגעדריקט אין אַזאַ שפּראַך, אַז ווען ער וואָלט ניט געווען אַזאַ אַלטער מאַן, וואָלט איך איהם געמוזט ארויסרופען אויף אַ דועל.

אום מיין אונשולד צו בעווייזען און זיך פאַר מיינע קאָלע־גען ריין צו וואַשען, בלייבט מיר איבער בלויז איין זאַך צו טהאָן, און דאָס איז, זיך צו ענטזאָגען אייער פרוי צו בעהאַנדלען.

אנדערמאַט האָט געענטפערט פערלעגען:

— יאָ, הערר דאָקטאָר, איך פערשטעה זעהר גוט אייער שווע־

מארקיז האט שוין מעהר קיין שום רעכט ניט אויף זיין טאכטער, דען אנדערמאט האט זי געהייראט, וואס האט ביי איהם געהאט די זעלבע בעדייטונג, ווי ער וואלט זי געקויפט.

ווען דאס געשפרעך צווישען זיי איז געווארען זעהר היציג, איז אריינגעקומען גאנטראן. ער האט זיך געזעצט אויף א פאטעל מיט א שמייכעל אויף די ליפען. ער האט גארנישט געזאגט, זיך נור צוגעהערט און זייערע רייד האבען איהם געמאכט שפאס. ווען דער באנקיר איז אנשוויגען געווארען, ווייל ער האט ניט געקענט מעהר דעם אטהעם אבכאפען, האט זיין שוואגער אויפגעהויבען די האנד און א געשריי געטהאן:

— איך פערלאנג דאס ווארט! איך שלאג פאר מיין קאנדי־דאט, דאקטאר האנארא, דעם איינציגען, וועלכער פערשטעהט ווירקליך, וואס עס טהוט זיך אין דעם ברונען פון ענוואל. ער הייסט אלעמען טרינקען דאס וואסער, אבער פאר קיינע גליקען אין דער וועלט וואלט ער אליין ניט גענומען דערפון א טראפען צו די ליפען. זאל איך איהם רופען?

דאס איז געווען דער איינציגער אויסגאנג און מען האט גע־בעטען גאנטראן'ען, ער זאל איהם גלייך לאזען רופען אהער. דער מארקיז, וועלכער האט מורא געהאט, אז ער וועט מוזען ענדערען זיין קור, האט וועגען דעם געוואלט גלייך אויפ'ן שטעל הערען די מיינונג פון דעם נייעם דאקטאר, און אנדערמאט האט ניט וועניגער שטארק געוואלט ביי איהם פרעגען וועגען כריסטיאנע'ס צושטאנד.

כריסטיאנע האט דורכ'ן טהיר געהערט זייערע שטימען, זי האט אבער ניט געוואוסט וועגען וואס זיי רעדען. אזוי שנעל, ווי איהר מאן איז ארויסגעגאנגען, האט זי פערלאזען דאס בעט, ווי אן ארט, אין וועלכען זי איז ניט געווען זיכער. זי האט זיך שנעל אנגעטהאן אהן איהר קאמער־מיידעל. אלע געשעהעניסען, אלע פאסירונגען זיינען איהר ארומגעשוואומען אין קאפ. די גאנצע וועלט האט איהר אויסגעזעהן פערענדערט, אלעס האט אויסגע־קוקט אנדערש, ווי מיט א טאג פריהער, אפילו די מענשען.

בריעף אין האנד, און אזוי שנעל, ווי ער איז געבליבען אליין מיט זיין איידעם, האט ער אויסגערופען:

— הער אוים, מיין ליעבער, צוליעב דיין שולד האט מיט מיר פאסירט זעהר א מיאוסע געשיכטע. דאקטאר באנעפילל, וועלכער פיהלט זיך בעליידיגט, וואס דו האסט גערופען זיין קאלעגע צו כריסטיאנע'ן, שיקט מיר דא זיין ענטזאגונג. ער ערקלעהרט מיר מיט עטליכע ווערטער, אז איך קען זיך אויף איהם מעהר ניט פערלאזען.

איצט איז שוין אנדערמאט אין גאנצען ארויס פון געדולד. ער איז געווארען זעהר אויפגעבראכט, האט געמאכט מיט די הענד און געשריען: וועמעס שולד איז עס איבערהויפט, אויב ניט דעם מארקיז'ס, וועלכער האט, ניט זאגענדיג קיינעם א ווארט, גערופען אהער דעם דאזיגען עזעל, דעם דאקטאר באנעפילל.—

און אויסער דעם האט זיך דער מארקיז אריינגעמישט אין זאכען, וועלכע געהערען גארנישט צו איהם. ער האט הינטער דעם מאן'ס רוקען גערופען א דאקטאר, בעת נור דער מאן אליין האט א רעכט עס צו טהאן, ווייל ער איז פעראנטווארטליך פאר זיין פרוי'ס געזונד.

עס איז אימער געווען די זעלבע געשיכטע. אלע מענשען ארום איהם האבען נאכאנאנד בעגאנגען נארישקייטען, נור נארישקייטען, און ער האט עס זיי נאכאנאנד געזאגט, אבער זיינע רייד זיינען געווען ארויסגעווארפען, ווי אין ווינד אריין. קיינער האט איהם ניט פערשטאנען, קיינער האט ניט פערטרויט זיין ערפאהרונג, און די מענשען זיינען אלע מאל געקומען צום שכל, ווען עס איז שוין געווען צו־שפעט. ער האט געהאלטען אין איין זאגען: „מיין דאקטאר" און „מיין ערפאהרונג", מיט דער איבערצייגונג פון א מאן, וועלכער גלויבט, אז נור ער אליין ווייס ווי צו לעבען אויף דער וועלט.

דאס ווארט „מיין" האט אין זיין מויל געקלונגען ווי מעטאל. ווען ער האט געזאגט „מיין פרוי", האט מען געפיהלט, אז דער

וואשען דורך אויפאפפערונג און איבערגעבענהייט. און הינטער דער וואנד, וועלכע האט זי אבגעטהיילט, האט זי איהם מיט דער האנד קושען געוואָרפען   זי איז געווען זיינע, זי האט צו איהם געהערט אין גאנצען מיט לייב און זעעלע, זי האט זיך צו איהם איבערגעגעבען, ווי מען גיט זיך איבער צו אַ גאָט. דאס קאקע־טישע און קלוגע קינד אין איהר איז פלוצים אוועק און עס איז גע־באָרען געוואָרען די פרוי, די ערנסטע, ענטשלאָסענע פרוי.

זי האָט געהערט, ווי עס עפענט זיך די טהיר און האט זיך ניט אומגעדרעהט. זי האט זיך אנגעשטויסען, אז דאס איז איהר מאן, עפּעס אזוי ווי אַ נייער חוש, עפּעס אַן אינסטינקט, וואלט פּלוצים אין איהר ערוואכט. ער האָט געפרעגט:

— ביזטו באלד פארטיג? דערנאָך וועלען מיר געהן זעהן, ווי דער קריפּעל באָדט זיך. מיר מוזען זיך דאך אמאל איבער־ציינגען, אויב ער געהט טאַקע אויף אַן אמת בעסער ווי פריהער.

זי האָט געענטפערט גאַנץ רוהיג:

— יא, מיין ליעבער ווילל, אין פינף מינוטען.

אָבער גאַנטראַן, וועלכער האַט זיך צוריקגעקעהרט אין סאַ־לאַן, האט אויסגערופען צו אנדערמאַט'ן:

— שטעל זיך פאָר — האָט ער געזאָגט — איך האָב געטראָפען אין פּארק דעם אָקס, אַט דעם האנאָרא, אָבער ער קווינקעלט זיך אויך אייך צו בעהאנדלען, אוים מורא פאר די אנדערע דאָקטוירים. ער רעדט פון ריקזיכטען און נאָך אַזעלכע זאכען, קורץ, ער איז אַן עזעל, ווי זיינע ביידע קאָלעגען. איך וואָלט קיינמאָל ניט געגלויבט, אַז ער איז אַזאַ פּרי אדם.

דער מארקיז איז געוואָרען שטאַרק ניעדערגעשלאָגען. דער געדאנק דורכצומאכען די קור אָהן אַ דאָקטאָר, זיך אפשר באָדען פינף מינוט לענגער, אַ גלאָז וויינינגער וואסער טרינקען, האָט איהם אנגעפילט מיט שרעק, ווייל ער האָט געגלויבט, אַז אַלע דאָזען, אַלע מישאַכצען, אַלע סאָרטען בעהאַנדלונג, זיינען איינגעאָרדענט געוואָרען דורך אַ געזעץ פון דער נאטור, אַז די אַלע מינעראַלע וואַ־

אנדערמאַט׳ס שטימע האָט ווידער אָבגעקלונגען הויך:

— אַה, מיין ליעבער ברעטיני, ווי געהט עס אייך?

ער האָט איהם שוין ניט מעהר געהערט. און אנדער שטימע האָט געענטפערט:

— זעהר גוט, מיין ליעבער אנדערמאַט. איהר זייט היינט אין דער פריה אַנגעקומען?

כריסטיאַנע, וועלכע האָט פערשפּיעלעט די האָאַר, איז געבליבען שטעהן אַהן אַן אָטהעם, מיט אויפגעהויבענע אָרעמס. עס האָט זיך איהר געדאַכט, אַז זי זעהט דורכ׳ן וואַנד, ווי זיי דריקען זיך די הענד. זי האָט זיך אָוועקגעזעצט, האָט ניט געקאָנט מעהר איינשטעהן אויף איהרע פיס און איהרע האָאַר האָבען זיך צושאָטען און געפאַלען איבער איהרע שולטערען.

איצט האָט גערעדט פּאָול, און זי האָט זיך געטרייסעלט ביי יעדען וואָרט, וואָס איז פון זיין מויל אַרויס, האָט געציטערט פון קאָפּ ביז די פיס. יעדעס וואָרט, כאָטש זי האָט זיין בעדייטונג ניט געקענט פערשטעהן, איז אריינגעדרונגען אין איהר נשמה און האָט אָבגעקלונגען אין איהר הארצען. פּלוצים האָט זי אויסגערעדט כמעט אויפ׳ן קול פאַר זיך:

— איך ליעב איהם, איך ליעב איהם!

עפּעס אַזוי, ווי זי וואָלט ענטדעקט עפּעס אַ נייעס, עטוואָס, וואָס איז געוועזן פאַר איהר אַ גרויסע איבערראַשונג. און פּלוצים האָט זי געקראָגען אַ מערקווירדיגען מוטה, אין איין מאָמענט האָט זי געוואוסט וואָס זי האָט צו טהאָן, און זי האָט זיך גענומען ווידער קאַמען איהרע האָאַר, מורמלענדיג אין דער שטיל:

— איך האָב אַ געליעבטען, דאָס איז אַלעס! איך האָב אַ געליעבטען!

און, כדי צו ווערען זיכער מיט איהם און אַלע אַנגסט פון זיך אַראָבצוואַרפען, האָט זי זיך בעשלאָסען איהם משוגע צו ליעבען, איהם צו אָפּפערען איהר לעבען, איהר גליק, אַלעס, אַלעס, ווי עס טהוען געוועהנליך אונגליקליכע הערצער, וועלכע ווילען זיך ריינ־

איך זאָג איך: אַלע דריי ליגען זיי פאַר אונז אויף די קניע. איצט, אָבער לאָמיר געהן צום קריפּעל.

ער האָט אויסגערופען:

— ביזטו פאַרטיג, כריסטיאַנע?

זי האָט זיך בעוויזען אין טהיר זעהר אַ בלייכע, מיט אַן ענטשלאָסענער מינע און נאָכדעם, ווי זי האָט איהר פאָטער און איהר ברודער אַ קוש געטהאָן, האָט זי זיך אַ קעהר געטהאָן צו פאָול'ן און איהם געגעבען די האַנד. ער האָט זי גענומען און אַרונטערגעלאָזען די אויגען. ווען דער מאַרקיז, אַנדערמאַט און גאָנטראַן, זיך ניט קימערענדיג וועגען זיי, זיינען שפּאַסענדיג און לאַכענדיג אַוועקגעגאַנגען, האָט זי געזאָגט מיט אַ פעסטער שטימע, בעת זי האָט געקוקט אויף דעם יונגען מאַן, מיט אַ צערטליכען און ענטשלאָסענעם בליק:

— איך געהער צו אייך מיט לייב און לעבען. איהר קענט מיט מיר טהאָן, וואָס איהר ווילט!

דאַן איז זי אַרויסגעגאַנגען, ניט געבענדיג איהם קיין צייט איהר צו ענטפערען.

ווען זיי זיינען צוגעקומען צו דער וואָהנונג פון דעם אַלטען אַריאַל, האָבען זיי פון ווייטען שוין דערזעהן דעם גרויסען הוט פון דעם אַלטען קלאָוויס, וועלכער האָט געדרעמעלט אונטער דעם זון־שיין, אין דעם וואַרימען וואַסער, טיעף אין זיין לאָך. ער האָט איצט דעם גאַנצען טאָג דאָרט פערבראַכט. ער האָט זיך צו דער הייסער באָד שוין צוגעוועהנט.

אַנדערמאַט האָט איהם אויפגעוועקט:

— נו, מיין אַלטער, פיהלט איהר זיך בעסער?

ווען ער האָט דערקענט זיין געלד־געבער, האָט דער יונג געּ נומען קוועלען פאַר פרייד:

— עס איז שוין נישקשה, גאַר נישקשה.

— קענט איהר שוין געהן,

סערען האט די נאטור אליין געלאזט פליסען בלויז צוליעב די קראנקע און, אז נור די דאקטוירים ווייסען איהרע געהיימניסע און ווי אזוי זיי צו בענוצען. ער האט אויסגערופען:

— מען קען דאך, אלזא, דא שטארבען, קראפירען, ווי א הונד, און קיינער פון די העררען וועט ניט א ריהר טהאן מיט א פינגער!

און עס איז אויף איהם אנגעפאלען א כעס, דער עגאאיסטי־שער כעס פון א מאן, וועמעס געזונד עס איז אין געפאהר:

— האבען זיי דען א רעכט אזוי צו האנדלען! זיי מוזען דאך צאהלען שטייערען, ווי יעדער קרעמער, מען קען דאך זיי צווינגען די לייטע צו בעהאנדלען, אזוי ווי מען קען צווינגען די אייזענבאהנען זיי זאלען אויפנעהמען פאססאזשירען. איך וועל די גאנצע געשיכטע לאזען וויסען אין די צייטונגען!

ער איז ארומגעלאפען א צוהיצטער אהין און צוריק איבער'ן צימער און דאן זיך געווענדעט צו זיין זוהן:

— ווייסטו וואס, מען וועט מוזען ארויסרופען א דאקטאר פון ראיאט, אדער קלערמאנט, אזוי קען עס ניט בלייבען.

גאנטראן האט געענטפערט לאכענדיג:

— אה, די דאקטוירים פון קלערמאנט און ראיאט זיינען ניט גענוג בעקאנט מיט דעם ברונען פון ענוואל, ווייל דאס דארטיגע וואסער האט ניט די זעלבע ווירקונג אויף דער פערדייאונג פון'ם מאגען און אויף דער צירקולאציאן פון די בלוט. און דו קענסט זיין זיכער, אז זיי וועלען אויך ניט קומען, אום ניט איינצורייסען מיט זייערע קאלעגען.

דער מארקיז האט אויסגעשטאמעלט שטארק צושראקען:

— יא, אבער וואס וועט דאן פון אונז ווערען?

אנדערמאט האט גענומען זיין הוט:

— פערלאזט זיך נור אויף מיר. איך פערזיכער אייך, אז היינט ביינאכט האבען מיר זיי דא אלע דריי. איהר הערט וואס

טערצוהאַלטען, האָט איהם גענומען אין זיינע אָרעמס, הגם עס האָט זיך געגאָסען פון זיינע קליידער, און געזאָגט:

— נו, איצט זאָל זיין גענוג, שטרענגט זיך ניט צופיעל אָן, איצט קומט צוריק אין באָד אריין.

און די פיער מענער האָבען אָנגענומען דעם אַלטען קלאָווים פון אַלע פיער זייטען און איהם צוגעטראָגען מיט דער גרעסטער פאָרזיכטיגקייט, ווי ער וואָלט געווען עפּעס אַ טהייערע געגענשטאַנד, וועלכער קען זיך לייכט צוברעכען, צוריק צו דער לאַף און איהם דאָרט אריינגעשטעקט.

דאַן האָט דער געלעהמטער ערקלעהרט מיט איבערצייגונג אין קול:

— דאָס וואַסער איז גאַנץ גוט, טהייערע וואַסער, אַזאַ וואַסער איז ווערטה אַלעס אין דער וועלט!

אנדערמאַט האָט זיך פּלוצים געווענדעט צו זיין שווער:

— ערוואַרט מיך ניט צום פריהשטיק. איך וועל געהן צו די אריאָלס און איך וויים ניט, ווען איך וועל מיט זיי פאַרטיג ווערען. אַזעלכע זאַכען טאָר מען ניט לאַנג פערשלעפּען.

דאַן איז ער אַוועק אין איילעניש. די איבעריגע האָבען זיך אַוועקגעזעצט אונטער די בוימער, וועלכע האָבען זיך געצווייגען איבער דער דאָרפישער גאַס, אַנטקעגען דער לאַף פון דעם אַלטען קלאָווים. כריסטיאַנע האָט זיך געזעצט נעבען פּאָול'ן און האָט געקוקט אויף דעם בערגעל, פון וועלכען זי האָט געזעהן, ווי מען האָט אויפגעריסען דעם פעלז. דאָרט, אויבען, זיינען זיי געשטאַנען מיט קנאַפּע פיער וואָכען צוריק. דאָרט זיינען זיי געזעסען אויף דעם רויט־ברוינעם גראָז ערשט מיט איין מאָנאַט צוריק, מיט איין איינציגען מאָנאַט. זי האָט זיך דערמאָנט אויף יענער סצענע, אויף די פיעל־פאַרביגע זונען־שירעמס, אויף די קיך־דיענער, אויף אַלעס, וואָס יעדער האָט געזאָגט, אויף דעם הונד, דעם אָרימען הונד, וועלכער איז פון דער עקספּלאָזיאָן צוריסען געוואָרען אויף

— צו ביסלאַך, מיין גנעדיגער הערר, צו ביסלאַך! דעם נעקסטען ערשטען וועל איך שוין ארומלויפען ווי אַ וויוויאַרקע.

אנדערמאַט׳ס האַרץ האָט געקלאַפּט. ער האָט געפרעגט:

— קענט איהר געהן, ווירקליך?

דער אַלטער קלאָווים האָט זיך מעהר ניט געוויצעלט:

— ניט גראַדע זעהר גוט געהן, אָבער עס געהט שוין מיט!

דאַ האָט זיך דעם באַנקיר גלייך פּערוואַלט זעהן, ווי לאַנד־שטרייכער געהט. ער האָט גענומען ארומלויפען ארום דער לאַך אַן אויפגערעגטער און האָט גענומען קאָמאַנדעווען:

— גאָנטראַן, נעהם איהם אַקאָרשט אַן פאַר׳ן רעכטען אַרעם; ברעטיני, איהר לינקס, איך וועל איהם אָננעהמען אין מיטען. אַט אַזוי, און איצט: איינס, צוויי, דריי! ליעבער פּאַפּאַ, ציה דו אַליין ארוים דעם פוס, ניין דעם אַנדערען, דאָס איז בעסער, אָבער שנעל, איך בעט דיך, איך קען מעהר ניט האַלטען. איינס, צוויי, דריי, אַט איז ער! או־אָו־ף!

זיי האָבען דעם יונג אוועקגעשטעלט אויף דר׳ערד. ער האָט זיך געלאָזט פון זיי שלעפען און זיך אַליין ניט אַ ריהר געטהאָן מיט קיין גליעד. זיי האָבען איהם אויפגעהויבען אין דער הויך, אַוועקגעשטעלט אויף די פיס און דערלאַנגט זיינע קוליעס, מיט וועלכע ער האָט זיך בענוצט ווי מיט שטעקענס, און ער האָט גע־נומען געהן. ער האָט זיך בעוועגט ווי אַ זשאַבע און האָט הינטער זיך, אויף דעם ווייסען שטויב פון׳ם שאָססע, איבערגעלאָזען אַ לאַנגען פּאַס וואַסער.

אנדערמאַט איז געוואָרען שטאַרק בעגייסטערט, האָט גע־פּאַטשט מיט די הענד און געשריען, ווי אין טהעאַטער, ווען מען וויל ארויסרופען אַן אַקטיאָר:

— בראַוואָ, בראַוואָ! אויסגעצייכענט, בראַוואָ!

און ווען עס האָט געשיינט, אַז דער אַלטער קען ניט מעהר ווייטער געהן, האָט ער זיך צו איהם אַ וואָרף געטהאָן, איהם אונ־

קליינע פינגער פון זייערע הענד האָבען זיך בעריהרט. זיי האָבען זיך בלויז געטראָפען מיט די שפּיצען פינגער, קוים מערקבאר אָנגעריהרט זיך, ווידער זיך אָבגערוקט און ווידער אמאָל זיך בעריהרט, ווי אַ פּאָר ליפּען וואָס קושען זיך.

אָבער די דאָזיגע לייכטע בעריהרונג, די דאָזיגע קליינע צערטליכקייט, האָט זי אַזוי דורכגענומען, אַז זי האָט געמיינט, אַז זי ווערט דערשטיקט, ווי ווען ער וואָלט איהר אין זיינע אָרעמס געדריקט. און זי האָט פּלוצים פערשטאַנען, ווי מען קען אימיצען נעהערען, ווי מען קען אין גאַנצען פערגעסען אַז זיך אין דער ליעבע צו אַן אַנדערען, ווי יענער אַנדערער בעהערשט אונז, אונזער לייב און זעעלע, אונזער פליישׁ, די געדאַנקען, דעם ווילען, דאָס בלוט, די נערוועןֽ, אַלעס, אַלעס בעהערשט ער אונז און האַלט אונז פעסט, ווי אַ רויב־פויגעל.

דער מאַרקיז און גאַנטראַן האָבען גערעדט פון דעם צוקונפטיגען באַדע־פּלאַץ, אפילו זיי זיינען אויך אַנגעשטעקט געוואָרען מיט ווילליס ענטהוזיאַזמוס. זיי האָבען געלויבט זיין שכל, זיין געוואַנטקייט און די ספּעקולאַציאָנען און זיין געשטעלטען כאַראַקטער. דער שווער און דער שוואָגער, זעהענדיג אין פּאַראויס, וואָס פאַר אַ גוט געשעפט ער וועט דאָ מאַכען, האָבען זיך געפרעהט, וואָס זיי האָבען מיט איהם אַ שידוך געטהאָן. כריסטיאַנע און פּאָול האָבען געשיינט גאָר ניט צו הערען. זיי זיינען געווען אין גאַנצען פערנומען איינער מיט'ן אַנדערען. דער מאַרקיז האָט געזאָגט צו זיין טאָכטער:

— נו, קליינע, עס איז זעהר מעגליך, אַז דו זאָלסט ווערען איינע פון די רייכסטע פרויען פון פראַנקרייך און מען זאָל פון דיר רעדען, ווי פון די ראָטשילדס. ווילי איז ווירקליך אַן אויסגעצייכענטער מענש, און אַ מענש מיט אַ גרויסען קאָפּ דערצו.

אָבער אויף פּאָול'ן איז פּלוצים אַנגעפאַלען אַ מאָדנע איי־פערזוכט און ער האָט געזאָגט:

— די גרויסע קעפּ פון די געשעפטס־לייט קען איך צו גוט.

שטיקער און דאַן אויף יענעם יונגען מאַן, וועלכען זי האָט נאָך ניט געקענט און וועלכער האָט אויף איין וואָרט פון איהר זיך אַ וואַרף געטהאָן די חיה צו ראַטעווען.

און היינט איז ער געווען איהר געליעבטער. זי האָט אַלזאָ געהאַט אַ געליעבטען! זי איז געווען זיין געליעבטע! זיין געליעבטע! אין דער טיעפעניש פון איהר נשמה האָט זי זיך ווידערהאָלט דאָס דאָזיגע וואָרט: זיין געליעבטע! וואָס פאַר אַ מערקווירדיגער וואָרט! דער דאָזיגער מאַן, וועלכער איז געזעסען נעבען איהר, און וועמעס האַנד זי האָט געזעהן נאָכאַנאַנד רייסענדיג גראָז מיט דעם אבזיכט איהר קלייד צו בעריהרען, דער דאָזיגער מאַן איז איצט געווען צוגעשמידט צו איהר פלייש און איהר הארצען מיט יענער פערבאָרגענער, שענדליכער געהיימניס־פולערקייט, דורך וועלכע די נאַטור האָט צונויפגעבונדען דעם מאַן מיט דער פרוי.

און טיעף אין איהר נשמה האָט אַ פערבאָרגענע שטימע נאָכאַנאַנד געקלונגען:

— איך בין זיין געליעבטע! זיין געליעבטע! זיין געליעבטע!

זי האָט פּלוצים אויף איהם אַ קוק געטהאָן. זייערע אויגען האָבען זיך בעגעגענט, און פון דעם דאָזיגען בליק, מיט וועלכען ער האָט זי אָנגעקוקט, האָט זי זיך געפיהלט אזוי בעוועגט, אַז זי האָט געגומען ציטערען פון קאָפּ ביז צו די פיס. עס איז אויף איהר אָנגעפאַלען אַ משוגענער לוסט צו נעהמען זיין האַנד און זי שטאַרק, שטאַרק צו דריקען. אום איהם דערמיט אַלעס, אַלעס צו זאָגען, וואָס מען קען מיט אַן אומאַרמונג זאָגען.

זי האָט אַראָבגעלאָזען איהר האַנד אויפ'ן קלייד גאַנץ ניעדעריג נעבען דאָס גראָז און אַ צייט לאַנג זי דאָרט געלאָזען אונבעוועגליך, האַלב אָפען. דאַן האָט זי דערזעהן, ווי זיין האַנד רוקט זיך צו איהרער, גאַנץ לאַנגזאַם, ווי אַ פערליעבטע חיה וואָס זוכט איהר צווייטען מין. זי האָט זיך צוגערוקט גאַנץ נאָהענט און די

דער מאַרקיז האָט זיך אויפגעהויבען אַ בעלייריגטער:

— גאַנטראַן, מאַנכעס מאָל ווייסטו אַליין ניט, וואָס דו רעדסט!

דאַן האָט פּאָול געענטפערט, זיך ווענדענדיג צו כריסטיאַנע'ן:

— וואָלטען די דאָזיגע לייטע געקענט שטאַרבען פאַר אַ פרוי, אָדער זאָגאַר אויפאָפּפערען פאַר איהר זייער פערמעגען, זייער גאַנץ פערמעגען, ניט איבערלאָזענדיג גאָרנישט?

דאָס האָט געמיינט אָפען און קלאָהר: אַלעס, וואָס איך פערמעג, אפילו מיין לעבען, געהערט דיר! דאָס האָט זי שטאַרק געריהרט און זי האָט אַנגעווענדעט אַ שלויהייט, אום זיין האַנד אַנצונעהמען. זי האָט אויסגערופען:

— שטעהט אויף און העלפט מיר אויך אויפשטעהן! איך בין אַזוי מיעד פון'ם זיצען, אַז איך קען זיך מעהר ניט ריהרען.

ער האָט גענומען איהר האַנד, זי אויפגעהויבען, אַזוי, אַז זי איז געבליבען שטעהן נאָהענט ביי איהם אויף דעם ראַנד פון דער שאָססע. זי האָט געזעהן, ווי זיין מויל האָט געשטאַמעלט:

— איך ליעב דיך!

אָבער זי האָט זיך שנעל אַ קעהר געטהאַן צוריק, אום איהם אויך ניט אָבענטפערען מיט די זעלבע דריי ווערטער, וועלכע האָבען זיך איהר אויף די ליפּען געבעטען.

זיי האָבען זיך אומגעקעהרט צוריק אין האָטעל. די צייט פאַר באָדען זיך איז אַוועק. די פריהשטיק-שטונדע איז אַנגעקומען, אָבער אַנדערמאַט איז נאָך אַלץ ניט צוריקגעקומען. נאָכדעם, ווי זיי אַלע האָבען נאָך אַ ווייַלע געשפּאַציערט אין פּאַרק, האָבען זיי בעשלאָסען צו געהן צום טיש אָהן איהם.

דער פריהשטיק, הגם ער האָט געדויערט אַ לאַנגע צייט, האָט זיך געענדיגט און דער באַנקיר איז נאָך אַלץ ניט געוועזן. זיי האָבען זיך אומגעקעהרט צוריק אין פּאַרק, אום זיך צוצוזעצען אונטער די בוימער. עס איז אַוועק אַ שטונדע נאָך אַ שטונדע, די

זיי ווייסען נור פון איין זאַך: גאָלד! אַלע געדאַנקען, וועלכע מיר פערשווענדען אויף די שעהנע זאַכען פון דער וועלט, אַלעס וואָס מיר טהוען פאַר אונזערע קאַפּריזען, אַלע שטונדען וועלכע מיר אָפּפערען פאַר אונזער צושטרייאונג, די גאַנצע קראַפט און מאַכט, וועלכע די ליעבע נעהמט ביי אונז אוועק, פערברויכען זיי אויף דעם, צו זוכען געלד, צו דענקען פון געלד, צו מאַכען געלד.

דער אמת־אינטעליגענטער מענש לעבט פריהער פאַר אַלץ פאַר די גרויסע אידעאַלען, די קונסט, די ליעבע, די וויסענשאַפט, רייזען, ביכער, און ווען ער האָט אויך אַ פערלאַנג נאָך געלד, איז עס נור ווייל דאָס געלד קען פערשאַפען פרייד פאַר דעם גייסט און גליק פאַר דאָס הארץ. אָבער די יעניגע, וועלכע האבען גאָרנישט אין קאָפּ און גאָרנישט אין הארצען אויסער שאכער־מאַכער געשעפט, זיי האָבען מיט די גרויסע מענער נור אַ געוויסע עהנליכקייט, ווי, למשל, דער בילדער־הענדלער מיט דעם מאהלער, ווי דער פאַרלעגער מיט דעם שריפטשטעלער, ווי דער טהעאטער־דירעקטאָר מיט דעם דראַמאַטורג.

ער איז פּלוצים אנשווייגען געוואָרען. ער האָט געפיהלט, אַז ער האָט זיך הינגעריסען און ער האָט צוגעלייגט מיט אַ רוהיגער שטימע:

— איך מיין דאָ ניט אנדערמאַט'ן, ער איז אַ רייצענדער מענש, איך האָב איהם זעהר ליעב, דען ער שטעהט הונדערט מייל איבער די אנדערע געשעפטס־לייט.

כריסטיאַנע האָט איהר האַנד צוריקגעצויגען. פּאָול האָט ווידער אויפגעהערט צו רעדען. גאָנטראַן האָט זיך צולאַכט און געזאָגט אויף זיין בייזען שטייגער, אויף וועלכער ער איז געוואָהנט געווען אַלעס ארויסצוזאָגען, ווען ער איז געווען גוט אויפגעלייגט:

— אויף יעדען פאַל, מיין ליעבער פריינד, האָבען די דאָזיגע לייטע אַ גרויסע מעלה: זיי הייראַטען מיט אונזערע שוועסטער און האָבען רייכע טעכטער, מיט וועלכע מיר קענען דאַן הייראַטען!

דאָ האָט איהם אָבער אנדערמאָט אויפמערקזאם געמאכט אויף דער ריזיקע, וועלכע עס שטעהט איהם פאָר, און דאָס האָט דעם אַלטען אָנגעשראָקען. עס איז דאן געבליבען, אַז דער אַל־טער אריאל גיט איבער דער געזעלשאפט זיין לאנד ארום דעם טייך, עס הייסט, אַלע גרונד־שטיק, וואו עס איז מעגליך צו גע־פינען מינעראל וואסער, דאן דעם שפּיץ פון׳ם בארג, אום דאָרט אויפצובויען אַ קאַסינאָ און אַ האָטעל, און אַ פּאָר וויינבערג, וועלכע וועלען צוטהיילט ווערען אין געוויסע טהיילען און וועלען פאַרגע־שלאָגען ווערען צו די בעוואוסטע דאקטוירים פון פּאריז. דער־פאר קריגט דער פויער צוויי הונדערט און פופציג טויזענד פראנק, אונגעפעהר פיער מאָל אזוי פיעל, ווי עס איז איצט ווערטה, און אַ פיערטעל פון די איינגאהמען פון דער געזעלשאפט.

און אזוי ווי עס בלייבט ביי איהם נאָך צעהן מאָל אזוי פיעל לאַנד, ווי ער גיט איבער דער געזעלשאפט, מעג ער זיין זיכער, אַז אויב דאָס באדע־פלאץ וועט אָבגליקען, וועט ער מאכען אַן אונגעהויער גרויסען פערמעגען, ווען ער וועט זיין אייגענטהום גע־שיקט פערקויפען. איבעריגענס, זאָגט ער, אַז דאָס איבעריגע לאנד גיט ער זיינע טעכטער אלס נדן.

אזוי שנעל, ווי זיי זיינען איינגעגאנגען אויף די דאָזיגע בע־דינגונגען, האָט וויליאם געמוזט שלעפּען אריאל׳ן און זיין זוהן צו אַ נאָטאריוס, אום אויסצומאכען די נויטיגע פּאפּיערען. דער האנדעל ווערט אוים האנדעל נור דאן, ווען מען וועט דאָס נוי־טיגע וואסער דאָרט גיט געפינען. אַ גאַנצען נאָכמיטאָג האָט גע־נומען, ביז זיי זיינען דורכגעקומען און האָבען אויסגעמאַכט די אַלע נויטיגע קלייניגקייטען. איצט איז אלעס געווען געענדיגט. דער באנקיר האָט געהאט דאָס באדע־פּלאץ און ער האָט געזאָגט מיט אַ טאָן, אין וועלכען עס האָט זיך געהערט אַ געוויסער בע־דוירען:

— איך מוז זיך, אַלזאָ, בעגועגנען בלויז מיט דער באד און

זון איז אונטערגעגאַנגען הינטער די גרינע בערג, דער טאָג איז אוועק, ווײַלי איז נאָך אַלץ ניט געווען.

פּלוצים האָט מען איהם דערזעהן פון ווײַטען; ער איז גע־גאַנגען שנעל מיט דעם הוט אין דער האַנד און זיך געווישט דעם שטערן. דער שניפּס האָט זיך בײַ איהם פערדרעהט אָן אַ זײַט, די וועסט איז געווען אָפען, ווי ער וואָלט געקומען פון אַ רײַזע, אָדער וואָלט געהאַט דורכגעמאַכט אַ מורא׳דיגען, לאַנגען קאַמפּף.

אַזוי שנעל, ווי ער האָט דערזעהן זײַן שווער, האָט ער אויסגע־רופען:

— זיעג! אַלעס איז פאַרטיג! אָבער אַ טאָג האָב איך גע־האַט! צום טײַפעל, עס איז ניט לײַכט געווען אײַנצובײַסען דעם אַלטען פוקס!

און גלײַך האָט ער דערצעהלט אַלעס, וואָס ער האָט אויס־געפיהרט און וויפיעל מיה עס האָט איהם געקאָסט. דער אַלטער אַריאַל האָט אין אָנהויב זיך גאָרניט געלאָזט רעדן און אַנדערמאָט האָט געמוזט מאַכען אָן אָנשטעל, אַז ער געהט אוועק. דאַן ערשט האָט מען איהם צוריקגערופען. דער פּויער האָט געזאָגט, אַז ער קען זײַן אײַגענטהום ניט פערקויפען, ער וויל אָבער אַרײַנגעהן מיט זײַ אין אַ קאָמפּאַניע און אין פאַל, אַז דאָס געשעפט וועט זיך אויס־לאָזען מיט גאָרנישט, נעהמט ער צוריק די ערד. אויב אָבער עס וועט זײַן אַן ערפאָלג, וויל ער אַ העלפט פון די פּראָפּיטען.

דער באַנקיר האָט איהם בעוויזען מיט צאָהלען און ציפערען, אַז זײַן גאַנצע ערד איז איצט ניט ווערטה מעהר, ווי אַכציג טויזענד פראַנק, בעת די קאָמפּאַניע מוז גלײַך אַרײַנלעגען אַ מיליאָן פראַנק.

אָבער דער פּויער האָט געענטפערט, אַז דערפון, וואָס מען מאַכט אַ באָדע־פּלאַץ אויף זײַן ערד, וויל ער פּראָפּיטירען און דער־פאַר רעכענט ער פאַר די ערד ניט דאָס, וואָס איז איצט ווערטה, נור וואָס עס וועט שפּעטער ווערטה זײַן

טהאָן און אויך נעהמען אַ צעהן אקציעס, אום צו זיין איינער פון דער פערוואלטונגס־ראטה?

פאול האָט זיך פערבויגט און געענטפערט:

— ווען איהר וועט ערלויבען, וועל איך אייער ליעבענס־וויר־דיגען פאָרשלאג ניט אָננעהמען, אָבער איך גלויב זעהר אין אייער אונטערנעהמונג און בין צופריעדען אריינצולעגען אין איהר הונ־דערט טויזענד פראנק.

וויליאם האָט זיך זעהר דערפרעהט און איהם די האנד גע־דריקט. אין דער דאָזיגער מינוט איז ער בערייט געווען יעדען איי־נעם צו קושען, וואָס האָט אין זיין אונטערנעהמונג געגלויבט און געלד אין איהר געוואָלט אריינלעגען.

כריסטיאנע איז אָבער רויט געוואָרען פאר אויפרעגונג; איהר האָט זיך אויסגעוויזען, אזוי ווי מען וואָלט זי נור־וואָס פערקויפט און געקויפט. וואָלט דען פאול, ווען ער וואָלט זי ניט ליעב גע־האט, אָנגעבאָטען איהר מאן הונדערט טויזענד פראנק? ניין, געוויס ניט! ווענינגסטענס האָט ער זיך געדארפט היטען דאס צו טהאָן, ווען זי איז דערביי געווען.

מען האָט געקלונגען צום עסען. זיי זיינען אוועק אין האָטעל און אין אַ ווייסע ארום, ווען זיי זיינען ביים טיש געזעסען, האָט די מוטער פייל צו אנדערמאט'ן זיך געווענדעט:

— איהר ווילט, אלזאָ, אַז אנדער קוראָרט גרינדען?

די נייעס וועגען דעם האָט שוין אין דער גאנצער געגענד זיך דורכגעטראָגען און אלע האָבען פון דעם געהערט.

אַנדערמאט האָט געענטפערט:

— יאָ, ווייל די בעדער, וואָס זיינען דאָ, טויגען ניט.

און ער האָט זיך געווענדעט צו אבריי־פּאוסטער:

— איהר וועט מיך ענטשולדיגען, וואָס איך וועל מיט אייך רעדען ביים טיש פון דעם, אָבער איך מוז היינט אבענד אוועק־פאָהרען און שפּעטער וועל איך קיין צייט ניט האָבען פון דעם צו

קען ניט מאכען קיין גרעסערע ספעקולאציעס; אה, דער אלטער האט זיין שכל ניט אויסגעקריינקט!

דאן האט ער צוגעלעגט:

— אָבער איך וויל די פריהערדיגע געזעלשאפט אויסקויפען. דערמיט קען איך ספעקולירען. יעדענפאלס מוז איך היינט פאהרען נאך פאריז.

דער מארקיז האט איהם פערוואונדערט אנגעקוקט און אויס־געשריען:

— וואס, היינט אבענד?

— יא, געוויס, ליעבער פאפא, אום אויסצואורבייטען די אלע פאפיערען. דערוויילע וועט אברי־פאוסטער אנהויבען צו גראבען. איך טאר קיין שטונדע ניט פערלירען. אגב וויל איך דיר זאגען, אז דו וועסט זיין איינער פון פערוואלטונגס־ראטה, אום איך זאל דארט א שטארקע מאיאריטעט האבען. דו וועסט האבען צעהן אקציעס און דו, גאנטראן, אויך צעהן.

גאנטראן האט אנגעהויבען צו לאכען:

— איך דאנק דיר זעהר, מיין ליעבער, איך פערקויף זיי דיר ווידער. ביזטו מיר, אלזא, שולדיג פינף טויזענד פראנק.

אבער אנדארמאט האט ניט געוואלט ליידען קיין שפאס ביי אזוינע ערנסטע געשעפטען און ער האט בעמערקט מיט אן ערנסטער מינע:

— ווען דו וועסט זיך צו דעם ניט ערנסט פערהאלטען, וועל איך אן אנדערען נעהמען אויף דיין פלאץ.

דא האט גאנטראן אויפגעהערט צו לאכען:

— ניין, ניין, וויליאם, ניין, ניין, דו ווייסט דאך, אז איך טהו אלעס, וואס דו ווילסט.

דער באנקיר האט זיך געווענדעט צו פאול'ן:

— מיין ליעבער הערר ברעטיני, ווילט איהר מיר א געפעליגס

גאַנטראַן האָט זיך צולאַכט:

— און וואָס שווייגט עפּעס דער אַלטער באַנעפּיל?

נאָכ'ן עסען האָט מען געמעלדעט אַנדערמאַט'ן, אַז זיין וואַגען וואַרט אויף איהם, און ער איז אַוועק צו זיך אין צימער, אום זיין רייזע־טאַש צו נעהמען. ווען ער איז אַרונטערגעקומען, האָט ער געטראָפען פאַר זיין טהיר שטעהן אַ העלפט פון די אָרטיגע איינוואָהנער. פּעטרוס מאַרטעל האָט איהם פאַמיליאַר די האַנד געדריקט און איהם איינגערוימט אויפ'ן אויער:

— איך האָב פאַר אייך אַ גוטען פּלאַן, אַ גרויסאַרטיגען פּלאַן פיר אייער אונטערנעהמונג.

דאָ איז פּלוצים ערשיענען דאָקטאָר באַנעפּיל, מיט אַ'ן אימפּעט, ווי געוועהנליך, צוגעגאַנגען נאָהענט צו אַנדערמאַט'ן. געצויגען פאַר איהם די הוט מיט טיעפען רעספּעקט, אַזוי ווי ער האָט עס געטהאָן פיר דעם מאַרקיז, און געזאָגט:

— איך ווינש אייך אַ גליקליכע רייזע, העדר באַראָן!

— אַך, ווי ריהרענד! — האָט גאַנטראַן אויסגעשריען.

אַנדערמאַט האָט טריאומפירט. ער האָט געשטראַהלט פאַר גליק און עהרגייץ, געדריקט אַלעמען די הענד, געדאַנקט און אויסגעשריען:

— אַדיע, אויף־ווידער־זעהן.

און ער איז אַזוי צודרומשקעט געווען פון דעם אַלעס, דאָס ער האָט אפילו פערגעסען אַ קוש צו טהאָן זיין ווייב ביי זעגענען זיך. זי אי צופריעדען געווען פון דעם, און ווען זי האָט דערזעהן, ווי דער וואַגען איז דאָרט פערשוואונדען אויפ'ן דונקעלענדען שליאַך, האָט זי זיך דערפיהלט אַזוי גליקליך, ווי זי וואָלט פאַר קיין זאַך ניט געדאַרפט מעהר מורא האָבען איהר גאַנצען לעבען לאַנג.

זי האָט דעם גאַנצען אָבענד פערבראַכט פאַר דעם האָטעל מיט איהר פאָטער און פאול ברעטיני. גאַנטראַן איז אין קאַסינאָ אַוועק, ווי ער האָט עס געטהאָן יעדען טאָג. זי האָט ניט געוואָלט ניט

רעדען. איהר וועט אזוי גוט זיין און אוועקשטעלען מענשען צו גראבען, אום מיר זאלען האבען גענוג וואסער.

דער אינזשעניר האט זיך געפיהלט זעהר געשמייכעלט, וואס אנדערמאט האט איהם אנפערטרויט די דאזיגע ארבייט און ער האט אנגענומען דאס צו טהאן. אין עטליכע מינוט איז אלסדינג ארומ־גערעדט און אפגעמאכט געווען, אט ווי אין אלע געשעפטען, וואס אנדערמאט האט אונטערגענומען.

דערנאך האט מען גענומען ריידען וועגען דעם געלעהמטען. מען האט איהם נאכמיטאג געזעהן אין'ם פארק געהן מיט א שטאק, וועהרענד ערשט נעכטען האט ער ניט געקענט א טראט צו טהאן אהן זיינע קוליעס.

דער באנקיר האט געזאגט:

— זיין היילונג איז א'ן אמת'ער וואונדער. אין גיכען וועט ער אין גאנצען געזונד ווערען.

דא האבען אלע גענומען רעדען וועגען דעם אלטען קלאוויס, פאול בעגייסטערטער פון אלעמען, אום צו שמייכלען דעם מאן פון זיין געליעבטער, און אלע האבען גענומען קוקען אויף אנדערמאט'ן, און אלע האבען איהם גראטולירט; די קעלנער האבען אנגעפאנ־גען איהם צוערשט סערווירען מיט א בעזונדערער מינע פון דרך ארץ, וואס מען האט ביי זיי ניט בעמערקט, ווען זיי האבען סערווירט די אנדערע ביי'ם טיש.

איינער האט איהם אויף א טעלער א קארטע געבראכט. ער האט זי גענומען און איבערגעלעזען:

„דאקטאר לאטאן פון פאריז וועט זיך פרעהן, ווען הערר אנ־דערמאט וועט איהם די געלעגענהייט געבען צו ריידען מיט איהם א ווייל, איידער ער פאהרט אפ נאך פאריז".

— זאגט איהם, אז איך האב קיין צייט ניט, אבער איך וועל אין א אכט־צעהן טעג זיין צוריק.

אין דעם זעלבען אויגענבליק האט מען כריסטיאנע'ן געבראכט א בוקעט בלומען פון דאקטאר האנארא.

איז צו טראַכטען פון עמיצען מיט טרערען אין די אויגען, צו קענען וויינען פאַר ליעבע, צו האָבען דאָס בעדערפניש אויסצושטרעקען די ארמס צו דעם שוועבענדען בילד פון דעם געליעבטען, רופען איהם אין די טרוימען און קושען איהם אין די טרוימען.

און זי האָט אויסגעשטרעקט די ביידע ווייסע ארמס פון די ארבעל פון'ם מאַנטעל צו די שטערען ארויף. פּלוצים האָט זי א געשריי געטהאָן, א גרויסער שוואַרצער שאָטען איז איבער'ן באַלקאָן געקראָכען און דורך דאָס אָפענע פענסטער צו איהר אין דאָס צימער אריין.

זי איז אויפגעשפּרונגען א צושראָקענע — דאָס איז געווען ער. און זי האָט זיך א ווארף געטהאָן צו איהם אויף די ברוסט און ניט א טראַכט געטהאָן אפילו, אז מען קען זיי דערזעהן.

VIII.

אנדערמאַט האָט זיך פערזאַמט אין פּאריז. אַברי־פּאָוסטער האָט דערוויילע געגראָבען און געפונען נאָך פיער קוואַלען, וועלכע האָבען געקענט ליפערען דער נייער קאָמפּאַניע וואַסער צוויי מאָל אזוי פיעל, פיעל זיי האָבען געדאַרפט.

די גאַנצע געגענד האָט איצט מיט דעם געקאָכט. מען איז געווען בעגייסטערט און מען האָט גאָר פון קיין אנדער זאַך ניט גערעדט און ניט געטראַכט ווי נור פון די דאָזיגע נייע פיער קוואַ־לען, וואָס מען האָט ענטדעקט, און פון דער גרויסער צוקונפט פון דעם נייעם קור־אָרט.

דער מאַרקיז און גאָנטראַן זיינען איצט אַליין געשטאַנען דעם גאַנצען טאָג ביי די אַרבייטער, וואָס האָבען געגראָבען, און האָבען מיט גרויסען אינטערעס זיך צוגעהערט צו די ערקלערונגען פון דעם אינזשעניר איבער די געאָלאָגיע פון אווערן.

שפּאַצירען געהן און ניט ריידען און איז געבליבען זיצען אויף איין אָרט, די הענד איבער די קניע פערלעגט, און האָט געקוקט אין די דונקעלע ווייטקייט. זי האָט זיך געפיהלט מיעד, אביסעלע אונ־רוהיג, אָבער גליקליך. זי האָט ניט געטראַכט, זי האָט אפילו ניט פאַנטאַזירט און צייטענווייז, ווען אונבעשטימטע געוויסענס־ביסע האָבען זיך אין איהר הארצען פער'גנב'עט, האָט זי זיי בעקעמפּפט, געטריבען פון זיך שרייענדיג מיט'ן האַרצען:

— איך ליעב איהם! איך ליעב איהם! איך ליעב איהם!

זי איז פאַר־פריה אַוועק צו זיך אין צימער, אום אַליין צו זיין און צו טרוימען. זי איז געזעסען אין אַ פאַטעל אין איהר ברייטען מאַנטעל איינגעוויקעלט און האָט געקוקט אויף די שטערן דורך די אָפענע פענסטער און פאַר איהרע אויגען האָט זיך געטראַגען דאָס בילד פון יענעם, וואָס האָט איהר נשמה אין קייטען געשמיעדט. דער דאַזיגער מאַן האָט זי געפאַנגען, דאָס האָט זי געפיהלט, גע־פאַנגען זי אויף אייביג.

זי איז ניט געווען איצט אַליין, ביינאַנד זיינען זיי איצט גע־ווען, זייער ביידענס הערצער זיינען איין האַרץ געווען, זייער ביי־דענס נשמה איז איין נשמה געווען. וואו ער איז איצט האָט זי ניט געוואוסט, אָבער איין זאך האָט זי געוואוסט, און אין דעם איז זי זיכער געווען, אז וואו ער איז געווען, האָט ער געטרוימט פון איהר, ווי זי פון איהם.

ביי יעדען קלאַפּ פון איהר האַרצען האָט זיך איהר אויסגעגע־בען, ווי זי וואָלט דאָס קלאַפּען פון זיין האַרצען אויך געהערט. וואָס האָט זיך אויף איהרס אָנגערופען. זי האָט געפיהלט אַרום זיך אַ וואונש בלאַנדזשען, וואָס האָט זיך ווי דורך די אָפענע פענסטער צו איהר אַריינגעריסען, אַ גליהענדיגען וואונש, וואָס איז פון איהם געקומען און האָט צו איהר געבעטען אין דער שטילקייט פון דער נאַכט.

ווי זיס און ווי שען איז צו זיין געליעבט, וואָס פיר אַ גליק עס

וואָס איז געשטאַנען אונטער'ן באַרג איבער'ן טהאָל. דער וועג אַהין איז געגאַנגען באַרג אַרויף און איז געווען זעהר אַ שווערער און ביז זיי זיינען צום ווענדעל צוגעקומען, איז כריסטיאַנע גע־בליבען אָהן אָטהעם. אַזוי ווי זיי האָבען וועניג צייט געהאַט, האָבען זיי געמוזט זיך איילען און אום זי זאָל זיך ניט צופיעל אָנשטרענגען, האָט ער איהר געהאָלפען קריכען אויפ'ן באַרג. זי האָט זיך אָנ־געשפאַרט מיט אַ האַנד אָן זיין אַקסעל און זיך געלאָזט פיהרען, און יעדע ווײַלע איז זי איהם אויפ'ן האַלז געפאַלען און האָט איהרע ליפּען צוגעדריקט צו זיינע.

וואָס שנעלער זיי זיינען צוגעקומען צום ווענדעל, אַלץ שנע־לער זיינען זיי געגאַנגען און ווען זיי זיינען גאַנץ נאָהענט צוגעקו־מען, האָט דער וואַלד־דופט אַ ווייהע געטהאָן זיי אַנטקעגען, ווי אַ פרישער בריז פון'ם ים. זיי האָבען זיך געזעצט אונטער די דונקעלע בוימער אויפ'ן גראָז, ער צו איהרע פיס. דער ווינד, וואָס האָט געבלאָזען, האָט דערטראָגען צו זיי יענעם זיסען רוישען, וואָס קלינגט ווי אַ גלאָק, און די פלאַכע ברייטקייט פון דער לימאָן, וואָס האָט זיך דאָרט ווייט פערלאָרען אין דעם נעבעל, האָט אויף זיי דעם איינדרוק געמאַכט פון'ם ים.

יאָ, דאָרט אונטען איז געווען דער ים, זיי האָבען אין דעם גאָר ניט געקענט צווייפלען, וואָרים דער ים־ווינד האָט זיי אין פנים געבלאָזען. ער האָט געשטיפּט מיט איהר ווי אַ קינד:

— גיב מיר דיינע פינגערס, איך וויל זיי עסען, זיי זיינען מיינע באָנבאָנס!

ער האָט זיי גענומען איינעם נאָכ'ן אַנדערען אין דעם מויל אַריין און האָט זיי געזויגען.

— אַך זיינען זיי געשמאַק, בעזונדערס דער קליינינקער, איך האָב נאָך קיינמאָל ניט גענעסען עפּעס, וואָס זאָל זיין אַזוי געשמאַק ווי דער קליינער פינגער.

דערנאָך האָט ער זיך אויף די קניע געשטעלט, אָנגעשפאַרט

און פּאול און כריסטיאַנע האָבן זיך אין דער שטיל ליעב גע־האַט, און אַזוי ווי אַלע זיינען פערנומען געווען מיט דער גריגדרונג פון דעם נייעם קור־אָרט, האָט די געליעבטע קיינער ניט בעמערקט און קיינער האָט זיך צו זיי ניט צוגעקוקט.

כריסטיאַנע איז געווען ווי איינער, וואָס שיכור'ט זיך איין צום ערשטען מאָל. דאָס ערשטע גלאָז, דער ערשטער קוש האָט איהר דעם קאָפּ פערדרעהט; זי האָט שנעל דאָס צווייטע גלאָז געטרונ־קען, און דאַן ערשט האָט זי דעם ריכטיגען טעם דערפיהלט און געטרונקען נאָך און נאָך...

זייט יענעם אבענד, ווען פּאול איז צו איהר אין דאָס צימער געקומען, האָט די גאַנצע וועלט פיר איהר אויפגעהערט צו עקזיס־טירען. צייט, זאַכען, מענשען האָבען זי מעהר ניט אינטערעסירט, נור ער, ער אַליין. אויף דער גאַנצער ערד, אויף דער גאַנצער וועלט האָט מעהר קיינער עקזיסטירט ווי נור דער מאַן, וואָס זי האָט ליעב געהאַט. איהרע אויגען האָבען נור איהם געזעהן און איהר מוח האָט נור פון איהם געטראַכט.

זי האָט זיך געליעבט, בעוועגט, געגעסען, זיך געפּוצט, האָט זיך דאכט זיך צוגעהערט און געענטפערט אויף פראַגען, אָבער זי האָט גאָר נישט פערשטאַנען און ניט געוואוסט, וואָס זי טהוט. זי וואָלט איצט קיין אונגליק ניט געפיהלט, קיין וועהטאָג און קיין שמערץ, וואָרים איין געפיהל האָט זי איצט אין גאַנצען בעהערשט — די ליעבע.

די ליעבע האָט זי ווי אין גאַנצען פּאַראַליזירט. און ער האָט זי ליעב געהאַט מיט יענער בעגייסטערונג, וואָס איז אין זיין נאַטור געלעגען, און ער האָט אויפגעוועקט די צערטליכקייט פון דער יונ־גער פרוי ביז משוגעת. אָפט, ווען ער האָט געוואוסט, אַז דער מאַרקיז און גאַנטראַן זיינען צו אַ זיצונג אַוועק, האָט ער געזאָגט:

— מיר וועלען היינט געהן אונזער גן עדן אָנקוקען.

דיזער „גן עדן“ האָט ער אָנגערופען אַ קליין טאַנען־וועלדעל

— כריסטיאַנע, קום, מיר ווילן פליהען!

די ליעבע, זייער צופּלאַמטע ליעבע האַט אין זיי די בערערפ־ניש ערוועקט צו פליהען. אַלסדינג ארום האַט אין זיי דעם דאַ־זיגען וואונש ערוועקט, די ווייכע לופט און דער ווייטער בלויער האָריזאָנט. זיי וואָלטען זיך אזוי ביי די הענד אַנגענומען און צו דעם פערוואָלקענטען הימעל אוועקגעפלויגען. וואוהין? זיי האָבען עס ניט געוואוסט. אָבער דער דאָזיגער טרוים איז געווען אזוי שעהן.

ווען ער איז מיעד געוואָרען זי צו טראָגען, האָט ער זי דאַן אויף א פעלז אַרונטערגעלאָזט און זיך אויף די קניע פאַר איהר גע־שטעלט, האָט זי געקושט און גערעדט צו איהר די צערטליכסטע ווערטער פון ליעבע און בעוואונדערונג.

די לאַנדשאַפט ארום זיי, דער וואַרעמער ווינד, דער וואַלד, דער גערוך פון פרישער ערד, דאָס אַלעס האָט זייער ליעבע צופלאַמט אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער.

איין מאָל פאַרנאַכט, ווען זיי האָבען זיך צוריקגעקעהרט אהיים האָט דער מאַרקיז זיך פּלוצים צו זיי אַנגערופען: —

— אין פיער טעג ארום קומט אנדערמאַטט, ער האָט שוין אַלע זיינע געשעפטען בעזאָרגט און דאַן פאָהרען מיר גלייך אַלע אהיים, מיר זיינען דאָ שוין צו לאַנג. עס איז ניט געזונד צו פאַר־בלייבען לאַנג אין די בערג.

זיי זיינען געבליבען ערשטוינט, אזוי ווי מען וואָלט זיי אַנגע־זאָגט, אַז די וועלט געהט אונטער און די גאַנצע צייט ביים טיש האָבען זיי קיין וואָרט ניט אויסגערעדט, אזוי צוטראָגען זיינען זיי געווען פון דעם, וואָס זיי ווילען זיך מוזען צושיידען און ניט קענען זיך זעהן אזוי ליכט און פריי, ווי דאָ. דאָס האָט זיך זיי אויסגע־וויזען אזוי אנמעגליך, אזוי אונגלויבליך, דאָס זיי האָבען עס גאַר־נישט געקענט פאַרשטעהן.

אין עטליכע טעג ארום איז טאַקע אנדערמאַטט אַנגעקומען. כריסטיאַנע, וועלכע האָט ניט געשלאָפען, ווייל א מאָדנער געפיהל

זיין עלענבויגען אויף כריסטיאַנע'ס קניע און אַרויסגעפּליסטערט:

כריסטיאַנע, קוק מיר אין די אויגען! איך וויל דיין האַרץ זעהן.

און זיי האָבען זיך אַריינגעקוקט איינער דעם אַנדער'ן אין די אויגען און עס האָט זיך אויסגעגעבען, אַז זייערע ביידענס בליקען איז איין שטאַרער בליק. ער האָט געזאָגט:

— מען ליעבט נור אויף א'ן אמת, ווען מען פערלירט זיך אַזוי איינער אין דעם אַנדער'ן.

און בעת זיי האָבען זיך אַזוי אָנגעקוקט, האָבען זיי געזוכט צו לעזען איינער אין דעם אַנדערען'ס אויגען.

ער האָט לאַנגזאַם געפּליסטערט:

— איך זעהר דיך, איך זעה דיין האַרץ.

— איך אויך, פּאַול, איך זעה אויך דיין האַרץ.

און אין דער אמת'ן האָבען זיי געזעהן איינער ביים אַנדער'ן אין דער נשמה און אין'ם האַרצען ביז אין די טיעפסטע טיעפעני־שען אַריין, ווארים אין דער נשמה און אין'ם האַרצען איז ביי זיי מעהר גאָר נישט געווען ווי דער ברענענדער געפיהל פון ליעבע.

ער האָט געזאָגט:

— כריסטיאַנע, דיין אויג איז ווי דער הימעל, אַזוי בלוי און העל און אַזוי זוניג. מיר דאַכט זיך אויס, אַז איך זעה שוואַלבען שוועבען איבער דעם האָריזאָנט, דאָס זיינען מסתמא דיינע געדאַנקען.

און דערנאָך, אַז זיי האָבען זיך אַזוי אַ היבשע צייט אָנגעקוקט, האָבען זיי זיך צוגערוקט איינער צום אַנדער'ן נעהנטער און שטיל זיך געקושט, און דערביי האָבען זיי צווישען יעדען קוש זיך ווידער אָנגעקוקט.

דאַן האָט ער זי אַ כאַפּ געטהאָן אין זיינע אָרמס און מיט איהר געלאָפען צום טהאָל אַרונטער. עס איז געווען אַ שמאָלער טהאָל ביים טייכעל מיט ביימער און לאָנקעס. פּאַול איז געלאָפען מיט איהר איבער'ן גראָז, געדריקט זי אין זיינע מעכטיגע אָרמס און געשריען:

— דאָס זיינען זעהר אַנשטענדיגע מענשען, מענשען פון דער בערזע, קאַפּיטאַליסטען.

ער האָט אַ ווײַלע געשוויגען און דערנאָך צוגעלייגט מיט אַ שמייכעל:

— אַמז די בעזאָרגען דאָס מיינע געשעפטען.

דאַן איז ער אַוועק צום נאָטאַריוס, אום נאָך אַמאָל דורכצו־לעזען די אַקציען, וועלכע ער האָט מיט אַ פּאָאַר טעג צוריק צוגע־שיקט פון פּאַריז. דאָרט האָט ער געטראָפען דאָקטאָר לאַטאַן, מיט וועמען ער האָט זיך אַ פּאָאַר מאָל דורכגעשריעבען פון פּאַריז. זיי האָבען אַ לאַנגע צייט גערעדט שטיל אין אַ ווינקעל פון דער ביוראָ איינער מיט'ן אַנדער'ן, בעת אין דער אייגענער צייט האָבען די פּעדערען פון די שרייבער נאָכאַנאַנד געסקריפּעט.

צוויי אַזייגער האָבען זיי געזאָלט גרינדען די געזעלשאַפט. דאָס צימער פון דעם נאָטאַריוס איז געווען איינגעריכטעט ווי צו אַ קאָנצערט. צוויי ראַנדען שטוהלען האָבען ערוואַרטעט די אַרציאָ־נערען געגענאיבער אַ טיש, ביי וועלכען דער יוסטיצראַט אַלאַן מיט זיין ערשטען שעף האָבען געזאָלט זיצען.

דער יוסטיצראַט האָט לכבוד דער דאָזיגער פּאַסירונג אָנגעטהאָן זיין פּאַראַדנע פּאַרמע. ער איז געווען אַ קורצער מאַן, רונד ווי אַ קלאָץ. פּונקט צוויי אוהר איז אַנדערמאַטט געקומען מיט דעם מאַרקיז, גאָנטראַן און ברעטיני און באַלד נאָך זיי די זיעבען העררן, וועלכע גאָנטראַן האָט אָנגערופען סטאַטיסטען. אַנדערמאַטט האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ גענעראַל.

אין דער אייגענער צייט האָט ערשיענען דער אַלטער אָריאָל מיט זיין זוהן. זיי זיינען געווען אונרוהיג, און געקוקט אַרום זיך מיט פּערדאַכט, ווי געוועהנליך פּויערים, ווען זיי דאַרפען עפּעס אונטערשרייבען. דאָקטאָר לאַטאַן איז געקומען דער לעצטער ער האָט זיך אַנדערמאַטט'ן אין גאַנצען אונטערוואָרפען און דער באַנקיר, ווען ער האָט דערפיהלט, אַז ער וועט קענען מיט איהם

האט זי געמוטשעט, א געפיהל פון מורא פאר איהר מאן, מורא וואס איז געמישט געווען מיט כעס, מיט א מין צולהכעים, איז אויפ־געשטאנען גאנץ פריה און געווארט אויף איהם.

צוויי עקיפאזשען זיינען אנגעקומען, אין דעם ערשטען איז ער געזעסען מיט נאך דריי שען געקליידעטע מענער, אין דעם צווייטען זיינען געזעסען אנדערע פיער מענער, וועלכע זיינען ניט געווען אזוי שען געקליידעט.

דער מארקיז און גאנטראן זיינען געווען ערשטוינט. דער מאר־קיז האט געפרעגט:

— ווער זיינען זיי?

אנדערמאטט האט געענטפערט:

— מיינע אקציאנערען, מיר וועלען נאך היינט די געזעלשאפט גרינדען און גלייך ערוועהלען דעם פערוואלטונגס־ראט.

ער האט א קוש געטהאן זיין פרוי, ניט גערעדט צו איהר און כמעט ניט א קוק געטהאן אויף איהר, אזוי צוטראגען איז ער געווען. דערנאך האט ער זיך א קעהר געטהאן צו די זיעבען הערין, וועלכע זיינען געשטאנען הינטער איהם שטום און מיט גרויס דרך ארץ, און צו זיי געזאגט:

— אלזא, מיינע הערין, איהר געהט איצט עסען אייער פריה־שטיק, שפעטער קענט איהר זיך דורכגעהן אביסעל שפאצירען און א זייגער צוועלף וועלען מיר זיך ווידער צוזאמענקומען.

זיי זיינען אוועק, ווי סאלדאטען פאלגענדיג דעם בעפעהל פון זייער קאמאנדיר, און צו פאארוייז, איינע הינטער די אנדערע זיי־נען זיי אויף די טרעפ ארויף און אין האטעל פערשוואונדען.

גאנטראן, וועלכער האט זיי נאכגעקוקט, האט געפרעגט גאנץ ערנסט:

— וואו האסטו דערטאפט די דאזיגע סטאטיסטען?

דער באנקיר האט א שמייכעל געטהאן:

זאָל טרעפען דעם אויער ווי אַ העלער טראָמפּייטען טאָן און דאָס אויג ווי אַ בליץ.

מיר געפינען זיך, מיינע העררן, אין ענוואַל און דעם נאָמען קענען מיר ניט אומבייטען, בלייבט אונז איצט איין זאַך: מיר מוזען אונזער קוראָרט, אונזערע בעדער אַ נייעם נאָמען געבען. ד'ער־פאַר שלאָג איך אייך פאָר פאָלגענדעס:

אונזער נייער באַדעפּלאַץ וועט זיך געפינען אונטער'ן באַרג, וועלכער געהערט צו הערר אַריאַל, וואָס איז דאַ אַנוועזענד. אונזער קאַסינאָ וועט זיך געפינען אויף דעם שפּיץ פון'ם באַרג, וואָלט איך געזאָגט, אַז עס וואָלט געוועזען גאַנץ נאַטירליך, מען זאָל אונזער קוראָרט אַ נאָמען געבען די בעדער פון מאַנט־אַריאַל, אום אונזער באַדע־פּלאַץ, וועלכער וועט מיט דער צייט ווערען איינער פון די גרעסטע אין דער וועלט, זאָל איינהאַלטען דעם נאָמען פון זיין ער־שטען בעזיצער. זאָל מען געבען צעזאַר'ן, וואָס צעזאַר'ן קומט!

און הערט זיך נור איין, ווי דער דאָזיגער נאָמען קלינגט: מאַנט אַריאַל! מאַנט אַריאַל! מען וועט זאָגען מאַנט אַריאַל, ווי מען זאָגט היינט מאַנט־דאָרע! אַזאַ נאָמען לאָזט זיך ניט פערגעסען, דרינגט אין אויער אריין און בלייבט דאָרט הייגגען. מען הערט עס פאַר זיך, מען זעהט עס פאַר זיך: מאַנט אַריאַל! מאַנט אַריאַל! די בעדער פון מאַנט אַריאַל!

און אַנדערמאַטט האָט אַרויסגערעדט דעם דאָזיגען נאָמען, אַזוי ווי ער וואָלט מיט אַ קויל אויסגעשאָסען און זיך צו זיין עבאָ צוגע־הערט. ער האָט גערעדט ווייטער, נאָכגעמאַכט, ווי אַזוי דער עולם וועט רעדען דערפון:

— איהר פאָהרט נאָך מאַנט אַריאַל?

— יאָ, גנעדיגע פרוי.

— מען זאָגט אַז די בעדער פון מאַנט אַריאַל טהוען אויף וואונדער!

— אַלץ הייסט וואונדער! און וואָס פאַר אַ געגענד דאָרט איז!

אלעס טהאָן, האָט איהם פערשפּראָכען די שטעלע פון דעם שעף־דאָקטאָר פון דעם נייעם קוראָרט.

ווען אלע זיינען שוין פערזאַמעלט געווען, האָט דער נאָטאַריוס דאָס וואָרט גענומען:

— מיינע הערען, פערנעהמט אייערע פּלעצער.

ער האָט געזאָגט נאָך אַ פּאָאָר ווערטער, וועלכע זיינען פאַר־לאָרען געגאַנגען אין דעם טומעל, וואָס עס האָט זיך אין דעם צי־מער אויפגעהויבען, ווען מען האָט די שטוהלען גענומען רוקען. אנדערמאָטס האָט גענומען אַ שטוהל און זיך געזעצט אַזוי, אַז ער זאָל קענען אַלעמען זעהן, דאַן ווען אלע זיינען שוין געזעסען, האָט ער אָנגעהויבען:

— מיינע הערן, איך רעכען, אַז עס איז איבעריג אייך צו ער־קלעהרען דעם צוועק צוליעב וועלכען מיר זיינען דאָ פערזאַמעלט. מיר ווילען צוערשט גרינדען די נייע געזעלשאַפט, פון וועלכער איהר ווילט זיין אַקציאָנערען, איך מוז אייך אבער מיטטיילען איי־ניגע איינצעלהייטען, וועלכע האבען מיר געמאַכט געוויסע שוועַ־ריגקייטען. איידער איך האָב עפּעס געטהאָן, האָב איך געוואָלט זיין זיכער, אַז מיר ווילען קריגען די געזעצליכע ערלויבניש צו גרינדען אַ נייעם קוראָרט. די דאָזיגע ערלויבניש האָב איך יעצט, דער מי־ניסטער האָט עס מיר פערשפּראָכען, אָבער עס איז דאָ אַנאַנדער פּונקט, וואָס איז פאַרבונדען מיט שוועריגקייטען און אויף דעם פּונקט וויל איך אייך אויפמערקזאַם מאַכען. מיינע הערען, אונז וועט אויסקומען זעהר אַ שווערען קאַמפּף צו פיהרען מיט דער פריי־הערדינגער געזעלשאַפט פון ענוואַל.

פון דעם דאָזיגען קאַמפּף מוזען מיר אַרויסקומען זיעגרייך און רייך, אָבער איהר קענט זיין זיכער, אַז דאָס וועט געשעהן. איצט פרעגט זיך, און דאָס איז זעהר וויכטיג, וואָס פאַר אַ נאָמען גיט מען אונזער קוראָרט? מיר מוזען אויסטראַכטען אַזאַ נאָמען, וואָס זאָל זיין אַ גוטע רעקלאַמע פאַר אונזער זאַך, אַ נאָמען וואָס זאָל קלינגען,

— איין אויגענבליק! איין אויגענבליק!

און ער האָט אַרויסגענומען פון קעשענע אַ ביכעל מיט פּער־טיגע פּאַפּירען, וועלכע ער האָט אַכט טאָג נאָכאַנאַנד געוויזען אַלע נאָטאַריוסען און אַלע געשעפטסלייט. דאָס איז געווען אַ קאָפּיע פון די סטאַטוטען, וועלכע ער און זיין זוהן האָבען שוין געוואוסט כמעט אויף אויסענווייניג.

דאַן האָט ער לאַנגזאַם אַנגעטהאָן די ברילען, אויפגעהויבען דעם קאָפּ, אויסגעשפּרייט פאַר זיך די פּאַפּירען און געזאָגט:

— איהר קענט ווייטער לעזען, מאַרינעט!

זיין זוהן האָט צוגערוקט זיין שטוהל און נאָכגעפאָלגט וואָס איז געשטאַנען אין דעם פּאָטער'ס פּאַפּירען. מאַרינעט האָט אָנ־געהויבען פון דאָס ניי. דער אַלטער אַריאַל איז געווען שטאַרק פאַרסמאַיעט פון דעם וואָס ער האָט געמוזט אי הערען, אי אַריינ־קוקען אין די פּאַפּירען, דערצו האָט איהם נאָך געפּייניגט די אַנגסט, דאָס אַ וואָרט אָדער אַ זאַץ זאָל ניט האָבען איבערגעמאַכט געוואָ־רען, אָדער אַז אַנדערמאַטט זאָל ניט געבען דעם יוסטיצראַט עפּעס אַ צייכען. ער האָט ניט דורכגעלאָזען קיין איין שורה, אַז ער זאָל אַ מאָל צעהן ניט אונטערברעכען דעם ביוראָ־שעף און האָט נאָכאַ־נאַנד איבערגעפרעגט:

— וואָס מיינסטו? וואָס זאָגסטו? איך האָב ניט פאַרשטאַ־נען, ניט אַזוי שנעל!

דאַן האָט ער זיך אַ קעהר געטהאָן צו זיין זוהן:

— שטימט עס קולוס?

— קולוס, וועלכער האָט זיך בעסער בעהערשט, האָט גע־ענטפערט:

— עס שטימט, עס שטימט!

מיט דעם שפּיץ פון זיין אויסגעקרימטען פינגער, האָט דער אַלטער פערפאָלגט דאָס פאַרגעלעזענע, בעת זיינע ליפּען האָבען גע־שעפּצעט די ווערטער און אַזוי ווי ער האָט זיין אויפמערקזאַמקייט

און דערביי האָט אנדערמאַט געשמייכעלט און עס איז קענ־טיג געווען, אַז עס פערשאַפט איהם גרויס פאַרגעניגען. ער האָט אומגעביטען דעם טאָן און גענומען נאָכמאַכען, ווי אַ דאַמע רעדט, דאַן ווי אַ הערה, ביז ער האָט זיך געווענדעט צו די איבעריגע אין זיין נאַטירליכען טאָן:

האָט אימעצער וואָס אַנצווענדען געגען דעם?

אַלע האָבען געענטפערט:

— ניין! ניין!

דריי פון די סטאַטיסטען האָבען אַפּלאָדירט. דער אַלטער אַריאַל איז געווען זעהר גערירט. ער האָט זיך געפיהלט געשמיי־כעלט און אנדערמאַט האָט איהם אין גאַנצען געוואונען אויף זיין זייט. ער האָט זיך געפיהלט זעהר שטאָלץ, דער פויער, געדרעהט זיין הוט אין די הענד, געמאַכט צופריעדען מיט'ן קאָפּ, וואָס דאָס האָט געהייסען, אַז ער איז מיט דעם איינפערשטאַנדען. אנדער־מאַטט האָט פאַר'גנב'עט געקוקט אויף איהם, און זיך בעמיהט דער־ביי, אַז דער פויער זאָל דאָס ניט בעמערקען. אַריאַל, דער זוהן, איז געזעסען אונבעוועגליך, אָבער ער איז אויך געווען צופריעדען פונקט ווי זיין פאָטער.

דאַן האָט אנדערמאַטט זיך אָבגערופען צום יוסטיציראַט:

— איצט, זייט אַזוי גוט און לעזט איבער די רעגעלען פון דער געזעלשאַפט.

און ער האָט זיך געזעצט. דער יוסטיציראַט האָט זיך געווענדעט צו זיין ביוראָ פאַרשטאַנד:

— זייט אַזוי גוט מאַרינעט!

מאַרינעט, אַ'ן אַרימער טייפעל, האָט מיט דעם טאָן פון אַ פּרעדיגער און אַ דעקלאַמאַטאָר גענומען לעזען די איינצעלנע פונקטען פון דער אַקציען געזעלשאַפט, וועלכע רופט זיך די בעדער פון מאָנט אַריאַל אין ענוואַל, מיט אַ קאַפּיטאַל פון צוויי מיליאָן.

דער אַלטער אַריאַל האָט איהם אונטערבראָכען:

טאר לאמאן, אבראהאם ליוויי און סימאן זידלער, געבעטען די אי־בעריגע אקציאנערן ווי אויך דעם יוסטיצראט און דעם ביורא שעף, זיי זאלען זיך צוריקציהען, אום זיך ווייטער צו בעראטען און אויס־ארבייטען די אלע נויטיגע זאכען. אנדערמאטט איז ווידער אויפ־געשטאנען:

— מיינע הערען, איצט קומען מיר צו צו דער נויטיגער פרא־גע ווי אזוי צו מאכען א'ן ערפאלג פון אונזער אונטערנעהמונג, און א'ן ערפאלג מוזען מיר האבען אונטער אלע אומשטענדען. מיט מינעראל־וואסער געהט ווי מיט אלע אנדערע זאכען, מען מוז וועגען דעם רעדען, א סך רעדען און שטענדיג רעדען, כדי די קראנקע זא־לען עס טרינקען. און מיינע הערן, די גרעסטע מאדערנע פראגע איז די רעקלאמע, זי איז דער גאט פון האנדעל און אינדוסטריע אין אונזער צייט. אהן רעקלאמע טויג קיין געשעפט ניט!

די קונסט פון רעקלאמע איז זעהר א שווערע און פאדערט א סך טאקט. די ערשטע, וואס האבען אנגעווענדעט די דאזיגע גרויסע מאכט, האבען עס געטהאן אויף א גאנץ רויהען שטייגער. זיי הא־בען געוואלט צוציהען צו זיך די אויפמערקזאמקייט דערמיט, וואס זיי האבען געמאכט א גרויסען ליארעם, א הור־הא, א געוואלד.

היינט איז שוין אזא מין ליארם פערדעכטיג. די גרויסע שרייעדיגע אדווערטייזמענטס רופען נור ארויס א שמייכעל, א געשריי אויף דער גאס רופט ארויס מעהר פערדאכט ווי נייגעריג־קייט און דאך מוז מען די עפענטליכע נייגעריגקייט צוציהען און נאכדעם ווי מען האט דעם עולם פעראינטערעסירט, מוז מען איהם איבערצייגען.

די גאנצע קונסט ליגט אלזא אין דעם, צו געפינען דעם ריכ־טיגען מיטעל און דאן קען מען פערקויפען וואס מען וויל. מיר, מיינע הערן, ווילען פארקויפען מינעראל־וואסער. מיר מוזען גע־ווינען די קראנקע דורך די דאקטוירים. די גרעסטע דאקטוירים, מיינע הערן, זיינען מענשען, אזוי ווי מיר און האבען שוואכקייטען אזוי ווי מיר. איך וויל אייך ניט זאגען, אז מען קען זיי אונטערקויפען,

ניט געקענט צוטהיילען, האָט ער ניט געלעזען דאָז, ווען ער האָט זיך צוגעהערט, און ניט געהערט קיין זאַך, ווען ער האָט געלעזען. ער איז געווען אָהן אַ'ן אָטהעם, ווי ער וואָלט אויף אַ הויכען באַרג געקלעטערט, ער האָט געשוויצט ווי ביי אַ זעהר שווערער אַרבייט, און פון צייט צו צייט האָט ער געבעטען מען זאָל אויף אַ וויילע אויפצוהערען לעזען, אום ער זאָל זיך קענען אָבווישען דעם שוויים און אָבכאַפּען דעם אָטהעם.

אנדערמאַטט האָט אונגעדולדיג געקלאַפּט מיט'ן פוס אַז דער ערד. גאָנטראַן, וועלכער האָט געפונען אויף דעם טיש אַ זשורנאַל, האָט איהם רוהיג געלעזען. פּאָול איז געזעסען רייטענדיג אויף אַ שטוהל דעם קאָפּ אַראָבגעלאָזען און געטראַכט, אַז דער ראָזיגער קליינער, רויטער, דיקער יונג, וועלכער איז געזעסען פאַר איהם, וועט מאָרגען אוועקפיהרען מיט זיך די פרוי, וועלכע ער ליעבט מיט'ן גאַנצען האַרצען. ער וועט צונעהמען כריסטיאַנע'ן, זיין כריסטיאַנע, וועלכע געהערט צו איהם, צו איהם אַליין און נור צו איהם און ער האָט זיך געפרעגט, אויב ער זאָל מיט איהר ניט אַנטלויפען היינט ביינאַכט. די איבעריגע זיעבען הערען זיינען געבליבען ערנסט און רוהיג.

דער נאָטאַריוס האָט אויסגעמאַכט אַ פּאַפּיר, אַז דער קאַפּיטאַל איז איינגעצאָלט געוואָרען און קאַסירער אַבראַהאַם ליווי האָט באַשטעטיגט, אַז ער האָט ערהאַלטען דאָס געלד. איצט האָט די געזעלשאַפט, וועלכע איז נאָך דעם אונטערשרייבען פון די פּאַפּירען אַריין אין קראַפט, גענומען אויסוועהלען אַ'ן אויפזיכטסראַט און אַ פּרעזידענט.

אַלע שטימען אַחוץ צוויי האָבען אויסגעוועהלט אנדערמאַטט אַלס פּרעזידענט, די אַנדערע צוויי זיינען געווען פון דעם פּויער און זיין זוהן, וועלכע זיינען געווען פאַר דעם אַלטען אַריאַל.

ברעטיני איז ערוועהלט געוואָרען אַלס רעוויזאָר. דאַן האָט דער אויפזיכטס־ראַט, וועלכער איז בעשטאַנען פון אנדערמאַטט, דעם מאַרקיז, גראַף ראַווענעל, ברעטיני, אַריאַל און זיין זוהן, דאָק־

— הערט אויס, ווי איך וויל אויספיהרען דעם דאָזיגען פּלאַן. מיר האָבען זעקס גרונד־שטיק צו טויזענד קוואַדראַט מעטער יע־דערע, אויף יעדען פון די דאָזיגע זעקס גרונדשטיק וויל די בערנער האָלץ געזעלשאַפט אויפבויען אַ הויז. די דאָזיגע עלעגאַנטע און בעקוועמע הייזער וועלען מיר פריי אוועקגעבען צו די דאָקטוירים, געפעלט זיי דאָרטען צו בלייבען, דאַן וועלען זיי זיך קויפען די הייזער פון דער בערנער האָלץ־געזעלשאַפט, די ערד אָבער שענקען מיר זיי אוועק און זיי וועלען אונז דערפאַר בעצאָהלען מיט זייערע פּאַ־ציענטען.

אויף אַזאַ אופן וועלען מיר האָבען פיעלפאַכע נוצען: מיר וועלען אונזער פּלאַץ בעפּוצען מיט רייצענדע ווילאַס, וועלכע וועלען אונז גאָרנישט קאָסטען און וועלכע וועלען צוציהען צו אונז די גרעסטע דאָקטוירים אין דער וועלט מיט אַלע זייערע פּאַציענטען. און דאַן וועלען מיט דער צייט די גרעסטע דאָקטוירים אַליין ווערען גרונדבעזיצער און דאָס וועט איבערצייגען די וועלט אין דער אויס־געצייכענטער ווירקונג פון אונזער ברונעם.

אַלעס וואָס עס איז נויטיג אום דאָס צו עררייכען, נעהם איך אויף זיך. איך וועל עס ניט עררייכען אַלס ספּעקולאַנט, זאָנדערן אַלס דזשענטעלמאַן!

דער אַלטער אַריאַל האָט איהם אונטערבראָכען: זיין פויערשע קאַרגשאַפט איז אויפגעבראַכט געוואָרען ביים געדאַנק, די שטיקער ערד אַוועקצוגעבען אין גאַנצען אומזיסט. דאָ איז אַנדערמאָטט געוואָרען רעדעוודיג. דער גרויסער גרונדבעזיצער, האָט ער געזאָגט, וואַרפט אריין גאַנצע מאָסען קערנער אין דער פּרוכטבאַרער ערד, אָבער דער קאַרגער פויער, וואָס צעהלט יעדען קערנ׳דעל, נעהמט אימער אַראָב נור אַ העלפט פון דעם, וואָס די ערד וואָלט איהם גע־קענט געבען.

ווען אָבער דער אַלטער אַריאַל האָט זיך שטאַרק איינגעשפּאַרט, האָט דער באַנקיר געהייסען וועגען דעם אָבשטימען און האָט פאַר־

דער נאָמען פון די בעריהמטע אווטאָריטעטען, וועלכע מיר דאַרפען האָבען, שטעהט העכער פון אזא פערדאַכט. אָבער וועלכע מענשען קען מען ניט געווינען, ווען מען געהט נור צו איהם קלוג צו? עס זיינען אויך פאַראַן פרויען, וועלכע מען קען ניט קויפען, אָבער מען קען זיי פאַרפיהרען.

מיינע העררן, איך מאַך אייך דעם פאָלגענדען פאָרשלאַג, אי־בער וועלכען איך האָב זיך גוט דורכגערעדט מיט דאָקטאָר לאַטאַן. צוערשט מוזען מיר די אַלע קראַנקהייטען, וועלכע ווערען דאָ גע־היילט ווערען צוטהיילען אין דריי גרופען, נעמליך:

1. אַלע פאָרמען פון רעוומאַטיזם, געלזוכט און אזוי ווייטער.

2. מאָגען קראַנקהייטען, ניערען און לעבער קראַנקהייטען.

3. אַלע שטערונגען פון בלוט צירקולאַציאָן, דען עס איז גאָר קיין צווייפעל ניט, אַז אונזערע בעדער זיינען אַ וואונדערבאַרער היילמיטעל דערצו.

ווי איהר זעהט אליין, פערשפּרעכט אונז די היילונג פון׳ם אַלטען קלאָזויס גרויסע וואונדער. ווען מיר וועלען שוין האָבען בעשטימט די קראַנקהייטען, פאַר וועלכע דאַס וואַסער איז גוט, ווע־לען מיר דאַן די בעוואוסטעסטע דאָקטוירים, די ספּעציאַליסטען, וועלכע גיבען זיך דערמיט אָב, מאַכען פאָלגענדען פאָרשלאַג:

— מיינע העררן, וועלען מיר צו זיי זאָגען, קומט צו אונז און זעהט אַלעס אַליין מיט אייערע אויגען, קומט מיט אייערע קראַנקע, איהר זייט אונזערע געסט. די געגענד איז אַ פּראַכטפאָלע, איהר דאַרפט זיך אויסרוהען נאָך די אָנשטרענגונגען פון אַ גאַנץ ווינטער. קומט אַלזאָ, איהר העררן פּראָפעסאָרען, קומט ניט צו אונז, נור צו זיך אַליין, דען מיר ערלויבען זיך אייך אָנצובאָטען אַ ווילאַ, וועלכע וועט געהערען אין גאַנצען צו אייך, ווען איהר וועט זיין איינפאַר־שטאַנדען מיט די גאַנץ אויסערגעוועהנליכע בעדינגונגען.

אנדערמאַטט האָט זיך אויף אַ ווייַלע אָבגעשטעלט און דאַן מיט אַ רוהיגערער שטימע ווייטער גענומען רעדען:

אונטער זייער סערוועטקע געבונען צוויי קעסטעלאך, אין וועלכע עס זיינען געלעגן צוויי בראסלעטען, אויסגעזעצט מיט סמאראג־דען און פערל, און אויסער זיך פאר פרייד, האבען זיי פרעהלאך געפלוידערט מיט גאנטראן׳ען, וועלכען מען האט אוועקגעזעצט צווישען זיי. אפילו די עלטסטע האט פרעהלאך געלאכט פון די וויצען פון׳ם יונגען מאן, וועלכער איז געווארען אלץ לעבעדיגער, וואס מעהר ער האט מיט זיי גערעדט.

פאול האט גארנישט געגעסען און גארנישט גערעדט. ער האט געפיהלט ווי זיין לעבען ענדיגט זיך איהם. פלוצים האט ער זיך דערמאנט, אז היינט איז פונקט א מאנאט, זייט ער איז מיט איהר אויסגעפאהרען צו דעם טייך טא־צענאם. ער האט געפיהלט יענעם פארגעפיהל פון שמערץ, וועלכער איז מעהר א פארגעפיהל פון ליי־דען, יענעם קימער, וואס מאכט שווער דאס הארץ, רעגט אויף די נערווען, אזוי דאס מען טהוט זיך א כאפ א צומישטער ביי יעדען קלענסטען גערויש.

ווען זיי האבען זיך אויפגעהייבען, איז ער אריין מיט כרים־טיאנע׳ן אין דעם סאלאן און איהר געזאגט:

— איך מוז אייך היינט אבענד זעהן, ווארים איך וויים ניט, ווען מיר וועלען ווידער קענען אליין פערברענגען. ווייסט איהר אז היינט איז פונקט א מאנאט זייט...

זי האט געענטפערט:

— איך וויים עס!

ער האט גערעדט ווייטער:

— איהר ווייסט וואס, איך וועל אייך ערווארטען נעבען לאראש־פראדיר. אזוי שפעט ביינאכט וועט קיינער ניט בעמערקען, אז איהר זייט ניטא. קומט, מיר וועלען זיך זעגענען, וויל מארגען צושיידען מיר זיך.

זי האט ארויסגעפליסטערט:

— אין א פערטעל שטונדע ארום בין איך דארט.

שלאָסען דעם אַלטען דאָס מויל מיט זעקס שטימען געגען צוויי. איצט האָט ער ארויסגענומען זיין גרויסען בריעף טאַש און פון דאָרט ארויסגענומען די פּלענער פון דעם נייעם באָדע פּלאַץ. דעם האָטעל, דער קאַסינאָ, וועלכע האָבען געדאַרפט גוט געהייסען און גלייך אונטערגעשריבען ווערען. די ארבייט האָט זיך געזאָלט אָנהויבען נאָך נעקסטע וואָך. ביידע אריאַלס האָבען אַלעס געוואָלט זעהן און וועגען אַלעס דיסקוטירען, אָבער אנדערמאַט איז געווען אויפגערעגט און ער האָט צו זיי געזאָגט:

— בעט איך דען ביי אייך געלד? ניין, דאַן לאָזט מיך צו־פריעדען און ווען איהר וועט ניט זיין דערמיט איינפערשטאַנדען, דאַן לאָזען מיר גלייך נאָך אַמאָל אָבשטימען.

אַלע האָבען זיך אונטערגעשריעבען אונטער די פּלענער און די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען.

די לייטע פון דער גאַנצער געגענד האָבען זיך פערזאַמעלט אין דרויסען און געוואַרט צו זעהן, ווי זיי וועלען ארויסקומען, אזוי גרויס איז געווען די אויפרעגונג. מען האָט זיי בעגריסט מיט גרויס רעספּעקט און ווען ביידע פויערים האָבען געוואָלט אַהיים געהן, האָט אנדערמאַטט צו זיי געזאָגט:

— פאַרגעסט ניט, אז מיר עסען אַלע צוזאַמען אין האָטעל, און ברענגט מיט אייערע טעכטער, איך האָב אייך מיטגעבראַכט פון פּאַריז אַ פּאָאַר קליינע פּרעזענטען.

זיעבען אזייגער האָבען זיך אַלע צוזאַמענגעטראָפען אין סאַלאָן פון דעם האָטעל, עס איז געווען אַ גרויסער דינער, צו וועלכען דער באַנקיר האָט איינגעלאַדען די אָנגעזעהנסטע באָדע־געסט און די העכסטע פון דער דאָרטיגער נאַטשאַלסטוואָ.

כריסטיאַנע איז געזעסען אויבען אָן, רעכטס פון איהר איז געזעסען דער פּריעסטער, לינקס דער בירגמייסטער, מען האָט נור גערעדט פון דעם באָדע־פּלאַץ, וואָס מען געהט עפענען און פון דינער צוקונפט פון דער היגער געגענד. אריאַל׳ס ביידע טעכטער האָבען

ביז אַהער האָט ער נאָך קיינמאָל ניט געפּיהלט דעם דאָזיגען ערשטען הויך פון קעלט, וואָס האָט איהם שוידערן געמאכט, ווי אַ פאַרגעפיהל פון עפּעס אַ׳ן אונגליק.

דער שטויביגער, ווייסער שליאַך האָט זיך געצויגען פאַר איהם ווי אַ וואַסער צווישען ברעגעס. דאָ האָט ער פּלוצים בע־מערקט אַ געשטאַלט, וועלכע האָט זיך פון אַ זייטיגען וועג בעוויזען. ער האָט זי גלייך דערקענט. ער איז ניט געלאָפען איהר אַנטקעגען, געבליבען שטעהן און האָט געוואַרט אויף איהר און אין גאַנצען גע־ציטערט פאַר געהיימען גליק. זי איז געגאַנגען לאַנגזאַם, האָט ניט געוואַגט איהם צו רופען, האָט מורא געהאַט, טאָמער וועט זי איהם ניט געפינען, ווייל ער האָט זיך הינטער אַ בוים פערשטעקט, פער־ווירט דורך דעם גוואַלדיגען שווייגען פון ערד און הימעל. און פאַר איהר איז געגאַנגען איהר שוואַרצער, ריעזיגער שאָטען, וועלכער האָט פון איהר עפּעס געטראַגען, איידער זי איז אַליין אַנגעקומען, האָט זיך געדאַכט.

כריסטיאַנע איז שטעהן געבליבען און גלייך איז דער שאָטען אויך געבליבען אונבעוועגליך ליגען אויפ׳ן שליאַך. פּאָול איז שנעל צוגעגאַנגען צו דעם אָרט, וואו דער קאָפּ פון דער געשטאַלט האָט זיך אויפ׳ן וועג אָפּגעצייכענט. דאַן ווי ער וואָלט ניט וועלען קיין צייט פערלירען, האָט ער זיך אויף די קניע אַרונטערגעלאָזט, איינ־געבויגט נידעריג דעם קאָפּ און צוגעלעגט זיינע ליפּען צו דעם הינקעלען שאָטען. און ווי אַ דורשטיגער הונד, וואָס קריכט אויפ׳ן בויך צו אַ קוואַל וואַסער און לעקט עס מיט אַ׳ן אימפּעט, האָט ער דעם שטויב אַרום איהר שאָטען געקושט און געפּויזעט צו איהר אויף די קניע. זי איז געוועזען ערשטוינט, האָט זיך זאָגאַר אַביסעלע דערשראָקען. זי האָט געוואַרט, ביז ער וועט צו איהרע פיס צו־קריכען, דאַן ערשט האָט זי געוואַגט צו ריידען, און דערנאָך ווען ער האָט דעם קאָפּ צו איהר אויפגעהייבען, נאָך אַלץ שטעהענדיג אויף די קניע, און זי מיט ביידע אָרמס אַרומגעכאַפּט, האָט זי איהם געפרעגט:

און ער איז אַוועק, אום ניט צו דאַרפֿען זיין לענגער צווישען דער דאָזיגער מענגע, וואו ער האָט זיך געפֿיהלט אַזוי שווער. ער איז אַוועק איבער אַ שמאָלען וועג דורך די וויינגערטנער און ראָלד. איז ער אַרוים אויפ'ן שאָססעע.

ער איז געוועזן אַליין, האָט זיך געפֿיהלט אַליין, אַליין אויף דער גאַנצער וועלט. ווייט און ברייט פֿאַר איהם האָט זיך געצויגען די לימאַן און די דאָזיגע גראַנדיעזע ווייטקייט, וועלכע דאָס אויג האָט ניט געקענט אַרומנעהמען, האָט נאָך מעהר פֿערשטאַרקט אין איהם דעם געפֿיהל פֿון איינזאַמקייט. ער איז געבליבען שטעהן אויף דעם אייגענעם אָרט, וואו זיי האָבען זיך דאַן געזעצט, וואו ער האָט איהר דאַן באַדליער'ס פּאָעמאַ וועגען ליעבע און שענקייט פֿאָרגעלעזען. וויפֿיעל ער האָט זיין דאַן איבערגעלעבט, וויפֿיעל!

און ער האָט זיך דערמאָנט אָן יעדער איינצעלהייט, וואָס האָט זייט דאַן געטראָפֿען. נאָך קיינמאָל אין זיין לעבען איז ער אַזוי גליקליך געוועזן, נאָך קיינמאָל האָט ער אַזוי משוגע און אין דער איינענער צייט אַזוי ריין און איבערגעגעבען ליעב געהאַט. ער האָט זיך דערמאָנט אָן דעם אָבענד אין טאַצענאַט, היינט מיט פֿיער וואָ־כען צוריק, אָן דעם פֿרישען וואַלד, וואָס איז פֿון דעם מאָטען לבנה־שיין געוועזן בעשטראַהלט, אָן דעם קליינעם, זילבערנעם טייכעל, וואו גרויסע פֿישען זיינען אויפ'ן וואַסער אַרומגעשפּרונגען, און ווי זיי האָבען זיך צוריקגעקעהרט, זי געהענדיג פֿאַראויס דאָ אין'ם שאָטען און דאָ אין'ם העלען לבנה־שיין, וואָס האָט בעשטראַהלט איהרע האָאַר, איהרע שולטערען און איהרע אַרעמס. דאָס זיינען די שענסטע שטונדען פֿון זיין לעבען געוועזן.

ער האָט זיך אומגעדרעהט, אום צו זעהן, אויב זי קומט ניט; ער האָט אָבער נור די לבנה געזעהן, וועלכע איז אויפ'ן האָריזאָנט אויפֿגעגאַנגען. די אייגענע לבנה, וועלכע האָט געלויכטען ביי זיין ערשטער ערקלערונג פֿון ליעבע האָט געשטראַהלט ביי זיין ערשטען געזעגענען זיך. ער האָט אַ שוידער געטהאָן, דער הערבסט קומט. דער הערבסט, נאָך וועלכען דער ווינטער קומט.

איז זי געווען אזוי זיכער, אַז קיינער און גאָרנישט וועט זיי ניט קענען צושיידען. ער האָט געשטאַמעלט:

— ווען דו וואָלסט מיך ווען פאָלגען, כריסטיאַנע, וואָלסטו מיט מיר אַנטלאָפען ערגעץ ווייט, ווייט, ערגעץ אין אַ שעהן לאַנד, פול בלומען, דאָרט וואָלטען מיר געלעבט, דאָרט וואָלטען מיך געווען גליקלאַך. זאָג: ווילסטו מיט מיר אַנטלויפען נאָך היינט ביינאַכט?

אָבער זי האָט אַ ציה געטהאָן די אַקסלען, אַביסעלע נערוועז, אַביסעלע אונצופריעדען, וואָרום ער פערשטעהט איהר ניט. עס איז געווען אַ שטיק משוגעת איצט אַזוי צו טרוימען. מען האָט געדאַרפט האַנדלען אויסגערעכענט, פּראַקטיש, אום זיי זאָלען קענען ווייטער אונגעשטערט ליעבען איינער דעם אַנדער'ן. זי האָט געזאָגט:

— הער נור, מיין ליעבער, מיר מוזען זיך איינפערשטעהן און ניט האַנדלען נאַרעש, ווי קינדער. ביזטו זיכער, אַז דו קענסט זיך פערלאָזען אויף דיינע דיענער, דאָס זיי וועלען ניט ריידען? מיין מאַן אליין וועט עס קיינמאָל ניט איינפאַלען, איך קען וויליאַם'ען.

דער דאָזיגער נאָמען, וואָס זי האָט היינט צוויי מאָל דערמאָנט, האָט פּאול'ן ווילד געמאַכט, און ער האָט אויסגעשריען:

— אָה, דערמאָן מיר ניט היינט זיין נאָמען!

— אָבער פאַרוואָס, איך מוז דאָך דאָס! איך פערזיכער דיר, אַז איך ליעג איהם אפילו ניט אין'ם קאָפּ.

זי האָט פערשטאַנען, וואָס ער פיהלט. אַ דונקעלע אייפער־זוכט, עטוואָס אונבעשטימטעס האָט אין איהם ערוואַכט און פּלוצים האָט ער זיך אויף די קניע פאַר איהר געוואָרפען און אַ כאַפּ געטהאָן איהרע הענד:

— הער מיך אויס, כריסטיאַנע.

ער איז אַנשוויגען געוואָרען, ער האָט ניט געוואָגט צו ריידען פון דעם, וואָס איהם האָט געכּיטשעט, און ער האָט ניט געוואוסט, ווי ער זאָל זיך אויסדריקען.

— וואָס טהוסטו ?

— כריסטיאַנע, איך פערליר דיך !

זי האָט איהם די געדיכטע האָאַר אַ גלעט געטהאָן, צוגעבויגט זיך צו איהם און איהם אַ קוש געטהאָן.

— וואָרום עפּעס ווע‏סטו מיך פערלירען ? — האָט זי גע־פרעגט מיט אַ שמייכעל.

— ווייל מאָרגען צושיידען מיר זיך.

— מיר צושיידען זיך אָבער אויף אַ קורצע צייט.

— דאָס קען מען ניט וויסען. אַזוינע גליקליכע טעג, ווי מיר האָבען דאָ דורכגעלעבט, וועלען מיר שוין ניט האָבען.

— וואָרום ניט ? מיר וועלען נאָך האָבען גליקליכע טעג.

זי האָט איהם אויפגעהייבען און איהם אַוועקגעשלעפּט נאָך זיך אונטער דעם בוים, אונטער וועלכען ער האָט פריהער געוואַרט, איהם אַוועקגעזעצט נעבען זיך, געגלעט איהם ווידער די האָאַר און דערנאָך גערעד'ט ערנסט מיט איהם, ווי אַ פערליעבטע פרוי, וואָס איז אויף אַלסדינג ענטשלאָסען :

— הער נור, מיין ליעבער, אין פּאַריז בין איך דאָך גאַנץ פריי, ווילליאַם קימערט זיך קיינמאָל ניט וועגען מיר, ער לעבט אין גאַנ־צען אין זיינע געשעפטען. אַזוי ווי דו ביזט ניט פערהייראַט וועל איך צו דיר קומען, איך וועל קומען יעדען טאָג, אַמאָל אין דער־פריה און אַמאָל אבענדס. מיר קענען זיך דאָרט טרעפען אַזוי גוט ווי דאָ און נאָך עפּטער, ווייל דאָרט וועלען מיר זיך ניט דאַרפען אַזוי היטען.

אָבער ער האָט געשאָקעלט דעם קאָפּ און אַלץ גע'טענה'ט זיינס :

— כריסטיאַנע, כריסטיאַנע, איך פערליר דיך, איך פיהל אַז איך פערליר דיך.

זי איז געוואָרען אונגעדולדיג. זי האָט ניט געוואָלט הערען אַזוינע קינדערישע ווערטער פון דעם דאָזיגען שטאַרקען מאַן. זי נעגען איהם איז געווען אַזוי צאַרט, אַזוי שוואַך, אַזוי קליין און דאָך

זיי האָבען זיך לאַנג געקושט, אַרומגעכאַפּט איינער דעם אַנדער'ן, ווי זיי וואָלטען זיך וועלען צודריקען. דאַן איז זי אַוועק אַפּריהער. זי איז געלאָפען, כדי וואָס שנעלער צוריק צוקומען און ער האָט פון ווייטען איהר נאָכגעקוקט פול מיט טרויער, אַזוי ווי זיין גליק און אַלע זיינע האָפנונגען וואָלטען אַוועקגעפלויגען צוזאַמען מיט איהר.

— הער נור, כריסטיאַנע, ווי שטעהסטו מיט איהם?

זי האָט ניט פערשטאַנען.

— יאַ... איך מיין... אייערע פערהעלטניסע... גוט?... דו פערשטעהסט?... איך מיין... ער איז דאָך דיין מאַן... קורץ... אה דו ווייסט גאָר ניט, ווי אָפט איך דענק פון דעם, ווי דאָס מוטשעט מיך, ווי דאָס בעאונרוהיגט מיך... דו פערשטעהסט, וואָס איך מיין, זאָג?

זי האָט איהם נאָך אַלץ ניט פערשטאַנען, דאַן אָבער האָט זי פּלוצים פערשטאַנען זיינע הינטער געדאַנקען און מיט דער גרעסטער אָפענקייט און בעליידיגט האָט זי געענטפערט:

— אָבער, מיין ליעבער, ווי אַזוי האָסטו גאָר געקענט טראַכטען פון דעם! איך געהער דיר, דו פערשטעהסט, נור דיר אַליין, ווארים איך ליעב דיך!

ער האָט אַרונטערגעלאָזען דעם קאָפּ אויף די קניע פון דער יונגער פרוי און געזאָגט מיט אַ ווייכער שטימע:

— אָבער, מיין טהייערע כריסטיאַנע, ער איז דאָך פאָרט דיין מאַן, וואָס וועסטו טהאָן? זאָג מיר, האָסטו שוין אַ טראַכט געטהאָן וועגען דעם? וואָס וועסטו זאָגען היינט ביינאַכט, אָדער מאָרגען, דו קענסט דאָך שמענדיג ניט זאָגען: ניין!

זי האָט אויסגעשעפּצעט גאַנץ שטיל:

— איך האָב איהם איינגערעדט, אַז איך בין אין אומשטענדען, און דאָס איז פאַר איהם גענוג... לאָמיר אָבער מעהר וועגען דעם ניט ריידען, מיין טהייערער, דו ווייסט ניט, ווי דאָס עקעלט מיר, ווי דאָס בעליידיגט מיך. האָב צוטרויען צו מיר, דען איך ליעב דיך.

ער האָט זיך ניט בעוועגט, האָט געקושט איהר קלייד און עס איינגעצויגען אין זיך, בעת זי האָט זיין פּנים מיט איהרע הענד געגלעט. אָבער זי האָט געזאָגט:

— מיר מוזען געהן, מען קען נאָך בעמערקען, אַז מיר ביידע פעהלען.

גאַרטען, דורך וועלכען עס איז דורכגעפלאסען דער טייך, וועלכע עס איז געפלאסען פון די פעלזען. דער דאָזיגער טייך, וועלכער האָט געזאָלט אויפטהאָן וואונדער פאר די קראַנקע אין שטאַרק רעקאָמענדירט געוואָרען דורך אַ בראַשורע פון דאָקטאָר לאַטאָן.

אויף דעם פאסאַד איז געשטאַנען:

„אנשטאַלט פון מאַנט־אַריאַל“.

דאָן אויף דעם רעכטען פליגעל אין קלענערע בוכשטאַבען:

„הידראטהעראַפּיע, מאַגען־אויספּאָמפּונגען, פליסענדע בּעדער“.

או! אויף דעם לינקען פליגעל:

„אינסטיטוט פאר הייל־גימנאַסטיק“.

דאָס אַלעס איז געווען געפארבט ווייס, ליכטיג, העל, ניי און האָט פארנומען די אויגען. אַלערליי ארבייטער זיינען נאָך געווען ביי דער ארבייט: מוליאַרעס, סטאָליאַרעס, ערד אַרבייטער, הגם דער באָדע פּלאַץ איז שוין פון אַ מאָנאַט געווען אָפען.

דער ערפאָלג האָט פון'ם ערשטען טאָג אָן איבערטראָפען די ערוואַרטונגען פון די גרינדער.

דריי גרויסע דאָקטורים, דריי אויטאָריטעטען, די פּראָפעסאָרען מאַסרוססעל, קלאָשע און רעמיוזאָט האָבען גענומען דאָס באָדע פּלאַץ אונטער זייערע פליעגלען דערמיט, וואָס זיי האָבען זיך בעזעצט אין די ווילאַס, וועלכע די אדמיניסטראַציאָן האָט זיי פארגעלייגט.

דורך זיי זיינען אָנגעקומען אַ מאַסע קראַנקע. דער גרויסער האָטעל מאָנט־אָריאָל איז געוואָרען פול. הגם די בעדער זיינען שוין געווען אין גאַנג אין די ערשטע טעג פון יוני, דאָך איז די אָפיציעלע עפענונג פון דעם באָדע פּלאַץ בעשטימט געוואָרען אויף דעם ערשטען יולי, כדי צוצוציהען אַ סך מענשען.

דאָס פעסט האָט זיך געזאָלט אָנהויבען אום דריי אזייגער מיט דעם, וואָס די גייסטליכע וועלען געבען זייער ברכה צו די קוואַלען, און אין אָבענד וועט זיין אַ גרויסע פאַרשטעלונג מיט פייער־ווערק און נאָך דעם אַ באַל. אַלע באָדע געסט, ווי אויך די

צווייטער טהייל.

I.

אין א יאָהר ארום האָט מען ענוואַל קוים געקענט דערקענען. אויפ׳ן שפּיץ פון דעם בארג, פּונקט צווישעןביידע אַבהאַנגען האָט זיך אויפגעהויבען אַ שעהנע געביידע, אויף וועמעס פראנט עס איז מיט גאָלדענע בוכשטאבען געשטאַנען: „קאַסינאַ“.

פון אַ וועלדעל, וועלכער האָט זיך געפונען אויף דעם אַבהאַנג און האָט זיך געצויגען ביז צום לימאַן, האָט מען געמאַכט אַ פּאַרק. אַ טעראַסע, וועלכע האָט זיך געצויגען אין דער גאַנצער לענג פון דער געביידע איז בעפּוצט געוואָרען מיט וואַזען פון נאָכגעמאַכטען מאַרמאָר.

אַביסעל ווייטער האָט מען דאַ און דאָרט געזעהן די בליסטשענדיגע הילצערנע פּראָנטען פון זעקס קליינע ווילאַס, וועלכע האָבען ארויסגעקוקט פון די וויין־גערטנער. אויף דער אנדערער זייט פון דעם אַבהאַנג האָט אַ גרויסע ווייסע געביידע שוין פון ווייטען צוגעצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון די זומער געסט, ווי מען האָט נור פערלאָזען דיאָס, האָט מען עס שוין געקענט זעהן. דאָס איז געווען דער גרויסער האָטעל מאָנט־אָריאָל, און צו זיינע פיס, גאַנץ אונטען ביים בערגעל איז געשטאַנען אַ פּיערקאַנטיגע הויז, אַן איינפאַכע אָבער גראָמע, ארומגערינגעלט פון אַ גרויסען

— גנעוויס, הערר פּרעזידענט, אַלע העררן זיינען דאָ.

דער באַנקיר איז אריין אין דעם פּאַרזאַל, און איז פאַרבייגע־גאַנגען די באַדע־פּרויען און די קעלנער, וועלכע האָבען איהם אונ־טערטעניג בעגריסט. ער האָט זיך אַ קעהר געטהאָן רעכטס, גע־עפענט אַ טהיר און אין אַ גרויסען, ערנסטען צימער, אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען אַ סך ביכער און ביוסטען פון גרויסע וויסענ־שאַפטסמענער, האָט ער געטראָפען אַלע מיטגליעדער פון דעם פער־וואַלטונגסראַט, וועלכע האָבען זיך געפונען אין ענוואַל. דאָרט זיי־נען געווען: זיין שוועהר, דער מאַרקיז, זיין שוואָגער גאַנטראַן, דער אַלטער אַריאַל מיט זיין זוהן, וועלכע האָבען איצט אויסגעזעהן כמעט ווי גאַנצע דזשענטעלייט. די ביידע הויכע מענער האָבען געטראָגען לאַנגע, שוואַרצע רעק, און האָבען געמאַכט דעם איינ־דרוק פון רעקלאַמע שילדען פאַר אַ טרויער געשעפט. דאַן איז נאָך אנוועזענד געווען פּאָול ברעטיני און דאָקטאָר לאַטאָן.

נאַכדעם ווי מען האָט זיך קורץ די הענד געדריקט, האָט מען זיך געזעצט און אנדערמאַטט האָט געזאָגט:

— מיר מוזען נאָך אַ וויכטיגע פראַגע ענטשיידען, נעמליך: ווי מיר זאָלען די קוואַלען אַ נאָמען געבען. אין דער הינזיכט בין איך ניט איינפאַרשטאַנדען מיט דעם הויפּטדאָקטאָר, וועלכער שלאָגט אונז פאָר צו געבען אונזערע דריי קוואַלען די נעמען פון די דריי פּראָפעסאָרען, וועלכע זיינען דאָ.

גנעוויס וואָלט דאָס געווען אַ שמייכלעריי, וועלכע וואָלט זיי זעהר געפרייט און זיי וואָלטען אונז געוואָרען נאָך מעהר איבער־געגעבען, אָבער איהר קענט זיכער זיין, אַז איהר וועט אויף אייביג פאַרטרייבען פון אונז זייערע בעריהמטע קאָלעגען, די קאָלעגען, וועלכע האָבען אונזער איינלאַדונג נאָך ניט אנגענומען און וועלכע מיר מוזען געווינען, ווענען מיר מוזען איבערצייגען אין דער גוטס־קייט פון אונזערע קוואַלען און וועלכע מיר מוזען אונטער אַלע אומ־שטענדען, מיט אַלע מעגליכע מיטלען צוציהען צו זיך.

קור געסט פֿין די אַרומיִגע בעדער און די איינוואָהנער פֿון קלערמאָנט און ריאָם זיינען אַיינגעלאַדען געוואָרען.

דאָס קאַסינאָ אויפֿ'ן שפּיץ באַרג איז פאַרלאָרען געוואָרען אונ־טער די פֿיעלע פֿאָהנען. מען האָט נור געזעהן אַהין און אַהער זיך בעוועגענדיגע וואָלקען פֿון בלויע, רויטע, ווייסע און גאָלדענע פאַר־בען.

פּעטרוס מאַרטעל, וועלכער איז געוואָרען דירעקטאָר פֿון'ם נייעם קאַסינאָ, האָט זיך געדאַכט, שטעהענדיג אונטער די דאָזיגע אַלע פֿאָהנען, אַז ער איז אַ קאַפּיטאַן פֿון עפּעס אַ פֿאַנטאַסטישען קריעג־שיף. מיט אַ פייערליכער און קלינגענדער שטימע האָט ער די קעלנער מיט די ווייסע שירצען בעפֿעהלען געגעבען, ווי אַ'ן אַד־מיראַל, וואָס קאָמאַנדירט בעת קאַנאָנען קראַכען. מען האָט גע־הערט זיינע הויכע געשרייען, וועלכע דער ווינד האָט פֿאַרטראָגען ביז אין'ם דאָרף אַריין.

אַנדערמאַטט, וועלכער איז שוין געווען אין גאַנצען אָהז אָטהעם, האָט זיך בעוויזען אויף דער טעראַסע. פּעטרוס מאַרטעל איז איהם געלאָפען אַנטקעגען און האָט איהם בעגריסט מיט אַ טיע־פער פֿערנייגונג.

— איז אַלעס אין אָרדנונג? — האָט געפֿרעגט דער באַנקיר.

— אַלעס אויף אַ האָאַר, הערר פּרעזידענט.

— אויב מען וועט מיר דאַרפֿען, וועל איך זיין אין צימער פֿון'ם הויפּט דאָקטאָר, מיר האָבען היינט אַ פֿערזאַמלונג.

און ער איז ווידער אַרונטער פֿון באַרג. פֿאַר דער טהיר זיינען איהם אַנטקעגען געקומען דער קאַסירער און דער פּאַרטיער, וועלכע מען האָט צוליעב קאָנקורענץ צוגענומען פֿון דעם צווייטען באַדע־פּלאַץ. איינער פֿון זיי האָט דעם באַנקיר בעגריסט מיליטעריש, דער צווייטער האָט זיך פֿערנייגט, ווי אַ'ן אָרימאַן, וואָס קריגט אַ נדבה. אַנדערמאַטט האָט געפֿרעגט:

— איז דער הערר אינספּעקטאָר דאָ?

דער צווייטער האָט געענטפֿערט:

דערמאַטט — איך וועל גלייך צו זיי גענהן און זייט זיכער, אַז זיי וועלען דאַס אַנעהמען. אַלזאָ אויף ווידערזעהן אין דער קירכע פון וועלכער דער צוג וועט זיך אַנהויבען.

און ער איז גלייך אַנטלאָפען. דער מאַרקיז און גאַנטראַן זייַנען אַוועק גלייך נאָך איהם. ביידע אַריאַלס מיט זייערע הויכע צילינדערס זייַנען געגאַנגען זייט ביי זייט און דאָקטאָר לאַטאַן האַט זיך געווענדעט צו פּאָול'ן, וועלכער איז ערשט נעבטען געקומען, אום דעם פעסט בייצו־וואָהנען.

— געהערטער הערר, איך האָב אייך צוריקגעהאַלטען, אום אייך עטוואָס צו צייגען, פון וואָס איך ערוואַרטע זעהר פיעל, נעמליך מיין אינסטיטוט פאַר הייל־גימנאַסטיק.

און ער האַט איהם גענומען אונטער'ן אָרעם און איהם אַוועק־געשלעפּט מיט זיך. אָבער אַזוי שנעל ווי זיי זייַנען אַריין אין פּאַר־זאַאַל, האַט אַ דינער געמעלדעט דעם דאָקטאָר:

— הערר ריקוויר וואַרט אויף זיין אויסשווענקונג.

דאָקטאָר לאַטאַן איז נאָך מיט אַ יאָהר צוריק געווען געגען מאַגען־אויסשוועקונגען, וועלכע דאָקטאָר באַננעפילל האַט איינ־געפיהרט אין דעם אינסטיטוט, וואו ער איז געווען דירעקטאָר, אָבער מיט דער צייט האַט ער אומגעביטען זיין מיינונג, און די מאַגען־פּאָמפּע איז געוואָרען דער גרעסטער מאַטערניש־אינסטרומענט פון דעם נייעם הויפּט־דאָקטאָר, וועלכען ער האַט מיט קינדערישער פרייד אַריינגעלאָזען אין אַלע מאָגענס. ער האַט געפרעגט ביי פּאָול ברעטיני:

— האָט איהר שוין אַמאָל געזעהן, ווי מען וואַשט אויס אַ מאַגען?

דער אַנדערער האַט געענטפערט:

— ניין, קיינמאָל ניט!

— דאַן קומט מיט מיר. עס איז זעהר אינטערעסאַנט.

זיי זייַנען אַריין אין דעם דוש־צימער אין וועלכען הערר ריק־וויער האַט געוואַרט, יענער מאַן מיט דעם געלען פּנים, וועלכער

יאָ, מיינע העררן, די מענשליכע נאַטור בלייבט אימער די אייגענע, מען מוז נור וויסען, ווי זי אויסצונוצען. קיינמאָל וועלען די פּראָפעסאָרען פלאַנטוראו, דע לאַרענאַנד און פּאַרקאַלים, די בע־ריהמטע מאַגען ספּעציאַליסטען, אונז שיקען זייערע קראַנקע, זייערע בעסטע פּאַציענטען, די העכסטע פון דער געזעלשאַפט, די פּרינצען, די הערצאָגען, אַלע זייערע אונטערוועלט בעריהמטהייטען, וועלכע האָבען זיי רייך און בעריהמט געמאַכט.

קיין מאָל וועלען זיי ניט שיקען, אום צו געברויכען דעם מאָס־רוסעל קוואַל, אָדער דעם קלאַישע־ברונעם, אָדער דעם רעמיוזאַט ברונעם, ווייל זייערע פּאַציענטען און דאָס גאַנצע איבעריגע פּוב־ליקום וועלען דענקען, אַז די פּראָפעסאָרען מאָס־רוסעל, קלאַישע, און רעמיוזאַט האָבען אונזערע קוועלען ענטדעקט און, אַז זיי גע־הערען צו זיי.

מיינע העררען, עס איז גאָר קיין צווייפעל ניט, אַז דער נאָמען גובלער, מיט וועלכען מען האָט גערופען די ערשטע קוועלע אין טשאַטעל־גליאָן, אין געווען דער גרונד, פאַרוואָס די גרויסע דאָק־טוירים, וועלכע האָבען פון אנהויב אָן געדאַרפט זיין פאַראינטערע־סירט אין דעם, האָבען אַ צייט לאַנג ניט רעקאָמענדירט די דאָזיגע קוועלע.

איך שלאָג אַלזאָ פאָר גאַנץ איינפאַך, דעם ערשטען קוואַל זאָל מען געבען דעם נאָמען פון מיין פרוי און דיביידע אנדערע די נעמען פון אַריאַל'ס טעכטער. דאַן וועלען מיר האָבען אַ כריסטיאַנע ברונעם, אַ לואיזע־ברונעם און אַ שאַרלאַטטע־ברונעם. דאָס קלינגט זעהר גוט און זעהר שעהן. וואָס דענקט איהר וועגען דעם?

דער דאָזיגער פאָרשלאָג איז געפעהלען געוואָרען אפילו דאָק־טאָר לאַטאָן, וועלכער האָט צוגעלייגט:

— מען קען זאָגאָר איינלאַדען אונזערע דאָקטוירים, זיי זאָלען זיין אנוועזענד ביי דער טויפע און זאָלען אויף זיך נעהמען די ראָלען פון טויף־פאָטערס.

— אויסגעצייכענט! אויסגעצייכענט! — האָט געזאָגט אַנ־

בויך פון'ם קראנקען אויפגעבלאזען געווארען, דען דער מאגען איז אנגעפיהלט געווארען מיט דאס וואסער פון'ם קוואל.

— איצט הוסט! הוסט! — האט געזאגט דער דאקטאר.

אבער אנשטאדט צו הוסטען האט דער ארעמער קראנקער גע־כארכעלט מיט'ן האלז, האט זיך געקרימט און געקארטשעט און ד' אויגען זיינען איהם פון קאפ ארויסגעקראכען. דא האט מען פלו־צים דערהערט נעבען דעם שטוהל אויף ד'רערד א לייכטען פליוסקען, דאס האט דער מאגען זיך גענומען אויסלעדיגען אין דעם גלעזער־נעם געפעס און דער דאקטאר האט מיט אינטערעס בעאבאכטעט די סימפטאמען פון'ם מאגען קאטאר און שפורען פון שלעכטער פערדייאונג, וועלכע מען האט דארט געזעהן.

— איהר טארט מעהר קיינמאל ניט עסען קיין ארבעס, און אום גאטעס ווילען, ריהרט זיך ניט צו צו סאלאט. און קיין יאגדעס אויך ניט. איך האב עס אייך שוין צעהן מאל געזאגט!

הערר ריקוויער האט אויסגעזעהן מלא רציחה, ער האט זיך זעהר אויפגערעגט, אבער ער האט ניט געקענט רעדען מיט דער פייפ אין האלז, וועלכע האט איהם דעם מויל פערשטאפט. אבער ווען דער מאגען שוויינקונג איז געווען געענדיגט און דער דאקטאר האט איהם פארזיכטיג די פייפ פון מויל ארויסגעצויגען, האט ער אויסגערופען:

— בין איך שולדיג, ווען איך עס יעדען טאג אזעלכע שפיי־זען וואס קאסטען מיר געזונד? איז עס דען ניט אייער זאך אויפ־צופאסען אויף דער מעניו פון אייער האטעל? איך בין אין אייער נייעם פלאץ געקומען, ווייל אין דעם אלטען פלאץ האט מען מיך שיער ניט פער'סם'ט מיט דעם פרעסען, אבער ביי אייך, אין אייער גרויסען מאנט־אריאל ווער איך נאך ערגער בעהאנדעלט. אויף מיין עהרען ווארט.

דער דאקטאר האט איהם געמוזט בערוהיגען און האט איהם צוגעזאגט אכטונג צו געבען אויף די שפייזען, וואס מען וועט דער־

האָט דאָס יאָהר בעזוכט דעם נייעם קוואַל, ווי ער האָט יעדען זומער נאָך דער רייהע נאָך יעדען נייעם באַרע־פלאַץ אויסגעפּרובירט. ווי אַ מאַרטירער פון די אַלטע צייטען, איז ער געווען איינגעשנורעוועט אין אַ געל־לייווענטענער וועסט, וועלכע האָט געזאָלט בעשיצען די קליידער פון בעשמוצט און בעשפּריצט ווערען.

ער האָט אויסגעזעהן אינגליקליך, נערוועז און אונרוהיג, ווי אַ פּאַציענט, צו וועלכען עס קומט אַ פּראָפעסאָר איהם צו אָפּערירען. אַזוי שנעל ווי דער דאָקטאָר איז אַריין, האָט אַ דיענער גענומען אַ לאַנגע פּייפ, וועלכע איז אין מיטען צוטהיילט געוואָרען אין דריי טהיילען, ווי אַ שלאַנג מיט דריי עקען. דאַן האָט דער מאַן פאַרפעסטיגט איין עק צו אַ קליינעם קראַן, וועלכע איז געווען פאַרבונדען מיט דעם קוואַל, דעם צווייטען עק האָט מען אַריינגעלאָזען אין אַ געפעס, און וועלכען די גאַנצע פליסיגקייט פון דעם פּאַציענט'ס מאָגען האָט שפּעטער געזאָלט אַריינפליסען, און דער דאָקטאָר האָט גענומען דעם דריטען און איז צוגעגאַנגען מיט אַ ליעבענסווירדיגען שמייכעל צו דעם מויל פון העררן ריקוויר, האָט אַריינגערוקט די פּייפ, עס געשיקט אַרונטערגעלאָזען און מיט דעם הויטען און דעם צייגעפינגער עס געשטופּט אַלץ טיעפער און טיעפער און דערביי נאָכאַנאַנד גערעדט:

— אויסגעצייכענט! אויסגעצייכענט! אַט אַזוי, אַט אַזוי, עס געהט אויסגעצייכענט!

העררן ריקוויער איז געזעסען מיט פערצווייפעלטע בליקען, דער פּנים בלוי, פון מויל האָט איהם געשלאָגען אַ שוים, ווי ער וואָלט דערשטיקט געוואָרען און עס האָט איהם געהויבען פון אָרט. ער האָט זיך אַיינגעקלאַמערט אָן די הענטלאַך פון'ם שטול און זיך מיט אַלע קרעפטען געמאַטערט אַרויסצורייסען די פּייפ פון מויל, וועלכע איז איהם אין מאָגען אַריינגעקראָכען. ווען די פּייפ איז אַריין אַרום אַ האַלבען מעטער אינעווייניג, האָט דער דאָקטאָר געזאָגט:

— אַזוי, איצט זיינען מיר אונטען!

און דער דיענער האָט געעפענט דעם קראַן; באַלד איז דער

דאַן קומט אריין.

ער האָט געעפענט אַ טהיר, וועלכע האָט געפיהרט צו אַ גרויסען זאַל, וואו עס זיינען געשטאַנען זעלטענע אינסטרומענטען. פּאָטעלען מיט הילצערנע פיסלאך, הילצערנע פערד, בעוועגליכע ארעמס, וועלכע האבען זיך אויסגעשטרעקט צו די שטוהלען און וועלכע זיינען געווען צוגעשלאָגען צו דער ערד, און די אלע זאכען זיינען געווען פערבונדען מיט אַ קאָמפּליצירטע מעכאַניק, וועלכע האָט זיי אלעמען בעוועגט. דער דאָקטאָר האָט ווייטער גערעדט:

— אַלזאָ, איהר זעהט, דאָ האָט איהר פיער וויכטיגסטע איי־בונגען. איך וואָלט זיי אָנגערופען די נאַטירליכע איבונגען, נעמ־ליך: דעם גאנג, דאָס רייטען, דאָס שווימען און דאָס רודערן. יעדע פון די דאָזיגע בעוועגונגען ענטוויקעלט אנדערע מוסקולען און ווירקט אויף איהר גאַנץ בעזונדערען שטייגער.

אָט דאָ האָט איהר אלע פיער קינסטליך איינגעפיהרט. מען דארף וועגען גאָרנישט טראַכטען און מען קען רודערן, געהן, שווימען און רייטען אָהן דעם, אַז דער ווילען זאָל האָבען וואָס עס איז צו טהאָן מיט דער בעוועגונג פון די מוסקולען.

אין דעם אויגענבליק איז אריינגעקומען אברי־פּאָוסטער, בע־גלייט פון דיענער מיט פערקאַטשעטע ארבעל, איבער אַ פּאָר גע־זונדע, שטאַרקע, מוסקעלדיגע ארעמס. דער אינזשעניר איז נאָך דיקער געוואָרען. ער איז געגאַנגען מיט צושפּרייטע פיס, די הענד ווייט פון קערפּער, און האָט שווער געאָטהעמט.

דער דאָקטאָר האָט געזאָגט:

— נו, איצט וועט איהר צוזעהן און עס וועט אייך אלעס קלאָהרער ווערען.

דאַן האָט ער זיך געווענדעט צו זיין קראַנקען:

— אַלזאָ, הערר אינזשעניר, וואָס ווילען מיר היינט טהאָן? ווילט איהר געהן אָדער רייטען?

— איך וואָלט ווילען זיצענדיג אביסעל געהן, ווייל דאָס מאַטערט מיך וועניגער אויס.

לאַנגען די קראַנקע. דאַן האָט ער גענומען פּאָול ברעטיני׳ס אָרעם און איהם פון דאַנען אַרויסגעפיהרט.

— און איצט שענקט מיר נאָך אַביסעל אויפמערקזאַמקייט און בעטראַכט אויף וואָס פאַר אַ ראַציאָנאַלע גרונדזאַצען איך האָב אויפגעבויט די בעהאַנדלונג פון מיין הייל־גימנאַסטיק. איהר זייט דאָך בעקאַנט מיט מיין סיסטעם פון אָרגאַנאָמעטרישער אונטערזוכונג, ניט אמת? איך זאָג, אַז אַ גרויסער טהייל פון אונזערע קראַנקהייטען קומט דערפון, וואָס איין אָרגאַן ענטוויקעלט זיך זעהר שטאַרק, דערמיט שטערט ער די רוהה פון די שכן׳ישע אָרגאַנען און צו גלייכער צייט שטערט ער די האַרמאָניע פון׳ם גאַנצען קערפּער. אַזוי, דאָס דערפון קומט אַרויס פערשיעדענע קראַנקהייטען.

די גימנאַסטיק, צוזאַמען מיט דעם געברויך פון די בעדער, איז איינע פון די בעסטע מיטלען, אום ווידערצופריגען דאָס גלייכגעוויכט!

און ווי אַזוי זאָל מען אויף די מענשען ווירקען, אַז זיי זאָלען מאַכען קערפּערליכע איבונגען?

צו דער איינפאַכסטער בעוועגונג, צום געהן, צום שטעהן, צום רייטען, צו רודערן, צו שווימען, איז נויטיג ניט אַ שטאַרקע פיזישע קראַפט, נור אויך אַ שטאַרקער ווילען. ענערגישע מענשען האָבען אימער ליעב בעוועגונג. ענערגיע איז אַלזאָ אין דער נשמה און ניט אין די מוסקולען. דער קערפּער פאָלגט אַ שטאַרקען ווילען.

איהר מוזט ניט דענקען, מיין ליעבער, אַז מיר קענען די פּייגלינגע מאַכען מוטהיג אָדער די שוואַכע ענטשלאָסען; אָבער עטוואָס אַנדערעס קענען מיר יאָ טהאָן: מיר קענען דעם מוטה אונטערדריקען, די ענערגיע אָבשוואַכען, די מאָראַלישע אַנשטרענגונג אויפהויבען און נור די קערפּערליכע בעוועגונג לאָזען. די זעעליגע בעוועגונג וועלען מיר אויסבייטען אויף אַ ריין מעכאַנישער קראַפט, איהר פערשטעהט?

— ניין, ניט קלאָהר.

רייטער האָבן אויפגעהויבן אַ געוואַלד און גענומען זיך בעטן מיט שרעק אין'ם קול:

— גענוג, גענוג! איך קען ניט מעהר אויסהאַלטען! איך בעט אייך, זאָל זיין גענוג!

דער דאָקטאָר האָט בעפוילען:

— האַלט!

און דערנאָך האָט ער צוגעלעגט:

— רוהט זיך אָפּ אַ ווײַלע, אין פינף מינוטען אָרום הויבען מיר אָן ווידער.

פּאָול ברעטיני, וועלכער איז שיער דערשטיקט געוואָרען פאַר געלעכטער, האָט פּלוצים דערזעהן אַ דאַמען־זאַטעל. ער האָט גע־פרעגט:

— וואָס איז דאָס?

דער דאָקטאָר האָט געענטפערט:

— פאַר דאַמען. דער אָבענד געהערט די דאַמען. נאָכמי־טאָג לאָזט מען ניט אַריין אַהער קיין מענער. איצט קוקט אָן, ווי מען שווימט ביי אונז אויף דער טריקענס.

אָבער אַ מאַן איז אַריינגעקומען מיט אַ וויזיטען־קאַרטע און דער דאָקטאָר האָט זיך אַ כאַפּ געטהאָן:

— איהר וועט מיר ענטשולדיגען, איך מוז אייך פערלאָזען. דער הערצאָג פון ראַמאַז וויל מיך זעהן.

פּאָול איז געבליבען אליין און האָט זיך אומגעקוקט. די בײדע רייטער זיינען ווידער געפלויגען אויף די פערדלאַך און אברי־פּאָוסטער האָט זיך נאָך אַלץ געיאָגט, און די דריי דיענער האָבען געסאָפּעט, די אָרעמס האָט זיי וועה געטהאָן און זיי זיינען אין גאַנצען געוועזען ווי צובראָכען, פּונקט ווי זייערע פּאַציענטען.

ווען ברעטיני איז אין דרויסען אַרויס, האָט ער דערזעהן דאָקטאָר האַנאַרא, וועלכער האָט מיט זיין פרוי דאָרט געקוקט אויף די פאָרבערייטונגען צום פעסט, אויף די פאָהנען, וואָס האָבען בעפּוצט דעם גאַנצען באַרג.

— דאָקטאָר לאַטאַן האָט געענטפערט:

— מיר קענען לאָזען געהן זיצענדיג און שטעהענדיג. דאָס געהן שטעהענדיג איז טאקע אביסעל אָנשטרענגענד, אָבער איצט קוקט זיך צו, ווי מען געהט זיצענדיג.

דער אינזשעניר האָט זיך אוועקגעזעצט אין אַ פאָטעל, האָט אוועקגעלייגט די פיס אויף הילצערנע שטעקענס, וועלכע זיינען געווען בעפעסטיגט צו דעם שטוהל. מען האָט איהם צוגעבונדען די פיס פון אויבען ביז ארונטער אַזוי, דאָס ער האָט ניט געקענט מאַכען קיין פרייע בעוועגונג. דאַן האָט דער מאַן מיט די פערקאַשערטע ארבעל גענומען דרעהען עפּעס אַזאַ מין ראָד און עס געדרעהט אַזוי שטאַרק, ווי ער האָט נור געקענט. איצט האָט דער שטוהל זיך אַפּריהער גענומען וויעגען אהער און אהין, ווי אַ הוידע. דאַן האָבען זיך פּלוצים גענומען בעוועגען די הילצערנע שטעקענס, האָבען זיך אויסגעצויגען, זיך אויסגעקרימט און גענומען געהן מיט משוגענער שנעלקייט.

— ער לויפט — האָט געזאָגט דער דאָקטאָר.

דאַן האָט ער געגעבען אַ בעפעהל:

— לאַנגזאַמער, לאַנגזאַמער!

דער מאַן האָט געדרעהט לאַנגזאַמער און געצוואונגען דעם דיקען אינזשעניר צו לאַנגזאַמערע בעוועגונגען, וועלכע האָבען איהם דעם גאַנצען קערפּער דורכגעטרייסעלט.

דערנאָך זיינען ערשיענען אַנדערע צוויי קראַנקע, ביידע זעהר דיקע, אויך בעגלייט פון דיענער מיט פערקאַשערטע אַרבעל. מען האָט זיי אויף הילצערנע פערדלאַך ארויפגעזעצט און זיי, די פערדלאַך, האָבען זיך גלייך גענומען בעוועגען ארויף און אראָפּ, הין און צוריק, מיט גרויסען אימפּעט און מורא'דיג דורכגעטרייסעלט די רייטער.

— גאַלאָפּ! — האָט דער דאָקטאָר אויסגעשריען, און די הילצערנע פערד האָבען אַזוי הויך גענומען שפּרינגען, דאָס די ביידע

— אַך, איך בין אַזוי שווער, קוים וואָס איך געה. איך האָב שטענדיג מורא, איך זאָל ניט פאַלען.

ער האָט ניט געענטפערט און זי פאַרזיכטיג אונטערגעהאַלטען, דערביי האָט ער אויסגעווייכט איהרע אויגען, וואָס האָבען שטענדיג געקוקט אויף איהם.

נעבען דער קירכע האָבען זיי געטראָפען אַ גרויסע מענגע מענשען. אַנדערמאַט האָט זיך אָנגערופען:

— נאָ, ענדליך, איצט פאַנגט זיך אָן. אַלזאָ, די פּראָצעסיאָן געהט אַזוי: אָפּריהער די זינגער, דערנאָך דער צלם, דאָס טויף־וואַסער, דער פּריעסטער, דערנאָך כריסטיאַנע מיט פּראָפעססאָר גלאַש, פריילין לואיזע מיט פּראָפעססאָר רעמוזאָט, פריילין שאַר־לאָטטע מיט פּראָפעססאָר מאַס־רוסעל, דערנאָך קומט דער פער־וואַלטונגס־ראַטה, די דאָקטוירים און דאַן דאָס פּובליקום. פער־שטאַנען? וועט איהר וויסען? נו,, זאָל מען אָנפאַנגען!

דאָ איז אַרויסגעקומען די גייסטליכקייט פון דער קירכע און זיך געשטעלט אָן די שפּיץ פון דער פּראָצעסיאָן. דאַן אַ קליינער הערר מיט לאַנגע ווייסע האָאַר, וואָס זיינען פערשאַרט געווען הינ־טער די אויערען, אַ געלערענטער ווי פון'ם בוך. ער איז צוגע־גאַנגען צו מאַדאַם אַנדערמאַט און האָט זיך טיעף פערנויגט פאַר איהר; דערנאָך האָט ער זיך אויסגעגלייכט און איז מיט איהר אוועק מיט אַזאַ וואַזשנער מינע, האַלטענדיג זיך אַזוי, דאָס אַלע זאָלען קענען זעהן דעם אָרדען פון דעם עהרען־לעגיאָן, וואָס איז אויף איהם געהאַנגען. ער האָט אונטערהאַלטען כריסטיאַנע'ן:

— מאַדאַם, אייער ווערטהער מאַן האָט מיר שוין פון אייך דערצעהלט און איבער אייער צושטאַנד, וועגען וועלכען ער זאָרגט זיך אַזוי. ער האָט מיר אויך מיטגעטהיילט, אַז איהר ווייסט ניט זיכער, ווען איהר דאַרפט מוטער ווערען.

זי איז געוואָרען רויט און האָט אַרויסגעפּליסטערט:

— יאָ, איך האָב געמיינט, אַז איך בין אין אומשטענדען אַ

— וועט די פּראָצעסיאָן זיך אָנפאַנגען אין דער קירכע ? — האָט מאַדאַם האַנאַרא געפרעגט.

ברעטיני האָט געענטפערט :

— יאָ, אין דער קירכע.

— אום דריי ?

— אום דריי.

— וועלען די פּראָפעססאָרען דאָרט אויך זיין ?

— געוויס, זיי וועלען די פּראָצעסיאָן פיהרען.

דערנאָך האָבען איהם אָפּגעשטעלט דיביידע פּיילס, דאַן מאַנעקו מיט זיין טאָכטער, און אַזוי ווי ער האָט געוואָלט עסען פריהשטיק מיט זיין פריינד גאַנטראַן אין דער קאַסינאָ־קאַפע, איז ער לאַנגזאַם אַהין אוועק. פּאָול, וועלכער איז נעכטען אָנגעקומען, האָט זיין פריינד שוין אַ פּיער וואָכען ניט געזעהן און ער האָט געוואָלט איהם דערצעהלען אַלערליי נייעס פון פּאַריז.

ביז האַלב דריי זיינען זיי געזעסען דאָרט און האָבען גע־שמועסט. דערנאָך איז געקומען פּעטרוס מאַרטעל און האָט גע־מעלדעט, אַז אין דער קירכע האָט זיך שוין די צערעמאָניע אָנגע־פאַנגען.

— מיר וועלען געהן נעהמען כריסטיאַנע׳ן — האָט גאַנטראַן געזאָגט.

— גוט, — האָט פּאָול געענטפערט.

זיי האָבען זי געטראָפען אויף דער טערראַסע פון דעם נייעם האָטעל. זי האָט געהאַט די איינגעפאַלענע באַקען און דעם מאָד־נעם אויסדרוק פון פרויען, וואָס זיינען אין אומשטענדען. איהר פיגור האָט אויסגעזעהן ווי ביי אַ פרוי אין די הויכע מאָנאַטען.

— איך האָב אייך ערוואַרטעט — האָט זי געזאָגט — וויליאַם איז שוין אוועק, היינט איז דאָ אַזוי פיעל צו טהאָן.

זי האָט אַ קוק געטהאָן אויף ברעטיני׳ן מיט אויגען פול ליעבע און איהם גענומען אונטער׳ן אָרעם. לאַנגזאַם זיינען זיי געגאַנגען, טריט ביי טריט, און זי האָט זיך אָנגערופען :

דויערט. דער אבבע ליטרע האט זי בעשפריצט איינע נאכ'ן אנ־דערען מיט טויף־וואסער. דערנאך זיינען אלע עהרען־געסט אריין אין דעם גרויסען לעזע־זאל, וואו טישען זיינען געגרייט געווען.
פאול האט זיך אנגערופען צו גאנטראן'ען:

— ווי שעהן זיי זיינען געווארען, אריאל'סביידע טעכטער!

— זיי זיינען רייצענד, מיין ליעבער!

— האט איהר ניט געזעהן דעם הערר פרעזידענט? — האט פעטרוס מארטעל געפרעגט די יונגע לייט.

— יא, דארט שטעהט ער אין'ם ווינקעל.

דער אלטער גלאוויס האט אנגעמאכט א גאנצען טומעל. ווען די פראצעסיאן איז צו די קוואלען געגאנגען, איז זי פערבייגע־גאנגען דעם אלטען קריפעל, וועלכער איז פאר־א־יאהרען אויסגע־היילט געווארען. איצט האט ער אויסגעזעהן נאך ערגער ווי ווען עס־איז. ער האט אפגעשטעלט וועמען ער האט נור געקענט און דערצעהלט אזא מעשה:

— הערט נור, דאס וואסער היילט טאקי, דאס איז אמת, אבער שפעטער ווערט מען נאך קראנקער, ווי פריהער. איך האב געהאט פיס זעהר קראנקע, אבער נור פיס, היינט זיינען ביי מיר די ארעמס אויך געלעהמט, זיי זיינען ביי מיר ווי שטיקער האלץ נאך מיין קור.

אנדערמאט איז געווען פערצווייפעלט. שוין א צייט פריהער האט ער געפרובט דעם אלטען דעם מויל צו פערשטאפען, ער האט איהם שוין פערקלאגט אין גערעכט אויך, ווייל ער האט פערשפרייט פער־ליימדונגען וועגען מאנט־אריאל, אבער דעם אלטען האט מען דער־פאר ניט געקענט בעשטראפען, ווייל צומאכען איהם דעם מויל האט קיינער קיין רעכט ניט געהאט.

ווען אנדערמאט האט דערהערט, אז דער אלטער רעדט איצט ווייטער, איז ער פערציטערט געווארען. ער איז ארויסגעלאפען אום איהם צו פערמאכען דעם מויל. דער אלטער איז געזעסען אין מיטען שאסע און ארום איהם איז געשטאנען א קופקע מענ־

לאנגע צייט פריהער, איידער איך בין עס געווען, און מעהר ווייס איך ניט, מעהר ווייס איך ניט.

הינטער זיי האט זיך א שטימע דערהערט:

— די דאזיגע בעדער האבען די גרעססטע צוקונפט, זיי האבען שוין וואונדער געוויזען.

דאס איז געווען פראפעססאר רעמוזאט, וועלכער האט א לואיזע אריאל גערעדט. ער איז געווען קורץ, מיט געלע האאר, מיט אן אויבער־ראק, וואס איז אויף איהם געהאנגען, דער עכטער געלערענטער, וואס קימערט זיך ניט וועגען דעם, ווי אזוי ער איז אנגעטהאן.

מאס־רוססעל, וועלכער האט שארלאטע'ן דעם ארעם געדרייכט, איז געווען א שעהנער, גאנץ גלאט־ראזירטער מאן, מיט א שמיי־כעלע און געקליידעט ווי א פראנט. ער איז עהנליך געווען צו דאקטאר לאטאן.

דער פערוואלטונגס־ראטה, מיט אנדערמאט'ן אן דער שפיץ, איז דערנאך נעגאנגען און די געוואלדיג־גרויסע היט פון אריאל־פאטער און אריאל־זוהן האבען זיך שטארק געווארפען אין די אויגען. הינטער זיי איז געגאנגען נאך א גאנצע קאמפאניע מיט הויכע היט, די דאקטוירים פון ענוואל, צווישען וועלכע עס האט נור גע־פעהלט איין דאקטאר באנעפיל. אנשטאט איהם זיינען דא געגאנ־גען צוויי נייע דאקטוירים, דאקטאר בלעק, איינער פון די צוויי, אן אלטער צוטריקענטער מאן, האט פאר דער קורצער צייט שוין גע־קראגען א נאמען אין דער גאנצער געגענד אלס זעהר א גוטער דאק־טאר. דערנאך איז געגאנגען א שעהנער יונג מיט'ן הוט קאר־קעטיש אויף א זייט קאפ, דאקטאר מארצעללי, א איטאליענער, וועלכער איז געקומען מיט דעם הערצאג פון ראמאס, מאנכע האבען געזאגט, אז מיט דער הערצאגין. און הינטער זיי איז געגאנגען דאס פובליקום, א מענגע געסט, וואס זיינען געקומען אהער, אום זיך צו קורירען, און איינוואהנער פון דער געגענד.

די צערעמאניע פון טויפען די קוואלען האט ניט לאנג גע־

אייך אויסצוהיילען דורך פּופּצעהן, העכסטענס צוואַנציג בערער.
אין א שטונדע אַרום, ווען די מענשען וועלען האָבען אוועקגעגאַנגען,
דאַן קומט אין דאָס באַרע־הויז און מיר וועלען די זאַך אין אָרדנונג
ברענגען. אָבער ביז דאַן האַלט דאָס מויל!

דער אַלטער האָט פערשטאַנען וואָס מען מיינט, איז אנשוויי־
גען געוואָרען און אין א ווײַלע אַרום געזאָגט:

— נו, מען קען עס פּרובירען!

אַנדערמאָט האָט גענומען ביידע אַריאַלס אונטער'ן אָרעם
און זיי שנעל אוועקגעשלעפּט פון דאַנען, בעת דער אַלטער גלאַוויס
איז געבליבען ליגען און געבלינצעלט מיט די אויגען אויף דער זון.
דער נייגעריגער עולם האָט זיך געשטופּט צו איהם. א פּאָר העררן
האָבען איהם געפרעגט וועגען זיין קראַנקהייט, אָבער ער האָט מעהר
ניט גענענטפערט, ווי ער וואָלט ניט פערשטאַנען אָדער ניט גע־
הערט. און די דאָזיגע, איצט אוננוציגע, נייגעריגקייט, האָט איהם
גענומען דערעסען. ער האָט גענומען פאַלש און קוויטשענדיג זינ־
גען עפּעס א פּאָלקס־ליעד. דער עולם איז ביסלעכווייז פון איהם
אַבגעטראָטען, נור א פּאָר קינדער זיינען נאָך א צייט לאַנג געבלי־
בען שטעהן מיט די פינגער אין די נעזלאַך און האָבען איהם אָנ־
געקוקט.

כריסטיאַנע איז געווען זעהר מיעד; זי האָט זיך אומגע־
קעהרט אַהיים, אום זיך אויסצורוהען. פּאָול און גאָנטראַן זיינען
אַרומגעגאַנגען שפּאַציערען אין דעם נייעם פּאַרק צווישען די אַי־
בעריגע בעזוכער. פּלוצים האָבען זיי דערזעהן די טרופּפּע אַקטיאָ־
רען, וועלכע איז אוועק פון'ם אַלטען קאַסינאָ, אום צו זוכען זייער
גליק ביי דער נייער אונטערנעהמונג.

פריילין אָדעהין, וועלכע איז געוואָרען זעהר עלעגאַנט, האָט
זיך אָנגעשפּאַרט אויף דעם אָרעם פון איהר מוטער, וועלכע האָט
געמאַכט אַן אָנשטעל פון א גרויסער דאַמע. הערר פּעטינוויל האָט
זיך אַרומגעדרעהט אַרום די דאַמען, נאָך וועלכע עס איז אויך נאָכ־
געגאַנגען הערר לאַפּלאַם, פון שטאָדט־טהעאַטער אין באָרדאָ, או

שען, וועלכע האָבען געליאַרעמט. עטליכע דאַמען זיינען צוגע־
גאַנגען:

— וואָס איז דאָס?

מען האָט זיי געענטפערט פון דער קופּקע:

— אַ קראַנקער, וועמען די נייע בעדער האָבען אין גאַנצען אונ־
גליקליך געמאַכט.

אַנדערע האָבען דערצעהלט, אַז אַ קינד האָט מען דערשטיקט.
מען האָט אויך גערעדט פון אַ עפּילעפּטישען אַנפאַל ביי אַן אַלטער
פרוי.

אַנדערמאַט האָט זיך דורכגעשטופּט דורכ'ן עולם, ווי גור
ער האָט עס געקענט. דער אַלטער גלאַווים, וועלכער איז געזעסען
אין גראָבען, האָט געקלאָגט אויפ'ן קול, מיט אַ יאָמער דערצעהלט
פון זיינע ליידען, בעת ביידע אַריאַלס זיינען געשטאַנען פאַר איהם
און איהם פון פּובליקום אָבגעשניטען. זיי זיינען געווען מלא
רציחה, האָבען איהם געזידעלט און געסטראַשעט.

— דאָס איז ניט אמת! — האָט אויסגערופען קאַלאָס.

— דער קערל איז אַ פערפלוכטער ליגנער, אַ גנב, וואָס לויפט
גאַנצענע נעכט ארום איבער'ן וואַלד.

אָבער דער אַלטער האָט זיך פון זייערע רייד גאַרנישט גע־
מאַכט און מיט אַ דורכדרינגליכער שטימע, וועלכע מען האָט גוט
געהערט, ניט קוקענדיג אויף די געשרייען פון ביידע מענער, האָט
ער אַלץ גע'טענה'ט:

— מיינע גוטע העררען, זיי האָבען מיך רואינירט, זיי האָבען
מיך געטויטעט מיט זייער וואַסער, זיי האָבען מיך געצוואונגען זיך
צו באָדען פאַר־אַ־יאָהרען און אַט וואָס זיי האָבען פון מיך גע־
מאַכט.

אַנדערמאַט האָט געהייסען זיין שטיל, האָט זיך איינגעבויגען
צום קריפּעל און איהם אריינגעקוקט אין די אויגען:

— ווען איהר זייט נאָך קראַנקער, איז דאָס אייער אייגענע
שולד! אָבער ווען איהר וועט מיר פאָלגען, דאַן פערשפּרעך איך

מיידלאַך האָבען ליעב שונד־ראָמאַנען, די געוועהנליכע לעזער — ראָמאַנען, וועלכע זאָלען זיי אויפרעגען, אָבער די אמת'ע קענער — נור פיינע, קינסטלערישע ביכער, וועלכע זיינען פאַר די אַנדערע אין גאַנצען אונפערשטענדליך. ווען אַ געוועהנליכער מענש רעדט מיט מיר פון מוזיק, וואָלט איך איהם וועלען דער'הרג'ענען, און ווען דאָס פאַסירט אין דער אָפּערע, דאַן פרעג איך איהם: — „קענט איהר מיר אפשר זאָגען, איך בעט אייך, אויב די דריטע פיעדעל האָט אין דער אָוּוערטורע פון דריטען אקט געשפּיעלט אַ פאַלשען טאָן? — ניין. — דאַן שווייגט, דאָס איז אַ סך בעסער פאַר אייך. אַ מענש, וואָס זיצט אין דער אָפּערא און קען ניט הערען דאָס גאַנצע און דערביי יעדען אינסטרומענט בעזונדער, דער האָט ניט קיין אויער און איז ניט קיין מוזיקער.

ער האָט זיך אַ דרעה געטהאָן אויף דעם אָבזאַץ און געזאָגט:

— פאַר דעם קינסטלער ליגט די גאַנצע מוזיק אין איין אַקאָרד און, מיין ליעבער, די דאָזיגע אַקאָרדען מאַכען מיך ווילד און פער־שאַפען מיר אַן אונגלויבליכע פרייד. מיין אויער איז היינט אַזוי געאיבט, אַזוי פיין, אַזוי רייף, דאָס איך האָב זאָגאָר ליעב געוויסע פאַלשע אַקאָרדען. איך טרוים זאָגאָר וועגען זיי. יאָ, מיינע פריינד, געוויסע פאַלשע נאָטען קלינגען וואונדער־שעהן. וואָס פאַר אַ טיעפקייט, וואָס פאַר אַ גליקזעליגקייט עס ליגט אין דעם. ווי דאָס טהוט הנאה, ווי עס קיצעלט די נערווען, ווי עס פרעהט דעם אויער, אַך, ווי עס קיצעלט!

ער האָט זיך גליקזעליג געריבען די הענד און געפּליסטערט:

— ווען איהר וואָלט געקענט הערען מיין נייע אָפּערא! מיין נייע אָפּערא!

גאַנטראַן האָט געזאָגט:

— האָט איהר דען געשריבען אַן אָפּערא?

— יאָ, איך האַלט זי אין ענדיגען.

דאָ האָט זיך דערהערט די שטימע פון פּעטרוס מאַרטעל:

האָט זיך אונטערהאַלטען מיט די מוזיקער, וועלכע זיינען נאָך אַלץ געוועזן די אייגענע: מאַעסטראָ סיינט־לאַנדרי, דער פּיאַניסט הערר יאַוועל, דער פלייטיסט הערר נאַיראַס און דער קאָנטראַבאַס הערר ניקאָרד.

ווען סיינט־לאַנדרי האָט דערזעהן פּאָול'ן און גאָנטראַן'ען, איז ער זיי געלאָפען אַנטקעגען. אין דעם פערגאַנגענעם ווינטער איז אין אַ פּראָווינציעלען טהעאַטער אויפגעפיהרט געוואָרען זיינער אַן איין־אַקטער, וועלכען די צייטונגען האָבען ניט אַרונטערגעריסען. און איצט האָט ער גערעדט פון מאַסענעט און גאָונאָד כמעט פון אויבען אַרונטער.

ער האָט פריינדליך דערלאַנגט ביידען די האַנד און גלייך דערצעהלט פון דער אונטעררעדונג, וואָס ער האָט געהאַט מיט די לייטע פון אָרקעסטער, וועלכען ער האָט דיריזשירט:

— יאָ, מיינע העררען, עס איז אויס מיט דער אַלטער שוהלע. די מעלאָדיע איז שוין אַן עבר'דיגע זאַך. אָבער די מענשען ווילען דאָס ניט איינזעהן. די מוזיק איז די נייע קונסט, די מעלאָדיע איז בלויז אַ מין שטאַמלען. דער אונגעבילדעטער אויער האָט ליעב דאָס ריטאָרנעל, עס געפינט אין דעם אַ קינדערשען פערגעניגען. ווי אַן אינדיאַנער. איך מוז צוגעבען, אַז דאָס נאַאיווע פּובליקום, דאָס פאָלק, וועט אימער ליעב האָבען קליינע ליעדער און געזאַנגען. דאָס איז פאַר זיי אַן אונטערהאַלטונג, פּונקט אַזוי ווי אין די וואַרייעטי־טהעאַטערס. איך וואָלט וועלען געברויכען אַ בילד. איהר זאָלט מיך בעסער פערשטעהן. דאָס אויג פון'ם פויער האָט ליעב שרייענדע פאַרבען און בליסטשעטדיגע בילדער, דאָס אויג פון'ם שטאָדט־מענשען, וועלכער איז ניט קיין קינסטלער, האָט ליעב כלומרשט'דיגע קינסטליכע פיינקייטען, און דאָס אויג פון'ם קינסטלער, פון'ם אמת'ן קינסטלער, ליעבט, בעגרייפט און אונטערשיידעט די קלענסטע פינטעלאַך. דאָס זיינען די מיסטישע אַקאָרדען, וועלכע קיין אַנדער מענש קען ניט כאַפּען.

אין דער ליטעראַטור איז פּונקט דאָס זעלבע. די דיענסט

דער א טאג און דאן, אזוי שנעל ווי איהר קענט געהן, קריגט איהר צוויי הונדערט פראנק.

דער געלעהמטער האט גענומען קרעכצען:

— אך מיין גוטער הערר. מיינע פיס זיינען ווי שטיקער אייזען.

אנדערמאט האט איהם געהייסען שווייגען און ווייטער גע־רעדט:

— **הערט אויס: און יעדען יאהר קריגט איהר ווידער צוויי** הונדערט פראנק ביז צו אייער טויט, איהר הערט, ביז צו אייער טויט, ווען איהר וועט בעווייזען, ווי גוט אונזערע בעדער זיינען.

דער אלטער איז געווארען גאנץ שטאר. דער דאזיגער פאר־שלאג האט צושטערט אלע זיינע פלענער און ער האט געפרעגט ניט גאנץ זיכער:

— און ווען די בעדער זיינען צוגעמאכט און מיר ווערט ווידער שלעכט, דאן איז דאך ניט מיין שולד, איך בין דאך ניט פער־אנטווארטליך דערפאר, וואס די בעדער זיינען געשלאסען.

דאקטאר לאטאן האט איהם אונטערבראכען און זיך גע־ווענדעט צו אנדערמאט'ן:

— זעהר גוט, זעהר גוט, דאן וועלען מיר איהם יעדעס יאהר איבער־א־נייעס אויסהיילען. דאס איז זאגאר נאך א סך בעסער, ווען דאס בעווייזט די נויטיגקייט יעדען יאהר די קור צו געברויכען און אז מען מוז אונבעדינגט אהער צוריקקומען.

— אויסגעצייכענט ! איינפערשטאנען !

— **אבער מיר קומט דערפון קיין גוטעס ניט ארויס. מיינע** הערען, מיינע פיס זיינען ווי פון אייזען. פון אייזען !

דעם דאקטאר איז איינגעפאלען א נייער געדאנק און ער האט געזאגט:

— איך וועל איהם נעהמען צו מיר אין דער אבטהיילונג פון גימנאסטיק און וועל איהם לאזען א פאר מאל געהן זיצענדיג,

— איהר פערשטעהט דאָך, אַלזאָ אָבגעמאַכט: אַ געלע ראַ־קעטע און דאַן געהט עס!

ער האָט געגעבען בעפעהלען פאַר פייערווערק. מען האָט איהם געהערט ווייט ארום און ער האָט ערקלעהרט זיין פּלאַן און אַנגע־וויזען מיט זיין אויסגעשטרעקטען אָרעם אין אַלע ריכטונגען, ווי ער וואָלט אימיצען געסטראַשעט. ער האָט אַנגעדייטעט אויף די העלע הילצערנע סלופּעס, וועלכע זיינען געשטאַנען אויפ'ן בארג, אויף דער אנדערער זייט פון'ם פעלזן איבער דעם אָבהאַנג.

— אָט דאָרט וועט עס זיך אַנהויבען. איך האָב דעם מאַן פון די פייערווערק געזאָגט, אַז ער מוז זיין אויף זיין פּלאַץ אום האַלב ניין אַ זייגער. אַזוי שנעל, ווי די פאָרשטעלונג וועט זיך ענדיגען, וועל איך פון דאַנען געבען אַ סיגנאַל מיט אַ געלער ראַקעטע און דאַן וועט ער גלייך אַנצינדען דאָס פייערווערק.

דער מארקיז איז צוגעקומען:

— איך וויל טרינקען אַ גלאָז וואַסער — האָט ער געזאָגט.

פּאָול און גאָנטראַן האָבען איהם בעגלייט און זיינען אַלע צוזאַמען אַרונטער פון בארג. ווען זיי זיינען צוגעקומען צו דעם אַנשטאַלט, האָבען זיי דערזעהן דעם אַלטען גלאַוויס, וועלכער איז גור־וואָס אַריינגעגאַנגען אַהין. ביידע אריאַלס האָבען איהם אונ־טערהאַלטען, אַנדערמאַט און דער דאָקטאָר זיינען געגאַנגען נאָך זיי און יעדעס מאָל, וואָס זיינע פיס האָבען דעם פּאָל אַנגעריהרט, האָט זיך זיין פּנים מורא'דיג פערקרימט.

— דאָ מוזען מיר בלייבען און זיך צוהערען צו זייער גע־שפּרעך — האָט געזאָגט גאָנטראַן — מיר וועלען האָבען אַביסעל שפּאַס!

מען האָט דעם קריפּעל אַריינגעזעצט אין אַ שטוהל און דאַן האָט אַנדערמאַט גענומען רעדען צו איהם:

— הערט אויס, וואָס איך וועל אייך פאָרשלאָגען, איהר, אַלטער לומפּ. איהר זאָלט גלייך געהיילט ווערען מיט צוויי בע־

— שטאַרק זיך נאָך אַ ווײַלע, איך בעט דיך, ווען דו גערהסט איצט אַרויס, מוזטו דורכגעהן דעם גאַנצען זאַל און דאָס קען זײַן אַ גרויסע שטערונג.

אָבער גאַנטראַן, וועלכער איז געזעסען הינטער איהר מיט פּאָול'ן, האָט אַלעס געהערט און ער האָט זיך געווענדעט צו זײַן שוועסטער:

— דיר איז היים?

— יאָ, איך ווער דערשטיקט!

— גוט, אָט וועסטו באַלד זעהן, וואָס פאַר אַ שפּאַס דו וועסט האָבען!

ניט ווייט פון זיי איז געוועזען אַ פענסטער. ער האָט זיך דורכגערוקט אַהין, איז אַרויף אויף אַ שטוהל און איז אַרויסגע־שפּרונגען נאָך איידער אימיצער האָט צייט געהאַט עס צו בעמער־קען. דאַן איז ער אַוועק אין דעם לעדיגען קאַפע, וואו ער האָט בעמערקט, ווי פּעטרוס מאַרטעל האָט בעהאַלטען די סיגנאַל־ראַקעטע. ער האָט זי גענומען, איז אַרײַנגעלאָפען צווישען די בושעס און זי אָנגעצונדען.

דער געלער פייער האָט אַ שאָס געטהאָן צו די וואָלקענס און זיך גלייך צושאָטען איבער'ן גאַנצען הימעל, ווי אַ פייערדיגער רעגען. כמעט אין דער זעלבער צייט האָט מען דערהערט אַ גע־וואַלדיגען קנאַל אויף דעם אַנטקעגענדיגען בארג און אַ גאַנצער בינטעל ראַקעטען האָבען אַ שאָס געטהאָן אין דער לופטען.

אין זאַל, וואו עס האָט נור־וואָס גענומען שפּיעלען סיינט־לאַנדרי'ס מוזיק, האָט אימיצער אויסגערופען:

— דאָס פייערווערק שיסט!

די צושויער, וועלכע זיינען געזעסען אַם נאָהענטסטען צו דער טהיר, זיינען שנעל אויפגעשטאַנען, אום זיך איבערצייגען און זיינען שטילינקערהייד אַרויס אין דרויסען. די אַנדערע האָבען זיך אומגעדרעהט צו די פענסטער, אָבער זיי האָבען גאָרנישט גע־

דאָס וועט אַ סך בייטרעגנגען צום ערפאָלג פון די בעדער. יעדענ־פאַלס קען מען עס פּרובירען.

אַנדערמאַט האָט געענטפערט:

— דאָס איז אַן אויסגעצייכענטער געדאַנק. אָבער איצט, אַל־טער גלאַזוויס, טראָגט זיך אָפּ פון דאַנען און פערגעסט אונזער אָבמאַך.

דער אַלטער איז אַוועק אָכצענדיג און קרעכצענדיג.

אַזוי ווי עס איז נאַכט געוואָרען, האָבען זיך אַלע פיהרער פון מאַנט אַריאַל אומגעקעהרט צוריק צום עסען, ווייל די טהעאַטער פאָרשטעלונג איז געווען בעשטימט אויף האַלב אַכט אַ זייגער. זי איז אויפגעפיהרט געוואָרען אין׳ם זאַל פון קאַסינאָ, וואו עס האָ־בען געקענט אריינגעהן טויזענד מענשען. די צושויער, וועלכע האָבען ניט געהאַט קיין נומערירטע פּלעצער, זיינען זיך צוזאַמענגע־קומען נאָך פאַר זיעבען. אַרום האַלב אַכט איז דער זאַל געווען פול, און דער פאָרהאַנג האָט זיך אויפגעהויבען. מען האָט אויפ־געפיהרט אַ קאָמעדיע אין צוויי אַקטען, דערנאָך די אָפּערא פון סיינט־לאַנדרי, וועלכע די זינגער פון וויכי, וועלכע מען האָט ספּע־ציעל פאַר דיעזען אָבענד אַראָבגעבראַכט, האָבען געזאָלט זינגען.

כריסטיאַנע איז געזעסען אין דער ערשטער רייהע צווישען איהר מאַן און איהר ברודער. זי האָט זעהר געליטען פון דער היץ און האָט אַלע אויגענבליק אויסגערופען:

— איך קען ניט מעהר! איך קען ניט מעהר!

נאָך דער קאָמעדיע, ווען די אָפּערא האָט זיך נור־וואָס גע־זאָלט אָנהויבען, איז איהר געוואָרען שלעכט און זי האָט זיך געווענ־דעט צו איהר מאַן:

— מיין ליעבער ווילי, איך מוז אַרויסגעהן, איך ווער דער־שטיקט!

דער באַנקיר איז געווען אויסער זיך איהם איז פריהער פאַר אַלץ געווען וויכטיג, אַז דער פעסט זאָל געלינגען און זאָל אָבלויפען אָהן וועלכע ניט איז שטערונגען און ער האָט געענטפערט:

גליייך האָט ווידער עפּעס אויסגעשאָסען און פּעטרוס מאַרטעל איז אַרונטערגעשפּרונגען אויף דר׳ערד און אויסגעשריען:

— אַזאַ שווייַנערײַ! אַזאַ שווייַנערײַ!

ער האָט אויסגערעדט די דאָזיגע ווערטער מיט אַ זעהר טראַגישער מינע און נאָכאַנאַנד פערצווייפעלט ווידערהאָלט:

— אַזאַ שווייַנערײַ! אַזאַ פערפלוכטע שווייַנערײַ!

כריסטיאַנע האָט גענומען פּאָול׳ס אָרעם, אום אין דרויסען אויף דער פרייער לופט זיך אַנידערזעצען און גליקזעליג געקוקט אויף די ראַקעטען, וועלכע זייַנען צום הימעל געפלויגען.

איהר ברודער האָט זי פּלוצים אָבגעשטעלט און געזאָגט:

— נו, האָט עס מיר געגליקט? איז דאָס ניט אַן אייַנפאַל?

— וואָס, דאָס איז דייַן אַרבייט?

— נו, יאָ, געוויס איז דאָס ניט אַן אויסגעצייכענטער וויץ?

זי האָט זיך צולאַכט. עס איז ווירקליך געווען צו קאָמיש.

אָבער אַנדערמאַט איז צוגעקומען אין גאַנצען אויסער זיך. ער האָט ניט פערשטאַנען, ווי אַזוי דאָס אונגליק האָט געקענט פּאַסירען. מען האָט אַרויסגע׳גנב׳עט די ראַקעטע פון בופעט, כדי צו געבען דעם אָבגערעדטען סיגנאַל. אַזאַ געמיינהייט האָט נור געקענט בעגעהן אימיצער פון׳ם אַלטען באַדע־פּלאַץ, דעם דאָקטאָר באָנע־פּיל׳ס אַן אַגענט אודאי. און ער האָט אויסגערופען:

— מען קען פערצווייפעלט ווערען! אַזוינפאַך פערצוויי־פעלט, דאָס פייערווערק קאָסט צוויי טויזענד דריי הונדערט פראַנק און עס איז אייַנפאַך אַרויסגעוואָרפען! אַרויסגעוואָרפען!

גאָנטראַן האָט בעמערקט:

— ניין, מייַן ליעבער, אויף ריכטיג אויסגערעכענט, בע־טרעפט דער פערלוסט העכסטענס אַ פיערטעל, אפשר נור אַ דריט־טעל. אַלזאָ, זיעבען הונדערט פינף און זעכציג פראַנק. דייַנע געסט האָבען, אַלזאָ, גענאָסען ראַקעטען פאַר טויזענד פינף הונדערט און דרייסיג פראַנק, דאָס איז דאָך גאַנץ שעהן!

דער צאָרן פון דעם באַנקיר האָט זיך איצט אויסגעגאָסען

קענט זעהן, ווארים זיי זיינען ארויסגעקומען צו דער לימאן. מען האט געפרעגט איינער דעם אנדערען:

— איז עס אמת? איז עס אמת?

צווישען עולם איז געווארען א מהומה. קיינער האט ניט גע־וואלט פערפעהלען צו זעהן דאס פייערווערק, וועלכעס האט זיי פערשאפט גרויס פערגעניגען. א שטימע האט אויסגערופען:

— עס איז אמת, מען שיסט!

אין איין מאמענט איז דאס גאנצע פובליקום אויפגעשפרונגען און זיך א ווארף געטהאן צו די טהירען. מען האט זיך געשטויסען, געשטופט, געשריען אויף די, וואס האבען פערשפארט דעם ארויס־גאנג און געשרופען:

— שנעל! שנעל!

און באלד זיינען אלע געווען אין פארק, נור מאעסטרא סיינט־לאנדרי האט פערצווייפעלט ווייטער געשלאגען דעם טאקט פאר זיין צושטרייטען ארקעסטער.

און דארט, אין דרויסען, האבען געפאלגט איינס נאכ'ן אנ־דערען, אונטער מורא'דיגע קנאלען, ראקעטען מיט פערשיעדענע פייערען. פלוצים האט א געוואלדיגע שטימע אריבערגעשריען אהין מיט כעס:

— האלט, צום טייפעל, האלט!

און ווען דאן האט אויפ'ן בארג גראדע אויפגעשטראהלט א גרויסער בענגאלישער פייער, וועלכער איז געווען רעכטס רויט, לינקס בלוי און האט בעלייכטעט די געוואלדיגע גרויסע פעלזען און די בוימער, האט מען דערזעהן אין איינער פון די מראמארנע וואַ־זען, וואס זיינען געשטאנען אויף דער טערראסע, פעטרוס מארטעל, א פערצווייפעלטען, מיט א הוילער קאפ, מיט אויסגעשטרעקטע ארעמס, שרייענדיג מיט בענומענע קולות.

דאן האט זיך דער העלער שיין אויסגעלאשען און מען האט מעהר גארנישט געזעהן, ווי די אמת'ע שטערען אין הימעל. אבער

— דו זאָגסט עס מיר אַביסעלע צו גראָב!

— יאָ, ווייל עס מוז אַזוי זיין. אַלזאָ, הער אויס. דו האָסט דיין טהייל פערמעגענ, וואָס איז געקומען פון דיין מוטער, פער־הוליעט. אָבער דערפון וועלען מיר בעסער ניט רעדען.

— ניין, דערפון וועלען מיר בעסער ניט רעדען.

— דיין פאָטער אָבער בעזיצט דרייסיג טויזענד פראַנק רענטע! אַלזאָ, אַ קאַפּיטאַל פון אַכט הונדערט טויזענד פראַנק; דיין טהייל וועט שפּעטער אויסמאַכען פיער הונדערט טויזענד פראַנק. מיר אָבער ביזטו שולדיג הונדערט אַכטציג טויזענד פראַנק. דאַן ביזטו נאָך אויסער דעם שולדיג געלד פּראָצענטניקעס...

גאַנטראַן האָט געזאָגט פון אויבען אַראָב:

— זאָג בעסער די אידען!

— גוט, זאָל זיין די אידען, הגם צווישען זיי געפינט זיך איי־נער, וועלכער בענוצט אַ פּריעסטער אַלס פערמיטלער צווישען זיך און דיר. דו ביזט, אַלזאָ, פערשיעדענע לייטע שולדיג כמעט אַזוי פיעל, לאָמיר זאָגען הונדערט פופציג טויזענד פראַנק, צוזאַמען מאַכט עס אויס דריי הונדערט דרייסיג טויזענד פראַנק, פון וועלכע דו מוזט צאָהלען צינזען, אויסער מיינע געלד, וועלכע דו האָלסט אי־בערהויפּט ניט פאַר קיין חוב.

— דאָס איז אמת! — האָט געזאָגט גאַנטראַן.

— דאַן בלייבט דיר, אַלזאָ, מעהר גאָרנישט איבער.

— יאָ, ווירקליך גאָרנישט אויסער מיין שוואָגער.

— דיין שוואָגער, וועלכער איז פון דעם שטענדיגען געבען דיר געלד מיעד געוואָרען.

— אַלזאָ?

— אַלזאָ, מיין ליעבער, דער אָרימסטער פויער אין איינע פון יענע שטיבעלאַך האָט מעהר פון דיר.

— זעהר שעהן! און וואָס איז ווייטער?

—וואָס איז ווייטער? ווען דיין פאָטער זאָל מאָרגען שטאַר־בען, וואָלט פאַר דיר מעהר ניט פערבליבען, ווי צו עסען אַ טרו־

אויף זיין שוואָגער. ער האָט איהם בייז אָנגענומען אונטער'ן אָרעם:

— איך האָב מיט דיר איבער עטוואָס ערנסטעס צו רעדען. אַזוי ווי איך בין שוין סיי־ווי דאָ, טאָ לאָמיר געהן אין פּאַרק, נור אויף פינף מינוטען. איך גיב דיר איבער צו אונזער פריינד, מיין ליעבע — האָט ער געזאָגט צו כריסטיאַנע'ן — אָבער בלייב ניט צו לאַנג אין דרויסען, דו קענסט זיך נאָך פערקיהלען, גיב אכטונג אויף זיך.

זי האָט געענטפערט:

— אַך, האָב קיין מורא ניט, מיין פריינד!

און אַנדערמאַט איז אוועק מיט גאָנטראַן'ען. אַזוי שנעל ווי זיי זיינען געוועזן אליין, אָביסעל ווייטער פון'ם גרויסען עולם, האָט דער באַנקיר זיך אָבגעשטעלט:

— מיין פריינד, איך מוז אַמאָל מיט דיר רעדען איבער דיינע פינאַנציעלע פערהעלטניסע.

— מיינע פינאַנציעלע פערהעלטניסע?

— יאָ, ווייסטו כאָטש אַליין, ווי דו שטעהסט אין דער וועלט?

— ניין, אָבער דו מוזט עס וויסען גאַנץ גענוי, ווייל דו לייהסט מיר אימער געלד!

— אַלזאָ, גוט, איך וויים עס טאַקע און דערפאַר וויל איך מיט דיר רעדען.

— יאָ, אָבער איך דענק, אַז עס איז איצט ניט די צייט אין מיטען פון דעם פייערווערק.

— פערקעהרט, די צייט איז זעהר אַ ריכטיגע. איך רעד מיט דיר ניט בעת'ן פייערווערק, נור פאַר אַ באַל.

— פאַר אַ באַל? איך פערשטעה ניט.

— דו וועסט גלייך פערשטעהן. דיין לאַגע איז פאָלגענדע: דו האָסט בלויז חובות און וועסט קיינמאָל ניט האָבען עפּעס אַנדערש, אויסער חובות.

גאָנטראַן האָט געענטפערט ערנסט:

איך, אנדערמאַט, מאַרגען נאָך געגעבען פאר זיי אַ מיליאָן. און די דאָזיגע וויין־בערג, וועלכע ליגען ארום בארג, וועלען די ביידע מייד־לאך קריגען אין נדן. דער פאָטער האָט עס מיר נאָך ניט לאנג, אפשר מיט אַ געוויסער אבזיכט, געזאָגט. אויב דיר איז עס גע־פעלען, דאַן קענען מיר ביידע מאכען אַ זעהר גוט געשעפט.

גאנטראַן האָט געמורמעלט נאָכדענקענדיג:

— עס איז מעגליך, איך וועל וועגען דעם אַ טראַכט טהאָן!

— איבערלייג זיך די זאך גאנץ גוט, מיין ליעבער, און פער־געס ניט, אַז איך רייד פון גאנץ זיכערע זאכען, דען איך האָב וועגען דעם גאנץ גענוי נאָכגעדאַכט און איך וויים אַלע מעגליכע פאַל־גען.

אָבער גאנטראַן האָט אויפגעהויבען דעם ארעם און אויסגערו־פען בעגייסטערט, ווי ער וואָלט פלוצים פערגעסען אַלעס וואס זיין שוואָגער האָט איהם געזאָגט:

— זעה נור זעה נור, אָט דאָס איז שעהן!

— אַ גרויסע מאסע פייערווערק האָט זיך אָנגעצונדען אין דער פאַרמע פון אַ געוואַלדיג גרויסען פאַלאַץ, איבער וועלכען עס איז מיט פלאַמענדע בוכשטאָבען געשטאַנען דער נאָמען „מאָנט אריאַל“. די לבנה, וועלכע האָט אויך אָבגעשיינט רויטליך, איז געשטאַנען גראָדע איבער'ן פעלז און עס האָט זיך געדאַכט, אַז זי איז נור וואָס אויפגעגאַנגען, כדי אויך צו צוזעהן דעם דאָזיגען ספּעקטאַקל. און דאַן, נאָכדעם ווי דער פאַלאַץ האָט אַ פּאָר מינוטען גע־בליסטשעט אין דער לופטען און איז דערנאָך מיט אַ מורא'דיגער עקספּלאָזיאָן פערלאָשען געוואָרען, ארויפשיקענדיג צום דונקעלען הימעל ראַקעטען, וועלכע האָבען דאָרט אויבען געפּלאַצט, איז די לבנה, געבליבען גאנץ אליין, רוהיג און רונד אויף דעם האָריזאָנט.

דאָס פּובליקום האָט שטאַרק אַפּלאָדירט און געשריען:

— בראַוואָ! בראַוואָ!

אנדערמאַט האָט פלוצים געזאָגט:

קענע שטיקעל ברויט, פערשטעהסטו, אָדער אז ניט, ביי מיר אָנ־צונעהמען אַ שטעלע פון אַ קלערק. דאָס וואָלט געווען די איינציגע מעגליכקייט ווי אזוי צו פערדיענען די פענסיאָן. וואָס דו וואָלסט ביי מיר געקראָגען.

גאָנטראַן האָט געזאָגט ערנסט:

— מיין ליעבער, די דאָזיגע געשיכטען הויבען מיר אָן צו דערעסען. איך וויים דאָס אַלעם פונקט אזוי גוט, ווי דו און איך זאָג דיר נאָכאַמאָל, אַז די צייט מיר וועגען דעם צו דערמאָנען איז זעהר שלעכט געוועהלט און איבערהויפט מיט... מיט... אזוי וועניג דיפּלאָמאַטיע.

— זיי אזוי גוט און לאָז מיך אויסרעדען. דו קענסט זיך ראַ־טעווען פון דיין ניט פרעהליכער לאַגע נור דורך אַ גוטען שידוך. אָבער דו ביזט, ניט קוקענדיג אויף דיין נאָמען, וועלכער קלינגט גוט, אַ גאַנץ טרויעריגע פּאַרטיע, ווארים דיין נאָמען איז ניט איינער פון יענע, פאַר וועלכען אַ רייכע יורש'טע, ניט אפילו אַ מוזט, אַלזאָ, גוט זוכען איידער דו וועסט געפינען אַ רייכע פרוי, אידיש קינד, וואָלט וועלען בעצאָהלען מיט איהר פערמעגען. דו און דאָס איז ניט אזוי לייכט.

— אַלזאָ, זאָג מיר אָהן קונצען וועמען דו מיינסט.

— גוט, איינע פון דעם אַלטען אַריאַל'ס טעכטער. דו קענסט נאָך אויסקלייבען וועלכע דו ווילסט און דערפאַר וואָלט איך וועלען מיט דיר רעדען פאַר דעם באַל.

— ערקלעהר דאָס מיר נאָך אַמאָל גאַנץ גענוי.

— זעהר איינפאַך. דו זעהסט, וואָס פאַר אַן ערפאָלג איך האָב געהאַט מיט דעם באַדע־פּלאַץ. נו, אַלזאָ, ווען איך, אָדער בע־סער געזאָגט, מיר, זאָלען האָבען דעם גאַנצען גרונד־אייגענטהום, וועלכען דער כיטערר פויער האָט נאָך געלאָזען פאַר זיך, וואָלט איך דערפון געקענט מאַכען גאָלד. ווען איך טראַכט בלויז פון די וויין־גערטנער, וועלכע ציהען זיך פון אונזער אנשטאַלט ביז צום האָטעל און פון האָטעל ביז צום קאַסינאָ, דאַן וואָלט איך אַליין,

ער האָט אַ רוק געטהאָן אַביסעל זיין שטוהל:

— זיי פאַרזיכטיג מען קען אונז זעהן די ראקעטן בעלויכטען די גאַנצע געגענד

איהר איז דאָס אפילו אין'ם זינען ניט געלעגען און זי האט געענטפערט:

— איך האָב דיר אזוי ליעב און איך בין אזוי גליקליך! איך בין אזוי גליקליך, וואָס מיר זיינען דאָ צוזאמען, און גראַדע דאָ, אויף דעם פּלאַץ! פּאול, פיהלסטו עס? אַך, ווי שעהן! און מיר האָבען זיך נאָך ליעב!

דאַן האָט זי געזאָגט מיט אַ שוואַכער שטימע, וואָס האָט געקלונגען ווי אַ הויך:

— איך האָב אַ משוגענע לוסט דיר צו קושען, איך האָב דיר אזוי לאַנג ניט געזעהן.

און דאַן פּלוצים, מיט דער היגעבונג און ליידענשאַפט פון אַ פערליעבטער פרוי, פאַר וועלכער עס מוזען פערשווינדען אַלע הינדערניסע, האָט זי אויסגעפּליסטערט:

— הער נור, איך וויל געהן מיט דיר אהין, וואו מיר האָבען זיך פאַר־אַ־יאָהרען געזעגענט. דו געדענקסט יענעם פּלאַץ הינטער לאַ ראָש־פּראַדיר?

ער האָט געענטפערט צושראָקען:

— אָבער דאָס איז דאָך אַ משוגעת, דו טאָרסט מעהר ניט געהן, דו ביזט אַ גאַנצען טאָג אויף די פיס געשטאַנען. דאָס איז משוגעת, איך וועל עס ניט דערלאָזען.

זי האָט זיך אויפגעהויבען און זיך אַנגערופען:

— אזוי וויל איך. ווען דו געהסט ניט מיט מיר, געה איך אַליין אהין.

און זי האָט אָנגעוויזען אויף דער לבנה, וואָס האָט געהאַלטען אין אויפגעהן:

— עס איז געוועזען פּונקט אַזאַ אָבענד, ווי היינט. דו געדענקסט, ווי דו האָסט מיך געקושט אין דער פינסטער?

— איצט לאָמיר עפענען דעם באַל, מיין ליעבער. ווילסטו זיין מיין ווי־זאַ־ווי אין דעם ערשטען קאַדריל?

— געווים, מיין ליעבער שוואָגער!

— וועמען ווילסטו צום טאַנץ איינלאַדען? איך האָב די הערצאָגין דע־ראַמאַס.

גאָנטראַן האָט געענטפערט גלייכגילטיג:

— און איך שאַרלאָטטע אַריאַל!

זיי האָבען זיך אומגעקעהרט צוריק

ווען זיי זיינען פערביינעגאַנגען דעם פּלאַץ, וואו פּאָול און כריסטיאַנע זיינען געזעסען, האָבען זיי זיי דאָרט שוין ניט געפונען.

ווילי האָט זיך געטרייסט:

— זי האָט מיך געפאָלגט און איז געגאַנגען צו בעט. זי האָט זיך היינט געפיהלט זעהר מיעד.

און ער איז אַוועק צום באַל זאַל, וועלכען די קעלנער האָבען, בעת מען האָט דאָרט געשאָסען דאָס פייערווערק, ווידער אין אָרדנונג געבראַכט.

אָבער כריסטיאַנע איז ניט אַוועק אין איהר צימער, ווי איהר מאַן האָט געדענקט. אַזוי שנעל, ווי זי האָט זיך געפונען אַליין מיט פּאָול'ן, האָט זי איהם שטיל געזאָגט, בעת זי האָט זיין האַנד געדריקט:

— דו ביזט, אַלזאָ, ווידער דאָ, איך וואַרט שוין פיער וואָכען אויף דיר. יעדען פריה־מאָרגען פרעג איך זיך: וועל איך איהם היינט זעהן? און יעדען אָבענד זאָג איך צו זיך אַליין: אפשר מאָרגען! וואָרום האָסטו אַזוי לאַנג געוואַרט, מיין געליעבטער?

ער האָט געענטפערט עטוואָס פערלעגען:

— איך בין געווען פערנומען, געשעפטען...

זי האָט זיך איינגעבויגען צו איהם און געפליסטערט:

— עס איז ניט געווען שעהן פון דיר מיך צו לאָזען אויף אַזוי לאַנג אַליין מיט יענע מענשען און איבערהויפּט אין מיין צושטאַנד.

קערפערליכע זיין פרויען־אידעאל איז געווען ווענוס. וואס איהר הייליגער לייב האט אימער די ריינע פארם פון אונפרוכטבארקייט איינגעהאלטען

דער געדאנק אז א קליין נפש'ל, וואס האט איהם דאס לעבען געהאט צו פערדאנקען. בעוועגט זיך אין דעם דאזיגען לייב, וועלכער איז דורך איהם בעפלעקט און פערהעסליכט געווארען, האט אין איהם כמעט אן אונאויסשטעהליכען עקעל ערוועקט. די מוטער־שאפט האט א חיה געמאכט אויס דער דאזיגער פרוי. דאס איז שוין ניט געווען יענעם אויסנאהמס־וועזען וועלכע ער האט פער־געטערט, נור די חיה, וואס האט איהר ראסע ווייטער געפלאנצט. און צו דעם דאזיגען אפשטויסענדען געדאנק איז צוגעקומען א קערפערליכער ווידערווילען.

זי האט קיין אהנונג ניט געהאט פון דעם, ווי אזוי ער האט געפיהלט און געטראכט איצט וועגען איהר. זי, וועמען יעדע בעוועגונג פון דעם קינד אונטער'ן הארצען, האט דאפעלט זי צו איהם צוגעבונדען צו איהם, דעם דאזיגען מאן, וועלכען זי האט פערגעטערט און וועלכען זי האט מיט יעדען טאג אלץ מעהר און מעהר ליעב געהאט, זייט זייער ערשטער אומארמונג. ער האט ביז אין די טיעפסטע טיעפעניש פון איהר הארצען אריינגעדרונגען. ער האט אריינגעדרונגען אין די טיעפעניש פון איהר קערפער, איז וועלכען ער האט זיין אייגענעם לעבען פערזייהט.

יא, זיין לעבען האט זי דאס געטראגען אונטער איהר האר־צען, איהם אליין, דעם דאזיגען גוטען, ליעבען, צערטליכען, איינ־ציגען פריינד, וועלכער וועט אין איהר, דורך דאס מיסטעריום פון דער נאטור, ווידער געבארען ווערען. און זי האט איהם געליעבט אזוי, ווייל זי האט איהם צוויי מאל בעזעסען, דעם גרויסען און דעם קליינעם, וועלכען זי האט נאך ניט געקענט, אבער וועלכען זי האט אין זיך געפיהלט און וועלכען זי האט רעדען געהערט און וועלכען זי האט געקושט, וואס זיינע בעוועגונגען האט זי אונטער איהר הויט געשפירט.

ער האט זי צוריקגעהאלטען:

— כריסטיאנע, דאס איז דאך אבער לעכערליך!

נור זי האט זיך א ריס געטהאן און איז אוועק מיט שנעלע טריט צו דעם אבהאנג צו, וועלכער האט צו די וויין־גערטנער געפיהרט. ער האט געקענט איהר פעסטען ווילען, איהר איינגע־שפארטקייט, האט געוואוסט, אז איינמאל האט זי בעשלאסען צו געהן, וועט קיינער ניט אימשטאנד זיין זי צוריקצוהאלטען. און ער האט זי גענומען אונטער'ן ארעם און איז אוועק מיט איהר.

— ווען מען זאל אונז דערזעהן, כריסטיאנע!

— דאס האסטו פאר־א־יאהרען ניט געזאגט, פאול, און אוי־סער דעם זיינען זיי אלע ביים פעסט. מיר וועלען זיין צוריק, איידער אימיצער וועט בעמערקען, אז מיר פעהלען.

זיי האבען געמוזט געהן ארויף בארג איבער דעם שמאלען וועג. זי האט שווער געטאפעט און זיך אנגעשפארט מיט אלע קרעפטען אויף איהם. ביי יעדען שריט האט זי געזאגט:

— אך, ווי גוט, ווי גוט עס איז אזוי צו ליידען!

ער איז שטעהן געבליבען. ער האט געוואלט, זי זאל געהן צוריק, אבער זי האט פון דעם ניט געוואלט הערען:

— ניין, ניין, איך בין גליקליך, דו פערשטעהסט עס ניט. איך פיהל עס, כ'פיהל, ווי עס בעוועגט זיך אונזער קינד, דיין קינד, וואס פאר א גליק! גיב מיר דיין האנד. דו פיהלסט עס?

זי האט ניט פערשטאנען, אז ער האט געהערט צו דער ראסע פון ליעבהאבער און ניט צו דער ראסע פון פאטערס. זייט ער האט זיך דערוואוסט, אז זי איז אין אומשטענדען, האט ער זיך דער־ווייטערט פון איהר. ער האט געהאט א כלל, אז א פרוי, ווי נור זי ווערט מוטער, פערלירט גלייך איהר גאנצע ווערטה אלס גע־ליעבטע.

וואס איהם האט אין דער ליעבע אזוי צוגעצויגען, איז גע־ווען דאס שטרעבען פון צוויי הערצער צו אן אונרייכבארען אי־דעאל, דאס בעהעפטען פון צוויי נשמות, דאס פאעטישע און אונ־

געהן שנעלער, אום ניט צו פיהלען אויף זיינע היפטען די בעריהרונג פון איהר שוואנגערען קערפּער.

ווען זיי זיינען צום האָטעל נעהענטער צוגעגאנגען, האָבען זיי זיך צושיידט, און זי איז אוועק צו זיך אין דאָס צימער. דאָס אָרקעסטער פון קאסינאָ האָט געשפּיעלט טענץ און פּאול איז אוועק אויפ׳ן באל. מען האָט גראדע געשפּיעלט אַ וואַלס. אַלע האָבען געטאַנצט: דאָקטאָר לאַטאַן מיט דער יונגער פרוי פּייל, אַנדער־מאַט מיט לואיזע אריאל, דער שעהנער דאָקטאָר מאַצעללי מיט דער הערצאָגין פון ראמאס און גאנטראן מיט שארלאָטטע אריאל.

ער האָט איהר געשושקעט אויפ׳ן אויער צערטליך, מיט פייער. ער האָט אָנגעהויבען זי צו זוכען און זי האָט צו דעם גע־שמייכעלט און זיך ווי געפרעהט מיט דעם. פּאול האָט דערהערט הינטער זיך:

— נאַ, נאַ, דער יונגער מארקיז פלירט צו מיין פּאַציענטקע!

דאָס איז געווען דאָקטאָר האָנאָרא, וועלכער איז פאר דער טהיר געשטאַנען און געשמייכעלט. ער האָט גערעדט ווייטער:

— יאָ, יאָ, שוין אַ האַלב שטונדע, ווי ער איז אזוי פריינדליך צו איהר, אַלע האָבען עס שוין בעמערקט. אָבער ווי עס ווייזט, גע־פעלט עס דער קליינער.

און נאָך אַ קורצען שווייגען האָט ער צוגעלעגט:

— דאָס מיידעל איז אַ וואָהרע פּערל. גוט, פרעהליך, איינ־פאַך, איבערגעבען, אָפענהערציג, ווירקליך אַ מערקווירדיגע מיי־דעל! איך קען זי דאָך גון קינדערווייז אויף. ביידע אריאל׳ס מיידלאך זיינען זעהר וואוילע. און דאָך דער פאָטער ליעבט מעהר די על־טערע טאָכטער, ווייל זי איז מעהר געראָטען אין איהם, ווי די אינ־גערע: ניט אַזוי אָפענהערציג, שפּאָרזאמער, כיטרער, איינגע־שפּאַרטער, אָבער דאָך איז זי אויך אַ גאַנץ וואוילע מיידעל און קיין שלעכטעס וועגען איהר קען מען ניט זאָגען, נור צו איהר שוועסטער קומט זי ניט.

דער וואַלס האָט אויפגעהערט. גאנטראן איז צוגעגאנגען צו

זי זיינען אויפ'ן גלייכען וועג ארויף:

— דאָ, אונטען, האָסטו אויף מיר יענעם אבענד געוואַרט.

און זי האָט צו איהם אויסגעשטעלט די ליפּען. ער האָט זי געקושט מיט אַ קאַלטען קוש.

זי האָט צום צווייטען מאָל אויסגעפּליסטערט:

— דו געדענקסט, ווי דו האָסט מיך דאַן געקושט, ווען דו ביזט צו מיר אויף די קניע צוגעקראָכען?...

און אין דער האָפנונג, אַז ער וועט עס ווידער טהאָן, וועט ווידער איהר שאַטען קושען, ווי יענעם אבענד פאַר־אַ־יאָהרען, איז זי אָפּגעטראָטען פון איהם, אוועק פון איהם אביסעל ווייטער. דאַן איז זי געבליבען שטעהן פערסאָפּעט און האָט געוואַרט אין מיטען וועג. און די לבנה, וואָס האָט העל בעלויכטען איהר שאָטען, וועלכער איז געלעגען אויסגעצויגען אויפ'ן וועג, האָט אויך בע־לויכטען איהר שוואַנגערען לייב, און פּאָול איז אונבעוועגליך גע־שטאַנען, האָט געקוקט אויף איהר לייב פערצווייפעלט פון דעם, וואָס זי איז אזוי אונטאַקטיש, וואָס זי שטויסט זיך ניט אָן וועגען דעם, וואָס ער פיהלט, און ער האָט געזאָגט צו איהר מיט אונ־געדולד אין'ם קול:

— הער נור, כריסטיאַנע, דאָס איז קינדיש, לעכערליך!

זי איז צוגעגאַנגען צו איהם אויפגערעגט, מיט אויסגעשטרעקטע אַרעמס און האָט זיך געוואָרפען איהם אויפ'ן האַלז:

— אה, דו ליעבסט מיך ניט מעהר. איך פיהל עס, איך וויים עס!

ער האָט אויף איהר רחמנות געקראָגען, אריינגענומען איהר קאָפּ צווישען זיינע הענד און אַ דריק געטהאָן איהר אויף די אויגען אַ לאַנגען קוש.

דערנאָך זיינען זיי שווייגענדיג אוועק צוריק און ער האָט ניט געוואוסט, וואָס איהר צו זאָגען. און ווען זי האָט זיך אין גאַנג צוגעדריקט צו איהם, מיעד און פערמאַטערט, האָט ער גענומען

פון דאָקטאָר באַנעפּיל האָט מען איצט כמעט גאָר ניט גע־רעדט. ער איז זיך געזעסען דעם גאַנצען טאָג אין זיין קאַבי־נעט מיט אַ פּאָר אַלטע פּאַציענטען, וואָס זיינען איהם טריי לע־בליבען, און האָט מיט גאַל געזידעלט דעם נייעם קור־אָרט.

דאָקטאָר האַנאָרא האָט אויך אָנגעהויבען צו פערלירען זיין פּראַקטיק צווישען די דאָרטיגע איינוואָהנער. ער האָט זיך אָבער שטאַרק דאָס ניט גענומען צום האַרצען. קאָרטען און ווין האָבען איהם מעהר אינטערעסירט, ווי זיינע פּאַציענטען און זיין מעדי־צין. דאָך גאָר גלייכגילטיג צו זיינע קאָללעגען, וואָס האָבען ביי איהם אוועקגענומען די פּראַקטיק, איז ער ניט פערבליבען. ער האָט זיי פיינד געקראָגען, האָט אָבער וועגען זיי קיין שלעכטעס ניט גערעדט.

דאָקטאָר לאַטאָן וואָלט געבליבען דער גרויסער דאָקטאָר פון מאָנט אריאַל, ווען ניט דער קליינער דאָקטאָר בלעק.

אין איין שעהנעם אין דער־פריה, איז ער אהין אָנגעקומען. אַ קליינינקער, מיט אַ גרויסען קאָפּ אריינגערוקט צווישען די אקס־לען, מיט גרויסע רונדע אויגען און גרויסע הענד, אין גאַנצען אַ היבשע מיאוס'קייט. דער דאָזיגער דאָקטאָר בלעק, וועלכען האָט אהין רעקאָמענדירט פּראָפעססאָר רעמוזא, האָט גלייך געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון גאַנץ ענוואַל. כמעט יעדען אין דער־פריה איז ער געגאַנגען אין קירכע פאר אַ פּאָר מינוט און יעדען זונטאַג האָט ער פאר דעם פּריעסטער געבייכטעט. דער פּריעסטער האָט איהם גלייך רעקאָמענדירט אַ פּאָר פּאַציענטען צוויי אָרימע אַלטע מוידען, וועלכע ער האָט קורירט אומזיסט. פרו־מע פרויען, וואָס זיינען געקומען אפריהער צום פּריעסטער, איידער זיי זיינען צו אַ דאָקטאָר געגאַנגען, האָט דער פּריעסטער געראַטהען זיי זאָלען צו דאָקטאָר בלעק געהן.

און איין מאָל איז אין אנוועל געקומען די פּרינצעסין פון מאָל־דעבורג, אַן אַלטע דייטשע פּרינצעסין, זעהר אַ פרומע קאַטאָלישע פרוי, און זי האָט אויך גלייך געשיקט נאָך דאָקטאָר בלעק, וועל־

זיין פריינד און ווען ער האָט דעם דאָקטאָר דערזעהן, האָט ער גע־זאָגט:

— דער קאָרפּוס פון די ענוואַלער דאָקטוירים פערגרעסערט זיך. מיר האָבען אַ דאָקטאָר מאַצעללי, וועלכער איז אַ וואונדער־פולער טענצער, און אַן אַלטען דאָקטאָר בלעק, אָבער דער, דאַכט זיך, איז מעהר פערטהאָן אין הימעלשע זאַכען. וואָס זאָגט איהר, דאָקטאָר האַנארא?

אָבער דאָקטאָר האַנארא האָט איהם אויף דעם ניט געענט־פערט. פון זיינע קאָלעגען האָט ער קיינמאָל ניט גערעדט.

II.

די הויפּט פראַגע אין ענוואַל איז איצט געווען די דאָקטוירים פראַגע. זיי האָבען פּלוצים דאָרט גענומען שפּיעלען די הויפּט ראָלע. פון זיי האָט מען דאָרט איצט גערעדט און זיי האָבען דאָרט איצט גע׳בעל־הבית׳עוועט. פריהער זיינען די בעדער אין ענוואַל גע־ווען אונטער דער אויפזיכט פון דאָקטאָר באַנעפּיל אַליין, און דער אונרוהיגער דאָקטאָר לאַטאָן און דער רוהיגער דאָקטאָר האַנארא האָבען, אין פערגלייך מיט איהם, כמעט קיין שום ראָלע דאָרט ניט געשפּיעלט. היינט אָבער איז עס געווען גאַנץ אַנדערש. זייט די גרינדונג פון דעם נייעם קור־אָרט מאָנט אַריאַל, וועלכער האָט אַ גרויסען ערפאָלג געהאַט אַ דאַנק דעם מעכטיגען איינפלוס פון די פּראָפעססאָרען גלאַשע, מאַס־רוססעל און רעמוזאַ, וואָס יעדער פון זיי האָט אריינגעבראַכט אהין אַ צוויי־דריי הונדערט פּאַציענטען, איז דאָקטאָר לאַטאָן דער אינספּעקטאָר פון דעם נייעם קור־אָרט, געוואָרען אַ בעריהמטע פּערזענליכקייט. בעזונדערס האָט איהם געשטיצט פּראָפעססאָר מאַס־רוססעל, וועמעס שיללער ער איז גע־ווען און וועמעס מינעס און האַוואַיעס ער האָט זיך בעמיהט נאָכ־צומאַכען.

און אלע פאציענטען זיינען געווען זעהר זיכער, אז ער איז טאקע זעהר פינקטליך אין דעם.

און אז ער אליין זאל דאס חלילה ניט פערגעסען, האט ער דאס פערשריבען ביי זיך אין א נאטיץ־ביכעל, און אזוי האט ער גע־וואוסט, וויפיעל גלעזער וואסער יעדער פאציענט זיינער האט יעדען טאג געטרונקען. מיט אזא פינקטליכקייט האט ער אויך זיי רע־גולירט די צייט פון די טעגליכע בעדער.

דאקטאר לאטאן איז איינפאך אויסער זיך געווען. ער האט געדריקט די אקסלען און געמורמעלט: „ער איז א שווינדלער! ער איז א שווינדלער!“

אויס האס צו דאקטאר בלעק'ן האט ער זאגאר צייטענווייז אויסגעדריקט אן אונגינסטיגע מיינונג וועגען דאס מינעראל וואסער אליין:

— ווען מיר ווייסען כמעט ניט, וויפיעל דאס מינעראל וואסער העלפט, היינט ווי אזוי קען מען יעדען פערשרייבען א נייע פאר־ציאן וואסער, ווי אזוי קען מען עס רעגולירען, דאס איז דאך אונ־מעגליך! פון אזא אויפפיהרונג ליידעט נור די מעדיצין.

דאקטאר האנארא האט נור געשמייכעלט. ער האט זיך אי־מער בעמיהט צו פערגעסען די צאהל פון די גלעזער, וואס ער האט זיינעם א פאציענט פערשריבען אזוי גיך, ווי ער איז נור פון דעם פאציענט ארויס.

— צוויי גלעזער מעהר אדער ווייניגער — האט ער אמאל צו גאנטראן'ען געזאגט — זאל זיך וועגען דעם דער קוואל קימערען. מיך טשעפעט עס ניט.

דאך זיין פרומען קאלעגע האט ער אויף שפאס גערופען: „דער דאקטאר פון די הייליגע בעדער!“

ער האט דאקטאר בלעק'ן אויך ניט פערגונען. ער אבער איז צו קלוג און צו שטאלץ געווען דאס ארויסצואווייזען.

אמאל פלעגט ער אויך וועגען יענעם זאגען: „אה, ער פער־

כער איז איהר רעקאמענדירט געווען פון א רוימישען קארדינאל. פון דעמאלט אן איז דאקטאר בלעק געווארען מארע. האט א קראנקער געוואלט ווייזען, אז ער האט געשמאק, א פיין געפיהל, האט ער קיין אנדער דאקטאר ווי נור איהם, דעם קליינעם און מיאוס'ען דאקטאר בלעק, ניט גענוצט. מען האט גערעדט, אז ער איז געווען דער איינציגער זשענטלמאן צווישען די דאקטוירים, אויף וועמען א פרוי האט זיך געקענט אין גאנצען פערלאזען.

און פון אין דער־פריה ביז ביינאכט איז דער קליינער מאן, מיט'ן גרויסען קאפ פון א בולדאג, ארומגעלאפען פון איין האטעל אין אנדערען צו פאציענטען. און שטענדיג האט ער זיך גע־שושקעט אין די קארידארען מיט די בעלי־הבתים פון די האטעלס אדער מיט די קאמער־מיידלאך פון זיינע פאציענטקעס. האט ער בעמערקט אויף דער גאס איינע פון זיינע פאציענטקעס, איז ער גלייך צו איהר צוגעגאנגען מיט זיינע קורצע און פלינקע טריט און צו איהר גענומען רעדען וועגען איהר קראנקהייט און נייע מיט־לען איהר געראטהען, אין אימער אין א פרומען טאן פון א פריעסטער.

די אלטע פרויען האבען איהם פשוט פערגעטערט. ער האט געדולד געהאט איבערצוהערען אלע זייערע מעשיות ביז'ן סוף און זיי קיינמאל ניט אונטערבראכען. ער האט זיך אינטערעסירט מיט אלע זייערע בעאבאכטונגען, מיט אלע זייערע פראגען און וואונשען.

יעדען טאג האט ער פערגרעסערט אדער פערקלענערט די צאהל פון די גלעזער וואסער, וואס זיינע פאציענטען האבען גע־טרונקען.

— נעכטען האבען מיר געטרונקען צוויי גלעזער און דריי פערטעל — פלעגט ער צו זיינע פאציענטען זאגען — און היינט וועלען מיר טרינקען נור צוויי גלעזער און א האלב, און מארגען — דריי גלעזער. איהר זאלט עס נור ניט פערגעסען! מארגען דריי גלעזער. איך בין זעהר פינקטליך אין דעם, זעהר פינקטליך!

האָט געקרעכצט פאַר שמערצען און זיך געקלאָגט, וואָס זיין מאַ־
גען פערדייעט ניט.

נאָך דעם ערשטען מאָהלצייט איז מאַצעללי, וועלכער האָט
די גאַנצע געזעלשאַפט שוין געהאַט אַפּגעשאַצט און אָפּגעוואויגען,
צוגעגאַנגען צו גאַנטראַן'ען, וועלכער איז געזעסען אויף דער טער־
ראַסע פון קאַסינאָ, מיט אַ סיגאַר אין'ם מויל, און האָט זיך איהם
פאָרגעשטעלט. אין אַ שטונדע שפּעטער זיינען זיי שוין געווען
גאַנץ אינטים.

אויף מאָרגען אין דער־פריה האָט ער זיך פאָרגעשטעלט
כריסטיאַנע'ן, וועלכער ער איז גלייך געפעלען געוואָרען, און אין
דעם זעלביגען טאָג האָט ער זיי צונויפגעפיהרט מיט דער הער־
צאָגין, וועלכע האָט די איינזאַמקייט ניט ליעב געהאַט.

די הערצאָגין האָט פאַר כריסטיאַנע'ן וועגען איהם זיך אויס־
גערריקט:

— ער איז אַ פראַכטפולער מענש. ער ווייסט אַלסדינג און
קען אַלסדינג. איהם אַליין פערדאַנק איך מיין טאַליע.

— אייער טאַליע?

— יאָ, איך האָב שוין אַנגעהויבען דיק צו ווערען און דורך
זיין בעהאַנדלונג האָט ער מיך געראַטעט.

ער אַליין האָט אין מעדיצין ניט געגלויבט, נור אין מאַס־
סאַזש און קערפּערליכע בעוועגונגען.

— בעוועגט דעם קערפּער — פלעגט ער זאָגען — לאָזט אַר־
בייטען די מוסקולען, אַלע אָרגאַנען, בעזונדערס דעם מאַגען. ווייל
דער מאָגען איז דער דאַמפּף־קעסעל פון דער גאַנצער מאַשינע, און
איהר וועט זיין געזונד און פרעהליך. און ער האָט געענדיגט מיט
אַ שמייכעל:

— איך קוריר נור מיט מאַססאַזש.

דערביי האָט ער געוויזען זיינע ווייסע הענד.

און די הערצאָגין האָט צוגעלעגט:

— ווירקליך, ער מאַססאַזשירט וואונדערפול!

שטעהט זיין פּאַציענט דורך און דורך און דאָס איז אַפּט בעסער, ווי צו פערשטעהן מעדיצין".

אָבער דאָ איז אין איין שעהנעם טאָג אַנגעקומען אין'ם האָטעל מאַנט אַריאל אַ פּאַרנעהמע שפּאַנישע פאַמיליע, דער הערצאָג און הערצאָגין פון ראַמאָס, וועלכע האָבען מיטגעבראַכט זייער הויז־דאָקטאָר, אַן איטאַליענער, דאָקטאָר מאַצעללי, פון מאַילאַנד. ער איז געוועזן אַ הויכער, שלאַנקער, שעהנער יונגער מאַן, אַ יאָהר דרייסיג אַלט, מיט לאַנגע, שעהנע וואָנצעס.

פון דעם ערשטען אָבענד אַן האָט ער גלייך געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון יעדן אין'ם האָטעל. ער האָט שוין יעדען געקענט ביים נאָמען און פאַר יעדען געהאַט אַ פּאָר פריינדליכע ווערטער. יעדע דאַמע האָט ער העפליך בעגריסט, זאָגאַר פאַר די דיענערשאַפט האָט ער אַ פריינדליכען שמייכעל געהאַט.

ער איז געזעסען רעכטס פון דער הערצאָגין, אַ שעהנער דאַמע, מיט אַ דונקעלען פּנים, שוואַרצע אויגען, פּראַכטפוללע שוואַרצע האָאַר, און ביי יעדען געריכט האָט ער צו איהר געזאָגט:

— עסט דאָס ניט פיעל!

אָדער:

— ניין, דאָס טאָרט איהר ניט עסען!

אָדער:

— דאָס איז פאַר אייך גוט!

ער האָט איהר אַליין אַנגעגאָסען דעם וויין, אַליין איהר אויסגעמישט מיט וואַסער. ער האָט אויך אַכטונג געגעבען אויף די שפּייז, וואָס מען האָט דעם הערצאָג דערלאַנגט, אָבער מיט קאַנטיגער גלייכגילטיגקייט. איבעריגענס האָט זיך דער הערצאָג ווייניג געקימערט וועגען דעם, וואָס זיין דאָקטאָר האָט איהם געהייסען טהאָן. ער האָט געפרעסען, ווי אַ הונגעריגע חיה, אַלסדינג, וואָס מען האָט איהם דערלאַנגט און ביי יעדען מאָהלצייט האָט ער אויסגעטרונקען צוויי פלעשער וויין אָהן וואַסער און דערנאָך זיך געזעצט אין דרויסען אויף אַ שטוהל פאַר דער טהיר פון'ם האָטעל,

— איך אויך... און אלע איינצעלהייטען האָט ער געוואָלט וויסען... איך מיין אָבער, אז ער מוז דאָס וויסען...

— געוויס, געוויס. פון אזוינע קליינינגקייטען הענגט אָפּ דער געזונד. איך וועל איהם מאַכען אַ פּרעזענט, אַ שפּיעלקע כאַר'ן האלז־טוך. ער האָט מיר פערשפּראָכען היינטיגען ווינטער צו געבען מאססאזש.

— מיר אויך. איך וועל איהם שענקען אַ רינג.

און מען האָט אויסגעטראַכט איבערראַשונגען, איהם צו געפעלען, פּרעזענטען — איהם צו ריהרען, קאָמפּלימענטען — איהם צו געווינען.

ער איז געוואָרען דער העלד פון'ם טאָג, דער הויפּט־שמאַלץ פון אלע געשפּרעכען. ערשט פּלוצים האָט מען גענומען רעדען, אַז גאַנטראַן געהט חתונה האָבען מיט שאַרלאָטע אריאל און דאַן האָט מען פערגעסען אָן דעם שעהנעם דאָקטאָר.

זייט ער האָט געעפענט מיט איהר דעם קאַסינאָ־באַלל, האָט גאַנטראַן פון איהר ניט אויפגעהערט צו טראַכטען. זיי האָבען זיך געזעהן כמעט יעדען טאָג, ווארים דאָס מיידעל האָט זעהר ליעב געהאַט כריסטיאַנע'ן און איז צו איהר יעדען טאָג געקומען אויף בעזוך. איצט איז גאַנטראַן פון זיין שוועסטער ניט אָפּגעטראָטען, האָט אַראַנזשירט אויספּאָהרונגען, פערשיעדענע שפּיעלערייען פאַר דעם אבענד און אַרויסגעוויזען טויזענד קליינע אויפמערקזאַמקייטען שאַרלאָטע'ן, וואָס וועקען צווישען צוויי הערצער דעם ליעבע־קנופּ. כריסטיאַנע און פּאול האָבען עס בעמערקט און זיינען איבערראַשט געווען פון דעם. דאָס האָט אויך בעמערקט שאַרלאָטע'ס שוועסטער לואיזע. און איין מאָל, ווען זי איז געקומען אהיים מיט שאַרלאָטען, האָט זי אויסגעזעהן זעהר נערוועז און צוטראָגען. דאַן האָט זי זיך אָנגערופען:

— שאַרלאָטע, הערר גאַנטראַן בענעהמט זיך געגען דיר ניט ריכטיג...

— ניט ריכטיג? ווארום?

דער דאָזיגער שעהנער דאָקטאָר איז אין אַ קורצער צייט גע־וואָרען דער ליעבלינג פון אַלע דאַמען. ווען ער איז דורך די אַלעען פון׳ם פּאַרק געגאַנגען, האָט מען נור געהערט „העדר דאָקטאָר" רופען פון אַלע שטוהלען, וואו די שעהנע דאַמען זיינען געזעסען. די יונגע דאַמען, וועלכע האָבען געטרונקען דאָס וואַסער פון דעם כריסטיאַנע־קוואַל. ווען ער האָט זיך דאַן אָפּגעשטעלט מיט אַ שמייכעל אויף די ליפּען, האָט מען איהם אָפּגעשלעפּט אויף אַ זייטיגער אַלעע און מען האָט מיט איהם פערפיהרט אַ שמועס אַפּריהער וועגען אַלגעמיינע זאַכען, דערנאָך, מיט אַ קאָקעטישער מינע, וועגען געזונד און דערביי זיך געקליגעלט ביי איהם ארויסצורייסען אַ ראַטה, וואָס צו טהאָן, ווי אַזוי זיך צו פיהרען, וואָס צו עסען און טרינקען.

דען דעם דאָזיגען דאָקטאָר האָט קיינער ניט געקענט האָבען. מען האָט איהם ניט געקענט רופען פאַר קיין געלד. ער האָט גע־הערט דער הערצאָגין, נור דער הערצאָגין. און אַזוי ווי מען האָט נאָך דערצעהלט, אַז די הערצאָגין איז צו איהם איפערזיכ־טיג, האָבען זיך די דאַמען צווישען זיך שטענדיג געוועט וועגען דעם, צי די אָדער יענע וועט ביי איהם ארויסרייסען אַ ראַטה, צי ניט.

ער האָט יעדער דאַמע אַ ראַטה געגעבען, און דערנאָך האָט זיך צווישען די דאָזיגע אַלע דאַמען אָנגעפאַנגען אַ שפּיעל פון גע־היימע מינעס און סודות:

— אָה, מיין ליעבע, ער האָט מיר אַזוינע פראַגען געשטעלט, אַזוינע...

— אָפּענע?...

— אַלץ הייסט אָפענע!... איך האָב איינפאַך ניט געוואוסט, וואָס איהם צו ענטפערן... ער האָט געוואָלט וויסען זאַכען... אַזוינע זאַכען...

— מיר אויך... ער האָט מיך וועגען מיין מאַן געפרעגט...

בעט געזעצט און מיט איהרע נאַקעטע פיס איהרע פאַנטאָפּעל אונטער'ן שטוהל אויפגעזוכט, איז צום פענסטער צוגעגאַנגען, האָט עס געעפענט, ניט וויסענדיג אַליין וואָס זי טהוט. זי האָט גע־הערט, ווי אין'ם צימער אונטער איהר רעדט מען, און איהר ברו־דער'ס שטימע האָט זיך קלאָהר דערהערט:

— וואַרט, דער פּאַפּא וועט שוין זעהן. קיין בייזעס איז דאָ ניטאָ, דער פּאַפּא וועט שוין זעהן.

זי האָט אַ טראַכט געטהאָן: ווען קען דאָרט זיין? מיט ווענען רעדט ער דאָרט און וועגען וואָס?

דאָ האָט זי דערהערט איהר שוועסטער'ס קול. אַלזאָ, זי שלאָפט אויך ניט. פאַרוואָס?

אָבער באַלד איז ווידער שטיל געוואָרען און שאַרלאָטע האָט ווידער געטרוימט פון זאַכען, וואָס האָבען איהר האַרץ בעוועגט. זי האָט ניט געקענט איינשלאָפען.

האָט ער זי געליעבט? ניין, נאָך ניט. אָבער אַזוי ווי זי איז איהם געפעלען, איז מעגליך געווען, ער זאָל זי ליעבען. און ווען ער זאָל זי זעהר ליעב האָבען, משוגע ליעב, ווי מען ליעבט אין דער הויכער געזעלשאַפט, דאַן וועט ער אָהן צווייפעל מיט איהר הייראַטען.

שטאַמענדיג פון אַ פּראָסטער פאַמיליע, האָט זי, הגם זי האָט זיך ערצויגען אין אַ גרויסאַרטיגען אינסטיטוט אין קלערמאָנט, דאָך איינגעהאַלטען אין זיך די פּויערשע בעשיידענהייט און אונ־טערווירפיגקייט. זי האָט געדענקט אפשר אַמאָל צו הייראַטען אַ נאָטאַריוס, אַן אַדוואָקאַט אָדער אַ דאָקטאָר, אָבער צו ווערען אַ בעוואוסטע דאַמע פון דער גרויסער וועלט און צו טראָגען אַ טיטול, דאָס איז איהר קיינמאָל אפילו אויף די געדאַנקען ניט אַרויף. נור ווען ניט ווען, לעזענדיג אַ ליעבעס ראָמאַן, האָט אַ פּערפיהרערי־שער טרוים זיך אין איהר פאַנטאַזיע אויסגעוועבט, וועלכער איז אָבער גלייך פערשוואונדען, ווי עס פערשווינדען געוועהנליך אַלע לופט־שלעסער.

— אַך, דו ווייסט גאַנץ גוט, וואָס איך מיין. עס וועט ניט לאַנג געדויערן און דו וועסט זיין קאָמפּראָמעטירט. אויב דו אליין קענסט אויף זיך ניט אכטונג געבען, מוז איך דאָס טהאָן.

שאַרלאָטע איז צומישט געוואָרען, האָט זיך פערשעהמט און אַרויסגעשטאַמעלט:

— איך פערזיכער דיר, אַז איך האָב גאָר נישט בעמערקט.

די שוועסטער אָבער האָט געזאָגט מיט אַ ערנסטער מינע:

— ווען ער וויל דיר הייראַטען, זאָל ער דאָס זאָגען פּאַפּאַ'ן און ער וועט איהם ענטפערען: יאָ, אָדער ניין; אָבער ווען דאָס איז נור אַ שפּאַס, מוז עס גלייך אויפהערען.

און דאַ האָט שאַרלאָטע פּלוצים, ניט וויסענדיג אַליין פאַר־וואָס, זיך צו־וויינט. זי איז בעפאַלען איהר שוועסטער מיט אַ ציטערענדיגער שטימע, פאַרוואָס זי מישט זיך אין איהרע זאַכען. דערביי האָט זי ניט קלאָהר געפיהלט, אַז איהר שוועסטער איז צו איהר אייפערזיכטיג.

און זיי האָבען זיך צושיידט אהן אַ גוטע נאַכט און ווען שאַרלאָטע איז אין'ם בעט געלעגען, האָט זי געוויינט און געטראַכט פון אַזוינע זאַכען, פון וועלכע זי האָט פריהער גאָר קיין אהנונג ניט געהאַט. ביסלעכווייז זיינען איהרע טרעהרען פערטריקענט גע־וואָרען און זי האָט נור געטראַכט, געטראַכט.

דאָס איז טאַקי אמת, אַז גאַנטראַן בענעהמט זיך צו איהר גאַנץ אַנדערש, ווי אַמאָל. פריהער האָט זי עס אויך בעמערקט, אָבער ניט פערשטאַנען, אָבער איצט האָט זי עס פערשטאַנען. ער זאָגט איהר קאָמפּלימענטען ביי יעדער געלעגענהייט, ער האָט איהר איין מאָל די האַנד געקושט. וואָס וויל ער? זי געפעלט איהם, אָבער ווי ווייט? וויל ער זי הייראַטען?

און דאַ האָט זיך איהר פּלוצים אויסגעוויזען, אַזוי ווי זי וואָלט אין דער לופט, אין דער טרוימערישער נאַכט, געהערט אַ שטימע, וואָס האָט גערופען: גרעפין ראַוועגעל.

זי איז אַזוי אויפגערעגט געוואָרען, דאָס זי האָט זיך אויפ'ן

ווידער בעוויזען און ביסלעכווייז זי בעהערשט און זיך צו איהר אין הארצען אריינגע'גנב'עט.

זי איז אויפגעשפרונגען פון בעט און צוגעלאָפען נעהמען איהר שפיעגעל, איהר קליין טואַלעט שפיעגעל, ווי אַ טעלער די גרויס. דאן האָט זי זיך צוריק אוועקגעלייגט מיט דעם שפיעגעל אין די הענד. זי האָט בעטראַכט איהר פּנים פון צווישען די צו־לאָזענע האָאַר אויף די ווייסע קישענס. פון צייט צו צייט האָט זי אוועקגעלייגט דאָס קליין שטיקעל גלאָז אויף דער דעקע און נאָכ־געטראַכט, ווי שווער עס איז אַזאַ שידוך צו טהאָן, ווען דער אונ־טערשיעד צווישען זיי איז אַזאַ גרויסער. און אויפ'ן הארצען איז איהר דאן געוואָרען אַזוי שווער, אַזוי טרויעריג און אין האלז האָט איהר גענומען שטיקען. אָבער דאן האָט זי זיך ווידער בעטראַכט, געשמייכעלט צו זיך אַליין אין שפּיעגעלע און אַזוי ווי זי האָט דאָרט געזעהן אַ שעהן פּנים, זיינען אַלע שווערינקייטען פערשוואונ־דען געוואָרען.

ווען זי איז אַרונטערגעגאַנגען צום פריהשטיק, האָט איהר שוועסטער אויסגעזעהן אין כעס און געפרעגט:

— וואָס ווילסטו היינט טהאָן?

שראַלאָטע האָט געענטפערט אָהן צעגערן:

— מיר פאָהרען דאָך היינט מיט פרוי אנדערמאָט נאָך ראַיאָט.

לואיזע האָט זיך אָבגערופען:

— דו קענסט אַליין פאָהרען, אָבער נאָכדעם וואָס איך האָב דיר געזאָגט, וואָלט געווען בעסער...

די קליינע האָט איהר איבערגעהאַקט די רייד:

— איך פרעג ביי דיר קיין עצה ניט, קימער זיך ווענען דיינע אייגענע זאכען.

און זיי האָבען מעהר גאָרנישט גערעדט.

דער אַלטער אַריאַל און קאַלאָם זיינען געקומען און זיך גע־זעצט צום טיש:

דער אַלטער האָט גלייך געפרעגט:

און איצט איז דער דאָזיגער אומגליקלעכער, אונערוואַרטע־טער טרוים דורך די ווערטער פון איהר שוועסטער געוואָרען אַ ווירקליכקייט און דאָס דאָזיגע ווירקליכע גליק האָט זיך צו איהר אַלץ מעהר דערנעהענטערט, ווי אַ שיף אונטער זעגלען, ווען דער ווינד טרייבט.

איהרע ליפּען האָבען ביי יעדען אָטהעם־צוג געמורמעלט:

— ראַוועננעל!

און פאַר איהרע פערשלאָפענע אויגען האָבען אין דער פינ־סטערער נאַכט זיך געגומען מאָהלען ליכטיגע בילדער. זי האָט געזעהן שעהנע, בעלויכטענע זאַאַלען, שעהנע דאַמען, וועלכע האָ־בען געשמייכעלט צו איהר, שעהנע קאַרעטען, וועלכע האָבען פאַר דעם שלאָס געוואַרט, דיענער אין ליוורעען, וועלכע האָבען זיך פאַר איהר געבוינט, ווען זי איז פאַרבייגעפאָהרען... איהר איז הייס געוואָרען אין בעט, איהר הארץ האָט געקלאַפּט. זי האָט זיך נאָך אַמאָל אויפגעהויבען צו טרינקען אַ גלאָז וואַסער און איז אַ ווײַלע געבליבען שטעהן מיט באָרוויסע פיס אויף דעם קאַלטען פאָל פון צימער. ביסלעכווייז האָט זי זיך אַביסעל בערוהיגט און צום סוף איז זי איינגעשלאָפען.

אָבער ווי נור עס איז טאָג געוואָרען, האָט זי זיך אויפגע־כאַפּט, אַזוי שטאַרק האָט די אויפרעגונג פון דאָס הארץ אויף איהר גאַנצען קערפּער געווירקט. זי האָט זיך פערשעהמט פאַר איהר קליין צימערעל מיט די דאָרפישע געקאַלכטע וועגד, פאַר די אָרימע פאָרהאַנגען און די ביידע שטרויענע שטוהלען, וועלכע זיינען אימער געשטאַנען רעכטס און לינקס פון דער קאָמאָדע. זי האָט זיך גע־פיהלט, ווי אַ פּויערן־מיידעל צווישען די דאָזיגע אָרימע פּויערשע מעבעל, וועלכע האָבען אַנגעוויזען פון וואַנען זי שטאַמט אַרויס. זי האָט זיך געפיהלט צו קליין אַנטקעגען דעם דאָזיגען שעהנעם, שפּאַטישען יונגען מאַן, וועמעס לאַכענדיג פּנים האָט נאָכאַנאַנד פאַר איהרע אויגען אויפגעטויכט, איז פערלאָשען געוואָרען און זיך

געקענט בעמערקען. אזוי ווי ער איז געזעסען רעכטס פון איהר, האָט ער גערעדט גאַנץ נאָהענט נעבען איהר באַק אזוי, דאָס זי האָט זיין הויך אויף איהרע ליפען געפיהלט און זי האָט ניט גע־וואַגט זיך אַ קעהר צו טהאָן, מורא האָבענדיג פאַר זיין בליק, וועל־כער וואָלט זי צוטומעלט.

ער האָט איהר געזאָגט אַלערליי העפליכקייטען, גלייכגיל־טיגע ווערטלאַך, קאָמפּלימענטען.

כריסטיאַנע האָט מעהר ניט גערעדט. זי האָט זיך געפיהלט שווער און קראַנק אין איהר צושטאַנד. פּאָול האָט געשיינט צו זיין טרויעריג און פערטראַכט. נור דער מארקיז האָט זיך אונטער־האַלטען פרעהליך, זאָרגלאָז און צופריעדען, מיט דער געוויסער ליעבעסווירדיגקייט פון אַן אַלטען עגאָאיסטישען ערעל־מאַן.

אין פּאַרק פון ראָיאַט זיינען זיי פון וואַגען ארויס, אום צו הערען די מוזיק; גאָנטראַן האָט דערלאַנגט שאַרלאַטע'ן זיין אָרעם און איז מיט איהר ארומגעגאַנגען. די באַדע־געסט זיינען געזע־סען אויף שטוהלען ארום דער מוזיק און זיך צוגעהערט, ווי דער קאַפּעלמייסטער דיריזשירט.

די דאַמען האָבען געוויזען זייערע טואַלעטען, די פיס אויס־געצויגען ביז צו די נעקסטע שטוהלען אין זייערע קליינע זומער־שיכלאַך האָבען זיי אויסגעזעהן רייצענד. שאַרלאַטע און גאָנט־ראַן האָבען זיך ארומגעדרעהט אהין און אהער צווישען די געסט און געזוכט קאָמישע פּנים'ער פון וועלכע אָבצולאַכען. ער האָט אַלע ווייל געהערט הינטער זיך שטימען, וועלכע האָבען אויס־גערופען:

— ווי שעהן זי איז!

ער האָט זיך געפיהלט געשמייכעלט און זיך געפרעגט, צו מען נעהמט זי אַן פאַר זיין שוועסטער, זיין פרוי אָדער זיין געליעבטע.

כריסטיאַנע, זיצענדיג צווישען איהר פאָטער און פּאָול'ן, האָט זיי אַ פּאָר מאָל געזעהן פאַרבייגעהענדיג און זיי ביידע האָבען

— מיידלאַך, וואָס געהט איהר היינט טהאָן?

שאַרלאָטע האָט ניט געוואַרט אויף איהר שוועסטער און געענטפערט:

— איך פאָהר נאָך ראַיאַט מיט פרוי אַנדערמאַט.

ביידע מענער האָבען זיך אָנגעקוקט מיט אַ צופריעדענער מינע און דער פאָטער האָט כיטרע אַ שמייכעל געטהאָן, ווי ער פלעגט טהאָן, ווען ער האָט געמאַכט גוטע געשעפטען.

— דאָס איז גוט! דאָס איז גוט!

זי איז געווען מעהר ערשטוינט איבער דער דאָזיגער נעהיימער צושטימונג, וועלכע האָט זיך געזעהן אין זייער גאַנצער האַלטונג, ווי איבער דעם אָפּנעמען כעס פון לואיזען, און זי האָט זיך געפרעגט אביסעל צומישט: „איז עס מעגליך, אַז זיי האָבען וועגען דעם געהערט?"

אַזוי שנעל, ווי זיי האָבען אָבגעגעסען, איז זי אַוועק אין איהר צימער, האָט אָנגעטהאָן דעם הוט, גענומען אַ שירעם, אַרויפגעוואָרפען אויף זיך אַ לייכטען מאַנטעל און איז אַוועק צום האָטעל. וואָרים האַלב נאָך צוויי האָבען זיי געזאָלט אַוועקפאָהרען.

כריסטיאַנע האָט זיך געוואונדערט, פאַרוואָס לואיזע איז ניט געקומען. שאַרלאָטע האָט דערפיהלט, ווי זי ווערט רויט און געענטפערט:

— זי איז אביסעל מיעד, איך גלויב זי האָט קאָפּ שמערצען.

איצט איז מען אריין אין דעם גרויסען וואָגען, וואו מען האָט געקענט זיצען זאַלבע זעקס. דער מאַרקיז און זיין טאָכטער זיינען געזעסען פון פאָרענט און די ביידע אַריאַלס און די יונגע לייט אויף די איבעריגע פּלעצער.

זיי זיינען דורכגעפאָהרען דורך טורנעיל, דאָן בארג אַראָפּ ביז צו אַ שעהנער גאַס מיט ניס און קאַשטאַנען־בוימער פון ביידע זייטען.

שאַרלאָטע האָט אַ פּאָר מאָל בעמערקט, אַז גאָנטראַן האָט זיך צו איהר צוגעדריקט, אָבער אַזוי פאָרזיכטיג, אַז מען האָט עס קוים

כטיאנע האט געקוקט אויף די שטערען און שארלאטע האט קוים איינגעהאלטען די טרעהרען, דען זי האט אויסגעטרונקען דריי גלעזער שאמפאניער.

ווען זיי זיינען אהיים געקומען, האט כריסטיאנע געזאגט צו איהר פאטער:

— פאפא, עס איז שוין שפעט, זיי אזוי גוט און פיהר אב דאס מיידעל אהיים.

דער מארקיז האט איהר גענומען אונטער'ן ארעם און איז מיט איהר אוועק.

פאול האט גענומען גאנטראן'ס ארעם און האט איהם אריינגעשושקעט אין אויער:

— קום אהער אויף פינף מינוטען, דיין שוועסטער און איך האבען מיט דיר עפעס צו רעדען.

און זיי זיינען אוועק אין דעם קליינעם סאלאן, וועלכער האט פערבונדען די צימערען פון אנדערמאט און זיין פרוי. אזוי שנעל ווי זיי האבען זיך אנידערגעזעצט, האט כריסטיאנע געזאגט:

— הער אויס, הערר ברעטיני און איך מוזען דיר האלטען א מאראל פרעדיג.

— א מאראל פרעדיג, מיר? וואס איז דען געשעהן? איך לעב דאך דא ווי א הייליגער, קיין שום נסיון איז אויף מיין וועג נישטא.

— מאך ניט קיין שפאס. דו האסט געטהאן עטוואס זעהר נארישעס און זעהר געפעהרליכעס, אליין ניט דענקענדיג וועגען דעם. דו קאמפראמעטירסט דאס מיידעל!

— וועמען, שארלאטען?

— יא, שארלאטע'ן. דו קאמפראמעטירסט זי, די גאנצע וועלט רעדט וועגען דעם, און נאך ערשט ניט לאנג צוריק, איז ראיאט, זייט איהר אויך געוועזען זעהר לייכטזיניג. ניט אמת, ברעטיני?

פאול האט געענטפערט:

איהר אויסגעוויזען זעהר יונג. זי האָט זיי גערופען, אָבער זיי האָ־בען גאָרניט געהערט און זיינען זיך ווייטער געגאַנגען צווישען געדיכטען עולם און האָבען זיך זעהר גוט אַמוזירט.

זי האָט געזאָגט שטיל צו פּאול ברעטיני:

— ער וועט זי נאָך קאָמפּראָמעטירען, איך מוז היינט ביי־נאַכט מיט איהם רעדען.

פּאול האָט געענטפערט:

— איך האָב וועגען דעם שוין אויך געטראַכט, איהר זייט גע־רעכט.

דאַן איז מען אוועק עסען אין אַ רעסטאָראַן אין קלערמאָנט־פערראַנד, ווייל אין ראַיאַט איז דאָס עסען ניט געוועזען גוט, אַזוי האָט בעהויפּטעט דער מאַרקיז, אויף וועלכען מען האָט זיך אין דעם הינזיכט געקענט פערלאָזען. און ווען עס איז נאַכט געוואָרען, האָט מען זיך אומגעקעהרט אַהיים. שאַרלאָטע איז געוואָרען זעהר ערנסט. גאָנטראַן האָט איהר שטאַרק געדריקט די האַנד, בעת ער האָט איהר דערלאַנגט די האַנד־שוה, נאָכדעם ווי זי איז אויפגע־שטאַנען. דאָס יונגע מיידעל איז געוואָרען אונרוהיג. וואָס האָט ער מיט דעם געמיינט? איז דאָס געוועזען אַ שטומע ערקלעהרונג, אַ טעות, אַ פרעכהייט? וואָס זאָל זי טהאָן, ווי האַלטען זיך? רעדען מיט איהם? אָבער וואָס זאָל זי איהם זאָגען? מען דאַרף אַ סך טאַקט דערצו. אָבער ווען זי זאָל גאָרנישט טהאָן און גאָר־נישט זאָגען, דאַן וועט עס הייסען, אַז זי גיט איהם איהר צושטי־מונג צו פלירטען מיט איהר.

זי האָט וועגען דעם לאַנג געטראַכט און האָט זיך געמאַכט פאָרווירפע, פאַרוואָס זי איז געוועזען אַזוי לוסטיג אין ראַיאַט און אפשר אויך צו פאַמיליאַר מיט איהם. איצט האָט זי איינגעזעהן, אַז איהר שוועסטער איז געוועזען גערעכט, אַז זי האָט זיך טאַקע אַבי־סעל קאָמפּראָמעטירט.

דער וואָגען איז ווייטער געפאָהרען. פּאול און גאָנטראַן האָ־בען שווייגענדיג גערויכערט. דער מאַרקיז איז געשלאָפען, כריי־

— געוויס, דאָס מיידעל איז רייצענד שעהן, זי האָט אַ גוט האַרץ, אַ שעהן פּנים, איז אימער גוט אויפגעלעגט, האָט רויטע באַקען, פייערדיגע אויגען, שעהנע, געדיכטע האָאָר און אַ לאַנד־אייגענטהימער פאַר אַ פאָטער, וועלכער וועט אַמאָל זיין רייך, ווי קרח, אַ דאַנק דיין געעהרטען מאַן, מיין ליעבע שוועסטער. נור וואָס אויגענטליך קענסטו מעהר פערלאַנגען? אַ פויערן מיידעל! איז דען די טאָכטער פון אַ פויער ניט ווערטה מעהר, ווי אַלע טעכטער פון די פאַרהולטעוועטע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע בעצאַה־לען אַזוי טהייער פאַר די טיטולען פון די אַדעליגע? און אַפילו פון די טעכטער פון די הויף־טיטולירטער האַלב־וועלט, וועלכע זיינען געוואָרען אַריסטאָקראַטען אַ דאַנק דעם קייזעררייך? און אַלע יענע טעכטער מיט צוויי פאָטערס, וועלכע מען טרעפט אַזוי אָפט אין דער געזעלשאַפט? אויב איך זאָל מיט דער מיידעל הייראַטען, וועט דאָס זיין דער ערשטער פערנינפטיגער שפּיצעל, וועל־כען איך האָב ווען אין מיין לעבען אָבגעטהאָן.

כריסטיאַנע האָט זיך אַנגערופען פּלוצים אין גאַנצען איבער־ציינגט און דערפרעהט:

— דו ביזט גערעכט, עס איז טאַקע גאַנץ ריכטיג, גאַנץ ריכ־טיג. דו ווילסט, אַלזאָ, מיט איהר הייראַטען, מיין קליינער גאַנ־טראַן?

ער האָט זי בערוהיגט:

— ניט אַזוי שנעל, ניט אַזוי שנעל. לאָז מיר אַביסעל נאָכ־דענקען, איך קאָנסטאַנטיר בלויז דעם פאַקט, אַז ווען איך זאָל זי הייראַטען, וואָלט איך דאַן אָבגעטהאָן דעם קליגסטען שפּיצעל אין מיין לעבען. דאָס בעדייט אָבער נאָך ניט, אַז איך געה שוין מיט איהר חתונה האָבען. איך דענק וועגען דעם, איך בעשעפטיג זיך דערמיט און איך פאַרברענג מיט איהר אַביסעל, כדי צו זעהן, אויב זי געפעלט מיר ווירקליך. קורץ, פאַרלויפיג קען איך דיר נאָך ניט זאָגען ניט ניין און ניט יאָ, אָבער מיין ענטפער שטעהט נעהענ־טער דעם יאָ, ווי דעם ניין.

— געוויס, גנעדיגע פרוי, איך בין מיט אייך גאַנץ איינפער־שטאַנען.

גאַנטראַן האָט אומגעדרעהט זיין שטוהל, זיך געזעצט אויף איהם רייטענדיג, גענומען אַ ציגאַר, איהם אָנגעצונדען און זיך צולאַכט:

— אַלזאָ, איך קאָמפּראָמעטיר שאַרלאָטע אַריאַל?

ער האָט געוואַרט אַ פּאָר מאָמענטען כדי צו זעהן דעם איינ־דרוק פון זיין ענטפער. דאַן האָט ער ערקלעהרט:

— אָבער ווער זאָגט אייך, אַז איך וויל ניט מיט איהר חתונה האָבען?

כריסטיאַנע איז אַזש אויפגעשפּרונגען פאַר ערשטוינונג:

— מיט איהר חתונה האָבען, דו? ביזטו משוגע געוואָרען?

— פאַרוואָס עפּעס?

— אָט דאָס... אָט דאָס פּויערן מיידעל!

— נאַ־נאַ־נאַ! פּאַראָורטהיילע! פון וואַנען קומען זיי צו דיר, אפשר פון דיין מאַן?

אַזוי ווי זי האָט אויף דער דאָזיגער אונהעפליכער אַנצוהע־רעניש ניט געענטפערט, האָט ער ווייטער גערעדט, שטעלענדיג אַליין די פראַגען און זיי פאַרענטפערענדיג:

— איז זי שעהן? יאָ. איז זי גוט ערצויגען? יאָ. און זי איז פיעל נאַאיווער, נעטער, איינפאַכער, אָפענער, ווי די מיידלאַך פון דער הויכער געזעלשאַפט. זי איז פונקט אַזוי גוט ערצויגען, ווי די אַנדערע, דען זי רעדט ענגליש און אויווערגנאַטיש, דאָס זיינען צוויי פרעמדע שפּראַכען. זי וועט זיין אַזוי רייך, ווי וועלכע ניט יורש'טע פון פאַבורג סענט־זשערמיין. איי וואָס זי איז די טאָכטער פון אַ פּויער, איז זי דערפאַר געזינדער און וועט זיין אימשטאַנד מיר צו שענקען שעהנע קינדער. נו, אַלזאָ...

אַזוי ווי ער האָט נאָך אַלץ אויסגעזעהן צו לאַכען און צו שפּאַ־כען, האָט כריסטיאַנע געפרעגט צעגערענד:

— מיינסטו דאָס ערנסט?

געמונקעלט. לואיזע האָט מיט איהר גערעדט בלויז, אום איהר צו געבען בעליידיגענדע אַנצוהערענישען, און האָט איהר נאָכ־אַנאַנד געקרוינט מיט שטעך־ווערטלאַך און בייסענדע שפּיעלקעס. דערפאַר האָבען אריאַל און זיין זוהן געשיינט צו זיין גאַנץ צו־פריעדען. און דאָך האָט זי זיך נאָך ווי געפרעגט, אויב זי ליעבט דעם דאָזיגען שעהנעם יונגען מאַן, וועמעס פרוי זי וויל ווערען. ער איז איהר געפעלען, זי האָט נאָכאַנאַנד פון איהם געטראַכט, ער האָט איהר אויסגעוויזען שעהן, גייסטרייך, עלעגאַנט, איבער־הויפּט האָט זי געטראַכט, וואָס זי וועט טהאָן, ווען זי וועט זיין פערהייראַט.

אין ענוואַל האָט מען פערגעסען אַן דער פערביסענער איי־פערזוכט פון די דאָקטוירים און די בעזיצער פון די באַדע־פּלע־צער. דער קלאַנג, אַז די הערצאָגין דע־ראַמאַס איז ניט גלייכגיל־טיג צו איהר דאָקטאָר, האָט איצט אויך קיינעם ניט פיעל אינטערע־סירט און נאָך וועניגער האָט מען זיך פערנומען מיט די אַנדערע קליינע פּאַסירונגען. מען האָט זיך נור געאינטערעסירט און בלויז גערעדט פון דעם איין וואונדער: גראַף גאָנטראַן דע־ראַווענעל וועט הייראַטען מיט דער קליינער אַריאַל.

דאַן האָט גאָנטראַן געדענקט, אַז דער אויגענבליק איז געקו־מען. איין מאָל אין דער־פריה האָט ער גענומען אַנדערמאַט'ן אונ־טער'ן אָרעם, בעת זיי זיינען געגאַנגען פון פריהשטיק, און האָט צו איהם געזאָגט:

— ליעבער פריינד, דער אייזען איז הייס, איצט שמיעד איהם. די זאַך שטעהט אַזוי: די קליינע וואַרט אויף אַ פאָרשלאָג, אָהן דעם, אַז איך זאָל איהר האָבען געזאָגט אַ וואָרט וועגען ליעבע, אָבער זי וועט ניט זאָגען ניין, דאָס קענסטו זיכער זיין. איצט מוז מען דעם פאָטער ארייננעהמען אין די הענד אריין. וואָס עס וועט דיענען מיין צוועק, אַזוי גוט ווי דיינעם.

אַנדערמאַט האָט געענטפערט:

— זיי גאַנץ רוהיג, איך וועל די זאַך נעהמען אויף זיך, איך

כריסטיאַנע האָט זיך געווענדעט צו פּאָול׳ן:

— וואָס דענקט איהר דערפון, הערר ברעטיני?

זי האָט איהם מאַנכעס מאָל גערופען הערר ברעטיני און מאַנכעס מאָל איינפאַך ברעטיגי.

און ער, אויף וועמען זאכען, אין וועלכע ער האָט געזעהן אַ געוויסע גרויסקייט, האָבען געמאַכט אַן איינדרוק, האָט געענטפערט:

— איך גלויב, ער האָט רעכט. ווען זי געפעלט איהם, זאָל ער מיט איהר הייראַטען.

אָבער דער מאַרקיז און אַנדערמאַט זיינען אהיים געקומען און מען האָט גענומען רעדען פון אַנדערע זאַכען. ביידע יונגע לייט זיינען אַוועק צום קאַסינאָ זעהן, אויב אַ שפּיעל זאָל איז שוין אָפּען.

פון דעם דאָזיגען טאָג אָן זיינען כריסטיאַנע און פּאָול ניט געווען דאַנעגען, ווען גאָנטראַן האָט געפלירט מיט שאַרלאָטע׳ן. מען האָט איצט אָפּטער איינגעלאַדען דאָס יונגע מיידעל, זי פערהאַלטען צום עסען און זי בעהאַנדעלט, ווי זי וואָלט געהערט צו דער פאַמיליע. זי האָט דאָס אַלעס געזעהן, האָט עס פערשטאַנען און איז ביי זיך אין הארצען געווען גליקליך. איהר קליין קעפּעלע האָט געבויט לופט־שלעסער איינעם נאָכ׳ן אַנדערען.

גאַנטראַן האָט איהר נאָך גאָרנישט געזאָגט, אָבער זיין בענעהמונג, אַלע זיינע ווערטער, דער טאָן מיט וועלכען ער האָט צו איהר גערעדט, זיין ערנסטע האַלטונג, דער ווייכער בליק, מיט וועלכען ער האָט געקוקט אויף איהר, האָט איהר טעגליך געשיינט צו ווידערהאָלען: איך האָב דיר אויסגעקליבען, דו וועסט זיין מיין פרוי.

און דער טאָן פון נאָהענטער פריינדשאַפט, פון געהיימער איבערגעבענהייט, פון צניעות׳דיגער צוריקהאַלטונג, וועלכען זי האָט איצט מיט איהם אָנגענומען, האָט געשיינט צו ענטפערען: איך ווייס עס און ווען דו וועסט מיך קומען פרעגען, וועל איך זאָגען יא.

אין דער פאַמיליע פון דער יונגער מיידעל האָט מען דערווייל

— אַלזאַ, מיין ליעבער, די געשיכטע געהט ניט, די זאַך איז ניט אַזוי לייכט. איך האָב דעם אַלטען פוקס אויסגעפּאָרשט, ניט דערמאָנענדיג דיין נאָמען. איך האָב נור גערעדט פון איינעם פון מיינע פריינד, מיט אַ לייכטער אַנצוהערעניש אויף פּאָול ברעטיני, וועלכער האָט אַן אויג אויף איינע פון זיינע טעכטער. דאָן האָב איך איהם געפרעגט, וואָס זי קריגט אַלס נדן. ער האָט מיר געענטפערט מיט דער געגען־פראַגע, וואָס פערמאָגט דער יונגער מאַן? און איך האָב איהם געזאָגט: דריי הונדערט טויזענד פראַנק און דערצו נאָך אַ ירושה.

— אָבער איך האָב דאָך גאָרנישט — האָט אויסגעברומט גאָנטראַן.

-- דאָס וועל איך דיר לייהען, מיין ליעבער. ווען מיר זאָלעןביידע דעם דאָזיגען געשעפט אויספיהרען, וועל איך שוין צו דיר ניט דערלייגען.

— גאָנטראַן האָט געשמייכעלט:

— אויסגעצייכענט! דאָן האָב איך די פרוי און דו דאָס געלד!

אָבער אַנדערמאַט איז געוואָרען אונגעדולדיג:

— ווען איך זאָרג זיך וועגען דיינע אַנגעלעגענהייטען און דו בעליידיגסט מיך דערפאַר, דאַן איז אַלעס אויס!

גאָנטראַן האָט זיך ענטשולדיגט:

— זיי ניט בייז אויף מיר, איך בעט דיר, איך וויים, אַז דו ביזט אַ גוטער יונג און אין געשעפטען אויסגעצייכענט. ווען איך זאָל געוועזן זיין דיין קוטשער, וואָלט איך דיך אפשר ניט געבעטען אויף טרינק־געלד, אָבער ווען איך זאָל זיין אַ מיליאָנער, וואָלט איך דיר מיין גאַנץ פערמעגען אַנגעטרויט.

וויליאַם האָט געענטפערט בערוהיגט:

— דערפון וועלען מיר רעדען שפּעטער, דערווייל לאָמיר פאָרטיג ווערען מיט דער גרויסער פראַגע. דער אַלטער איז צו קלוג. מיט מיין גאַנצער שלויקייט האָב איך מיט איהם גאָרנישט געקענט מאַכען און ער האָט מיר געענטפערט, אַז עס האַנדעלט זיך דאַרום,

וועל איהם נאָך היינט פרעגען, אָהן דעם, אז איך זאָל דיר אריינ־מישען, אָדער דיך צו עפּעס פערפליכטען. ווען די זאַך וועט קלאָהר ווערען, דאן וועל איך דיר עס זאָגען.

— גוט.

דאן, נאָך אַ ווײַלע שטילשווייגען, האָט גאנטראַן ווייטער גערעדט:

— הער אויס, היינט איז אפשר מיין לעצטער טאָג אַלס פרייער בחור, דערפאַר וויל איך זיך אַביסעל דורכפאָהרען נאָך ראַיאַט, וואו איך האָב אַנומעלט בעגעגענט אַ פּאָר פריינד. היינט ביי נאַכט, ווען איך וועל זיך צוריקקעהרען, קום איך אין דיין צימער הערען, הערען וואָס עס הערט זיך.

ער האָט געהייסען זאטלען זיין פערד און איז אוועקגעריטען איבער די בערג. דאן האָט ער א ווײַלע גאַלאָפּירט, אום צו שפּירען ווי דער שטאַרקער ווינד קיצעלט די פרישע הויט פון זיינע באַקען און שפּילט זיך מיט זיינע וואַנצעס.

דער אבענד אין ראַיאַט איז געווען זעהר אַ פרעהליכער. ער האָט געטראָפען אַ פּאָר פריינדע מיט זייערע געליעבטע, עס האָט געפאָלגט אַ לאַנגער סאפּער און ער איז אהיים געקומען זעהר שפּעט. אַלע זיינען שוין געשלאָפען אין מאָנט אריאַל, ווען גאנטראַן האָט אַנגעקלאַפּט אין אנדערמאַט'ס טהיר. צוערשט האָט קיינער ניט געענטפערט, אָבער דאָס קלאַפּען איז שטאַרקער געוואָרען, האָט אַ פערשלאָפענע שטימע אויסגעברומט פון אינעווייניג:

— ווער איז דאָרט?

— איך, גאנטראַן.

— וואַרט, איך עפען אויף!

אנדערמאַט האָט זיך בעוויזען אין אַ נאַכט־העמד מיט אַ אויפ־געבלאָזענעם פּנים, צושויבערטער באָרד און מיט אַ טוך אויפ'ן קאָפּ. דאן איז ער ווידער אריין אין בעט, האָט זיך אוועקגעזעצט און בעת זיינע הענד האָבען גערוהט אויף דער דעקע, האָט ער גע־זאָגט:

סינאַ. דאָס איז דאָך גאַנץ איינפאַך, פאַר די אַנדערע גיב איך ניט קיין צובראָכענעם העלער.

גאַנטראַן האָט ווידערהאָלט אַלץ די זעלבע ווערטער:

— טייפעל, טייפעל, דאָס איז אַ מיאוסע געשיכטע! וואָס ראַטהסטו מיר צו טהאָן?

— יאַ, ראַטהען קען איך דיר גאָרנישט, איך דענק דאָס בעסטע איז, אַז דו זאָלסט זיך גוט איבערלייגען איידער דו וועסט זיך ענטשליסען פאַר איינער פון די צוויי שוועסטער.

— יאַ, יאַ, דאָס איז בעסטע, איך וועל איבער נאַכט נאַכדענקען און מאָרגען וועלען מיר זעהן.

ער האָט זיך אויפגעהויבען, אָבער אַנדערמאַט האָט איהם אָבגעהאַלטען:

— וואַרט אַ ווייל'נקע, מיין ליעבער, איך האָב נאָך מיט דיר עפּעס צו רעדען. איך מאַך זיך מאַנכעס מאָל, ווי איך פערשטעהע ניט דיינע אַנצוהערענישען, וועלכע דו גיסט מיר אַזוי אָפּט, אָבער איך פערשטעה זיי גאַנץ גוט און זיי זיינען מיר דערעסען.

דו וואַרפסט מיר אויף, אַז איך בין אַ איד, דאָס הייסט, אַז איך מאַך געלד, אַז איך בין גייציג, איך ספּעקולירע. אַלזאָ, מיין ליעבער, איך בעשעפטיג זיך דערמיט, די געלד צוי לייהען אָדער צו שענקען, וועלכע איך פערדין ניט גאָר לייכט, אָבער דערפון וועלען מיר ניט רעדען. אָבער איין זאַך וויל איך ניט דולדען: איך בין ניט גייציג. אַ בעווייז האָסטו, אַז איך שענק דיין שוועסטער פּרעזענטען פון צוואַנציג טויזענד פראַנק, אַז דיין פאָטער האָט בלויז געדאַרפט זאָגען, דאָס ער וואָלט וועלען האָבען אַ זאַמלונג פון טהעאָדאָר רוססאָ און איך האָב עס איהם גלייך געקויפט פאַר צעהן טויזענד פראַנק, און דיר האָב איך געשענקט דעם שעהנעם פערד, מיט וועלכען דו ביזט נור וואָס געקומען פון ראַיאַט. אין וואָס, אַלזאָ, זעהסטו מיין גייציגקייט? נור דערפאַר, ווייל איך לאָז זיך ניט בע'גנב'ענען? אַזוי זיינען מיר, אידען, און מיר זיינען גערעכט. איך וויל עס דיר זאָגען איין מאָל פאַר אַלע מאָל.

ווער פון די מיידלאַך עס געפעלט דעם יונגען מאַן. אויב דאָס איז לואיזע, די עלטערע, דאַן קריגט זי דאָס און דאָס, און דאַן האָט ער מיר אַלע גרונד־שטיקער אויסגערעכענט, וועלכע געפינען זיך אַרום אונזער אַנשטאַלט צווישען די בעדער און דעם האָטעל און דעם קאַסינאָ. קורץ, אַלע אַהן וועלכע מיר קענען זיך ניט בעגעהן. אַלע, וועלכע האָבען פאַר מיר אַ אונשאַצבאַרען ווערטה. דערפאַר גיט ער דער אינגערער די אַנדער זייט פון באַרג, וועלכע וועט שפּעטער אפשר אויך ווערטה זיין אַ סך. אָבער פאַר מיר איז עס גאָרנישט. איך האָב אַנגעווענדעט אַלע מעגליכע מיטלען, אַז ער זאָל די דאָזיגע פּאַרטהיילונג אומבייטען, אָבער ער איז געווען איינגעשפּאַרט ווי אַן אַלטער עזעל און ער וועט זיין ענטשלוס ניט ענדערען. איצט טהו אַ טראַכט, וואָס דענקסטו צו טהאָן?

— יאַ, וואָס דענקסטו דען? האָט ער מיך אין זינען געהאַט ביי דער דאָזיגער פּאַרטהיילונג?

— איך צווייפעל גאָרנישט אין דעם. דער ביטרער פויער האָט זיך געטראַכט, אַזוי ווי איהם געפעלט די יונגע, טאָ לאָמיר בעהאַלטען דאָס געלד. ער האָט געהאָפּט, אַז ער וועט דיר געבען זיין טאָכטער און וועט זיך איבערלאָזען די טהייערע גרונד־שטיקער. און דאַן איז ער אפשר דער עלטערער געטרייער, האָט זי מעהר ליעב, ווער ווייס, זי איז מעהר עהנליך צו איהם. איז ביטרער, געשיקטער, פּראַקטישער. איך דענק, דאָס מיידעל האָט מאָרך אין קאָפּ און איך, אויף דיין פּלאַץ, וואָלט אין צווייטען לאַגער אריבער.

אָבער גאָנטראַן האָט אויסגעזעהן שטאַרק ניעדערגעשלאָגען:

— טייפעל, טייפעל! און שאַרלאָטע׳ס גרונד־שטיקער? זיי קענסטו אַלזאָ גאָרנשט געברויכען?

אַנדערמאַט האָט אויסגערופען:

— ניין, ניין, טויזענד מאָל ניין, איך מוז האָבען די, וואָס געפינען זיך צווישען מיין באַדע־פּלאַץ, מיין האָטעל און מיין קאַ־

קיז ראַוועגעל, מיין אָרימען פאַטער גאָרנישט איבערגעלאָזען. אַלץ צוילעב דער שלעכטער געוואָהנהייט קיינמאָל ניט צו צעהלען דאָס געלד, וואָס קויפּלייט האָבען איהם אַרויסגעגעבען. ווען ער האָט ביי זיי עפּעס געקויפט. ער האָט עס געהאַלטען פאַר אונווירדיג פאַר אַן עהרען־מאַן צו נעהמען ביי זיי רעשטע און האָט שטענדיג געצאָהלט אַ גלייכע סומע און מיט איין גאָלד־שטיק.

אַ צופריעדענער האָט איהם גאַנטראַן פערלאָזען.

III.

אויף מאָרגען, ווען מען האָט נור וואָס געוואָלט געהן צום טיש אין דעם פּריוואַטען צימער, וואו אַנדערמאַט און ראַוועגעלס האָבען געגעסען, האָט זיך די טהיר געעפענט און גאַנטראַן האָט אויסגערופען:

— ביידע פרייליגס אַריאַל!

זיי זיינען צומישט אַריינגעקומען, בעת ער האָט זיי לאַכענדיג אַריינגעשטופּט און דערביי ערקלעהרט:

— איך האָב זיי ביידען געטראָפען אין גאַס. איבעריגענס זיינען אַלע געווען אויף מיר אויפגעבראַכט, ווייל איך האָב זיי מיט געוואַלד אַריינגעשלעפּט, אָבער איך מוז זיך דורכרעדען מיט פריי־לין לואיזע און פאַר אַלעמען אין די אויגען האָב איך דאָס ניט גע־קענט טהאָן.

ער האָט ביי זיי צוגענומען די היט, די רעגען־שירעמס, האָט זיי געבעטען זיצען, אַרומגענומען זיין שוועסטער, געדריקט זיין פאָטער, זיין שוואָגער און פּאָול'ן די הענד און דאַן זיך אַ קעהר גע־טהאָן צו לואיזע'ן:

— און איצט, גנעדיגע פרייליין, ווילט איהר אַזוי גוט זיין און מיר זאָגען, וואָס איהר האָט געגען אונז אין דער לעצטער צייט?

מען קוקט אויף אונז ווי אויף גייציגע מענשען בלויז דערפאר, ווייל מיר ווייסען דעם ווערטה פון זאכען. פאר אייך איז א פיאנא א פיאנא, א שטוהל א שטוהל, א פאר הויזען א פאר הויזען, פאר אונז איז עס אויך אזוי, אבער אין דער זעלבער צייט האבען זיי אויך א געוויסען האנדעלס ווערטה, וועלכען א פראקטישער מענש דערקענט גלייך, ניט אויס גייציגקייט, נור אום דעם בעטרוג ניט צו אונטערשטיצען.

וואס וואלסטו געזאגט, ווען די פרוי אין טאבאק קרעמעל וואלט פאר א מארקע פון דריי סו אדער פאר א קעסטער שוועבע־לאך ביי דיר פערלאנגט פיער סו. דו וואלסט גלייך גערופען די פאליציי, צוליעב דעם איין איינציגען סו וואלסטו זיך אזוי אויפ־גערעגט, און דאס נור דערפאר, ווייל צופעליג ווייסטו דעם פרייז פון די ביידע זאכען.

איך אבער ווייס דעם ווערטה פון אלע זאכען, וואס זיינען צום פערקויפען און דער כעס, וואס פאלט אויף דיר אן, ווען דו דארפסט בעצאהלען צעהן סאנטימס פאר א מארקע, פיהל איך. ווען מען פערלאנגט ביי מיר צוואנציג פראנק פאר א רעגען־שי־רעם, וואס קאסט בלויז פופצעהן. דו פערשטעהסט, איך פראט־טעסטיר נאכאנאנד געגען גנבה, וועלכע איז א גאנץ פראסטע זאך ביי די סוחרים, די דיענער, די קוטשערס, איך פראטעסטיר געגען דער אונעהרליכקייט אין האנדעל, וואס ווערט בעטריבען פון דיין ראסע, וועלכע פעראכטעט אזוי אונזער נאציאן. איך גיב טרינק־געלד, נאך דעם נאך, וואס מען האט פאר מיר געטהאן, און איךווארף ניט ארוים, אזוי ווי איהר, הויפענס מיט געלד גלאט אין דער וועלט אריין. פערשטעהסטו שוין?

גאנטראן האט זיך אויפגעהויבען. ער האט געשמייכעלט מיט יענעם פיינעם איראנישען שמייכעל, וועלכער איז איהם גוט גע־שטאנען:

— יא, מיין ליעבער, איך פערשטעה גאנץ גענוי, און דו ביזט גאנץ גערעכט. דערפאר טאקע האט מיין זיידע, דער אלטער מאר־

אין דער גרויסער וועלט, ווען איהר וועט זיין פערהייראט, דאן ערשט וועט מען אייך מאכען קאמפּלימענטען!

כריסטיאנע'ן און פאול'ן איז זעהר געפעלען, וואס ער האט מיטגעבראכט לואיזע אריאל. דער מארקיז האט געשמייכעלט, הערענדיג דאס ראזינגע קינדערשע פּלוידער, און אנדערמאט האט ביי זיך געטראכט: ער איז גארניט קיין נארישער יונג! אבער גאנטראן, וועלכער איז געווען אויפגערעגט פון דער ראלע, וועלכע ער האט געמוזט שפּיעלען, הגם זיין געפיהל האט איהם געצווינגען צו שארלאטע'ן, האט געברומט צווישען די ציינער, בעת ער האט צו לואיזע'ן געשמייכעלט:

— דיין אלטער פאטער האט מיר געוואלט פיהרען אין חדר אריין, אבער מיר וועלען זעהן, אויב איך וועל דיך ניט קריגען מיט זיין בייטעל אין איינעם.

ער האט געקוקט דא אויף איינער און דא אויף דער אנדערער און זיי פערגליכען. די איינגערע איז איהם בעסער געפעלען. זי איז געווען לעבעדיגער מיט איהר עטוואס פערריסען נעזעל, מיט איהרע לעבעדיגע אויגען, איהר שמאלען שטערן און די שעהנע אביסעלע צו גרויסע ציינער, אין דעם אביסעלע צו גרויסען מויל. אבער די אנדערע איז אויך געווען שעהן, ניט אזוי לעבעדיג, מיט וועניגער גייסט, אבער ווען מען וועט אויף א באל מעלדען: פרוי גרעפין ראווענעל, דאן וועט מען פאר איהר ניט האבען זיך וואס צו שעהמען, דען זי וועט טראגען דעם נאמען מיט עהרע, נאך אפשר בעסער, ווי די איינגערע, וועלכע האט געהאט צו טהאן מיט דער אריסטאקראטישער וועלט.

אבער ווי דארט זאל ניט זיין, ער איז געווען אויפגעבראכט, שטארק אויפגעבראכט אויף ביידע, אי אויפ'ן פאטער און אי אויפ'ן ברודער און ער האט זיך געגעבען א ווארט, שפּעטער, ווען ער וועט זיין אויפ'ן פערד, זיך מיט זיי אבצורעכענען.

ווען מען איז אריין צוריק אין סאלאן, האט ער געלאזען לואיזע'ן איהם אויפּלייגען אין קארטען, וואס זי האט זעהר גוט

זי האָט געשיינט צו זיין צוטומעלט, צושראָקען, ווי א פויגעל אין א שטייג:

— אַך, גאַרנישט, הערר גראַף, גאַרנישט, וואס פאַלט אייך איין?

— אָבער איך בעט אייך, גנעדיגעס פריילין, איהר קומט ניט מעהר צו אונז, איהר פאָהרט ניט מיט אונז אין נח'ס קאסטען (אזוי האָט ער גערופען דעם גרויסען וואָגען). איהר מאַכט א בייז פּנים, ווען איך באגעגען אייך און ווען איך רעד מיט אייך.

— עס דאכט זיך אייך בלויז, איך פערזיכער אייך...

— איך פערזיכער אייך אויך. אויף יעדען פאַל וואָלט איך ניט וועלען, עס זאָל אזוי ווייטער געהן, דערפאַר לאָמיר איצט מאַכען שלום. און ווייסט איהר איך בין אן עקשן, איך וועל שוין דערצו מאַכען א סוף און וועל אייך צווינגען צו זיין פריינדליך צו מיר, ווי אייער שוועסטער, וועלכע איז די פריינדליכקייט אליין.

מען האָט געמעלדעט, אז דאָס עסען איז סערווירט און זיי זיינען אריין אין עס־צימער. גאנטראן האָט גענומען לואיזע'ן אונטערען אָרעם. ער איז געוועזען שטאַרק אויפמערקזאם צו איהר און צו איהר שוועסטער און האָט מיט וואונדערבאַרען טאַקט פערטהיילט זיינע קאָמפּלימענטען. ער האָט געזאָגט צו דער עלטערער:

— גנעדיגע פריילין, איך וויל אייך געווינען און אלס עהרליכער פיינד זאָג איך עס אייך אָפּריהער, איך וויל זאָגאר פלירטען מיט אייך. אַה, איהר ווערט רויט דאָס איז א גוטער צייכען. איהר וועט זעהן אז איך קען זיין זעהר ליעב, ווען איך וויל גור. ניט אמת, פריילין שאַרלאָטע?

און זיי זיינען אויף אן אמת ביידע פעררויטיגט געוואָרען. לואיזע האָט ארויסגעשטאָמעלט אויף איהר ערנסטען שטייגער:

— אַך, איהר מאַכט זיך נאַריש!

אבער ער האָט געענטפערט:

— עס, איהר וועט נאָך גאַנץ אנדערע זאכען הערען, שפּעטער

אויף עטליכע מאָנאַטען, אום זיך שפּעטער נאָך שעהנער און פריי־שער צו בעווייזען. נאָך זיין מיינונג נאָך האָט זי, אלס קלוגע פרוי, איהם געדאַרפט אין גאַנצען מאַכען פערגעסען אַן דעם אונאַנגע־נעהמען צווישענפאַל, אָדער אפשר האָט זי צו דעם רייץ פון דער געליעבטער נאָך געקענט צוגעווינען דעם איינגעהאַלטענעם רייץ פון דער יונגער מוטער, וועלכע ווייזט איהר קינד בלויז פון דער־ווייטען, אין שפּיצען און ראָזאַווע בענדער איינגעהילט.

איבריגענס האָט זי געהאַט אַ גוטע געלעגענהייט צו צייגען דעם טאַקט, וועלכען ער האָט פון איהר ערוואַרטעט, מיט דעם, וואָס זי זאָל פערברייינגען דעם זומער אין מאַנט אריאַל און איהם לאָזען רוהיג פערבלייבען אין פאַריז, כדי ער זאָל זי ניט זעהן אַזאַ פערענדערטע, אַזאַ אויסגעמוטשעטע. ער האָט אַלץ געהאָפט, אַז זי וועט עס פיהלען. אָבער אַזוי שנעל, ווי זי איז אַהער געקומען, האָט זי איהם פערוואָרפען מיט פערצווייפעלטע בריעף, אין וועלכע זי האָט איהם צו זיך גערופען, און אויס שוואַכקייט און אויס מיט־לייד איז ער צו איהר געקומען. איצט האָט זי איהם פערשאַטען מיט איהר צערטליכקייט און ער האָט געפיהלט אַן אונגעהויערען פערלאַנג זי צו פערלאָזען, זי ניט מעהר צו זעהן איהר אונפּאַ־סענדע ליעבעס־ליעד, וועלכע האָט איהם ארויפגעוואָרפען אַן אָו־מעט, ניט מעהר צו הערען. ער האָט איהר געוואָלט זאָגען אַלעס, וואָס ער האָט אויפ'ן הארצען געטראָגען, ווי אונזיניג, ווי נאַריש זי האַלט זיך; אָבער ער האָט עס ניט געקאָנט טהאָן און ער האָט אויך ניט געוואָגט אוועקצופאָהרען, אָבער ער האָט זיך ניט גע־קענט איינהאַלטען פון ארויסצואווייזען איהר זיין אונגעדולד אין ביטערע און בעליידיגענדע ווערטער.

זי האָט דערפון נאָך מעהר געליטען, ווייל וואָס אַ טאָג האָט זי געפיהלט אַלץ קראַנקער און שווערער און האָט געמוזט דורכ־מאַכען אַלע אונאַנגענעהמליכקייטען פון די פרויען אין אַזאַ צו־שטאַנד, ווען עס ווילט זיך, מעהר ווי ווען עס איז, צו זיין גע־ליעבט, געלאַסטשעט, געטרייסט. זי האָט איהם געליעבט מיט איהר

פערשטאַנען. געגען זייער ווילען זיינען זיי צוגעצויגען געוואָרען, גערייצט פון דאָס אונבעקאַנטע, דאָס אונוואהרשיינליכע, פון דעם דאָזיגען אונווידערשטעהליכען גלויבען אין דאָס וואונדערבאַרע, וועלכע מאַטערט די מענשען און פערפיהרט מאַנכעס מאָל די שטאַרקסטע גייסטער.

פאַול און כריסטיאַנע האָבען געפּלוידערט ביים אָפענעם פענ־סטער. פון אַ געוויסער צייט אָן איז זי געווען זעהר אונגליקליך. זי האָט געפיהלט, אַז ער ליעבט זי ניט מעהר אַזוי שטאַרק, און די געגענזייטיגע אונצופריעדענהייט, די טרויעריגקייט איז טעגליך גע־וואַקסען דורך זייער ביידען'ס שולד. צום ערשטען מאָל האָט זי דאָס אָנקומענדע אונגליק דערפיהלט אין אבענד פון'ם פעסט, ווען זי איז מיט פאַול'ן אין גאַס געגאַנגען. און ווען זי האָט איינגע־זעהן, אַז ער קוקט ניט מעהר אויף איהר מיט די זעלבע צערטליכע בליקען, רעדט ניט מיט דעם זעלבען ליעבענדען אויסדרוק און שטימע, אַז ער קימערט זיך ניט אַזוי ליידענשאַפטליך וועגען איהר, ווי פריהער, איז זי געוואָרען זעהר טרויעריג. זי האָט ניט געקענט געפינען דעם גרונד פון זיין פערענדערונג, און דאָך איז עס שוין פון לאַנג געווען אַזוי, זייט יענעם טאָג, ווען זי האָט אַ גליקליכע צו איהם אויסגערופען:

— הער נור, איך דענק, איך בין ווירקליך אין אנדערע אומ־שטענדען!

דאַן האָט ער גלייך דערפיהלט עפּעס אַן אונאַנגענעהמען גע־פיהל. און איצט האָט זי יעדען מאָל, ווען זיי האָבען זיך גע־טראָפען, מיט איהם גערעדט וועגען איהר צושטאַנד, וועלכע האָט זי גליקליך געמאַכט. און דאָס דאָזיגע בעשעפטיגען זיך מיט עט־וואָס, וואָס האָט אין זיינע אויגען אויסגעזעהן העסליך, שמוציג, האָט אויסגעלאָשען זיין פערוואונדערונג פאַר זיין אידעאַל. שפּע־טער, ווען זי איז געוואָרען פערענדערט, אויסגעצויגען, מיט איינ־געפאַלענע באַקען, האָט ער געדענקט, אַז זי האָט איהם געמעגט פער־שפּאָרען דעם דאָזיגען אַנבליק און האָט געדאַרפט אוועקפאָהרען

— אָבער צום טייפעל, ווען איך זאָל דיר ניט ליעבען, וואָלט איך דאָך ניט געקומען אהער!

— הער אויס, דו געהערסט מיר יעצט, דו געהערסט מיר און איך דיר. צווישען אונז איז דאָס דאָזיגע אונצורייסבאַרע באַנד פון א נייעם לעבען, אָבער זאָג מיר צו, אז ווען דו וועסט מיך אויפהערען צו ליעבען, וועסטו עס מיר גלייך זאָגען.

— יא, איך זאָג עס דיר צו.

— שווערסטו עס מיר?

— איך שווער עס דיר.

— און מיר ווע‌לען טראַץ דעם בלייבען פריינד?

— יא, מיר ווע‌לען בלייבען פריינד.

— אַלזאָ, אין דעם טאָג, ווען דו וועסט מיך מעהר ניט ליע־בען, וועסטו קומען און מיר זאָגען: מיין קליינע כריסטיאַנע, איך האָב דיך ליעב, אָבער ניט אַזוי ווי פריהער. לאָמיר זיין גוטע פריינד, בלויז גוטע פריינד.

— גוט, איינפערשטאַנען, איך פערשפּרעך עס דיר.

— דו שווערסט עס מיר?

— איך שווער.

— אך, און דאָך וועל איך א סך ליידען! גאָט, ווי דו האָסט מיך געליעבט לעצטען יאָהר!

דאָ האָט אַ שטימע הינטער זיי אַ געשריי געטהאָן:

— די הערצאָגין פון ראַמאַס אַלדראַוואַראַ.

זי איז געקומען אלס גוטע שכנה. כריסטיאַנע האָט אויפ־גענומען יעדען אָבענד די פערנעהמסטע געסט פון'ם קוראָרט אין איהרע צימערען. דאָקטאָר מאַצעללי האָט געפאָלגט נאָך דער שפּאַנישער שעהנער מיט אַ מינע פון איבערגעבענהייט. ביידע פרויען האָבען זיך געדריקט די הענד און גענומען פּלוידערען.

אנדערמאַט האָט אַ רוף געטהאָן פּאָול'ן:

— מיין ליעבער פריינד, קומט אַהער, פרייליין אריאַל לייגט

גאַנצען האַרצען, מיט איהר גאַנצער נשמה. זי האָט זיך מעהר ניט געהאַלטען פאַר זיין געליעבטע, נור פאַר זיין פרוי, זיין בעגלייטע־רין, זיין טרייע, איבערגעבענע שקלאַפין. פאַר איהר האָט עס זיך ניט געהאַנדעלט וועגען העפליכקייטען אָדער קאָקעטעריי, זי האָט איהם מעהר ניט געזוכט צו געפעלען, ווייל זי האָט דאָך צו איהם אין גאַנצען געהערט, זי איז דאָך מיט איהם פערבונדען געוועזן מיט אַזאַ שטאַרקע, אַזאַ זיסע קייט... דאָס קינד.

אזוי שנעל, ווי זיי זיינען געשטאַנען אליין ביים פענסטער, האָט זי אָנגעהויבען מיט איהר טרויעריגער שטימע:

— פּאול, מיין ליעבער פּאול, זאָג, ליעבסטו מיך נאָך שטאַרק?

— יאָ, געוויס. אָבער דו הערסט עס ניט אויף ביי מיר צו פרעגען, דאָס ווערט לאַנגווייליג.

— פאַרגיב מיר, אָבער איך קען עס מעהר ניט גלויבען און איך מוז עס אימער און אימער פון דיר הערען, דו מוזט עס מיר נאָכאַנאַנד זאָגען דאָס דאָזיגע טהייערע וואָרט. און אזוי ווי דו זאָגסט עס מיר ניט אַזוי אָפט, ווי פריהער, מוז איך דיר פרעגען, בעטען און בעטלען.

— נו יאָ, איך ליעב דיך, אָבער איך בעט דיר, לאָמיר איצט רעדען פון עטוואָס אַנדערעס.

— אַך, ווי דו ביזט האַרט!

— ניין, איך בין ניט האַרט, נור דו ווייסט ניט, דו פער־שטעהסט ניט... דו פערשטעהסט ניט, אַז...

— יאָ, יאָ, איך פערשטעה, אַז דו ליעבסט מיך ניט מעהר. אַך, ווען דו זאָלסט וויסען, ווי איך לייד!

— מיין גאָט, כריסטיאַנע, איך בעשווער דיר, מאַך מיך ניט נערוועז. ווען דו זאָלסט נור וויסען, ווי קינדעריש דו פיהרסט זיך אויף.

— אַך, ווען דו זאָלסט מיך ליעבען, וואָלסטו ניט אַזוי גע־רעדט!

לען מיר שוין דורכקומען. ווען איהר וועט עס האבען בעשלאסען, דאן זאגט עס מיר און מיר וועלען וועגען דעם רעדען.

דאקטאר לאטאן איז אויך געקומען, דאן דאקטאר האנארא אהן זיין פרוי, וועלכע ער האט קיינמאל ניט געציינט. דער זאל האט זיך אנגעפילט מיט מענשען און עס איז געווארען טומעלדיג. גאנטראן איז מעהר ניט אבגעטראטען פון לואיזע אריאל. ער האט גערעדט צו איהר נאהענט איבער איהר שולטער און מאנכעס מאל האט ער געזאגט א פערביינגעהער, וועלכער איז זיי צופעליג אין וועג געקומען:

— איך זוך איינצונעהמען א פיינדליכע פעסטונג!

מאצעללי האט זיך געזעצט נעבען דער טאכטער פון פראפעסאר קלאשע. צייט א פאר טעג איז ער איהר נאכאנאנד נאכגעגאנגען, און זי האט זיין פערפאלגונג אנגענומען מיט א מין הער-אויספאדערונג.

די הערצאגין האט ניט אראבגענומען פון זיי די אויגען. זי האט אויסגעזעהן אויפגערעגט, און פלוצים האט זי זיך אויפגעהויבען, איז דורכגעגאנגען דעם סאלאן און אונטערבראכען דאס געשפרעך פון איהר דאקטאר מיט דער שעהנער רויט-האאריגער:

— הערט מאצעללי, לאמיר געהן אהיים, איך פיהל זיך ניט אם בעסטען.

אזוי שנעל, ווי זיי זיינען געוועזען אין דרויסען, איז כריסטיאנע צוגעקומען צו פאול'ן און געזאגט:

— ארימע פרוי, זי מוז זעהר פיעל ליידען!

ער האט געפרעגט צומישט:

— ווער דען?

— די הערצאגין. האט איהר ניט בעמערקט, ווי אייפערזיכטיג זי איז?

ער האט געענטפערט הארט:

— נו, אויב איהר ווילט זיך איצט אויפרעגען איבער יעדער זאך, וועט אייך נאך האבען א סך צו וויינען.

גרויסאַרטיג קאַרטען, זי האָט מיר געזאָגט גאַנץ ערשטווינליכע זאַכען.

ער האָט איהם גענומען אונטערען אָרעם און צוגעלייגט:

— וואָס זייט איהר פאַר אַ מאָדנער מענש! אין פּאַריז זעהען מיר אייך כמעט ניט אָן, אפשר איין מאָל אַ מאָנאַט. טראָץ אַלע איינלאַדונגען פון מיין פרוי. אָהער זייט איהר ערשט נאָך פּופּצעהן בריעף געקומען און צייט איהר זייט אָנגעקומען אַהער, זעהט איהר אויס, ווי איהר וואָלט יעדען טאָג פערלאָרען אַ מיליאָן. אַזאַ פּנים מאַכט איהר. האָט מיט אייך אפשר פּאַסירט עטוואָס אונ־אנגענעהמעס, אפשר דריקט אייך עטוואָס? אפשר קען איך אייך אין עפּעס העלפען, זאָגט עס מיר.

— ניין, ניין, מיין ליעבער, מיט מיר האָט גאָרניט פּאַסירט. איך קום אין פּאַריז ניט אָפטער, ווייל אין פּאַריז... איהר פערשטעהט...

— יאָ, יאָ, איך פערשטעה, אָבער דאָ ווייניגסטענס מוזט איהר זיין גוט אויפגעלייגט. איך וועל אַראַנזשירען צוויי־דריי פעסטען, וועלכע וועלען, דאַכט זיך, זיין זעהר שעהנע.

מען האָט געמעלדעט מאַדאַם באַרר און פּראָפעסאָר קלאָשע. ער איז אריין מיט זיין טאָכטער, אַ יונגע, רויט־האָאָריגע, לעבע־דיגע אַלמנה, און כמעט אין דער זעלבער צייט האָט אַ דיענער געמעלדעט דעם פּראָפעסאָר מאַס־רוססעל. זיין פרוי האָט איהם בעגלייט, אַ בלייכע, אַ פולע, מיט גלאַטע צו די שלייפען צוגעע־קלעפּטע האָאָר.

פּראָפעסאָר רעמוזאַ איז מיט אַ טאָג צוריק אָוועקגעפאָהרען. נאָכדעם ווי ער האָט זיין ווילאַ אָבגעקויפט, ווי מען האָט עס נאָך פריהער ערוואַרטעט, אויף זעהר גוטע בעדינגונגען. ביידע אַנ־דערע דאָקטוירים האָבען זעהר געוואָלט וויסען, וואָס און וויפיעל יענער האָט בעצאָהלט, אָבער אַנדערמאַט האָט נור געענטפערט:

— מיר האָבען די זאַך געמאַכט אַזוי גוט, ווי מעגליך, פאַר אַלע טהיילען, און ווען איהר ווילט אויך קויפען אַ ווילאַ, וועע־

גאַנטראַן האָט זיך צולאַכט:

— מיר האָבעןביידע פּונקט די זעלבע מיינונג, דאָס פרעהט מיך.

דאַן איז ער אַוועק צו זיין שוועסטער, וועלכע האָט נאָך אַלץ גערעדט מיט שאַרלאָטע'ן:

— דו ווייסט נאָך מסתמא ניט, אַז איך האָב נור וואָס אָבגערעדט, אַז מיר זאָלען דאָנערשטאָג פאָהרען נאָך פּוה דע לאַ גוזשער? דאָס איז דער שעהנסטער פעלז פון אַלע ארומיגע בערג. אַלע זיינען איינפערשטאַנען, איז עס אַלזאָ אָבגעמאַכט?

כריסטיאַנע האָט געענטפערט גלייכגילטיג:

— איך טהו אַלץ, וואָס איהר ווילט.

דער פּראָפעסאָר קלאַשע, בעגלייט פון זיין טאָכטער, האָט זיך נור וואָס געזעגענט מיט די געסט, און מאַצעללי, וועלכער האָט זיך געאיילט זיי צו בעגלייטען אַהיים, האָט פערלאָזען דעם זאַל הינטער דער יונגער אַלמנה.

אין אַ פּאָר מינוטען ארום האָבען זיך אַלע גענומען צוגעהן. כריסטיאַנע איז עלף אַזייגער געגאַנגען שלאָפען, דער מאַרקיז, פּאָל און גאַנטראַן האָבען ביידע אַריאַלס בעגלייט.. גאַנטראַן און לואיזע זיינען געגאַנגען אין פאָראויס און פּאָל אַ פּאָר טריט הינטער זיי, האָט געפיהלט ,ווי שאַרלאָטע'ס האַנד ציטערט אין זיין אָרעם.

מען האָט זיך צושיידט און אויסגערופען:

— אַלזאָ, דאָנערשטאָג, עלף אַ זייגער, פריהשטיקען מיר אין האָטעל!

ווען זיי האָבען זיך אומגעקעהרט, האָבען זיי אָנגעטראָפען אַנדערמאַט'ן. נעבען אַריינגאַנג אין גאָרטען, האָט איהם אָבגעשטעלט פּראָפעסאָר מאַס־רוססעל און צו איהם געזאָגט:

— אַלזאָ, אויב איהר ווילט, וועל איך מאָרגען אין דער־פריה קומען צו אייך, אום איבער דעם פערקויף פון דער ווילאַ צו רעדען.

אַנדערמאַט האָט זיך אָנגעשלאָסען אָן די ביידע יונגע לייט.

זי האָט זיך אָבגעקעהרט פון איהם. עס האָט זיך איהר טאַקע אויף אַן אמת געוואָלט וויינען, אַזוי האַרט האָט ער זיך איהר אויס־געוויזען, און זי האָט זיך געזעצט נעבען שאַרלאָטע אַריאַל, וועלכע איז איצט געבליבען גאַנץ אַליין. זי האָט זיך אָבגערופען צו דער יונגער מיידעל, וועלכע האָט ניט פערשטאַנען דעם זין פון איהרע ווערטער:

— עס זיינען דאָ טעג, ווען מען וואָלט אָם שנעלסטען ווע־לען זיין טויט!

אנדערמאַט, אַרומגערינגעלט פון די דאָקטוירים, האָט דער־צעהלט דעם אונגעוועהנליכען פאַל פון דעם אַלטען גלאַוויס, וועמעס פיס האָבען זיך גאַנץ גוט בעוועגט. ער האָט געשיינט צו זיין אַזוי איבערצייגט פון דער זאַך, אַז קיינער האָט ניט געקענט צווייפלען אין זיין אמת'ן גלויבען. נאָכדעם, ווי ער איז דערגאַנגען אַלע שמד־שטיק פון דעם אַלטען פויער און דעם געלעהמטען און האָט בעגריפען, אַז לעצטען יאָהר האָט ער זיך געלאָזען נאַרען מעהר ניט, ווי נור צוליעב דעם וואונש, טאַקע אויף אַן אמת צו גלויבען אין די וואונדער פון די קוואַלען, און נאָכדעם, ווי ער האָט איינגעזעהן, אַז ער קען ניט פּטור ווערען פון דעם געפעהרליכען אַלטען, סיידען ער וועט איהם צאָהלען, האָט ער פון איהם געמאַכט אַ רעקלאַמע און עס איבעראַל און שטענדיג אַרומגעטראָגען מיט זיך.

מאַצעללי האָט זיך צוריקגעקעהרט. ער איז איצט געוועזען פריי, ער האָט זיין פּאַציענטקע געבראַכט צו איהר אין צימער.

גאָנטראַן האָט איהם אָנגענומען פאַר אַן אָרעם:

— זאָגט מיר אָקאָרשט, שעהנער דאָקטאָר, גיט מיר עפּעס אַ גוטע עצה, וועלכע פון דיביידע אַריאַלס געפעלט אייך בעסער?

דער שעהנער דאָקטאָר האָט איהם אַריינגעשושקען אין אויער אַריין:

— אָהן אַ רינג אויפ'ן פינגער די אינגערע, מיט אַ רינג — די עלטערע!

איבערגעגעבען פון האנד צו האנד, אַבגעטראַטען זיי איינער דעם אנדערען אויסגעליהען זיי איינער דעם אנדערען און געריעדט צווישען זיך פון זייער רייז ווי מען רעדט פון די מעלות פון פערד.

זיי האָבען אויך פאַרקעהרט אין דער טומעלדיגער אריסטאָ־קראַטישער וועלט, וועלכע לאָזט אויך פון זיך הערען, און וועמעס פרויען האָבען כמעט אלע ליעבהאָבער. די מענער זעהען גאַר נישט אָדער ווילען ניט זעהן אויס גלייכגילטיגקייט, אויס נארישקייט אָדער אויס בעקוועמליכקייט. און אויך אויף די דאָזיגע פרויען האָבען זיי געקוקט מיט די זעלבע אויגען, ווי אויף די אנדערע און געמאַכט נור אַ גאַנץ קליינעם אונטערשיעד אין זייער געבורט און סאָציאַלע שטעלונג.

זייערע מאָראַלישע בעגריפען זיינען אין גאַנצען אַבגעטעמפּט געוואָרען, ווייל זיי האָבען שטענדיג געדאַרפט געלד און, אום עס צו קריגען, האָבען זיי געמוזט אַנווענדען אלע כיטראַסטען, אלע שמר־שטיק, אלע פאַלשקייטען מיט זייערע פּראַצענטניקעס, מיט די שניידער, די ליפעראַנטען. דערביי האָבען זיי די מיידלאַך שטאַרק אויסגעזויגען און זיי האָבען געוואוסט, אז די גאַנצע וועלט נעהמט זיי אויף זיכער, אלע רייסען פון זיי, די דיענער, די סוחרים, די רעסטאָראַטאָרס. אום צו קריגען עטליכע לואידאָרס, האָבען זיי זיך אריינגעלאָזען אין אלע מעגליכע צווייפעלהאַפטע ספּעקולאַ־ציעס אויף דער בירזשע. זייער איינציגער בעגריף פון עהרע איז געווען ארויסצורופען אויף אַ דועל יעדען איינציגען, וועלכער האָט געוואַגט צו זאָגען, אַז זיי טהוען געוויסע פערדעכטיגע זאַכען. וועלכע זיי האָבען ווירקליך געטהאָן.

אלע, אָדער כמעט אלע, וועלכע האָבען אַ פּאָר יאָהר געפיהרט דאָס דאָזיגע לעבען, האָבען געמוזט ענדיגען מיט אַ רייכער היי־ראַטה, מיט אַ סקאַנדאַל אָדער מיט זעלבסט־מאָרד. איינינגע האָ־בען געהאָפט, אַז געוויסע מיטגליעדער פון זייער פאַמיליע וועט זיי פערשאַפען אַ רייכע כלה, אנדערע האָבען אליין געזוכט אָבער אַזוי קונציג, אַז קיינער האָט עס ניט געקענט בעמערקען. זיי האָ־

אום מיט זיי אהיים צו געהן, און האָט ארייננעשושקעט זיין שוואָ־
גער איז אויער:

— דיך קומט די העכסטע אכטונג, דו האָסט עס געמאכט
אויסגעצייכענט!

זייט די לעצטע צוויי יאָהר איז גאנטראַן נאָכאַנאַנד געווען גע־
דריקט אין געלד און דאָס האָט איהם זיין גאַנץ לעבען פערגיפטעט.
אזוי לאַנג, ווי ער האָט געהאַט צו פערשווענדען זיין מוטער'ס פער־
מעגען, האָט ער מיט דער גלייכגילטיגקייט, וועלכע ער האָט גע־
ירש'ענט פון זיין פאָטער, געלעבט זאָרגלאָז צווישען די יונגע,
רייכע, פוסטע, פעדדאָרבענע יונגע לייט, וועלכע ווערען יעדען אין
דער־פריה דערמאָנט אין די צייטונגען, וועלכע געהערען צו דער
גוטער געזעלשאַפט, אָבער געפינען זיך דאָרט זעהר זעלטען, און
וועלכע פערקעהרען אזוי פיעל און אזוי לאַנג מיט געפאַלענע פרויען,
אַז זיי ווערען אינערליך און אויסערליך עהנליך צו זיי.

עס איז געווען אונגעפעהר א טוץ יונגע חברה, וואָס האָבען
געהאַלטען צוזאַמען; יעדע נאָכט האָט מען זיי געקענט טרעפען
אין דעם זעלבען רעסטאָראַן, אויף דעם בולוואר, צווישען צוויי און
דריי א זייגער פארטאָג. זיי זיינען געווען זעהר עלעגאַנט געקליי־
דעט, האָבען שטענדיג געטראָגען פראַקס און ווייסע וועסטען,
זייערע קנעפּ אין די העמדער זיינען ווערטה געווען צו צוואַנציג
לואידאָר א שטיק און יעדען מאָנאַט האָבען זיי ביי דעם ערשטען
בעסטען יובעליר געקויפט אנדערע. זיי האָבען נור געלעבט פאר
זייער פערגעניגען און אום צו פערפיהרען פרויען, נור מיט דער
בעדערפעניש צו מאַכען רעדען פון זיך און האָבען אויף אַלע מעג־
ליכע אופנים געזוכט געלד פאר דעם דאָזיגען לעבען זייערען.

אזוי ווי זיי האָבען פון קיין אנדער זאַך ניט געוואוסט, ווי
נור פון דעם נייעסטען סקאנדאל, פון דועלען, פערד און פער־
שיעדענע מעשות פון דער האַלב־וועלט, איז זייער האָריזאָנט גע־
ווען ווי מיט הויכע מויערען פערשטעלט. זיי האָבען אַלע אויף
דעם מארק פון ליעבע געהאַט אינטערעסאַנטע פרויען, האָבען זיי

זעהר אַ גרויסע סומע, וועלכע מען קען אויף קיין אנדער אופן ניט קריגען.

אויסער דעם איז איהם איבערהויפט ניט געוועזן שווער זיך צו אונטערהאַלטען מיט דער יונגער מיידעל, דען די אינגערע איז איהם זעהר געפעלען, און ער האָט נאָך פריהער עטליכע מאָל געזאָגט, אַז איהם וואָלט אנגענעהם געווען זיך מיט איהר שפּעטער צו כּהרעפען. און אזוי האָט ער זיך ענטשלאָסען פאר שאַרלאָטע אַריאַל און האָט זי אין אַ קורצער צייט אזוי דעם קאָפּ פערדרעהט, אַז ער האָט זי שוין געהאַט ווי ביי זיך אין קעשענע. אָבער אזוי ווי דער פאָטער האָט דער אנדערער טאָכטער געוואָלט געבען אין גדן דאָס, וואָס אנדערמאָט האָט געברויכט, האָט גאַנטראַן געמוזט, אָדער זיך אָבזאָגען פון דעם שידוך, אָדער זיך צושאַרען צו דער עלטערער.

ער איז אין אָנהויב געווען זעהר אונצופריעדען און האָט געטראַכט צו לאָזען לויפען זיין שוואָגער מיט אַלע זיינע גליקען. ער וועט בעסער בלייבען אַן אַלטער בחור ביז עס וועט זיך מאַכען אַן אנדער געלעגענהייט. אָבער זיינע קעשענעס זיינען געווען אזוי צולעכערט, אַז ער האָט געמוזט בעטען ביי פּאַול'ן עטליכע פראַנק, אום צו געהן אין קאַסינאָ, און דאָס איז געווען ניט דאָס ערשטע מאָל, וואָס יענער האָט איהם ארויסגעהאָלפען.

ער האָט זיך בעטראַכט, אַז אַן אנדער פרוי דאַרף ער ערשט זוכען, זי געפינען, זי געווינען, פּילייכט וועט איהם נאָך אויס־קומען צו קעמפּפען מיט אַ גאַנצער פיינדליכער פאַמיליע, בעת דאָ דאַרף ער זיך ניט ריהרען פון אָרט און אין אַ פּאָר טעג קען ער געווינען די עלטערע מיט אַביסעלע אויפמערקזאַמקייט, מיט אַ פּאָר העפליכקייטען, פּונקט אזוי ווי ער האָט געוואונען די אינ־גערע. דאַן וועט ער אין זיין שוואָגער האָבען אַ באַנקיר, וועמען ער וועט קענען מאַכען פעראַנטוואָרטליך פאַר אַלסדינגג, וועמען ער וועט שטענדיג מאַכען פּאָרווירפע, און וועמעס באַנק וועט אימער שטעהן אָפען פאַר איהם.

בען געהאַט ליסטען פון אַלע רייכע יורש׳טעס, ווי מען האָט בע־שרייבונגען פון הויזען וואָס זיינען צו פערקויפען. פריהער פאַר אַלעס האָבען זיי געזוכט פרויען פון נאָרד אָדער זיד־אַמעריקאַ. אויף ווענען זיי האָבען געמאַכט אַ גוטען איינדרוק מיט זייער שיק און זייער נאָמען אַלס לעבע־מענער, מיט דעם קלאַנג פון זייערע ערפּאָלגען און זייער פּערזענליכער עלעגאַנץ. אָבער דאָס דאָזיגע געיעג נאָך רייכע יורש׳טעס האָט אַמאָל געקענט דויערען גאַנץ לאַנג, האָט געפאָדערט אַ געוויסע פּאַרבערייטונג, אָנשטרענגונג, בעזוכען, ליעבעסווירדיגקייטען און אַ סך אויסדויער, אויף וואָס גאַנטראַן, מיט זיין פלעגמאַטישער נאַטור, איז איבערהויפּט ניט פעהיג געווען.

זייט אַ לאַנגע צייט, זייענדיג אַלץ מעהר און מעהר געענגט אין געלד, האָט ער זיך יעדען טאָג געזאָגט: איך מוז עפּעס אויפ־טהאָן! אָבער ער האָט גאָרנישט אויפגעטהאָן און האָט גאָרנישט געפונען. עס איז געקומען אַזוי ווייט, אַז ער האָט אָנגעווענדעט אַלע מעגליכע מיטלען זיך צו פערשאַפען די קלענסטע סומע, ווי אַ מענש, וועלכער האָט שוין ניט וואָס אָנצואָווערען. און דאָ, צום סוף, האָט איהם אַנדערמאַט פּלוצים אריינגעגעבען אַ געדאַנק צו הייראַטען די קליינע אַריאַל.

צוערשט האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז דאָס מיידעל שטעהט צו־ווייט אונטער איהם, אַז מיט אַזאַ קען מען ניט הייראַטען, אָבער נאָכדעם, ווי ער האָט אַ ווײַלע נאָכגעטראַכט, האָט ער זיין מיינונג אומגעביטען און זיך גלייך ענטשלאָסען צו ווערען מיט שאַר־לאָטע׳ן זעהר פריינדליך אויף אַזאַ אַרט, אַז עס זאָל איהם ניט קאָמפּראָמעטירען און זאָל איהם אויף יעדען פאַל מעגליך זיין זיך צוריקצוציהען, ווען נויטיג.

אַזוי ווי ער האָט זיין שוואָגער גענוי געקענט, האָט ער גע־וואוסט, אַז יענער האָט פריהער וועגען דעם גאַנץ גוט אַרומגע־טראַכט, האָט אַלעס פריהער איבערגעוואויגען און איבערגע־מאָסטען, און ווען ער רעדט, דאַן האַנדעלט עס זיך געווים וועגען

דער הימעל איז געווען שטאַרק פערוואָלקענט און מען האָט מורא געהאַט פאַר רעגען, אָבער גאַנטראַן האָט אַזוי פיעל געבעטען, ביז ער האָט אַלע איבעריגע איבערגערעדט. דער פריהשטיק איז געווען לאַנגווייליג, ווייל לואיזע און פּאָול האָבען מיט אַ טאָג צוריק זיך צוקריעגט אָהן אַ בעזונדערע אורזאַכע. אַנדערמאַט אָבער האָט מורא געהאַט, אַז פון גאַנטראַן׳ס שידוך וועט גאָר־נישט ניט ווערען, ווייל דער אַלטער אַריאָל האָט נאָך היינט אין דער־פריה וועגען איהם גערעדט אויף ניט גאָר קיין ליעבענסוויר־דיגען אופן. גאַנטראַן האָט עס געוואוסט, ער איז געווען אויפגע־בראַכט און האָט אונבעדינגט געוואָלט מאַכען אַ סוף. שאַרלאָטע, וועלכע האָט פּאַראויס געפיהלט דעם טריאומף פון איהר שוועסטער, הגם זי האָט ניט געקענט פערשטעהן וואָס דאַ טהוט זיך, האָט ניט אַנדערש געוואָלט בלייבען אין דאָרף, און עס האָט געקאָסט אַ סך מיה, ביז זי האָט איינגעוויליגט מיטצופאָהרען.

דער גרויסער וואָגען האָט אַלזאָ ווידער אויפגענומען די גע־וועהנליכע פּאַסאַזשירען און מען האָט זיך אָוועקגעלאָזען אין וועג, וואָס ליגט איבער וואַלוויק.

לואיזע אַריאָל איז פּלוצים רעדעוודיג געוואָרען. זי האָט ערקלעהרט, ווי די וואַלוויקער שטיינער, וועלכע זיינען ניט מעהר ווי לאַוואַ, האָבען געדיענט אַלס בוי־מאַטעריאַל פאַר אַלע קירכען און אַלע הייזער פון דער גאַנצער געגענד. זי האָט אָנגעוויזען די פּלעצער, וואו מען קריגט די שטיינער.

מען איז געפאָהרען לאַנגזאַם, טריט ביי טריט, אויף דער לאַנ־גער, ברייטער גאַס. שעהנע, גרינע וועלדער זיינען געלעגען רעכטס און לינקס פון וועג. קיינער האָט מעהר ניט גערעדט.

כריסטיאַנע האָט געטראַכט פון טאַצענאַט, עס איז געווען דער זעלבער וואָגען, די זעלבע מענשען זיינען אין איהם געזעסען, אָבער ניט מעהר די זעלבע הערצער. אַלעס האָט אויסגעזעהן ווי אַמאָל. און דאָך, און דאָך... וואָס אייגענטליך איז געשעהן?... כמעט גאָרנישט... אַביסעלע מעהר ליעבע ביי איהר, אַביסעלע ווייניגער

זיין פּרוי וועט ער ברענגען אין פּאַריז און וועט זי דאָרט פאַרשטעלען אַלס די טאָכטער פון אַנדערמאַט'ס שותּף. איבעריגענס טראָגט זי אויך דעם נאָמען פון דעם באַרע־פלאַץ, וואוהין ער וועט זי קיינמאָל מעהר ניט ברענגען צוריק, אויס דעם איינפאַכען גרונד, וואָס טייכען פליסען קיינמאָל ניט צוריק צו זייערע קוואַלען. זי האָט אויסגעזעהן גוט, האָט זיך געהאַלטען אַנשטענדיג און האָט איצט שוין געמאַכט אַ גאַנץ פיינעם איינדרוק. מיט דער צייט קען זי נאָך ווערן אַ כיטרע פאַרנעהמע דאַמע. זי איז געוועזן קלוג גענוג אום זיך צו האַלטען ווי געהעריג איז, האָט געקענט שפּיעלען די ראָלע פון אַ דאַמע און וואָלט זיין נאָמען ניט פערשעהמט. דאַן וואָלט מען זאָגען: „דער קערל האָט אַ שעהנע פרוי, אָבער ער שיינט זיך ניט פיעל צו קימערען וועגען איהר“.

און ער וועט זיך טאַקע אויף אַן אמת ניט פיעל קימערען וועגען איהר, וואָרים אַזוי שנעל ווי ער וועט האָבען געלד אין קעשענע, וועט ער ווידער נעהמען פיהרען זיין בחור'שען לעבען.

ער האָט זיך אַלזאָ גענומען צו לואיזע אַריאַל און איז דער אייפערזוכט, וואָס האָט געברענט אין דעם האַרצען פון דער יונגער מיידעל, האָט ער געפונען אַ שטיצע און אַן אַרויסהעלפער פאַר זיינע צוועקען. דער בייזער געפיהל צו איהר שוועסטער האָט ערוועקט אין איהר די נאָך שלאָפענדיגע קאָקעטעריי און דעם אונבעשטימטען וואונש אַוועקצונעהמען פון איהר דעם געליעבטען, וועלכע אַלע האָבען גערופען „הערר גראַף“. זי האָט וועגען דעם ניט געטראַכט, ניט געמאַכט וועלכע עס איז פּלענער און איז נור געוועזן ערשטוינט, זעהענדיג, ווי ליעבענסווירדיג ער איז צו איהר. זי האָט געפיהלט אין זיין האַלטונג, אין זיין בליק, אין זיין יעדע מינע, אַז ער איז גאַרניט געוועזן פערליעבט אין שאַרלאָטע'ן, און, ניט טראַכטענדיג וואָס ווייטער וועט זיין, האָט זי זיך געפיהלט זעהר גליקליך, ווען זי איז צו בעט געגאַנגען.

דעם קומענדען דאָנערשטאָג האָט מען לאַנג געצעגערט, איידער מען האָט זיך ענטשלאָסען צו פאָהרען נאָך פּוה דע לאַ נוזשער.

זעהן, ווי זיי איילען זיך אלץ ווייטער און ווייטער און ביידע גע־ארעמט שפרינגען זיי פון פעלז צו פעלז. זי האט זיך אומגעקעהרט און איז ווידער ארויף צוריק צו כריסטיאנע און פאול, וועלכע זיי־נען געזעסען ביים ראנד פון בארג אין גראז. ווען זי איז ווידער געווען נעבען זיי, האט זי זיך ארונטערגעלאזען אויף די קניע, בעהאלטען איהר פנים אין׳ם קלייד פון דער יונגער פרוי און גע־נומען שלוכצען.

כריסטיאנע, וועלכע האט זי פערשטאנען און וועלכע האט זיט דער לעצטער צייט געפיהלט די ליידען פון אנדערע מענ־שען, ווי אייגענע וואונדען, האט ארויפגעלייגט איהר האנד אויף דער מיידעל׳ס האלז און, געריהרט פון איהרע טרעהרען, האט זי געפליסטערט:

— ארימעס קינד! ארימעס קינד!

דאס מיידער האט נאך אלץ געוויינט, ערניעדעריגט און בע־ליידיגט, האט זי איהר פנים בעהאלטען און מיט ביידע הענד ניט ווילענדיג דאס גראז געצופט.

פאול האט זיך אויפגעהויבען און זיך געמאכט, ווי ער זעהט ניט דעם שמערץ פון דער פערצווייפעלטער מיידעל, און דער קו־מער פון דעם דאזיגען אונשולדיגען קינד האט איהם פלוצים אנ־געפילט מיט כעס געגען גאנטראן׳ען. ער, אויף וועמען כריסטיאנע׳ס גייסטיגע ליידען האבען ניט געמאכט קיין ברעקעל איינדרוק, איז געווען געריהרט ביז אין דער טיעפסטער טיעפעניש פון זיין נשמה דורך דיעזער ערשטער ענטוישונג פון א יונגער, אונשולדיגער מיי־דעל. ער האט זיך אומגעקעהרט און געקניעט נעבען איהר, אום אויך מיט איהר צו רעדען:

— איך בעט אייך, בערוהיגט זיך, זיי וועלען דאך גלייך צו־ריקקומען, בערוהיגט אייך. מען דארף אייך ניט זעהן וויינענדיג.

דער געדאנק, אז די שוועסטער קען זי זעהן מיט טרעהרען אין די אויגען, האט זי דערשראקען און זי האט זיך אויפגעהויבען. דאס שלוכצען איז איהר אין האלז פערשטיקט געווארען און זי האט

ביי איהם, ווייטער גאָרנישט... דער אונטערשיעד צווישען דעם הייסען וואונש פון איין זייט און דעם פערלאַשענעם פון דער אַנ־דערער. כמעט גאָרנישט... קיינער זעהט נישט די וואונד, וואָס די גלייכגילטיגקייט מאַכט דער ליעבע... און אַן אַנדער בליק זעהט זיך אין די זעלבע אויגען, די זעלבע אויגען, וועלכע קוקען איצט פון גאָר אַן אַנדער פנים ארויס... וואָס איז אַ בליק? כמעט גאָרנישט!

דער קוטשער האָט זיך אָבגעשטעלט און געזאָגט:

— אַט דאָ רעכטס געפינט זיך דער וועג דורך דעם וואַלד. איהר דאַרפט נאָר פאָלגען נאָך איהם און איהר וועט קומען אהין.

אַלע זיינען ארויס פון וואָגען אויסער דעם מאַרקיז, וועלכער האָט געפיהלט זעהר היים. לואיזע און גאַנטראַן זיינען אַוועק פאָר־אויס, שאַרלאָטע איז געבליבען הינטער זיי מיט פּאָול'ן און כריי־סטיאַנע'ן, וועלכע האָט זיך קוים געקענט האַלטען אויף די פיס. דער וועג דורכ'ן וואַלד האָט זיי אויסגעוויזען לאַנג, אָבער באַלד זיינען זיי צוגעקומען צו דעם ראַנד פון דעם אַמאָליגען פעלז.

לואיזע און גאַנטראַן זיינען געבליבען שטעהן פון אויבען, ביידע הויכע און שלאַנקע. זיי זיינען דאָרט געשטאַנען ווי אין די וואָלקענס. ווען זיי האָבען זיי אַנגעיאָגט און פּאָול האָט דערזעהן די וואונדערשעהנע אויסזיכט, איז ער שטאַרק בעגייסטערט געוואָ־רען. ארום זיי, הינטער זיי, רעכטס און לינקס, זיינען זיי געווען ארומגערינגעלט מיט פעלזען פון פערשיעדענע פאָרמען, מיט אָב־געשניטענע שפּיצען, שמאָלע, ברייטע, מיט זייער אייגענטהימליכען כאַראַקטער פון פערלאָשענע וואולקאַנען.

גאַנטראַן האָט אויסגערופען:

— איך קלעטער אַרונטער, איך מוז זעהן, ווי עס זעהט אויס אונטען. קומט, מיינע דאַמען, לאָמיר זעהן, ווער עס וועט שנעלער אַרונטערלויפען פון פעלז.

און ער האָט גענומען לואיזע'ן אונטער'ן אָרעם און זי אַוועק־געשלעפּט מיט זיך. שאַרלאָטע איז אַוועק נאָך זיי און איז גע־לאָפען פון הינטען. פּלוצים איז זי שטעהן געבליבען. זי האָט גע־

געגומען שטופּען דאָס יונגע מיידעל פאַר זיך און אַזוי שנעל, ווי זיי זיינען אין יענעם הייל געשטאַנען, האָט ער אויסגערופען:

— איצט, גנעדיגעס פרײלין, איז געקומען דער אויגענבליק, אַז איך זאָל אייך מאַכען אַן ערקלעהרונג.

זי האָט ברייט אויפגעריסען די אויגען:

— אַן ערקלעהרונג, מיר?

— יאָ, נור פיער ווערטער: איהר זייט מיר געפעלען!

— דאָס דאַרפט איהר זאָגען מיין שוועסטער!

— איהר ווייסט גאַנץ גוט, אַז איך האָב אייער שוועסטער גאָרנישט געזאָגט.

— נו, נו!

— איהר וואָלט ניט געווען קיין פרוי, ווען איהר זאָלט ניט האָבען בעמערקט, אַז איך בין געווען אויפמערקזאַם צו אייער שוועסטער, אום צו זעהן וואָס פאַר אַ פּנים איהר וועט מאַכען און ווי איהר וועט זיך מיט מיר האַלטען. איהר זייט געוואָרען שטאַרק אויפגעבראַכט און דאָס האָט מיך זעהר געפרעהט, און איצט האָב איך פּרובירט אייך גאַנץ איינפאַך קלאָהר צו מאַכען, וואָס איך דענק פון אייך.

קיינמאָל האָט מען נאָך מיט איהר אַזוי ניט גערעדט. זי איז געוואָרען צוטומעלט און דאָך האָט זי זיך געפיהלט זעהר גליקליך. דאָס הארץ האָט ביי איהר געקוואָלען פאַר פרייד און שטאָלץ. ער האָט ווייטער גערעדט:

— איהר זעהט אַליין, אַז איך בין צו אייער קליינער שוועסטער געווען זעהר ניט גוט, איך קען זיך ניט העלפען, זי האָט עס פערשטאַנען. איהר זעהט דאָך, זי איז געבליבען אויבען, זי האָט ניט געוואָלט מיטגעהן מיט אונז, זי האָט גאַנץ גענוי פערשטאַנען, אַז זי איז דאָ איבעריג.

דאַן האָט ער גענומען לואיזע'ס הענד און געקושט איהרע שפּיץ פינגער, בעת ער האָט געפליסטערט:

— איהר זייט אַזוי שעהן, אַזוי רייצענד!

עס צוריקגעהאַלטען, אַרונטערגעשלונגען און אין איהר צו־וועהטאָגטען האַרצען בעהאַלטען. מיט אַ דערשטיקטער שטימע האָט זי אויסגעשטאַמעלט:

— יאַ, יאַ... עס איז אויס! עס איז גאָרנישט... ניט אמת, מען דערקענט אויף מיר גיט... עס איז גאָרנישט!

כריסטיאַנע האָט איהר אָבגעווישט די באַקען מיט איהר טאַשען־טיכעל. דאַן האָט זי זיך אַליין אָבגעווישט די אויגען און געזאָגט צו פּאָול'ן:

— געהט זעהט, וואו זיי זיינען, מען זעהט זיי גאָרניט מעהר. זיי זיינען אודאי אונטען צווישען די שטיינער. איך וועל דאַ בלייבען מיט דער קליינער און וועל זי טרייסטען.

ברעטיגי האָט זיך אויפגעהויבען און געזאָגט מיט אַ ציטער־רענדער שטימע:

— גוט, איך וועל געהן, איך וועל זיי צוריקברענגען און אייער ברודער וועט מיר נאָך היינט מוזען ערקלעהרען זיין אונגלויבליכען בענעהמען זיך מיט דער אָרימער מיידעל.

און ער איז אוועק מיט שנעלע טריט.

גאָנטראַן האָט מיט אַלע זיינע קרעפטען געשלעפּט לואיזע'ן מיט זיך איבער דעם משופּע'דיגען אָבהאַנג אַרונטער, האָט גע־זוכט זי צו האַלטען, צו שטיצען, צו פערמאַטערען, צו צוטומלען און זי צו דערשרעקען. זי האָט געשטאַמעלט לויפענדיג, קוים אָב־כאַפּענדיג דעם אָטהעם:

— אַך, ניט אַזוי שנעל, איך פאַל, איהר זייט פערריקט, איך פאַל!

זיך אָנקלאַפּענדיג אָן שטיינער און פעלזען זיינען זיי, פער־סאַפּעטע, אָהן אטהעם, צוגעקומען צו אַ גרויסען פעלז, וועלכער האָט אינוועניג געהאַט אַ לאָך, ווי אַ מין הייל מיט אַן אַרויסגאַנג פון ביידע זייטען.

— לאָמיר אהער אריינקריכען — האָט געזאָגט גאָנטראַן און

אונטער דער אָבגעשונדענער פעל האָבען זיך אָבגעצייכענט אין גאַנצען די ריפּען, דער קאָפּ האָט אויסגעזעהן זעהר גרויס. אַן אויסגעצעהרטער האָאַריגער קאָפּ מיט געשלאָסענע אויגען, וועלכער איז רוהיג געלעגען אויף זיין געלעגער פון צובראָכענע שטיינער, אַזוי רוהיג, אַזוי שטיל, אַז ער האָט אויסגעזעהן כמעט גליקליך און עפּעס אַזוי ווי איבערראַשט, וואָס מען לאָזט איהם רוהען. די גרויסע אויערען זיינען אַראָבגעהאַנגען, ווי אַ פּאָר שמאַטעס. צוויי פרישע וואונדען אין די קניע האָבען אָנגעוויזען, אַז ער איז אָפט געפאַלען, נאָך היינט, איידער ער האָט זיך אַני־דערגעלייגט צום לעצטען מאָל און אַן אַנדער וואונד אויף דער זייט האָט אָנגעצייכענט דעם פּלאַץ, וואו זיין בעל־הבית האָט איהם זייט יאָהרען געשלאָגען מיט אַ שטעקען, כדי איהם צו צווינגען שנעלער צו לויפען.

דער קוטשער האָט אָנגענומען דעם עזעל פאַר די הינטערשטע פיס און איהם אוועקגעשלעפּט צום גראָבען און די חיה איז גע־בליבען ליגען אַן אויסגעצויגענע, עפּעס אַזוי ווי עס וואָלט וועלען צום לעצטען מאָל זיך בעקלאָגען אויף דעם שווערען לעבען. אַזוי שנעל, ווי עס איז געלעגען אויפ'ן גראָז, האָט דער קוטשער אויס־גערופען:

— אַזאַ ניעדערטרעכטיגע באַנדע, לאָזען דעם עזעל ליגען אין מיטען גאַס!

קיינער פון די אַנדערע האָט נ״ט געזאָגט קיין וואָרט, מען איז צוריק אין וואָגען אַריין. כריסטיאַנע איז געוואָרען טרויעריג, גאַנץ אויסער זיך. זי האָט געזעהן פאַר איהרע אויגען דאָס גאַנצע לעבען פון דער חיה, וואָס איז געפאַלען אין וועג. דעם קליינעם לוסטיגען עזעל מיט דעם גרויסען קאָפּ, פון וועלכען עס האָבען קאָמיש און גוטמוטהיג אַרויסגעקוקט אַ פּאָר גרויסע אויגען און ווי אַ פרייער, אַ פרעהליכער לויפט ער אַרום צווישען די פיס פון זיין מוטער. דאַן האָט זי געטראַכט, ווי מען האָט איהם צום ערשטען מאָל איינגעשפּאַנט און ער האָט געמוזט שלעפּען מאַסע,

זי האָט זיך אָנגעשפּאַרט אויף דער שטיינערנער וואַנד. זי האָט געהערט ווי איהר האַרץ קלאַפּט שטאַרק פאַר אויפרעגונג. זי האָט גאָרנישט געזאָגט, אָבער איהר געדאַנק, דער איינציגער געדאַנק, וועלכער האָט זיך בעוועגט אין איהר צוטראַגענעם מוח, איז געוועזן פון טריאומף: זי האָט בעזיעגט איהר שוועסטער!

דאָ האָט זיך אַ שאָטען בעוויזען ביים אריינגאַנג פון הייל. פּאָול ברעטיני האָט אויף זיי געקוקט. גאַנטראַן האָט מיט אַ גאַנץ נאַטירליכער בעוועגונג אַראָבגעלאָזען די האַנד, וועלכע ער האָט געהאַלטען ביי זיינע ליפּען און געזאָגט:

— אַך, דו ביזט עס, ביזטו אליין דאָ?

— יאָ, מען האָט זיך געוואונדערט, וואָס איהר זייט פערשוואונדען געוואָרען.

— מיר קומען גלייך צוריק, מיין ליעבער, מיר האָבען געוואָלט בעטראַכטען דעם פּלאַץ. איז דאָס ניט אַ מערקווירדיגער פּלאַץ דאָ?

לואיזע איז רויט געוואָרען ביז צו די שלייפען. זי איז די ערשטע ארויס פון הייל און געגומען לאַנגזאַם געהן ארויף אויף דעם אָבהאַנג, בעגלייט פון דיביידע יונגע לייט, וועלכע האָבען שטיל געזעדט הינטער איהר.

כריסטיאַנע און שאַרלאָטע האָבען זיי געזעהן קומענדיג און זיי ערוואַרט האַנד אין האַנד. מען האָט זיך אומגעקעהרט צוריק צום וואָגען, וואו דער מאַרקיז איז איבערגעבליבען און די געזעלשאַפט איז אוועקגעפאָהרען צוריק אין ענוואַל.

פּלוצים איז דער עקיפּאַזש געבליבען שטעהן אין מיטען פון אַ טאַנען וואַלד און דער קוטשער האָט גענומען פּאַכען. אַן אַלטער טויטער עזעל האָט פערשפּאַרט דעם וועג. אַלע האָבען איהם געוואָלט זעהן און זיינען פון וואָגען ארויס. ער איז געלעגען אויף דעם שוואַרצען שטויב פון דער גאַס, אַזאַ אויסגעדאַרטער, אַז די ביינער האָבען איהם פון דער הויט ארויסגעשטאַרצט. עס האָט זיך געדאַכט, אַז זיי וואָלטען איהם דורכגעבויערט, ווען ער וואָלט ניט קראַפּירט.

הענגעל... וועלען זיי איהם דען אייביג אליין שלעפען און ניט קענען זיך קויפען קיין נייעם עזעל? און פון וואנען וועלען זיי לעבען? זיי וועלען וואהרשיינליך קראַפּירען אויפ׳ן וועג, ווי דער עזעל. זיינען געווען פערהייראַט, אַט די דאָזיגע שלעפּער, אָדער האָבען געלעבט גלאַט אַזוי? און זייער קינד וועט מסתמא אמאָל לעבען אזוי ווי זיי, דאָס דאָזיגע קליינע, נאָך ניט געפּאַרמירטע, בעשעפעניש, וואָס איז דאָרט אונטער די שמוציגע שמאַטעס פער־שטעקט געווען.

כריסטיאַנע האָט וועגען דעם אלעמען געטראַכט און אין איהר צושראָקענער נשמה האָט זי נאָכאַנאַנד געזעהן פאַר זיך דעם עלענד פון די דאָזיגע אָרימע לייט.

גאַנטראַן האָט פּלוצים געזאָגט:

— איך ווייס ניט פאַרוואָס, אָבער מיר איז איינגעפאַלען א געדאַנק, אז עס וואָלט געווען גוט, מיר זאָלען היינט אבענד אַלע פערברענגען אין קאַפע אַנגלאַיס. איך וואָלט זעהר וועלען ווידער זעהן דעם בולוואַר.

אָבער דער מאַרקיז האָט אויסגעברומט:

— אַך, צו־וואָס, דאָ איז זעהר שעהן, דער נייער האָטעל איז א סך שעהנער פון דעם פריהערדיגען.

זיי זיינען פאַרבייגעפאָהרען דורך טאורנעיל און, ווען כרי־סטיאַנע האָט דערקענט די קאַשטאַנען־בוימער, האָט איהר האַרץ גענומען צוקען פון עראינערונגען. זי האָט אַנגעקוקט פּאול׳ן, וועל־כער האָט געהאַלטען זיינע אויגען געשלאָסען און ניט בעמערקט איהר בעטענדיגען קוק.

באַלד נאָכדעם האָבען זיי פאַר דעם וואָגען דערזעהן צוויי פעלד־אַרבייטער, וועלכע זיינען אהיים געגאַנגען פון דער אַרבייט מיט זייערע געצייג אויף די פּלייצעס. זיי זיינען געגאַנגען מיט מיעדע, לאַנגע טריט פון פּויערים. ביידע שוועסטער אַריאַלס זיי־נען רויט געוואָרען ביז צו די שלייפען. עס איז געווען זייער פאָ־טער און זייער ברודער, וועלכע זיינען צוריקגעקומען פון די וויין־

וועגען די ערשטע שמיץ און דאַן די אונאויפהערליכע שווערע גאַנגען אויף די ענדלאָזע וועגען. און וועגען די קלעפּ האָט זי גע־טראַכט, די פּיעלע קלעפּ, פון זיינע צו שווערע לאַסטען, פון דער ברענענדיגער זון און דערצו, אַלס נאַהרונג, נור אַ קליין ביסעל שטרוי, אביסעל הוי און פאַר די אויגען, רעכטס און לינקס אויפ'ן וועג, גרינע, שמעקעדיגע פעלדער.

כריסטיאַנע האָט צום ערשטען מאָל בעגריפען דעם עלענד פון אַ פערשקלאַפּטער בעשעפעניש און אויף אַ מאָמענט האָט זיך דער טויט איהר אויסגעוויזען אַלס אַן ערלייזונג.

פּלוצים זיינען זיי פאַרבייגעפאָהרען פאַרביי אַ קליין וועגעלע, וועלכען אַ כמעט נאַקעטער מאַן, אַ פרוי אין שמאַטעס, און אַ הונד האָבען געשלעפּט. זיי זיינען געווען מיעד, אַז זיי האָבען קוים גע־שלעפּט די פיס. מען האָט געזהן ווי זיי שוויצען און סאָפּען. דער הונד, מאָגער, אויסגעהונגערט, מיט אַן ארויסגעשטעלטער צונג, האָט זיך געשלעפּט מיט אַלע קרעפטען צווישען די רעדער. אין וועגעלע איז געלעגען אַ הויפען צוזאַמענגעלייגטע האַלץ, וואָס האָט געשיינט עפּעס צו פערשטעלען, אויף דערויף זיינען געווען שמאַטעס און אויף דאַרויף אַ קינד. נור אַ קאָפּ האָט מען ארויסגעזעהן פון צווישען די גרויע לאַכעס, אַ מין שמוציגע רונדע זאַך מיט צוויי אויגען, אַ נאָז און אַ מויל.

דאָס איז געווען אַ פאַמיליע, אַ מענשליכע פאַמיליע. דער עזעל איז געפאַלען אַ פערמאַטערטער, און דער מאַן, וועלכער האָט קיין רחמנות ניט געהאַט אויף זיין טויטען העלפער, האָט איהם אפילו ניט אַבגעשאַרט אַן אַ זייט, נור האָט איהם געלאָזט ליגען אין רעכטען מיטען וועג אונטער די פיס פון די פערד און וואָגענס וואָס זיינען דאָ פאַרבייגעפאָהרען. דאַן האָט ער זיך מיט זיין פרוי אין די לייצעס איינגעשפּאַנט און געשלעפּט דעם וועגעל, וו־ביז אהער האָט דער טויטער עזעל געשלעפּט.

זיי האָבען זיך געשלעפּט ווייטער. וואוהין, צו־וואָס? האָ־בען זיי כאָטש געהאַט איין פּפעניג אין קעשענע? דעם דאָזיגען

— ווען איך זאָל ניט זיין דיין פריינד, וואָלט איך איצט גע־וואָרען מיט דיר זעהר גראָב.

— און איך וואָלט עס דיר פערבאָטען.

— אָבער זיי דאָך אַ מענש! מיר טהוט לייד פאַר דער מיידעל. זי האָט פריהער זעהר געוויינט.

— דאָס איז זעהר שמייכעלהאפט פאַר מיר.

— איך בעט דיך, מאַך ניט קיין נאַרישע וויצען. וואָס וועט דערפון ווערען?

— ווערען? גאָרנישט!

— אָבער הער אויס, דו ביזט מיט איהר געווען אזוי נאָהענט. אז דו האָסט זי קאָמפּראָמעטירט. דו האָסט ערשט ניט לאַנג צו־ריק געזאָגט דייַן שוועסטער און מיר, אז דו וועסט מיט איהר התונה האָבען.

גאָנטראַן איז געבליבען שטעהן און געזאָגט אין אַ טאָן, אין וועלכען עס האָט געקלונגען אַ אָנצוהערעניש:

— מיין שוועסטער און דו וועט טהאָן בעסער, ווען איהר וועט זיך ניט קימערען וועגען די ליעבעס־געשיכטען פון אנדערע. איך האָב דיר געזאָגט, אז דאָס מיידעל געפעלט מיר זעהר אוז, ווען איך זאָל מיט איהר הייראַטען, וואָלט איך זעהר קלוג געהאַנדעלט, אָבער ווייטער גאָרנישט! איצט אָבער געפעלט מיר די אנדערע בעסער. איך האָב אומגעביטען מיין מיינונג, דאָס פּאַסירט דאָך יעדען טאָג!

דאַן האָט ער איהם אָנגעקוקט גלייך אין פּנים אריין:

— וואָס טהוסטו, ווען דו ליעבסט אַ פרוי ניט מעהר? ביזטו צו איהר דאַן זעהר צערטליך?

פּאול ברעטיני איז געוואָרען ערשטוינט. ער האָט געזוכט דעם טיעפערען זין פון די ווערטער, איז געוואָרען אויפגערעגט און געענטפערט נערוועז:

— איך מוז דיר נאָך אַמאָל זאָגען, עס האַנדעלט זיך דאָ ניט וועגען אַ גאַסען־מיידעל, אויך ניט וועגען אַ פערהייראַטע פרוי,

בערג, וואו זיי האָבען דעם גאַנצען טאָג מיט שוויים אויפ׳ן פּנים די ערד בעארבייט, זייער ערד, וועלכע האָט זיי רייך געמאַכט, וואו־הין זיי זיינען יעדען טאָג געגאַנגען ארבייטען פון פריה ביז נאַכט, בעת די שעהנע שווארצע רעק האָבען זיך זאָרגזאַם צוזאַמען־געלייגט, געפונען אין דער קאַמאָדע און די הויכע צילינדער־העט אין שאַפע.ביידע פויערים האָבען פריינדליך געשמייכעלט, בעת אַלע אין עקיפּאַזש האָבען זיי בעגריסט.

אזוי שנעל, ווי דער וואָגען איז אָנגעקומען און גאַנטראַן איז ארויס אום צו געהן אין קאַסינאָ, האָט איהם פּאָל בעגלייט און ער האָט זיך צו איהם גלייך אָבגערופען:

— הער אויס, מיין אַלטער, איך מוז דיר עפּעס זאָגען. דו טהוסט אַן אונרעכט. איך האָב דיין שוועסטער פערשפּראָכען מיט דיר וועגען דעם צו רעדען.

— וועגען וואָס?

— וועגען דעם, ווי דו פיהרסט זיך אויף זייט אַ געוויסער צייט.

גאַנטראַן האָט געמאַכט אַ פערוואונדערט פּנים:

— איך פיהר זיך אויף ניט גוט? געגען וועמען?

— אַנטקעגען דער קליינער. עס איז ניט שעהן פון דיר. וואָס דו האָסט זי אזוי פּלוצים פערלאָזען.

— דענקסטו אזוי?

— יאָ, איך דענק אזוי און איך האָב אַ רעכט אזוי צו דענקען.

— אזוי? דו ביזט אָבער געוואָרען אזוי צאַרט־פיהלענד אין בעצוג אויף פערלאָזען אַ פרוי.

— הער אויס, מיין ליעבער, עס האַנדעלט זיך דאָ ניט וועגען אַ גאַסען־מיידעל, נור וועגען אַן אַנשטענדיגער מיידעל.

— דאָס וויים איך זעהר גוט, אָבער איך האָב מיט איהר ניט געהאַט צו טהאָן און דאָס איז אַ גרויסער אונטערשיעד.

זיי זיינען געגאַנגען ווייטער זייט ביי זייט. גאַנטראַן׳ס האַל־טען זיך האָט פּאָל׳ן ארויסגעבראַכט פון זיך און ער האָט געזאָגט:

וואס ער האט געהערט, צו דערמאנען זיך אן יערע איינצעלהייט און האט זיך געוואונדערט איבער די געהיימע שמאכפולע ווינ־קעלאך אין די זעעלען פון מאנכע מענשען.

ווען כריסטיאנע האט איהם געפרעגט:

— וואס האט גאנטראן געענטפערט?

האט ער ארויסגעשטאמעלט:

— די עלטערע געפעלט איהם איצט בעסער, איך גלויב, ער וויל זי זאגאר הייראטען. אויף מיינע רייד האט ער געענטפערט און דעם מויל מיר צוגעמאכט מיט אנצוהערענישען וועגען אונזערע פערהעלטניסען.

כריסטיאנע האט זיך ארונטערגעלאזט אויף א שטוהל און ארויסגעפליסטערט מיט שרעק:

— מיין גאט! מיין גאט!...

דא אבער איז גאנטראן אריינגעקומען, ווארים מען האט גע־קלונגען צום עסען. ער האט זי פרעהליך א קוש געטהאן אויפ'ן שטערן און געפרעגט:

— נו, שוועסטערל, ווי פיהלסטו עפעס? ביזטו ניט מיעד?

דאן האט ער געדריקט פאול'ן די האנד און זיך געווענדעט צו אנדערמאט'ן, וועלכער איז אריינגעקומען נאך איהם:

— זאג מיר נור, דו בעסטער פון אלע שוואגערס און פריינד, וואס איז ווערטה א טויטער עזעל, וואס ליגט אויף דער גאס?

IV.

אנדערמאט און דאקטאר לאטאן זיינען געגאנגען פאר דער קאסינא שפאציערען. זיי זיינען געגאנגען אויף דער טעררראסע וועלכע איז געווען בעציערט מיט קינסטליכע מארמאר־וואזען.

— ער גריסט מיר אפילו ניט — האט דערצעהלט דער דאק־טאר, רעדענדיג פון באנעפיל'ן. — ער זיצט דארט אין זיין קאנורע,

נור וועגען אַ יונגער מיידעל, וועלכע דו האָסט קאָמפּראָמעטירט דורך דיין האַלטונג. דאָס טהוט ניט קיין אַנשטענדיגער מענש!

גאַנטראַן איז בלייך געוואָרען און האָט איהם אונטערבראָכען מיט אַ שאַרפען טאָן:

— שווייג! דו האָסט שוין צופיעל גערעדט און איך האָב שוין צופיעל פון דיר אויסגעהערט. איך קען דיר פון מיין זייט זאָגען, אַז ווען דו וואָלסט ניט געווען מיין פריינד, וואָלט איך דיר בעוויזען, אַז איך מיין ניט קיין שפּאַס. נאָך איין וואָרט און עס איז אויס צווישען אונז, אויף אייביג אויס.

דאַן האָט ער געזאָגט לאַנגזאַם, וועגענדיג יעדעס וואָרט און שליידערענדיג זיי איהם אין פּנים אריין:

— איך בין דיר קיין ערקלעהרונג ניט שולדיג. איך האָב גע־קענט פון דיר אַן ערקלעהרונג פאָדערען. אַן אַנשטענדיגער מענש האַנדעלט ניט אַזוי. אָבער...

ער האָט פּלוצים געענדערט דעם טאָן און געזאָגט מיט אַ שמייכעל:

— ווייסטו גאָר, ווען דו האָסט אַזוי פיעל מיטלייד מיט דער קליינער שאַרלאָטע'ן, האָב חתונה מיט איהר. דאָס וואָלט געווען די בעסטע לייזונג אין דער שווערער לאַגע. זי איז שעהן און רייך און דו דאַרפסט דאָך אַמאָל חתונה האָבען. עס וואָלט געווען זעהר שעהן, ווען מיר זאָלען ביידע אין איין טאָג חתונה האָבען. דען איך וועל הייראַטען די עלטערע, איך זאָג עס דיר אַלס סוד, איך בעט דיר, צווישען אונז זאָל עס דערווייליגע בלייבען. און פערגעס ניט, איך בעט דיר, אַז וואָס אַנבעלאַנגט עהרליכקייט, האָסטו וועניגער ווי ווער ניט איז אַ רעכט צו רעדען פון דעם. און איצט געה דו זיך דיין וועג און איך וועל זיך געהן מיין וועג. גוטע נאַכט!

און ער איז מיט שנעלע טריט אַוועק צום דאָרף צו.

פּאָול ברעטיני איז אַז אויפגערעגטער אַוועק צו האָטעל מאָנט אריאַל. ער האָט זיך בעמיהט אריינצוטראַכטען אין יעדען וואָרט,

— יאָ. עס איז אונבעדינגט נויטיג, אַז די פּאַריזער צייטונגען זאָלען יעדען טאָג שרייבען וועגען דאָס וועטער אין אונזער געגענד. דאָס קלימאַט פון אונזער קוראָרט מוז אימער זיין בעסער און רעגעלמעסיגער, ווי אין אנדערע פּלעצער, וואָס קאָנקורירען אונז. דערפאר מוזען מיר זיך פערזאָרגען מיט עטליכע צייטלען אין די גרעסטע צייטונגען און מיר וועלען פערעפענטליכען ווי דאָס וועטער איז ביי אונז. יעדען אבענד וועל איך טעלעגראַפיש מעלדען אין די צייטונגען וועגען דעם, און איך וועל שוין זעהן, אַז אם ענדע פון'ם יאָהר זאָל דאָס וועטער ביי אונז זיין דורכשניטליך פיעל בעסער, ווי ערגעץ וואו אנדערש. אין אונזער געגענד מוז אימער ווארים און שעהן זיין, אַז דעם פּאַריזער זאָל אננעהמען אַ חשק צו אונז צו קומען.

אנדערמאַט האָט אויסגעשריען:

— צום טייפעל, איהר זייט גערעכט, מיר איז עס גאָר ניט איינגעפאַלען! אָבער איך וועל נאָך היינט דאָס זעהן צו פערזאָרגען.

זיי זיינען פערבייגעגאנגען פּאָול'ן און גאָנטראַן'ען, וועלכע זיינען נור וואָס געקומען צו טרינקען קאַפע נאָך דעם פריהשטיק. אנדערע געסט זיינען געקומען, ס'רוב הערן, ווייל די מייסטע דאַמען האָבען נאָכ'ן פריהשטיק גערוהט אין זייערע צימערען.

פּעטרוס מאַרטעל האָט אכטונג געגעבען אויף די קעלנער און געליאַרעמט:

— איין קימעל! איין קאָניאַק!

מיט דער זעלביגער טיעפער, געוואַלדיגער שטימע, וועלכע האָט אַ שטונדע שפּעטער ביי דער פּראָבע געליאַרעמט.

אנדערמאַט האָט זיך אויף אַ ווײַלע אָפּגעשטעלט רעדען מיט די יונגע לייט, דערנאָך איז ער ווייטער אוועק מיט'ן דאָקטאָר.

גאָנטראַן האָט פערלעגט אַ פוס איבער אַ פוס, אנגעשפּאַרט זיך אויף זיין שטוהל, דער געניק אויפ'ן ווענטעל, האָט געהאַלטען

ווי אַ בייזער הונד, און וואָלט אונז אַלעמען אויף שטיקער צוריסען. איך דענק, ווען ער וואָלט געקענט, וואָלט ער אונזערע קוואַלען פֿערגיפֿטעט.

אנדערמאט האָט זיין האנד אויפ'ן רוקען פערלעגט, און דער הוט, אַ קליינער, שטייפער, גרויער הוט, איז ביי איהם אויפ'ן נאַקען פעררוקט געוועזען אַזוי, דאָס מען האָט זיין פליך בעמערקט. ער האָט זיך פֿערטראַכט און דערנאָך האָט ער זיך אָנגערופֿען:

— אין דריי מאָנאַטען אַרום וועט זיין געזעלשאַפט אין גאַנצען פֿאַלען. דערווייליגע רעדט זיי באַנעפּיל איין, אַז איך וועל נאָכגעבען. אָבער ער האָט אַ טעות.

דאָקטאָר לאַטאַן האָט געענטפֿערט:

— איהר ווייסט דאָך מסתמא, אַז זיי האָבען נעכטען צוגעשלאָסען זייער קאַסינאָ, ווייל קיינער געהט ניט אַהין.

— יאָ, איך ווייס דאָס. אָבער מיר האָבען אויך ניט געגנת בעזוכער. די געסט זיצען אין די האָטעלס און לאַנגווייליגען זיך דאָרט. ליעבער פריינד, מען מוז די געסט אונטערהאַלטען, צושטרייען, אויב מיר ווילען ערפֿאָלג האָבען. די געסט פון אונזער האָטעל מאַנט אַריאַל קומען יעדען אָבענד, ווייל זיי וואָהנען נאָהענט, אָבער די אַנדערע, וואָס וואָהנען ווייט, קומען ניט. עס איז איינפֿאַך אַ וועג־פֿראַגע, וועלכע מוז געלייזט ווערען. די וועגען, וואָס פיהרען אַהער, זיינען שלעכט, שטייניג, האַרט, שווער. ווען מיר האָבען שעהנע בעקוועמע וועגען, וועט מען צו אונז קומען. אַלזאָ, מיר דאַרפֿען האָבען שעהנע וועגען און אום דאָס צו האָבען, מוז איך קריגען דאָס לאַנד פון דעם אַלטען איינגעשפּאַרטען עזעל, פון דעם אַלטען אַריאַל מיין איך. אָבער נור געדולד.

דאָקטאָר לאַטאַן האָט זיך אָנגערופֿען:

— די לעצטע פּאָר טעג האָב איך געטראַכט וועגען עפּעס, אַז וואָס מיר האָבען אין גאַנצען פֿערגעסען — וועגען דאָס וועטער.

— וועגען דאָס וועטער?

קיז'ס זוהן און דעם שוואָגער פון דעם אייגענטהימער פון די נייע בערער, וועט זי זיכער צופריעדען זיין אַלעס צו טהאָן.

און איינמאַל איז ער געקומען מיט איהר מאַן צו איהר אהיים, האָט זיך געזעצט, געשמועסט אַ ווײַלע, געזאָגט איהר אַ פּאָר שעהנע קאָמפּלימענטען און דערנאָך, ווען די דיענסט האָט געמעלדעט, אַז דער טיש איז געגרייט, האָט ער זיך אויפגעהויבען און געזאָגט:

— אַה, עס שמעקט ביי אייך אזוי גוט, ביי אייך, קאָנטיג, איז דאָס עסען געשמאקער, ווי אין'ם האָטעל.

מאדאם האנארא האָט זיך אזש געפרעגעלט פאר אייטעלקייט און ארויסגעשטאמעלט:

— אה, גאָט, ווען איך וואָלט געוואגט, הערר גראף, ווען איך וואָלט געוואגט...

— וואָס, מאדאם?

— נו, אייך איינצולאדען מיט אונז צו עסען אונזער איינפאכען מאָהלצייט...

גאנטראן האָט זיך אַ רוף געטהאָן:

— מיט פערגעניגען, מאדאם!

דער דאָקטאָר האָט אונרוהיג ארויסגעמורמעלט:

— אָבער אונזער עסען וועט אייך ניט געפעלען, גאנץ געוועהנ־ליכער עסען, רינד־פלייש, הוהן...

גאנטראן האָט זיך צולאכט:

— אָבער גראד דאָס האָב איך ליעב.

און ער האָט ביי זיי געגעסען און אָפּגעשאָטען מאדאם האָ־נארא מיט קאָמפּלימענטען פאר איהר געקעכץ, איהר הויז, איהר ליעבענסווירדיגקייט און פריינדליכקייט, און זי איז פון איהם בע־גייסטערט געווען.

ער האָט זיי ווידער בעזוכט און נאָך אַמאָל ביי זיי געגעסען און ווידער קאָמפּלימענטען געזאָגט דער מאדאם האנארא, און אזוי איז ער געוואָרען אַ שטענדיגער אריינגעהער אין דעם דאָזיגען הויז,

אַ סיגאַר אין׳ם מויל, געקוקט אויפ׳ן הימעל און זיך געפיהלט אַזוי גוט. פּלוצים האָט ער זיך אָנגערופען:

— ווילסט דערנאָך מיט מיר כאַפּען אַ שפּאַציער? מיר וועלען נעהן נאָך סאַנסוסי. די שוועסטער וועלען אויך געהן מיט אונז.

פּאול האָט זיך געקווינקעלט, דאַן אָבער האָט ער געענטפערט:

— יאָ, פון מיינטוועגען.

דערנאָך האָט ער געפרעגט:

— וואָס הערט זיך עפּעס ביי דיר?

גאַנטראַן האָט געענטפערט:

— עס געהט ביי מיר ווי געשמירט. איצט בין איך זיכער, אַז זי איז מיינע.

גאַנטראַן האָט איצט זיין פריינד פאַר זיין פערטרויטען געמאַכט און יעדען טאָג האָט ער איהם דערצעהלט וועגען די פאָרשריטע, וואָס ער האָט געמאַכט. ער האָט איהם זאָגאַר דערצעהלט וועגען די ראַנדע־וואוס, וואָס ער האָט מיט לואיזע׳ן געהאַט.

נאָך דעם שפּאַציער־אַרויספאָהר קיין פּו דע לאַ רוזשע איז כריסטיאַנע מעהר ניט אַרויסגעפאָהרען. דאַן האָט גאַנטראַן ניט געקענט מעהר אַזוי אָפט טרעפען דאָס מיידעל. די הילף, וואָס זיין שוועסטער האָט איהם אונבעוואוסט געגעבען, איז פּלוצים פערשוואונדען, און ער האָט גענומען זוכען אימיצען אַן אַנדערען, וואָס זאָל זיין שוועסטער׳ס שטעלע קענען פערטרעטען. דאָ האָט ער זיך דערמאָנט אַן דער פרוי פון דאָקטאָר האָנאַראַ.

עס איז איהם איינגעפאַלען, אַז זי איז די ריכטיגע פּערזאָן. איהר מאַן איז געווען נאָהענט בעפריינדעט מיט אַריאַל׳ן, דער הויז־דאָקטאָר ביי איהם געווען. אויף זיינע הענד זיינען אַריאַל׳ס קינדער געבאָרען געוואָרען, האָט געגעסען יעדען זונטאָג ביי די אַריאַלס און איז צו זיי געקומען יעדען נאָכמיטאָג. זיין פרוי, אַ דיקע, פון מיטעלע יאָהרען, אַ דאַמע מיט פּרעטענזיעס, איז לייכט געוועזן צו געווינען מיט אַ קאָמפּלימענט און פאַר איהם, דעם מאַר־

פערבאָטענער ליעבע, איינער פון יענע, פאר וועמען די מאָראָל איז נור א נויטיגער שלייער צו פערשלייערן די אנגענעהמע זינד. און ווען ער האָט צוגערעדט זיין שוועסטער זי זאָל אנדערמאָט'ן הייראטען, האָט ער דאן א הינטער געדאנק געהאט, אז די גאנצע פאמיליע זאָל ביי דעם דאָזיגען אידען ציהען געלד, פיעל זי וועט נור קענען. און פיליכט, ווען זיין שוועסטער זאָל טריי בלייבען איהר מאן, וואָלט ער זי פעראכטעט.

דאָס אלעס האָט פאול געטראכט און ער איז געוואָרען וועניגער אָפענהערציג מיט זיין פריינד. איצט, ווען גאָנטראן האָט איהם דערצעהלט, צוליעב וואָס ער געהט אזוי אָפט צו מאדאם האנארא, האָט ער געלאכט. שפעטער האָט ער אויך אָנגעהויבען צו געהן מיט גאנטראן'ען אהין. ער האָט פערגעניגען געהאט צו פערברענגען מיט שארלאָטע'ן.

די פרוי פון דעם דאָקטאָר האָט איהר ראָלע געשפּיעלט מיט דעם גרעסטען פערגעניגען, אָנגעבאָטען זיי טהיי פינף א זייגער, ווי די דאמען אין פאריז, מיט קליינע קיכעלאך, וואָס זי האָט אליין געבאקט. ווען פאול איז צום ערשטען מאָל צו איהר אין הויז געקומען, האָט זי איהם אויפגענומען ווי אן אלטען פריינד, געבעטען איהם זיצען, אליין צוגענומען ביי איהם דעם הוט, וועלכען זי האָט אויפ'ן קאמין נעבען זייגער אוועקגעלייגט. דערנאָך האָט זי זיך די גרעסטע מיה געגעבען די גוטע ווירטהין צו שפּיעלען.

גאנטראן האָט זיך געוויצעלט, געלאכט און אויסגעזעהן זעהר פרעהליך. שפעטער א ווייל איז ער מיט לואיזע'ן צום פענסטער צוגעגאנגען, שארלאָטע האָט זיי אויפגערעגט נאָכגעקוקט. מאדאם האנארא, וועלכע האָט זיך מיט פאול'ן אונטערהאלטען, האָט זיך צו איהם אָנגערופען מיט א מוטערליכען טאָן:

— די ליעבע קינדער קומען אהער, אום א ווייל צו פּלוידערען. קיין זינד איז דאָך דאָס ניט, ניט אזוי, הערר ברעטיני?

— אָה, געוויס, געוויס, מאדאם האנארא.

און שפעטער, ווען ער איז ווידער געקומען, האָט זי איהם

וואוהין אריאַל׳ס טעכטער, נאָהענטע שכנים און פריינד, פלעגען אַלע ווײַלע קומען.

אזוי איז ער געזעסען שטונדען לאַנג מיט די דריי פרויען. האָט זיך פערהאַלטען מעשה זשענטלמען, בעזונדערס צו די צוויי שוועסטער, און מיט יעדען טאָג איז קלאָהרער געוואָרען, אַז ער וויל מעהר לואיזע׳ן. ביידע שוועסטער זיינען אייפערזיכטיג גע־ווען צו איהם. האָט ער זיך בענומען ליעבענסווירדיג געגען שאר־לאָטע׳ן, איז די עלטערע אייפערזיכטיג געוואָרען און האָט געהאַסט איהר איינגערע שוועסטער; האָט ער זיין ליעבענסווירדיגקייט ארויסגעוויזען דער עלטערער שוועסטער, איז שאַרלאָטע אייפער־זיכטיג געוואָרען און פעראַכטעט לואיזע׳ן.

לואיזע האָט מיט איהם געגומען קאָקעטירען. שאַרלאָטע׳ן האָט עס טיעף געקרענקט, אָבער זי איז צו שטאָלץ געווען דאָס ארויס־צואווייזען און האָט זיך געמאַכט, אַז זי בעמערקט גאָר ניט, ווי לואיזע קאָקעטירט מיט איהם.

גאַנטראַן איז שטאָלץ געווען אויף זיין טאַקטיק און האָט דער־צעהלט וועגען דעם פּאול׳ן. פּאול האָט זיך עס אויסגעוויזען זעהר קאָמיש און ער האָט געלאַכט. איבריגענס, זייט יענער שאַרפער אונטעררעדונג מיט גאַנטראַן׳ען, האָט ער בעשלאָסען ניט צו קי־מערען זיך מעהר וועגען גאַנטראַן׳ס אנגעלעגענהייטען, און מאַנ־כעס מאָל האָט ער זיך געפרעגט אונרוהיג: „ווייסט ער וועגען כריסטיאַנע׳ן און מיר?“

ער האָט גוט געקענט גאַנטראַן׳ען און געוואוסט, אַז ער, גאַנטראַן, קען וויסען וועגען זיינע פערהעלטניסע מיט כריסטיאַנען און דאָס זאָל איהם ניט אַרען. אָבער וואָרום האָט ער פריהער איהם ניט געגעבען צו פערשטעהן, אַז ער ווייסט פון עפּעס?

און אין אמת׳ן איז גאַנטראַן געווען איינער פון יענע, וואָס האַלטען, אַז יעדע פרוי פון דער געזעלשאַפט מוז איינעם אָדער עטליכע ליעבהאָבער האָבען; איינער פון יענע, פאַר וועמען די פאַמיליע איז נור אַ סאָרט פערזיכערונגס־אַנשטאַלט פאַר געהיימער,

דאם האנארא הינטען. אי די, אי יענע, האָבען זיך דערפרעהט מיט דער בעגעגעניש. גאַנטראַן האָט אויסגעשריען:

— ווי אזוי עפּעס איז אייך איינגעפאלען אזא גוטער געדאנק אהער צו קומען?

מאַראַם האנארא האָט געענטפערט:

— דאָס איז מיר איינגעפאלען.

און זיי אלע צוזאמען זיינען אוועק ווייטער. לואיזע און גאַנטראַן זיינען געגאנגען פאָראויס און אזוי שנעל, דאָס מען האָט זיי באלד ניט געזעהן. די דיקע דאמע האָט געסאָפּעט און ארויס־געברומט:

— יאָ, יאָ, די יונגע לייט קענען לויפען, איך קען זיי ניט נאָכהאלטען.

שארלאָטע האָט זיך אָנגערופען:

— איהר ווארט דאָ, איך וועל געהן זיי רופען.

אָבער דעם דאָקטאָר'ס פרוי האָט זי צוריקגעהאַלטען:

— מיין ליעבע, שטער זיי ניט, זיי ווילען זיך אונטערהאלטען, עס איז ניט שעהן צו שטערען. זיי וועלען שוין אליין געפינען דעם וועג צוריק.

און זי האָט זיך געזעצט אויפ'ן גראָז אין'ם שאָטען פון א טענען־בוים און זיך געפאָכט מיט אַ טיכעל. שארלאָטע האָט גע־ווארפען א טרויעריגען בליק פאר זיך, א בעטענדיגען, א פער־צווייפעלטען. פאול האָט איהר בליק געכאפּט און ער האָט זיך אָנגערופען:

— ווייסט איהר גאָר וואָס, פריילין, מיר וועלען מאדאם הא־נארא דאָ איבערלאָזען רוהען און געהן נאָך אייער שוועסטער, ווילט איהר?

זי האָט געענטפערט:

— גוט, קומט!

מאדאם האנארא האָט נור בעמערקט:

שוין פריינדשאפטליך גערופען „הערר פאול" און איהם בעהאנ־
דעלט ווי א מיטשולדיגען.

און איינמאָל האָט גאנטראן זיך אָנגערופען צו מאדאם הא־
נארא:

— ווארום געהט איהר ניט אַמאָל ארוים מיט די מיידלאך
שפּאציערען נאָך סאנסוסי, צום ביישפּיעל?

זי האָט געענטפערט:

— אָבער, הערר גראף, מיר װעלען זעהר גערן נעהן; מיר
וועלען געהן.

— מאָרגען?

— מאָרגען.

— א זייגער דריי?

— גוט, הערר גראף.

— מאדאם, איהר זייט זעהר ליעבענסווירדיג! — האָט ער
געזאָגט.

און דערנאָך האָט ער זיך געװענדעט צו פּאול'ן:

— הער נור, דו פערשטעהסט דאָך, אז אין'ם הויז קען איך
ניט װערען מיט דער עלטערער אינטימער, װען די אינגערע איז
דערביי; אָבער װען מיר װעלען זיין אין'ם װאלד, װעל איך מיט
דער עלטערער אװעקגעהן פאראוים און איהר מיט שארלאָטע'ן
װעלען בלייבען אביסעל פון הינטען. װעסטו געהן?

— יאָ, מיט פערגעניגען.

— גערענק, אזוי בלייבט עס.

אויף מאָרגען זיינען זיי ביידע לאנגזאם אװעק איבער'ן שאָססע.
װען זיי זיינען דורכגעגאנגען לא ראש־פּראדיר, האָבען זיי זיך
פערקעהרט לינקס און זיינען אװעק צווישען בוימער אין א טהאָל
ארונטער. װען זיי זיינען אריבער א קליינעם שטראָם, האָבען זיי
זיך געזעצט נעבען װאלד װארטען.

באַלד זיינען געקומען די דריי פרויען, לואיזע פאראוים, מא־

ריגע בעדערפעניס אויסצוריידען פאר װעמען עס איז איהר אָנגע־װעהטאָגטע הארץ. ער האָט געפרעגט:

— איהר ליעבט איהם אפנים זעהר שטארק? אָבער גלויבט מיר, ער איז אייער ליעבע ניט װערטה.

איצט האָט זי לענגער ניט געקענט זיך צוריקהאַלטען, האָט פערדעקט דעם פּנים מיט ביידע הענד, אום איהרע טרעהרען צו פערבאָרגען, און זי האָט ארויסגעקרעכצט:

— ניין, ניין, איך ליעב איהם ניט, איך ליעב איהם ניט. ער איז צו שלעכט געװען! ער האָט מיך צום נאר געמאכט! דאָס איז צו העסליך, צו פּייג! אָבער דאָך טהוט מיר װעה, זעהר װעה, װייל עס איז זעהר שװער, זעהר שװער אריבערצוטראָגען אזא בעליידיגונג! און נאָך מעהר. טהוט מיר װעה מיין שװעסטער. זי ליעבט מיך אויך ניט און זי איז נאָך פיעל ערגער פון איהם. איך האָב דאָך נור געהאט זיי, מעהר קיינעם ניט, און פאַרװאָס? איך פיהל, אז זי ליעבט מיך ניט מעהר, אז זי האסט מיך! און װאָס האָב איך איהר אזוינס געטהאָן?

ער האָט נאָך געזעהן איהרע אויערען און איהר צארטען יונגען האַלז, װעלכער איז ארויסגעטראָטען פון דעם קראַגען פון איהר קלייד, און זיין הארץ איז אָנגעפילט געװאָרען מיט יענער צערטליכקייט און איבערגעבענהייט, װי יעדעס מאָל, װען א פרוי האָט ביי איהם ליעבע ערװעקט. און זיין שנעל בעגייסטערטע זעעלע האָט זיך אָנגעצונדען פון דעם אונשולדיגען, פערװוירענדען נאַאיװען שמערץ. ער האָט אויסגעשטרעקט צו איהר די האַנד און זי ארומגענומען פון הינטען ביים שולטער, אום זי צו בערו־היגען.

און דאָ האָט ער דערפיהלט דאָס שנעלע קלאַפּען פון איהר הארצען, װי מען פיהלט דאָס קליינע הארץ פון א געפאַנגענע־פויגעל.

און דאָס דאָזיגע נאָכאַנאַנדיגע שנעלע קלאַפּען האָט זיך אי־בערגעבען דורך זיין ארם צו זיין אייגענעם הארצען, װאָס האָט

— גנעהט, קינדער, איך וועל דאָ וואַרטען, אָבער קומט באַלד צוריק.

און זיי זיינען אַוועק. אַפּריהער זיינען זיי געגאַנגען שנעל, וואָרים זיי האָבען געמיינט, אַז זיי וועלען זיי קענען אַניאָגען. זיי האָבען יענע אָבער ניט געזעהן. דאַן זיינען זיי שטעהן געבליבען, האָבען געקוקט אויף אַלע זייטען, לואיזע און גאַנטראַן זיינען אפּנים אין דעם וואַלד אַוועק. שאַרלאָטע האָט זיי גערופען מיט אַ ציטערענדיגען קול, אָבער קיינער האָט זיך ניט אָבגערופען. זי האָט אַרויסגעקרעכצט:

— מיין גאָט, וואו זיינען זיי?

פּאָול האָט ווידער דערפיהלט יענעם טיעפען מיטלייד, יענע שמערצליכע ווייכקייט, וואָס ער האָט אַמאָל בייט קראַטער פון רוזשע געפיהלט. ער האָט ניט געוואוסט, וואָס ער זאָל דער פערצווייפעלטער מיידעל זאָגען, איהם האָט זיך פּלוצים פערגלוסט זי פּאַטערליך צו זיין ברוסט צו דריקען, זי צו קושען און טרייסטען. אָבער ווי אַזוי? וואָס זאָגט מען איהר?

זי האָט זיך געקעהרט אויף אַלע זייטען מיט פערצווייפעלטע בליקען און געשטאַמעלט:

— איך גלויב, אַז זיי זיינען אַהער אַוועק! ניין, אַהין! איהר הערט גאָרנישט?

— ניין, פרײלין, איך הער גאָר נישט. די בעסטע זאַך וועט זיין, ווען מיר וועלען אויף זיי וואַרטען דאָ.

— אַך, ניין, מיר מוזען זיי געפינען!

אַ ווײַלע האָט ער געשוויגען, דאַן האָט ער זיך אָנגערופען גאַנץ שטיל:

— טהוט עס אייך דען אַזוי וועה?

זיינען טרערען געשטאַנען, וואָס האָבען איהר בליק פערשלייערט.

זי האָט איהם פערצווייפעלט אָנגעקוקט. אין איהרע אויגען ווי אַ לייכטער וואָלקען. זי האָט געוואָלט רעדען און ניט געקענט, זי האָט עס ניט געוואגט, און דאָך האָט זי געפיהלט אַזאַ ברענענ־

ארום איז געווען טיעף שטיל. דער וואלד האָט געשוויגען. מען האָט נור געהערט דאָס ווייטע רוישען פון דעם וואסער איבער די שטיינער און דאָס זשומען פון פליעגען.

וואו זיינען אהינגעקומען לואיזע און גאנטראן? וואָס טהוען זיי דאָרט?

פלוצים האָט מען פון ווייטען דערהערט זייערע טריט; זיי זיינען געגאנגען צוריק. מאַדאַם האנארא האָט זיך אויפגעכאַפּט און זיך פערוואונדערט, ווען זי האָט דערזעהן פּאול׳ן און שאַר־לאָטע׳ן, ווייל זי האָט גאָר ניט געהערט, ווי זיי זיינען געקומען.

— און וואו זיינען יענע? — האָט זי געפרעגט.

— אָט קומען זיי — האָט פּאול געענטפערט.

מען האָט געהערט גאנטראן׳ס געלעכטער און דאָס דאָזיגע געלעכטער איז געפאלען ווי שווערער בליי אויף שאַרלאָטע׳ס הארץ. זי האָט אַליין ניט געוואוסט וואָרום. דאָ האָבען זיך יענע בעוויזען. גאנטראן איז געלאָפען און געשלעפּט לואיזע׳ן, וועלכע איז גאנץ רויט געווען, ביים ארם, און איידער זיי זיינען צוגעקומען נאָהענט, האָט גאנטראן אויסגעשריען, אזוי געאיילט האָט ער זיך זיין גע־שיכטע צו דערצעהלען:

— טרעפט, ווען מיר האָבען איבערראַשט?! דאָקטאָר מאַצעללי, מיט דער טאַכטער פון דעם בעריהמטען פּראָפעסאָר גלאָשע, די יונגע אלמנה מיט׳ן רויטען קאָפּ. איך זאָג אייך, האָבען מיר זיי איבערראשט... אָבער קען דער קערל קושען! אהאָ!

מאַדאַם האנארא האָט געמאַכט אַ אַנשטעל, ווי איהר וואָלט אונאנגענעהם געווען די דאָזיגע אויסגעלאַסענע פרעהליכקייט, און זי האָט זיך אַנגערופען:

— אָבער, הערר גראַף, ווי שעהמט איהר זיך ניט אין דער אנוועזענהייט פון די יונגע דאַמען...

גאנטראן האָט זיך פערנויגט:

— מאַדאַם, איהר זייט גאנץ גערעכט. איך האָב גאָר פער־געסען מיין פליכט.

גענומען קלאַפּען נאָך שנעלער. ער האָט געפּיהלט דאָס דאַזיגע שנעלע קלאַפּען, וואָס איז פון איהר ארויסגעקומען און אין זיין הארצען איבערגעגאַנגען, אין זיינע מוסקולען און נערווען, און געמאַכט פון זייערביידענס הערצער איין קראַנק הארץ, וואָס איז פון דעם זעלביגען שמערץ אויפגערעגט געוועזן.

אָבער פּלוצים האָט זי ארונטערגענומען די האנד פון איהר רויטען, נאָך אַלץ שעהנעם פּנים, שנעל זיך אָפּגעווישט די טרעהרען און געזאָגט:

— אַך, איך האָב עס אייך ניט געדאַרפט זאָגען, איך בין משוגע. קומט צוריק צו מאַדאַם האנארא. איך בעט אייך, פערגעסט וואָס איך האָב אייך געזאָגט. פערשפּרעכט עס מיר.

— גוט, איך פערשפּרעך עס אייך.

זי האָט איהם דערלאַנגט די האנד:

— איך גלויב אייך. איך האָף, אַז איהר וועט אייער פערשפּרעכען האַלטען.

זיי האָבען זיך צוריקגעקעהרט. ער האָט זי אויפגעהויבען, אום איבער'ן שטראָם זי אריבערצוטראָגען, פּונקט אַזוי, ווי ער האָט פאַר־אַ־יאָהרען כריסטיאַנע'ן אריבערגעטראָגען. כריסטיאַנע! ווי אָפט ער איז מיט איהר דאָ אויף דעם זעלביגען וועג געגאַנגען, ווען ער האָט זי געליעבט. ער האָט זיך אָן דעם דערמאָנט און זיך געוואונדערט, ווי קורץ יענע ליעבע איז געווען!

שאַרלאָטע האָט איהם אַ ציה געטהאָן ביים ארם און ארויסגעפּליסטערט:

— מאַדאַם האנארא איז איינגעשלאָפען, מיר וועלען זיך גאַנץ שטיל אנידערזעצען.

מאַדאַם האנארא האָט ווירקליך געשלאָפען. זי איז אונטער אַ בוים געלעגען. איהר פּנים איז מיט אַ טיכעל צוגעדעקט געווען און איהרע הענד האָבען אויפ'ן בויך גערוהט. זיי האָבען זיך געזעצט ניט ווייט פון איהר און האָבען ניט גערעדט, מחמת זיי האָבען ניט געוואָלט זי וועקען.

בליק, אַז דעם טאָן פון איהר שטימע, אַן איהר שמייכעל, אַן איהר גאַנצעס וועזען און זאָגאַר אַן די פאַרב פון איהר קלייד. ער האָט זיך געזאָגט: מיר דאַכט זיך, איך בין משוגע, דאָס איז צו נאַריש, איך קען זיך צו גוט, איך האָב געדאַרפט בעסער צוריקפאָהרען קיין פאַריז. צום טייפעל, זי איז דאָך אַ יונגע מיידעל, מיט איהר וועל איך דאָך ניט וואַגען אָנצוהויבען אַ פערהעלטניס!

דאַן האָט ער גענומען טראַכטען פון איהר, ווי ער האָט מיט אַ יאָהר צוריק פון כריסטיאַנע'ן געטראַכט, אַז זי איז גאָר ניט ענליך צו אַלע יענע פרויען, וואָס ער האָט ביז אהער געקענט, אַז זי איז אַנדערש ערצויגען געוואָרען, אהן קאָקעטעריי און גע־מאַכטע, אומנאַטירליכע מאַנירען. זי איז ניט נור געווען אַ נייעס ריינעס וועזען, נור האָט אויך אָפּגעשטאַמט פון אַ געזונדער ראַסע, אַן עכטע מיידעל פון דאָרף.

און ער האָט זיך דערמאָנט אַן די פערשיעדענע פּאָעטישע נעשטאַלטען פון די ראָמאַנען, און די העלדינען פון וואַלטער סקאָטט, פון דיקענס, פון זשאָרזש זאַנד, וואָס האָבען נאָך מעהר צוברענט זיין פאַנטאַזיע.

גאַנטראַן האָט זיך אַמאָל וועגען איהם אויסגעדריקט: „פּאָול איז אַ ווילד פערדעל, וואָס יאָגט זיך אימער מיט עפּעס אַ פער־ליעבטהייט אין'ם זאָטעל, און ווען ער האָט איינע פון'ם זאָטעל אַרונטערגעוואָרפען, זיצט באַלד דאָרט אַן אַנדערע".

ברעטיני האָט פּלוצים בעמערקט, אַז עס איז נאַכט גע־וואָרען, און ער האָט זיך צוריקגעקעהרט אהיים. ווען ער איז פערבייגעגאַנגען די נייע בעדער־געביידע, האָט ער דאָרט דערזעהן אַנדערמאַט'ן און דיביידע אַריאַלס. פון זייערע בעוועגונגען האָט ער געזעהן, אַז צווישען זיי געהט אַן דאָרט אַ היציגער געשפּרעך.

שפּעטער איז אַנדערמאַט אַריינגעקומען אין דעם סאַלאָן וואו די גאַנצע פאַמיליע איז פערקליבען געווען, און געזאָגט צום מאַרקיז:

— ליעבער פּאַפּאַ, איך מעלד דיר, אַז דיין זוהן גאַנטראַן

דאַן האָבען זיך דיביידע יונגע לייט געזעגענט מיט די דאַמען און זיינען אַוועק דורכ'ן וואַלד.

— נו, וואָס הערט זיך? — האָט פּאָול געפרעגט.

— איך האָב איהר אַלעס ערקלעהרט. איך האָב איהר געזאָגט, אַז איך וועל זיין דער גליקליכסטער מענש אויף דער וועלט ווען זי וועט מיין פרוי זיין.

— און וואָס האָט זי געזאָגט?

— זי האָט מיר געענטפערט: איך זאָל דאָס זאָגען איהר פאָטער.

— הייסט עס, אַז ביי דיר געהט אויף אַ לאַד.

— יאָ, איך וועל אַנדערמאָט'ן שיקען צו איהם. און ווען דער אַלטער פויער וועט זיך איינשפּאַרען, אַז ער וויל ניט, וועל איך איינפאַך דאָס מיידעל קאָמפּראָמעטירען.

ווען זיי זיינען צוגעגאַנגען צו דעם קאַסינאָ, האָבען זיי דאָרט אויף דער טערראַסע געטראָפען אַנדערמאַט'ן מיט דאָקטאָר לאַטאַן. גאַנטראַן האָט אָפּגערופען זיין שוואָגער אָן אַ זייט און איהם גלייך איבערגעגעבען די גאַנצע געשיכטע.

פּאָול איז אַוועק אין ריאָם. ער האָט געמוזט אַליין זיין. אַזוי אויפגערעגט איז ער געוועזען מיט קערפּער און זעעלע, ווי יעדעס מאָל ביי דער בעגעגענונג מיט אַ פרוי, וועלכע ער האָט אָנגעהויבען צו ליעבען. שוין זייט אַ היבשע צייט האָט ער זיך געפיהלט גאַנץ אונבעוואוסט אונטער דעם פרישען שטאַרקען רייץ פון דער דאָזיגער פערלאָזענער מיידעל. זי האָט איהם אויסגעוויזען אַזוי רייצענד, אַזוי איינפאַך, אַזוי עהרליך, אַזוי נאַאיוו, דאָס ער איז צוערשט פון מיטלייד פערכאַפּט געוואָרען, פון יענעם צערטליכען מיטלייד, וואָס יעדער פרויען־שמערץ ערוועקט אין אונז.

איצט, ווען ער האָט זי געזעהן אָפּטער, האָט יענע צערטליכקייט אין איהם געוואַקסען. בעזונדערס האָט ער עס היינט געפיהלט, זייט דער סצענע דאָרט אויפ'ן שפּאַציער. ער איז נעגאַנגען און האָט געטראַכט פון איהר, דערמאָנט זיך אַן איהר

זיינע אויגען צושראקענע אויף זיין זוהן, זיין שטענדיגען ראטה־געבער; דער גיבור יאקאוו האט נור רוהיג געקוקט אויף אנדער־מאט'ן, וועלכער האט גערעדט ווייטער:

— פריילין, איהר פערשטעהט דאך, אז די דאזיגע מיסיאן האב איך אויף זיך גענומען מיט דעם פערשפרעכען צו ברענגען מיין שוואגער באלד אן ענטפער. ווען איהר זאגט איהם אפ, פאהרט ער מארגען אוועק און וועט מעהר קיינמאל אהער ניט קו־מען. אויסער דעם ווייס איך, אז איהר קענט איהם גענוג, אום צו קענען מיר זאגען: איך וויל, אדער איך וויל ניט.

זי האט ארונטערגעלאזען דעם קאפ, איז רויט געווארען און האט ארויסגעשטאמעלט גאנץ ענטשלאסען:

— איך וויל!

דאן איז זי מיט אזא אימפעט ארויסגעלאפען פון'ם צימער, דאס זי האט זיך אן דער טהיר אנגעשטויסען.

אנדערמאט האט זיך ווידער געזעצט, גענומען א גלאז וויין און געזאגט:

— איצט וועלען מיר רעדען וועגען דער געשעפטליכער זייט.

און ניט געבענדיג זיי די מעגליכקייט צו בעדענקען זיך, האט ער אנגעהויבען צו רעדען וועגען נדן. שטיצענדיג זיך אויף דער ערקלעהרונג, וואס דער פויער האט איהם געגעבען מיט דריי וואכען צוריק. ער האט אנגעגעבען, אז גאנטראן האט א פערמעגען פון דריי הונדערט טויזענד פראנק, אויסער דעם גרויסען פערמעגע וואס ער וועט אמאל ירש'ענען, און געענדיגט מיט דעם, אז אויב אזא מאן, ווי גראף ראוועגעל, וויל הייראטען א טאכטער פון אריאל, דארף איהר פאמיליע אזא עהרע אנערקענען און געבען גענוג נדן.

דער פויער, הגם ער האט זיך געפיהלט שטארק געשמייכעלט, האט געפרובט זיך דינגען. די אונטערהאנדלונג האט געדויערט לאנג, ביז אנדערמאט האט ערקלעהרט:

— מיר פערלאנגען ניט קיין בארעס געלד, קיינע פאפיערען, נור יענע שטיקער לאנד, וואס איהר האט מיר אנומעלט געזאגט,

וועט אין זעקס אָדער אכט וואָכען ארום הייראטען פריילין לואיזע אריאַל, וועלכע איז זעהר רייך.

דער מארקיז האָט זיך דערשראָקען:

— וואָס רעדסטו? וואָס, גאַנטראַן?

— איך זאָג, אז ער וועט מיט דיין צושטימונג אין זעקס אָדער אכט וואָכען ארום הייראטען פריילין לואיזע אריאַל, וועלכע איז זעהר רייך.

דאָ האָט דער מארקיז געזאָגט גאַנץ איינפאַך:

— אויב ער וויל, בין איך צופריעדען.

און דאַן האָט דער באַנקיר דערצעהלט, ווי אזוי ער האָט אונטערהאַנדעלט מיט דעם פויער. אזוי שנעל, ווי ער האָט געהערט, אז זיין שוואָגער און דאָס יונגע מיידעל ווילען הייראטען, האָט ער ביי זיך בעשלאָסען גלייך צום פויער געהן און זעהן, ער זאָל צושטימען צום שידוך.

ער קומט צולויפען צו איהם. דער פויער זיצט איבער אַ פערפלעקטען בויגען פאַפּיער און רעכענט עפּעס מיט זיין זוהן, דעם גיבור. זעצט ער זיך אַוועק און מאַכט:

— איך וואָלט וועלען טרינקען אַ גלעזעל פון אייער גוטען וויין.

דער זוהן האָט אריינגעבראַכט צוויי גלעזער וויין. דאַן האָט אנדערמאַט געפרעגט, אויב לואיזע איז אין דער היים און געבעטען, מען זאָל זי אריינרופען. ווען זי איז אריין, האָט ער זיך אויפגעהויבען, אַ נויג געטהאָן זיך און געזאָגט:

— פריילין, איך בין צו אייך געקומען מיט זעהר אַ דעליקאַטע מיסיאָן. מיין שוואָגער, גראַף ראַאול אליווער גאַנטראַן דע ראַוועל, האָט זיך אין אייך פערליעבט, וואָס דאָס איז קיין וואונדער ניט, און האָט מיך געבעטען, איך זאָל אייך פרעגען אין דער געגענוואַרט פון אייער פאַמיליע, אויב איהר ווילט זיין זיין פרוי

לואיזע איז איבערראַשט געוואָרען און צוטומעלט געקוקט אויף איהר פאָטער, און דער אַלטער אריאַל האָט אויסגעגליצט

וועלכען ער האָט אין'ם הארצען געלאַכט, אבער וועלכער האָט זיך איהם אויסגעוויזען אויסגעצייכענט.

— אויב איהר ווילט, וועלען מיר דאַס אַלעס אויף פּאַפּיער פערשרייבען, אום מיר זאָלען עס שפּעטער ניט פערגעסען.

און ווען זיי זיינען פערבייגעגאַנגען אַ טאַבאַק־קראַם, האָט אַנדערמאַט דאָרט געקויפט צוויי בויגען געשטעמפּעלטע פּאַפּיער. ווארים ער האָט גוט געוואוסט, אַז ווען די אַלע שטיקער לאַנד וועלען אויסגערעכענט ווערען אויף געשטעמפּעלטען פּאַפּיער, וועלען די פּויערים ניט וואגען עפּעס איינצוורעהען, דען אין זייערע אויגען האָט דאָס געשטעמפּעלטע פּאַפּיער פערטראָטען דאָס שרעקליכע געזעץ, וועלכען דער זשאַנדאַרם האָט בעשיצט, דער זשאַנדארם און די טורמע.

ער האָט אַלזאָ אָנגעשריבען אויפ'ן געשטעמפּעלטען פּאַפּיער דעם פאָלגענדען אָפּמאַך:

„אויפ'ן גרונד פון אַ הייראַט־פּערשפּרעכונג צווישען גראַף גאָנטראַן דע ראַווענעל און פריילין לואיזע אַריאַל, גיט הערר אַריאַל, אַלס נדן זיין טאָכטער, די פאָלגענדע שטיקער לאַנד:...“

און איינס נאָכ'ן אַנדערען זיינען אויף דעם דאָזיגען פּאַפּיער אויסגערעכענט געווען די אַלע שטיקער לאַנד נאָך דער רייהע נאָך. דאַן האָט ער אָנגעשריבען דעם דאַטום און ער האָט אונטערגעשריבען און נאָך איהם דער אַלטער אַריאַל, וועלכער האָט בּיז זיין זייט פערלאַנגט, אַז דעם חתן'ס פערמעגען זאָל אויך אויף דעם געשטעמפּעלטען פּאַפּיער אָנגעגעבען ווערען, און דערנאָך איז ער אַוועק מיט'ן פּאַפּיער איז דער קעשענע צום האָטעל.

אַלע האָבען געלאַכט פון דער געשיכטע און גאָנטראַן נאָך מעהר פון אַלעמען.

דערנאָך האָט דער מאַרקיז זיך אָנגערופען מיט גרויסער ווירדע צו זיין זוהן:

אַז איהר וועט לואיזע'ן אַלס נדן געבען און נאָך אַ פּאָר שטיקער לאַנד, וואָס איך וועל אייך אָנרופען.

ווען פּאַטער און זוהן האָבען דערהערט, אַז זיי וועלען זיך ניט דאַרפען אַרויסקומען מיט מזומנים, מיט יענעם אָבגעשפּאַרטען געלד, וואָס איז פראַנק צו פראַנק, סו צו סו אָנגעזאַמעלט געוואָרען, יענעם גוטען געלד, ווייס אָדער געל, אָבגענוצט פון פינגער, פון בייטעל, פון די קעשענעס, די טישען אין די קאַפּע־הייזער, די שופ־ליאַדען פון די אַלטע שראַנקען, יענעם געלד, וואָס מען האָט מיט אַזוי פיעל מיה, אַרבייט און זאָרגען ערוואָרבען, וואָס איז דעם האַרצען, דעם אויג, די פינגער פון דעם פויער אַזוי טהייער און ליעב, פיעל ליעבער נאָך ווי די קוה, דער וויין־גאָרטען, דאָס הויז, דאָס פעלד, יענעם געלד, מיט וועלכען עס איז אַמאָל שווערער זיך צו צושיידען ווי מיט'ן לעבען אַליין, — קורץ, ווען זיי האָבען דאָס דערהערט, האָבען זיי זיך גלייך בערוהיגט און זיינען גענויגט געוואָרען נאָכצוגעבען און אין'ם האַרצען האָבען זיי פערבאָרגען אַ געהיימע פרייד.

דאָך האָבען זיי נאָך לאַנג מיט איהם אונטערהאַנדעלט, גע־פּרובט ביי איהם אָרונטערדינגען שטיקער לאַנד. דער פּלאַן פון מאָנט אַריאַל איז פאַר זיי אויפ'ן טיש געלעגען און אויף איהם האָבען זיי בעצייכענט די שטיקער לאַנד, וואָס לואיזע האָט געזאָלט קריגען.

אַ גאַנצע שטונדע נאָך האָט אַנדערמאַט געמוזט מיט זיי זיך דינגען, ביז ער האָט ביי זיי אַרויסגעריסען נאָך צוויי פעלדער. און אַז עס זאָל שפּעטער ניט זיין קיין מיספערשטענדנים, זיינען זיי דערנאָך אַלע אַוועק צו די שטיקער לאַנד מיט'ן פּלאַן אין דער האַנד און יעדעס איינציגע שטיק האָט מען בעקוקט און אויפ'ן פּלאַן נאָך אַמאָל אונטערצייכענט. אָבער אַנדערמאַט האָט מיט דעם אַליין זיך נאָך ניט צופריעדענגעשטעלט. ער האָט זיך געוואָלט פערזיכערען, אַז די אָריאָלס זאָלען שפּעטער ניט פערלייקענען אַ פּאָר שטיקער לאַנד. דאָ איז איהם אַ געדאַנק איינגעפאַלען, פון

ווייטערען זיך איינער פון דעם אנדערען. אַלסדינג, וואָס זי האָט איצט געזאָגט, וואָס זי האָט איצט געטראַכט, האָט איהם געער־גערט. איהר פערליטענער אויסזעהען, איהר צוקריפּעלטע פיגור, איהרע בעטענדיגע בליקען, האָבען געוועקט בייזע ווערטער אין זייז הארצען און נור אויס אנשטענדיגקייט האָט ער זיי אויף זיינע ליפּען ניט ארויפגעבראַכט. און אין איהר געגענוואַרט האָט ער אימער געטראַכט וועגען דער יונגער מיידעל, וועלכע ער האָט עַ־שט פערלאָזען.

ווען כריסטיאַנע, וועלכער האָט וועה געטהאָן, וואָס זי זעהט איהם אַזוי ווענינ, האָט איהם מיט פראַגען פערוואָרפען, וואָס האָט ער אַ גאַנצען טאָג געטהאָן, ווען האָט ער געזעהן, מיט וועמען גערעדט, האָט ער אויסגעטראַכט אַלערליי געשיכטען, צו וועלכע זי האָט זיך אויפמערקזאַם צוגעהערט, אום צו דערגעהן, צו איז ער ניט פערליעבט אין אַן אַנדערע פרוי.

זי האָט געפיהלט, אַז זי איז ניט אומשטאַנד איינצוהאַלטען איהם נעבען זיך, זי האָט געפיהלט, אַז זי קען צו איהם ניט רעדען וועגען ליעבע. זי האָט געפיהלט איהר קערפּערליכע אונמעגליכקייט איהם צו געפעלען, איהם אָפּצוגעבען זיך, איהם דורך ליעבע ווידער צו געווינען, און אַזוי ווי דורך צערטליכקייט האָט זי איהם ניט גע־קענט צו זיך צובינדען, האָט זי געלעבט אין שטענדיגער מורא. וואָס — ווען, האָט זי ניט געוואוסט. זי האָט נור געפיהלט אַן אונבעשטימטע געפאַהר, אַז עפּעס אַ גרויסע געפאַהר שוועבט אי־בער איהר. זי איז געווען אייפערזיכטיג סתם אין דער וועלט אריין. אייפערזיכטיג צו אַלע פרויען, וואָס זיינען איהרע פענסטער פער־בייגעגאַנגען, צו אַלע פרויען, וואָס האָבען אויסגעזעהן ניט מיאוס. ניט פרעגענדיג זיך גאָר, צי האָט ברעטיני מיט זיי אַמאָל אַ וואָרט אויסגערערט. זי האָט איהם אָפט געפרעגט:

— האָט איהר געזעהן זעהר אַ שעהנע דאַמע, ברונעט, הויך, איך האָב זי פריהער בעמערקט. זי איז, קאַנטיג, דאָ ניט לאַנג?

ווען ער האָט דאַן געענטפערט:

— היינט אבענד וועלען מיר ביידע אהין אריבערגעהן, און איך וועל נאָך אַמאָל דעם שידוך פאָרלעגען. אַזוי פּיליכט וועט זיין ריכטיגער.

V.

גאנטראַן איז געווען א ליעבענסווירדיגער חתן. מיט דער הילף פון זיין שוואָגער'ס געלד האַט ער אלערליי פּרעזענטען זיין כלה געשענקט און האַט זיך כמעט יעדען טאָג מיט איהר געטראָפען ביי איהר אין'ם הויז, צו ביי מאדאם האנארא.

פּאול האַט איהם איצט אויך אפּט בעגלייט, אום זיך צו טרעפען מיט שאַרלאָטע'ן, און נאָך יעדן מאָל זעהן זי, האָט ער זיך א וואָרט געגעבען ניט צו טרעפען זיך מעהר מיט איהר. זי האָט זיך העלדיש פערהאַלטען צו דעם, וואָס איהר שוועסטער געהט הייראַטען גאנטראַן'ען און האָט רוהיג פון דעם גערעדט, ניט ארויסווייזענדיג קיין סימן פון שמערץ. אָבער איהר כאַראַקטער האָט זיך עטוואָס געענדערט. זי איז געוואָרען וועניגער אָפענהערציג. ברעטיני האָט גערעדט מיט איהר, ווערהענד גאנטראַן האָט ערגעץ אין א ווינקעל פערבראַכט מיט זיין כלה.

און אין ברעטיני'ס האַרצען האָט זיך די דאָזיגע נייע ליעבע אַלץ מעהר און מעהר צופלאַמט. ער האָט עס געפיהלט און זיך דערפאַר געשראָקען. ער האָט זיך געזאָגט: אויב אַזוי, מוז איך זיך אָפּטראָגען פון דאנען.

פון איהר איז ער געגאַנגען צו כריסטיאַנע'ן, וועלכע איז איצט פון אין דער־פריה ביז ביינאַכט אויף דער זאָפע געלעגען.

גלייך ווי ער איז צו איהר אריין, איז ער געוואָרען נערוועז, אויפגערעגט און איז גרייט געווען זיך צו קריעגען מיט איהר, ווי עס פּאַסירט אָפט מיט צוויי מענשען, וואָס הויבען אָן צו דער־

ער האָט געזאָגט:

— יאָ, גאַנטראַן איז אַ נאַרישקייט בעגאַנגען, דאָס מיידעל איז דאָך אַזוי רייצענד!

כריסטיאַנע האָט דאַן מיט בעגייסטערונג אויסגעשריען, ניט האָבענדיג קיין שום פערדאַכט:

— זי איז אַ וואַהרע פערל, אַ מערקווירדיגע מיידעל!

קיינמאָל איז איהר אויפ'ן זינען ניט אַרויף, אַז אַ מאַן ווי פאָול וועט זיך אין אַזאַ מיידעל פערליעבען און וועט מיט איהר אַמאָל נאָך חתונה האָבען.

און כריסטיאַנע'ס ליבען זי האָט פאַר איהם אַ בעזונדערען ווערטה געהאַט און האָט נאָך מעהר צופלאַמט זיין ליעבע צו שאַרלאָטע'ן.

און איינמאָל, ווען ער איז געקומען מיט גאַנטראַן'ען צו מאַדאַם האָנאַראַ, האָט ער דאָרט געטראָפען דאָקטאָר מאַצעללי. ער איז דאָרט געזעסען ווי ביי זיך אין דער־היים. ער האָט בעגעגענט ביידע פריינד, געדריקט זיי די הענד און געשמייכעלט צו זיי מיט זיין איטאַליענישען שמייכעל, וואָס איז געווען אַזוי האַרציג.

גאַנטראַן, וועלכער האָט זיך נאָהענט בעפריינדעט מיט איהם, ווייל ער איז געווען מיט זיינע געדאַנקען און געפיהלען אַזוי עהנליך צו איהם, האָט זיך אָנגערופען מיט אַ געלעכטער:

— וואָס מאַכט עפּעס אייער שעהנהייט פון וואַלד אין סאַנ־סוסי?

דער איטאַליענער האָט אַ שמייכעל געטהאַן:

— אַך, צווישען אונז האָט זיך אַלעס אפּגעקיהלט, עס איז איינע פון יענע פּרויען, וואָס פערשפּרעכען פיעל און ניט מעהר.

און מען האָט אָנגעהויבען צו שוואַצען. דער שעהנער דאָק־טאָר האָט מיט די מיידלאַך געפלירט, בעזונדערס מיט שאַרלאָטע'ן. ווען ער האָט צו פרויען גערעדט, האָט זיין שטימע אויסגעדריקט בעוואונדערונג און אין גאַנצען ער, האָט זיך געדאַכט, האָט גע־פליסטערט: „איך ליעב אייך!“

„ניין, איך קען זי ניט", האָט זי פּערדעכטיגט, אַז ער זאָגט אַ ליגען, איז בלייך געוואָרען און האָט געזאָגט:

— אָבער איהר האָט זי דאָך געמוזט זעהן! זי האָט זיך מיר אויסגעוויזען זעהר שעהן!

ער האָט זי אָנגעקוקט פערוואונדערט:

— אָבער איך שווער אייך, אַז איך האָב זי ניט געזעהן. איך וועל פּרובען, פיליכט וועל איך זי קענען טרעפען.

זי איז געווען אויך איבערציינט, אַז ער האָט געהאַט ערגעץ דאָ, אין דער געגענד, אַ געהיימע ליעבע, אַ פערהעלטניס פון פּאַריז, אפשר איז די שווישפּיעלערין אהער געקומען, און זי האָט נאָכגעפרעגט ביי דער גאַנצער וועלט, ביי איהר פאַטער, איהר ברודער, איהר מאַן, וועגען אלע שעהנע פרויען, פון וועלכע מען האָט אין ענוואַל געוואוסט. ווען זי וואָלט וועניגסטענס געקענט געהן, וואָלט זי איהם נאָכגעגאַנגען, זי וואָלט זיכער אויסגעפונען מיט וועמען ער האָט פערהעלטניסע, און דער געדאַנק, אַז זי טאָר זיך ניט איצט בעוועגען, האָט זי פערצווייפעלט געמאַכט.

ווען זי האָט מיט פּאָול'ן גערעדט, האָט זיך אין דעם טאָן פון איהר שטימע איהר שמערץ געהערט און דאָס האָט איהם אויפגערעגט און נערוועז געמאַכט, און שטאַרק איז איהם דאַן אונאנגענעהם געווען די דאָזיגע טויטע ליעבע. איבער איין טהעמאַ האָט ער נאָך מיט איהר געקענט רוהיג רעדען, איבער גאנטראַן'ס צוקונפטיגע חתונה. דאָס האָט איהם אַ געלעגענהייט געגעבען שאַרלאָטע'ס נאָמען אויסצורעדען און וועגען דאָס יונגע מיידעל צו טראַכטען, און בעזונדערס האָט ער געפיהלט אַ זעלטענעם גענוס צו הערען דעם דאָזיגען נאָמען פון כריסטיאַנע'ס מויל אליין, צו הערען, ווי זי לויבט דאָס דאָזיגע מיידעל, ווי זי ריהמט שאַרלאָטע'ס מעלות און ווי זי בעדויערט, וואָס איהר ברודער האָט דאָס יונגע מיידעל אָפּגענאַרט און ווי זי האָט איהר געוואונשען, אַז עפּעס אַ טיכטיגער, בראַווער מאַן זאָל זיך אין איהר פערליעבען און זי הייראַטען.

מיט א גראציעזער בעוועגונג, האָט זיי אויסגעקעהרט, געוויזען, אַז זיי זיינען געווען לעדיג און געענטפערט:

— דערווייַלע האָב איך נאָך דאָס גליק ניט דעריאַגט.

האָט זיך מיט עלעגאַנץ אַ קעהר געטהאָן און איז פערשוואונדען, ווי איינער, וואָס איז זעהר פערנומען.

פון איצט אָן האָבען זיי איהם אָנגעהויבען צו טרעפען אָפטער ביי דאָקטאָר האנארא אין'ם הויז, וואו ער האָט די אויפמערקזאַמקייט פון די פרויען אויף זיך געצויגען דורך זיין בעזונדערער ליעבענסווירדיגקייט, מיט וועלכער ער האָט אַזוי אויסגענומען ביי דער הערצאָגין. ער האָט שטענדיג געהאָלפען די פרויען אויף זיין בעזונדערען פיינעם אַרט. ער האָט אַלעס גוט געקענט, אי קאָמפּלימענטען זאָגען, אי מאַקאַראָנעס קאָכען.

ער איז געווען אַן אויסגעצייכענטער קוך און מיט אַ בלויען קיכען־שירץ און מיט אַ פּאַפּיערענעם מיצעל אויפ'ן קאָפּ האָט ער געקאָכט און נעאַפּאָליטאַנישע ליעדער דערביי געזונגען. און אַזוי ליעבענסווירדיג איז דאָס אַלעס ביי איהם ארויסגעקומען, דאָס ער האָט די הערצער פון די פרויען געפאַנגען, אפילו דאָס דיענסט־מיידעל האָט זיך אויך וועגען איהם אויסגעדריקט:

— ער איז אַן אמת'ער כריסטוס!

זיינע פּלענער זיינען באַלד קלאָהר געוואָרען, און פּאַול האָט ניט געצווייפעלט מעהר, אַז ער זוכט שאַרלאָטע'ס האַרץ צו געווינען.

עס האָט אויסגעוויזען, אַז ער האָט ביי איהר ערפאָלג. ער האָט אַזוי צו איהר געשמייכעלט, דאָס דער פּנים ביי דער יונגער מיידעל האָט געלויכטען, ווען זי האָט אויף איהם געקוקט.

דאַן האָט פּאַול, ניט אָפּגעבענדיג זיך קיין רעכנונג אין זיין בענעהמען זיך, גענומען זיין ליעבע איהר ארויסווייזען. אַזוי שנעל, ווי ער האָט דעם דאָקטאָר דערזעהן נעבען איהר, האָט ער געזוכט איהר אויפמערקזאַמקייט צו ציהען אויף זיך און זיין גאַנצער בע־

דערביי האָט ער געהאַט מאַנירען, ווי אַן אַקטריסע, בעווע־גונגען ווי אַ טענצערין, בויגיגע זשעסטען ווי אַ פּאַקוסניק. אַ גאַנצע סיסטעם פון נאַטירליכע און געמאַכטע קונצען, מיט וועלכע ער האָט זיך אימער בענוצט.

די פּרויען האָט ער איינפאַך בעצויבערט.

ווען פּאָול האָט זיך צוריקגעקעהרט מיט גאַנטראַן'ען אין האָ־טעל, האָט ער אויסגעשריען מיט פערצווייפלונג:

— ווי קומט עפּעס דער שאַרלאַטאַן אהין?

גאַנטראַן האָט פאַרזיכטיג געענטפערט:

— ווער קען וויסען, וואָס אַזוינע אַוואַנטוריסטען זיינען אויסען, ווען זיי קומען אין אַ הויז? אַזוינע מענשען, ווי ער, קריכען אומעדום. אפשר האָבען איהם דערעסען זיין וואַנדער־לעבען און דער הערצאָגין'ס קאַפּריזען. ער איז גיכער איהר קאַמערדיענער, ווי דאָקטאָר. ער זוכט עפּעס. פּראָפעסאָר גלאַשעט'ס טאָכטער וואָלט פאַר איהם געווען אַ היבשע מציאה, האָט ער אָבער, ווי עס שיינט, ביי איהר קיין מזל ניט געהאַט. שאַרלאָטע איז פאַר איהם אויך אַן אוצר, פּרובט ער, שמעקט ער ארום זיך, זוכט ער דאָרט צו פיהלען דעם באָדען. ער וואָלט אויך וועלען פערנעהמען דעם אידיאָט לאַטאַן'ס שטעלע אין מאָנט אריאל, און ער וואָלט דאַן ווירקליך דאָ געהאַט זעהר אַ גוטע פּראַקטיק יעדען זומער... יאָ, איך רעכען, אַז דאָס איז ער אויסען. זיכער!

אַ דומפּפער צאָרן, אַן איפּערזיכטיגע פיינדשאַפט האָט ער־וואַכט אין פּאָול'ס הארצען. אַ קול האָט זיך דערהערט:

— העי! העי!

דאָס איז געווען מאַצעללי, וועלכער איז זיי פערבייגעגאַנגען. ברעטיני האָט זיך געווענדעט צו איהם מיט פיינדליכע איראָניע:

— וואוהין לויפט איהר אזוי שנעל, דאָקטאָר? איהר זעהט אויס, ווי איהר וואָלט זיך נאָכ'ן גליק געיאָגט!

דער דאָקטאָר האָט זיך ניט אָפּגעשטעלט, נור אומגעדרעהט זיך צו זיי מיט אַ שמייכעל, פעררוקט ביידע הענד אין די קעשענעס

האָט גערעדט מיט גאַנטראַן׳ען און לואיזע׳ן און דערביי די אויגען נים ארונטערגענומען פון מאַצעללי׳ן, וועלכער האָט דאָרט שטי־לערהייט שאַרלאָטע׳ן געשיכטען דערצעהלט. האָט ער פּלוצים בע־מערקט, ווי דאָס מיידעל איז רויט און צומישט געוואָרען און ביי איהם איז קיין צווייפעל ניט געווען, אַז זיין נעגנער ערקלעהרט זיך איהר אין ליעבע.

ער האָט דערפּיהלט, אַז עס איז איהם שווער זיך צו בע־הערשען און ער האָט זיך געווענדעט צו גאַנטראַן׳ען:

— איך בעט דיך, קום מיט מיר ארויס אויף אַ פּאָר מינוטען!

גאַנטראַן האָט זיך ענטשולדיגט פאַר זיין כלה און איז ארויס מיט זיין פריינד. אין דרויסען האָט פּאָול אויסגעשריען:

— הער, אונטער קיינע אומשטענדען טאָר מען ניט דערלאָזען, אַז דער פערפלוכטער איטאַליענער זאָל שאַרלאָטע׳ן דעם קאָפּ פער־דרעהען.

— וואָס קען איך טהאָן דערצו?

— דו מוזט איהר ערקלעהרען, אַז ער איז אַ שווינדלער, אַז אוואַנטוריסט...

— וואָס געהט עס מיר אָן?

— אָבער זי וועט דאָך אַמאָל זיין דיין שוועגערין?

— יאָ, אָבער איך זעה ניט איין, אַז מאַצעללי מיינט עפּעס. ער איז מיט אַלע פרויען ליעבענסווירדיג, און ער האָט קיינמאָל ניט געזאָגט און ניט געטהאָן עפּעס אַזוינס, פאַרוואָס מען זאָל איהם דאַרפען טאַדלען.

— אויב דו ווילסט עס ניט טהאָן, וועל איך עס אַליין טהאָן. כאָטש מיך דאַרף עס וועניגער אַרען, ווי דיר.

— דו ביזט פערליעבט אין איהר?

— אַך, ניין. אָבער איך פערשטעה, וואָס דער לומפּ וויל.

— הער נור, דו קימערסט זיך וועגען זאַכען... קורץ, ווען דו ביזט ניט פערליעבט אין שאַרלאָטע׳ן...

— ניין, איך ליעב זי ניט, אָבער איך האָס אַזוינע שווינדלער.

נעהמען זיך צו איהר האָט דאן קלאָהר געערדט: איך ליעב איהם זעהר!

מאַצעללי איז איבערראשט געווען פון דעם ראָזיגען אונער־וואַרטעטען געגנער און האָט אַנגעווענדעט זיין גאַנצע קונסט, זיין גאַנצען צויבער צו געווינען שאַרלאָטע'ן.

אַזוי האָבען זיי ביידע איצט געקעמפפט יעדען טאָג, ביידע פיליכט אָהן אַ קלאָהרען, בעשטימטען ציעל, פאַר איין מיידעל, ווי צוויי הינד פאַר אַ שטיק פלייש.

שאַרלאָטע איז איצט ווידער אַזוי פרעהליך געווען ווי אַמאָל, אָבער זי איז פערביסענער געוואָרען, און איהר שמייכעל, און איהר בליק האָבען ניט געלויכטען מיט דער פריהערדיגער אָפענהער־ציגקייט. עס האָט געשיינט, אַז גאַנטראַן'ס האַנדלונג נעגען איהר האָט איהר די אויגען געעפענט, אויף אַלערליי מעגליכע ענטוישונ־גען פאַרבערייטעט, זי פערשטענדיגער געמאַכט. זי האָט מיט קלוגען טאַקט בעהאַנדעלט ביידע פערליעבטע, געזאַגט וואָס מען האָט געדאַרפט איינעם, און ניט אָפּגעשטויסען דעם אַנדערען. זי האָט זיי ביידען גלייך בעהאַנדעלט, איינעם ניט בעסער און ניט ער־גער פון דעם אַנדערען, האָט זיך פאַר פאָול'ן לוסטיג געמאַכט איבער דעם איטאַליענעם און פאַר דעם איטאַליענעם — איבער פאָול'ן.

און דאָס אַלעס האָט זי געמאַכט אַזוי איינפאַך און נאַטירליך, ווי אַ נאַאיווע מיידעל, ניט ווי אַ קאָקעטקע, מיט יענעם חן פון יונגע מיידלאַך, וואָס בעצויבערט אַזוי.

אָבער פּלוצים האָט אויסגעוויזען, אַז מאַצעללי איז געווען דער זיעגער. עס האָט געשיינט, אַז ער איז מיט איהר אינטימער געוואָרען, אַז ער האָט איהר ליעבע געוואונען. ווען ער האָט מיט איהר גערעדט, האָט ער שטיל געשפּיעלט מיט איהר זונען־שירם, מיט אַ שטיינגע פון איהר קלייד, און דאָס האָט אַזוי אויפגערעגט פאָול'ן, דאָס ער האָט געפיהלט, ווי אַ וואָרף צו מהאַן זיך מיט די פויסטען אויף דעם איטאַליענער.

און איין מאָל, ביי דעם אַלטען אַריאַל אין'ם הויז, ווען ער

און, ווירקליך, ווען ער האָט זיך צוריקגעקעהרט, האָט ער געטראָפען שאַרלאָטע'ן אין דעם געקאַלכטען צימער פון איהר פאַטער'ס הויז אליין. ער האָט זיך געזעצט און געזאָגט:

— פריילין, איך האָב גאַנטראַן'ען געבעטען, ער זאָל מיר פער־שאַפען אַ מעגליכקייט צו רעדען מיט אייך אונטער פיער אויגען.

זי האָט איהם אָנגעקוקט מיט פערוואונדערטע אויגען:

— וועגען וואָס?

— איך וויל מיט אייך רעדען אלס גוטער פריינד אייערער...

און ער האָט גענומען רעדען וועגען זיינע ערפאַהרונגען און וועגען דעם, ווי ווייניג זי קען די וועלט און די מענשען, האָט איהר פערשטעהן געגעבען, ווי פאַרזיכטיג זי דאַרף זיין מיט מאַנכע מענ־שען, וואָס זיינען דורכגעטריבענע אוואַנטוריסטען, וועלכע זוכען צו פערדרעהען די קעפּ נאַאיווע מיידלאַך.

זי איז עטוואָס בלייך געוואָרען און האָט זיך צוגעהערט ערנסט און אויפמערקזאַם.

דאַן האָט זי געזאָגט:

— איך פערשטעה און פערשטעה אייך ניט. איהר רעדט פון אַ בעשטימטער פערזאָן, פון וועמען?

— איך רעד פון דאָקטאָר מאַצעללי.

זי האָט אַרונטערגעלאָזט די אויגען. אַ ווײַלע האָט זי גע־שוויגען, דאַן האָט זי געזאָגט מיט אַ ציטערענדער שטימע:

— איהר זייט אָפען מיט מיר, וועל איך מיט אייך אויך זיין אָפען. זייט... זייט... דער פערלאָבונג פון מיין שוועסטער, בין איך עטוואָס... עטוואָס אַנדערש געוואָרען, ניט אַזוי נאַריש, ווי פריהער, און דאָס, וואָס איהר האָט מיר איצט געזאָגט, האָב איך אליין פערשטאַנען. אָבער מיך האָט אַמוזירט צו זעהן, ווי אַזוי ער שפּיעלט דעם „פערליעבטען".

זי האָט דעם קאָפּ אויפגעהויבען און אין איהר שמייכעל, אין איהר בליק, אין דעם פייכטען בלישצען פון איהרע צייהן, וואָס האָבען זיך צווישען איהרע ליפּען בעוויזען, איז אַזוי פיעל ליעבענס־

— נו, וואָס ווילסטו טהאָן?

— אָנפּאַטשען דעם שורקע!

— דאַן וועט זי זיכער זיך אין איהם פערליעבען. איהר וועט זיך שלאָגען, און צי ער וועט דיך פערוואונדען און צי דו איהם, אין איהרע אויגען וועט ער בלייבען דער העלד!

— וואָס דען טהוט מען?

— איך אויף דיין אָרט וואָלט מיט שאַרלאָטע'ן אַלס גוטער פריינד גערעדט, זי האָט פערטרויען צו דיר. אין עטליכע ווערטער וואָלט איך איהר צו פערשטעהן געגעבען, וואָס פאַר אַן אויסוואורף ער איז. איך וואָלט איהר דערצעהלט, ערשטענס, וועגען זיינע פערהעלטניסע מיט דער הערצאָגין, צווייטענס, ווי ער איז נאָכגעלאָפען פּראָפעסאָר גלאַשעט'ס טאָכטער און, דריטענס, וואָלט איך איהר געפרעגט, פאַרוואָס איז זי ביי איהם נומער דריי און ניט נומער איינס.

— אָבער וואָרום זאָלסטו עס ניט טהאָן? דו ווערסט דאָך איהר שוואָגער?

— ווייל... ווייל... דו פערשטעהסט דאָך, אַז נאָכדעם, וואָס צווישען מיר און איהר איז פאָרגעקומען... דו פערשטעהסט דאָך, קען איך דאָך ניט...

— דאָס איז אמת, איך וועל מיט איהר אליין רעדען.

— דו ווילסט גלייך? וועל איך זעהן, אַז דו זאָלסט קענען מיט איהר רעדען.

— יאָ, יאָ, גלייך, גלייך...

— גוט, דאַן געה איצט אַוועק און קום צוריק אין אַ צעהן מינוטען אַרום, איך וועל ערגעץ אַוועקשלעפּען לואיזע'ן און מאַצעללי'ן און אַז דו וועסט קומען, וועסטו שאַרלאָטע'ן טרעפען אליין.

פּאָל איז אַוועק צו ענוואַל און האָט אַרומגעטראַכט, ווי ער זאָל דעם שווערען געשפּרעך אָנהויבען.

— דער טייפעל זאָל מיך נעהמען, דער טייפעל זאָל מיך נעהמען, אזא שאַרלאַטאַן!

שאַרלאָטע איז ארויסגעלאָפען, און דיביידע מענער זיינען גע־בליבען שטעהן איינער געגען אַנדערען. דערנאָך האָט פּאול ארויס־גערעדט:

— איך גיב צו, הערר אריאל, אַז איך האָב זיך בענומען, ווי... ווי א...

אָבער דער אלטער האָט איהם ניט געוואָלט הערען. מיט צו־גויפגעדריקטע פויסטען האָט ער זיך א וואָרף געטהאָן צו איהם און געשריען:

— דער טייפעל זאָל מיך נעהמען, אזא שאַרלאַטאַן!

און דערנאָך, ווען זיי זיינען אזוי נאָהענט געשטאַנען איינער געגען אַנדערען, דאָס זיי האָבען זיך כמעט מיט די נעזער אָנגע־שלאָגען, האָט דער אלטער אריאל מיט זיינע שטאַרקע פויערשע הענד איהם ביים קראַגען אָנגעכאַפּט. אָבער פּאול, וועלכער איז אויך געוועזען זעהר שטאַרק, פיזיש גוט ענטוויקעלט דורך די אלערליי ספּאָרטס, מיט וועלכע ער האָט זיך בעשעפטיגט, האָט זיך א ריס געטהאָן פון איהם און אזא שטויס געטהאָן איהם פון זיך, דאָס דער אלטער אריאל האָט זיך ווי צו דער וואַנד צוגעקלעפּט.

— הערר אריאל, פון שלאָגען זיך וועט גאָר גישט ארויסקומען — האָט פּאול זיך אָנגערופען — אמת, איך האָב אייער טאָכטער גע־קושט, אָבער עס איז דאָס ערשטע מאָל, און איך שווער אייך, אַז איך וויל זי הייראַטען.

דער אלטער האָט צורייצט ארויסגעשטאַמעלט:

— איהר וועט וואַרטען א ווייל, בעטריגער! איהר לויפט נאָך די טאָכטער, ווייל איהר ווילט דעם פאָטער'ס געלד. איהר וועט עס ניט קריגען, בעטריגער וואָס איהר זייט!

און אין פערצווייפעלטע לאַנגע ווערטער האָט ער, סאָפּענדיג, אויסגעגאָסען אלסדינג, וואָס ער האָט אויפ'ן הארצען געהאַט. ער האָט ניט געקענט פערגעסען דעם נדן, וואָס ער האָט זיין עלטערער

ווירדיגקייט געלעגען, אַזאַ פּרעהליכע שטיפעריי, דאָס פּאָל האָט פּלוצים דערפיהלט יענעם אַנפאַל פון משוגענער ליידענשאַפט צו איהר, וואָס האָט איהם אין גאַנצען געמאַכט ציטערען. און זיין האַרץ האָט געקלאַפּט, ער האָט געפיהלט, אַז מאַצעללי איז ניט דער זיעגער, נור ער, און ער האָט געפרעגט:

— אַלזאַ, איהר ליעבט איהם ניט?

— ועמען, מאַצעללי?

— יאָ.

זי האָט איהם אָנגעקוקט מיט אַזוינע טרויעריגע אויגען. דאָס ער האָט זיך דערפיהלט טיעף געריהרט, און ער האָט ארויסגעשטאַמעלט מיט אַ בעטענדיגער שטימע:

— איהר ליעבט קיינעם ניט?

זי האָט ארונטערגעלאָזט די אויגען און שטיל געענטפערט:

— איך וויים ניט, איך ליעב יענע, וועלכע האָבען מיך ליעב.

און פּלוצים האָט ער אַ כאַפּ געטהאָן איהרע הענד און זיי בעדעקט מיט ברענענדיגע קושען אין איינעם פון יענע מינוטען פון ליידענשאַפט, ווען מען פערלירט דעם פערשטאַנד, ווען די ווערטער, וואָס די ליפען רעדען ארויס, קומען מעהר פון די ציטערענדיגע נערווען, ווי פון דעם פערשטאַנד, און ער האָט געשטאַמעלט:

— אָבער איך ליעב אייך, שאַרלאָטע, איך!

זי האָט שנעל ארויסגעריסען איינע פון איהרע הענד, פערשטעלט איהם דעם מויל און ארויסגעפליסטערט:

— אַה, שווייגט, שווייגט. עס וועט מיך זעהר וועה טהאָן, ווען דאָס וועט אויך זיין אַ ליגען!

ער האָט זיך אויפגעהויבען, אַ כאַפּ געטהאָן זי אין זיינע אַרעמס און זי ליידענשאַפטליך געקושט.

עס האָט זיך דערהערט אַ גערויש. זיי זיינען אַפּגעשפּרונגען איינער פון'ם אַנדערען. דער אַלטער אַריאַל איז געשטאַנען פאַר זיי און האָט געקוקט צוטומעלט. דערנאָך האָט ער אויסגעשריען:

— ווער איהר דאַס אויף פּאַפּיער אויפשרייבען?
— גוט, איך וועל דאַס אויף פּאַפּיער אויפשרייבען.
— און איהר וועט אייער נאָמען אויך אונטערשרייבען?
— איך וועל מיין נאָמען אונטערשרייבען.
— אויף געשטעמפּעלטען פּאַפּיער?
— זאָל זיין אויף געשטעמפּעלטען פּאַפּיער.

דאַ איז דער אַלטער צוגעגאַנגען צו זיין שראַנק, געעפענט און ארויסגענומען צוויי בויגען געשטעמפּעלטען פּאַפּיער, אויפגע־זוכט דעם אָפּמאַך וואָס ער האָט מיט אַ פּאָר טעג צוריק מיט אַנ־דערמאַט'ן געשלאָסען, און אויפגעשריבען אַ מין משונה'דיגען אָפּ־מאַך וועגען חתונה מיט שאַרלאָטע'ן, אין וועלכען עס זיינען דער־מאָנט געוואָרען די דריי מיליאָנען, פאר וועלכע ברעטיני האָט גאַ־ראַנטירט און פּאול האָט זיך געמוזט אונטער דעם אונטערשרייבען.

וואן פּאול האָט דעם פויער פערלאָזען, האָט זיך איהם אויסגעווי־זען, ווי די ערד וואָלט זיך אונטער זיינע פיס געוויעגט. גאָר אונ־געריכטערהייט איז ער אַ חתן געוואָרען דורך אַ נאַרישען צופאַל. און ער האָט געמורמעלט:

— אַזאַ משוגעת.

דאן האָט ער אַ טראַכט געטהאָן:

— אָבער קיין בעסערע פרוי וואָלט איך אויף דער גאַנצער וועלט ניט געפונען!

און טיעף אין'ם האַרצען האָט ער זיך געפיהלט גליקליך פון דעם דאָזיגען צופאַל.

VI.

יענער טאָג האָט זיך אָנגעפאַנגען זעהר טרויעריג פאר אַנ־דערמאַט'ן. ווען ער איז קור־הויז געקומען, האָט ער זיך דער־וואוסט, אַז אבריפּאַסטער איז אין דער נאַכט געשטאָרבען פון

טאַכטער פערשפּראָכען, די וויין־גערטנער און די שטיקער לאַנד. וואָס ער וועט דאַרפען אַ פרעמדען מאַן אָפּגעבען. ער האָט גע־האַלטען, אַז אַנדערמאַט האָט עס ביי איהם אויסגענאַרט און איצט האָט ער אויסגעגאַסען זיין גאַנצע גאַל אויף די שווינדלער, איבער וועלכע ער האָט זיין שלאָף פערלאָרען. ער האָט געמאַכט אַן איינ־דרוק, ווי ער וואָלט זיך געקלאָגט, אַז אַנדערמאַט און זיין פאַ־מיליע און זיינע פריינד האָבען איהם בערויבט, אָפּגענומען ביי איהם זיינע שטיקער לאַנד, זיינע קוואַלען, זיין טאָכטער. און די דאָזיגע פאָרווירפען האָט ער פּאָול'ן אין פּנים געשליידערט און איהם בעשולדיגט, אַז ער איז אויך אַ שווינדלער, אַז ער וויל זיין טאָכטער הייראַטען, מחמת ער וויל זיינע פעלדער ביי איהם אוועק־רויבען.

פּאָול, וועלכער האָט די געדולד פערלאָרען, האָט גענומען אויף איהם שרייען:

— עס איז אַ גאָט־פערדאַמט שווינדעריי! איך בין רייכער פון אייך, איך קען אייך נאָך געלד געבען, איהר פערשטעהט?

דער אַלטער האָט זיינע אויערען ניט געוואָלט גלויבען און ער איז אַנשוויגען געוואָרען. דערנאָך האָט ער ווידער אָנגעהויבען זיינע בעשולדיגונגען מיט אַ מעהר רוהיגער שטימע.

אָבער פּאָול האָט איהם ווייטער ניט געלאָזט רעדען און איהם ערקלעהרט, אַז ער וועט שאַרלאָטע'ן הייראַטען אין גאַנצען אָהן געלד.

דער אַלטער אַריאַל האָט געשאָקעלט דעם קאָפּ. ער האָט ניט געוואָלט גלויבען, אַז פּאָול, וועלכער איז אין זיינע אויגען געווען אַ אַרימאַן, מיינט עס ערנסט. דאַן האָט ברעטיני במעט מיט פערצווייפלונג אויסגעשריען:

— אָבער, אַלטער אָקס וואָס איהר זייט, איך האָב דאָך מעהר ווי הונדערט און צוואַנציג טויזענד פראַנק יעהרליכען איינקונפט, איהר פערשטעהט, אַן איינקונפט פון דריי מיליאָן!

דאָ האָט דער אַלטער פּלוצים געפרעגט:

רויט־האָאריגע אַלמנה, איז געווען אַ גרויסע קאָקעטקע. איהר ער־שטער מאַן איז געשטאָרבען פון שווינדזוכט, וואָס ער האָט גע־קראָגען, ווי מען זאָגט, פון איהר צו גרויסער ליעבע. פּראָפעסאָר גלאַשעט, וועלכער האָט זיך דערוואוסט, וואָס פאַר אַ פוינעל דאָק־טאָר מאַצעללי איז, האָט, נאַטירליך, ניט געוואָלט האָבען אַזאַ אוואַנטוריסט פאַר אַן איידים. און איין מאָל, ווען ער האָט איהם געטראָפען צו די פיס פון זיין טאָכטער, האָט ער איהם פון׳ם הויז אַרויסגעטריבען. מאַצעללי האָט זיך אָבער צוריקגעקעהרט ניט דורך דער טהיר, נור דורך׳ן פענסטער, דאָס הייסט, ער האָט זי בע־זוכט פער׳גנב׳עטערהייט, ביז זי איז מיט איהם אַנטלאָפען.

דאָקטאָר לאַטאַן האָט זיך אויפגעהויבען און זיך אָנגעשפאַרט אָן דעם קאַמין, וועהרענד אַנדערמאַט האָט אויפגערעגט געשפּרייזט איבער׳ן צימער הין און צוריק.

דער דאָקטאָר האָט אויסגעשריען:

— בערענקט נאָר: אַ דאָקטאָר, אַ דאָקטאָר זאָל אַזאַ זאַך טהאָן! אַזאַ כאַראַקטערלאָזיגקייט!

אַנדערמאַט איז געווען פערצווייפעלט. דער דאָזיגער סקאַנ־דאַל — האָט ער געטראַכט — איז אַ צוגאָב צו דעם אינזשעניר׳ס טויט. אומעדום וועט מען רעדען פון דעם, מען וועט פון דעם שרייבען אין די פאַריזער ציימונגען. פּראָפעסאָר גלאַשעט וועט פאַר שאַנדע דעם פּלאַץ פערלאָזען, און דאָס איז אַ גרויסער שאַד. די הערצאָגין און דער הערצאָג וועלען איצט אויך פון דאַנען אוועק־פאָהרען, און דאָס איז נאָך אַ גרעסערער פערלוסט. יאָ, דאָקטאָר לאַטאַן איז גערעכט, עס איז אַ גרויסער אונגליק! אָבער ווען מען זאָל געשיקט ארבייטען, וועט מען פיללייכט קענען מאַכען, אַז דער דאָזיגער סקאַנדאַל זאָל זיין נאָך אַ גרויסע רעקלאַמע פאַר דעם פּלאַץ. אַ פערליעבט פּאָרל איז אַנטלאָפען. מיט אַ האַלב דו־צענד קלוג־אָנגעשריבענע נאָטיצען אין די פּיעל־געלעזענע ציי־טונגען, וועט מען די אויפמערקזאַמקייט פון דעם עולם אויף מאַנט אַריאַל ציהען.

אפאפלעקסיע. פאר אנדערמאט׳ן איז דאס געווען זעהר א שלעכטע בשורה. אויסער דעם, וואס דער אינזשעניר מיט זיין קענטניס און ליעבע פאר דעם קור־ארט, וועלכען ער האט בעטראכט ווי זיין קינד, איז געווען זעהר א נויטיגער מענש, איז עס געווען ניט אנגענעהם, וואס א קראנקער, אנשטאט געזונד צו ווערען פון די בעדער, איז אין מיטען סעזאן אויף אזא אופן געשטארבען און דוקא אין א מאמענט, ווען די בעדער האבען אנגעהויבען א נאמען צו קריגען.

דער באנקיר איז געווען זעהר אויפגערעגט, איז ארייגעלאפען אין דאס צימער פון דאקטאר לאטאן, האט איהם דארט ניט גע־טראפען און איז צוריק פון דארט ארויסגעלאפען. ער האט גע־וואלט, אז דאקטאר לאטאן זאל אנגעבען פאר דער וועלט אז אנ־דער אורזאך פון דעם אינזשעניר׳ס טויט, מען זאל מאכען גלויבען דעם עולם, אז אברי־פאוסטער איז געשטארבען פון עפעס אן אומ־גליקליכען צופאל. מיט אונגעדולד האט ער אויפ׳ן דאקטאר גע־ווארט.

פלוצים איז דאקטאר לאטאן ערשיענען, בלייך און צוטראגען. ער האט זיך גלייך געווענדעט צום באנקיר:

— האט איהר שוין געהערט וועגען דעם אונגליק?

— אז אברי־פאוסטער איז געשטארבען? געוויס.

— ניין, ניין, ניט דאס מיין איך. דאקטאר מאצעללי איז אנטלאפען מיט פראפעסאר גלאשעט׳ס טאכטער.

אנדערמאט האט זיך א צאפעל געטהאן:

— וואס רעדט איהר?

— יא, הערר פרעזידענט, עס איז א שרעקליכער אונגליק פאר אונז.

ער האט זיך געזעצט, אפגעווישט דעם שוויים פון׳ם שטערן און דערצעהלט, ווי אזוי דאס איז געשעהן, לויט פעטרוס מארטעל׳ס מיטהיילונג, וועלכער האט די אלע איינצעלהייטען זיך דערוואוסט פון דעם פראפעסאר׳ס דיענער.

מאצעללי איז די גאנצע צייט איהר נאכגעלאפען. זי, די שעהנע

ווערן. זייט נעכטען האָט זי זיך איינגערעדט צוליעב אַ חלום, אַז דאָס קינד ביי איהר ליגט ניט אויף'ן ריכטיגען אָרט און אָהן אַן אָפּעראַציאָן וועט זי עס ניט געבאָרען. און אין איהרע געדאַנ־קען האָט זי דורכגעלעבט די דאָזיגע אָפּעראַציאָן, וואָס מען האָט איהר געמאַכט. זי האָט זיך געזעהן ליגען אויפ'ן רוקען מיט אַן אויפגעשניטענעם לייב, אין אַ פערבלוטיגטען בעט, וועהרענד מען האָט עפּעס רויטעס פון דאָרט ארויסגענומען, וואָס האָט זיך ניט בעוועגט, וואָס האָט ניט געשריען, וואָס איז געווען טויט. און יעדע ווייל האָט זי די אויגען צוגעמאַכט, אום דאָס דאָזיגע שרעקליכע בילד ווידער פאַר זיך צו זעהן, אום ווידער די מורא'דיגע יסורים דורכצולעבען.

דאַן האָט זי זיך איינגערעדט, אַז נור דאָקטאָר בלעק וועט איהר די וואהרהייט זאָגען און זי האָט פערלאַנגט, מען זאָל גלייך נאָך איהם שיקען, גלייך, גלייך!...

אַנדערמאַט, וועלכער איז זעהר צוטראַגען געווען, האָט ניט געוואוסט, וואָס ער זאָל ענטפערען.

— אָבער, קינד — האָט ער זיך אָנגערופען — דאָס איז דאָך אונמעגליך פאַר מיר, פערגעס ניט מיינע בעציהונגען צו דאָקטאָר לאַטאָן, דאָס איז דאָך אונמעגליך. ווייסטו וואָס, איך האָב אַ געדאַנק, איך וועל גאָר פּראָפּעסאָר מאַס־רוססעל רופען, ער איז הונדערט מאָל אַ גרעסערער דאָקטאָר, ווי דאָקטאָר בלעק, ער וועט קומען, ער וועט מיר ניט אָפּזאָגען.

אָבער זי האָט זיך איינגעשפּאַרט, זי וויל נור דאָקטאָר בלעק, זי מוז איהם זעהן, נור איהם, איהם, ניט קיין אַנדערען.

דאַן האָט אַנדערמאַט געוואָלט, זי זאָל טראַכטען וועגען עפּעס אַנדערש און האָט זיך אָנגערופען:

— האָסטו געהערט, אַז דער אינטריגאַנט, דאָקטאָר מאַצעללי, איז די נאַכט אַנטלאָפען מיט פּראָפּעסאָר גלאַשעט'ס טאָכטער? זיי זיינען אַנטלאָפען, ווייסט זיי דער טייפעל, וואוהין!

דאָ האָט זיך דער באַנקיר געווענדעט צו דאָקטאָר לאַטאַן:

— געהט גלייך אין ספּלענדיד האָטעל און שטעלט אויס אַזאַ טויטען־שיין פאַר אבּרי־פּאָוסטער, דאָס עס זאָל קיינעם ניט איינ־פאַלען, אַז ער איז פון אַפּאָפּלעקסיע געשטאָרבען.

דאָקטאָר לאַטאַן האָט זיין הוט גענומען און פּלוצים געזאָגט:

— יאָ, איך האָב נאָך אַ נייעס געהערט: אייער פריינד פּאָול ברעטיני איז אַ חתן געוואָרען פאַר שאַרלאָטע אַריאַל.

אַנדערמאַט האָט זיך אַ כאַפּ געטהאָן:

— וואָס? ווער האָט עס אייך דערצעהלט?

— פּעטרוס מאַרטעל, דער אַלטער אַריאַל האָט עס איהם דערצעהלט.

אַנדערמאַט האָט אַרויסגעמורמעלט:

— עס איז גאַנץ מעגליך, די לעצטע צייט איז ער פון איהר ניט אַפּגעטראָטען. זעהט איהר, דאָס וואָלט געווען פאַר אונז זעהר גוט. דאַן וואָלט מאַנט אַריאַל אין גאַנצען צו אונז בעלאַנגט, אין גאַנצען. איך מוז דאָס גלייך אויסגעפינען!

און ער איז אַרויס מיט'ן דאָקטאָר. ער האָט פּאָול'ן געוואָלט זעהן און געמיינט, אַז ער וועט איהם אין'ם האָטעל טרעפען.

ווען ער איז אין האָטעל געקומען, האָט מען איהם געזאָגט, אַז זיין פרוי האָט זיך עטליכע מאָל וועגען איהם נאָכגעפרעגט. ער איז אַוועק צו איהר און זי געטראָפען אין'ם בעט. זי האָט גערעדט מיט איהר פאָטער און ברודער, וועלכער האָט שנעל און צוטראַגען די צייטונג דורכגעקוקט. זי האָט געפיהלט שלעכט, זעהר שלעכט, און איז געווען אונרוהיג. זי האָט עפּעס מורא געהאַט און ניט גע־וואוסט פאַרוואָס. זי האָט געוואָלט נאָך דאָקטאָר בלעק שיקען, ווייל צו דאָקטאָר לאַטאַן האָט זי איהר גאַנצען צוטרויען פערלאָרען צוליעב די שטענדיגע וויצען, וואָס מען האָט איבער איהם גע־מאַכט.

אַלערליי מורא'דיגע געדאַנקען האָבען זי געמוטשעט פון אין דער־פריה ביז ביינאַכט, ווי יעדער פרוי, איידער זי דאַרף געלעגען

— יאַ.

און אַזוי ווי קיינער האָט נאָך דערפון ניט געוואוסט, זיינען אַלע דריי מענער געבליבען פאַר איהם שטעהן מיט אָפענע מיילער. אַנדערמאַט האָט געפרעגט:

— אָבער וואָס איז אייך פּלוצים איינגעפאַלען צו הייראַטען ביי אייער גרויסען פערמעגען? איהר, וועלכער קען האָבען פיעל פּרויען, זאָל זיך פערדרעהען מיט איינער? און נאָך מיט אַזאַ פאַמיליע, ווי אַריאַלס, מיט פּויערים. זעהט איהר, ווען גאָנטראַן טהוט עס, איז אַן אַנדער זאַך, ער האָט ניט קיין דריי ער ביי דער נשמה.

פּאָול האָט זיך צולאַכט:

— מיין פּאָטער איז אויך ניט געווען קיין זעהר גרויסער אַריסטאָקראַט, זיין געלד האָט ער פערדיענט פון האַנדלען מיט מעהל, ער איז געווען, אַלזאָ, אַ מילנער. ווען איהר וואָלט איהם געקענט, וואָלט אייך דער שידוך מיט אַריאַל'ן אַנגעשטאַנען. אָבער וואָס זאָגט איהר צו שאַרלאָטע'ן?

אַנדערמאַט האָט איהם געענטפערט:

— אָה, זי איז רייצענד, אַ מיידעל אַ פּערל, און ווייסט איהר, זי וועט זיין אַזוי רייך, ווי איהר, אויב ניט רייכער, דאָס פערשפּרעך איך אייך, איך פערשפּרעך דאָס אייך.

גאָנטראַן האָט אַרויסגעברומט:

— דאָס, וואָס דו ביזט פערלאָבט, איז נאָך ניט אַזוי געפעהר־ליך, קענסט נאָך חרטה האָבען. אָבער זאָג נור, ווי אַזוי האָט עס פּאַסירט?

פּאָול האָט זיי דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע, נאָר אָביסעלע אַנדערש. ער האָט געזאָגט, אַז ער איז ... ער האָט גערעדט פון זיין ליעבע און פון זיינע צווייפלען און פון זיין פּלוצים'דיגען בעשלוס צו הייראַטען זי, ווען זי ליעבט איהם נור. ער האָט דערצעהלט ווי דער אַלטער אַריאַל איז פּלוצים אַריינגעקומען, ווי ער איז איהם בעפאַלען, ווי יענער האָט ניט געגלויבט, ווען ער, פּאָול, האָט איהם געזאָגט, אַז ער איז

זי האָט זיך אויף די קישען אויפגעהויבען מיט אַ צוקרימטען פּנים פאר וועהטאָג און ארויסגעשטאַמעלט:

— אַך, די אָרימע הערצאָגין, די אָרימע פרוי, איך האָב מיטלייד מיט איהר!

זייט אַ געוויסער צייט האָט זי מיט איהר הארצען, מיט איהר ליידענשאַפטליכען אויסגעמוטשעטען הארצען, געפיהלט, וואָס דאָס מיינט פאר אַ פרוי, ווען דער געליעבטער פערלאָזט זי. זי האָט דאָס אייגענע געליטען וואָס די הערצאָגין, די זעלביגע טרעה־רען פערגאָסען, וואָס יענע.

אָבער זי האָט באלד ווידער אָנגעהויבען:

— וויליאם, דו מוזט מיר דאָקטאָר בלעק רופען, איך פיהל, אַז איך וועל שטאַרבען, אויב ער וועט ניט קומען.

אנדערמאַט האָט איהר האַנד גענומען און זי צערטליך א קוש געטהאָן:

— קינד, קינד, איך בעט דיר, זיי דאָך פערנינפטיג.

ער האָט דערזעהן טרעהרען אין איהרע אויגען און זיך גע־ווענדעט צום מאַרקיז:

— ליעבער פּאַפּאַ, דו טהו דאָס, איך קען ניט. בלעק קומט דאָ יעדען טאָג, אַ זייגער איינס צו דער פּרינצעסין דע מאַלדענבורג, היט איהם אָפּ און רוף איהם צו דיין טאָכטער. נאָך אַ שטונדע קענסטו דאָך וואַרטען, כריסטיאַנע, ניט אמת?

זי האָט איינגעווילליגט צו וואַרטען נאָך אַ שטונדע, אָבער צום פריהשטיק אויפשטעהן האָט זי זיך אָפּגעזאָגט. זיינען די הערר׳ען אוועק אין עס־צימער אָהן איהר.

פּאָול איז שוין דאָרט געווען. ווען אנדערמאַט האָט איהם דערזעהן, האָט ער זיך אָנגערופען:

— הערט נור, וואָס מען האָט מיר ערשט דערצעהלט, איהר ווילט הייראַטען שאַרלאָטע אַריאַל, איז דאָס אמת?

דער יונגער מאַן האָט האַלב שטיל געענטפערט. דערביי האָט ער אַן אונרוהיגען בליק געוואָרפען אויף דער צוגעשלאָסענער טהיר.

דאַן האָט זי דעם דאָקטאָר דערצעהלט וועגען איהר אונרוה, איהר מורא און איהרע חלומות מיט אַ שטילער, ווייכער שטימע, ווי זי וואָלט פאַר איהם וידוי געזאָגט. און דאָקטאָר בלעק האָט זי אויסגעהערט, ווי אַ פּריעסטער. דערביי האָט ער מאַנכעס מאָל אַנגעשטעלט אויף איהר זיינע גרויסע, רונדע אויגען און מיט'ן קאָפּ צו איהר געמאַכט, אַזוי ווי ער וואָלט געמיינט צו זאָגען: „איך ווייס, איך ווייס, און ווען איהר ווילט, מאַך איך אייך גלייך געזונד“.

ווען זי איז פאַרטיג געוואָרען, האָט ער פון זיין זייט זי אַנגעפאַנגען אויסצופרעגען וועגען איהר לעבען, איהרע געוואָהנהייטען און וועגען די בעהאַנדלונגען פון איהר דאָקטאָר. מאַנכעס מאָל האָט ער געמאַכט אַ מינע, ווי ער וואָלט איינפערשטאַנדען געוועזען מיט איהר דאָקטאָר און מאַנכעס מאָל האָט ער אונצופריעדען געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ, אַזוי ווי ער וואָלט געגען איהר דאָקטאָר פּראָטעסטירט.

ווען זי האָט פאַר איהם אויסגעדריקט איהר מורא, טאָמער ליגט דאָס קינד ניט אויפ'ן ריכטיגען אָרט, האָט ער מיט די שעמעוודיגקייט פון אַ פּריעסטער זי בעטאַפּט דורך דער דעקע און דאַן האָט ער ערקלעהרט:

— ניין, זעהר גוט!

זי האָט געפיהלט, ווי איהם אויפ'ן האַלז זיך אַ וואָרף צו טהאָן. אַך, וואָס פאַר אַ גרויסער דאָקטאָר ער איז!

ער האָט גענומען אַ שטיק פּאַפּיער פון'ם טיש און אַנגעשריבען אַ רעצעפּט. זעהר לאַנג האָט ער איהם געשריבען. דערנאָך איז ער צוגעגאַנגען צו איהר בעט און האָט אַנגעהויבען מיט אַ גאַנץ אַנדער טאָן צו פּלוידערען. ער האָט געהאַט אַ טיעפע, גרויסע שטימע, און גערעדט וועגען אַלעס אין דער וועלט, בעזונדערס וועגען דעם שידוך צווישען גאַנטראַן און לואיזע אריאל. דאַן האָט ער געזאָגט מיט אַ זיסליכען שמייכעל:

רייך און ווי ער האָט פון'ם שראנק דאָס געשטעמפּעלטע פּאפּיער אַרויסגענומען.

אנדרמאַט איז שיער צופּלאַצט געוואָרען פאר געלעכטער און האָט געשריען:

— מיט'ן געשטעמפּעלטען פּאפּיער האָט ער עס מיר נאָכ־געמאַכט!

מיט אמאָל איז פּאָול צומישט געוואָרען און האָט אַרויסגע־שטאַמעלט:

— אָבער אייער פרוי דערצעהלט עס ניט; איך וועל איהר אליין עס דערצעהלען.

גאנטראַן האָט אָנגעקוקט זיין פריינד מיט אַ מאָדנעם שמייכעל, וועלכער האָט געשיינט צו רעדען: „אַזוי וועט עס זיך ענ־דיגען, אָהן ליאַרעם און געפּילדער".

ער האָט פאָרגעשלאָגען:

— ווען דו ווילסט, פּאָול, וועלען מיר נאָך פריהשטיק געהן צו איהר און דו וועסט עס איהר דערצעהלען.

זייערע אויגען האָבען זיך צונויפגעטראָפען, און פּאָול האָט געענטפערט גלייכגילטיג:

— יאָ, געוויס, זעהן גערן...

אַ בעדיענטער פון'ם האָטעל איז ערשיענען און האָט געמעל־דעט, אַז דאָקטאָר בלעק איז נור־וואָס צו דער פּרינצעסין געקומען. און גלייך איז דער מארקיז אוועק איהם זעהן. ער האָט דעם דאָק־טאָר ערקלעהרט די לאַגע, די פערלעגענהייט, אין וועלכער ער און זיין איידים האָבען זיך געפונען אין בעצוג צו דאָקטאָר לאַטאָן. האָט איהם איבערגעגעבען דעם וואונש פון זיין טאָכטער, און דאָקטאָר בלעק האָט איינגעוויליגט צו געהן מיט איהם צו איהר.

ווי נור דער קליינער דאָקטאָר מיט'ן גרויסען קאָפּ איז צו כריסטיאַנע'ן אין צימער אריינגעקומען, האָט זי זיך אָנגערופען:

— פּאַפּאַ, זיי אַזוי גוט, לאָז אונז אליין.

און דער מארקיז איז גלייך פון איהר צימער אַרויס.

דאָ איז איהם איינגעפאלען אַ ביטרער געדאַנק. ער האָט איהם דערצעהלט, אַז דאָקטאָר בלעק איז גראד דאן געווען אין׳ם האָטעל, ווען זי האָט די ערשטע וועהען בעקומען און דער מאַר־קיז האָט איהם אריינגערופען. דאָקטאָר בלעק האָט איהם אויך גע־זאָגט דעם זעלביגען ליגען: ער איז געווען ביי דער פּרינצעסין, ווען מען האָט איהם געמעלדעט, אַז מאַדאַם אנדערמאַט פיהלט זעהר שלעכט, איז ער נאַטירליך גלייך צו איהר אריינגעלאָפען.

אנדערמאַט איז געווען פערצווייפעלט. האָט זיך ניט גע־וואָלט פערלאָזען אויף די ביידע דאָקטוירים און איז אוועקגעלאָפען צו פּראָפעסאָר מאַסס־רוססעל און האָט איהם איינגעבעטען צו געהן.

ווען דער פּראָפעסאָר איז אריינגעקומען, האָבען ביידע דאָק־טוירים איהם מיט דרך־ארץ בעגעגענט. דערביי האָבען ביידע כמעט אין איין צייט צו איהם גערעדט:

— הערר קאָלעגע, די זאַך איז אזוי... הערר קאָלעגע, דענקט איהר ניט אויך אַז... זאָל מען פּיליייכט, הערר קאָלעגע...?

אנדערמאַט האָט שיער דעם פערשטאַנד ניט פערלאָרען פון זיין פרוי׳ס קרעכצען, האָט געמוטשעט דעם פּראָפעסאָר מיט אַלערליי פראַגען און איהם געראָפען: פיעל געשעצטער הערר געהיימראַט.

כריסטיאַנע, וועלכע איז געלעגען כמעט נאַקעט פאַר די מענער, האָט מעהר גאַר נישט געזעהן, מעהר גאָר נישט געוואוסט, מעהר גאָר נישט געטראַכט. זי האָט מורא׳דיג געליטען. אַלע גע־דאַנקען זיינען פון איהר קאָפּ ווי אַפּגעווישט געוואָרען. עס האָט זיך איהר אויסגעוויזען, ווי מען וואָלט אַ לאַנגע זעג אין איהר לייב אריינגעלאָזט, אין איהר רוקען, אין די זייטען, וועלכע האָט איהר די ביינער, די מוסקולען לאַנגזאַם געריסען.

ווען די וועהען האָבען אויף אַ ווייל אָפּגעלאָזען און זי איז ווידער צו זיך געקומען, האָט אַ געדאַנק אין איהר נשמה זיך אויפ־געכאַפּט, וואָס איז געווען נאָך שמערצליכער, שרעקליכער, ווי די

— און האָט איהר געהערט, אַז ברעטיני געהט חתונה האָ־בען מיט שאַרלאָטע אַריאַל? דער אַלטער אַריאַל האָט עס דער־צעהלט.

זי האָט שיער ניט גע'חלש'ט. אונטער די שפּיצען פון די פינגער איז איהר קאַלט געוואָרען, אין דער ברוסט, אין די פיס, עס איז איהר מורא'דיג געוואָרען און זי האָט געשטאַמעלט:

— וואָס, דער אַלטער אַריאַל האָט עס דערצעהלט?

— יאָ, יאָ, מיט צעהן מינוטען צוריק האָט ער עס מיר דער־צעהלט. ברעטיני איז קאָנטיג זעהר רייך און דאָס מיידעל האָט ער געליעבט שוין זייט אַ היבשע צייט. איבעריגענס, האָט מאַדאַם האַנאַרא די ביידע שידוכים אויסגעפיהרט. אין איהר הויז האָבען זיך די יונגע לייט מיט די מיידלאך געטראָפען.

כריסטיאַנע האָט די אויגען צוגעמאַכט. זי איז אין חלשות געפאַלען.

דער דאָקטאָר האָט גערופען דאָס קאַמער־מיידעל, דאַן זיינען אַריינגעלאָפען דער מאַרקיז, גאָנטראַן און אַנדערמאַט, וועלכע האָבען עסיג געבראַכט, פּאַרפיומען און צוואַנציג אַנדערע אונ־ניצליכע זאַכען.

פּלוצים האָט די יונגע פרוי זיך אַ ריהר געטהאָן, די אויגען געעפענט, אויפגעהויבען איהרע ביידע אַרעמס און אַרויסגעלאָזען אַ הערצרייסענדען געשריי. זי האָט געפּרובט רעדען און געשטאַ־מעלט:

— אַך, טהוט דאָס וועה! מיין גאָט, טהוט דאָס וועה! עס צורייסט מיך! אָה, מיין גאָט, מיין גאָט!

און זי האָט ווידער אָנגעהויבען צו שרייען. די ערשטע ווע־העען זיינען אָנגעקומען. אַנדערמאַט איז אַוועקגעלאָפען צו דאָק־טאָר לאַטאָן. ער האָט איהם געטראָפען און אויסגעשריען:

— קומט שנעל, מיט מיין פרוי האָט עפּעס אַן אונגליק פּאַ־סירט, שנעל!

געוועזן, וואו? ווי גליקליך וואָלט זי אין דער דאָזיגער מינוט גע־וועזן, ווען ער וואָלט זי געליעבט, כאָטש אביסעלע געליעבט.

די צייט איז געלאָפען, א שטונדע נאָך א שטונדע איז גע־פלויגען און זי איז ניט אימשטאַנד געוועזן צו אונטערשיידען צווי־שען טאָג און נאכט, דען אלע איהרע געדאנקען זיינען פערגליווערט געווען אין איין פערצווייפעלטען געדאנק, וועלכער האָט איהר דעם מוח געצונדען: ער ליעבט אַן אנדערע!

פלוצים האָט זי זיך געזאָגט: און פיליכט איז דאס ניט אמת? ווי איז עס מעגליך, אז איך זאָל ניט הערען, אז ער איז שארלאָטע׳ס חתן געוואָרען?

און זי האָט זיך אליין געענטפערט:

— פאול האָט זיך שוין בעמיהט, אז איך זאָל דערפון ניט וויסען.

זי האָט זיך אומגעקוקט אין׳ם צימער צו זעהן, ווער דארט איז געוועזן. אַן אונבעקאַנטע פרוי האָט געוואכט נעבען איהר, א פויער־טע. ביי איהר האָט זי ניט געוואגט צו פרעגען. ביי וועמען האָט זי איבערהויפט געקענט פרעגען?

פלוצים האָט זיך די טהיר געעפענט און איהר מאַן איז אריינ־געקומען אויף די שפּיץ־פינגער און, ווען ער האָט דערזעהן איהרע אָפענע אויגען, איז ער צו איהר צוגעגאַנגען:

— ווי פיהלסטו זיך?

— בעסער, איך דאנק דיר!

— זייט געסטערן זיינען מיר אלע געוועזן אונרוהיג וועגען דיר, אָבער איצט איז די געפאהר פאַרביי. איך האָב אונזער פריינ־דין, מאַדאַם איקאַרדא, טעלעגראַפירט זי זאָל קומען. איז זי אָבער ביי איהר פלימעניק, וועלכער האָט שארלאָך־פיעבער געקראָגען. און דו מוזט דאָך האָבען אימיצען נעבען זיך, מיט וועמען דו זאָלסט א וואָרט קענען אויסרעדען, האָט מאַדאַם האנארא פאַרגעשלאָגען צו זיצען נעבען דיר און איך האָב איהר פאָרשלאָג אַנגענומען.

קערפּערליכע ווערען: ער האָט געליעבט אַן אַנדער פרוי, און וועט זי הייראַטען!

אין אום דעם דאָזיגען געדאַנק, וואָס האָט זי משוגע געמאַכט, צו פערטרייבען, האָט זי מיט געוואַלד געזוכט אַרויסצורופען די קערפּערליכע וועהטאָגען, האָט זיך געוואָרפען און געדרעהט אויפ'ן געלעגער.

פּופצעהן שטונדען לאַנג האָט זי זיך אַזוי געמוטשעט, פון וועהטאָגען און פערצווייפלונג אַזוי געליטען, דאָס זי האָט שטאַרבען געוואָלט, דאָס זי האָט זיך דעם טויט געוואונשען. אָבער נאָך אַ וועה, וואָס האָט לענגער געדויערט און וואָס איז העפטיגער געווען, ווי די אַנדערע, האָט זיך איהר אויסגעוויזען, ווי אַלעס וואָלט פון איהר לייב אַרויסגעפאַלען. עס האָט זיך געענדיגט. די שמער־צען האָבען זיך איינגעשטילט און זי האָט אַ גרויסע ערלייכטערונג דערפיהלט, אַזוי ווי אַלע איהרע וועהטאָגען וואָלטען איינגעשלאָפען.

מען האָט גערעדט מיט איהר, זי האָט געענטפערט מיט זעהר אַ שטילער, מיעדער שטימע. פּלוצים האָט זיך אַנדערמאַט צו־געבויגט צו איהר און געזאָגט:

— זי לעבט, עס איז אַ טאָכטער!

כריסטיאַנע האָט נור אַרויסגעפּליסטערט:

— אַה, מיין גאָט!

זי האָט אַלזאָ אַ קינד געהאַט, אַ קינד, וואָס וועט זיך האָדע־ווען אין אויסוואַקסען, אַ קינד פון פּאָול! און זי האָט ווידער גע־פיהלט, ווי צו שרייען, אַזוי געשטיקט האָט דאָס נייע אונגליק איהר האַרץ. זי האָט אַ טאָכטער געבאָרען, זי האָט גאָרנישט געוואָלט געבאָרען, זי האָט עס ניט געוואָלט זעהן, זי וועט זיך קיינמאָל צו דעם ניט צוריהרען.

מען האָט עס איין אַ פריש בעטעלע געלעגט, פערזאָרגט און מיט ליעבע געקושט. ווער? איהר פאָטער און איהר מאַן, וואָהר־שיינליך, זי האָט קלאָהר ניט געוואוסט. אָבער ער, וואו איז ער

ער האָט געענטפערט גאַנץ רוהיג:

— יאָ, זיכער. מען האָט עס דאָך דיר שוין דערצעהלט פריי־הער, איידער דו ביזט געלעגען געוואָרען.

— מיט שאַרלאָטע'ן?

אָבער דאָ איז אַנדערמאַט נערוועז געוואָרען. עס האָט איהם פערדראָסען, וואָס כריסטיאַנע האָט צוערשט זיך ניט נאָכגעפרעגט אויף דאָס קינד, וואָס האָט קוים געלעבט, און ער האָט עס איהר פאַרגעוואָרפען:

— אָבער הער נור, דו האָסט דאָך נאָך גאָר ניט געפרעגט, וואָס מאַכט אונזער קליינע?

זי האָט זיך אַ צאַפּעל געטהאָן, אַזוי ווי מען וואָלט איהר אַ פרישע וואונד אויפגעריסען, אָבער זי האָט זיך געמוזט בעהערשען און אין הארצען די יסורים דערשטיקען.

— ברענג זי אַהער! — האָט זי געזאָגט.

ער איז פערשוואונדען הינטער'ן פאָרהאַנג און איז באַלד ווי־דער ערשיענען מיט אַ פּנים, וואָס האָט געלויכטען פאַר שטאָלץ און גליק, און מיט אַ פּעקעלע אין די הענד. ער האָט עס אוועקגעלייגט אויפ'ן קישען נעבען כריסטיאַנע'ס קאָפּ, וועלכע האָט געציטערט פאַר אויפרעגונג, און געזאָגט:

— קוק זי אָן, ווי ליעב, ווי ליעב זי איז!

זי האָט אַ קוק געטהאָן אויפ'ן קינד.

ער האָט מיט צוויי פינגער פאַנאַנדערגענומען די לייכטע שפּיצען, וואָס זיינען געלעגען אַרום אַ קליין, רויט פּנים'ל מיט צו־געמאַכטע אויגען און אַ זויגענדיגען מויל. און זי האָט געטראַכט, איבערבויגענדיג זיך איבער דאָס דאָזיגע ערשט־געבאָרענעם לעבען: „דאָס איז איצט מיין טאָכטער... פּאָול'ס טאָכטער... דאָס האָט מיר אַזוינע שמערצען פערשאַפט... דאָס... איז מיין טאָכטער!“

אָבער פּלוצים איז איהר ווידערווילען געגען דאָס קינד פער־שוואונדען, געגען דאָס קינד, וואָס זיין געבורט האָט אַזוי מורא'־דיג איהר לייב און איהר הארץ צוריסען. זי האָט גענומען קוקען

כריסטיאַנע האָט זיך פּלוצים דערמאָנט אַז דעם, וואָס דאָק־טאָר בלעק האָט איהר דערצעהלט, אַז מאַדאַם האַנאַרא האָט דעם שידוך צווישען פּאָול'ן און שאַרלאָטע'ן אויסגעפיהרט, און אַ שרעק האָט זי אָנגעכאַפּט, און זי האָט אַרויסגעקרעכצט:

— אָה, ניין, ניין, ניט, איך וויל זי ניט, איך וויל זי ניט!

אַנדערמאַט האָט ניט געקענט פערשטעהן, ווארום זי זאָל ניט וועלען מאַדאַם האַנאַרא און זי געגומען צוריידען:

— אמת, איך גיב צו, אַז זי איז אַ גאַנץ געוועהנליכע פרוי, אָבער דיין ברודער האַלט זי פאַר אַ פריינד און זי איז איהם ניצ־ליך געווען און, אויסער דעם, זאָגט מען, אַז זי איז געווען אַן אַקו־שערין און פערשטעהט ווי אַרומצוגעהן אַרום אַ קינד־בעטערין. ווען זי וועט דיר זיין אונאַנגענעהם, וועל איך זי מאָרגען אַוועקשיקען. פּרובען מעגען מיר דאָך.

זי האָט נאָכגעגעבען. דאָס בעדערפניס צו וויסען, אַלסדינג צו וויסען, אַרויסצוקריגען ביי דער דאָזיגער פרוי דעם אמת, דעם גאַנצען אמת וועגען פּאָול'ן, דעם אמת וואָס וועט איהר האַרץ צורייסען, האָט אין איהר אַזוי שטאַרק אויפגעוואַכט, דאָס זי האָט אַרויסגעפּליסטערט:

— אַלזאָ, גוט, רוף זי, זאָל זי קומען אָבער גלייך, גלייך!

און צו דעם דאָזיגען אונווידערשטעהליכען וואונש, אַלסדינג צו דערגעהן, האָט זיך נאָך בעהעפטעט דאָס זאָנדערבאַרע בעדער־פניס מעהר צו ליידען, אַ קראַנקהאַפטער וואונש ווי פון אַ מאַרטי־רערין, וועלכע פערלאַנגט געפייניגט צו ווערען. און זי האָט אַרויס־געשטאַמעלט:

— שיק זי אַהער!

אָבער דאָ האָט זי פּלוצים דערפיהלט, אַז זי איז ניט אימ־שטאַנד צו וואַרטען ביז יענע וועט קומען אום צו פרעגען וועגען פּאָול'ס פעררעטה, און זי האָט זיך געווענדעט צו איהר מאַן מיט אַ קול, שוואַך ווי אַ הויך:

— איז דאָס אמת, אַז הערר ברעטיני האָט זיך פערלאָבט?

צוגערוקט איהר שטערן גאַנץ נאָהענט צום קליינעם פּנים'ל, פערמאַכט די אויגען און איז געבליבען ליגען אָהן בעוועגונג און האָט וועגען גאָר נישט געטראַכט.

אָבער איהר מאַן האָט זי שטיל ביים אַקסעל בעריהרט:

— אָבער, קינד, דו רעגסט זיך אויף, דו ווייסט דאָך, אַז דו טאָרסט זיך ניט אויפרעגען.

דאַן האָט ער איהר טאַכטער אוועקגענומען און כריסטיאַנע האָט איהר נאָכגעקוקט, ביז איהר מאַן איז הינטער'ן פאָרהאַנג פערשוואונדען. ער האָט זיך צוריקגעקעהרט:

— אַלזאָ, אָפּגעמאַכט, מאָרגען אין דער־פריה שיק איך דיר מאַדאַם האַנאַרא.

זי האָט געענטפערט מיט אַ פעסטער שטימע:

— יאָ, מיין פריינד, דו קענסט זי מיר שיקען.

און זי האָט זיך אויסגעצויגען אין'ם בעט, מיעד, ווי צושלאָגען, אפשר ניט אַזוי אונגליקליך, ווי פריהער.

ביינאַכט זיינען איהר פאָטער און ברודער געקומען זי געוואָהר ווערען און האָבען איהר דערצעהלט פערשיעדענע נייעס פון דער געגענד, אַז פּראָפעסאָר גלאַשעט איז אוועקגעפאָהרען זוכען זיין טאָכטער און אַז עס קאָכט איצט מיט דער הערצאָגין, אַז זי ווייזט זיך גאָר ניט. מען רעכענט, אַז זי איז שטילערהייד אָפּגעפאָהרען און נאָך אַזוינע נייעסען.

גאָנטראַן האָט זיך דערביי געוויצעלט:

— די בעדער זיינען די איינציגע פּעען־לענדער, וואָס עקזיסטירען נאָך אויף דער ערד. אין צוויי מאָנאַטען צייט קומט דאָרט מעהר פאָר, ווי אין דער גאַנצער איבעריגער צייט אויף דער גאַנצער וועלט. די קוואַלען, ווירקליך, אָנשטאָט מינעראַל קוואַלען האָט מען צויבער־קוואַלען געדאַרפט רופען. די פּרויען פערלירען דאָרט דעם פערשטאַנד, די מענער, ווי אנדערמאַט, געפינען דאָרט געלד. און ווי אבריי־פּאָסטער — דעם טויט, און אנדערע ווידער געפינען

אויף דאָס עופּה'לע מיט שמערצליכע נייגעריגקייט, מיט טיפעזן ער־שטוינען, מיט דעם ערשטוינען פון אַ חיה, וואָס האָט איהר ער־שטען קינד ארויסגעוואָרפען.

אנדערמאָט האָט געמיינט, אַז זי וועט עס קושען און עס האָט איהם ווידער פערדראָסען, פאַרוואָס זי האָט עס ניט געקושט. איהר גלייכגילטיגקייט האָט איהם איינפאַך בעליידיגט. ער האָט זיך אָנגערופען:

— דו ווילסט עס גאָר ניט קושען?

גאַנץ שטיל האָט זי זיך צוגעבויגט צו דעם קליינעם שטערן. אבער וואָס מעהר איהרע ליפּען האָבען זיך דערנעהענטערט, אַלץ מעהר האָט זי זיך געפיהלט צוגעצויגען צום קינד און ווען זי האָט בעריהרט דעם קליינעם שטערן, וואָס איז געווען אביסעלע פייכט, אַביסעלע ווארים, די וואַרימקייט פון איהר אייגענעם לעבען, האָט זיך איהר אויסגעוויזען, אַז זי קען גאָר ניט אָפּרייסען איהרע לי־פּען פון דעם דאָזיגען קליינעם קערפּערעל און אַז זי וועט קיינמאָל, קיינמאָל זיך פון איהם ניט קענען אָפּרייסען.

עטוואָס האָט איהר באַק בעריהרט. עס איז געוועזן די באָרד פון איהר מאַן, וועלכער האָט זיך איינגעבויגט זי אַ קוש צו טהאָן און נאָכדעם, ווי ער האָט זי ארומגענומען מיט דאַנקבארער ליעבע האָט ער אויך זיין טאָכטער געוואָלט קושען און מיט אויסגע־שטעלטע ליפּען האָט ער זי פאַרזיכטיג אַ פּאָר מאָל אַ קוש געטהאָן אויף דעם נאָסען שפּיץ נעזעלע.

די דאָזיגע ליעבע האָט כריסטיאַנע'ן וועה געטהאָן. זי האָט געקוקט אויף זיי ביידען, אויף איהר טאָכטער און אויף איהם.

ער האָט געוואָלט דאָס קינד צוריק אין די וויעג אוועקטראָגען.

— ניין — האָט זי געזאָגט — לאָז עס ליגען נאָך אַ ווײַלע

איך וויל עס נאָך אַ ווײַלע מיט מיין באַק פיהלען. רעד ניט, שטעה רוהיג, לאָז מיך!

זי האָט פערררוקט איינעם פון איהרע אָרמס אונטער די ווינ־דעלאַך, אין וועלכע דאָס קערפּערעל איז פערבאָרגען געוועזן, האָט

פלוצים האָט זי דערזעהן פאַר זיך דעם ווייסען שליאַך אין אַ ליכטיגען אבענד, און איהם, פּאָול'ן, וועלכער האָט אַ פרוי גע־האַלטען ארומגענומען און זי געקושט. זי האָט זי דערקענט: דאָס איז געוועזן שאַרלאָטע. ער האָט זי געדריקט צו זיך, געשמייכעלט צו איהר, ווי נור ער אליין האָט שמייכלען געקענט, און געפליסטערט צו איהר זיסע ווערטער, ווי נור ער אליין האָט זיי געקענט זאָגען. דאַן האָט ער זיך אַ וואַרף געטהאָן פאַר איהר אויף די קניע און גע־קושט די ערד אונטער איהרע פיס, ווי ער האָט די ערד אונטער כריסטיאַנע'ס פיס געקושט.

זי האָט זיך אומגעדרעהט, איינגעגראָבען דעם פּנים אין די קישען און אָנגעהויבען צו שלוכצען. זי האָט הויך אַ געשריי גע־טהאָן, אַזוי אומ'ברחמנות'דיג האָט די פערצווייפלונג איהר נשמה געמאַטערט. יעדעס קלאַפּ פון איהר האַרצען, וואָס האָט אין איהר ברוסט געשלאָגען און וועלכען זי האָט ביז אין די שלייפען גע־פיהלט, האָט איהר נאָכאַנאַנד געקלונגען ווי דאָס איינציגע כסדר איבערגע'חזר'טע וואָרט: „פּאָול!... פּאָול!.. פּאָול!...״

זי האָט זיך פערשטאָפּט די אויערען מיט די הענד, אום ניט צו הערען מעהר. זי האָט פערשטעקט דעם קאָפּ אונטער דער דעקע, אָבער דער דאָזיגער נאָמען האָט אין איהר ברוסט געקלונגען מיט יעדען קלאַפּ פון איהר האַרצען גאָר אָהן אויפהער.

די וועכטערין האָט זיך אויפגעכאַפּט און געפרעגט:

— איהר פיהלט ניט גוט, מאַדאַם?

כריסטיאַנע האָט זיך אומגעדרעהט מיט טרעהרען בענאַסען, און ארויסגעפליסטערט:

— ניין, איך האָב געשלאָפען און מיר האָט זיך עפּעס גע־חלום'ט, און איך האָב זיך אין'ם חלום דערשראָקען!

דאַן האָט זי געבעטען, מען זאָל צוויי ליכט אַנצינדען, כדי זי זאָל דעם לבנה־שיין מעהר ניט זעהן, און ערשט פאַרטאָג איז זי איינגעשלאָפען. זי האָט אַ פּאָר שטונדען געשלאָפען, דערנאָך

דאַרט כלות, ווי איך און פּאָול. דו ווייסט דאָך, וואהרשיינליך, אַז פּאָול איז אַ חתן געוואָרען?

זי האָט אַרויסגעפּליסטערט:

— יאָ, וויליאַם האָט עס מיר פריהער דערצעהלט.

גאַנטראַן האָט גערעדט ווייטער:

— עס איז גוט אַזוי, זעהר גוט. זי איז אַ פּויערען־מיידעל... אָבער עס איז דאָך בעסער, ווי צו הייראַטען אַ טאָכטער פון אַן אַוואַנ־טוריסט, צי גאָר אַ פרוי, וואָס איז אַליין אַן אַוואַנטוריסטין. איך קען פּאָול'ן, ער וואָלט יעדע פרוי געהייראַט, ווען זי זאָל זיך אַ וואָכען זעקס וועהרען נעגען איהם. און אום צו וועהרען זיך גע־גען איהם, מוז מען זיין אָדער זעהר דורכגעטריבען, אַניט זעהר אונ־שולדיג. האָט איהם אָפּגעגליקט, ער האָט געטראָפען אויף אַן אונ־שולדיגע, ער האָט נאָך גליק.

כריסטיאַנע האָט זיך צוגעהערט, און יעדעס וואָרט האָט איהר דאָס האַרץ צוריסען. עס האָט איהר אַזוי וועה געטהאָן, אַזוי וועה געטהאָן. זי האָט פערמאַכט די אויגען און אַרויסגערעדט:

— איך בין זעהר מיעד און איך וואָלט וועלען רוהען.

זיי האָבען זי געקושט און זיינען אַוועקגעגאַנגען. זי האָט ניט געקענט איינשלאָפען. פּיינליכע געדאַנקען האָבען זי געוועקט. דער געדאַנק, אַז ער ליעבט זי ניט מעהר, איז איהר געוועזען אַזוי אונ־ערטרעגליך, דאָס ווען די קראַנקען־וועכטערין וואָלט אין'ם צימער ניט געוועזען, וואָלט זי זיך אויפגעהויבען און פון'ם פענסטער זיך אַרויסגעוואָרפען. אַ דינער שטראַהל פון דער לבנה האָט זיך דורך אַ שפּאַלט פון די פאָרהאַנגען דורכגעבראָכען און געוואָרפען אויפ'ן פּאַרקעט אַ קליינעם העלען פלעק. זי האָט געקוקט אויף איהם און מיט אַמאָל האָבען זיך אַלע איהרע עראינערונגען אויפגעכאַפּט: דער טייך, דער וואַלד, דאָס ערשטע „איך ליעב דיך", אַזוי שטיל און דאָך אַזוי פערווירענד. דאָן טורנעל און איהר גאַנצע ליעבע אין יענעם אָבענד אויף דעם דונקעלען וועג און אויף דער שאָססע פון לאַ ראָש־פּראַדיע.

האָט זי חשק געהאַט ארויסצורייסען דאָס קינד פון דער פרוי'ס הענד, האַלב אויס אייפערזוכט און האַלב אויס עקעל.

מאַדאַם האַנארא האָט דער אָם איצט עצות געגעבען, ווי זי זאָל זיך מיט'ן קינד בּעגעהן. די אָם איז מיט'ן קינד פון'ם צימער ארויס. באַלד איז אַנדערמאַט אויך אוועק. די ביידע פרויען זיי־נען אַליין געבּליבען.

כריסטיאַנע האָט ניט געוואוסט, ווי זי זאָל אָנפאַנגען צו רע־דען וועגען דעם, מיט וואָס איהר מוח און האַרץ זיינען פול געוועז. זי האָט מורא געהאַט, טאָמער וועט זי זיין אויפגערעגט, טאָמער וועט זי זיך פערלירען, טאָמער וועט זי זיך פאַנאַנדערוויינען און זיך ארויסגעבען. אָבער מאַדאַם האַנארא האָט אָנגעהויבען אַליין צו שוואַצען, איידער כריסטיאַנע האָט איהר גאָר וואָס געפרעגט. נאָכדעם, ווי זי האָט איבערגעגעבען די אַלע נייעסען פון דער גע־גענד, האָט זי אויך אָנגענומען רעדן וועגען אריאַל'ס פאַמיליע

— זיי זיינען זעהר וואוילע מענשען, זעהר וואוילע. ווען איהר וואָלט די מוטער געקענט, געוועזן אַזאַ עהרליכע פרוי. די מיידלאַך האָבּען זיך אין איהר איינגעגעבען.

כריסטיאַנע האָט זי איבערגעשלאָגען:

— וועלכע פון זיי געפעלט אייך בעסער, לואיזע אדער שאַר־לאָטע?

— מיר, מאַדאַם, געפעלט לואיזע בעסער. וועלכע אייער ברו־דער וועט הייראַטען. זי איז קליגער, אָבער מיין מאַן געפעלט די אַנדערע בעסער. איהר ווייסט, די מענער האָבען אַ גאַנץ אַנדערען געשמאַק, ווי מיר, פרויען.

זי איז אַנשוויגען געוואָרען. כריסטיאַנע, וועלכע האָט מעהר קיין מוטה ניט געהאַט, האָט נור ארויסגעשטאַמעלט:

— מיין ברודער האָט זיך מיט זיין כלה אָפט ביי אייך גע־טראָפען?

— געוויס, מאַדאַם, יערען טאָג. דאָס האָב איך זיי צוגע־האָלפען. איך האָב זיי געלאָזט ביי מיר זיך טרעפען, פערברענגען.

איז אנדערמאַט געקומען און האָט געבראַכט מיט זיך מאַדאַם האנארא.

די דיקע דאַמע, וועלכע האָט זיך געהאַלטען זעהר פאַמיליאַר, האָט זיך נעבען איהר אויפ׳ן בעט געזעצט, גענומען די הענד פון דער קינד־בעטערין און זי אויסגעפרעגט ווי אַ דאָקטאָר. דאַן האָט זי ערקלעהרט, צופריעדען מיט די ענטפערס:

— נאַ, אַ דאַנק גאָט, עס געהט זעהר גוט.

דערנאָך האָט זי ארונטערגענומען איהר הוט, איהר שייל אויסגעטהאָן איהרע האַנד־שוה און זיך געווענדעט צו דער קראַנקען־וועכטערין:

— איהר קענט געהן, איך וועל קלינגען, ווען איך וועל אייך דאַרפען.

כריסטיאַנע, וועלכע האָט איהר ווידערווילען צו מאַדאַם האנארא דערשטיקט, האָט זיך אַנגערופען צו איהר מאַן:

— גיב מיר אויף אַ ווײַלע מײַן טאָכטער.

אנדערמאַט האָט געבראַכט דאָס קינד, האָט עס צערטליך גע־קושט ווי נעבטען און עס אַוועקגעלעגט אויפ׳ן קישען נעבען כרי־סטיאַנע׳ס קאָפּ. אויך אַזוי ווי נעכטען, און די יונגע מאַמע האָט מיט איהר באַק געפיהלט דורך די ווינדעלאַך די וואַרימקייט פון דעם קליינעם קערפּערעל און איז מיט אַמאָל רוהיג געוואָרען.

פּלוצים האָט דאָס קינד אָנגעהויבען צו שרײַען. עס האָט געוויינט מיט אַ קוויטשענדיגען, דורכדרינגענדען קול.

— זי וויל עסען — האָט אנדערמאַט זיך אָנגערופען.

ער האָט אָנגעקלונגען, און די אַם איז אריינגעקומען, אַ דיקע, רויטע פרוי, מיט אַ מויל, ווי ביי אַ מענשען־פרעסער, מיט גרויסע בליסטשענדע צייהן, דאָס כריסטיאַנע׳ן האָט אַ שרעק אָנגעכאַפּט. זי האָט ארויסגעצויגען פון איהר אָפענעם בוזים אַ געוויכטיגע ברוסט, ווייך און שווער פון מילך, ווי די אייטער פון אַ קוה, און ווען כריסטיאַנע האָט דערזעהן, ווי איהר טאָכטער זויגט דאָס,

די דיקע מאַדאַם האַנאַרא האָט זיך געוואונדערט, וואָס זי איז אַזוי אויפגערעגט. דאָך האָט זי איהר ווייטער דערצעהלט נאָך מיט מעהר זיבערקייט אין'ם קול:

— קורץ, מאַדאַם, — האָט זי געענדיגט, — אַזוי משוגע פערליעבט, ווי ער איז אין איהר, האָב איך נאָך ניט געזעהן!

— האָט ער איהר פערזען אויך דעקלאַמירט?

— געוויס, מאַדאַם, און אַזוינע שעהנע!

זיי זיינען אנשווייגען געוואָרען. פון'ם צווייטען צימער האָט זיך דערהערט אַ איין־טאָניגער, ווייכער געזאַנג פון דער אַם, וועלכע האָט דאָס קינד איינגעשלעפערט.

פון'ם קאָרידאָר האָבען זיך טריט דערהערט. פּראָפעסאָר מאַס־רוססעל און לאַטאַן זיינען אריינגעקומען. זיי האָבען געטראָפען כריסטיאַנע'ן עטוואָס אויפגערעגט און אין ערגערען צושטאַנד, ווי נעכטען.

ווי נור זיי זיינען אַוועק, האָט אַנדערמאַט די טהיר געעפענט און געזאָגט:

— דאָקטאָר בלעק וויל דיר זעהן, קען ער?

זי האָט זיך אויפגעהויבען אין איהר בעט און אויסגעשריען:

— ניין, ניין, איך וויל ניט! איך וויל ניט.

אַנדערמאַט איז פערוואונדערט צוגעגאַנגען צו איהר נעהענטער:

— יאָ, אָבער הער אויס, דו מוזט דאָך, דו מוזט, מען האָט דאָך איהם...

זי האָט אויסגעזעהן, ווי זי וואָלט דעם פערשטאַנד פערלאָרען, געקוקט מיט אויסגעגלאָנצטע אויגען און געשריען מיט אַזאַ שאַרפער שטימע און אַזוי הויך, דאָס מען האָט זי אין'ם קאָרידאָר געהערט:

— ניין, ניין, ער זאָל ניט וואַגען, ער זאָל ניט אריינקומען! דו הערסט, קיינמאָל ניט!

און דערנאָך, ניט וויסענדיג אַליין וואָס זי רעדט, האָט זי

איך האָב שוין געוואוסט, אַז עפּעס וועט פון דעם אַרויסקומען.
און בעזונדערס האָב איך פערגעניגען געהאַט, ווען איך האָב בע־
מערקט, ווי הערר ברעטיני שדכנ'ט זיך צו דער קלענערער.

דאָ האָט כריסטיאַנע געפרעגט מיט אַ קול, וואָס מען האָט קוים־קוים געהערט:

— ליעבט ער זי זעהר!

— אָה, מאַדאַם, און נאָך ווי! אַלץ הייסט ליעבען! איהר האָט געדאַרפט זעהן זיינע אויגען, ווען ער קוקט אויף איהר, אַזוי ווי ער וואָלט דעם זינען פערלאָרען! עס איז זעהר שעהן, ווען איינער ליעבט אַזוי.

דאָ האָט כריסטיאַנע זי אָנגעהויבען אויסצופרעגען, ווי אַזוי זיי האָבען פערבראַכט, פון וואָס זיי האָבען גערעדט, וואָס זיי האָבען געטהאָן, וואו זיי האָבען געשפּאַצירט, און אויב ער האָט מיט איהר אויך געשפּאַצירט אין דעם קליינעם וועלדעל פון סאַנסוסי, וואו ער האָט אַזוי אָפט צו איהר, כריסטיאַנע'ן, פון זיין ליעבע גערעדט.

זי האָט געשטעלט אַזוינע אונגעוואַרטעטע פראַגען, דאָס די דיקע פרוי איז איבערראַשט געוועזן, האָט געפרעגט וועגען אַזוינע קליינינגקייטען, וועלכע וואָלטען קיינעם אויפ'ן זינען גאַר ניט אַרויף. זי האָט געוואָלט וויסען, אויב ער האָט דאָס אַלעס פאַר דער אַנדערער אויך געטהאָן, וואָס פאַר איהר, אויב ער האָט די אַלע צאַרטע, רייצענדע קליינינגקייטען אויך אויף שאַרלאָטע'ן אָנגע־
ווענדעט, אום איהר צו געפעלען; אויב ער האָט מיט דער זעל־
ביגער ליידענשאַפט, דעם זעלביגען פייער, מיט וועלכען ער האָט איהר האַרץ געפאַנגען, אויך שאַרלאָטע'ס האַרץ געפאַנגען.

מאַדאַם האָנאָראַ האָט איהר געענטפערט אויף די דאָזיגע פראַגען, פיעל זי האָט געוואוסט, און יעדעס וואָרט, און יעדער שטריך פון פּאָל'ן, וואָס האָט איהר דערמאָנט אַן איהר פּאָל פון פאַר־אַ־יאָהרען, האָט זי אויפגעטרייסעלט און אַרויסגעריסען ביי איהר אַ פערשטיקטען קרעכץ: אַך! אַך!...

געהיימניספולע פאַנטאַסטישע וועלט, אין וועלכע די משוגעים לעבען. איהרע הענד זיינען אויף דער דעקע געלעגען און האָבען זיך נאָכאַנאַנד בעוועגט. צוערשט האָט זיך אויסגעוויזען, ווי זי וואָלט מיט אימיצען גערעדט, ווי זי וואָלט אימיצען געזעהן און איהם עפּעס דערצעהלט, אָבער דאָס, וואָס זי האָט גערעדט, האָט קיין צוזאַמענהאַנג ניט געהאַט, איז אונפערשטענדליך געווען.

זי האָט מורא געהאַט ארונטערצושפּרינגען פון׳ם פעלז, ווייל ער איז צו הויך געווען. דערנאָך האָט זי דערקענט דעם מאַן, וועלכער האָט צו איהר די אַרעמס אויסגעשטרעקט. דאַן האָט זי גערעדט פון פאַרפיום און עס האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז זי זוכט ווערטער:

— עס איז אַזוי געשמאַק... דאָס פער׳שיכור׳ט, ווי וויין... דער וויין בעטויבט די געדאַנקען, אָבער דער דופט פער׳שיכור׳ט די טרוימען... מיט דעם דופט אטהעמט מען אריין דעם עסענץ פון זיך אליין, דעם עסענץ פון לעבען, פון דער גאַנצער וועלט... מען קען די בלומען שמעקען, די בוימער, דאָס גראָז אויף די לאַנקעס... מען אונטערשיידעט אַלסדינג, אפילו די נשמה, וואָס שלאָפט אין אַלטער מעבעל, אין אַלטע פאָרהאַנגען, אין אַלטע צימערען...

דאַן האָט זיך איהר פּנים צונויפגעקאָרטשעט, אַזוי ווי זי וואָלט מיעד געוואָרען. זי האָט לאַנגזאַם געקלעטערט באַרג ארויף און געזאָגט צו אימיצען: „אָה, טראָג מיך נאָך אביסעלע, איך בעט דיר. איך וועל דאָ פאַר מיעדקייט פאַלען. איך קען ניט מעהר געהן, טראָג מיך, ווי דו האָסט מיך דאָרט אויפ׳ן באַרג געטראָגען. דו געדענקסט ווען דו האָסט מיך געליעבט?“

דאַן האָט זי ארויסגעלאָזט א געשריי, פון איהרע אויגען האָט שרעק ארויסגעקוקט, זי האָט דערזעהן פאַר זיך א דער׳הרג׳עטע חיה און געבעטען, מען זאָל זי אוועקנעהמען פון איהרע אויגען. אָבער פאָרזיכטיג, מען זאָל איהר, דער דער׳הרג׳עטער חיה, חלילה ניט וועה טאָהן.

מיט אַן אָרם אָנגעוויזען אויף מאַדאַם האַנאַרא, וועלכע איז אין מיטען צימער געשטאַנען, און געשריען ווייטער:

— און זי אויך! טרייב זי אַרויס! איך וויל זי ניט זעהן! אַרויס! אַרויס!

דאָ איז ער צוגעגאַנגען צו זיין פרוי, האָט זי אין זיינע אָרעמס אַריינגענומען און זי אַ קוש געטהאָן:

— קינד, בערוהיג זיך, וואָס רעדסטו? בערוהיג זיך!

זי האָט ניט געקענט מעהר רעדען. איבער איהרע באַקען האָבען זיך טרעהרען געקייקעלט:

— אַלע זאָלען אַרויס, אַלע זאָלען אַרויס! נור דו אַליין בלייב מיט מיר, נור דו אַליין!

ער איז צוגעלאָפען צום דאָקטאָר'ס פרוי און האָט זי פאַרזיכטיג אַרויסגעשטופּט פון דער טהיר:

— לאָזט אונז אַ ווײַלע אַליין, איך בעט אייך, דאָס איז מילך־פיעבער, איך וועל זי בערוהיגען, איך וועל אייך באַלד זעהן.

ווען ער האָט זיך צום בעט צוריקגעקעהרט, האָט זיך כריסטיאַנע ווידער צוריקגעלעגט און געוויינט אַזוי רחמנות'דיג. און צום ערשטען מאָל אין זיין לעבען האָט ער אַליין אויך אָנגעהויבען צו וויינען.

און ווירקליך האָט דאָס מילך־פיעבער אויסגעבראָכען. נאָך אַ פּאָר שטונדען פון גרויסער אויפרעגונג האָט די קינד־בעטערין פלוצים אָנגעהויבען צו רעדען. דער מאַרקיז און גאָנטראַן, וועלכע זיינען ביי איהר אין'ם צימער געזעסען און האָבען אין קאָרטען שטיל געשפּיעלט, האָבען זיך אויפגעהויבען און זיינען צום בעט צוגעגאַנגען, ווייל זיי האָט זיך אויסגעוויזען, אַז זי האָט זיי גערופען.

זי האָט זיי ניט געזעהן, אָדער זי האָט זיי ניט דערקענט. גאַנץ בלייך איז זי געלעגען אויף איהר ווייסען קישען, מיט די בלאָנדע האָאָר איבער איהרע אַקסלען צושאָטען. זי האָט געקוקט מיט איהרע בלויע, טרויעריגע אויגען, ווי אין די אומבעקאַנטע,

רונגען פון דער ווייטער פערגאַנגענהייט, און זי האָט זיך אין זיי אַריינגעטראַכט מיט אַזאַ געדאַנקען־קלאָרהייט, וואָס אַזאַ האָט איהר גייסט נאָך קיינמאָל ניט געהאַט. די דאָזיגע קלאָרע געדאַנ־קען, וואָס מאַנכע מענשען קריגען אין געוויסע מאָמענטען פון שווערע ליידען, האָבען איהר געוויזען דאָס לעבען, די מענשען, די זאַכען, די גאַנצע וועלט אין אַזאַ ליכט, ווי זי האָט זיי נאָך קיינמאָל ניט געזעהן.

זי האָט זיך איצט געפיהלט נאָך מעהר פערלאָזען אויף דער וועלט ווי אין יענעם אָבענד, בעת זי האָט זיך אַ פערצווייפעלטע צוריקגעקעהרט פון טאַצענאַט. זי האָט בעגריפען, אַז אַלע מענ־שען געהן דעם שיקזאַל אַנטקעגען זייט ביי זייט, און קיין זאַך און גאָרניט קען אַמאָל צוויי מענשען אויף אמת פעראייניגען. דורך דעם פערראַט פון דעם, וועמען זי האָט איהר גאַנץ פערטרויען געשענקט, האָט זי געפיהלט, אַז אַלע אַנדערע מענשען וועלען איצט פאַר איהר קיין אַנדערע בעדייטונג קיינמאָל ניט האָבען, ווי נור אַלס גלייכגילטיגע מיטרייזענדע אויף דער דאָזיגער לאַנגער אָדער קורצער לעבענס־רייזע, וועלכע וועט זיין טרויעריג אָדער פרעהליך, ווי דער מאָרגענדיגער טאָג, וועלכען קיינער קען ניט פון פריהער.

זי האָט פערשטאַנען, אַז אפילו אין די אָרמס פון דעם דאָזיגען מאַן, מיט וועמען זי האָט געמיינט, אַז זי איז איין ליב, איין נשמה, זיינען זיי אויך געוועזען צוויי בעזונדערע לייבער, צוויי בע־זונדערע נשמות, וועלכע האָבען זיך בלויז אַביסעלע דערנעהענטערט, אַז בלויז דער אונדרינגליכער חומר, אין וועלכען די געהיימניספולע נאַטור האָט דעם מענשען אפּגעזונדערט און פערשלאָסען, האָט זיך בעריהרט. זי האָט געזעהן קלאָהר, אַז קיינער וועט קיינמאָל ניט קענען דורכברעכען די דאָזיגע אונזיכטבאַרע שראַנקען, וואָס האַל־טען די לעבענדיגע נפשות אין׳ם לעבען אָפּגעטיילט איינעם פון׳ם אַנדערען, ווי די שטערען אויף׳ן הימעל.

עס איז איהר קלאָהר געוואָרען די אומזיסטע בעמיהונגען זייט די וועלט איז בעשאַפען געוואָרען, די אונערמיעדליכע אַנשטרענגונגען

דער מארקיז האָט זיך שטיל אַנגערופען צו זיין איידים:
— זי האָט זיך אפנים דערמאַנט אַן דעם עזעל, וואָס מיר האָבען געטראָפען ליגען אויף'ן וועג אמאָל ווען מיר האָבען זיך פון א פּארטיע צוריקגעקעהרט.

דערנאָך האָט זי גענומען ריידען מיט דער טויטער חיה, דער־צעהלט איהר אַז זי איז אויך געווען זעהר אונגליקליך, זעהר און זעהר אונגליקליך, ווייל מען האָט זי פערלאָזען.

דאַן פּלוצים האָט זי זיך געוויינערט עפּעס צו טאהן, וואָס מען האָט פערלאַנגט פון איהר, און זי האָט אויסגעשריען: „ניין, ניין, איך וויל ניט... ניין... ניט... דו... דו—דו— פערלאַנגסט, איך זאָל דעם דאַזיגען וואַגען שלעפּען...?!“

און דאַ האָט זי גענומען סאַפּען, אזוי ווי זי וואָלט אויף אַן אמת'ן א וואַגען געשלעפּט; האָט זיך צויאַמערט, ווידער ארוים־געלאָזט א געשריי און געקלעטערט אַלץ העכער און העכער דעם שווערען בארג ארויף, שלעפּענדיג מסתמא מיט די לעצטע כוחות דעם עזעל'ס וואַגען. און דערביי האָט עמיצער זי אפּנים אהן רחמנות געשלאָגען, ווייל זי האָט זיך אַלץ געבעטען „אה, שלאָג מיך ניט אזוי, עס טהוט וועה; אוך וויל שלאָפען, איך וועל טאהן וואָס דו ווילסט, נור שלאָג מיך ניט אזוי!“

דאַן האָט זי זיך אביסעל בערוהיגט און אונרוהיג גערעדעמעלט ביז פאַרטאָג, דערנאָך אָבער האָט זי איינגעשלאָפען.

ווען זי האָט זיך אויפגעכאַפּט אזייגער צוויי בייטאָג, האָט זי נאָך געהאַט פיבער, אָבער זי איז שוין געקומען צו זיך. הגם איהרע געדאַנקען זיינען נאָך געווען האַלב צומישט און עס איז איהר שווער געווען צו געפינען די ווערטער וואָס זי האָט געדאַרפט. נאָך א טאָג איז פאַריבער און זי איז אין גאַנצען געקומען צו זיך.

אָבער זי האָט זיך געפיהלט פערענדערט, אקוראַט ווי דער דאַזיגער קריזיס וואָלט איהר זעעלע געענדערט. זי האָט ווייניגער געליטען און מעהר געטראַכט. די אונרוהיגע פּאַסירונגען וואָס האָבען ערשט געטראָפען האָבען זיך איהר אויסגעוויזען ווי פּאַסי־

זיי אבער, וואס האבען דאזיגע שטיק לעבען ארויסגע־בראכט, זיי זיינען איצט געווען צושיידט אויף אויביג, קיינמאל וועלען זיך שוין זייערע בליקען ווידער טרעפען אין יענע מאמענטען פון ליבע, וואס שאפען דאס מענשליכע געשלעכט.

און זי האט צוגעדריקט דאס קינד צו איהר הארצען און ארויסגעפליסטערט:

— אדיע! אדיע!

איהם האט זי מיט דעם דאזיגען אדיע געמיינט, איהם, פון וועמען זי וועט איצט איהרעליידען פערבארגען, איהרע ליידען, וועלכע זי וועט נאך לאנג, לאנג אין איהר הארצען טראגען, אפשר איהר גאנץ לעבען לאנג.

דא האט אנדערמאט אויסגערופען דורך די האלב־אפענע טהיר:

— העי, העי, וואס טהוסטו דארט, מיין טאכטער?

ער איז צוגעלאפען צום בעט, גענומען דאס עופה'לע אויף די הענד, וואס האבען זיך שוין צוגעוואהנט עס צו האלטען, אויפ־געהייבען עס איבער זיין קאפ און אויסגעשריען:

— גוט מארגען, פריילין אנדערמאט! גוט מארגען, פריילין אנדערמאט!

כריסטיאנע האט א טראכט געטהאן: „דאס איז אלזא מיין מאן!" און מיט פערוואונדערטע אויגען האט זי איהם בעטראכט, אזוי ווי זי וואלט איהם צום ערשטען מאהל געזעהען. דאס איז געווען דער מאן, מיט וועלכען זי איז דורך'ן געזעץ פעראייניגט געווען, וועמען זי האט געהערט, דער מאן, וועלכער נאך די מענש־ליכע, רעליגיעזע און סאציאלע אנזיכטען איז געווען א טהייל פון איהר, מעהר נאך, דער הערר פון איהרע טעג און נעכט, פון איהר הארצען און קערפער. זי האט שיער ניט א שמייכעל געטאהן, אזוי מאדנע האט זיך דאס איהר אויסגעוויזען אין דעם דאזיגען אויגענבליק, ווייל צווישען איהר און איהם וועט קיינמאל יענער

פון מענשען, דעם קערקער דורכצוברעכען, אין וועלכען זייערע נשמות זיינען אויף אייביג איינגעשלאָסען געווען, אויף אייביגער איינזאמקייט. די דאָזיגע אלע בעמיהונגען, די דאָזיגע אלע אנ־שטרענגונגען, דער דאָזיגער קאמפף מיט די ארמס, מיט ליפּען, מיט די אויגען, מיט'ן מויל, דער דאָזיגער ליעבעס־קאמפף, דאָס קושען, דאָס צאַפּלען זיך, דאָס פערלירען די כחות, — דאָס אלעס פיהרט נור דערצו, אום אנאנדער'ן אויביג־פערלאָזענעם אויף דער וועלט צו ברענגען.

דאַ האָט זיך איהר פערגליסט איהר טאָכטער צו זעהן. זי האָט געבעטען, מען זאָל איהר זי ברענגען, און ווען מען האָט דאָס עופ'הלע געבראכט, האָט זי געבעטען מען זאָל עס פון די ווינדעלאך ארויסנעהמען, ווייל זי האָט ביז אהער נור דאָס קליין פּנים'ל גע־קענט.

די אַם האָט עס פון די ווינדעלאך ארויסגעוויקעלט און כריס־מיאַנע האָט דערזעהן דעם נאקעטען נייגעבאָרענעם מענשען מיט די צאַפּעלדיגע בעוועגונגען פון לעבען.

די מאַמע האָט עס בעריהרט מיט א ציטערענדיגע האנד. געוואָלט האָט דעם לייב קושען, די קליינע פיסעלאך און הענטעלאך, און געקוקט אויף דעם מיט מאָדנע פערטראכטע אויגען.

צוויי מענשען האָבען זיך געטראָפען, האָבען זיך משוגע ליעב געהאט און פון זייערע אומארמונגען האָט דאָס ארויסגעשפּראָצט. דאָס זיינען געווען ער און זי, פעראייניגט דורך דעם דאָזיגען קליין נפש'ל, ער און זי, וועלכע ווילען אין דער דאָזיגער לעבעדיגער זאך ווייטער לעבען; אביסעלע פון איהם און אביסעלע פון איהר, מיט נאָך עטוואס אונבעקאנטעס דערצו, וואָס איז געווען גאנץ אנדערש ווי זיי ביידע. אין דעם דאָזיגען נפש'ל וועלען זיי ווייטער לעבען. אין דעם פאָרם פון זיין לייב, אין דעם אַרט פון זיין גייסט, אין זיינע געזיכטס־ציגען, אין זיינע בעוועגונגען, אין זיינע אויגען. זיינע ליידענשאפטען, זאָגאר אין דעם טאָן פון זיין שטימע און אין דעם אַרט פון זיין גאנג, און דאָך וועט עס אנאנדער מענש זיין.

גריסט דיר אויך הערצליך און האָט זיך זעהר נאָכגעפרעגט אויף די קליינע, ער וואָלט זי אַמאָל זעהר וועלען זעהן.

זי האָט זיך געפיהלט זעהר פערלעגען און געזאָגט:

— גיב איהם איבער מיין דאנק.

אנדערמאַט האָט ווייטער גערעדט:

— ער האָט מיך געפרעגט, אויב מען האָט דיר דערצעהלט וועגען זיין פערלאָבונג. איך האָב איהם געזאָגט יאָ, האָט ער גע־יאָלט וויסען, וואָס דו דענקסט פון דעם.

זי האָט צונויפגענומען אַלע קרעפטען און ארויסגעפּליסטערט:

— זאָג איהם, אַז דער שידוך איז מיר געפעלען.

— ווידער — האָט אנדערמאַט ווייטער גערעדט — פרעגט ער זיך אַלץ נאָך, ווי וועט אונזער טאָכטער הייסען. איך האָב איהם געזאָגט, אַז מיר וועלען איהר אַ נאָמען געבען אָדער מאַר־גארעטע, אָדער גענאָוועוואַ.

— איך האָב בעשלאָסען איהר אַן אנדער נאָמען צו געבען — האָט זי געזאָגט — איך וויל זי אָנרופען ארלעטטע.

פריהער, אין די ערשטע טעג פון איהר שוואַנגערשאַפט, האָט זי מיט פּאול'ן וועגען דעם נאָמען גערעדט, וועלכען זי זאָל געבען אַ זוהן אָדער אַ טאָכטער, און ביי זיי איז געבליבען, אַז אַ טאָכטער זאָל מען אַ נאָמען געבען מארגארעטע אָדער גענאָוועוואַ. איצט האָט זי פון די דאָזיגע נעמען ניט געוואָלט מעהר וויסען.

וויליאַם האָט אונטערגעכאַפּט:

— ארלעטטע, ארלעטטע, דאָס קלינגט זעהר שעהן! דו ביזט גערעכט. נאַטירליך, ליעבער וואָלט מיר געווען, ווען איך וואָלט איהר אַ נאָמען געגעבען נאָך דיר, כריסטיאַנע, דער נאָמען איז מיר אַזוי ליעב, כריסטיאַנע!

זי האָט אַ זיפץ געטהאָן:

— אַך, דער נאָמען פון דעם געקרייציגטען בעדייטעט נור ליידען, פיעל ליידען.

צוזאמענגבונד עקזיסטירען, וועלכער פלאצט אזוי שנעל און וועלכער ווייזט זיך אויס דאך אזוי אויביג שטארק און אזוי געטליך הערליך.

זי האט זאגאר קיין געוויסענביסע ניט געפיהלט, וואס זי האט איהם בעטראגען. זי האט זיך געוואונדערט איבער דעם, געפרעגט זיך פארוואס דאס איז אזוי? פארוואס מוטשעט איהר ניט דער געוויסען? קענטיג זיי זיינען געווען צו פערשיידען, צו פערשיידען אלס מענשען און אלס קינדער פון צוויי בעזאנדערע, גאנץ פערשיי־דענע ראסען. ער האט זי ניט פערשטאנען און זי איהם ניט, און דאך איז ער געווען זעהר גוט צו איהר, טריי איבערגעגעבען.

מען האט ווידער איינגעוויקעלט דאס קינד אין די ווינדעלאך. וויללאם האט זיך געזעצט און געזאגט:

— הער, מיין קינד, איך האב גאר מורא מיט דיר צו ריידען וועגען אויפנעהמען עמיצען זייט דו האסט זיך אזוי אויפגעפיהרט מיט דאקטאר בלעק'ן. און דאך ועסטו מיר טהאן א גרויסען געפעל, ווען דו וועסט אויפנעהמען דאקטאר באנעפיל'ן.

דא האט זי זיך צום ערשטען מאל צולאכט מיט א בליי־כען געלעכטער, און געפרעגט:

— דאקטאר באנעפיל? וואס הער איך! האט איהר זיך דען איבערגעבעטען?

— געוויס. הער, איך וועל דיר דערצעהלען א סוד. איך האב ערשט אבגעקויפט די אלטע בעדער. איצט געהערט מיר אלס־דינג. ווי געפעלט דיר אזא ערפאלג? דער אלטער באנעפיל האט זיך געריכט אויף דעם יעדען טאג און יעדען טאג איז ער געקומען צו מיר און זיך אויף דיר נאכגעפרעגט. אויף זיין ליעבענסווירדיג־קייט האב איך אויך מיט ליעבענסווירדיגקייט געענטפערט און היינט זיינען מיר די בעסטע פריינד.

— זאל ער קומען — האט כריסטיאנע געענטפערט — איך וועל איהם גערן אויפנעהמען.

— גוט, איך דאנק דיר דערפאר, מארגען אין דער־פריה וועל איך איהם אהער ברענגען. איך דארף דיר ניט זאגען, אז פאול

איהר, און מיט איהר גאַנצער נשמה ברענען, ווען ער וועט זיין נאָהענט נעבען איהר, און דערנאָך, און דערנאָך... וועט זי זיך אויסלערנען צו וויינען. טרעהרען, ביטערע טרעהרען וועלען איבער די דאָזיגע קליינע באַקען רינען און די מורא'דיגע יסורים פון דער בעטראָגענער ליעבע וועלען מיט אַנגסט און פערצווייפלונג זיך אָפּשפּיעגלען אין די דאָזיגע לעערע אויגען. וואָס וועלען דעמאָלט בלוי זיין.

און זי האָט געקושט, ווי משוגע, איהר טאָכטער און גערעדט צו איהר:

— קליינע טאָכטערל, ליעב נור מיך!

אין איין שעהנעם טאָג האָט פּראָפעסאָר מאָס־רוססעל, וועל־כער האָט איהר בעזוכט יעדען אין דער־פריה, ערקלעהרט:

— מאַדאַם, איהר קענט שוין דאָס בעט פערלאָזען.

ווען דער פּראָפעסאָר איז אוועקגעגאַנגען, האָט אַנדערמאַט זיך אָנגערופען צו זיין פרוי:

— אַ שאַד, וואָס דו ביזט נאָך ניט אין גאַנצען געזונד, וואָ־רים היינט ווילען מיר ווייזען אין די בעדער די ווירקונג פון אונ־זער מאַטעמאַטישער גימנאַסטיק. דאָקטאָר לאַטאָן האָט אַז אמת'ן וואונדער בעוויזען מיט זיין אויטאָמאַטישער גימנאַסטיק. שטעל זיך נור פאָר, ער האָט דעם אַלטען גלאָוויס דורך גימנאַסטיק אין גאַנצען אויסגעקורירט און היינט קען ער געהן פּונקט ווי מיר אַלע.

זי האָט געפרעגט, אום איהם פערגעניגען אַנצוטהאָן:

— דו ווילסט עס ווייזען פאַר אַלעמען?

— יאָ און ניין, מיר ווילען דאָס ווייזען פאַר עטליכע דאָק־טוירים און אַ פּאָר פריינד.

— ווען וועט עס זיין?

— אַ זייגער דריי.

— וועט הערר ברעטיני אויך דאָרט זיין?

— געוויס, געוויס, ער האָט מיר פערשפּראָכען צו זיין, דער

ער איז רויט געוואָרען. פון דעם האָט ער גאָר ניט געטראַכט, און האָט זיך אויפגעהויבען:

— אָבער ווי דו ווילסט, מיין קינד, אַרלעטטע איז אויך אַ שעהנער נאָמען.

ווען ער איז אַוועקגעגאַנגען, האָט זי אַ רוף געטהאָן די אַם און איהר געזאָגט, אַז פון איצט אָן זאָל די וויעג שטעהן נעבען איהר בעט. און ווען מען האָט דאָס קליין, ציכטיג וויעגעלע אַריינ־געטראָגען, וואָס האָט אויסגעזעהן ווי אַ קליין שיפעלע מיט ווייסע פאָרהאַנגען, ווי אַ זעגעל, און עס נעבען בעט אַוועקגעשטעלט, האָט כריסטיאַנע איהר האַנד צו דאָס שלאָפענדיגס קינד אויסגעשטרעקט און שטיל געזאָגט:

— שלאָף, מיין קינד, דו וועסט דאָך אימיצען געפינען, וועד עס וועט דיר ליעב האָבען אַזוי ווי איך.

און אין רוהיגער מעלאַנכאָליע האָט זי פערבראַכט די נעקסטע טעג, האָט פיעל נאָכגעדאַכט און געזוכט זיך צו ערמונטערען, אום אין איינִיגע וואָכען שפּעטער דאָס לעבען ווידער אויפצונעהמען. די גאַנצע צייט איז זי איצט בעשעפטיגט געווען דערמיט, וואָס זי האָט אין די אויגען פון איהר טאָכטער אַריינגעקוקט און איז זיי געזוכט דעם ערשטען אויסדרוקספולען בליק. אָבער זי האָט נור געזעהן צוויי בלויע עפענונגען, וועלכע האָבען זיך נאָכאַנאַנד געקעהרט צו דעם העלען שיין פון'ם פענסטער. און עס איז איהר געוואָרען זעהר טרויעריג אויפ'ן הארצען ביי דעם געדאַנק, אַז די דאָזיגע אויגען, וואָס האָבען נאָך איצט געשלאָפען, וועלען אַמאָל אויף די וועלט קוקען, ווי זי אַליין האָט געקוקט, דורך די אילוזיאָן פון אַ שעהנעם טרוים, וואָס מאַכט דאָס פרויען־הארץ אַזוי גליק־ליך און פרעהליך. זי וועט אויך אַמאָל אַלסדינג ליעבען, וואָס זי האָט געליעבט, שעהנע, העלע טעג, בלומען, וואַלד און אויך די מענשען. זי וועט אויך עפּעס אַ מאַן געפעלען און איהם ליעבען, און אין איהרע אויגען וועט זי אויך דאָס בילד פון דעם געליעבטען טראָגען, מיט'ן הארצען איהם זעהן, ווען ער וועט זיין ווייט פון

— מען שלעפט זיך, מען שלעפט זיך ביסלעכווייז ! — האט דער אלטער חברה־מאן געענטפערט.

פעטרוס מארטעל און סענט־לאנדרי זיינען אויך געקומען. זיי האבען אויך געוואלט זעהן. דער ערשטער האט געגלויבט, דער צווייטער האט געצווייפעלט. הינטער זיי האט מען מיט שטוינען בעמערקט דאקטאר באנעפיל'ן, וועלכער האט זיינע קאנקורענטען בעגריסט און אנדערמאט'ן די האנד געדריקט. דער לעצטער איז גע־קומען דאקטאר בלעק.

— נו, מיינע העררען און דאמען — האט דאקטאר לאטאן געזאגט און דערביי זיך פערנויגט פאר לואיזע'ן און שארלאטע'ן — איהר וועט באלד זעהן עטוואס אונגלויבליכעס. איך וויל אייך צוערשט אויפמערקזאם מאכען, אז איצט קען דער קראנקער נור אביסעלע געהן, גאנץ ווייניג. גלאווים, קענט איהר אהן קוליעס געהן ?

— ניין, ניין, מיין גוטער הערר !

— וועלען מיר אנפאנגען.

דעם אלטען האט מען אויף א שטוהל אוועקגעזעצט און די פיס צו די בעוועגליכע פיסלאך פון'ם זיץ פעסט צוגעבונדען און דערנאך, ווען דער דאקטאר האט בעפוילען : „לאנגזאם אנפאנ־גען“, האט דער מאן מיט די הויך־פערקאשערטע ארבעל דאס ראד גענומען דרעהען. מען האט געזעהן, ווי דאס רעכטע פוס פון דעם אלטען וואגאבונד האט זיך אויפגעהויבען, אויסגעצויגען און איז ווידער לאנג געווארען, און ווי דאס לינקע קניע האט זיך דערנאך אויסגעצויגען, און דער אלטער גלאווים האט פלוצים אנגעפאנגען צו לאכען, דרעהענדיג דעם קאפ און די לאנגע ווייסע בארד אין דער ריכטונג, אין וועלכע זיינע פיס האבען זיך בעוועגט.

די פיער דאקטוירים און אנדערמאט האבען זיך צו איהם צו־געבויגט און די אויגען פון איהם ניט ארונטערגענומען. וועהרענד דער גיבור יאקאוו האט צו זיין פאטער א ווינק געטהאן. דורך די

גאַנצער פערוואַלטונגס־ראַטה וועט דאָרט זיין, עס איז זעהר אינ־טערעסאַנט.

פּלוצים האָט זי געזאָגט:

— איך וועל באַלד אויפשטעהן. בעט הערר ברעטיני, ער זאָל מיך בעזוכען. די צייט, וואָס איהר וועט זיין דאָרט פערנומען אין די בעדער, זאָל ער פערברענגען מיט מיר.

— געוויס, מיין קינד.

— פערגעס עס ניט.

— ניין, ניין, זיי זיכער.

און ער איז אוועק זוכען צושוויער.

אזוי ווי ער איז אמאָל אָפּגענאַרט געוועז פון אַריאַל'ן ביי דער ערשטער בעהאַנדלונג פון דעם געלעהמטען, אזוי האָט ער איצט פון זיין זייט גענאַרט די אַנדערע און געלאָזט שפּיעלען אַ קאָמעדיע דעם אַלטען גלאַווים'ן. און אָפּט האָט ער גערעדט וועגען די וואונדער פון דער אויטאָמאַטישער גימנאַסטיק מיט אַזאַ פייער און איבערצייגונג, דאָס עס איז שווער געווען צו וויסען, צי ער אַליין גלויבט אין דעם אָדער ניט.

אַ זייגער דריי האָבען זיך פאַר דער טהיר פון די בעדער פער־זאַמעלט אַלע פּערזאָנען, וואָס זיינען איינגעלאַדען געווען. מען האָט געוואַרט אויף דעם אַלטען גלאַווים. ער איז געקומען, אויף זיינע ביידע קוליעס געשטיצט, נאָך אַלץ נאַכשלעפּענדיג הינטער זיך די פיס. ער האָט העפליך געגריסט אַלעמען, ווען ער איז פערבייגעגאַנגען. די אַריאַלס זיינען אָנגעקומען, פּאַטער און זוהן, און די ביידע יונגע מיידלאַך, פון זייערע חתנים, פּאָול און גאָנטראַן, בעגלייט.

אין דעם גרויסען זאַל, וואו די דרעה־אַפּאַראַטען זיינען גע־שטאַנען, האָבען געוואַרט דאָקטאָר לאַטאָן מיט אַנדערמאַט'ן און דאָקטאָר האָנאָראַ. ווען דאָקטאָר לאַטאָן האָט דערזעהן דעם אַל־טען גלאַווים, האָט ער מיט אַ שמייכעל געפרעגט:

— ווי געהט עס, אַלטער?

געשיכטע פון דעם דאָזיגען הייל־מיטעל זייט דעם ערשטען טאָג אָן, און געענדיגט:

— אויב אונזערער א פאציענט פיהלט זיך שוואכער ווינ־טער, וועלען מיר איהם ווידער געזונד מאכען יעדען זומער.

דערנאך האט ער אנגעהויבען צו לויבען די בעדער פון מאנט אריאל, אויפגעוויזען זייערע גוטע מעלות, אלע זייערע גוטע מעלות.

— איך אליין האב צו פערדאנקען נור די בעדער פון מאנט אריאל, וואס איך האב איצט א קינד.

אבער פלוצים האט ער זיך מיט שרעק דערמאנט אן עפעס. ער האט דאך זיין פרוי פערשפראכען צו שיקען פאול ברעטיני. עס איז איהם זעהר אונאנגענעהם געווען, וואס ער האט דאס פער־געסען. ער האט זיך אומגעקוקט, דערזעהן פאול'ן און איז צו איהם צוגעגאנגען:

— ליעבער פריינד, איך האב גאר פערגעסען אייך צו זאגען, אז כריסטיאנע ווארט דארט אויף אייך.

— אויף מיר? איצט?

— יא. זי איז היינט אויפגעשטאנען און וויל אייך זעהן. לויפט גלייך צו איהר און ענטשולדיגט מיך פאר איהר.

פאול איז אוועק צום האָטעל. זיין הארץ האט געקלאפט פאר אויפרעגונג. אויפ'ן וועג האט ער געטראפען דעם אלטען מארקיז, וועלכער האט צו איהם געזאגט:

— מיין טאכטער איז אויפגעשטאנען און זי וואונדערט זיך, וואס איהר זייט נאך ניט געקומען.

ער האט זיך אפגעשטעלט אויף דעם ערשטען טרעפעל, אום נאכצודענקען, וואס ער זאל איהר זאגען. ווי וועט זי איהם אויפ־נעהמען, וועט זי זיין אליין? ווען זי וועט אנפאנגען צו רעדען וועגען זיין פערלאבונג, וואס זאל ער איהר ענטפערען?

זייט זי איז געלעגען געווארען, האט ער רוהיג ניט געקענט טראכטען וועגען איהר, אזוי אונאנגענעהם האט ער זיך געפיהלט; און ביי דעם געדאנק וועגען זייער ערשטער בעגעגניס, איז ער שטענ־

אָפּענע טהיר זיינען אריינגעקומען נאָך אַנדערע פּערזאָנען, אום צו זעהן.

— שנעלער! — האָט בעפוילען דאָקטאָר לאַטאָז.

דער מאַן האָט גענומען דרעהען דאָס ראַד שטאַרקער, די פיס פון דעם אלטען האָבען גענומען לויפען, און אַ פרעהליכקייט האָט איהם אָנגעכאַפּט, ווי אַ קינד, וואָס מען קיצעלט, און איצט האָט ער געלאכט הויך אויפ'ן קול, געוואָרפען מיט'ן קאָפּ און געוואַל־דעוועט:

— איז דאָס קאָמיש! איז דאָס קאָמיש!

דער גיבור יאַקאָוו האָט אויך אַ געלעכטער ארויסגעפּלאַצט, אַ טופּע געטהאָן מיט'ן פוס, אַ פּאַטש זיך געטהאָן איבער די קניע און געשריען:

— איז ער אָבער אַ חברה־מאַן, דער גלאָווים! איז ער אָבער אַ חברה־מאַן, דער גלאָווים!

— גענוג! — האָט דער דאָקטאָר בעפוילען.

מען האָט דעם וואַגאַבונד'ס פוס בעפרייט, און די דאָקטוירים האָבען געדאַרפט דעם ערפאָלג פעסטשטעלען. איצט האָט מען גע־זעהן, ווי דער אלטער גלאָווים איז אליין פון'ם שטוהל ארונטער און איז אוועק. ער איז געגאַנגען מיט שטילע טריט, אפילו אבי־סעלע קרום, איינגעבויגט און ביי יעדען טראָט האָט ער דעם פּנים געקרימט, אָבער ער איז געגאַנגען!

דאָקטאָר באַנעפּיל האָט דער ערשטער ערקלעהרט:

— דאָס איז מערקווירדיג!

דאָקטאָר בלעק האָט מיט איהם איינגעשטימט, נור דאָקטאָר האַנאַרא האָט געשוויגען.

גאַנטראַן האָט איינגערוימט פּאַול'ן אויפ'ן אויער:

— איך פערשטעה דאָס ניט. קוק זיי אָן, זיינען זיי אידיאָטען אָדער איינפאַכע שווינדלער?

איצט האָט אַנדערמאַט גערעדט. ער האָט דערצעהלט די

זי האָט זיך קיין ריהר ניט געטהאָן, קיין וואָרט ניט אַרויסגערעדט, ביז ער איז צו איהר ניט צוגעגאַנגען. איהר האַנד איז געבליבען ליגען אויסגעשטרעקט אויפ'ן קלייד, איהר לינקע אויף דעם כּרעג פון דער וויעג אַנגעשפּאַרט, וועלכע איז מיט פאַרהאַנגען פערצויגען געווען.

ער איז געבליבען שטעהן אַ דריי טריט פון איהר. ער האָט ניט געוואוסט וואָס ער זאָל טהאָן. דאָס מיידעל האָט הינטער זיי די טהיר צוגעמאַכט, זיי זיינען געבליבען אַליין.

ער האָט געוואָלט פאַלען צו איהרע פיס און בעטען, זי זאָל איהם מוחל זיין, אָבער זי האָט לאַנגזאַם אויפגעהויבען איהר האַנד, וואָס איז אויפ'ן קלייד געלעגען, אויסגעשטרעקט זי איהם אַנטקעגען און געזאָגט מיט אַן ערנסטער שטימע:

— גוט מאָרגען!

ער האָט ניט געוואָגט איהרע פינגער צו בעריהרען, האָט נור צו זיי זיינע ליפּען צוגעלעגט, איינבויגענדיג זיך, און זי האָט געזאָגט:

— זיצט!

ער האָט זיך געזעצט אויף אַ ניעדעריגען שטוהל ביי איהר צי די פיס. ער האָט געפיהלט, אַז ער מוז רעדען, אָבער ער האָט קיינע ווערטער ניט געפונען, קיינע געדאַנקען, ער האָט ניט געוואַגט אפילו צו קוקען איהר גלייך אין די אויגען אַריין. צום סוף האָט ער דאָך אַרויסגעשטאַמעלט:

— אייער מאַן האָט מיר פערגעסען צו זאָגען, אַז איהר וואַרט אויף מיר. דערפאַר בין איך פריהער ניט געקומען.

זי האָט געענטפערט:

— אַך, דאָס מאַכט נישט, צי מיר זעהען זיך ווידער אביסעל פריהער, אָדער שפּעטער.

ער האָט שנעל געפרעגט:

— איך האָף, איהר פיהלט זיך שוין גוט.

דיג רויט אָדער בלייך געוואָרען. ער האָט אויך געטראַכט מיט טיעפער אויפרעגונג וועגען דאָס אונבעקאַנטע קינד, וועמענס פאָ־טער ער איז געוועזן, און געוואָלט האָט ער עס זעהן און אין דער איי־גענער צייט האָט ער מורא געהאַט עס צו זעהן. ער האָט זיך גע־פיהלט בעפלעקט דורך איינע פון יענע אונמאָראַלישע האַנדלונגען, וועלכע דריקען דאָס געוויסען פון אַ מאַן דעם גאַנצען לעבען לאַנג.

בעזונדערס האָט ער מורא געהאַט פאַר דעם בליק פון דער ראָזיגער פרוי, וועלכע ער האָט געליעבט אַזוי הייס און אַזאַ קורצע צייט. וועט זי מיט פאָרווירפען איהם בעגעגענען, מיט טרעהרען, מיט פעראַכטונג? האָט זי איהם גערופען, אום איהם אַרויסצו־יאָגען? און ווי אַזוי זאָל ער זיך געגען זי בענעהמען: דער־שלאָגען, פערצווייפעלט, זאָל ער פאַר איהר זיין האַרץ אויסגיסען, אָדער צוהערען זיך און שווייגען? זאָל ער זיך זעצען אָדער בע־סער שטעהן?

און ווען זי וועט איהם איהר קינד ווייזען, וואָס זאָל ער דאַן טהאָן? וואָס זאָל ער זאָגען? וועלכען געפיהל דאַרף ער דאַן אַרויסווייזען?

פאַר דער טהיר איז ער נאָך אַמאָל שטעהן געבליבען, און ווען ער האָט זיך צום גלעקעל צוגעריהרט, האָט ער בעמערקט, ווי זיין האַנד האָט געציטערט. אָבער דאָך האָט ער אַ דריק גע־טהאָן זיין פינגער אויפ'ן קליינעם עלעפאַנט־ביינערנעם קנאָפּ און דערהערט פון'ם צימער דאָס קלינגען פון דעם עלעקטרישען גלע־קעל. אַ מיידעל האָט געעפענט און איהם אַריינגעלאָזען. אַזוי שנעל ווי ער איז אריין אין די טהיר פון'ם סאַלאָן, האָט ער דער־זעהן אין אַ צווייטען צימער כריסטיאַנע'ן, וועלכע איז אויף אַ זאָפע געלעגען און אויף איהם געקוקט.

דער וועג צום צווייטען צימער האָט זיך איהם אויסגעוויזען אָהן אַ סוף לאַנג. די קניע האָבען זיך איהם אונטערגעבויגען. ער האָט ניט געוואוסט אויף וואָס פאַר אַ וועלט ער איז.

וועקט; ער האָט זיך דערפיהלט אָפּגעשטויסען דורך דעם דאָזיגען צוים מיט גאָלדענע שפּילקעס אויף אייביג פון דעם דאָזיגען קינד.

א שטילער געשריי, א צאַרטער געוויין האָט זיך פון הינטער די ווייסע פאָרהאַנגען דערהערט. כריסטיאַנע האָט זיך גלייך א כאַפּ געטהאָן צו שאָקלען די וויעג און געזאָגט מיט א עטוואָס האַרטער שטימע:

— ענטשולדיגט, וואָס איך האָב אזוי ווענינ צייט פאַר אייך, אָבער איך מוז אויף מיין טאָכטער אכטונג געבען.

ער האָט זיך אויפגעהויבען, ווידער איהר האַנד א קוש געטהאָן, וועלכע זי האָט איהם אויסגעשטרעקט און, ווען ער האָט זיך א קעהר געטהאָן צום געהן, האָט זי אַרויסגערעדט:

— איך וועל גאָט בעטען פאַר אייער גליק!

ע נ ד ע.

— דאנק. אזוי גוט, ווי מען קען זיך פיהלען נאך אזעלכע שרעקליכע קלעפ.

זי איז געווען זעהר בלייך, מאגער, אבער שעהנער ווי פריהער. איידער זי איז געלעגען געווארען. בעזונדערס האבען איהרע אויגען איצט אזא טיעפען אויסדרוק געהאט, ווי ער האט פריהער ביי איהר קיינמאל ניט געזעהן. זיי האבען אויסגעזעהן דונקעלער, ניט אזוי העל ווי פריהער, ווענינער דורכזיכטיג, טיעפער. איהרע הענד זיינען געווען אזוי ווייס, ווי טויטע. זי האט געזאגט:

— עס איז זעהר שווער דורכצומאכען אזוי פיעלליידען. האט אימיצער אבער זיי איין מאל דורכגעמאכט, פיהלט ער דערנאך גענוג קרעפטען אויף דאס גאנצע לעבען לאנג.

ער האט אויסגעפליסטערט געריהרט:

— יא, עס איז שרעקליך אזוי פיעל צו ליידען!

זי האט געענטפערט, ווי אן עכא:

— שרעקליך!

זייט א פאר סעקונדען האט מען געהערט פון דער וויעג דאס גערויש פון גאנץ לייכטע בעוועגונגען, דאס שטילע ריהרען זיך פון אן ערוואכענדען אוים דעם שלאף קינד. ברעטיני האט זיך איינגעגעסען מיט די אויגען אין די וויעג. דאס בעדערפניס צו זעהן וואס דארט האט געלעבט, האט זיך אליץ מעהר און מעהר פער־שטארקט אין איהם און איהם געמוטשעט. דא האט ער בעמערקט, אז די פארהאנגען פון דער וויעגעלע זיינען פון אויבען ביז אונ־טען פערשפילעט געווען מיט די גאלדענע שפילקעס, וואס כרי־סטיאנע פלעגט אויף איהר קלייד טראגען. די דאזיגע שפילקעס האט ער אזוי אפט פריהער אויף שפאס ארויסגעצויגען און ווידער ארום די שולטערען פון דער געליעבטער זיי ארייגעשטעקט. די דאזיגע פיינע שפילקעס מיט קעפלאך אין דער פארמע פון א האלבער לבנה.

ער האט פערשטאנען די אנצוהערעניש, וואס זי האט דערמיט איהם געגעבען, און א ביטערער געפיהל האט זיך אין איהם ער־

(גי) מאָפּאַסאַן 13
מאָנט אַריעל
[illegible]

Guy De Maupassant
Mount Ariel

Fiction

Mount Ariel
Vol XIII
Guy De Maupassant

Baycrest Centre
for Geriatric Care

THIS BOOK MAY BE KEPT
21 DAYS

and may be renewed once, if no application has been registered for it.

A fine of 4 cents a day is charged, if the book is kept after the last date stamped below. No book will be issued while a fine remains unpaid.

FORM # 215-1152